

Vuosikertomus
2021

Kuntarahoitus

Sisältö

- 3 Toimitusjohtajan katsaus**
- 5 Kuntarahoitus lyhyesti**
- 6 Vuosi 2021 lukuina**
- 7 Päätapahtumat 2021**
- 8 Strategia**
  - 12 Vastuullisuuden pääteemat ja YK:n kestävän kehityksen tavoitteet
  - 13 Näin luomme arvoa
- 14 Liiketoiminta**
  - 14 Rahoitus ja muut palvelut
  - 18 Varainhankinta
  - 21 Likviditeetin hallinta
- 23 Organisaatio**
  - 23 Henkilöstö
  - 26 Hallinto
  - 28 Vastuullisuuden scorecard
  - 30 Vastuullisuusraportoinnin periaatteet
  - 31 Hallitus
  - 33 Johtoryhmä
- 34 Verojalan jälki**
- 35 Tilinpäätös 1.1.–31.12.2021**

Enemmän asiakashyötyä ja tukea muutoksissa

Vuoden 2021 keskeisiä teemoja Kuntarahoituksessa olivat uudistuminen ja vastuullisuus. Kasvatimme asiakashyötyä tuomalla negatiivisen korkoympäristön hyödyn aiempaa laajemmin asiakkaidemme eduksi, ja teimme siten rahoituksestamme entistäkin edullisempää.

Suomen talous- ja työllisyystilanne olivat vuonna 2021 odotettua paremmalla, jopa yllättävän hyvällä tasolla. Valtio varmisti koronaturvien avulla, etteivät koronapandemian negatiiviset talousvaikutukset jää kuntien kannettavaksi. Kuntasektorin rahoituskysyntä olikin vuonna 2021 ennakoitua alhaisempaa. Yleishyödyllisen asuntotuotannon rahoituksen kysyntä oli odotetun mukaista ja kasvoi maltillisesti. Markkina-asemamme on vahva, ja olemme edelleen selvästi merkittävin asiakaskunnallemme pitkäaikaisia lainoja tarjoava luottolaitos.

Tilapäisesti parantuneesta taloudellisesta tilanteesta huolimatta julkisen talouden kestävyysvaje ja rakenteelliset ongelmat eivät ole kadonneet. Odotammekin kuntasektorin rahoituksen kysynnän palaavan vuonna 2022 koronapandemiaa edeltävälle tasolle.

Euroopan unionin vakavaraisuussäätelyn muutokset astuivat voimaan kesäkuun lopussa. Uuden sääntelyn mukaan Kuntarahoitus on julkinen kehitysluottolaitos, mikä helpottaa merkittävästi vähimmäisomavaraisuusastettamme koskevan pääomavaateen täyttämistä. Tämän ansiosta pystyimme siirtämään negatiivisten korkojen hyödyn aiempaa laajemmin asiakkaillemme ja teimme lainarahoituksestamme entistäkin edullisempaa. Muutos luottoehtoihin tuli voimaan lokakuussa, ja sen hyödyt alkavat näkyä laina-asiakkaidemme korkokuluissa laajemmin vuonna 2022.

Varainhankinnassamme onnistuimme jälleen erinomaisesti, ja rahoituksen saatavuus kansainvälisillä pääomamarkkinoilla pysyi hyvänä. Tehokkaan varainhankintamme ansiosta varmistimme asiakkaillemme edullisen rahoituksen.

Tukena yhteiskunnallisissa muutoksissa

Kunnallisvaalien alla nostimme keskusteluun asiakkaidemme, erityisesti kuntien, toimintaa ja taloutta myllertävät maailmanlaajuiset ilmiöt ja yhteiskunnalliset muutokset. Toukokuussa julkaisemallamme keskustelupaperilla tarjosimme myös kuntapäätäjille erilaisia näkökulmia ja vaihtoehtoja muutoksiin reagoimiseksi.

Pitkään suunnitteilla olleen sote-uudistuksen lainsäädäntö valmistui suurelta osin kesäkuussa, mikä

käynnisti kunnissa uudistukseen liittyvät käytännön valmistelut. Erityisesti tytäryhtiömme Inspira on tukenut kuntia sote-uudistukseen valmistautumisessa ja sen vaikutusten arvioinnissa. Kuntarahoitukselle uudistus tuo tulevaisuudessa asiakkaksi myös hyvinvointialueet.

EU:n kestäväen rahoituksen taksonomia nousi ajoittain median otsikoihin ja aiheutti kysymyksiä myös asiakkaidemme keskuudessa. Asiakkaamme ovat keskeisessä roolissa ilmastonmuutoksen torjunnassa ja vihreän siirtymän edistämisessä. Tuemme asiakkaitamme siirtymässä tarjoamalla vihreää rahoitusta sekä jakamalla asiantuntemustamme. Vihreän rahoituksemme kysyntä jatkoi vuonna 2021 kasvuaan. Vuonna 2020 lanseeraamamme yhteiskunnallinen rahoitus vakiinnutti asemansa.

Vuonna 2020 lanseeratut verkkotapahtumamme ja etäkoulutuksemme vakiinnuttivat yleisönsä ja keräsivät vuoden mittaan tuhansia asiakkaitamme ja muita sidosryhmiämme talusteemojen pariin.

Vastuullisuus ja uudet toimintamallit osaksi arkea

Vastuullisuus nivoutuu yhä tiiviimmin kaikkeen toimintaamme sekä jokaisen kuntarahoituslaisen työhön. Aloimme vuonna 2021 työstää laskelmia oman toimintamme ympäristövaikutusten näkyväksi

tekemiseksi, ja koko henkilöstömme pääsi kehittämään osaamistaan vastuullisuuskoulutuksessa. Koska vastuullisuus on kiinteä osa kaikkea työtämme, olemme myös tuoneet sen osaksi toimintamme raportointia, emmekä enää julkaise erillistä vastuullisuusraporttia.

Uudella organisaatiolla käynnistynyttä vuottamme leimasi uusiutuminen sekä uusien toimintamallien juurruttaminen. Uudistuksen aikajänne on pitkä, ja tavoitteemme on entistäkin paremman asiakashyödyn tuottaminen. Työ on edennyt suunnitelmiamme mukaisesti. Vuonna 2022 tulemme jatkamaan tätä uudistusta sekä panostuksia vastuullisuuden integroimiseen koko liiketoimintaamme, johtamisen kehittämiseen ja henkilöstötyytyväisyyden parantamiseen sekä järjestelmien uudistamiseen.

Haluan kiittää asiakkaitamme hyvästä yhteistyöstä sekä henkilöstöämme hienosta työstä ja jaksamisesta tänä ulkoisen ja sisäisen myllerryksen vuonna.

Esa Kallio

Toimitusjohtaja
Kuntarahoitus Oyj

Vastuullisuus on liiketoimintamme ytimessä

Olemme sitoutuneet tavoittelemaan parempaa tulevaisuutta vastuullisesti yhdessä asiakkaidemme kanssa. Asiakkaitamme ovat kunnat ja kuntayhtymät, niiden määräysvallassa olevat yhteisöt, Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen ARAn nimeämät yleishyödylliset yhteisöt ja kohteet sekä tulevaisuudessa myös hyvinvointialueet.

Tärkein tehtävämme on varmistaa asiakkaidemme toimintakyky ja taata edullisen rahoituksen saanti markkinatilanteesta riippumatta. Tarjoamme asiakkaillemme monipuolisia rahoitukseen liittyviä palveluita, ja olemme kuntasektorin selvästi suurin yksittäinen rahoittaja. Asiantuntijamme auttavat asiakkaitamme tekemään talouden, ympäristön ja yhteiskunnan kannalta kestäviä investointipäätöksiä.

Työmme vaikutukset näkyvät suomalaisten jokapäiväisessä elämässä, ja se velvoittaa meitä huomioimaan vastuullisuuden kaikessa toiminnassamme. Rahoittamamme hankkeet ovat esimerkiksi kouluja, sairaaloita, kirjastoja, teitä, siltoja, viemäriverkostoja sekä vuokra- ja erityisryhmien asuntoja.

Rahoituksen asiakkaidemme tarpeisiin haemme kansainvälisiltä pääomamarkkinoilta, jossa meidät tunnetaan luotettavana ja nopeasti reagoivana yhteistyökumppanina. Varainhankintamme takaa Kuntien takauskeskus, jonka jäseniä ovat kaikki Manner-Suomen kunnat.

Kuntarahoituksen omistavat kunnat, Keva ja Suomen valtio. Tavoitteenamme ei ole voiton maksimointi, vaan olla tehokkaasti ja kannattavasti toimiva paras rahoituksen ja julkisen talouden asiantuntija, joka tarjoaa asiakkailleen sopivimmat ratkaisut.

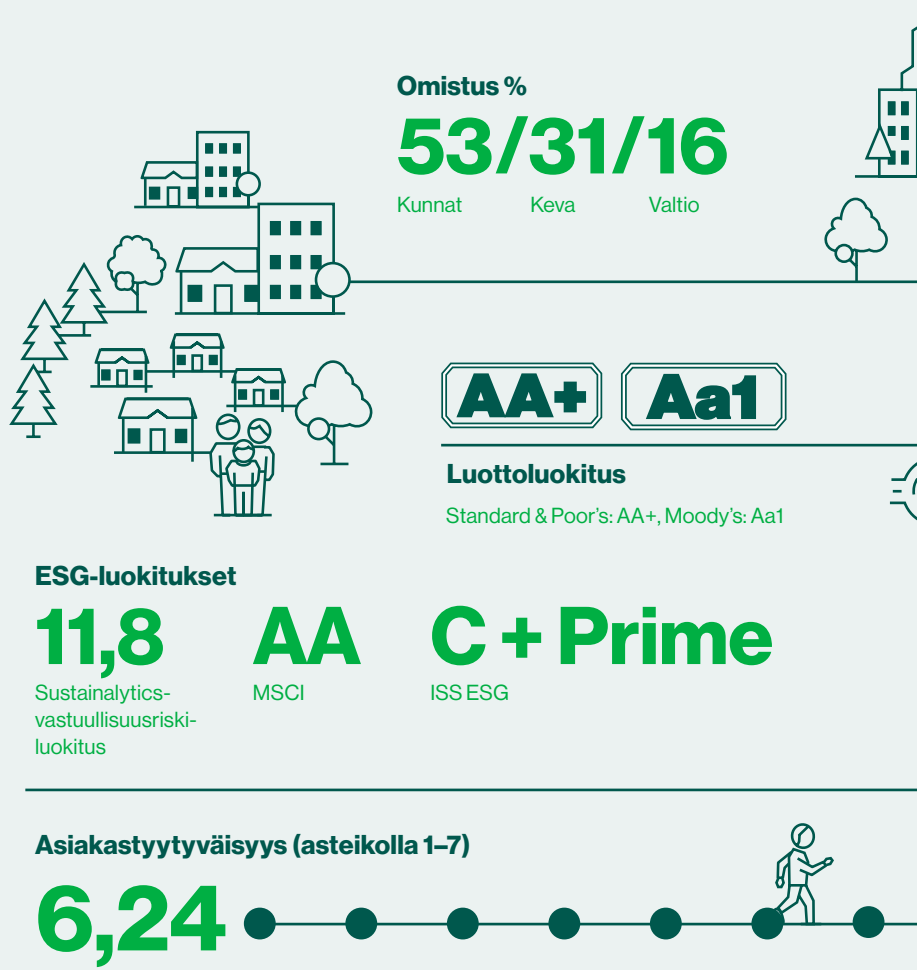
Kehitämme jatkuvasti palveluitamme asiakkaidemme tarpeisiin. Autamme kokonaisvaltaisesti kaikissa rahoitukseen ja talouden kokonaiskuvan hallintaan liittyvissä kysymyksissä aina investointien suunnittelusta ja rahoitusvaihtoehtojen kartoittamisesta niiden elinkaaren loppuun asti. Kuntarahoituksessa työskentelee noin 160 rahoituksen ja talouden asiantuntijaa, ja tavoittemme on olla kiinnostava, arvojohdettu ja muutoskykyinen työyhteisö.

Emoyhtiö Kuntarahoitus Oyj:n lisäksi Kuntarahoitus-konserniin kuuluu kuntasektorin taloudelliseen neuvonantoon erikoistunut Rahoituksen neuvonantopalvelut Inspira Oy.

Vuosi 2021 lukuina

Kuntarahoitus Oyj • vuosikertomus 2021

**Pitkäaikainen asiakas-
rahoitus, miljardia €**

29,2

**Uusi pitkäaikainen varainhankinta,
miljardia €**

9,4

**Yhteiskunnallisen rahoituksen
määrä, miljardia €**

1,2

**Vihreän rahoituksen
määrä, miljardia €**

2,3

Avainluvut (konserni)

	2021	2020	Muutos, %
Korkokate (milj. euroa)	280	254	10 %
Liikevoitto ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia (milj. euroa)	213	197	8 %
Pitkäaikainen asiakasrahoitus (milj. euroa)	29 214	28 022	4 %
Varainhankinnan kanta (milj. euroa)	40 712	38 139	7 %
Taseen loppusumma (milj. euroa)	46 360	44 042	5 %
Omat varat yhteensä (milj. euroa)	1 756	1 624	8 %
CET1-vakavaraisuus (%)	95,0	104,3	-9 %
Vähimmäisomavaraisuusaste (%)	12,8	3,9	232 %

Päätapahtumat 2021

01

1.1. Uusi organisaatiomme astuu voimaan. Uudelleenjärjestäytymisellä luomme entistäkin paremmat edellytykset asiakas- ja henkilöstökokemuksen parantamiseen sekä vahvistamme ja tehostamme ydinliiketoimintamme prosesseja.

05

10.5. Määrittelimme ilmastoriskien tiekartan, joka sisältää lähivuosien toimenpidesuunnitelman ympäristö- ja ilmastoriskeihin varautumiseksi.

23.6. Eduskunta hyväksyi hyvinvointialueiden perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta koskevan lainsäädännön. Hyväksytyt lainsäädäntö mahdollistaa Kuntarahoituksen jatkamisen rahoittajana hyvinvointialueille siirtyville lainoille ja muille sitoumuksille.

08

19.8. Julkaisimme asiakas-tyytyväisyyskyselymme ennätyskorkeat tulokset. Suosittelemme mittavalla NPS-mittarilla (*Net Promoter Score*) arvioituna saimme poikkeuksellisen korkeat arvot muihin rahoitusalan toimijoihin verrattuna.

10

1.10. Muutimme myöntämismme velkakirjalainoissa koronamääritystapaamme. Uusi mallimme tuo merkittävän edun laina-asiakkaillemme, kun negatiivisen korkoympäristön korkohyöty siirretään aiempaa laajemmin asiakkaidemme eduksi.

11

2.11. Laajensimme vihreiden joukkovelkakirjalainojemme sijoittajakuntaa laskemalla Englannin punnan vihreän joukkovelkakirjalainan. Menestyksekkääseen transaktioon osallistuneista jopa 40 % oli ESG-sijoittajia.

03

31.3. Environmental Finance -julkaisu [palkitsi meidät](#) omassa kategoriassamme osoituksena pitkäjänteisestä sitoutumisestamme vastuullisuuteen. Lue lisää sivulta 20.

11.5. Julkaisimme [Päätösten aika – tienviitat kestävään kuntaan -keskustelupaperin](#). Julkaisussa asiantuntijat visioivat tulevaisuuden kuntaa ja etsivät keinoja kuntajohtamisen, kestävä kehityksen ja kuntatalouden kipupisteisiin.

06

28.6. Pankkien vakavaraisuussäätelyä koskevat muutokset (*CRR II* ja *CRD V*) astuvat voimaan. Kuntarahoitus on *CRR II* -asetuksen mukainen julkinen kehitysluottolaitos (*public development credit institution*), mikä helpottaa olennaisesti Kuntarahoituksen pääomavaatimusten täyttämistä.

09

15.9. Julkaisimme [vastuullisen sijoittamisen viitekehysme](#), joka kiteyttää sijoitustoimintamme vastuullisuuden periaatteet, prosessit ja vastuut avoimesti yksiin kansiin.

5.10. Teimme 500 miljoonan euron lisäyksen vuonna 2020 liikkeeseen laskemaamme yhteiskunnalliseen joukkovelkakirjalainaan. Transaktio oli jättimenestys: jopa 75 % merkitään osallistuneista sijoittajista oli vastuulliseen sijoittamiseen keskittyneitä tahoja.

12

10.12. Julkaisimme henkilöstöllemme ensimmäisen kulttuurikirjamme, jossa kuvaamme miten Kuntarahoituksen kulttuuri näkyy arjessamme, millaista kulttuuria tavoittelemme ja mitkä asiat tekevät Kuntarahoituksessa työskentelystä ainutlaatuisia.

17.12. Toimintavarmuuttamme ja tietoturvaamme merkittävästi parantanut IT-tuotantopalveluiden ulkoistamishanke valmistui.

Asiakkaat ja vastuullisuus strategian ytimessä

Kuntarahoitus on Suomen johtava vain kuntasektoria ja valtion tukemaa yleishyödyllistä asuntotuotantoa rahoittava luottolaitos. Strategiamme ytimessä ovat asiakkaamme, ja perustehtävämme on varmistaa edullisen rahoituksen saatavuus asiakkaillemme kaikissa markkinatilanteissa – myös poikkeusolosuhteissa. Olemme sitoutuneet tavoittelemaan parempaa tulevaisuutta vastuullisesti yhdessä asiakkaidemme kanssa. Päivittäistä työtämme ohjaavat arvomme: asiakaskeskeisyys, vastuullisuus ja avoimuus.

Vuoteen 2024 ulottuvan strategiamme mukaisesti visiomme on olla asiakkaillemme paras rahoituksen kumppani. Toimintaympäristömme muuttuu jatkuvasti. Tämä vaatii meiltä kykyä ennakoita, tunnistaa ja vastata muutoksiin sekä niihin liittyviin uhkiin ja mahdollisuuksiin. Vuotta 2021 väritti edeltäjänsä tapaan globaali koronapandemia, joka loi epävarmuutta talouteen ja korosti yhteiskunnallista rooliamme entisestään.

Vuonna 2021 strategiamme toteutus eteni suunnitellusti. Keskityimme erityisesti toteuttamaan entistäkin painokkaammin perustehtäväämme edullisen rahoituksen turvaajana, uusien toimintamallien juurruttamiseen sekä kehittämään vastuullisuutta kaikessa toiminnassamme.

Uusi organisaatorakenne tuo ketteryyttä ja tehokkuutta

Vuonna 2021 jatkoimme uudistumistamme. Aloitimme vuoden uudella organisaatiolla, jonka rakenne tukee aiempaa paremmin asiantuntijatyön tarpeita ja koko Kuntarahoituksen tehokasta toimintaa. Organisaation madaltuminen nopeuttaa päätöksentekoamme, ja nyt toiminnoissa ja asiantuntijoilla on enemmän päätösvaltaa.

Vuonna 2021 järjestäydyimme prosessilähtöisesti. Tällä pyrimme kasvattamaan ymmärrystämme asiakkaan rahoitusprosessista sekä sujuvoittamaan sitä entisestään. Keskitimme tiedonhallinnan ja yritysarkkitehtuurin johtamisen sekä merkittävän osan raportoinnistamme taloushallintoon. Uudessa organisaatiossamme liiketoiminta vastaa alueensa kehittämisestä. Kehittämisen tueksi rakensimme ketterän kehittämisen toimintamalliamme: kuvasimme roolit, toimintatavat ja uudistimme hallintomalliamme. Koulutimme asiantuntijoitamme ketterän kehittämisen metodeihin ja pilotoimme kehittämistä liiketoiminnoissa.

Tavoitteemme on olla kiinnostava, arvojohdettu ja muutokkykyinen työyhteisö. Vuonna 2021 keskityimme erityisesti kulttuurimme kehittämiseen sekä juurruttamaan valmentavan johtamisen osaksi arkeamme.

Entistäkin edullisempaa rahoitusta laina-asiakkaille

Luomme asiakashyötyä kilpailukykyisellä pitkäaikaisella rahoituksella. Vuonna 2021 päätimme siirtää negatiivisen korkoympäristön korkohyödyn aiempaa laajemmin laina-asiakkaidemme eduksi, kun siirryimme velkakirjaluotoissa negatiivisen viitekoron huomioivaan koronlaskentatapaan. Käytännössä muutos mahdollistaa aiempaa edullisemman rahoituksen tarjoamisen laina-asiakkaillemme. Tämän teki mahdolliseksi kesäkuun lopussa voimaan tullut muutos pankkien vakavaraisuussäätelyssä, minkä myötä Kuntarahoitus on julkinen kehitysluottolaitos (public development credit institution). Muutos helpotti vähimmäisomavaraisuusvaateemme täyttämistä. Uudistus on merkittävä etu asiakkaillemme, ja se on otettu erittäin positiivisesti vastaan.

Rahoitusta hyvinvointialueille ja uusia palveluita sote-uudistuksen kuntatalousvaikutusten analysointiin

Eduskunta hyväksyi hyvinvointialueiden perustamista ja sosi-aali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta koskevan lainsäädännön kesäkuussa. Hyväksytyt lainsäädäntö mahdollistaa Kuntarahoituksen jatkamisen rahoittajana kuntayhtymiltä hyvinvointialueille siirtyville lainoille ja muille sitoumuksille. Lisäksi eduskunnassa on käsiteltävänä Kuntien takauskeskuksesta annetun lain muutos. Muutoksen myötä Kuntarahoitus voisi rahoittaa myös hyvinvointialueiden uusinvestointeja.

Sote-uudistus on kunta-asiakkaillemme merkittävin kotimaisessa toimintaympäristössä tapahtuva muutos vuosikymmeeniin, ja sen vaikutukset kuntien tulo- ja menokehitykseen sekä rahoitusasemaan näyttäytyivät vuonna 2021 epävarmoina. Vuoden aikana kehitimme toimintaamme tukeaksemme asiakkaitamme tässä muutoksessa, kun toimimme kunta-asiakkaillemme uusia palveluita sote-uudistuksen tuomien muutosten analysointiin.

Vastuullisuus on työmme ytimessä

Vastuullisuuteen – erityisesti ilmastoon, mutta yhä enemmän myös sosiaaliseen vastuuseen – liittyvät vaatimukset kasvavat, ja poliittiset päättäjät ajavat yhä voimallisemmin kestäväää kehitystä tukevaa agendaa. Sääntely ja odotukset kestävään kehityksen mukaiseen liiketoimintaan lisääntyvät myös finanssialalla. Erityisesti Euroopan keskuspankki ja alan sääntelyelimet kiinnittävät huomiota ympäristöön, sosiaaliseen vastuuseen sekä hallintoon liittyviin (ESG) riskeihin.

Tämä kehitys heijastuu myös Kuntarahoitukseen ja edellyttää meiltä toimia, jotta pystymme vastaamaan näihin odotuksiin. Strategiamme mukaisesti huomioimme yleisen markkina- ja sääntely-ympäristön kehityksen ja pyrimme toimimaan vastuullisuuden edelläkävijänä alallamme myös jatkossa.

Vastuullisuus on kaiken toimintamme kivijalka. Meille vastuullisuus tarkoittaa muun muassa sitä, että parannamme oman toimintamme vastuullisuutta jatkuvasti ja tarjoamme asiakkaillemme kestäväää kehitystä tukevia ja edistäviä rahoitusratkaisuja. Tarjoamamme rahoitus ja palvelut tuottavat pitkäaikaisia ja positiivisia vaikutuksia asiakkaillemme ja suomalaiselle yhteiskunnalle: niillä tuetaan hyvinvointiyhteiskunnan jatkuvuutta aina asumisen ratkaisuista ilmastomuutoksen hillintään ja julkiseen infrastruktuuriin.

Case

Kuntarahoituksen päästöjen laskenta – askel kohti hiilineutraaliutta

Olemme jo vuosia tukeneet asiakkaitamme heidän ilmastoponnisteluissaan. Vihreällä rahoituksellamme rahoitamme hankkeita, joiden avulla vältetään tai vähennetään kasvihuonekaasupäästöjä – näin edistämme osaltamme myös Suomen hallituksen kestäväää kehitykseen pohjautuvia strategisia tavoitteita. Yksi näistä tavoitteista tähtää hiilineutraaliin ja luonnon monimuotoisuuden turvaavaan Suomeen, ja siihen kuuluu muun muassa tavoite saavuttaa hiilineutraalius vuoteen 2035 mennessä. Asiakkaitamme ovat keskeisessä roolissa tämän tavoitteen saavuttamisessa.

Vuonna 2021 myös me Kuntarahoituksessa jatkoimme työtämme ilmastovaikutustemme vähentämiseksi. Käynnistimme projektin, jonka tavoitteena on laskea ensimmäistä kertaa sekä oman toimintamme että rahoittamiemme kohteiden päästöt. Ymmärrys nykytilasta auttaa meitä suunnittelemaan toimia, joilla voimme pienentää hiilijalanjälkeämme sekä tukea ja kannustaa asiakkaitamme päästövähennystoimissa. Työn tulokset auttavat meitä myös ymmärtämään aiempaa paremmin päästöihin liittyviä liiketoiminnallisia riskejä.

Vastuullisuus korostuu erityisesti vihreällä ja yhteiskunnallisella rahoituksellamme toteutetuissa investoinneissa. Olemme myöntäneet mitattavia ympäristölle hyödyllisiä vaikutuksia tuoville hankkeille vihreää rahoitusta jo vuodesta 2016 lähtien. Vuosi 2021 merkitsi myös ensimmäistä kokonaista vuotta vuonna 2020 lanseeraamallemme yhteiskunnalliselle rahoitukselle. Kerromme tarkemmin vastuullisen rahoituksemme vaikutuksista vihreässä vaikutusraportissamme ja yhteiskunnallisessa vaikutusraportissamme.

Olemme asettaneet vuoden 2024 tavoitteeksemme kasvattaa vihreän ja yhteiskunnallisen rahoituksen osuuden pitkäaikaisesta asiakasrahoituksestamme 20 prosenttiin. Vuonna 2021 vihreän ja yhteiskunnallisen rahoituksemme määrä jatkoi kasvuaan ja oli 12,0 prosenttia pitkäaikaisesta asiakasrahoituksestamme. Tavoitteemme on kunnianhimoinen, ja sen saavuttaminen tulee vaatimaan työtä. On kuitenkin nähtävissä, että asiakkaamme jatkavat vastuullisten investointien tekemistä myös tulevana vuosina. Suomen valtion tavoite ilmastoneutraalista Suomesta vuonna 2035 tulee heijastumaan asiakkaisiimme muun muassa maankäytön ja rakentamisen lainsäädännön uudistuksissa huomioitavien vähähiilisen rakentamisen vaatimusten kautta. On siis odotettavaa, että kestävä valinnat investoinneissa voivat lisääntyä, minkä seurauksena yhä useampi asiakkaidemme hanke voisi yltää vihreän rahoituksemme piiriin.

Panostuksemme vastuullisuuteen jatkuivat myös yhtiötasolla, ja huomioimme työssämme toimintaamme kohdistuvat sidosryhmien odotukset. Vuonna 2021 laadimme ilmatoriskien tiekartan, joka sisältää lähivuosien toimenpidesuunnitelmamme ympäristö- ja ilmatoriskeihin varautumiseksi. Ilmasto- ja ympäristöriskit vaikuttavat jatkuvasti toimintaympäristöömme. Tämä kehitys ei kuitenkaan muuta perustehtäväämme pohjautuvaa strategiaamme, vaan huomioimme kyseiset riskit liiketoiminnassamme. Tiekartan mukaisesti toteutimme syksyllä projektin, jossa tunnistimme ja arvioimme Kuntarahoituksen kannalta oleellisia ESG-riskejä. Tämä työ tulee toimimaan pohjana jatkokehityksellemme. Aloitimme myös oman toimintamme sekä rahoittamiemme päästöjen laskennan. Rahoitetut päästöt kuvaa likviditeettisijoitustemme ja pitkäaikaisen asiakasrahoituksemme hiilijalanjälkeä. Ymmärrys nykytilasta on ensimmäinen askel arvioidessamme, miten voisimme saavuttaa hiilineutraaliuden omassa toiminnassamme ja miten voisimme kannustaa asiakkaitamme ja muita keskeisiä sidosryhmiämme tällä polulla.

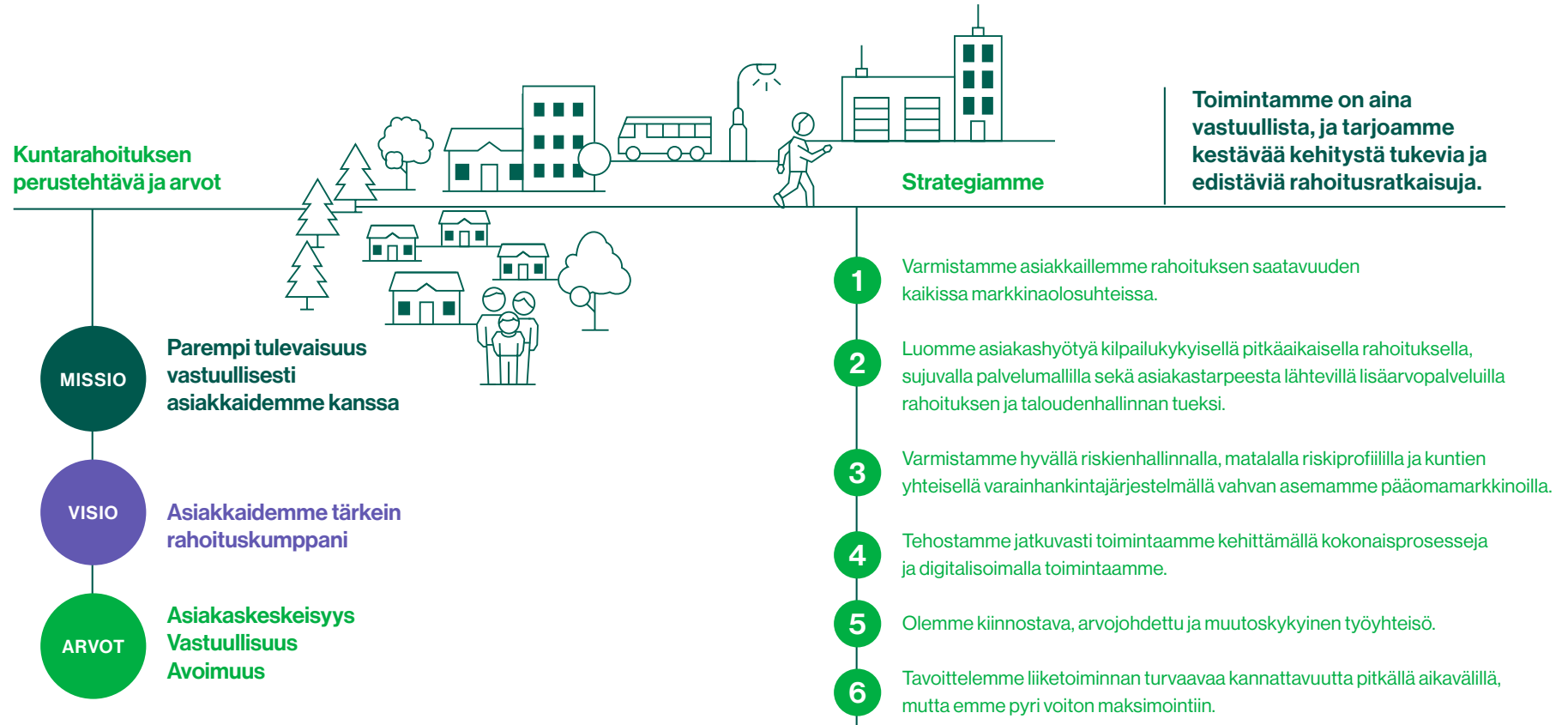
Case

Laaja-alaista yhteistyötä taloustaitojen ja yhteiskunnallisen osaamisen kehittämiseksi

Työmme vaikutukset näkyvät suomalaisten jokapäiväisessä elämässä, näkyvimmin rahoittamiemme hankkeiden kautta. Haluamme kuitenkin tehdä osamme yhteiskunnallisen hyvinvoinnin eteen myös muilla tavoin. Tärkeä osa yhteiskuntavastuutamme on lisätä ymmärrystä julkisesta taloudesta ja rahoituksesta. Nostamme näitä teemoja säännöllisesti esiin julkisessa keskustelussa ja teemme yhteistyötä muun muassa korkeakoulujen ja järjestöjen kanssa koululaisten ja opiskelijoiden taloustaitojen parantamiseksi sekä yhteiskunnallisen osaamisen kartuttamiseksi.

Olemme suomalaisen yrittäjyyskasvatuksen kärkijärjestön, Nuori Yrittäjyys ry:n pitkäaikainen yhteistyökumppani ja tuemme Talous ja Nuoret TATin Yrittäjätoimintaa. Maailman parhaana koulutusinnovatona palkittu Yrittäjätoiminta tavoittaa vuosittain yli 60 000 kuudes- ja yhdeksäsluokkalaista. Kuntarahoitus on myös yksi Aalto-yliopiston kaupunkitaloustieteen professuurin lahjoittajista. Lisäksi olemme viime vuosina tehneet yhteistyötä suomalaisten korkeakoulujen kanssa muun muassa vastuullisuuteen liittyvillä kursseilla.

Vastuullisesti kohti parempaa tulevaisuutta

Vastuullisuuden pääteemat ja YK:n kestävän kehityksen tavoitteet

1 Vastuulliset tuotteet ja palvelut

Tavoite 2024:
Asiakastyytyväisyys erittäin hyvällä tasolla

2 Kestävän kehityksen edelläkävijäisyys

Tavoite 2024:
Vihreän ja yhteiskunnallisen rahoituksen osuus 20 % pitkäaikaisesta asiakasrahoituksesta

3 Henkilöstön työhyvinvoinnin kehittäminen

Tavoite 2024:
Henkilöstötyytyväisyys hyvällä tasolla

4 Vastuullinen hallintotapa

Tavoite 2024:
Kaikkiin asiakkaisiin liittyvät ESG-riskit arvioidaan yhdenmukaisella menetelmällä

Pääteemat linkittyvät kestävän kehityksen tavoitteisiin

Tarkastelemme vastuullisuuden painopistealueitamme ja tavoitteitamme YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden (Sustainable Development Goals, SDG:t) viitekehityksessä. Pyrimme edistämään toiminnallamme mahdollisimman monen YK:n kestävän kehityksen tavoitteen toteutumista.

Jokaiselle neljästä vastuullisuuden pääteemastamme on määritelty keskeisimmät YK:n kestävän kehityksen tavoitteet, joihin voimme oleellisesti vaikuttaa. Olemme määritelleet jokaiselle pääteemalle yhden pitkän aikavälin tavoitteen.

Näin luomme arvoa

Kuntarahoitus luo toiminnallaan arvoa asiakkailleen, henkilöstölleen ja koko yhteiskunnalle. Arvonluontimallimme kuvaa mitä resursseja käytämme tehtävämme toteuttamiseksi, arvonluontia tukevat valintamme ja vahvuutemme sekä toimintamme vaikutukset.

Resurssit

Osaava ja motivoitunut henkilökunta
Vahva taloudellinen asema
Sitoutuneet asiakkaat ja osakkaat
Laaja globaali sijoittajakunta
Yhteinen varainhankintajärjestelmä
Vahva luottoluokitus
Kumppanuudet

Kuntarahoitus

Vastuullisuus
Avoimuus
Asiakaskeskeisyys
Tehokkuus
Laadukas riskienhallinta
Erikoistuminen omaan asiakassegmenttiin
Panostukset henkilöstön osaamisen kehittämiseen ja hyvinvointiin
Tavoittemme riittävää liiketoiminnan turvaavaa kannattavuutta pitkällä aikavälillä, mutta emme pyri voiton maksimointiin

Vaikutukset

Tyytyväiset asiakkaat
Varmistamme asiakkaillemme rahoituksen saatavuuden sekä luomme asiakashyötyä kilpailukykyisellä pitkäaikaisella rahoituksella
Vakavaraisuus
Hyvinvoinnin kasvu yhteiskunnassa
Tasapuoliset mahdollisuudet hyvään elämään
Kuntien investointien kestävyys tukeminen
Hyvinvoiva, motivoitunut ja osaava henkilöstö

Valtion koronatuot ja odotettua parempi talouskehitys piristivät kuntataloutta – rahoituksen kysyntä supistui

Valtion myöntämät tuot kompensoivat koronapandemian vaikutuksia kunnille, minkä ansiosta kuntatalouden tilanne parantui väliaikaisesti ja kuntasektorin rahoituksen kysyntä oli maltillista. Yleishyödyllisen asuntosektorin rahoituksen kysyntä puolestaan kasvoi. Kuntarahoituksen vahva asema kunta- ja yleishyödyllisen asuntosektorin rahoittajana säilyi vuonna 2021. Päätöksemme siirtyä velkakirjaluoitoissa negatiivisen viitekoron huomioivaan koronlaskentatapaan toi negatiivisen korkoympäristön hyötyjä asiakkaillemme.

Asiakkaitamme ovat kunnat ja kuntayhtymät, niiden määräysvallassa olevat yhteisöt sekä Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus ARAn nimeämät yleishyödylliset yhteisöt ja kohteet. Olemme asiakassegmentissämme selvästi suurin yksittäinen rahoittaja. Tarjoamme asiakkaillemme monipuolisia rahoitukseen liittyviä palveluita ja kokonaisvaltaista tukea investointien suunnitteluun ja talouden hallintaan.

Olemme sitoutuneet asiakaskeuseeseen toimintamalliin. Emme pyri kasvattamaan asiakkaidemme rahoitustarpeita oman liiketoimintamme voiton maksimoimiseksi. Sen sijaan haluamme saada aikaan pitkäaikaisia positiivisia vaikutuksia yhteiskunnassa etsimällä aktiivisesti asiakkaidemme kanssa juuri heidän tilanteeseensa parhaiten sopivia rahoitusratkaisuja ja investointitapoja.

Lainakannan kehitys
2017–2021,
miljardia €

2017
21,2

2018
22,4

2019
24,0

2020
26,9

2021
27,9

Kuntarahoitus

Asiakasliiketoiminnan kannalta keskeiset vastuullisuusmittarit

1 Vastuulliset tuotteet ja palvelut

Tavoite 2024:
Asiakastyytyväisyys erittäin hyvällä tasolla

- Asiakaskoulutukset, -seminaarit ja -tapahtumat
- Kuntarahoituksen digitaalisten palveluiden käyttäjämäärä
- Erityisryhmien asuntorahoituksen osuus uudesta asuntorahoituksesta

2 Kestävän kehityksen edelläkävijäisyys

Tavoite 2024:
Vihreän ja yhteiskunnallisen rahoituksen osuus 20 % pitkäaikaisesta asiakasrahoituksesta

- Vihreän ja yhteiskunnallisen rahoituksen määrä (€)
- Vihreiden ja yhteiskunnallisten hankkeiden lukumäärä

Valtion koronatuotavat väliaikaisen piristykseen kuntatalouteen

Vuonna 2021 rahoituksen kysyntä kunnissa oli maltillista ja arvioitua pienempää, kun vuoden 2020 koronapandemian aiheuttama ennätysellinen rahoituskysyntä palasi normaalimmalle tasolle. Suomen valtion myöntämien koronatuotavien ansiosta kuntien rahoitusasema parantui hetkellisesti, ja ennakoitua parempi taloustilanne vähensi rahoituksen kysyntää. Sen sijaan koronapandemian vaikutukset yleishyödyllisen asuntorahoituksen kysyntään ovat olleet vähäisiä koko pandemian ajan, ja kysyntä kasvoi maltillisesti vuonna 2021.

Olemme oman asiakaskuntamme selvästi suurin rahoittaja. Rahoituskysyntämme supistui vuonna 2021, ja myöntämämme rahoituksen määrä laski 28,8 prosenttia vuoteen 2020 verrattuna. Uuden pitkäaikaisen rahoituksemme määrä vuonna 2021 oli 3,7 miljardia euroa (5,2 miljardia euroa), mistä 3,3 miljardia euroa oli lainoja ja 0,4 miljardia euroa leasingrahoitusta. Pitkäaikaisen rahoituksemme määrä oli vuoden lopussa 29,2 miljardia euroa, josta lainakanta oli 27,9 miljardia euroa ja leasingkanta oli 1,3 miljardia euroa. Vuoden aikana nostettujen lainojen määrä laski 31,3 prosenttia edellisestä vuodesta. Nostetun leasingrahoituksen määrä kasvoi 0,7 prosenttia.

Talouden ja rahoituksen neuvonantopalveluita tarjoavan Inspiran liikevaihto oli vuonna 2021 1,7 miljoonaa euroa (2,8 miljoonaa euroa). Liikevaihdon lasku edelliseen tilikauteen verrattuna johtuu läpilaskutuksen pienenemisestä.

Kuntatalouden tilanteen odotetun normalisoitumisen sekä yleishyödyllisen asuntotuotannon vakaan rahoitustarpeen vuoksi odotamme rahoituksen ja palveluidemme kysynnän kasvavan vuonna 2022 vuoden 2021 tasosta.

Case

Avaimet itsenäiseen elämään Espoon Aurinkolinna

Suomessa on edelleen haasteita kehitysvammaisten ja erityistukea tarvitsevien ihmisten asumisessa, sillä toiveisiin sopivaa asuntotarjontaa on niukasti. Noin kolmannes Suomen 31 000 kehitysvammaisesta aikuisikäisestä asuu yhä lapsuudenkodeissaan.

Kuntarahoituksen rahoittama Espoon Aurinkolinna tarjoaa modernin ja esteettömän kodin sekä yhteiskäyttötiloja 20 nuorelle, joilla on kehitysvammaisuuden tai autismin vuoksi tarve ympärivuorokautiselle asumisen tuelle. Rakennus suunniteltiin tiiviissä yhteistyössä asiakkaiden ja heidän läheistensä kanssa, jotta se palvelisi asukkaiden erityistarpeita mahdollisimman hyvin. Aurinkolinna jokaiselle asukkaalle halutaan tarjota yksilöllinen, itsenäinen tapa asua.

Aurinkolinna täydentää Espoon kaupungin kehitysvammaisten asumisvaihtoehtoja ja työllistää vakituisesti 14 sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaista.

Case

Inspiran analyysi valotti sote-uudistuksen vaikutuksia Kemin talouteen

Sote-uudistus ja sen pitkän aikavälin vaikutukset ovat aiheuttaneet kuntien taloussuunnittelussa epävarmuutta. Kemin kaupunki analysoi uudistuksen talousvaikutuksia Inspiran avulla.

Kemin kaupungin talous on ollut monta vuotta peräkkäin alijäämäinen. Inspira analysoi kaupungin talouden kantokykyä ja kestävästä investointitasoa sote-uudistuksen jälkeen aina vuoteen 2030 asti. Laskelmissa arvioitiin myös sote-tukipalvelujen siirtymisen ja sote-kiinteistöjen vaikutuksia, joita esimerkiksi valtiovarainministeriön laskelmissa ei ole huomioitu. Tulevaisuudesta tehtiin kaksi vaihtoehtoista skenaariota.

Selvitys vahvisti kaupungin oman arvion siitä, että sote-uudistuksen pieni positiivinen vaikutus ei auta saamaan taloutta tasapainoon. Konkreettisia toimenpiteitä tilanteen korjaamiseksi ryhdyttiin pohtimaan saman tien. Tavoitteena on saada kaupungin talous tasapainoon meneillään olevan, vuonna 2025 päättyvän, suunnittelukauden aikana.

Uusia palveluita kuntien sote-vaikutusten analysointiin

Sote-uudistus muuttaa kuntien tehtäväkenttää merkittävästi, ja aiheuttaa epävarmuutta niiden tulo- ja menokehitykseen sekä rahoitusasemaan. Vuoden 2021 aikana kehitimme palveluitamme vastaamaan entistäkin paremmin asiakkaidemme muuttuviin tarpeisiin. Jatkoimme työtämme kuntien ja sairaanhoitopiirien talouden tasapainottamisen tukemiseksi. Inspiran uudet palvelut kunnille sote-uudistuksen tuomien muutosten analysointiin sekä hyvinvointialueiden talouden ja investointien rahoituksen suunnitteluun herättivät kiinnostusta.

Tukea kestävään taloudenpitoon

Tavoitteemme on olla asiakkaidemme tärkein rahoituksen kumppani. Kannustamme ja tuemme asiakkaitamme kestävään taloudenpitoon sekä tekemään vastuullisia investointipäätöksiä. Rahoituksessamme otamme huomioon asiakkaidemme kokonaisvaltaisen taloudellisen tilanteen ja arvioimme suunniteltujen investointien kannattavuutta. Rahoituksen ja talouden näkymiin liittyvät kartoitukset antavat arvokasta tietoa asiakkaan talouden kokonaistilanteesta. Seuraamme myös asiakkaidemme ESG-riskkejä.

Rahoituksen lisäksi tuemme asiakkaitamme vahvistamalla entisestään asiakkaiden rahoituksen ja talouden kokonaishallinnan osaamista. Tarjoamme asiakkaillemme monipuolisia rahoituksen ja talouden ennakoinnin, mallintamisen ja hallinnan työkaluja. Ne helpottavat kuntatalouden tasapainottamista ja antavat kokonaisvaltaista ja analyttistä kuvaa asiakkaiden taloudellisesta tilanteesta nyt ja tulevaisuudessa. Työkalujen käyttö jatkoi kasvuaan myös vuonna 2021. Jatkoimme palveluidemme kehittämistä ja rahoitusprosessimme digitalisoinnista entistäkin käyttäjäystävällisemmän ja tehokkaamman asioinnin edistämiseksi. Verkossa toteuttamiemme talouden ajankohtaiskatsausten ja digitaalisten palveluiden käyttökoulutusten suosio jatkoi kasvuaan, ja ne vakiinnuttivat paikkansa.

Rahoitusta vaikuttaviin investointeihin

Tarjoamme rahoitusta asiakkaidemme kestäviin investointeihin kahdella vastuullisella tuotteella. Vihreä rahoituksemme on suunnattu ympäristöystävällisten investointien rahoittamiseen. Näillä hankkeilla on selkeitä ja mitattavia ympäristölle hyödyllisiä vaikutuksia. Viitekehiksemme sisältää seitsemän kategorian, joiden hankkeille voimme myöntää vihreää rahoitusta: kestävä rakentaminen, energiatehokkuus, vesi- ja jätevesihuolto, kestävä joukkoliikenne, uusiutuva energia, jätehuolto ja ympäristöhoito.

Yhteiskunnallisella rahoituksellamme puolestaan rahoitamme investointeja, jotka tuottavat laaja-alaisia yhteiskunnallisia hyötyjä. Ne edistävät yhdenvertaisuuden, yhteisöllisyyden, hyvinvoinnin tai alueen elinvoiman toteutumista. Myönnämme yhteiskunnallista rahoitusta viitekehiksemme mukaisesti hyvinvoinnin, asumisen ja koulutuksen hankkeille.

Vihreällä ja yhteiskunnallisella rahoituksella haluamme kannustaa asiakkaitamme tekemään ympäristön ja yhteiskunnan kannalta kestäviä investointeja. Vihreä ja yhteiskunnallinen rahoitus ovat myös tavallista lainaa edullisempi tapa rahoittaa investointi, sillä myönnämme hyväksyttävillä hankkeilla marginaalialennuksen – hankkeiden aikaansaamien positiivisten vaikutusten lisäksi vastuullista rahoitustamme hyödyntävät asiakkaamme hyötyvät siis myös taloudellisesti. Lisäksi vastuulliset hankkeet ovat osoitus asiakkaidemme panostuksista ympäristön ja yhteiskunnan hyvinvointiin.

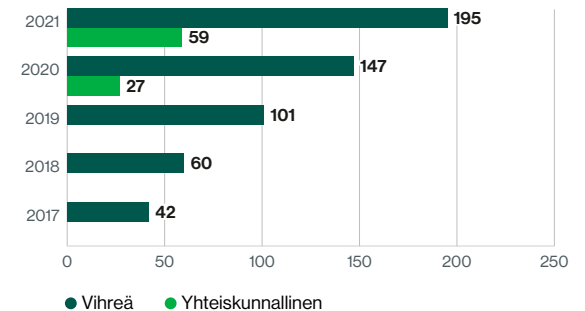
Asiakkaamme tekevät paljon vaikuttavia investointeja, joiden rahoittamiseen vihreä ja yhteiskunnallinen tuote sopivat. Näiden määrä on jatkanut vuosi vuodelta kasvuaan. Vuoden 2021 lopussa rahoitimme 195:tä vihreää ja 59:ää yhteiskunnallista hanketta. Vastuullisten investointien vaikutuksiin voi tutustua tarkemmin vihreässä vaikutusraportissamme ja yhteiskunnallisessa vaikutusraportissamme.

Vihreän rahoituksen hankkeiden vuosittaiset vältetyt/vähennetyt hiilidioksidipäästöt

tCO₂ **85 557**

Vihreän rahoituksen hankkeiden vuosittainen energiansäästö (vältetty/vähennetty)

MWh **31 351**

Vihreän ja yhteiskunnallisen rahoituksen hankkeiden määrän kehitys 2017–2021

Elvyttävä rahapolitiikka piti markkinaolosuhteet suotuisina – Kuntarahoituksen varainhankinta onnistui erinomaisesti

Vuotta 2021 kuvasti vakaa tilanne pääomamarkkinoilla. Kuntarahoituksen varainhankinta onnistui suunnitelmien mukaisesti.

Kuntarahoitus hankkii kaikki luotonantoon tarvittavat varat kansainvälisiltä pääomamarkkinoilta vakioituina liikkeeseen-laskuina velkakirjaohjelmien alla. Varainhankintamme strategiana on varainhankinnan lähteiden hajautus, jolla pyrimme varmistamaan rahoituksen saatavuuden markkinaolosuhteista riippumatta. Hajautamme aktiivisesti varainhankintaamme valuutoittain ja maturiteeteittain sekä maantieteellisesti että eri sijoittajaryhmittäin.

Koronapandemiasta huolimatta tilanne pääomamarkkinoilla oli hyvä ja vakaa vuonna 2021. Keskuspankkien rahoitusoperaatiot ja arvopaperiosto-ohjelmat pitivät markkinaliikviditeetin vahvana, minkä seurauksena korot sekä luottoriskipreemiot pysyivät matalina. Maailmantalous elpyi pandemiasta huomattavan nopeasti, mikä näkyi myös eri omaisuuserien arvonnousuna, ja erityisesti osakemarkkinat jatkoivat vahvaa nousuaan. Vuoden loppupuolella markkinoiden epävarmuus kuitenkin nosti päätään, kun inflaatio palasi vahvemmin otsikoihin sekä Euroopassa että Yhdysvalloissa. Markkinoiden odotukset keskuspankkien rahapolitiikan muutoksista ja määrällisen elvytyksen lopettamisesta kasvoivat.

Varainhankinta-
järjestelyiden määrä
2017–2021 (kpl)

318

2017

260

2018

198

2019

218

2020

208

2021

Kuntarahoitus

Varainhankinnan kannalta keskeiset vastuullisuusmittarit

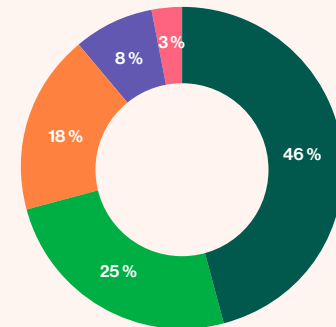
1 Vastuulliset tuotteet ja palvelut

- Pankkimieli kuvatutkimus

2 Kestävän kehityksen edelläkävijäisyys

- Vihreä joukkovelkakirjalaina laskettu liikkeeseen
- Yhteiskunnallinen joukkovelkakirjalaina laskettu liikkeeseen

Nostettu varainhankinta 2021 alueittain

- Eurooppa
- Aasian ja Tyynenmeren alue
- Pohjoismaat
- Pohjois- ja Etelä-Amerikka
- Afrikka ja Lähi-itä

Varainhankinnan vuosi oli onnistunut ja yllätyksetön

Varainhankintamme oli onnistunutta ja toteutimme sitä suunnitelmien mukaisesti. Vahva likviditeettitilanne markkinoilla varmisti varainhankintatransaktioidemme vahvan kysynnän läpi vuoden. Vahva kysyntä näkyi myös varainhankinnan keskihinnassa, joka oli lopulta arvioitua alhaisempi. Teimme pitkäaikaista varainhankintaa vuoden 2021 aikana 9,4 miljardia euroa (11,0 miljardia euroa). Lyhytaikaisten Kuntarahoituksen velkasitoumuksien (ECP) määrä oli vuoden lopussa 3,8 miljardia euroa (3,9 miljardia euroa). Vuonna 2021 jatkoimme strategiaamme mukaisesti aktiivisesti vihreiden ja yhteiskunnallisten joukkovelkakirjojen liikkeeseenlaskua. Osoituksena menestyksekkästä työstämme ja pitkäjänteisestä sitoutumisestamme vastuullisuuteen Environmental Finance -julkaisu palkitsi meidät paikallishallinto tai kuntasektori -kategoriassa.

Strategiset viitelainat saivat vahvan vastaanoton

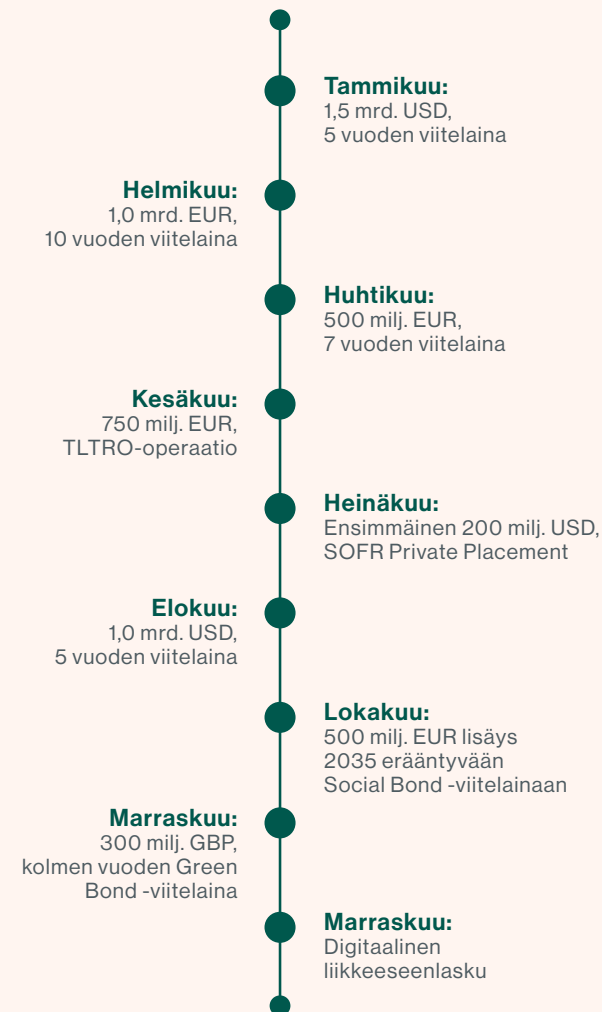
Varainhankintamme painopiste oli julkisissa järjestelyissä, joiden ajoitukset olivat erinomaisia ja sijoittajakysyntä erittäin vahvaa. Vuonna 2021 laskimme liikkeeseen viisi strategista viitelainaa: kolme euromääräistä ja kaksi dollarimääräistä. Näiden lisäksi teimme myös 500 miljoonan euron lisäyksen vuonna 2020 liikkeeseen laskemaamme yhteiskunnalliseen joukkovelkakirjalainaan sekä strategisen Green Bond -liikkeeseenlaskun punnissa. Liikkeeseen laskemiemme viitelainojen erinomainen menestys on osoitus turvallisten sijoituskohteiden kysynnän kasvusta sekä hyvästä maineestamme kansainvälisillä pääomamarkkinoilla.

Onnistumiset taktisessa varainhankinnassa takasivat jälleen kilpailukykyisen rahoituksen

Osana sopeutumista markkinoilla tapahtuviin viitekorkouudistuksiin olemme kehittäneet kyvykkyttämme käyttää uusia vaihtoehtoisia viitekorkoja varainhankinnassamme. Vuonna 2021 teimme ensimmäisen SOFR-viitekorkoon sidotun kahdenkeskisen private placement -järjestelyn. Kasvatimme samaa transaktiota myöhemmin kahdella erillisellä transaktiolla. Lisäksi olimme aktiivinen Englannin puntamarkkinalla (GBP), jonne teimme liikkeeseenlaskuja yhteensä 1,1 miljardilla punnalla sekä Norjan markkinalla, jossa laskimme liikkeeseen yhteensä 5,2 miljardia Norjan kruunua. Osallistuimme myös toistamiseen Euroopan keskuspankin kohdennettujen pitempiaikaisten rahoitusoperaatioiden kolmanteen sarjaan (TLTRO III) 750 miljoonalla eurolla – näin mahdollistimme osaltamme asiakkaidemme rahoitusta kilpailukyysisin ehdoin. Tämän myötä TLTRO III -rahoituksemme kokonaismäärä nousi 2 miljardiin euroon. Jatkoimme myös aktiviteettiamme Japanin Uridashi-markkinoilla.

Pyrimme jatkuvasti kehittämään ja tehostamaan varainhankintamme prosesseja. Osana tätä työtä pilotoimme onnistuneesti marraskuussa Citibankin kanssa digitaalista alustaa, jonka kautta toteutimme joukkovelkakirjalainan liikkeeseenlaskun ja dokumentaation. Pilotoinnin tarkoituksena oli kerätä ymmärrystä ja kokemusta digitaalisten alustojen tarjoamista mahdollisuuksista.

Varainhankinnan päätapahtumat

Sääntelykehitys tulee muuttamaan vihreän rahoituksen ja vihreiden joukkovelkakirjalainojen markkinaa

Euroopan vihreän kehityksen ohjelma ja erityisesti kestävä rahoituksen toimet vaikuttavat rahoitusmarkkinoihin monin tavoin. Olemme arvioineet EU:n kestävä rahoituksen luokittelujärjestelmän eli EU-taksonomian kehittymistä ja sen vaikutuksia toimintaamme. Suorimmin EU-taksonomia vaikuttaa meihin tulevana vuosina erityisesti uusina raportointivaatimuksina.

Lisäksi odotamme EU-taksonomialla olevan vaikutusta myös vihreän rahoituksen sekä vihreiden joukkovelkakirjalainojen markkinaan. Olemme myös analysoineet Euroopan komission ehdotusta eurooppalaisista vihreistä joukkolainoista (*EU Green Bond Standard*), joka noudattaa EU-taksonomiaa arviointikriteereissään.

Kestävä rahoituksen sääntelykokonaisuus on laaja ja monimutkainen. Se tulee vaatimaan selvennystä sekä sääntelyssä että markkinakäytännöissä. Käytännöt sekä tietojen saatavuus tulevat vaatimaan kehitystä, jotta asiakkaamme pystyvät toteuttamaan taksonomian mukaisia investointihankkeita.

Case

Kuntarahoitukselle vuoden vihreä joukkovelkakirjalaina -palkinto

Environmental Finance -uutispalvelu valitsi meidät vuoden 2021 vihreän joukkovelkakirjalaina -palkinnon voittajaksi paikallishallinto tai kuntasektori -kategoriassa. Palkittu 500 miljoonan euron 10-vuotinen vihreä joukkovelkakirjalaina oli neljäs vihreä joukkovelkakirjalainamme. Laskimme sen liikkeeseen lokakuussa 2020 ja se ylimerkittiin lähes seitsenkertaisesti.

Palkinto on kansainvälisillä pääomamarkkinoilla erittäin arvostettu. Se on myös osoitus pitkäjänteistä sitoutumisestamme vastuullisuuteen. Vuoden 2021 loppuun mennessä olimme laskeneet liikkeeseen vihreitä joukkovelkakirjalainoja noin kahden miljardin euron edestä. Tavoittemme on, että 20 prosenttia pitkäaikaisesta asiakasrahoituksestamme on vihreää tai yhteiskunnallista rahoitusta vuoteen 2024 mennessä.

Vihreän rahoituksen viitekehiksemme on laadittu ICMAn (*International Capital Markets Association*) vihreiden joukkovelkakirjalainojen periaatteiden mukaisesti. Viitekehiksen on arvioinut CICERO yhteistyössä Stockholm Environment Instituten (*SEI*) kanssa, ja se on saanut toiseksi parhaan arvosanan Medium Green.

Likviditeetin määrää kasvatettiin vuoden aikana

Vuoden 2021 likviditeetin hallintamme suurin haaste oli edelleen alhainen tuottotaso, minkä vuoksi teimme pitkiä likviditeettisijoituksia vähemmän ja lisäsimme allokaatiota keskuspankkitalletuksiin. Kehitimme vastuullisuutta sijoitustoiminnassamme ja julkaisimme vastuullisen sijoittamisen viitekehityksen.

Kuntarahoituksen likviditeettisijoitusten luotto- ja markkinariskejä sekä tuotto-odotusta hajautetaan omaisuusluokittain ja maakohtaisesti. Keskuspankkien elvyttävät toimet määrittivät likviditeettisijoitustemme vuotta 2021. Tuottojen kannalta alhainen korkotaso sekä matalat luottoriskipreemiot aiheuttivat haasteita. Euroopan keskuspankin kohdennetut pidempiaikaiset rahoitusoperaatiot (*TLTRO III*) vähensivät tiettyjen omaisuusluokkien – erityisesti pankkien – rahoitustarpeita, minkä seurauksena markkinoilla katettuja joukkovelkakirjalainoja laskettiin liikkeeseen aiempaa vähemmän. Pitkien likviditeettisijoitustemme osuus kokonaislikviditeetistä laski heikentyneiden tuotto-odotusten vuoksi, kun lisäsimme keskuspankkitalletusten osuutta.

Likviditeettisijoitustemme korkoriski on suojattu koronvaihtosopimuksilla, joten korkojen muutokset eivät suoraan vaikuta likviditeettisijoitustemme arvonmuutoksiin.

Kokonaislikviditeetin
kehitys 2017–2021,
miljardia €

9,3
2017

8,7
2018

9,9
2019

10,1
2020

12,2
2021

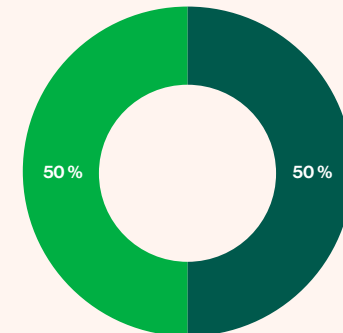
Kuntarahoitus

Likviditeetin hallinnan keskeiset vastuullisuusmittarit

2 Kestävän kehityksen edelläkävijä

- Vastuullisten SRI-sijoitusten kokonaissumma
- Sijoitussalkun ESG-luku verrattuna benchmark-indeksiin

Kuntarahoituksen vastuulliset SRI-sijoitukset

- Vihreät joukkovelkakirjalainat
- Yhteiskunnalliset joukkovelkakirjalainat

Vastuullisten SRI-sijoitusten kokonaissumma,
456 miljoonaa €.

Case

Vastuullisen sijoittamisen viitekehys kokoaa yhteen Kuntarahoituksen likviditeettisijoitusten vastuullisuuden periaatteet

Vastuullisuuden jatkuva kehittäminen on Kuntarahoituksen päätavoitteita – siksi se on integroitu tiiviisti myös sijoitusprosessiimme. Vuonna 2021 julkaisemamme vastuullisen sijoittamisen viitekehys kiteyttää sijoitustoimintamme vastuullisuuden periaatteet, prosessit ja vastuut yksiin kansiin. Sen tarkoitus on lisätä avoimuutta ja edistää vastuullista sijoittamista koko toimialalla.

Vastuullisuuspolitiikkaamme pohjautuvassa viitekehyksessä määrittelemme kolme pääperiaatetta vastuulliselle likviditeetin hallinnalle. Ensimmäinen periaate on sijoituskohteiden seulonta: käytämme yhtenä sijoituskohteidemme valintakriteerinä niiden ESG-arvoa, jonka on portfoliotasolla ylitettävä likviditeettisalkkulemmme asetetun vertailuindeksin ESG-arvo. Toiseksi poissuljemme sijoituskohteet, jotka eivät ole vastuullisuusperiaatteidemme mukaisia. Kolmanneksi allokoimme osan sijoituskustamme vastuullisiksi luokiteltaviin joukkovelkakirjalainoihin, jotka edistävät kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi toteutamme kaikki likviditeettisijoituksemme niin, että ne täyttävät eettiset vaatimuksemme.

Seuraamme likviditeettisalkkumme keskimääräistä ESG-arvoa ja hallinnoimme salkkua niin, että arvo pysyy vertailuarvon yläpuolella. Vuoden 2021 lopulla pitkän likviditeettisalkkumme ESG-arvo oli 59,3 (55,7), joka ylitti vertailuindeksin ESG-arvon 3,4 pisteellä (vertailuindeksin ESG-arvo 55,9 (53,3)). Suoria vastuullisia sijoituksia oli yhteensä 456 miljoonaa euroa (355 miljoonaa).

Ohjaamme likviditeettiämme yhtiön riskinottohalukkuuden viitekehysten mukaisesti. Lyhyen ajan likviditeettivaateen vähimmäismäärän tulee täyttää lakisääteinen 100 prosentin maksuvalmiusvaatimus (*LCR*) vuoden jokaisena päivänä. Pitkän aikavälin vaatimuksena kokonaislikviditeettimme määrän on riittävä keskeytyksettömään liiketoiminnan jatkamiseen vähintään 12 kuukauden ajan (*Survival Horizon*). Kesäkuussa 2021 astui voimaan myös lakisääteinen vaatimus 100 prosentin pysyvistä varainhankinnasta (*NSFR*).

Vuoden lopussa *LCR*-lukumme oli 334,9 % (264,4 %), ja *NSFR*-lukumme oli 123,6 % (116,4 %), ja kokonaislikviditeettimme olisi riittänyt kattamaan keskeytyksettömän liiketoiminnan jatkamisen 14,2 kuukaudeksi (12,3).

Vuoden 2021 lopussa yhtiömme kokonaislikviditeetti oli yhteensä 12,2 miljardia euroa (10,1 miljardia euroa).

Kohti ketterämpää organisaatiota

Kuntarahoitus luo henkisesti ja fyysisesti turvallisen työympäristön, jossa panostetaan henkilöstön kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin ja tasapuolisten mahdollisuuksien tarjoamiseen.

Kuntarahoitus-konsernissa työskenteli vuoden 2021 lopussa 164 henkilöä erilaisissa asiantuntijatehtävissä. Uusi organisaatiomme astui voimaan vuoden 2021 alussa, ja se tukee työskentelytapojemme ja liiketoimintamme kehittämistä. Toimintaympäristömme muuttuu jatkuvasti ja työtehtävämme ovat monipuolisia ja laajoja, mikä vaatii henkilöstöltämme jatkuvaa kehittymistä. Siksi tarjoamme monipuolisia mahdollisuuksia kehittymiseen ja kouluttautumiseen, tuemme työssä jaksamista sekä työn ja vapaa-ajan tasapainoa.

Henkilöstökokemuksen kehittäminen on meille oleellinen tavoite, jotta osaava henkilöstömme kokee työskentelyn Kuntarahoituksessa mielekkääksi. Tavoitteemme on, että henkilöstötyytyväisyytemme on hyvällä tasolla, ja mitaamme sitä riippumattoman tutkimusyhtiön toteuttaman anonyymin tutkimuksen avulla. Laadimme vuosittain suunnitelman henkilöstökokemuksen kehittämiseksi havaitsemiemme kehittämisalueiden pohjalta. Vuonna 2021 panostimme henkilöstökokemuksemme ja työtyytyväisyytemme parantamisessa erityisesti johtamisen ja kulttuurin kehittämiseen.

Organisaatiokulttuurin kehittämiseksi perustimme syksyllä 2021 myös kuntarahoituslaisista koostuvan kulttuuri-työryhmän, jonka tehtävänä on auttaa kehittämään ja vahvistamaan yrityskulttuuriamme. Vuonna 2021 työn tuloksena syntyi kulttuurikirja, jonka julkaisimme sisäisesti joulukuussa.

3

Henkilöstön työhyvinvoinnin kehittäminen

Tavoite 2024:
Henkilöstötyytyväisyys
hyvällä tasolla

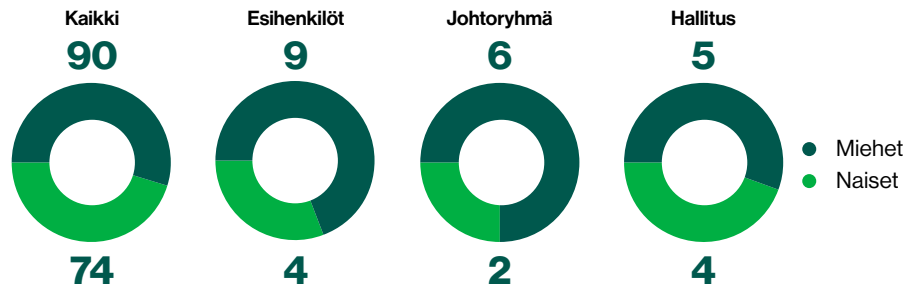
- Työntekijöiden sukupuolijakauma
- Esihenkilöiden sukupuolijakauma
- Johtoryhmän sukupuolijakauma
- Hallituksen sukupuolijakauma
- Työntekijöiden ikäjakauma
- TyEL-maksuluokka
- Koulutuspäivät / työntekijä
- Palkkaerot sukupuolten välillä
- Työntekijöiden vaihtuvuus

Monimuotoisuus ja tasapuoliset mahdollisuudet

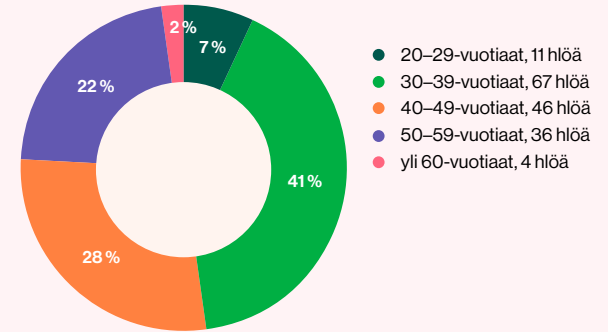
Monimuotoisuus ja työntekijöiden tasapuolisten mahdollisuuksien edistäminen ovat tärkeä osa kulttuuriamme. Monimuotoisuudella viittaamme yksilöllisiin ainutlaatuisiin ominaisuuksiin, joihin kuuluvat esimerkiksi työkokemus ja osaaminen, sukupuoli, etninen tausta ja muut vastaavat ominaisuudet.

Tavoitteemme on olla kiinnostava, arvojohdettu ja muutoskykyinen työyhteisö. Haluamme houkuttaa, kehittää ja pitää yhtiössämme monimuotoista henkilöstöä sekä varmistaa osallistavan työympäristön, jossa yksilöllisiä eroja arvostetaan vahvuuksina. Vuonna 2021 työntekijöidemme sukupuoli- ja ikäjakama oli varsin tasainen. Myös hallituksessa sukupuolijakauma oli hyvässä tasapainossa. Esihenkilöissä ja johtoryhmän jäsenissä enemmistö oli miehiä.

Työntekijöiden sukupuolijakauma

Työntekijöiden ikäjakama

Palkkaero sukupuolten välillä vastaavissa tehtävissä

2%

Miesten palkat ovat korkeammat kuin naisten.

Työntekijöiden hyvinvointi ykkössijalla

Panostamme työhyvinvoinnin tukemiseen monin tavoin. Tavoitteenamme on ennaltaehkäistä työssäjaksamisen ongelmia. Tarjoamme henkilökunnallemme laajoja terveydenhuollon palveluita, hyvät kouluttautumismahdollisuudet, työmatkaedun, virike-etuja vapaa-ajan viettoon ja järjestämme yhteistä vapaa-ajan toimintaa. Vuonna 2021 otimme käyttöön ulkoisen palveluntarjoajan keskustelupalvelun työkyvyn tukemiseksi. Henkilöstömme sairauspoissaolojen määrä on hyvin matala, eikä henkilöstöä ole jäänyt työkyvyttömyyseläkkeelle. Tämän vuoksi Kuntarahoituksen TyEL-maksuluokka on myös matalin mahdollinen (1). Tytäryhtiömme Inspira ei ole kokonsa puolesta TyEL-maksuluokkien piirissä.

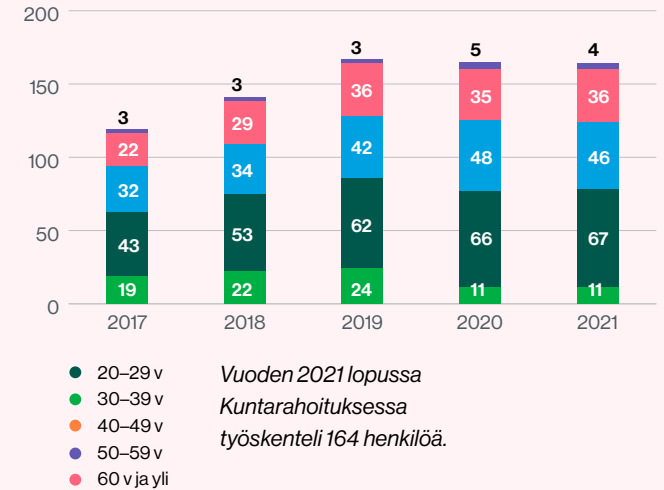
Syksyllä 2021 laadimme etätöihin uudet, työhyvinvointia tukevat käytännöt. Nyt asiantuntijollamme on joustava mahdollisuus työskennellä Suomessa suurelta osin paikkariippumattomasti haluamassaan paikassa – kotona, toimistolla tai vaikka vapaa-ajan asunnolla. Kuntarahoitus tarjosi myös rahallista tukea etätöskentelytilojen välinehankintoihin. Kaikilla kuntarahoituslaisilla on myös mahdollisuus yhtiön tarjoamaan mobiililaajakaistaan. Paransimme hybridityöskentelyn mahdollisuuksia varustamalla toimistomme neuvottelutiloja hybridityötä tukevalla teknologialla.

Koulutusta ja työkaluja muutoksen läpivientiin

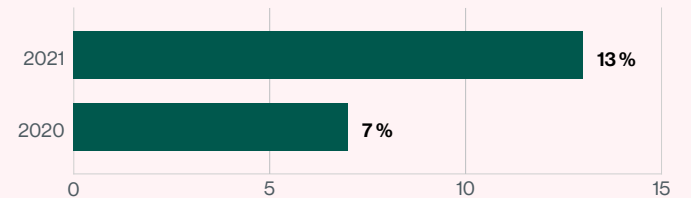
Muutokset toimintaympäristössä sekä oman toiminnan kehittäminen synnyttävät uusia osaamistarpeita. Vuonna 2021 kartoitimme organisaatiomme osaamistarpeita sekä arvioimme tulevia ja poistuvia osaamisia yksiköittäin.

Tarjosimme kaikille halukkaille mahdollisuuden osallistua yhdessä Aalto EE:n kanssa järjestettyyn kuntarahoituslaisille räätälöityyn rahoituskoulutukseen. Jatkamme suosittua koulutusta vuonna 2022. Esihenkilöille suunnatuissa koulutuksissa painotimme vuonna 2021 erityisesti valmentavan johtamisen käytäntöjen tuomista osaksi arkea, ja tämä työ jatkuu edelleen. Esihenkilöille, johdolle ja muutoksen avainhenkilöille toimimme räätälöidyillä valmennuksilla konkreettisia työkaluja myös muutoksen läpivientiin.

Työntekijöiden ikäjakauma ja henkilöstömäärän kehitys

Työntekijöiden vaihtuvuus

TyEL-maksuluokka

1

TyEL-maksuluokka kertoo siitä, kuinka paljon yrityksessä on ollut maksuluokkaan vaikuttavia työkyvyttömyyseläkkeitä. Mitä alhaisempi luokka, sitä vähemmän työkyvyttömyyseläkkeitä. Inspira ei kokonsa vuoksi ole maksuluokkien piirissä, vaan maksaa keskimääräisen TyEL-kulun.

Hallinto

Kuntarahoitus edistää päätöksenteossaan ja rakenteissaan vastuullisuutta yli lakisääteisten minimivaatimusten, mikä tarkoittaa esimerkiksi erilaisten ei-sitovien suositusten noudattamista. Sitoutuminen vastuulliseen hallintotapaan korostuu arvoissamme, strategiassamme ja toiminnassamme.

Toimintaamme ohjaavat keskeisesti luottolaitoksia koskeva lainsäädäntö ja siihen liittyvät viranomaisohjeet. Ne sisältävät huomattavan määrän hallinnon järjestämistä koskevia vaatimuksia, joita noudatamme toiminnassamme. Meille on tärkeää, että Kuntarahoituksen hallintotapa on ammattimaista, tehokasta ja että se luo perustan terveille liiketoimintaperiaatteille. Kuvaamme yhtiömme päätöksentekoa ja vastuita hallituksen hyväksymässä Corporate Governance -politiikassa ja vuosittain julkaistavassa selvityksessä hallinto- ja ohjausjärjestelmästä. Toimintaamme ohjaa myös yhtiömme hallituksen hyväksymä vastuullisuuspolitiikka.

Vastuulliseen hallintotapaan kuuluu myös henkilöstöpolitiikka. Työsuhteen ehdoissamme noudatamme Suomen lakia ja rahoitusalan työehtosopimusta (TES) yleissitovana, ja kaikki työntekijämme kuuluvat työehtosopimuksen piiriin.

Verkkosivuillamme on whistleblowing-kanava, jonka kautta voi raportoida epäilyt väärinkäytöksistä tarvittaessa nimettömästi.

Kuntarahoitus on liittynyt Yhdistyneiden kansakuntien (YK) Global Compact -aloitteeseen. Sitoudumme omaksumaan, tukemaan ja toteuttamaan omassa vaikutuspiirissämme aloitteen ihmisoikeuksiin (*human rights*), työelämän periaatteisiin (*labour*), ympäristöön (*environment*) ja korruption vastaiseen toimintaan (*anti-corruption*) liittyviä perusarvoja ja näihin liittyviä periaatteita.

Ei sääntelyrikkomuksia

Historiamme aikana ei ole ilmennyt olennaisia sääntelyrikkaita, joista olisi seurannut Kuntarahoitukselle viranomaissanktioita. Käytössä olevien sisäisten kontrollien lisäksi compliance-toimintamme valvoo toimintamme sääntelymukaisuutta valvontasuunnitelman mukaisesti sekä neuvoo ja tukee eri toimintojamme sääntelyn noudattamiseen liittyvissä kysymyksissä. Raportoimme toimivalle johdollemme ja hallitukselle olennaisen sääntelyn vastaisen toiminnan kuukausittain osana yhtiömme koko riskiasemaa koskevaa raportointia. Raportointikäytäntö on osa riskinottohalukkuutemme viitekehystä.

Hallinnon kannalta keskeiset vastuullisuusmittarit

4

Vastuullinen hallintotapa

Tavoite 2024:
Kaikkiin asiakkaisiin liittyvät ESG-riskit arvioidaan vertailukelpoisin menetelmin

- Henkilökunnan vastuullisuuskoulutuksen suoritusprosentti 100 %
- Sääntelyrikkomukset
- Jäsenyydet järjestöissä ja edunvalvontaorganisaatioissa
- Kansainväliset ja kotimaiset sitoumukset
- Sustainalyticsin vastuullisuusriskiluokitus (*ESG risk rating*)

Seuraamme toimintamme vastuullisuutta

Huomioimme ympäristövastuun omassa toiminnassamme sitoutumalla jatkuvasti vähentämään toimintamme kielteisiä ympäristövaikutuksia. Suurin osa ympäristövaikutuksista syntyy kuitenkin liiketoiminnassamme välillisesti asiakkaidemme toiminnan kautta.

Kuntarahoitus-konsernilla on WWF:n auditoima Green Office -sertifikaatti. Green Office -työpaikoilla edellytetään ympäristöasioiden huomioimista laaja-alaisesti toimitiloissa, päätöksenteossa ja toiminnassa. Green Office -työpaikat sitoutuvat jatkuvasti parantamaan toimintansa ympäristövuoluista. Viimeisin Green Office -tarkastus toteutettiin syksyllä 2021. Tarkastuksen perusteella Kuntarahoitus täyttää Green Office -kriteerit.

Raportoimme vuosittain toimintamme ympäristövaikutuksista. Vuonna 2021 olemme aloittaneet oman toimintamme sekä rahoittamiemme päästöjen laskennan, mikä parantaa ymmärrystämme hiilijalanjäljestämme sekä potentiaalisista päästövähennystoimenpiteistä. Ensimmäisen laskentaprojektin ajankohdan ja laskennassa tarvittavan datan saatavuuden vuoksi teimme laskennan vuodelle 2020. Jatkamme päästöjemme seuraamista tulevaisuudessa sekä arvioimme parhaita keinoja päästöjen vähentämiseksi.

Kompensoimme vuosittain henkilökuntamme matkustamisesta aiheutuvat lentopäästöt sekä järjestämiemme isojen asiakas- ja sidosryhmätilaisuuksien hiilidioksidipäästöt. Vuonna 2021 kompensoimme yhteensä yli viisi CO₂-tonnia toiminnastamme aiheutuvia päästöjä.

Koronapandemia on vaikuttanut toimintamme ympäristövaikutuksiin vuonna 2021. Etätyöskentely on jatkunut laajasti, mikä on vähentänyt huomattavasti kuntarahoituslaisten työmatkaliikettä toimistolle sekä työmatkustamista pandemiaa edeltävään aikaan verrattuna.

Jäsenyydet järjestöissä, verkostoissa ja edunvalvontaorganisaatioissa:

- Climate Bonds Initiative
- European Association of Public Banks
- FIBS Pro – kestävä liiketoiminnan yritysverkosto
- Finsif – Suomen vastuullisen sijoittamisen foorumi
- Hinku-verkosto ilmastonmuutoksen hillinnän edelläkävijöille
- International Swaps and Derivatives Association ISDA
- International Capital Market Association ICMA
- Nordic Capital Markets Forum
- REETTA – kuntien talous- ja ilmastojohtamisen hanke
- Ilmava – ilmastojohtamisen valmennus kunnille
- Green Building Council Finland (liitytty vuonna 2021)

Sitoumukset

- YK:n Global Compact -aloite
- Suomen valtioneuvoston kanslian Sitoumus 2050

Vastuullisuuden scorecard

Keräämme vastuullisuuden pääteemojen mukaiset mittarit ja suoriutumisen vastuullisuuden scorecardiin. Vuoden 2021 raportissa julkaisemme ensimmäistä kertaa tarkan suoriutumisen sekä arvioinnissa käyttämämme raja-arvot.

PÄÄTEEMAT	Mittari	2021 suoriutuminen	Raja-arvot
Vastuulliset tuotteet ja palvelut	TAVOITE 2024: Asiakastyytyväisyys erittäin hyvällä tasolla	 6,24	Vihreä: ≥ 5,5 Oranssi: 4–5,4 Punainen: < 4
	Asiakaskoulutukset, -seminaarit ja -tapahtumat	 24	Vihreä: ≥ 16 kpl / vuosi Oranssi: 11–15 kpl / vuosi Punainen: ≤ 11 kpl / vuosi
	Yhteistyö ja kumppanuudet oppilaitosten kanssa	 3	Vihreä: ≥ 4 yhteistyösopimusta Oranssi: 1–3 yhteistyösopimusta Punainen: Ei yhteistyösopimuksia
	Kuntarahoituksen digitaalisten palveluiden käyttäjämäärä	 + 233	Vihreä: Käyttäjämäärä kasvanut Punainen: Käyttäjämäärä laskenut
	Pankkimielikuvatutkimus	 1	Vihreä: Sija 1 tai 2 luokassamme Oranssi: Sija 3 tai 4 luokassamme Punainen: Alle 4. sija luokassamme
	Erytisryhmien asuntorahoituksen osuus uudesta asuntorahoituksesta	 9,2 %	Vihreä: > 15 % Oranssi: 10–15 % Punainen: < 10 %
Kestävän kehityksen edelläkävijyys	TAVOITE 2024: Vihreän ja yhteiskunnallisen rahoituksen osuus 20 % pitkäaikaisesta asiakasrahoituksesta	 12 %	Vihreä: Osuuden kasvu on kasvu-uralla Oranssi: Osuuden kasvu 1–2 %-yksikköä alle kasvu-uran Punainen: Osuuden kasvu yli 2 %-yksikköä alle kasvu-uran
	Vihreän ja yhteiskunnallisen rahoituksen määrä (€)	 + 1,1 mrd. €	Vihreä: Määrä taseessa kasvanut > 1 mrd. € Oranssi: Määrä taseessa kasvanut 500 milj. € – 1 mrd. € Punainen: Määrä taseessa kasvanut < 500 milj. €
	Vihreiden ja yhteiskunnallisten hankkeiden lukumäärä	 + 81	Vihreä: Uusia hankkeita hyväksytty kuluneena vuonna 60 kpl Oranssi: Uusia hankkeita hyväksytty kuluneena vuonna 30–60 Punainen: Uusia hankkeita hyväksytty kuluneena vuonna alle 30
	Vihreä joukkovelkakirjalaina laskettu liikkeeseen	 Kyllä	Vihreä: Kyllä Punainen: Ei
	Yhteiskunnallinen joukkovelkakirjalaina laskettu liikkeeseen	 Kyllä	Vihreä: Kyllä Punainen: Ei
	Vastuullisten SRI-sijoitusten kokonaissumma	 15,6 %	Vihreä: ≥ 10 % ulkonaolevasta vastuullisesta varainhankinnasta Oranssi: 8–10 % ulkonaolevasta vastuullisesta varainhankinnasta Punainen: ≤ 8 % ulkonaolevasta vastuullisesta varainhankinnasta
	Sijoitussalkun ESG-luku verrattuna benchmark-indeksiin	 Yli	Vihreä: Yli benchmarkin Punainen: Alle benchmarkin

Organisaatio/Hallinto

PÄÄTEEMAT	Mittari	2021 suorituminen	Raja-arvot
Henkilöstön työhyvinvoinnin kehittämisen	TAVOITE 2024: Henkilöstötyytyväisyys hyvällä tasolla	 A	Vihreä: AA Hyvä, AA+ Hyvä+, AAA Erinomainen Oranssi: A Tyydyttävä, A+ Tyydyttävä + Punainen: C Heikko, B Välttävä
	Työntekijöiden sukupuolijakauma	 55/45	Vihreä: 40–60 % (toista sukupuolta) Oranssi: 61–79 % tai 21–39 % (toista sukupuolta) Punainen: 80 % tai suurempi / 20 % tai alle (toista sukupuolta)
	Esihenkilöiden sukupuolijakauma	 71/29	Vihreä: 40–60 % (toista sukupuolta) Oranssi: 61–79 % tai 21–39 % (toista sukupuolta) Punainen: 80 % tai suurempi / 20 % tai alle (toista sukupuolta)
	Johtoryhmän sukupuolijakauma	 75/25	Vihreä: 40–60 % (toista sukupuolta) Oranssi: 61–79 % tai 21–39 % (toista sukupuolta) Punainen: 80 % tai suurempi / 20 % tai alle (toista sukupuolta)
	Hallituksen sukupuolijakauma	 56/44	Vihreä: 40–60 % (toista sukupuolta) Oranssi: 61–79 % tai 21–39 % (toista sukupuolta) Punainen: 80 % tai suurempi / 20 % tai alle (toista sukupuolta)
	Työntekijöiden ikäjakauma	 Kaikki edustettuina	Vihreä: kaikki ikäryhmät edustettuna Oranssi: yksi ikäryhmistä ei edustettuna Punainen: kaksi ikäryhmistä ei edustettuna
	TyEL-maksuluokka	 1	Vihreä: 1–3 Oranssi: 4–6 Punainen: ≥ 7
	Koulutuspäivät / työntekijät	 2,5	Vihreä: ≥ 4 Oranssi: 2–3,9 Punainen: < 2
	Palkkaerot sukupuolten välillä	 2 %	Vihreä: vaatavuusluokittain tarkasteltuna, keskiarvoero enintään 3 % Oranssi: vaatavuusluokittain tarkasteltuna, keskiarvoero 3,1–5 % Punainen: vaatavuusluokittain tarkasteltuna, keskiarvoero yli 5 %
	Työntekijöiden vaihtuvuus	 13 %	Vihreä: ≤ 10 % Oranssi: 10,1–13 % Punainen: > 13 %
Vastuullinen hallintotapa	TAVOITE 2024: Kaikkiin asiakkaisiin liittyvät ESG-riskit arvioidaan vertailukelpoisin menetelmin		Vihreä: Koko asiakaskunnan ESG-riskit arvioitu vertailukelpoisin menetelmin Oranssi: Merkittävimpien (top 20) asiakkaiden ESG-riskit arvioitu vertailukelpoisin menetelmin Punainen: ESG-riskejä ei ole arvioitu
	TyEL-maksuluokka	 100 %	Vihreä: > 95 % Oranssi: 90–95 % Punainen: < 90 %
	Sääntelyrikkomukset	 Ei rikkomuksia	Vihreä: Ei rikkeitä Oranssi: Sääntelyn tai viranomaismääräysten/-ohjeiden noudattamatta jättämisestä aiheutuva, toimenpiteitä edellyttävä valvontaviranomaisen päätös, josta ei seuraa viranomaissanktiota Punainen: Viranomaissanktio (rikemaksu, julkinen varoitus tai seuraamusmaksu) (Administrative fine, public warning or penalty payment)
	Jäsenyydet järjestöissä ja edunvalvontaorganisaatioissa	 12	Vihreä: ≥ 4 Oranssi: 1–3 Punainen: 0
	Kansainväliset ja kotimaiset sitoumukset	 2	Vihreä: Sitoumusten määrä pysynyt samana tai kasvanut Oranssi: Sitoumusten määrä vähentynyt Punainen: Ei sitoumuksia
	Sustainalyticsin vastuullisuusriskiluokitus (ESG risk rating)	 11,8	Vihreä: Tavoiteuran mukainen kehitys Oranssi: Kehitystä edellisvuoteen, mutta jääden tavoiteurasta Punainen: Heikennys edellisvuoteen

Vastuullisuusraportoinnin periaatteet

Vaikka EU-direktiivi ei-taloudellisen tiedon raportointivaatimuksista ei koske Kuntarahoitusta eikä kirjanpitolaki velvoita Kuntarahoitusta raportoimaan näitä tietoja, koemme vastuullisuuden niin tärkeäksi asiaksi, että olemme päättäneet raportoida toimintamme vastuullisuudesta osana vuosikertomustamme. Sovellamme raportoinnissamme GRI-standardia soveltuvin osin, mutta raportointimme ei täytä kaikkia kyseisen standardin vaatimuksia.

Toimintamme vastuullisuus toteutuu erityisesti liiketoimintamme, organisaatiomme ja hallintomme kautta. Raportointimme mittarit perustuvat Kuntarahoituksen hallituksen hyväksymiin vastuullisuuden pääteemoihin. Vastuullisuuden mittareita voidaan muuttaa vuosittain. Muutosten on kuitenkin oltava linjassa yhtiömme vastuullisuusstrategiassa määriteltujen pääteemojen kanssa.

Olemme tehneet joitain muutoksia raportoimiimme mittareihin vuonna 2021. Poistimme asuntorahoituksen jakauma- sekä erityisryhmien asuntorahoituksen jakauma -mittarit, koska emme tavoittele tietynlaisia jakaumia. Korvasimme ne mittarilla erityisryhmien asuntorahoituksen osuus uudesta asuntorahoituksesta. Poistimme varainhankinnan maantieteellinen jakauma -mittarin. Poistimme myös vihreään rahoitukseen liittyvät vihreän rahoituksen hankkeiden hiilidioksidipäästöjen vähennys-, vihreän rahoituksen hankkeiden energiasäästö- sekä hankkeiden jakauma kategorioittain -mittarit, mutta raportoimme nämä tiedot yhä vihreässä vaikutusraportissamme. Teimme lisäksi pieniä muutoksia mittareiden nimiin. Merkittävimpänä muutimme asiakasrahointuksemme ESG-riskien arviointiin liittyvää mittaria niin, että tavoittelemme ESG-riskien arviointia vertailukelpoisin menetelmin yhdenmukaisten menetelmien sijaan – näin huomioimme asiakasryhmiin ja rahoituskohteisiin liittyvät erilaiset riskit.

Lisäsimme vastuullisuuden scorecardiin uutena mittarina ulkoisen ESG-luokituksen, joka kuvaa monipuolisesti Kuntarahoituksen toiminnan vastuullisuutta. Käytämme ulkoisena luokituksena Sustainalytics vastuullisuusriskiluokitusta (*ESG risk rating*).

Kuntarahoituksen vastuullisuusraportointi ei ole ulkopuolisen toimijan varmentama.

Hallitus

Yhtiöjärjestyksen mukaan yhtiön hallitukseen kuuluu vähintään viisi ja enintään yhdeksän jäsentä. Yhtiökokous valitsee hallituksen jäsenet vuosittain, ja jäsenten toimikausi päättyy vaalia seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä.

Vuoden 2021 varsinainen yhtiökokous valitsi omistajien nimitysvaliokunnan ehdotuksen mukaisesti yhdeksän jäsentä hallitukseen kaudelle 2021–2022 (varsinaisesta yhtiökokouksesta seuraavaan varsinaiseen yhtiökokoukseen).

Kari Laukkanen, s. 1964
puheenjohtaja
hallituksen jäsen vuodesta 2018
Koulutus: kauppatieteiden maisteri
Päätoimi: hallitusammattilainen ja rahoitusalan konsultti (Lauvest Oy)
Keskeiset muut luottamustoimet: hallituksen puheenjohtaja, Emittor Oy
Riippumattomuus: riippumaton yhtiöstä sekä merkittävistä osakkeenomistajista
Aiempi keskeinen työhistoria ja luottamustoimet: Pitkä ja monipuolinen kansainvälinen pankkitoiminnan kokemus globaalin pankkikonsernin eri tehtävissä (Citigroup 1990–2016, joista viimeiset 13 vuotta Suomen toimintojen maajohtaja).

Maaria Eriksson, s. 1967
varapuheenjohtaja
hallituksen jäsen vuodesta 2019
Koulutus: kauppatieteiden maisteri, CEFA
Päätoimi: sijoitusjohtajan varahenkilö, johtaja, ulkoistetut korkosijoitukset, Keva
Keskeiset muut luottamustoimet: Oulun yliopiston sijoitusvaliokunnan jäsen
Riippumattomuus: riippumaton yhtiöstä, ei-riippumaton merkittävistä osakkeenomistajista (merkittävän osakkeenomistajan palveluksessa)
Aiempi keskeinen työhistoria ja luottamustoimet: Pitkä ja monipuolinen kokemus pääomamarkkinatehtävistä Kevassa, Suomen suurimmassa työeläkevakuutusyhtiössä (vuodesta 1998) ja tätä ennen pankkisektorilla salkunhoitajana ja ekonomistina (Merita 1996–1998) ja Suomen Pankissa ekonomistina (1994–1996).

Markku Koponen, s. 1957
hallituksen jäsen vuodesta 2018
Koulutus: oikeustieteen kandidaatti, varatuomari, EMBA
Päätoimi: hallitusammattilainen
Keskeiset muut luottamustoimet: -
Riippumattomuus: riippumaton yhtiöstä sekä merkittävistä osakkeenomistajista
Aiempi keskeinen työhistoria ja luottamustoimet: Pitkä ja monipuolinen työkokemus yhdessä Suomen suurimmista finanssiryhmistä, erityisesti viestintä, lakiasiat ja pankkisääntely (OP-Ryhmä 1985–2017), joista yli 20 vuotta johtokunta- ja hallitustehtävissä.

Vivi Marttila, s. 1966
hallituksen jäsen vuodesta 2016
Koulutus: kauppatieteiden maisteri
Päätoimi: kunnanjohtaja, Simon kunta
Keskeiset muut luottamustoimet: LähiTapiola Lappi Keskinäinen Vakuutusyhtiö, hallituksen jäsen
Riippumattomuus: riippumaton yhtiöstä sekä merkittävistä osakkeenomistajista
Aiempi keskeinen työhistoria ja luottamustoimet: Pitkä ja monipuolinen kokemus tilintarkastuksesta julkisella sektorilla ja listayhtiöissä (1990–2001 ja 2011–2015) sekä kaupungin talousjohtajan tehtävistä (2001–2011).

Tuomo Mäkinen, s. 1972
hallituksen jäsen vuodesta 2021
Koulutus: kauppatieteiden maisteri
Päätoimi: rahoituspäällikkö, Helsingin kaupunki
Keskeiset muut luottamustoimet: Helsinki Stadion Oy, hallituksen puheenjohtaja (Helsinki-konserniin kuuluva yhtiö, ei-kaupallinen toimija)
Riippumattomuus: ei-riippumaton yhtiöstä sekä merkittävistä osakkeenomistajista (merkittävän osakkeenomistajan ja asiakkaan palveluksessa)
Aiempi keskeinen työhistoria ja luottamustoimet: Pitkä kokemus (vuodesta 2000) Helsingin kaupungin talous- ja rahoitushallinnon eri päällikkötason tehtävistä. Rahoituspäällikkönä vuodesta 2014.

Minna Smedsten, s. 1976
hallituksen jäsen vuodesta 2021
Koulutus: kauppatieteiden maisteri
Päätoimi: talousjohtaja, Taaleri Oyj
Keskeiset muut luottamustoimet: Basware Oyj, hallituksen jäsen, tarkastusvaliokunnan puheenjohtaja, hallitusjäsenyydet Taaleri-konserniin kuuluvissa yhtiöissä: Taaleri Energia Oy, Taaleri Kiinteistöt Oy, Taaleri Pääomarahastot Oy, Taaleri Energia Operations Oy ja Taaleri Energia Funds Management Oy
Riippumattomuus: riippumaton yhtiöstä sekä merkittävistä osakkeenomistajista
Aiempi keskeinen työhistoria ja luottamustoimet: Pitkä kokemus (vuodesta 2000) finanssisektorin taloushallinnon johtotehtävistä (Taaleri, GreenStream, Kaupthing Bank, Norvestia).

Denis Strandell, s. 1958
hallituksen jäsen vuodesta 2020
Koulutus: kauppatieteiden maisteri
Päätoimi: kaupunginjohtaja, Hangan kaupunki
Keskeiset muut luottamustoimet: C-Fiber Hanko Oy, hallituksen jäsen; Novago Yrityskelvy Oy, hallituksen varajäsen
Riippumattomuus: riippumaton yhtiöstä sekä merkittävistä osakkeenomistajista
Aiempi keskeinen työhistoria ja luottamustoimet: Pitkä ja monipuolinen kokemus pääomamarkkinatehtävistä ja sijoituspalvelujen tarjoamisesta pankki- ja sijoituspalvelukonserneissa Suomessa ja Pohjoismaissa (1986–2011, Protos, Aktia, Unibank, Danske Bank, FIM). Pitkä kokemus (2000 lähtien) suomalaisesta kuntasektorin hallinnosta Kirkkonummen kaupunginvaltuustossa ja hallituksessa ennen Hangan kaupunginjohtajan tehtävää (2015 lähtien).

Leena Vainiomäki, s. 1961
hallituksen jäsen vuodesta 2021
Koulutus: valtiotieteiden maisteri
Päätoimi: hallitusammattilainen
Keskeiset muut luottamustoimet: LRV Corp Oy, hallituksen jäsen; Suomirata Oy, hallituksen jäsen, tarkastusvaliokunnan jäsen (ei-kaupallinen toimija); Veikkaus Oy, hallituksen jäsen
Riippumattomuus: riippumaton yhtiöstä sekä merkittävistä osakkeenomistajista
Aiempi keskeinen työhistoria ja luottamustoimet: Pitkä ja monipuolinen kokemus pankkisektorilta eri johtotehtävistä, viimeksi Danske Bankin Suomen maajohtajan tehtävästä (2018–2020) ja tätä ennen Danske Bankin muista johtotehtävistä (vuodesta 2011) sekä Nordeasta ja sen edeltäjästä (vuodesta 1988).

Kimmo Viertola, s. 1961
hallituksen jäsen vuodesta 2020
Koulutus: kauppatieteiden maisteri
Päätoimi: osastopäällikkö, valtioneuvoston kanslia, omistajaohjausosasto
Keskeiset muut luottamustoimet: Fortum Oyj, nimitystoimikunnan puheenjohtaja (päättynyt tammikuussa 2021); Neste Oyj, nimitystoimikunnan puheenjohtaja hallituksen jäsen vuodesta SSAB, nimitystoimikunnan jäsen
Riippumattomuus: riippumaton yhtiöstä, ei-riippumaton merkittävistä osakkeenomistajista (merkittävän osakkeenomistajan palveluksessa)
Aiempi keskeinen työhistoria ja luottamustoimet: Pitkä johtamis- ja finanssikoemuksen Suomen Teollisuussijoitus Oy:stä eri tehtävistä (1998–2017), pankkikoemuksen Skopbankista (1993–1994) sekä Fennoscandia Bankista Lontoosta (1989–1992) sekä hallitustyöskentelystä useissa yhtiöissä.

Johtoryhmä

Yhtiöjärjestyksen mukaan yhtiöllä on hallituksen nimittämä toimitusjohtaja ja toimitusjohtajan sijainen. Toimitusjohtajan tehtävänä on johtaa yhtiön toimintaa niin, että hallituksen tekemät päätökset toteutuvat ja että yhtiön toiminta on linjassa hallituksen asettaman strategian sekä riskienhallintaa koskevien periaatteiden ja limiittien kanssa. Toimitusjohtaja huolehtii, johtoryhmän tukemana, yhtiön päivittäisen liiketoiminnan ja organisaatorakenteen toimivuudesta sekä raportoinnista hallitukselle.

Esa Kallio, s. 1963
toimitusjohtaja
Kuntarahoituksen palveluksessa
vuodesta 2005
Koulutus: kauppatieteiden maisteri

Mari Tyster, s. 1975
johtaja, Lakiasiat ja viestintä,
toimitusjohtajan sijainen
Kuntarahoituksen palveluksessa
vuodesta 2009
Koulutus: oikeustieteen kandidaatti

Aku Dunderfelt, s. 1975
johtaja, Asiakasratkaisut
Kuntarahoituksen palveluksessa
vuodesta 2019
Koulutus: BBA

Toni Heikkilä, s. 1965
johtaja, Riskienhallinta ja compliance
Kuntarahoituksen palveluksessa
vuodesta 1997
Koulutus: kauppatieteiden lisensiaatti,
M.Sc. (Finance)

Joakim Holmström, s. 1977
johtaja, Pääomamarkkinat ja vastuullisuus
Kuntarahoituksen palveluksessa
vuodesta 2008
Koulutus: kauppatieteiden maisteri

Harri Luhtala, s. 1965
johtaja, Talous
Kuntarahoituksen palveluksessa
vuodesta 2019
Koulutus: kauppatieteiden maisteri

Minna Piitulainen, s. 1973
johtaja, Kehitys- ja HR-palvelut
Kuntarahoituksen palveluksessa
vuodesta 2018
Koulutus: psykologian maisteri

Juha Volotinen, s. 1975
johtaja, Teknologiapalvelut
Kuntarahoituksen palveluksessa
vuodesta 2021
Koulutus: kauppatieteiden maisteri

Verojalanjälki

Kuntarahoituksen strategia ja toimintaperiaatteet verotuksessa

Kuntarahoituksen veroasioiden hoitaminen ja johtaminen on organisoitu osaksi konsernin taloushallintoa. Tärkeimmät veroasioihin ja -riskeihin liittyvät havainnot ja toimenpiteet raportoidaan Kuntarahoituksen hallitukselle.

Kuntarahoitus-konserni noudattaa verolainsäädäntöä verojen ja maksujen maksamisessa, tilittämisessä ja ilmoittamisessa. Kuntarahoituksen verostrategiana on tukea liiketoimintaratkaisuja ja huomioida verotus liiketoimintaratkaisuihin liittyvässä suunnittelussa ja päätöksenteossa yhtenä vaikuttavana tekijänä. Verosuunnittelussa pyritään hallitsemaan verotukseen liittyviä epävarmuustekijöitä ja välttämään tulkintariskejä, minkä vuoksi Kuntarahoitus hakee tarvittaessa veroviranomaisilta ennakkoratkaisuja.

Maksetut ja tilitettyt verot sekä veronluonteiset maksut

Vaikka Kuntarahoitus hankkii rahoitustaan kansainvälisiltä pääomamarkkinoilta, se harjoittaa liiketoimintaa vain Suomessa. Siten Kuntarahoitus maksaa tuloveronsa kokonaisuudessaan Suomeen. Kuntarahoitus ei saa ulkomailta tuloja, joista maksettaisiin ulkomailla olennaisia lähdeveroja. Kuntarahoituksella ei ole sijoituksia tai toimintaa OECD:n määrittelemissä veroparatiisivaltioissa.

Kuntarahoitus-konsernissa työskenteli vuoden 2021 lopussa 164 henkilöä, joista emoyhtiössä 153 henkilöä. Konsernin liikevaihto oli 535 miljoonaa euroa ja tulos ennen veroja 240 miljoonaa euroa. Kuntarahoitus on luottolaitos, minkä vuoksi se on voinut tehdä kirjanpidossaan ja verotuksessaan elinkeinoverolain mukaisen luottotappiovarauksen. Tehtyyn luottotappiovaraukseen liittyy laskennallinen verovelka.

Kuntarahoituksen toiminta on pääosin arvonlisäverotonta. Kuntarahoitus ei voi vähentää arvonlisäverottomaan toimintaansa liittyvien ostojen arvonlisäveroa, ja tämä arvonlisävero jää Kuntarahoituksen lopulliseksi kustannukseksi. Kuntarahoituksella on myös arvonlisäverollista leasingtoimintaa, jonka osalta Kuntarahoitus tilittää arvonlisäveroa ja vähentää ostoihin sisältyvän arvonlisäveron. Myös Kuntarahoituksen tytäryhtiön Inspiran liiketoiminta on arvonlisäverollista. Inspira vähentää ostojensa arvonlisäverot ja tilittää myynnistään arvonlisäveron. Maksetun ja tilitetyn arvonlisäveron määrät vaihtelevat liiketoiminnan volyymien mukaan, eikä arvonlisäveroja ole huomioitu maksetuissa ja tilitettyissä veroissa.

MAKSETUT VEROT JA VERONLUONTEISET MUUT MAKSUT (1 000 €)

	2021	2020
Tulovero	34 386	5 604
Työnantajan sosiaalivakuutusmaksut	2 976	2 707
Vakaumusmaksu EU:n kriisintaloustalouden tukemiseksi	6 737	5 163
Yhteensä	44 099	13 473

TILITETYT VEROT JA VERONLUONTEISET MUUT MAKSUT (1 000 €)

	2021	2020
Ennakkonpidätys	5 276	4 727
Työntekijän sosiaalivakuutusmaksut	1 348	1 326
Yhteensä	6 624	6 053

Toimintakertomus ja tilinpäätös 2021

Tämä on vapaaehtoisesti julkaistu pdf-raportti,
joten se ei täytä Arvopaperimarkkinalain 7:5§:n
mukaista julkistamisvelvollisuutta.

Kuntarahoitus

Yhteenveto Kuntarahoitus-konsernin vuodesta 2021

- Konsernin liikevoitto ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia oli 213 miljoonaa euroa (197 miljoonaa euroa) ja se kasvoi tilikauden aikana 8,0 % (6,2 %). Konsernin korkokate oli 280 miljoonaa euroa (254 miljoonaa euroa). Kasvua oli 10,3 % (5,8 %). Tilikauden kulut olivat 72 miljoonaa euroa (58 miljoonaa euroa). Kulut ilman kertaluonteista erää kasvoivat odotetusti ja olivat 2,6 miljoonaa euroa eli 4,4 % vertailuvuotta suuremmat.
- Liikevoitto oli 240 miljoonaa euroa (194 miljoonaa euroa). Realisoitumattomat käyvän arvon muutokset olivat tilikaudella 27 miljoonaa euroa (-3 miljoonaa euroa).
- Uudet pankkien vakavaraisuussäätelyä koskevat muutokset (CRR II ja CRD V) tulivat voimaan kesäkuun 2021 lopussa. Konsernin vähimmäisomavaraisuusaste (*leverage ratio*) oli joulukuun lopussa 12,8 % (3,9 %). Kuntarahoitus on CRR II -asetuksen mukainen julkinen kehitysluottolaitos (*public development credit institution*), ja näin ollen voi vähentää vähimmäisomavaraisuusasteen laskennassa vastuistaan kunta- ja valtioriskillä olevat luottosaatavansa. Tämä muutos selittää vähimmäisomavaraisuusasteen nousun.
- Konsernin CET1-vakavaraisuus oli joulukuun 2021 lopussa 95,0 % (104,3 %) eli edelleen erittäin vahva. Tier 1- ja kokonaisvakavaraisuus olivat 118,4 % (132,7 %). Vakavaraisuutta laski CRR II -säätelyn tuomat muutokset erityisesti johdannaisten vastapuoliriskilaskennassa sekä vastuun arvonoikaisuriskissä. CET1-vakavaraisuus oli kuitenkin yli seitsemänkertainen verrattuna kokonaisvakavaraisuusvaatimukseen pääomapuskurit huomioiden, joka oli 13,4 %.

- Koronapandemia alkoi maaliskuussa 2020, ja se on nyt kestänyt vaihtelevalla intensiteetillä lähes kaksi vuotta. Kokonaisuudessaan arvioituna pandemian vaikutukset Kuntarahoitus-konsernin taloudelliseen asemaan ovat olleet vähäiset. Odotettua paremman Suomen talouskehityksen sekä valtion vuonna 2020 myöntämien väliaikaisten koronatukien vuoksi kuntasektorin luottokysyntä jäi tilikaudella odotettua pienemmäksi.
- Pitkäaikainen asiakasrahoitus, joka sisältää sekä laina- että leasingrahoituksen, oli joulukuun lopussa 29 214 miljoonaa euroa (28 022 miljoonaa euroa), ja se kasvoi 4,3 % (13,0 %). Uusi luotonanto oli tammi–joulukuussa 3 275 miljoonaa euroa (4 764 miljoonaa euroa). Lyhytaikainen asiakasrahoitus supistui 16,9 % (vuotta aiemmin kasvua oli 62,9 %) 1 089 miljoonaan euroon (1 310 miljoonaa euroa).
- Joulukuun lopussa pitkäaikaisessa asiakasrahoituksessa ympäristövaikutuksiltaan kestävien investointien rahoitukseen tarkoitettua vihreää rahoitusta oli 2 328 miljoonaa euroa (1 786 miljoonaa euroa) ja yhdenvertaisuutta ja yhteisöllisyyttä edistävää yhteiskunnallista rahoitusta 1 161 miljoonaa euroa (589 miljoonaa euroa). Asiakkaat ovat ottaneet vihreän ja yhteiskunnallisen rahoituksen erittäin hyvin vastaan ja rahoituksen yhteismäärä kasvoi 46,9 % (88,0 %) edellisvuoteen verrattuna.
- Pitkäaikainen uusi varainhankinta oli vuoden aikana 9 395 miljoonaa euroa (10 966 miljoonaa euroa). Varainhankinnan kokonaismäärä oli joulukuun lopussa 40 712 miljoonaa euroa (38 139 miljoonaa euroa), josta pitkäaikaisen varainhankinnan osuus oli 36 893 miljoonaa euroa (34 243 miljoonaa euroa).
- Konsernin likviditeettitilanne on säilynyt erittäin hyvänä. Kokonaislikviditeetti oli joulukuun lopussa 12 222 miljoonaa euroa (10 089 miljoonaa euroa). Maksuvalmiusvaatimus (*Liquidity Coverage Ratio, LCR*) oli vuoden lopussa 334,9 % (264,4 %). Pysyvän varainhankinnan vaatimus (*Net Stable Funding Ratio, NSFR*) oli 123,6 % (116,4 %).
- Kuntarahoituksen hallitus ehdottaa kevään 2022 varsinaiselle yhtiökokoukselle, että osinkoa maksetaan 1,03 euroa osakkeelta, yhteensä 40 235 711,94 euroa. Vuonna 2021 osinkoa maksettiin 20 313 174,96 euroa.
- Näkymät vuodelle 2022: Kuntarahoitus arvioi konsernin liikevoiton ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia olevan konsernin pitkän aikavälin kannattavuustavoitteiden ja sen mahdollistaman edullisemman asiakashinnoittelun johdosta selvästi pienempi kuin vuotta aiemmin. Konsernin vakavaraisuuden ja vähimmäisomavaraisuusasteen arvioidaan säilyvän erittäin vahvoina. IFRS-tilinpäätössäännösten arvostusperiaatteet voivat aiheuttaa merkittäviä, mutta väliaikaisia realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia, joista osa lisää myös liikevoiton volatiiliteettiä ja vaikeuttaa siten liikevoiton ennustettavuutta lyhyellä aikavälillä. Näkymistä on kerrottu tarkemmin luvussa *Näkymät vuodelle 2022*.

Tuloksen ja tilikauden muutosta kuvaavien lukujen vertailulukuna on käytetty vuoden 2020 vastaavan jakson lukua. Taseen ja muiden poikkileikkaustyyppisten erien vertailulukuna on käytetty vuoden 2020 lopun tilannetta, ellei toisin mainita.

Konsernin avainluvut

	31.12.2021	31.12.2020
Liikevoitto ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia (milj. euroa)*	213	197
Liikevoitto (milj. euroa)*	240	194
Korkokate (milj. euroa)*	280	254
Uusi luotonanto (milj. euroa)*	3 275	4 764
Pitkäaikainen asiakasrahoitus (milj. euroa)*	29 214	28 022
Pitkäaikainen uusi varainhankinta (milj. euroa)*	9 395	10 966
Taseen loppusumma (milj. euroa)	46 360	44 042
Ydinpääoma (CET1) (milj. euroa)	1 408	1 277
Ensisijainen pääoma Tier 1 (milj. euroa)	1 756	1 624
Omat varat yhteensä (milj. euroa)	1 756	1 624
CET1-vakavaraisuus, %**	95,0	104,3
Tier 1-vakavaraisuus, %**	118,4	132,7
Kokonaisvakavaraisuus, %**	118,4	132,7
Vähimmäisomavaraisuusaste (leverage ratio), %**	12,8	3,9
Oman pääoman tuotto (ROE), %*	10,7	9,4
Kulu-tuotto-suhde*	0,2	0,2
Henkilöstö	164	165

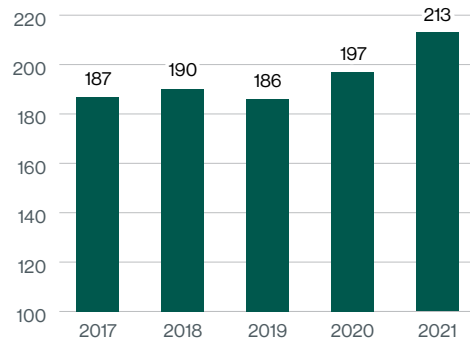
* Vaihtoehtoinen tunnusluku.

** Tilikauden 2021 luvut on laskettu CRR II -säätelyn mukaisesti. Vertailukausia ei ole oikaistu vastaamaan päivitettyä vakavaraisuussäätelyä.

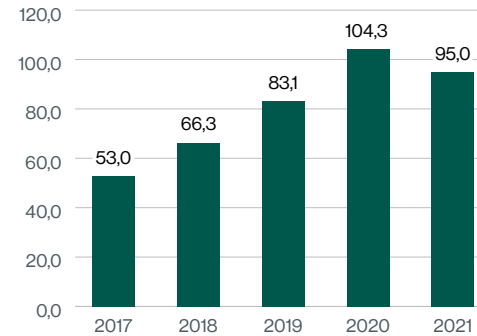

Kaikkien tunnuslukujen laskentakaavat on esitetty sivuilla 72–79. Tässä toimintakertomuksessa esitetyt luvut ovat Kuntarahoitus-konsernin lukuja, ellei toisin ole mainittu.

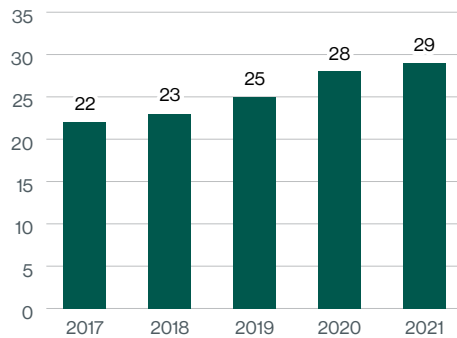
Liikevoitto ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia, milj. euroa*

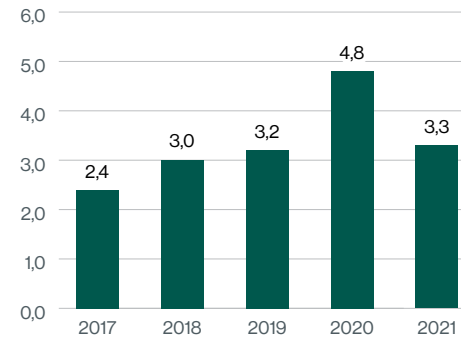
CET1-vakavaraisuus, %**

Pitkäaikainen asiakasrahoitus, mrd. euroa*

Uusi luotonanto, mrd. euroa*

* Vaihtoehtoinen tunnusluku.

** Tilikauden 2021 luvut on laskettu CRR II -sääntelyn mukaisesti. Vertailukausia ei ole oikaistu vastaamaan päivitettyä vakavaraisuussääntelyä.

Kaikkien tunnuslukujen laskentakaavat on esitetty sivuilla 72–79. Tässä toimintakertomuksessa esitetyt luvut ovat Kuntarahoitus-konsernin lukuja, ellei toisin ole mainittu.

Hallituksen toimintakertomus

1.1.–31.12.2021

41 Hallituksen toimintakertomus vuodelta 2021

- 72 Liite 1. Tunnusluvut
- 80 Liite 2. Konsernin vakavaraisuusasema
- 89 Liite 3. Emyhtiön vakavaraisuusasema

Toimintaympäristö vuonna 2021

Maailmantalouden toipuminen koronataantumasta jatkui rivakkana vuoden 2021 alkupuoliskolla. Länsimaissa verrattain nopeasti edenneiden rokotusohjelmien ansiosta yhteiskuntien rajoitustoimia voitiin asteittain vähentää, mikä vahvisti talousluottamusta ja nopeutti kysyntätekijöiden toipumista. Vuoden edetessä patoutuneen kysynnän purkautuminen kuitenkin laittoi globaalit toimitusketjut lujille, mikä näkyi komponenttien ja kuljetuskapasiteetin saatavuusongelmina. Toimitusketjujen häiriöt sekä energian voimakas hinnannousu kiihdyttivät inflaatiota ja heikensivät kuluttajien ostovoimaa. Vuoden loppua kohden tuotannon pullonkaulat sekä koronaviruksen aiempaa ärhäkämmin leviävät muunnokset hidastivat maailmantalouden kasvua. Kasvun hidastuminen oli erityisen voimakasta Kiinassa, missä ylikuumentuneen kiinteistösektorin jäähtyminen heikensi rakennusinvestointien kehitystä ja ajoi isoja rakennusyhtiöitä vaikeuksiin. Maailmantalouden arvioidaan kuitenkin yltäneen lähes 6 %:n kasvuun vuonna 2021.

Suomen talous elpyi odotuksia vahvemmin. Bruttokansantuote ylitti koronapandemiaa edeltäneen tason jo vuoden 2021 toisella neljänneksellä. Työllisyys palautui rivakasti, ja työllisten kokonaismäärä kohosi loppuvuonna jopa kaikkien aikojen ennätyslukemiin. Komponenttipula vaikutti Suomenkin

teollisuustuotantoon, mutta vähemmän kuin monissa verrokimaissa. Myös inflaation nousu jäi Suomessa vaimeammaksi kuin euroalueella keskimäärin. Työvoimapula, kustannusten nousu sekä pandemiatilanteen heikkeneminen kuitenkin hidastivat Suomenkin talouskasvua vuoden jälkipuoliskolla. Kokonaisuutena asuinrakentaminen vilkastui vuonna 2021. Sosiaalisen asuntotuotannon volyyymi hieman tasaantui edellisvuoden voimakkaan kasvun jälkeen. Asuntokauppojen määrät kasvoivat 2021 selvästi ja osakeasuntojen hinnat nousivat koko maassa keskimäärin noin 3,5–4,0 %. Kuntatalouden vahvistuminen jatkui 2021 valtion koronatuukien ja odotuksia paremman verotulokehityksen ansiosta. Suomen talouden arvioidaan kasvaneen vuonna 2021 noin 3,5 %.

Talouspolitiikka säilyi vuonna 2021 hyvin elvyttävänä. Yhdysvalloissa finanssipolitiikalla tuettiin erityisesti yksityistä kulutusta, mutta loppuvuodesta presidentti Bidenin mittavat julkiset investointihankkeet myös hyväksyttiin kongressissa. Euroopassa kansallisten toimien lisäksi käynnistettiin myös EU:n elvytysrahaston kautta rahoitettavia investointiohjelmiä. Rahapolitiikka pidettiin edelleen hyvin kevyenä, joskin Yhdysvalloissa keskuspankki Fed alkoi marraskuussa vähentää arvopaperiostoja ja viestitti kiristysten jatkuvan vuonna 2022.

Vuoden alkupuoliskolla osakemarkkinat nousivat reippaasti, ja yrityslainojen riskillisät kapenivat talouden vahvan elpymisen vanavedessä. Myös pitkät korot nousivat ja siten hinnoittelivat rahapolitiikan asteittaista normalisoitumista lähivuosien aikana. Vuoden jälkipuoliskolla koronaviruksen delta- ja omikron-muunnosten leviäminen sekä kustannusinflaation kiihtyminen voimistivat suhdanne-epävarmuutta. Osaketuotot ja pitkien korkojen nousu tasaantuivat vuoden loppua kohden.

Suomen 10-vuotinen lainakorko päättyi 0,07 %:iin, kun se vuoden alussa oli –0,40 %. Euriborkorot pysyivät verrattain vakaina. Kolmen kuukauden euribor oli vuoden 2021 lopussa –0,57 prosenttia. Euron arvo heikkeni vuonna 2021 suhteessa Yhdysvaltain dollariin yli 7 %. Heikkenemiseen vaikutti erityisesti näkymä siitä, että Fed tulee kiristämään rahapolitiikkaa selvästi Euroopan keskuspankkia ripeämmässä tahdissa.

Koronapandemian vaikutukset Kuntarahoitus-konserniin

Koronapandemia alkoi maaliskuussa 2020, ja se on nyt kestänyt vaihtelevalla intensiteetillä lähes kaksi vuotta. Kokonaisuudessaan arvioituna pandemian vaikutukset Kuntarahoitus-konsernin taloudelliseen tilanteeseen ovat olleet vähäiset. Pandemian vaikutus toimintatapoihin on ollut merkittävä: Kuntarahoitus-konsernin henkilökunta on työskennellyt lähes koko pandemian ajan pääosin etätyössä.

Tilikaudella 2021 kuntasektorin rahoituksen kysyntä oli maltillista ja pienehi selvästi vuoden takaisesta koronapandemian aiheuttamasta kysyntäpiikistä. Suomen valtion vuonna 2020 myöntämien koronaturvaintien ansiosta kuntien rahoitusasema parantui hetkellisesti, ja ennakoitua parempi taloustilanne on tukenut kuntia ja vähentänyt rahoituksen kysyntää. Koronapandemian vaikutukset sosiaalisen asuntorahoituksen kysyntään ovat olleet koko kriisin aikana vähäiset. Kokonaisuudessaan vuoden 2021 luottokysyntä oli hieman normaalitasoa pienempää.

Varainhankintamarkkinoilla tilanne on vakiintunut vuonna 2021 edellisen vuoden koronapandemian aiheuttamista häiriöistä. Kuntarahoitus-konsernin rahoituksen saatavuus on ollut hyvä.

Konsernin henkilökunnan terveyttä ja turvallisuutta sekä toiminnan jatkuvuutta on varmistettu noudattamalla voimassa ollutta valtakunnallista etätyösuositusta. Näin taattiin

osaltaan Kuntarahoitus-konsernin tuottamien yhteiskunnan kannalta keskeisten palveluiden ja liiketoimintaprosessien jatkuvuus kriisin aikana. Konserni aloitti lokakuussa paluun lähityöskentelyyn uudella hybridimallilla, mutta otti marraskuun lopussa käyttöön etätyösuosituksen uuden valtakunnallisen etätyösuosituksen myötä.

Helpottaakseen asiakkaiden asiointia koronarajoitusten aikana konserni on kehittänyt digitaalisia palveluitaan ja niiden käytön tukea. Konserni on lisäksi järjestänyt asiakkaille ja muille sidosryhmille lukuisia verkkotapahtumia talouden näkyymiin ja kuntatalousvaikutuksiin liittyvistä teemoista.

Yksittäisillä Kuntarahoitus-konsernin asiakkailta taloudenhoito on vaikeutunut koronakriisin vuoksi. Konserni on tarjonnut asiakkailleen mahdollisuuden joustoihin lainojen lyhennyksissä, mikäli koronapandemia on vaikuttanut väliaikaisesti asiakkaan luotonmaksukykyyn. Asiakkaiden tarve lyhennysvapaisiin on kuitenkin ollut maltillinen, ja vuoden 2021 aikana on myönnetty vain yksittäisiä lyhennysvapaita. Kuntarahoitus-konsernin kokonaisluottoriski on edelleen pysynyt alhaisena, ja IFRS 9 -standardin mukaisesti laskettujen odotettavissa olevien luottotappioiden (*Expected Credit Losses, ECL*) määrä on edelleen vähäinen. Konsernin asiakkaamiset luokitellaan vakavaraisuuslaskennassa 0-riskiluokkaan, koska ne ovat suoraan suomalaisilta kunnilta tai niihin liittyy kunnan takaus tai kiinteistövuokua

täydentävä valtion täytetakausta. Johdon arvion mukaan kaikki asiakassaavat tullaan saamaan kokonaisuudessaan takaisin, eikä lopullista luottotappiota näin ollen synny. Lisätietoa myönnettyistä lyhennysvapaista ja odotettavissa olevista luottotappioista on kerrottu yksityiskohtaisemmin konsernitilinpäätöksen liitteessä 27.

Koronapandemian vuoksi viranomaiset ovat myöntäneet valvottavilleen helpotuksia, joiden tavoitteena on varmistaa pankkisektorin kyky luotottaa asiakkaita poikkeuksellisissa olosuhteissa. Suurinta osaa helpotuksista ei enää sovellettu tilikaudelle 2021. Vallinneesta tilanteesta riippumatta konsernin pääoma-asemaa kuvaavat tunnusluvut ovat vahvoja. Aiemmin sovelletuista helpotuksista ja niiden vaikutuksesta kerrotaan luvussa *Vakavaraisuus*.

Uudet koronavirusvariantit aiheuttavat edelleen epävarmuutta pandemian hiipumisesta ja sen vaikutuksista Kuntarahoitus-konserniin ja talouteen yleisemminkin. Rokotuskattavuuden kasvu kuitenkin hillitsee merkittävästi epävarmuuden kasvua.

Sote-uudistuksen vaikutukset Kuntarahoitus-konserniin

Eduskunta hyväksyi pitkän valmisteluprosessin jälkeen sosiaali- ja terveydenhuollon uudistamisen kokonaisuutta koskevan lainsäädäntöpaketin kesällä 2021 ja uudet hyvinvointialueet aloittavat toimintansa 1.1.2023. Hyvinvointialueiden rahoitus perustuu tässä vaiheessa sote-uudistusta suurelta osin valtion rahoitukseen, mutta hyvinvointialueilla on kuitenkin lainanotto-oikeus valtioneuvoston erillisellä luvalla.

Rahoitukseen liittyen hyväksytty lainsäädäntö mahdollistaa sen, että Kuntarahoitus voi jatkaa niiden luottojen ja muiden sitoumusten rahoittajana/vastapuolena, jotka siirtyvät hyvinvointialueille. Hyvinvointialueiden tulevien rahoitustarpeiden osalta eduskunnan käsiteltävänä on vielä lakimuutos, joka mahdollistaisi Kuntarahoituksen toimimisen myös näiden luottojen myöntäjänä. Tavoitteena on saada myös tämä lainsäädäntö voimaan hyvinvointialueiden toiminnan aloitukseen mennessä. Koko sote-uudistuksen ja sen eri osapuolien etu on, että olemassa olevaan sote-luottokantaan ja tuleviin rahoitusmahdollisuuksiin ei kohdistu olennaisia muutoksia, vaan rahoituksen jatkuvuus voidaan turvata.

Hyvinvointialueiden rahoitukseen liittyen Finanssivalvonta antoi loppuvuonna 2021 toteutetun lausuntokierroksen perusteella tammikuussa 2022 päätöksen siitä, että hyvinvointialueet ovat valtiota ja kuntia vastaavalla tavalla ns. nollariskiluokkaa pankkien vakavaraisuussäätelyssä. Tämä päätös yksinkertaistaa hyvinvointialueiden rahoituksen järjestämistä, koska päätöksen vuoksi hyvinvointialueiden rahoitukseen ei tarvita erillisiä valtion takauksia, vaan rahoitus voi tapahtua Kuntarahoituksen toimesta samoin pääperiaattein kuin rahoitus kunnille.

Uudistus näkyy konsernin toiminnassa vuonna 2022 käytännön valmistautumisena uusiin hyvinvointialueisiin rahoituksen vastapuolena. Uudistuksen laajempia taloudellisia vaikutuksia on vaikea arvioida tässä vaiheessa, kun ei ole vielä käytännön tietoa hyvinvointialueiden toiminnasta. Kuntarahoituksen luotonannon volyymeihin vaikuttaa hyvinvointialueiden tulevien investointien taso, toisaalta hyvinvointialueiden käyttötalousmenot katetaan valtion rahoituksella. Kuntarahoituksen rahoitustoiminnassa soteen liittyvällä luotonannolla ei ole sellaista osuutta, että siihen liittyvillä muutoksilla olisi olennaista vaikutusta konsernin taloudelliseen kehitykseen lähitulevaisuudessa.

Konsernin tulosta koskevat tiedot

KONSERNIN TULOS (milj. euroa)	1-12/2021	1-12/2020	Muutos, %
Korkokate	280	254	10,3
Muut tuotot	4	2	85,4
Tuotot ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia	285	257	11,0
Palkkiokulut	-5	-5	-0,2
Henkilöstökulut	-18	-18	-0,3
Muihin hallintokuluihin liittyvät erät	-17	-15	11,6
Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	-16	-6	>100
Liiketoiminnan muut kulut	-16	-15	6,6
Kulut yhteensä	-72	-58	22,4
Rahoitusvarojen arvonalentumis- ja luottotappiot	0	-1	-87,8
Liikevoitto ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia	213	197	8,0
Realisoitumattomat käyvän arvon muutokset	27	-3	<-100
Liikevoitto	240	194	23,5
Tilikauden tulos	192	155	23,4

Yksittäisten lukujen yhteenlaskettu summa saattaa poiketa esitetystä summaluovusta johtuen pyöristyksestä.

Yli 100 % muutokset esitetään taulukossa merkinnällä >100 % tai <-100 %.

Konsernin liikevoitto ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia

Konsernin perusliiketoiminta jatkui vahvana vuoden 2021 aikana. Kuntarahoitus-konsernin liikevoitto ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia kasvoi 8,0 % (6,2 %) edellisvuodesta ja oli 213 miljoonaa euroa (197 miljoonaa euroa). Tuotot ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia kasvoivat 285 miljoonaan euroon (257 miljoonaa euroa) eli edellisvuoteen verrattuna kasvua oli 11,0 % (4,3 %). Kulut olivat 72 miljoonaa euroa (58 miljoonaa euroa), eli 22,4 % suuremmat kuin vuotta aiemmin. Kuluja kasvatti kertaluonteinen, keskeneräisestä tietojärjestelmähankkeesta kirjattu 10,5 miljoonan euron arvonalentuminen. Kulut ilman kertaluonteista erää kasvoivat odotetusti ja olivat 4,4 % suuremmat kuin vuotta aiemmin (-3,0 %). Koronapandemialla ei ollut merkittäviä negatiivisia vaikutuksia perusliiketoiminnan tulokseen ja kannattavuuteen tilikaudella tai vertailuvuonna.

Korkokate oli 280 miljoonaa euroa (254 miljoonaa euroa), ja se parani edellisvuodesta 10,3 % (5,8 %). Korkokatteen kasvuun on vaikuttanut liiketoiminnan volyymien kasvu sekä matala markkinakorkotaso. Lokakuussa 2021 konserni muutti ei-kiinteäkorkoisten pitkäaikaisten asiakasluottojensa ehtoja siten, että asiakkaat hyötyvät jatkossa negatiivisista viitekoroista aiempaa enemmän. Muutoksen vaikutus vuoden 2021 tuottoihin oli vähäinen. Konsernin korkokatteessa ei ole huomioitu tulosvaikutteisesti AT1-pääomallainan 16 miljoonan euron korkokuluja, sillä konsernissa pääomallaina käsitellään oman pääoman ehtoisena instrumenttina. Pääomallainan korkokulut käsitellään osingonjaon tavoin voittovarojen vähennyksenä omassa pääomassa vuosittain koronmaksun toteutuessa.

Muut tuotot kasvoivat edellisestä vuodesta 4 miljoonaan euroon (2 miljoonaa euroa). Muut tuotot sisältävät palkkio- tuotot, arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan realisoituneet nettotuotot, käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattujen rahoitusvarojen nettotuotot sekä liiketoiminnan muut tuotot. Muihin tuottoihin sisältyy myös tytäryhtiö Rahoituksen neuvontapalvelut Inspiran liikevaihto.

Vertailukaudella vuonna 2020 koronapandemia hidasti kulojen kasvua ja kulut olivat poikkeuksellisen matalalla tasolla vuonna 2020. Vuonna 2021 vertailukelpoiset kulut ovat kasvaneet, mutta hitaammin kuin ennen koronapandemiaa.

Palkkiokulut olivat 5 miljoonaa euroa (5 miljoonaa euroa), ja ne koostuvat pääasiassa maksetuista takauspalkkioista, säilytyspalkkioista sekä varainhankintaohjelmien ylläpitokuluista.

Hallintokulut olivat 35 miljoonaa euroa (33 miljoonaa euroa) ja ne kasvoivat 5,2 % (2,3 %). Tästä henkilöstökuluja oli 18 miljoonaa euroa (18 miljoonaa euroa) ja muita hallintokuluja 17 miljoonaa euroa (15 miljoonaa euroa). Henkilöstökulut olivat lähes samalla tasolla kuin edellisvuonna eli 0,3 % (0,8 %) pienemmät kuin edellisvuonna. Henkilöstömäärässä ei ole tapahtunut vuoden aikana merkittäviä muutoksia, ja keskimääräinen henkilöstömäärä oli konsernissa tilikaudella 162 henkilöä (167 henkilöä). Palkka- ja eläkekustannukset ovat laskeneet hieman vuoden 2021 aikana.

Muihin hallintokuluihin luettavat erät kasvoivat 11,6 % (4,0 %) tilikauden aikana. Kasvu on johtunut erityisesti tietojärjestelmien ylläpito- ja kehittämiskustannuksista IT-kuluissa. Toisaalta koronapandemia on pienentänyt eräitä toiminnan juoksevia kuluja, kuten matkustuskuluja tili- ja vertailukaudella. Vuoden 2019 aikana Kuntarahoitus-konserni solmi tietojärjestelmien loppukäyttäjä- ja infrapalveluiden ja liiketoimintajärjestelmien operoinnin ulkoistamissopimukset parantaakseen toimintavarmuutta sekä palveluiden ajallista saatavuutta. Ulkoistamisen toteutushanke on saatu päätökseen vuoden 2021 lopussa.

Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä olivat tilikaudella 16 miljoonaa euroa (6 miljoonaa euroa). Erään sisältyy 10,5 miljoonan euron arvonalentuminen konsernin merkittävästä keskeneräisestä tietojärjestelmähankkeesta.

Liiketoiminnan muut kulut kasvoivat 16 miljoonaan euroon (15 miljoonaa euroa) ja kasvua oli 6,6 % (-17,1 %). Viranomaismaksut olivat 9 miljoonaa euroa (7 miljoonaa euroa), ja ne kasvoivat 23,0 % (13,6 %) edellisvuoteen nähden. Viranomaismaksujen kasvu johtui pääosin luottolaitosten kriisinhallintajärjestelmän vakaussuunnitelmasta, joka kasvoi 30,5 % 6,7 miljoonaan euroon (5,2 miljoonaa euroa). Muut kuin viranomaiskulut olivat 6 miljoonaa euroa (7 miljoonaa euroa), ja ne laskivat 10,3 % (-35,1 %) vertailukauteen nähden. Laskuun vaikutti eniten tilikauden aikana pienentyneet ulkopuolisten palveluiden ostot verrattuna edellisvuoteen. Muihin kuluihin on kirjattu 0,4 miljoonan euron varaus, joka kohdistuu aiempien vuosien verotuksessa tehtyyn tulkintaan liittyvään mahdolliseen veronkorotukseen.

IFRS 9 -standardin mukaisesti laskettujen odotettavissa olevien luottotappioiden (ECL) määrä pienentyi tilikauden aikana, ja tulokseen kirjattu määrä oli -0,1 miljoonaa euroa (-0,9 miljoonaa euroa). Kuntarahoitus-konserni päivitti odotettavissa olevien luottotappioiden laskennassa käytettäviä tulevaisuuteen suuntautuvia skenaarioita tilikaudella. Käytetyt skenaariot ja niiden painotukset on esitetty konsernitilinpäätöksen liitteessä 27.

Kuntarahoitus-konserni kirjasi tilikaudella 2020 0,3 miljoonan euron harkintaan perustuvan lisävarauksen koronapandemian taloudellisten vaikutusten huomioimiseksi. Lisävaraus perustui siihen, että heikentynyt taloudellinen tilanne ei kuitenkaan vielä heijastunut konsernin käyttämissä sisäisissä riskiluokituksissa tietyille asiakassegmenteille, ja konsernin johto päätti kirjata ryhmäkohtaiseen arvioon perustuvan lisävarauksen. Asiakkaiden taloudellinen tilanne on parantunut, minkä vuoksi konsernin johto päätti purkaa lisävarauksen loppuvuonna 2021. Vuoden 2021 lopussa konsernin johto päätti kirjata 0,4 miljoonan euron lisävarauksen vuodelle 2022 ajoittuvien mallimuutosten vaikutusten johdosta. Kiinteistövakuudellisten luottojen tappio-osuuden sekä sopimuksien koko elinkaaren aikaisen laskennan menetelmiä tullaan kehittämään vuoden 2022 aikana.

Kuntarahoitus-konsernin kokonaisluottoriski on edelleen pysynyt alhaisena. Johdon arvion mukaan kaikki asiakas-saavat tullaan saamaan kokonaisuudessaan takaisin, eikä lopullista luottotappiota näin ollen synny, koska saamiset ovat suomalaisilta kunnilta, tai niihin liittyy turvaava kunnan takaus tai kiinteistövakuutta täydentävä valtion täytetäkaus. Konsernin yli 30-vuotisen historian aikana se ei ole kirjannut lopullisia luottotappioita asiakasrahoituksestaan.

Konsernilla on vuoden 2021 lopussa asiakkaiden maksu-kyvyttömyydestä johtuvia takaussaamiaisia julkisyhteisöiltä yhteensä 19 miljoonaa euroa (24 miljoonaa euroa), joka on edelleen alle 0,1 % asiakasvastoista. Likviditeettisalkun luottoriski on pysynyt hyvällä tasolla keskimääräisen luottoluokituksen ollessa AA+ (AA+). Saamisten ja sitoumusten luottoriskeistä on esitetty lisätietoa konsernitilinpäätöksen liitteessä 27.

Konsernin kokonaistulos ja realisoitumattomat käyvän arvon muutokset

Konsernin liikevoitto oli 240 miljoonaa euroa (194 miljoonaa euroa). Tilikauden aikana realisoitumattomat käyvän arvon muutokset paransivat konsernin liikevoittoa 27 miljoonaa euroa, kun vuotta aiemmin ne heikensivät tulosta 3 miljoonaa euroa. Vuonna 2021 suojauslaskennan nettotulos oli 5 miljoonaa euroa (4 miljoonaa euroa) ja realisoitumattomat arvopaperikaupan nettotuotot olivat 22 miljoonaa euroa (-7 miljoonaa euroa).

Konsernin efektiivinen veroaste oli tilikaudella 20,1 % (20,0 %). Vuoden 2021 konsernituloslaskelmassa verot olivat 48 miljoonaa euroa (39 miljoonaa euroa). Konsernin tilikauden tulos verojen jälkeen oli 192 miljoonaa euroa (155 miljoonaa euroa). Konsernin oman pääoman tuotto-% (ROE) oli koko tilikaudelta 10,7 % (9,4 %). Ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia ROE oli 9,6 % (9,6 %).

Konsernin muihin laajan tuloksen eriin kirjattiin realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia -3 miljoonaa euroa (-32 miljoonaa euroa). Tilikauden aikana merkittävien muihin laajan tuloksen eriin vaikuttanut erä oli suojauskustannuksen arvonmuutos (*Cost-of-Hedging*) -3 miljoonaa euroa (-16 miljoonaa euroa). Nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti luokiteltujen rahoitusvelkojen laskennallisen oman luottoriskin muutoksesta aiheutuva käyvän arvon muutos oli 0,4 miljoonaa euroa (-17 miljoonaa euroa).

Kokonaisuudessaan realisoitumattomat käyvän arvon muutokset vaikuttivat tilikaudella konsernin omaan pääomaan verovaikutukset huomioon ottaen 19 miljoonaa euroa (-28 miljoonaa euroa). Vakavaraisuuslaskennan mukaiseen ydinpääomaan (*CET1*) realisoitumattomat käyvän arvon muutokset vaikuttivat verovaikutukset huomioon ottaen 19 miljoonaa euroa (-15 miljoonaa euroa). Tilikauden lopussa realisoitumattomien käyvän arvon muutosten kumulatiivinen vaikutus vakavaraisuuslaskennan mukaisiin omiin varoihin oli 31 miljoonaa euroa (12 miljoonaa euroa).

Realisoitumattomat käyvän arvon muutokset heijastavat raportointiajankohdan markkinaolosuhteiden sen hetkisiä vaikutuksia rahoitusinstrumenttien arvostustasoihin. Realisoitumattomat käyvän arvon muutokset voivat vaihdella merkittävästi raportointikausittain, mikä aiheuttaa volatiliiteettia tulokseen, omaan pääomaan sekä omiin varoihin. Yksittäisiin sopimuksiin liittyvien arvostusten aiheuttama vaikutus poistuu viimeistään sopimusten eräännyessä.

Riskienhallintaperiaatteiden mukaisesti Kuntarahoitus-konserni hallitsee korko-, valuuttakurssi- ja muita markkina- ja hintariskejä käyttämällä johdannaispimuksia. Sopimusten mukaiset kassavirrat on suojattu, mutta yleisesti käytössä olevien arvostusmenetelmien vuoksi käyvän arvon muutokset eroavat rahoitusinstrumentin ja sitä suojaavan johdannaisen välillä. Korkokäyrien muodon ja luottoriskilisten muutokset eri valuutoissa vaikuttavat arvostuksiin, minkä seurauksena suojattujen varojen ja velkojen sekä suojaavien instrumenttien käyvät arvot käyttäytyvät eri tavoin. Arvostuserot eivät käytännössä realisoitu kassaperusteisesti, koska konserni pitää rahoitusinstrumentit sekä niihin liittyvät suojaavat johdannaisinstrumentit lähes aina eräpäivään asti. Myöskään luottoriskilisten muutosten aiheuttamien arvonmuutosten ei odoteta käytännössä realisoituvan luottotappioiden, koska konsernin likvideettireservi on sijoitettu alhaisen luottoriskin instrumentteihin. Tilikauden realisoitumattomiin käyvän arvon muutoksiin ovat vaikuttaneet etenkin konsernin keskeisillä varainhankintamarkkinoilla tapahtuneet korko-odotusten sekä luottoriskilisten muutokset.

Emoyhtiön tulos

Kuntarahoituksen korkokate oli vuonna 2021 264 miljoonaa euroa (238 miljoonaa euroa), ja liikevoitto oli 223 miljoonaa euroa (178 miljoonaa euroa). Tulos tilinpäätössiirtojen ja verojen jälkeen oli 137 miljoonaa euroa (22 miljoonaa euroa). Vakavaraisuuslaskennassa ensisijaiseen lisäpääomaan kuuluvan AT1-pääomallain korkokulut 16 miljoonaa euroa vuodelle 2021 on vähennetty emoyhtiön korkokatteesta täysimääräisesti (16 miljoonaa euroa). Emoyhtiössä AT1-pääomallaina on kirjattu tase-erään *Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla*.

Tytäryhtiö Inspira

Kuntarahoituksen tytäryhtiön, Rahoituksen neuvontapalvelut Inspira Oy:n, liikevaihto vuodelta 2021 oli 1,7 miljoonaa euroa (2,8 miljoonaa euroa) ja liikevoitto oli 0,1 miljoonaa euroa (0,1 miljoonaa euroa).

Konsernin tasetta koskevat tiedot

KONSERNIN TASE (milj. euroa)	31.12.2021	31.12.2020	Muutos, %
Käteiset varat	8 399	5 566	50,9
Saamiset luottolaitoksilta	1 417	1 842	-23,0
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	29 214	28 022	4,3
Saamistodistukset	4 841	5 763	-16,0
Johdannaispimukset	2 000	2 358	-15,2
Muut varoihin sisältyvät erät	489	491	-0,5
Varat yhteensä	46 360	44 042	5,3
Velat luottolaitoksille	2 801	2 001	39,9
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	3 325	3 884	-14,4
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	35 328	32 912	7,3
Johdannaispimukset	2 224	2 861	-22,2
Muut velkoihin sisältyvät erät	821	679	20,8
Oma pääoma	1 862	1 705	9,2
Velat ja oma pääoma yhteensä	46 360	44 042	5,3

Konsernin tase oli tilikauden lopussa 46 360 miljoonaa euroa (44 042 miljoonaa euroa) ja se kasvoi 5,3 % (13,1%). Kasvu taseen varoissa johtui pääosin kokonaislikviditeetin kasvusta talletuksissa keskuspankkiin (käteiset varat) sekä liiketoiminnan kasvusta pitkä-aikaisessa asiakasrahoituksessa (saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä). Velkaerissä taseen kasvu näkyy veloissa luottolaitoksille sekä yleiseen liikkeeseen lasketuissa velkakirjoissa.

Oma pääoma oli tilikauden lopussa 1 862 miljoonaa euroa (1 705 miljoonaa euroa), joka sisältää AT1-pääomalainan 347 miljoonaa euroa (347 miljoonaa euroa). Omaa pääomaa kasvatti tilikauden tulos. Lisäksi konsernin omasta pääomasta on vähennetty AT1-pääomainstrumentista huhtikuussa 2021 maksetut korot 12,6 miljoonaa euroa (12,6 miljoonaa euroa) verovaikutus huomioiden sekä tilikaudelta 2020 lokakuussa 2021 maksetut osingot 20,3 miljoonaa euroa (6,3 miljoonaa euroa) Kuntarahoituksen osakkeenomistajille.

Emoyhtiön tase oli tilikauden lopussa 46 359 miljoonaa euroa (44 042 miljoonaa euroa).

Rahoitus ja muut asiakkaille tarjottavat palvelut

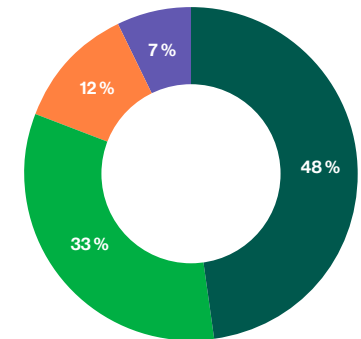
Kuntarahoitus on luottolaitosten vakavaraisuussäätely mukainen julkinen kehitysluottolaitos ja Suomen ainoa kuntasektorin ja valtion tukeman asuntotuotannon rahoitukseen erikoistunut luottoyhteisö. Kuntarahoitus on oman asiakaskuntansa selvästi suurin rahoittaja. Konsernin asiakkaita ovat kunnat ja kuntayhtymät, niiden määrävallassa olevat yhteisöt sekä Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus ARAn nimeämät yleishyödylliset yhteisöt ja kohteet. Kuntarahoituksen myöntämät luotot ovat kaikki suomalaisella julkisyhteisöriskillä ja vakavaraisuuslaskennassa riskipainolla 0 %. Konserni tarjoaa asiakkailleen monipuolisia rahoitukseen liittyviä palveluita ja kokonaisvaltaista tukea investointien suunnitteluun ja talouden hallintaan.

Vuonna 2021 kuntasektorin rahoituksen kysyntä oli maltillista ja normalisoitui edellisvuoden koronapandemian aiheuttamasta kysyntäpiikistä. Suomen valtion vuonna 2020 myöntämien koronatukien ansiosta kuntien rahoitusasema parantui hetkellisesti, ja ennakoitua parempi taloustilanne on tukenut kuntia ja vähentänyt rahoituksen kysyntää. Koronapandemian vaikutukset sosiaalisen asuntorahoituksen kysyntään ovat olleet vähäisiä koko koronapandemian ajan, ja rahoituksen kysyntä kasvoi maltillisesti vuonna 2021.

Konsernin asema asiakaskuntansa rahoittajana säilyi vahvana vuonna 2021. Asiakkaiden rahoituksen kysyntä supistui vuonna 2021 edellisvuoteen verrattuna, ja uusi luotonanto oli edellisvuotta pienempää, 3 275 miljoonaa euroa (4 764 miljoonaa euroa). Uuden luotonannon määrän lasku suhteessa edellisvuoteen johtuu pääosin vuoden 2020 koronapandemian aiheuttaman poikkeuksellisen korkean rahoituskysynnän palaamisesta normaalille tasolle.

Konsernin pitkäaikaisen asiakasrahoituksen määrä oli vuoden 2021 lopussa 29 214 miljoonaa euroa (28 022 miljoonaa euroa), ja se kasvoi 4,3 % (13,0 %). Luku sisältää pitkäaikaisen laina- ja leasingrahoituksen. Pitkäaikainen asiakasrahoitus ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia oli vuoden lopussa 29 064 miljoonaa euroa (27 511 miljoonaa euroa). Kasvua oli 5,6 % (12,5 %). Kunta- ja yritystodistuksina myönnetty lyhytaikainen asiakasrahoitus laski tilikaudella ja oli vuoden 2021 lopussa 1 089 miljoonaa euroa (1 310 miljoonaa euroa).

Lainakanta asiakkaittain 31.12.2021, %

- Asuntoyhteisöt
- Kunnat
- Kuntien yhtiöt
- Kuntayhtymät

Asiakkaiden kiinnostus vastuullisia rahoitustuotteita kohtaan jatkoi kasvuaan. Kuntarahoitus myöntää vihreää rahoitusta investointihankkeisiin, joissa syntyy selkeitä ja mitattavia ympäristölle hyödyllisiä vaikutuksia. Pitkäaikaisessa asiakasrahoituksessa ympäristöinvestointien rahoitukseen tarkoitettua vihreää rahoitusta oli vuoden lopussa 2 328 miljoonaa euroa (1 786 miljoonaa euroa). Yhteiskunnallisen rahoituksen piiriin kuuluvat hankkeet tuottavat erityisen laaja-alaista yhteiskunnallista hyötyä ja edistävät yhdenvertaisuuden, yhteisöllisyyden, hyvinvoinnin tai alueen elinvoiman toteutumista. Pitkäaikaisessa asiakasrahoituksessa yhteiskunnallista rahoitusta oli joulukuun lopussa 1 161 miljoonaa euroa (589 miljoonaa euroa). Hankkeet molempiin rahoitustuotteisiin hyväksyvät Kuntarahoituksen esityksestä pääsääntöisesti konsernin ulkopuolisista riippumattomista asiantuntijoista koostuvat arviointiryhmät.

Rahoituksen neuvonantoon keskittyvän tytäryhtiö Inspiran liikevaihto supistui tilikauden aikana. Vuonna 2021 Inspira keskittyi kehittämään palvelutarjontaansa ja lanseerasi kehityshankkeita rahoituksen kokonaisvaltaiseen suunnitteluun sekä uusia palveluita kunnille sote-uudistuksen talousvaikutusten analysointiin.

Kuntarahoitus-konserni tarjoaa asiakkailleen monipuolisia rahoituksen ja talouden ennakkoinnin, mallintamisen ja hallinnan työkaluja, joiden käyttö kasvoi tasaisesti myös vuonna 2021. Koronapandemian myötä yleistynyt etätyöskentely on lisännyt asiakkaiden tarpeita digitaalisten työkalujen hyödyntämiseen. Konserni jatkoi digitaalisten palveluiden kehittämistä ja rahoituksen prosessin digitalisoimista entistäkin käyttäjäystävällisemmän ja tehokkaamman asioinnin edistämiseksi: konserni lanseerasi asiakkailleen rahoituksen sähköisen hakemisen verkossa. Kuntarahoitus-konsernin verkossa toteutettujen talouden ajankohtaiskatsausten ja digitaalisten palveluiden käyttökoulutusten suosio on jatkanut kasvuaan, ja ne ovat vakiinnuttaneet paikkansa.

Vuonna 2021 konserni päätti muuttaa myös ei-kiinteä-korkoisten pitkäaikaisten asiakasluottojensa ehtoja asiakkaiden hyväksi niin, että jatkossa asiakkaat hyötyvät negatiivisista viitekoroista aiempaa enemmän. Muutos tuli voimaan lokakuussa, ja se otettiin vastaan asiakaskunnassa erittäin positiivisesti. Muutoksen vaikutus konsernin vuoden 2021 tulokseen ja asiakkaiden saamaan hyötyyn oli vähäinen. Päätöksen vaikutus asiakkaiden vuonna 2022 saamaan hyötyyn arvioidaan kuitenkin merkittävästi suuremmaksi. Kesäkuun lopussa voimaan astunut CRR II -sääntely ja siihen liittyvä Kuntarahoituksen asema julkisena kehitysluottolaitoksena madaltaa merkittävästi konsernin vähimmäisomavaraisuuden pääomavaadetta, mikä puolestaan alentaa konsernin pitkän aikavälin tulosvaadetta ja mahdollisti edellä kuvatun luottojen ehtomuutoksen.

Varainhankinta ja likviditeetin hallinta

Kuntarahoitus-konsernin varainhankinnan strategiana on varainhankinnan lähteiden hajautus, jolla konserni pyrkii varmistamaan rahoituksen saatavuuden markkinaolosuhteista riippumatta. Varainhankinta hajautetaan eri valuuttoihin, markkinoille, maturiteetteihin ja sijoittajaryhmiin. Aktiivinen ja pitkäjänteinen sijoittajayhteistyö on lisännyt Kuntarahoitus-konsernin tunnettuutta eri markkinoilla.

Koronapandemiasta huolimatta tilanne pääomamarkkinoilla oli hyvä ja vakaa vuonna 2021. Keskuspankkien rahoitusoperaatiot ja arvopaperiosto-ohjelmat pitivät markkinalikviditeetin vahvana ja sen seurauksena korot sekä luottoriskipreemiot matalina. Maailmantalous elpyi pandemiasta huomattavan nopeasti. Vuoden loppupuolella markkinoiden epävarmuus kuitenkin nosti päätään, kun inflaatio palasi vahvemmin otsikoihin sekä Euroopassa että Yhdysvalloissa.

Vuonna 2021 konsernin varainhankintaa toteutettiin onnistuneesti ja suunnitelmien mukaisesti. Vakaa markkinatilanne piti sijoittajien kysynnän suurena, mikä näkyi suunniteltua alhaisempana varainhankintakustannuksena. Varainhankintatarpeet osoittautuivat hieman suunniteltua pienemmiksi, sillä Kuntarahoitus-konsernin asiakkaiden rahoitustarpeet olivat odotettua pienempiä.

Varainhankinnan painopiste oli edelleen julkisissa järjestelyissä, joiden sijoittajakysyntä oli erittäin vahvaa. Vuoden 2021 aikana liikkeeseen laskettiin 1,5 miljardin ja 1 miljardin Yhdysvaltain dollarimääräiset viitelainat sekä 1 miljardin ja 500 miljoonan euromääräiset viitelainat. Näiden lisäksi konserni jatkoi vastuullisten tuotteiden liikkeeseenlaskuja, kun se kasvatti vuonna 2020 liikkeeseen laskettua yhteiskunnallista joukkovelkakirjalainaa (*social bond*) 500 miljoonalla eurolla. Marraskuussa laskettiin lisäksi liikkeeseen 300 miljoonan Englannin puntamääräinen vihreä joukkovelkakirjalaina. Kuntarahoitus osallistui lisäksi toistamiseen Euroopan keskuspankin kohdennettujen pitempiaikaisten rahoitusoperaatioiden kolmanteen sarjaan (*TLTRO III*) 750 miljoonalla eurolla, millä mahdollistettiin osaltaan asiakkaiden rahoitus kilpailukykyisin ehdoin.

Vuonna 2021 myös konsernin toiminta Japanin Urudashi-markkinoilla jatkui vahvana: Kuntarahoitus laski liikkeeseen joukkovelkakirjalainoja 1 369 miljoonalla eurolla (1 221 miljoonaa euroa), ja oli näin yksi kyseisen markkinan aktiivisimmista liikkeeseenlaskijoista.

Kuntarahoitus-konsernin varainhankinta tehdään kansainvälisiltä pääomamarkkinoilta. Vuonna 2021 pitkäaikainen uusi varainhankinta oli 9 395 miljoonaa euroa (10 966 miljoonaa euroa). Pitkäaikaisia varainhankintajärjestelyitä tehtiin yhteensä 208 (218) kaiken kaikkiaan 13 eri valuutassa (11). Konserni suojaa varainhankintaan liittyvät markkinariskit johdannaissopimuksilla.

Varainhankinnan kokonaismäärä oli vuoden 2021 lopussa 40 712 miljoonaa euroa (38 139 miljoonaa euroa), josta lyhytaikaisia Kuntarahoituksen velkasitoumuksia (*ECP*) oli 3 819 miljoonaa euroa (3 896 miljoonaa euroa). Koko varainhankinnan määrästä euromääräistä oli 49 % (50 %) ja valuuttamääräistä 51 % (50 %).

Valtaosa varainhankinnasta tehdään vakioituina liikkeeseenlaskuina velkaohjelmien alla. Kuntarahoituksella on käytössään seuraavat velkaohjelmat:

Medium Term Note (MTN) -ohjelma	40 000 milj. euroa
Euro Commercial Paper (ECP) -ohjelma	10 000 milj. euroa
AUD-velkaohjelma (Kangaroo)	2 000 milj. AUD

Kuntarahoituksen varainhankinnan takaa Kuntien takauskeskus. Kuntien takauskeskus on lailla perustettu julkisoikeudellinen laitos, jossa jäsenenä ovat kaikki Manner-Suomen kunnat. Jäsenkunnat vastaavat takauskeskuksen sitoumuksista asukaslukujensa mukaisessa suhteessa. Kuntien takauskeskus on antanut takauksen velkaohjelmille sekä ohjelmien ulkopuolisille varainhankintajärjestelyille, minkä perusteella Kuntarahoituksen liikkeeseen laskemat velkasitoumukset lasketaan luottolaitosten vakavaraisuuslaskennassa ja vakuutusyhtiöiden solvenssilaskennassa nollariskiluokkaan sekä likviditeettilaskennassa tason 1 likvideihin varoihin EU-alueella.

Konsernin likviditeettitilanne on säilynyt erinomaisena. Kuntarahoitus-konsernin sijoitustoiminta on ensisijaisesti etukäteisvarainhankinnalla hankittujen varojen hallinnoimista. Varat sijoitetaan likvideihin, hyvän luottoluokituksen rahoitusinstrumentteihin, joilla turvataan liiketoiminnan jatkuminen kaikissa tilanteissa. Konsernin likviditeettipolitiikan mukaisesti likviditeetin määrän tulisi riittää keskeytyksettömän liiketoiminnan jatkumiseen (uusi nettomääräinen asiakasrahoitus mukaan lukien) vähintään seuraavan kahdentoista kuukauden ajan.

Vuoden 2021 lopussa Kuntarahoitus-konsernin kokonaislikviditeetti oli 12 222 miljoonaa euroa (10 089 miljoonaa euroa). Tästä talletuksia keskuspankkiin oli 8 435 miljoonaa euroa (5 601 miljoonaa euroa) ja 3 753 miljoonaa euroa (4 453 miljoonaa euroa) sijoitettuna likvideihin, vähäriskisiin arvopaperisijoituksiin. Arvopaperisijoitusten keskimääräinen luottoluokitus oli AA+ (AA+) ja keskimääräinen maturiteetti oli 2,6 vuotta (2,8). Tämän lisäksi rahamarkkinatalletuksia luottolaitoksiin oli 34 miljoonaa euroa (35 miljoonaa euroa).

Konserni seuraa ja kehittää jatkuvasti varainhankintansa ja sijoitustensa vastuullisuutta. Matalan luottoriskin ja korkean likviditeetin lisäksi Kuntarahoitus-konserni seuraa likviditeettisijoitustensa vastuullisuutta ympäristö- ja yhteiskunnallisia vaikutuksia ja hyvää hallintoa kuvaavan ESG-arvon (*Environmental, Social and Governance*) avulla¹. Joulukuun lopussa sijoitusten ESG-arvo oli 59,3 (55,7) asteikolla 0–100 eli selvästi yli vertailuindeksin 55,9 (53,3). Tämän lisäksi Kuntarahoitus-konsernilla on suoria sijoituksia vastuullisiin joukkovelkakirjalainoihin. Suorien vastuullisten sijoitusten määrä oli vuoden 2021 lopussa 456 miljoonaa euroa (355 miljoonaa euroa), mikä oli 12,1 % (8,0 %) kaikista arvopaperisijoituksista. Vastuullisten sijoitusten osuus on konsernilla korkeampi kuin markkinaindeksistä laskettu viitearvo 5,0 % (2,1 %). Vastuullisten sijoitusten määrä suhteessa Kuntarahoitus-konsernin omaan vihreään ja yhteiskunnalliseen varainhankintaan oli 15,6 % (13,8 %). Kuntarahoitus-konserni julkaisi syyskuussa 2021 vastuullisen sijoittamisen viitekehyksen (*Sustainable Investment Framework*), joka kuvaa konsernin sijoitustoiminnan vastuullisuuden periaatteet, prosessit ja vastuut. Viitekehys on luettavissa englanniksi Kuntarahoituksen verkkosivuilla.

^[1] ESG-arvo lasketaan ulkopuolisen palveluntarjoajan toimesta neljännesvuosittain. ESG-arvossa huomioidaan muun muassa liikkeeseenlaskijoiden ESG-hallinnon laatu, liiketoimintamalli sekä mahdolliset ristiriidat ESG-asioissa.

Kuntarahoituksen luottoluokitukset

LUOKITUSLAITOS	 Pitkäaikainen varainhankinta	 Näkymät	 Lyhytaikainen varainhankinta
Moody's Investors Service	 Aa1	Vakaat	P-1
Standard & Poor's	 AA+	Vakaat	A-1+

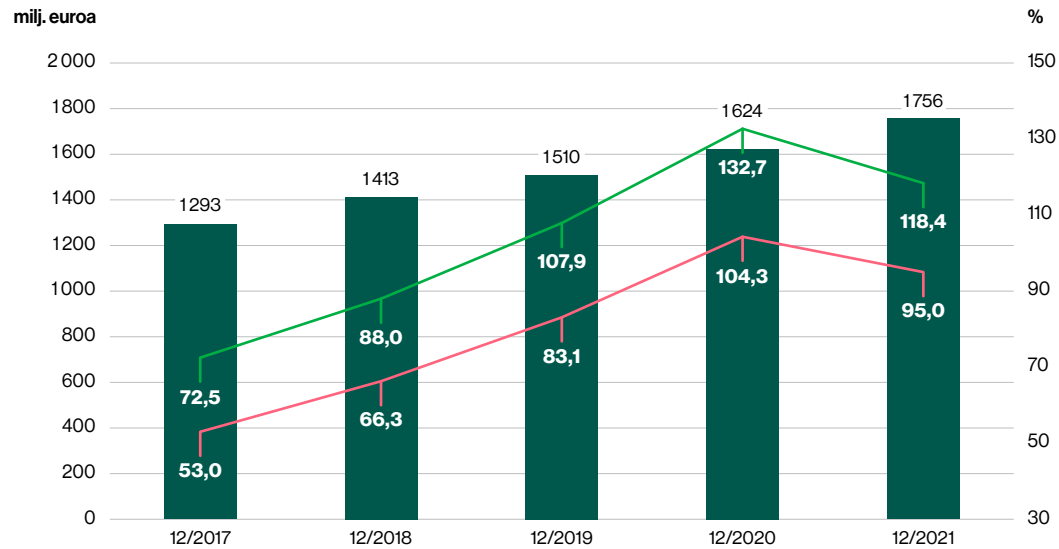
Kuntarahoituksen luottoluokitukset vastaavat Suomen valtion luottoluokituksia.

Kuntarahoituksen luottoluokitukset eivät ole muuttuneet tilikauden aikana.

Myös Kuntarahoituksen varainhankinnan takaavalla Kuntien takauskeskuksella on vastaavat luottoluokitukset.

Vakavaraisuus

Konsernin omat varat ja vakavaraisuus

- Omat varat (miljoonaa euroa)
- CET1-vakavaraisuus, %
- Kokonaisvakavaraisuus, %

Konsernin omat varat ja vakavaraisuus

Kuntarahoitus-konsernin kokonaisvakavaraisuus oli vuoden 2021 lopussa 118,4 % (132,7 %) ja CET1-vakavaraisuus 95,0 % (104,3 %). Kesäkuun 2021 lopussa voimaan tullut CRR II -sääntely vaikutti laskevasti vakavaraisuuteen, mikä johtui erityisesti muutoksista johdannaisten vastapuoliriskilaskentaan (SA-CCR) sekä vastuun arvonoikaisuriskiiin (CVA VaR). Muutos oli selvästi aiemmin arvioitua suurempi. Vertailukauden lukuja ei ole oikaistu CRR II -sääntelyn mukaisiksi.

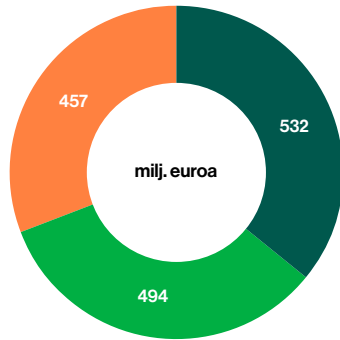
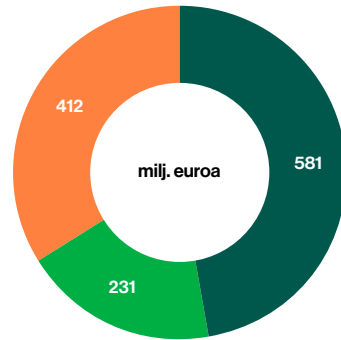
Kuntarahoitus-konsernin CET1-vakavaraisuus, 95,0 %, on yli seitsemänkertainen verrattuna kokonaisvakavaraisuusvaatimukseen pääomapuskurit huomioiden.

OMAT VARAT, KONSERNI (1 000 €)	31.12.2021	31.12.2020
Ydinpääoma ennen lakisääteisiä oikaisuja	1 464 442	1 328 150
Lakisääteiset oikaisut ydinpääomasta	-56 172	-51 338
Ydinpääoma (CET1)	1 408 270	1 276 812
Ensisijainen lisäpääoma ennen lakisääteisiä oikaisuja	347 454	347 454
Lakisääteiset oikaisut ensisijaisesta lisäpääomasta	-	-
Ensisijainen lisäpääoma (AT1)	347 454	347 454
Ensisijainen pääoma (T1)	1 755 723	1 624 265
Toissijainen pääoma ennen lakisääteisiä oikaisuja	-	-
Lakisääteiset oikaisut toissijaisesta pääomasta	-	-
Toissijainen pääoma (T2)	-	-
Omat varat yhteensä	1 755 723	1 624 265

Kuntarahoitus-konsernin ydinpääoma (CET1) oli vuoden 2021 lopussa 1 408 miljoonaa euroa (1 277 miljoonaa euroa) ja ensisijainen pääoma oli 1 756 miljoonaa euroa (1 624 miljoonaa euroa). Toissijaista omaa pääomaa ei ollut, ja omat varat olivat yhteensä 1 756 miljoonaa euroa (1 624 miljoonaa euroa).

Ydinpääomaan sisältyy tilikauden voitto, sillä tilikauden tulos on ollut tilintarkastuksen kohteena, ja näin ollen jakson voitto voidaan lukea ydinpääomaan Euroopan keskuspankin myöntämän vakavaraisuusasetuksen mukaisen luvan perusteella.

Konserni käyttää kehittyntä menetelmää varovaista arvostamista koskevaan arvonoiikaisuun (*Additional Valuation Adjustment, AVA*). Vuoden 2020 lopussa konserni sovelsi EU:n komission myöntämää väliaikaista helpotusta AVA-laskennassa liittyen tiettyjen arvonoiikaisujen laskennassa sovellettavaan aggregointitekijään. Helpotus poistui vuoden 2021 alusta, ja näin ollen konserni on huomioinut täysimääräisenä vähennyksenä ydinpääomassa varovaista arvostamista koskevan arvonoiikaisun. Väliaikaisen helpotuksen vaikutus Kuntarahoitus-konsernin omiin varoihin oli joulukuun 2020 lopussa 8 miljoonaa euroa.

**Kokonaisriskin määrä 12/2021
yhteensä 1 482 milj. euroa****Kokonaisriskin määrä 12/2020
yhteensä 1 224 milj. euroa**

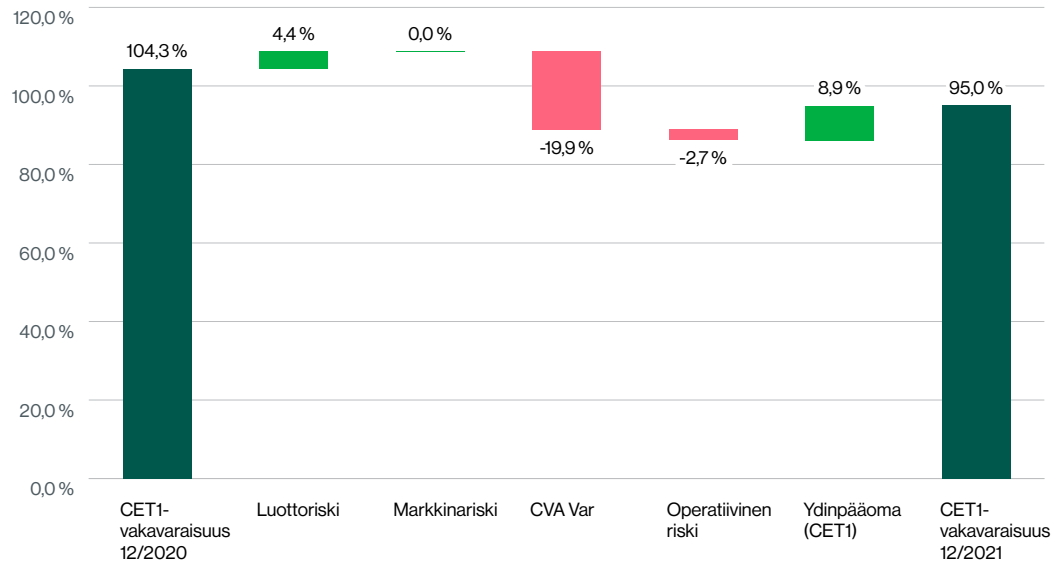
- Luotto- ja vastapuoliriski
- Vastuun arvonokaisuriski
- Operatiivinen riski

Markkinariskin pääomavaadetta ei ollut vuoden 2021 ja 2020 lopussa.

Konsernin riskipainotetut saamiset kasvoivat 21,2 % vuoden 2020 lopusta ollen 1 482 miljoonaa euroa vuoden 2021 lopussa (1 224 miljoonaa euroa). Kokonaisuudessaan luotto- ja vastapuoliriskin riskipainotetut saamiset laskivat 49 miljoonaa euroa. Johdannaisten vastapuoliriskin osalta kuitenkin CRR II -sääntelyn mukaiset riskipainotetut saamiset vastapuoliriskin standardimenetelmällä laskettuna kasvoivat 59 miljoonaan euroon vuoden 2020 lopun 41 miljoonasta eurosta. Lisäksi luottoriskilaskennassa tehtiin luokittelumuutos saamiset yrityksiltä -vastuuryhmässä, joka sisältää saamiset Yhdistyneessä kuningaskunnassa sijaitsevilta luottolaitoksilta ja selvityspalveluita tarjoavilta yhteisöiltä. Brexitin jälkeen näitä vastapuolia ei enää raportoida saamisissa laitoksilta CRR:n 107(3) artiklan perusteella.

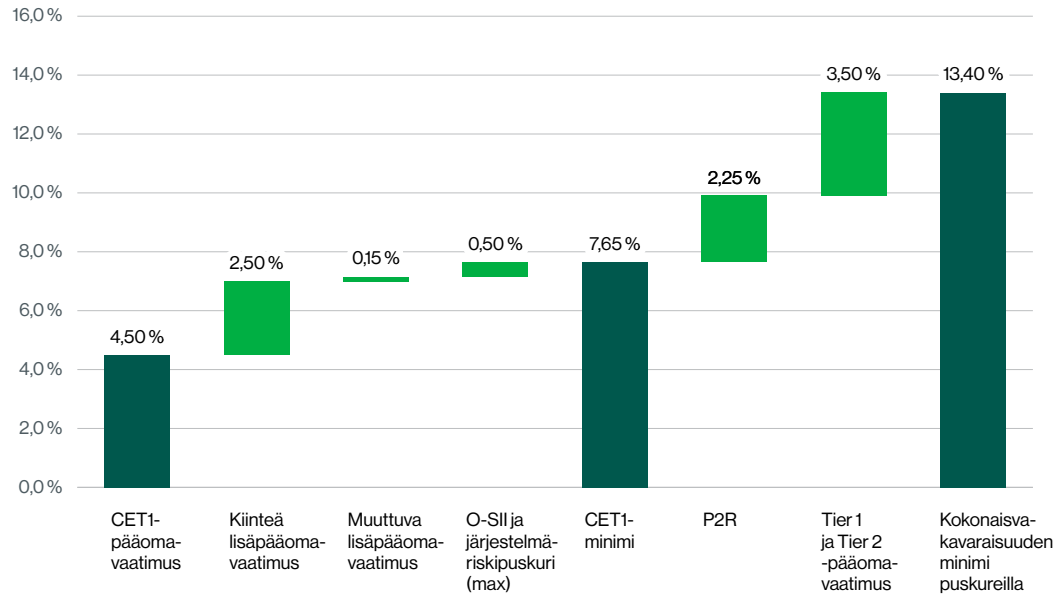

Muutokset konsernin CET1-vakavaraisuudessa, %

Markkinariskille ei ollut pääomavaadetta vuoden 2021 lopussa eikä vertailuvuonna, sillä valuuttapositio oli alle 2 % omista varoista, joten markkinariskille ei ole laskettu omien varojen vaatimusta EU:n vakavaraisuusasetuksen 351 artiklan mukaisesti. Vastuun arvonokaisuriski nousi 494 miljoonaan euroon (231 miljoonaa euroa). Kasvuun vaikutti erityisesti laskennan pohjalla käytettävä johdannaisten EAD-arvo (*Exposure at Default*), jonka laskenta muuttui CRR II -sääntelyn myötä. Operatiivisen riskin vasta-arvo oli 457 miljoonaa euroa (412 miljoonaa euroa) ja kasvu johtui vuoden 2021 lopun tuottoindikaattorin erien kasvusta. Konserni huomioi vuoden 2020 lopusta lukien Euroopan pankkiviranomaisen EBAn suosituksen liittyen operatiivisen riskin tuottoindikaattorin laskentaan, jossa tuottoindikaattori lasketaan vuosittain kolmen viimeisimmän vuoden lopun havainnoista mukaan lukien raportointiajankohta ja sitä sovelletaan kyseisestä laskentahetkestä eteenpäin vuoden verran.

Vakavaraisuuden tarkemmat tunnusluvut sekä Kuntarahoitus-konsernin että emoyhtiön osalta on kuvattu osana tämän toimintakertomuksen liitteitä. Vakavaraisuuden hallinnan periaatteet on kuvattu konsernin tilinpäätöksen liitteessä 2 *Riskienhallinnan periaatteet ja konsernin riskiasema*. Kuntarahoitus-konserni julkistaa samanaikaisesti tästä toimintakertomuksesta ja tilinpäätöksestä erillisen riskienhallintaa ja vakavaraisuutta koskevia tietoja sisältävän Pilari III -raportin, joka on saatavilla Kuntarahoituksen verkkosivuilla englanninkielisenä.

Konsernin vähimmäispääomavaatimukset ja pääomapuskurit, %**Konsernin vähimmäispääomavaatimukset ja pääomapuskurit**

Vähimmäispääomavaatimus vakavaraisuudelle on 8 % ja CET1-vakavaraisuudelle 4,5 %. Luottolaitoslain mukainen kiinteä lisäpääomavaatimus on 2,5 % sekä muu rahoitusjärjestelmän kannalta merkittävän luottolaitoksen (O-SII) lisäpääomavaatimus on Kuntarahoitus-konsernille 0,5 %. Kesäkuun 2021 lopussa Finanssivalvonta antoi vuosittaisen vahvistuksensa O-SII-lisäpääomavaatimuksesta ja piti vaatimuksen ennallaan 0,5 %:ssa.

Finanssivalvonnan asettama järjestelmäriskipuskuriin perustuva lisäpääomavaatimus Kuntarahoitus-konsernille on ollut 1,5 % heinäkuusta 2019 lähtien, ja se tarkistetaan vuosittain. Huhtikuussa 2020 Finanssivalvonta päivitti kaikkia Suomen suurimpia luottolaitoksia koskevia pääomavaatimuksia. Näiden päivitysten tavoitteena oli yleisesti lieventää koronapandemian kielteisiä vaikutuksia finanssimekanismien vakautteen sekä luottolaitosten kykyyn rahoittaa taloutta. Finanssivalvonta poisti Kuntarahoitus-konsernia koskevan järjestelmäriskipuskuriin perustuvan lisäpääomavaatimuksen, 1,5 %. Muutos astui välittömästi voimaan ja se alensi konsernin pääomavaatimusta 1,0 prosenttiyksikköä. Finanssivalvonta ei ole asettanut Kuntarahoitus-konsernille toistaiseksi järjestelmäriskipuskuriin perustuvaa lisäpääomavaatimusta. Järjestelmäriskipuskuri ja O-SII-lisäpääomavaatimus ovat rinnakkaisia puskureita, joista sovelletaan suurempaa.

Finanssivalvonta tekee päätöksen muuttuvasta lisäpääoma-vaatimuksesta neljännesvuosittain ja päätti olla asettamatta joulukuussa 2021 muuttuvaa lisäpääomavaatimusta. Vastuiden maantieteellisen jakauman perusteella määrittyvä luotto-laitoskohtainen lisäpääomavaatimus on Kuntarahoitus-konsernille 0,15 % (0,21 %), ja näin ollen CET1-vakavaraisuuden alaraja on 7,65 % (7,71 %) ja kokonaisvakavaraisuuden alaraja 11,15 % (11,21 %).

Edellä olevien lisäksi Euroopan keskuspankki (EKP) on asettanut osana vuosittaista valvojan arviota (SREP) Kuntarahoitus-konsernille 2,25 % lisäpääomavaatimuksen (P2R). Kun huomioidaan lisäpääomavaatimus, SREP:n mukaista kokonaispääomavaatimusta (TSCR) kuvaava suhde oli joulukuun 2021 lopussa 10,25 % (10,25 %). Kokonaispääomavaatimuksen minimitaso on 13,40 % (13,46 %) sisältäen P2R:n sekä muut lisäpääomavaatimukset. Vuoden 2021 valvojan arvioinnin osalta Kuntarahoitus-konserni sai lopullisen SREP-päätöksen helmikuun 2022 alussa. P2R-lisäpääomavaatimus on maaliskuun 2022 alusta 2,00 %, jolloin kokonaispääomavaatimuksen minimitaso on 13,15 % ja SREP:n mukaista kokonaispääomavaatimusta (TSCR) kuvaava suhde on 10,00 %.

Vähimmäisomavaraisuusaste, maksuvalmiusvaatimus ja pysyvän varainhankinnan vaatimus

Konsernin vähimmäisomavaraisuusaste (*leverage ratio*) oli joulukuun lopussa 12,8 % (3,9 %). Kuntarahoitus on CRR II -asetuksen mukainen julkinen kehitysluottolaitos (*public development credit institution*), ja näin ollen voi vähentää vähimmäisomavaraisuusasteen laskennassa vastuistaan kunta- ja valtionriskillä olevat luottosaatavansa. Kunta- ja

valtionriskillä olevien luottosaatavien määrä oli joulukuun lopussa 31 568 miljoonaa euroa. Tämä muutos sääntelyssä selittää vähimmäisomavaraisuusasteen nousun. Vaikutus sääntelyn voimaan astuessa kesäkuun 2021 lopussa oli 8,8 %-yksikköä tunnuslukuun. Vähimmäistaso vähimmäisomavaraisuusasteelle on 3 %. Vertailukauden lukuja ei ole oikaistu CRR II -sääntelyn mukaisiksi.

Maksuvalmiusvaatimus (*Liquidity Coverage Ratio, LCR*) oli vuoden lopussa 334,9 % (264,4 %). Maksuvalmiusvaatimuksen vähimmäistaso on 100 %.

Pysyvän varainhankinnan vaatimus (*Net Stable Funding Ratio, NSFR*) tuli voimaan kesäkuussa 2021 osana CRR II -sääntelyä. Konsernin NSFR-tunnusluku oli joulukuun lopussa 123,6 % (116,4 %). Pysyvän varainhankinnan vaatimuksen vähimmäistaso on 100 %.

Tulevat muutokset pankkisääntelyssä

Euroopan komissio julkisti lokakuun lopussa esityksensä lopullisten Basel III -pankkisääntelystandardien toimeenpanemisesta EU:ssa (ns. *CRR III*). Uudistus vaikuttaa pankkien vakavaraisuuslaskentaan, erityisesti luotto-, markkina- ja operatiivisen riskin laskentaan, vastuun arvonoikaisuriskiin, vähimmäisomavaraisuusasteen laskentaan sekä tuon uuden riskipainolattian (*output floor*). Kuntarahoitus-konsernin liiketoimintamalli perustuu tällä hetkellä vain nollariskiluokituksen saavaan luotonantoon eikä tähän ole tulossa muutoksia Basel III -paketin toimeenpanossa. Uudistus tulee kuitenkin vaikuttamaan Kuntarahoitus-konsernin laskentamietelmiin ja raportointiin. Vaikutusarviot muutoksista tulevat

tarkentumaan tulevina vuosina, kun konserni valmistautuu CRR III -sääntelyn voimaantuloon.

Kuntarahoitus-konserni valmistautuu myös Euroopan komission delegoidun asetuksen (2016/2251) implementointiin, joka koskee kahdenvälisen johdannaissopimusten alkuvakuuden (*initial margin*) vaihtamista arvopaperivakuuksilla. Konserni siirtyy tähän vaiheeseen 6, joka astuu voimaan syyskuussa 2022.

Kriisinratkaisusta annetun lain mukaiset velat

Kuntarahoituksen kriisinratkaisuviranomainen on EU:n yhteinen kriisinratkaisuneuvosto (*Single Resolution Board, SRB*). Yhteinen kriisinratkaisuneuvosto on asettanut Kuntarahoitukselle sitovan omien varojen ja alentamiskelpoisten velkojen vähimmäismäärää koskevan vaatimuksen (*Minimum Requirement for own funds and Eligible Liabilities, MREL*), joka on suuruudeltaan 10,25 % kokonaisriskin määrästä ja 3,00 % vähimmäisomavaraisuusasteen laskennassa käytetystä vastuiden kokonaismäärästä. MREL-vaateessa on otettu huomioon SRB:n päätös siitä, että Kuntarahoitusta koskee yksinkertaistettu kriisinratkaisustrategia.

MREL-vaade tulee voimaan 1.1.2024. Kuntarahoituksen tulee kuitenkin täyttää 1.1.2022 alkaen täysimääräisesti lopullisen MREL-vaateen taso. Kuntarahoituksen omien varojen ja alentamiskelpoisten velkojen yhteismäärä ylittää selvästi Kuntarahoitukselle asetettavan vähimmäisvaatimuksen. Kuntarahoituksella ei ole tällä hetkellä tarvetta Tier 3 -instrumenttien liikkeeseenlaskulle, koska Kuntarahoitus täyttää MREL-vaatimuksen nykyisillä taseen erillä.

Riskienhallinta

Kuntarahoituksen liiketoiminta edellyttää riittäviä riskienhallintamekanismeja, joilla varmistetaan konsernin riskiaseman säilyminen emoyhtiön hallituksen vahvistamissa puitteissa. Konserni soveltaa riskienhallinnassaan konservatiivisia periaatteita. Tavoitteena on kokonaisriskiaseman säilyttäminen niin matalalla tasolla, että Kuntarahoituksen hyvää luottoluokitusta ei vaaranneta.

Kuntarahoitus-konsernin toiminnan merkittävät riskit ovat luotto- ja vastapuoliriski, markkinariski ja likviditeettiriski. Kaikkeen liiketoimintaan liittyvät olennaisesti myös strategiset riskit, yritys vastuuriskit sekä operatiiviset riskit mukaan lukien compliance-riskit.

Konsernin riskit on kuvattu tarkemmin osana konsernitilinpäätöstä liitteessä 2 *Riskienhallinnan periaatteet ja konsernin riskiasema*. Kuntarahoitus-konserni julkistaa samanaikaisesti tästä toimintakertomuksesta ja tilinpäätöksestä erillisen riskienhallintaa ja vakavaraisuutta koskevia tietoja sisältävän Pilari III -raportin, joka on saatavilla Kuntarahoituksen verkkosivuilla englanniksi.

Konsernin riskiasema

Konsernin riskinottohalukkuudessa ei tapahtunut olennaisia muutoksia vuoden 2021 aikana, ja konserni on pysynyt hallituksen määrittelemän riskinottohalukkuuden puitteissa. Vuonna 2020 alkaneen koronapandemian seuraukset voivat vaikuttaa Kuntarahoitus-konsernin vastapuoliriskeihin ja likviditeettisalkun luottoriskeihin, maksuvalmiuden ylläpitämiseen, luotonantoon ja liiketoimintaprosesseihin liittyviin riskeihin. Koronapandemiasta huolimatta Kuntarahoitus-konsernin toiminnan riskiasema on tilikaudella säilynyt vakaana ja riskitasoltaan maltillisena. Tilikauden aikana rahoitusinstrumenttien realisoitumattomat käyvän arvon muutokset aiheuttivat tulosvolatiliteettia. Konserni seuraa ja analysoi jatkuvasti arvostuksista syntyvää volatiliteettia ja varautuu sen mahdollisesti aiheuttamiin tulos- ja vakavaraisuusvaikutuksiin.

Ison-Britannian EU-eron (*Brexit*) välittömät vaikutukset konsernille ovat olleet vähäisiä. Rahoituksen ja likviditeetin hallinnan jatkuvuuden varmistamiseksi konserni on uudistanut liikesuhteitaan vastaavasti.

Konsernilla on ollut käynnissä tilikauden aikana projekti tiettyjen poistuvien IBOR-viitekorkojen korvaamisesta vaihtoehtoisilla lähes riskittömillä viitekorilla. Toistaiseksi IBOR-uudistuksella ei ole ollut merkittävää vaikutusta konsernin riskienhallinnan periaatteisiin. Konsernin IBOR-siirtymäprojektin tilannetta on kuvattu konsernitilinpäätöksen liitteessä 1 *Laatimisperiaatteet* kohdassa 23. *IBOR-uudistus*.

Kuntarahoitus-konserni osallistui alkuvuonna 2021 Euroopan keskuspankin ohjaamaan stressitestiin (*SSM Stress Test*), joka kattoi vuodet 2021–2023. Konsernin vakavaraisuus ja vähimmäisomavaraisuusaste säilyivät erittäin vahvoina myös epäsuotuisia taloudellisia oloja kuvaavassa skenaariossa. Tämän vakavan stressiskenaarion mukaan Kuntarahoitus-konsernin CET1-vakavaraisuus olisi vuoden 2023 lopussa 67 % ja vähimmäisomavaraisuusaste 3,6 % (*CRR*). Molemmat luvut ylittävät selvästi viranomaisvaatimukset.

Kuntarahoitus altistuu luottoriskille osana konsernin liiketoimintaa. Asiakaskunnan luonteen vuoksi luottoriskit ovat vähäisiä. Kuntarahoituksen luottoriskit syntyvät lähes yksinomaan asiakasrahoituksesta sekä likviditeetti- ja johdannaissalkun saamisista. Kuntarahoitus tarjoaa asiakkaidensa korkoriskipositioiden suojaamiseen myös johdannaissopimuksia, jotka katetaan vastakkaisilla sopimuksilla markkinoilta. Konserni käyttää johdannaisia vain markkinariskeiltä suojautumiseen.

Huomioiden luottoriskin vähentämistekniikat (kiinteistövaakuudet ja saadut takaukset) ja CRR:n artiklan 400 mukaiset vapautukset liittyen suurten asiakasriskien laskentaan Kuntarahoitus-konsernille ei synny sääntelyn tarkoittamaa asiakasriskiä asiakkaidensa rahoituksessa, eikä näin ollen yhdenkään asiakkaan asiakasriski ylitä 10 % omista varoista. Vuoden aikana odotettavissa olevien luottotappioiden määrä on pienentynyt ja tilikauden tulokseen kirjattujen odotettavissa olevien luottotappioiden määrä oli -0,1 miljoonaa euroa (-0,9 miljoonaa euroa). Myönnettyjen lainanhoitajoustopien määrä vuoden 2021 lopussa oli 88 miljoonaa euroa (88 miljoonaa euroa). Järjestämättömiä saamisista oli joulukuun lopussa 128 miljoonaa euroa (136 miljoonaa euroa), joille Kuntarahoituksella on kuntien omavelkainen takaus tai kiinteistövakuus sekä valtion täytetäkaus, eikä siten näihin saataviin odoteta liittyvän riskiä lopullisesta luottotappiosta. Järjestämättömät saamiset olivat 0,4 % asiakasvastuista (0,5 %).

Kuntarahoituksen luottoriskiasema on säilynyt vuoden aikana vakaana ja riskitasoltaan alhaisena. Koronapandemia ei ole heikentänyt Kuntarahoitus-konsernin luottoriskiasemaa, ja myös tulevaisuudessa luottoriskiaseman odotetaan pysyvän vakaana konsernin luottoriskistrategian mukaisesti.

Markkinariskit muodostuvat korko-, valuuttakurssi- ja muista markkina- ja hintariskeistä. Konserni suojautuu markkinariskiltä johdannaissopimuksilla, ja niitä voidaan tehdä ainoastaan suojaustarkoituksessa, sillä konserni ei harjoita trading-toimintaa. Korkoriskiä syntyy pääasiassa euribor-korkojen korkosidonaisuuden eroista taseen saamisten ja velkojen välillä. Korkoriskiä seurataan ja suojataan aktiivisesti. Tuloriskin laskennassa käytetään kahdeksaa eri skenaariota, joista epäedullisin tulema otetaan huomioon korkoriskin seurannassa. Epäedullisin skenaario oletti koko korkokäyrän 50 korkopisteen nousun. Yhden vuoden tuloriski oli joulukuun lopussa 0 miljoonaa euroa (-32 miljoonaa euroa). Myös taseen nykyarvon korkoherkkyyden laskennassa käytetään useita eri skenaarioita, joista huomioidaan epäedullisin tulema. Epäedullisin skenaario oletti koko korkokäyrän 50 korkopisteen nousun. Korkoherkkyys oli joulukuun lopussa -13 miljoonaa euroa (-345 miljoonaa euroa).

Valuuttakurssiriskiltä suojaudutaan vaihtamalla johdannaissopimuksilla kaikki valuuttamääräinen varainhankinta ja sijoitukset euromääräiseksi. Konsernin kaikki asiakasrahoitus on euromääräistä. Konsernilla ei ole merkittäviä avoimia valuuttapositioita. Johdannaisten keskusvastapuoliselvityksen vakuushallinnan seurauksena voi kuitenkin syntyä väliaikaisesti vähäistä valuuttakurssiriskiä. Tätä valuuttakurssiriskiä seurataan ja suojataan aktiivisesti. Myös muilta markkina- ja hintariskeiltä suojaudutaan johdannaissopimuksilla. Konserni on myös tunnistanut arvostusriskin olennaiseksi liiketoimintansa riskiksi. Rahoitusinstrumenttien realisoitumattomat käyvän arvon muutokset aiheuttavat konsernille tulosvolatiliteettia. Konserni seuraa ja analysoi jatkuvasti arvostuksista syntyvää volatiliteettia ja varautuu sen mahdollisesti aiheuttamiin tulos- ja vakavaraisuusvaikutuksiin.

Kuntarahoitus-konsernin markkinariski on edelleen säilynyt vakaana. Markkinatilanne on ollut suhteellisen rauhallinen katsauskaudella, mikä on vaikuttanut siihen, että arvostusvolatiliteetti ei ole ollut niin merkittävää kuin mitä se vertailukaudella oli.

Kuntarahoitus hallitsee jälleärahoitusriskiä rajoittamalla rahoitusvarojen ja -velkojen välistä keskimaturiteettia. Lisäksi maksuvalmiusriskiä rajoitetaan käytettävissä olevan lyhyt- ja pitkäaikaisen likviditeetin vähimmäisriittävyysnimitillä. Likviditeetin riittävyys -tunnusluku oli vuoden 2021 lopussa 14,2 kuukautta (12,3 kuukautta). Kuntarahoitus-konsernin maksuvalmius on hyvä. Maksuvalmiusvaatimus (*LCR*) oli vuoden lopussa 334,9 % (264,4 %). Pitkäaikaisen rahoituksen saatavuutta seurataan pysyvän varainhankinnan vaatimuksella (*NSFR*). Pysyvän varainhankinnan vaatimus tuli voimaan kesäkuussa 2021, ja se oli vuoden lopussa 123,6 % (116,4 %). Rahoituksen saatavuus on säilynyt hyvällä tasolla koko vuoden aikana ja tammi–joulukuussa 2021 pitkäaikainen uusi varainhankinta oli 9 395 miljoonaa euroa (10 966 miljoonaa euroa).

Operatiivisten riskien arvioidaan olevan maltillisella tasolla. Operatiivisista riskeistä ei realisoitunut olennaisia tappioita vuoden 2021 aikana. Kuntarahoituksen arvion mukaan koronapandemia ei ole merkittävästi nostanut operatiivisia riskejä. Konsernin toimintatavat ovat etätyökäytäntöineen muuttuneet, mutta liiketoiminta on jatkunut normaalisti. Esimerkiksi prosesseihin ja tietoturvaan liittyvät kontrollit ovat olleet käytössä ja toimineet myös tänä aikana.

Yritysvastuuriskit voidaan jakaa ilmasto- ja ympäristöriskeihin, yhteiskunnallisiin riskeihin sekä hallintotapaan liittyviin riskeihin. Yritysvastuuriskeissä ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia vuoden aikana. Konsernin tämänhetkisen arvion mukaan konsernilla ei ole merkittäviä yhteiskunnallisia riskejä eikä merkittäviä hallintotapaan liittyviä riskejä. Konsernin tämänhetkisen arvion mukaan myöskään ilmasto- ja ympäristöriskien vaikutus konsernille ei toteudu lyhyellä aikavälillä. Keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä ilmasto- ja ympäristöriskeillä voi kuitenkin olla kielteinen vaikutus Kuntarahoitus-konsernin asiakkaiden taloudelliseen tilanteeseen. Mahdollisten muutosten asiakkaiden taloudellisessa tilanteessa ei kuitenkaan arvioida vaikuttavan konsernin luottoriskiasemaan.

Hallinnointikäytäntö

Kuntarahoitus noudattaa yhtiölainsäädännön lisäksi luottolaitostoiminnasta annetun lain vaatimuksia hallinnon järjestämisestä. Hallintoon liittyvät käytännöt on kuvattu tarkemmin Kuntarahoituksen verkkosivuilla.

Kuntarahoitus-konserni julkistaa vuosikertomuksen julkistamisen aikaan verkkosivuillaan toimintakertomuksesta erillisen arvopaperimarkkinalain 7 luvun 7§:n mukaisen selvityksen hallinto- ja ohjausjärjestelmästänsä sisältäen kuvauksen taloudelliseen raportointiprosessiin liittyvien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelmien pääpiirteistä. Selvitys pitää sisällään myös luottolaitostoiminnasta annetun lain edellyttämät kuvaukset hallinnosta sekä tiedot siitä, miten Kuntarahoitus noudattaa pörssiyhtiöitä koskevaa Arvopaperimarkkinayhdistys ry:n Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodia. Koodi koskee suomalaisia pörssiyhtiöitä eli niitä yhtiöitä, joiden osakkeet ovat listattuna Helsingin pörssissä. Koska Kuntarahoitus on yksinomaan listattujen joukkovelkakirjalainojen liikkeeseenlaskija, ja sen osakkeet eivät ole julkisen kaupankäynnin kohteena, Kuntarahoituksen kannalta ei ole tarkoituksenmukaista soveltaa kyseistä koodia suoraan.

Konsernirakenne

Kuntarahoitus-konsernin muodostavat Kuntarahoitus Oyj (Kuntarahoitus) sekä Rahoituksen neuvontapalvelut Inspira Oyj (Inspira). Kuntarahoitus omistaa Inspiran täysimääräisesti. Tilikauden aikana konsernirakenteessa ei tapahtunut muutoksia.

Yhtiökokous

Kuntarahoituksen varsinainen yhtiökokous pidettiin 25.3.2021. Yhtiökokous vahvisti tilinpäätöksen tilikaudelta 2020 ja myönsi vastuuvapauden hallituksen jäsenille, toimitusjohtajalle ja toimitusjohtajan sijaiselle. Lisäksi yhtiökokous päätti hallituksen ehdotuksen mukaisesti valtuuttaa hallituksen päättämään osingosta ja sen maksuajankohdasta huomioiden voimassa olevat viranomaissuosituksen. Yhtiökokouksen valtuuttamana hallitus voi päättää maksaa osinkoa enintään 0,52 euroa osakkeelta, yhteensä enintään 20 313 174,96 euroa. Yhtiön taseen 31.12.2020 mukaan voitonjakokelpoiset varat olivat 151 454 113,07 euroa.

Koronapandemian vuoksi Euroopan keskuspankki (EKP) antoi 15.12.2020 suosituksen valvomilleen pankeille noudattaa syyskuun 2021 loppuun asti äärimmäistä varovaisuutta päättäessään osingonjaosta. Kuntarahoituksen hallitus päätti lokakuussa 2021 yhtiökokouksen antaman valtuutuksen nojalla osingonmaksusta, 0,52 euroa osakkeelta yhteensä 20 313 174,96 euroa. Osinko maksettiin osakkeenomistajille 25.10.2021.

Varsinainen yhtiökokous päätti omistajien nimitysvaliokunnan ehdotuksen mukaisesti, että toimikaudella 2021–2022 hallituksen jäsenten lukumäärä on yhdeksän sekä nimitti hallituksen jäsenet toimikaudelle 2021–2022 (vuoden 2021 varsinaisesta yhtiökokouksesta seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättymiseen asti). Yhtiökokous vahvisti myös omistajien nimitysvaliokunnan ehdotuksen mukaisesti hallituksen jäsenille maksettavien palkkioiden määrät.

Yhtiön tilintarkastajaksi valittiin hallituksen ehdotuksen ja suostumuksensa mukaisesti tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab. Päävastuullisena tilintarkastajana toimii KHT Tiia Kataja. Hän toimi myös edellisellä tilikaudella päävastuullisena tilintarkastajana.

Yhtiökokous päätti myös yhtiöjärjestykseen liittyvistä muutoksista. Yhtiöjärjестystä täydennettiin lisäämällä siihen Kuntarahoituksen olevan luottolaitosten vakavaraisuussäännösten mukainen julkinen kehitysluottolaitos ja tekemällä muita teknisempiä muutoksia. Kaikki muutokset ovat luettavissa Kuntarahoituksen verkkosivuilla olevasta yhtiökokouksen pöytäkirjasta.

Hallitus

Omistajien nimitysvaliokunta teki ehdotuksen 25.3.2021 järjestetylle yhtiökokoukselle yhtiön hallitukseen valittavista henkilöistä toimikaudelle, joka alkoi vuoden 2021 varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä ja päättyy seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä.

Yhtiökokous päätti valita hallituksen jäseniksi seuraavat henkilöt: Maaria Eriksson, Markku Koponen, Kari Laukkanen, Vivi Marttila, Tuomo Mäkinen, Minna Smedsten, Denis Strandell, Leena Vainiomäki ja Kimmo Viertola. Kuntarahoituksen hallitus valitsi hallituksen puheenjohtajaksi Kari Laukkasen ja varapuheenjohtajaksi Maaria Erikssonin.

Kuntarahoituksella on sääntelyn edellyttämät, hallituksen perustamat tarkastus-, riski- ja palkitsemisvaliokunnat, jotka toimivat hallitusta avustavina ja valmistelevina toimieliminä. Tarkastusvaliokuntaan hallitus valitsi Markku Kopsen puheenjohtajaksi sekä Vivi Marttilan, Minna Smedstenin ja Denis Strandellin jäseniksi. Riskivaliokuntaan hallitus valitsi Leena Vainiomäen puheenjohtajaksi sekä Maaria Erikssonin, Kari Laukkasen ja Tuomo Mäkisen jäseniksi. Palkitsemisvaliokuntaan hallitus valitsi Kari Laukkasen puheenjohtajaksi sekä Leena Vainiomäen ja Kimmo Viertolan jäseniksi.

Vuoden 2020 varsinaisesta yhtiökokouksesta vuoden 2021 varsinaiseen yhtiökokoukseen asti hallitukseen kuuluivat seuraavat jäsenet: Helena Walldén (puheenjohtaja), Tuula Saxholm (varapuheenjohtaja), Maaria Eriksson, Markku Koponen, Kari Laukkanen, Vivi Marttila, Denis Strandell ja Kimmo Viertola. Helena Walldén ja Tuula Saxholm eivät olleet enää käytettävissä hallitukseen maaliskuussa 2021 alkaneelle kaudelle.

Hallituksen ja sen valiokuntien toimintaa on selostettu tarkemmin Kuntarahoituksen verkkosivuilla.

Henkilöstö

Kuntarahoitus-konsernissa työskenteli joulukuun 2021 lopussa 164 henkilöä (165), joista emoyhtiössä 153 henkilöä (154). Henkilöstölle maksetut palkat ja palkkiot olivat koko konsernissa 14,6 miljoonaa euroa (14,9 miljoonaa euroa).

Kuntarahoituksen toimitusjohtajana toimii Esa Kallio ja toimitusjohtajan sijaisena johtaja Mari Tyster. Lisäksi Kuntarahoituksen johtoryhmään kuuluvat johtajat Aku Dunderfelt, Toni Heikkilä, Joakim Holmström, Harri Luhtala, Minna Piitulainen ja Juha Volotinen.

Kuntarahoitus-konserni uudisti organisaatiotaan ja toimintamalliaan tavoitteenaan parantaa asiakaskokemusta sekä sujuvoittaa toimintaansa ja parantaa tuotteidensa ja palveluidensa laatua. Uusi organisaatio pohjautuu aiempaa vahvemmin Kuntarahoituksen toiminnan ydinprosesseihin eli asiakkaiden rahoittamisen ratkaisuihin sekä pääomamarkkinaprosesseihin. Organisaatiomuutos tuli voimaan 1.1.2021. Kehittämisen kokonaisuuden hallinnan tueksi perustettiin uusi Kehitys- ja HR-palvelut-toiminto ja toiminnon johtajaksi nimitettiin Minna Piitulainen. Hän on toiminut 1.1.2021 alkaen myös johtoryhmän jäsenenä.

Tilikauden aikana Teknologiapalveluiden johtaja ja johtoryhmän jäsen Rainer Holm siirtyi pois Kuntarahoituksen palveluksesta. Rainer Holmin tilalle Teknologiapalveluiden johtajan tehtävään nimitettiin Juha Volotinen, joka aloitti tehtävässä 1.4.2021. Juha Volotinen toimii myös Kuntarahoituksen johtoryhmän jäsenenä.

Palkat ja palkitseminen

Kuntarahoitus-konsernin johdon ja henkilöstön palkkiot muodostuvat kiinteästä palkkiosta (peruspalkka ja luontoisedut) ja muuttuvasta palkitsemisesta palkitsemisjärjestelmän ehtojen mukaan.

Palkitsemisjärjestelmän periaatteet vahvistaa emoyhtiön hallitus, ja ne arvioidaan vuosittain. Palkitsemisjärjestelmiin ja palkkioihin liittyvässä työssä hallitusta avustaa hallituksen palkitsemisvaliokunta. Lisätietoja palkoista ja palkitsemisesta on konsernitilinpäätöksen liitteessä *45 Palkat ja palkitseminen*. Kuntarahoitus-konserni julkistaa samanaikaisesti tästä toimintakertomuksesta ja tilinpäätöksestä erillisen riskienhallintaa, vakavaraisuutta ja palkitsemista koskevia tietoja sisältävän Pilari III -raportin, joka on saatavilla Kuntarahoituksen verkkosivuilla englanniksi.

Sisäinen tarkastus

Kuntarahoitus-konsernin sisäisen tarkastuksen tehtäviin kuuluu valvoa konsernin taloudellisen ja muun johtamisinformaation luotettavuutta ja oikeellisuutta. Lisäksi sen tehtävänä on varmistaa, että Kuntarahoitus-konsernilla on toimintaa varten riittävät ja asianmukaisesti järjestetyt toimintatavat ja tietotekniset järjestelmät, ja että toimintaan liittyvien riskien hallinta on riittävää.

Osakepääoma ja omistajat

Tilikauden 2021 lopussa Kuntarahoituksen maksettu ja kaupparekisteriin merkitty osakepääoma oli 43 008 044,20 euroa ja osakkeiden lukumäärä on 39 063 798. Yhtiössä on käytössä kaksi osakesarjaa (A- ja B-osakesarjat), joilla on yhtäläiset ääni- ja osinko-oikeudet. Jokainen osake oikeuttaa yhtiökokouksessa yhteen ääneen.

Vuoden 2021 päättyessä Kuntarahoituksella oli 276 osakkeenomistajaa (277).

10 SUURINTA OSAKKEENOMISTAJAA 31.12.2021

	kpl	%-osuus
1. Keva	11 975 550	30,7 %
2. Suomen valtio	6 250 000	16,0 %
3. Helsingin kaupunki	4 066 525	10,4 %
4. Espoon kaupunki	1 547 884	4,0 %
5. VAV Asunnot Oy (Vantaan kaupunki)	963 048	2,5 %
6. Tampereen kaupunki	919 027	2,4 %
7. Oulun kaupunki	903 125	2,3 %
8. Turun kaupunki	763 829	2,0 %
9. Kuopion kaupunki	592 028	1,5 %
10. Lahden kaupunki	537 926	1,4 %

Taulukossa esitetyt osakemäärät eivät sisällä näiden osakkeenomistajien konserniyhtiöiden mahdollisesti omistamia osakkeita.

Kuntarahoituksen tiedon mukaan suurimpien osakkeenomistajien omistuksissa ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia vuoden aikana.

Tilinpäätöksen jälkeiset tapahtumat

Hyvinvointialueiden rahoitukseen liittyen Finanssivalvonta antoi loppuvuonna 2021 toteutetun lausuntokierroksen perusteella tammikuussa 2022 päätöksen siitä, että hyvinvointialueet ovat valtiota ja kuntia vastaavalla tavalla ns. nollariskiluokkaa pankkien vakavaraisuussäätelyssä. Tämä päätös yksinkertaistaa hyvinvointialueiden rahoituksen järjestämistä, koska päätöksen vuoksi hyvinvointialueiden rahoitukseen ei tarvita erillisiä valtion takauksia, vaan rahoitus voi tapahtua Kuntarahoituksen toimesta samoin pääperiaattein kuin rahoitus kunnille.

Vuoden 2021 valvojan arvioinnin osalta Kuntarahoitus-konserni sai lopullisen SREP-päätöksen helmikuun 2022 alussa. P2R-lisäpääomavaatimus on maaliskuun 2022 alusta 2,00 %, jolloin kokonaispääomavaatimuksen minimitaso on 13,15 % ja SREP:n mukaista kokonaispääomavaatimusta (TSCR) kuvaava suhde 10,00 %. Joulukuun 2021 lopussa kokonaispääomavaatimuksen minimitaso oli 13,40 % ja SREP:n mukainen kokonaispääomavaatimusta kuvaava suhde oli 10,25 %.

Näkymät vuodelle 2022

Kuntarahoitus-konsernin tämän hetken näkemyksen mukaan maailmantalouden kasvu hidastuu, mutta suhdannenäkymän perustrendi säilyy yhä suhteellisen myönteisenä. Työllisyydessä on yhä kasvuvaraa, kotitalouksien säästöt tukevat kulutuspotentiaalia ja yksityisten investointien odotetaan pysyvän hyvällä tasolla. Alkuvuotta kuitenkin vaivaa koronaviruksen omikron-muunnoksen aiheuttama voimakas epidemia-aalto. Korkea energian hinta sekä pula erilaisista komponenteista aiheuttavat myös kustannuspainetta ja osaltaan verottavat talouden aktiviteettia. Talouden ennuste-epävarmuus on edelleen suurta.

Yhdysvaltain ja Euroopan rahapolitiikan perussuuntaus on sama, mutta etenemisrytmissä tulee olemaan huomattavia eroja. Yhdysvalloissa talouden ylikuumenemisen riski on todellinen, ja keskuspankki Fed joutunee nostamaan ohjauksorkkoa useamman kerran jo vuonna 2022. Euroalueella kohonnutta inflaatiota selittävät yhä voittopuolisesti syyt, joiden voi odottaa jäävän väliaikaisiksi. EKP:n uusi, symmetrisen 2 %:n inflaatiotavoite myös antaa keskuspankille aiempaa enemmän mahdollisuuksia olla reagoimatta väliaikaiseen kustannusinflaatioon. Epätavanomaisia elvytystoimia EKP on kuitenkin ennakoitunut supistavansa jo vuoden 2022 aikana. Korkopolitiikan maltillinen normalisointi voisi näillä näkymin alkaa vuoden 2023 kuluessa, kun euroalue lähestyy pandemiaa edeltänyttä kasvu-uraa. Rahapolitiikan näkymä on edelleen hyvin altis koronapandemian tilannekuvan muutoksille.

Suomessa työvoiman saatavuusongelmat ja välttämättömyyshyödykkeiden kallistuminen hidastavat talouskasvua vuonna 2022. BKT-kehitys säilyy kuitenkin yhä jonkin verran pitkän aikavälin kasvupotentiaalia vahvempana. Työttömyysasteen odotetaan alenevan alle 7 %:n.

Kuntataloudessa valtion koronatuikien vaikutus poistuu vuonna 2022, ja huomio kääntyy takaisin rakenteellisiin epätasapainoihin. Sote-uudistuksen kuntakohtaiset vaikutusarviot tarkentuvat vasta kevään 2022 aikana. Uudistuksen läpivienin käytännön haasteet sekä talousvaikutusten epävarmuus heikentävät kuntien talouden lähivuosien ennustettavuutta.

Kuntarahoituksessa sote-uudistus näkyy konsernin toiminnassa vuonna 2022 käytännön valmistautumisena uusiin hyvinvointialueisiin rahoituksen vastapuolena. Uudistuksen laajempia taloudellisia vaikutuksia on vaikea arvioida tässä vaiheessa, kun ei ole vielä käytännön tietoa hyvinvointialueiden toiminnasta. Kuntarahoituksen luotonannon volyymeihin vaikuttaa hyvinvointialueiden tulevien investointien taso, toisaalta hyvinvointialueiden käyttötalousmenot katetaan valtion rahoituksella. Kuntarahoituksen rahoitustoiminnassa soteen liittyvällä luotonannolla ei ole sellaista osuutta, että siihen liittyvillä muutoksilla olisi olennaista vaikutusta yhtiön taloudelliseen kehitykseen lähitulevaisuudessa.

Kuntarahoitus päätti kesäkuussa 2021, julkisen kehitys-luottolaitosstatuksen vahvistumisen jälkeen, muuttava ei-kiinteäkorkoisten pitkäaikaisten asiakasluottojensa ehtoja siten, että asiakkaat hyötyvät jatkossa negatiivisista viitekoroista aiempaa enemmän, mikä pienentää selvästi vuoden 2022 korkokatetta edellisestä vuodesta. Konsernin asiakasliiketoiminnan ja varainhankinnan arvioidaan toimivan ja kehittyvän vakaasti. Operatiivisten kulujen arvioidaan nousevan vuoden 2021 tasosta. Kuluja lisäävät panostukset tietojärjestelmiin ja toimintavarmuuteen sekä viime vuosina merkittävästi kasvaneet viranomaiskulut.

Edellä kuvatut seikat huomioon ottaen Kuntarahoitus-konserni arvioi liikevoiton ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia olevan konsernin pitkän aikavälin kannattavuustavoitteiden ja sen mahdollistaman edullisemmän asiakashinnoittelun johdosta selvästi pienempi kuin vuotta aiemmin. Konsernin vakavaraisuuden ja vähimmäisomavaraisuusasteen arvioidaan säilyvän erittäin vahvana. IFRS-tilinpäätöissä säännösten arvostusperiaatteet voivat aiheuttaa merkittäviä, mutta väliaikaisia realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia, joista osa lisää myös liikevoiton volatiliiteettia ja vaikeuttaa siten liikevoiton ennustettavuutta lyhyellä aikavälillä.

Tässä esitetyt arviot perustuvat tämänhetkiseen näkemykseen toimintaympäristön ja toiminnan kehityksestä.

Hallituksen esitys tilikauden 2021 voittoa koskeviksi toimenpiteiksi

Kuntarahoitus Oyj:n voitonjakokelpoiset varat ovat 267 949 619,07 euroa, josta tilikauden voitto on 136 808 680,96 euroa.

Hallitus esittää yhtiökokoukselle, että osinkoa maksetaan 1,03 euroa osakkeelta, yhteensä 40 235 711,94 euroa.

Kuntarahoituksen tilikauden tulos oli erittäin hyvä. Hallitus pitää perusteltuna esityksen mukaisen osingon maksamista.

Kuntarahoitus ylittää merkittävästi kaikki yhtiölle asetetut vakavaraisuusvaatimukset. Yhtiön taloudellisessa asemassa ei tilikauden päättymisen jälkeen ole tapahtunut olennaisia muutoksia, eikä ehdotettu voitonjako hallituksen arvion mukaan vaaranna pääomavaateiden täyttämistä tai yhtiön maksuvalmiutta.

Osinko maksetaan osakkeenomistajalle, joka on merkittynä yhtiön osakasluetteloon 31.3.2022. Hallitus ehdottaa, että osinko maksetaan 5.4.2022.

Konsernin kehitys

	31.12.2021	31.12.2020	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2017
Liikevaihto (milj. euroa)	535	532	718	714	204
Korkokate (milj. euroa)*	280	254	240	236	229
%-osuus liikevaihdosta	52,4	47,7	33,5	33,1	112,0
Liikevoitto (milj. euroa)*	240	194	131	190	198
%-osuus liikevaihdosta	44,8	36,5	18,3	26,6	97,2
Realisoitumattomat käyvän arvon muutokset (milj. euroa)*	27	-3	-54	0	11
Liikevoitto ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia (milj. euroa)*	213	197	186	190	187
Kulu-tuotto-suhde*	0,2	0,2	0,3	0,2	0,2
Kulu-tuottosuhde ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia*	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Oman pääoman tuotto (ROE), %*	10,7	9,4	6,8	10,8	12,6
Oman pääoman tuotto (ROE) ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia, %*	9,6	9,6	9,6	10,7	11,9
Koko pääoman tuotto (ROA), %*	0,4	0,4	0,3	0,4	0,5
Koko pääoman tuotto (ROA) ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia %*	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4

	31.12.2021	31.12.2020	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2017
Pitkäaikainen asiakasrahoitus (milj. euroa)*	29 214	28 022	24 798	22 968	21 651
Uusi luotonanto (milj. euroa)*	3 275	4 764	3 175	2 953	2 439
Varainhankinnan kokonaismäärä (milj. euroa)*	40 712	38 139	33 929	30 856	30 153
Pitkäaikainen uusi varainhankinta (milj. euroa)*	9 395	10 966	7 385	7 436	9 510
Oma pääoma (milj. euroa)	1 862	1 705	1 594	1 486	1 339
Taseen loppusumma (milj. euroa)	46 360	44 042	38 934	35 677	34 738
Kokonaislikviditeetti (milj. euroa)*	12 222	10 089	9 882	8 722	9 325
Maksuvalmiusvaatimus (LCR), %	334,9	264,4	430,2	176,7	173,0
Pysyvän varainhankinnan vaatimus (NSFR), %**	123,6	116,4	116,3	-	-
Omavaraisuusaste, %*	4,0	3,9	4,1	4,2	3,9
Ydinpääoma (CET1) (milj. euroa)	1 408	1 277	1 162	1 065	946
Ensisijainen pääoma (Tier 1) (milj. euroa)	1 756	1 624	1 510	1 413	1 293
Omat varat yhteensä (milj. euroa)	1 756	1 624	1 510	1 413	1 293
CET1-vakavaraisuus, %**	95,0	104,3	83,1	66,3	53,0
Tier 1 -vakavaraisuus, %**	118,4	132,7	107,9	88,0	72,5
Kokonaisvakavaraisuus, %**	118,4	132,7	107,9	88,0	72,5
Vähimmäisomavaraisuusaste (leverage ratio), %**	12,8	3,9	4,0	4,1	3,8
Henkilöstö	164	165	167	151	134

* Vaihtoehtoinen tunnusluku.

** Tilikauden 2021 luvut on laskettu CRR II -sääntelyn mukaisesti. Vertailukausia ei ole oikaistu vastaamaan päivitettyä vakavaraisuussääntelyä.

Kaikkien tunnuslukujen laskentakaavat ovat sivuilla 72–79. Tässä toimintakertomuksessa esitetyt luvut ovat Kuntarahoitus-konsernin lukuja ellei toisin ole mainittu.

Liite 1. Tunnusluvut

Kuntarahoitus-konserni määrittelee vaihtoehtoiset tunnusluvut (*Alternative Performance Measures, APM*) tunnusluvuiksi, joita ei ole määritelty IFRS-standardeissa tai vakavaraisuussäännöksissä (*CRD/CRR*). Vaihtoehtoiset tunnusluvut parantavat vertailukelpoisuutta saman toimialan yritysten ja eri raportointikausien välillä ja tarjoavat arvokasta tietoa taloudellisten raporttien lukijoille. Vaihtoehtoiset tunnusluvut tarjoavat johdonmukaisen perustan tilikausien tulosten vertaamiseen ja konsernin suorituskyvyn arviointiin. Ne ovat myös tärkeä osa konsernin johdon asettamien operatiivisten tavoitteiden määrittämistä ja seurantaa.

Vaihtoehtoiset tunnusluvut esitetään konsernin taloudellisessa raportoinnissa Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaisen (*European Securities and Markets Authority, ESMA*) vaihtoehtoisista tunnusluvuista antamien ohjeiden mukaisesti.

Kuntarahoitus-konserni ei ole koronapandemian vaikutusten takia tehnyt muutoksia olemassa oleviin vaihtoehtoisiin tunnuslukuihin tai ottanut käyttöön uusia vaihtoehtoisia tunnuslukuja.

**VAIHTOEHTOINEN
TUNNUSLUKU**

Miljoonaa euroa

MÄÄRITELMÄ / PERUSTELU**LASKENTAKAAVA JA TÄSMÄYTYS**

1.1.–31.12.2021 1.1.–31.12.2020

Korkokate	Korkotuotot rahoitusvaroista ja korkokulut rahoitusveloista kirjataan korkokatteeseen. Konsernin liiketoiminnan tuotoista suurin osa muodostuu korkokatteesta.	Korkotuotot ja vastaavat tuotot (sis. leasing) Korkokulut ja vastaavat kulut	504 -223	533 -279
		Korkokate	280	254
Realisoitumattomat käyvän arvon muutokset	IFRS 9 -standardin käyttöönoton myötä aikaisempaa enemmän konsernin rahoitusinstrumenteista arvostetaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti, mikä lisää konsernin tulosvolatiliteettia merkittävästi. Eri raportointikausien ja yritysten liiketoiminnan tuloksellisuuden vertailtavuuden parantamiseksi on usein tarpeen raportoida konsernin tulosta ja siihen liittyviä tunnuslukuja ilman realisoitumattomia käypien arvojen muutoksia.	Arvopaperikaupan nettotuotot, realisoitumattomat käyvän arvon muutokset Suojauslaskennan nettotulos	22 5	-7 4
		Realisoitumattomat käyvän arvon muutokset	27	-3
Liikevoitto	Liikevoitto kuvaa konsernin liiketoiminnan tulosta ennen veroja.	Liikevoitto	240	194
Liikevoitto ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia	Liikevoitto ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia kuvaa konsernin operatiivisen liiketoiminnan ansaintakykyä.	Liikevoitto - Realisoitumattomat käyvän arvon muutokset	240 27	194 -3
		Liikevoitto ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia	213	197
Tuotot	Tuotot kuvastavat mm. kulu-tuottosuhte -tunnusluvussa jakajana käytettyä (palkkiokuluilla oikaistua) erää, joka kuvaa konsernin kaikkia tuottoja ml. korkokate.	Korkokate Palkkiotuotot Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattujen rahoitusvarojen nettotuotot Suojauslaskennan nettotulos Liiketoiminnan muut tuotot	280 2 24 - 5 0	254 3 -8 0 4 0
		Tuotot	311	253

**VAIHTOEHTOINEN
TUNNUSLUKU**

Miljoonaa euroa

MÄÄRITELMÄ / PERUSTELU
LASKENTAKAAVA JA TÄSMÄYTYS

1.1.–31.12.2021 1.1.–31.12.2020

Tuotot ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia	Tuotot ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia kuvastaa konsernin operatiivisen liiketoiminnan tuottoja, joista merkittävien on korkokate.	Tuotot - Realisoitumattomat käyvän arvon muutokset	311 27	253 -3
		Tuotot ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia	285	257
Muut tuotot	Muut tuotot pitävät sisällään kaikki konsernin muutot tuotot, pl. korkokate ja realisoitumattomat käyvän arvon muutokset.	Palkkiotuotot Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot, realisoituneet Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattujen rahoitusvarojen nettotuotot Liiketoiminnan muut tuotot	2 2 - 0	3 -1 0 0
		Muut tuotot	4	2
Kulut	Kulut kuvastavat mm. kulu-tuottosuhte -tunnusluvussa jaettavana (pl. palkkiokulut) käytettyä erää, joka kuvaa konsernin kaikkia liiketoiminnan kuluja.	Palkkiokulut Hallintokulut Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä Liiketoiminnan muut kulut	5 35 16 16	5 33 6 15
		Kulut	72	58
Kulut ilman kertaluonteista erää	Kulut ilman kertaluonteista erää kuvasta aiempiin tilikausiin vertailukelpoista kulujen määrää.	Kulut - Kertaluonteinen keskeneräisestä järjestelmähankkeesta kirjattu arvonalentuminen	72 -10	- -
		Kulut ilman kertaluonteista erää	61	-
Kulu-tuottosuhte	Kulu-tuottosuhte on rahoitustoimialalla vakiintunut tunnusluku kulujen ja tuottojen välisen suhteen arvioimiseksi. Suhdeluku antaa sijoittajille vertailukelpoisen kuvan konsernin toiminnan kustannustehokkuudesta.	Kulut (pl. palkkiokulut) ÷ Tuotot (sis. nettopalkkiotuotot)	66 306	53 248
		Kulu-tuottosuhte	0,2	0,2

VAIHTOEHTOINEN

TUNNUSLUKU

Miljoonaa euroa

MÄÄRITELMÄ / PERUSTELU

LASKENTAKAAVA JA TÄSMÄYTYS

1.1.–31.12.2021 1.1.–31.12.2020

Kulu-tuottosuhte ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia	Kulu-tuottosuhte ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia antaa kulu-tuottosuhdetta tarkemman kuvan konsernin operatiivisesta tehokkuudesta, koska se ei huomioi realisoitumattomien käyvän arvon muutosten vaikutusta kulu-tuottosuhteeseen. Tunnusluvun käyttö on yleistynyt taloudellisessa raportoinnissa IFRS 9 -standardin käyttöön oton myötä, koska tuottojen volatiliteetti on kasvanut johtuen rahoitusinstrumenttien realisoitumattomista tulosvaikutteisesti kirjattavista käyvän arvon muutoksista. Tunnusluku parantaa vertailukelpoisuutta eri raportointikausien ja yritysten välillä.	Kulut (pl. palkkiokulut) ÷ (Tuotot (sis. nettopalkkiotuotot) - Realisoitumattomat käyvän arvon muutokset)	66 306 27	53 248 -3
		Kulu-tuottosuhte ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia	0,2	0,2
Realisoitumattomien käyvän arvon muutosten vaikutus kauden laajaan tulokseen ja omaan pääomaan verojen jälkeen	Tunnusluku kuvaa kauden realisoitumattomien käyvän arvon muutosten vaikutusta konsernin laajaan tulokseen ja omaan pääomaan verojen jälkeen.	Realisoitumattomat käyvän arvon muutokset, tulosvaikutteiset Tulosvaikutteisesti kirjatut verot realisoitumattomista käyvän arvon muutoksista Nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti luokiteltujen rahoitusvelkojen oman luottoriskin muutoksesta aiheutuva käyvän arvon muutos verojen jälkeen Suojauskustannuksen (<i>Cost-of-Hedging</i>) muutos verojen jälkeen Käyvän arvon muutos käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavista rahoitusvaroista verojen jälkeen	27 -5 0 -2 -1	-3 1 -13 -12 0
		Realisoitumattomien käyvän arvon muutosten vaikutus kauden laajaan tulokseen ja omaan pääomaan verojen jälkeen	19	-28
Uusi luotonanto	Johdon raportoinnissa konsernin liiketoiminnan volyymin kuvaamiseen käytetty suoritusasomittari (<i>KPI</i>). Tunnusluku sisältää uuden nostetun antolainauksen ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia.	Uusi luotonanto	3 275	4 764
Pitkäaikainen uusi varainhankinta	Johdon raportoinnissa konsernin varainhankinnan aktiivisuuden kuvaamiseen käytetty suoritusasomittari (<i>KPI</i>). Tunnusluku sisältää yli vuoden mittaisen tilikauden aikana tehdyn uuden varainhankinnan ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia.	Pitkäaikainen uusi varainhankinta	9 395	10 966

VAIHTOEHTOINEN TUNNUSLUKU

Miljoonaa euroa

	MÄÄRITELMÄ / PERUSTELU	LASKENTAKAAVA JA TÄSMÄYTYS	31.12.2021	31.12.2020
Oman pääoman tuotto (ROE), %	ROE mittaa konsernin pääoman käytön tehokkuutta. Tunnuslukua käytetään yleisesti suorituskyky mittarina ja vaihtoehtoisena tunnuslukuna se parantaa yritysten taloudellisen raportoinnin vertailukelpoisuutta.	((Liikevoitto - Verot) ÷ Oma pääoma ja määräysvallattomien omistajien osuus (kauden alun ja lopun keskiarvo)) x100	240 -48 1783	194 -39 1650
Oman pääoman tuotto (ROE), %			10,7 %	9,4 %
Oman pääoman tuotto (ROE) ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia, %	Konsernin käyttämä strateginen mittari. Realisoitumattomien käyvän arvon muutosten pois lukeminen parantaa ROEn vertailukelpoisuutta raportointikausien välillä.	((Liikevoitto ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia - Verot) ÷ Oma pääoma ja määräysvallattomien omistajien osuus (kauden alun ja lopun keskiarvo)) x100	213 -43 1783	197 -39 1650
Oman pääoman tuotto (ROE) ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia, %			9,6 %	9,6 %
Koko pääoman tuotto (ROA), %	ROA mittaa konsernin investointien tehokkuutta. Sitä käytetään yleisesti suorituskyky mittarina ja vaihtoehtoisena tunnuslukuna se parantaa yritysten taloudellisen raportoinnin vertailukelpoisuutta.	((Liikevoitto - Verot) ÷ Taseen loppusumma keskimäärin (kauden alun ja lopun keskiarvo)) x100	240 -48 45 201	194 -39 41 488
Koko pääoman tuotto (ROA), %			0,4 %	0,4 %
Koko pääoman tuotto (ROA) ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia, %	Realisoitumattomien käyvän arvon muutosten pois lukeminen parantaa ROA:n vertailukelpoisuutta raportointikausien välillä.	((Liikevoitto ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia - Verot) ÷ Taseen loppusumma keskimäärin (kauden alun ja lopun keskiarvo)) x100	213 -43 45 201	197 -39 41 488
Koko pääoman tuotto (ROA) ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia, %			0,4 %	0,4 %
Omavaraisuusaste, %	Omavaraisuusaste on vakavaraisuussuhdetta kuvaava tunnusluku, joka mittaa oman pääoman rahoittamaa varojen määrää. Sitä käytetään yleisesti suorituskyky mittarina ja vaihtoehtoisena tunnuslukuna se parantaa yritysten välistä vertailtavuutta.	(Oma pääoma ja määräysvallattomien omistajien osuus ÷ Taseen loppusumma) x100	1862 46 360	1705 44 042
Omavaraisuusaste, %			4,0 %	3,9 %
Lainakanta	Johdon raportoinnissa konsernin liiketoiminnan volyymin kuvaamiseen käytetty suoritusasteomittari (KPI).	Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä - Leasing	29 214 1 334	28 022 1 091
Lainakanta			27 880	26 931
Pitkäaikainen asiakasrahoitus	Johdon raportoinnissa konsernin liiketoiminnan volyymin kuvaamiseen käytetty suoritusasteomittari (KPI).	Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	29 214	28 022
Pitkäaikainen asiakasrahoitus			29 214	28 022

**VAIHTOEHTOINEN
TUNNUSLUKU**

Miljoonaa euroa

	MÄÄRITELMÄ / PERUSTELU	LASKENTAKAAVA JA TÄSMÄYTYS	31.12.2021	31.12.2020
Pitkäaikainen asiakasrahoitus ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia	Johdon raportoinnissa konsernin liiketoiminnan volyymin kuvaamiseen käytetty suoritusasomittari (KPI), jossa realisoitumattomat käyvän arvon muutokset on haluttu eliminoida, jotta varsinaiset asiakasrahoituksessa tapahtuneet muutokset käyvät ilmi tunnusluvusta.	Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä - Realisoitumattomat käyvän arvon muutokset	29 214 -150	28 022 -511
		Pitkäaikainen asiakasrahoitus ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia	29 064	27 511
Lyhytaikainen asiakasrahoitus	Johdon raportoinnissa konsernin liiketoiminnan volyymin kuvaamiseen käytetty suoritusasomittari (KPI).	Saamistodistukset, kuntatodistukset ja kuntayritystodistukset	1 089	1 310
		Lyhytaikainen asiakasrahoitus	1 089	1 310
Varainhankinnan kokonaismäärä	Johdon raportoinnissa konsernin varainhankinnan volyymin kuvaamiseen käytetty suoritusasomittari (KPI).	Velat luottolaitoksille Velat yleisölle ja julkisyhteisöille Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	2 801 3 325 35 328	2 001 3 884 32 912
		Yhteensä - Saadut lisävakuudet (CSA-vakuudet)	41 453 -741	38 797 -658
		Varainhankinnan kokonaismäärä	40 712	38 139
Pitkäaikainen varainhankinta	Johdon raportoinnissa konsernin varainhankinnan volyymin kuvaamiseen käytetty suoritusasomittari (KPI).	Varainhankinnan kokonaismäärä - Lyhytaikaiset velkakirjalainat (ECP)	40 712 -3 819	38 139 -3 896
		Pitkäaikainen varainhankinta	36 893	34 243
Kokonaisliikviditeetti	Johdon raportoinnissa konsernin maksuvalmiuden kuvaamiseen käytetty suoritusasomittari (KPI).	Saamistodistukset - Lyhytaikainen asiakasrahoitus Osakkeet ja osuudet	4 841 -1 089 -	5 763 -1 310 0
		Arvopaperisijoitukset yhteensä	3 753	4 453
		Käteiset varat	8 399	5 566
		Muut talletukset	70	70
		Muut sijoitukset yhteensä	8 469	5 636
		Kokonaisliikviditeetti	12 222	10 089
Vastuullisten sijoitusten määrä suhteessa konsernin omaan vihreään ja yhteiskunnalliseen varainhankintaan	Johdon raportoinnissa vastuullisuuden kuvaamiseen käytetty suoritusasomittari (KPI).	(Vastuullisten sijoitusten määrä ÷ Vihreän ja yhteiskunnallisen varainhankinnan määrä) x100	456 2 930	355 2 578
		Vastuullisten sijoitusten määrä suhteessa konsernin omaan vihreään ja yhteiskunnalliseen varainhankintaan	15,6 %	13,8 %

MUUT TUNNUSLUVUT	MÄÄRITELMÄ	LASKENTAKAAVA JA TÄSMÄYTYS	1.1.–31.12.2021	1.1.–31.12.2020
Miljoonaa euroa				
Liikevaihto	Määritelty IAS 1 -standardissa. Liikevaihtoa ei esitetä konsernin tuloslaskelmassa omana eränään, minkä vuoksi konserni esittää laskentakaavan ja täsmäytyksen tunnuslukutaulukossa.	Korkotuotot ja vastaavat tuotot (sis. leasing) Palkkiotuotot Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattujen rahoitusvarojen nettotuotot Suojauslaskennan nettotulos Liiketoiminnan muut tuotot	504 2 24 - 5 0	533 3 -8 0 4 0
		Liikevaihto	535	532
			31.12.2021	31.12.2020
Maksuvalmiusvaatimus (LCR), %	Määritelty vakavaraisuusasetuksessa (CRR).	(Likvidit varat ÷ (Likviditeetin ulosvirtaukset – likviditeetin sisäänvirtaukset stressitilanteessa)) x100	11 564 3 453	9 229 3 490
		Maksuvalmiusvaatimus (LCR), %	334,9 %	264,4 %
Pysyvän varainhankinnan vaatimus (NSFR), %	Määritelty vakavaraisuusasetuksessa (CRR). 31.12.2021 tunnusluku on laskettu CRR II -sääntelyn mukaisena. Vertailutietoa ei ole oikaistu. Vertailutieto on laskettu Basel III NSFR-ohjeistuksen mukaisesti.	(Pysyvän varainhankinnan erät (ASF) ÷ Pysyvää varainhankintaa edellyttävät erät (RSF)) x100	33 638 27 221	30 883 26 539
		Pysyvän varainhankinnan vaatimus (NSFR), %	123,6 %	116,4 %
CET1-vakavaraisuus, %	Määritelty vakavaraisuusasetuksessa (CRR). 31.12.2021 tunnusluku on laskettu CRR II -sääntelyn mukaisena. Vertailutietoa ei ole oikaistu.	(Ydinpääoma (CET1) ÷ Riskipainotetut saamiset) x100	1 408 1 482	1 277 1 224
		CET1-vakavaraisuus, %	95,0 %	104,3 %

MUUT TUNNUSLUVUT Miljoonaa euroa	MÄÄRITELMÄ	LASKENTAKAAVA JA TÄSMÄTYYS	31.12.2021	31.12.2020
Tier 1 -vakavaraisuus, %	Määriteltä vakavaraisuusasetuksessa (CRR). 31.12.2021 tunnusluku on laskettu CRR II -sääntelyn mukaisena. Vertailutietoa ei ole oikaistu.	(Ensisijainen pääoma (Tier 1) ÷ Riskipainotetut saamiset) x100	1756 1482	1624 1224
		Tier 1 -vakavaraisuus, %	118,4 %	132,7 %
Kokonais- vakavaraisuus, %	Määriteltä vakavaraisuusasetuksessa (CRR). 31.12.2021 tunnusluku on laskettu CRR II -sääntelyn mukaisena. Vertailutietoa ei ole oikaistu.	(Omat varat yhteensä ÷ Riskipainotetut saamiset) x100	1756 1482	1624 1224
		Kokonaisvakavaraisuus, %	118,4 %	132,7 %
Vähimmäis- omavaraisuusaste, %	Määriteltä vakavaraisuusasetuksessa (CRR). 31.12.2021 tunnusluku on laskettu CRR II -sääntelyn mukaisena. Vertailutietoa ei ole oikaistu.	(Ensisijainen pääoma (Tier 1) ÷ Vastuiden kokonaismäärä) x100	1756 13714	1624 42100
		Vähimmäisomavaraisuusaste, %	12,8 %	3,9 %

Liite 2. Konsernin vakavaraisuusasema

Taulukko 1. Vähimmäispääomavaatimukset ja pääomapuskurit

VÄHIMMÄISPÄÄOMAVAATIMUKSET JA PÄÄOMAPUSKURIT, % 31.12.2021	Pääomavaatimus	Kiinteä lisäpääoma- vaatimus ¹⁾	Muuttuva lisäpääoma- vaatimus ²⁾	O-SII ³⁾	Järjestelmäriski- puskuri ⁴⁾	Pääomapuskurit yhteensä	Yhteensä
Ydinpääoma (CET1)	4,50 %	2,50 %	0,15 %	0,50 %	0,00 %	3,15 %	7,65 %
Ensisijainen pääoma (T1)	6,00 %	2,50 %	0,15 %	0,50 %	0,00 %	3,15 %	9,15 %
Omat varat yhteensä	8,00 %	2,50 %	0,15 %	0,50 %	0,00 %	3,15 %	11,15 %

VÄHIMMÄISPÄÄOMAVAATIMUKSET JA PÄÄOMAPUSKURIT (1 000 €) 31.12.2021	Pääomavaatimus	Kiinteä lisäpääoma- vaatimus ¹⁾	Muuttuva lisäpääoma- vaatimus ²⁾	O-SII ³⁾	Järjestelmäriski- puskuri ⁴⁾	Pääomapuskurit yhteensä	Yhteensä
Ydinpääoma (CET1)	66 712	37 062	2 217	7 412	0	46 692	113 404
Ensisijainen pääoma (T1)	88 950	37 062	2 217	7 412	0	46 692	135 642
Omat varat yhteensä	118 600	37 062	2 217	7 412	0	46 692	165 292

**VÄHIMMÄISPÄÄOMAVAATIMUKSET
JA PÄÄOMAPUSKURIT, %
31.12.2020**

	Pääomavaatimus	Kiinteä lisäpääoma- vaatimus ¹⁾	Muuttuva lisäpääoma- vaatimus ²⁾	O-SII ³⁾	Järjestelmäriski- puskuri ⁴⁾	Pääomapuskurit yhteensä	Yhteensä
Ydinpääoma (CET1)	4,50 %	2,50 %	0,21 %	0,50 %	0,00 %	3,21 %	7,71 %
Ensisijainen pääoma (T1)	6,00 %	2,50 %	0,21 %	0,50 %	0,00 %	3,21 %	9,21 %
Omat varat yhteensä	8,00 %	2,50 %	0,21 %	0,50 %	0,00 %	3,21 %	11,21 %

**VÄHIMMÄISPÄÄOMAVAATIMUKSET
JA PÄÄOMAPUSKURIT (1 000 €)
31.12.2020**

	Pääomavaatimus	Kiinteä lisäpääoma- vaatimus ¹⁾	Muuttuva lisäpääoma- vaatimus ²⁾	O-SII ³⁾	Järjestelmäriski- puskuri ⁴⁾	Pääomapuskurit yhteensä	Yhteensä
Ydinpääoma (CET1)	55 065	30 592	2 630	6 118	0	39 340	94 405
Ensisijainen pääoma (T1)	73 420	30 592	2 630	6 118	0	39 340	112 760
Omat varat yhteensä	97 893	30 592	2 630	6 118	0	39 340	137 234

- ¹⁾ Laki luottolaitostoiminnasta (610/2014) luku 10:3 § ja EU:n vakavaraisuusasetus (575/2013) ja -direktiivi (2013/36/EU). Voimassa 1.1.2015 alkaen.
- ²⁾ Laki luottolaitostoiminnasta luku (610/2014) 10:4-6 § ja EU:n vakavaraisuusasetus (575/2013) ja -direktiivi (2013/36/EU). Finanssivalvonnan johtokunta päätti 16.12.2021 (18.12.2020) olla asettamatta muuttuvaa lisäpääomavaatimusta Suomeen kohdistuville luottovastuille. Vastuiden maantieteellisen jakauman perusteella määrittyvä luottolaitoskohtainen lisäpääomavaatimus Kuntarahoitus-konsernille on 0,15 % (0,21 %).
- ³⁾ Muu rahoitusjärjestelmän kannalta merkittävän luottolaitoksen lisäpääomavaatimus: Laki luottolaitostoiminnasta (610/2014) luku 10:8 § ja EU:n vakavaraisuusasetus (575/2013) ja -direktiivi (2013/36/EU). Lisäpääomavaatimus (O-SII) Kuntarahoitus-konsernille on 0,5 % (0,5 %). Finanssivalvonnan päätös 29.6.2021, voimassa heti.
- ⁴⁾ Laki luottolaitostoiminnasta (610/2014) luku 10:6a § ja EU:n vakavaraisuusasetus (575/2013) ja -direktiivi (2013/36/EU). Finanssivalvonta teki 6.4.2020 päätöksen rakenteellisten ominaisuuksien perusteella määrättävän lisäpääomavaatimuksen (*järjestelmäriskipuskuri*) poistamisesta suomalaisilta luottolaitoksilta. Päätöksen tavoitteena on lieventää koronaviruspandemian kielteisiä vaikutuksia finanssimarkkinoiden vakauteen sekä edistää luottolaitosten kykyä rahoittaa taloutta. Päätös tuli voimaan välittömästi. Raportointiperiodin päättyessä Finanssivalvonta ei ole asettanut uutta järjestelmäriskipuskuria Kuntarahoitus-konsernille. Järjestelmäriskipuskuri ja O-SII-lisäpääomavaatimus ovat rinnakkaisia puskureita, joista sovelletaan suurempaa.

Edellä olevien lisäksi Euroopan keskuspankki (*EKP*) on asettanut osana vuosittaista valvojan arviota (*SREP*) Kuntarahoitus-konsernille 2,25 % lisäpääomavaatimuksen (*P2R*). Kun huomioidaan lisäpääomavaatimus, SREP:n mukaista kokonaispääomavaatimusta (*TSCR*) kuvaava suhde oli joulukuun 2021 lopussa 10,25 % (10,25 %). Kokonaispääomavaatimuksen minimitaso on 13,40 % (13,46 %) sisältäen P2R:n sekä muut lisäpääomavaatimukset. Vuoden 2021 valvojan arvioinnin osalta Kuntarahoitus-konserni sai lopullisen SREP-päätöksen helmikuun 2022 alussa. P2R-lisäpääomavaatimus on maaliskuun 2022 alusta 2,00 %, jolloin kokonaispääomavaatimuksen minimitaso on 13,15 % ja SREP:n mukaista kokonaispääomavaatimusta (*TSCR*) kuvaava suhde on 10,00 %.

Taulukko 2. Omat varat

(1 000 €)	31.12.2021	31.12.2020
Osakepääoma	42 583	42 583
Sijoitetun vapaan pääoman rahasto	40 366	40 366
Kertyneet voittovarot	1 416 916	1 258 224
Käyvän arvon rahasto	13 994	16 471
Muut rahastot	277	277
Ennakoitu voitonjako	-40 236	-20 313
Oman pääoman ehtoisen AT1-pääomalainan kertynyt korko laskennallisella verolla vähennettynä	-9 459	-9 459
Ydinpääoma (CET1) ennen lakisääteisiä oikaisuja	1 464 442	1 328 150
Aineettomat hyödykkeet	-12 296	-17 346
Omiin varoihin sovellettavista suodattimista johtuvat ydinpääoman mukautukset	-43 876	-33 992
Ydinpääoma (CET1)	1 408 270	1 276 812
Muihin ensisijaisiin omiin varoihin luettavat instrumentit	347 454	347 454
Ensisijainen lisäpääoma (AT1)	347 454	347 454
Ensisijainen pääoma (T1)	1 755 723	1 624 265
Toissijainen pääoma (T2)	-	-
Omat varat yhteensä	1 755 723	1 624 265

Taulukko 3. Vakavaraisuuden tunnusluvut

	31.12.2021	31.12.2020
CET1-vakavaraisuus, %	94,99	104,34
Tier 1 -vakavaraisuus, %	118,43	132,74
Kokonaisvakavaraisuus, %	118,43	132,74

Raportointikauden luvut on laskettu CRR II-sääntelyn mukaisesti. Vertailukautta ei ole oikaistu vastaamaan päivitettyä vakavaraisuussääntelyä.

Ydinpääomaan on sisällytetty tilikauden voitto, joka on ollut tilintarkastuksen kohteena, ja näin ollen tilikauden voitto voidaan lukea ydinpääomaan Euroopan keskuspankin myöntämän vakavaraisuusasetuksen mukaisen luvan perusteella. Omiin varoihin sovellettavista suodattimista johtuvat ydinpääoman mukautukset koostuvat Kuntarahoituksen omasta luottoriskikorjauksesta (DVA) sekä varovaista arvostamista koskevista vaatimuksista aiheutuvista arvonokaisuista (AVA). Lisäksi ydinpääomasta on vähennetty ennakoitu voitonjako.

Oman luottoriskin muutosta ei ole sisällytetty omiin varoihin (CRR 33 artikla).

Ensisijaisessa lisäpääomassa on 1.10.2015 liikkeeseen laskettu nimellisarvoltaan 350 miljoonan euron AT1-pääomalaina, josta omiin varoihin voidaan rinnastaa 347,5 miljoonaa euroa. Tarkempi kuvaus pääomalainasta on emoyhtiön liitteessä 35 *Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla* sekä tästä toimintakertomuksesta ja tilinpäätöksestä erillisenä julkaistavassa Pilari III -raportissa, joka on saatavilla Kuntarahoituksen verkkosivuilla englanninkielisenä.

Taulukko 4. Omien varojen vähimmäisvaatimus

Luottoriskin vakavaraisuusvaateen laskentaan on käytetty luottoriskin standardimenetelmää.

Markkinariskin vakavaraisuuslaskennassa huomioidaan vain valuuttariskit, koska konsernilla ei ole kaupankäyntivarastoa eikä osake- ja hyödykepositioita. Koska valuuttariskiltä suojaudutaan vaihtamalla johdannaisopimuksilla kaikki valuuttamääräinen varainhankinta ja sijoitukset

euromääräiseksi, on konsernin valuuttapositio hyvin pieni. 31.12.2021 valuuttanettopositio oli 1,4 miljoonaa euroa (2,1 miljoonaa euroa), joka on alle 2 % omista varoista. Näin ollen valuuttakurssiriskille ei ole laskettu omien varojen vaatimusta EU:n vakavaraisuusasetuksen (575/2013) 351 artiklan mukaisesti. Myös vertailukaudella valuuttapositio on ollut alle 2 % omista varoista.

Vastuun arvonokaisuriskin laskennassa ei ole huomioitu Kuntien takauskeskuksen antamia takauksia tiettyihin johdannaisvastapuoliin.

Operatiivisten riskien vakavaraisuusvaade lasketaan käyttämällä perusmenetelmää.

(1 000 €)	31.12.2021		31.12.2020	
	Pääomavaade	Riskipainotetut saamiset	Pääomavaade	Riskipainotetut saamiset
Luotto- ja vastapuoliriski, standardimenetelmä	42 524	531 547	46 448	580 596
Saamiset valtioilta ja keskuspankeilta	-	0	-	0
Saamiset aluehallinnolta ja paikallisviranomaisilta	451	5 634	458	5 721
Saamiset julkisyhteisöiltä ja julkisoikeudellisilta laitoksilta	705	8 807	718	8 975
Saamiset kansainvälisiltä kehityspankeilta	-	0	-	0
Saamiset laitoksilta	23 422	292 771	30 970	387 121
Saamiset yrityksiltä	6 038	75 471	-	-
Katetut joukkolainat	9 734	121 670	12 243	153 037
Muut erät	2 176	27 194	2 059	25 742
Markkinariski	-	-	-	-
Vastuun arvonokaisuriski (CVA VaR), standardimenetelmä	39 549	494 362	18 470	230 876
Operatiivinen riski, perusmenetelmä	36 527	456 587	32 976	412 196
Yhteensä	118 600	1 482 496	97 893	1 223 668

Vastapuoliriskin omien varojen vaade on 4 727 tuhatta euroa (3 275 tuhatta euroa).

Raportointikauden luvut on laskettu CRR II-sääntelyn mukaisesti. Vertailukautta ei ole oikaistu vastaamaan päivitettyä vakavaraisuussääntelyä.

Taulukko 5. Vastuiden määrä vastuuryhmittäin**31.12.2021****(1 000 €)****VASTUURYHMÄ**

	Tase-erät	Taseen ulkopuoliset erät	Johdannaiset	Vastuiden kokonaismäärä	Vastuiden keskimääräinen arvo kaudella	Riskipainotetut saamiset
Saamiset valtioilta ja keskuspankeilta	8 636 433	-	-	8 636 433	8 503 878	0
Saamiset aluehallinnolta ja paikallisviranomaisilta	14 297 717	906 117	323 486	15 527 320	15 431 645	5 634
Saamiset julkisyhteisöiltä ja julkisoikeudellisilta laitoksilta	342 672	-	-	342 672	390 671	8 807
Saamiset kansainvälisiltä kehityspankeilta	152 387	-	-	152 387	153 403	0
Saamiset kansainvälisiltä organisaatioilta	143 579	-	-	143 579	147 620	0
Saamiset laitoksilta	1 285 401	-	547 272	1 832 673	1 821 127	292 771
Saamiset yrityksiltä	6 457 680	1 682 251	279 398	8 419 329	8 544 959	75 471
Kiinteistövakuudelliset saamiset	10 208 300	-	-	10 208 300	9 837 166	0
Maksukyvyttömyystilassa olevat	130 053	4 506	-	134 559	142 628	0
Katetut joukkolainat	1 216 705	-	-	1 216 705	1 305 877	121 670
Muut erät	27 232	-	-	27 232	26 675	27 194
Yhteensä	42 898 158	2 592 873	1 150 157	46 641 188	46 305 650	531 547

31.12.2020

(1 000 €)

VASTUURYHMÄ

	Tase-erät	Taseen ulkopuoliset erät	Johdannaiset	Vastuiden kokonaismäärä	Vastuiden keskimääräinen arvo kaudella	Riskipainotetut saamiset
Saamiset valtioilta ja keskuspankeilta	5 873 259	-	-	5 873 259	4 907 696	0
Saamiset aluehallinnolta ja paikallisviranomaisilta	13 893 677	753 517	397 641	15 044 834	14 778 461	5 721
Saamiset julkisyhteisöiltä ja julkisoikeudellisilta laitoksilta	495 823	-	-	495 823	432 695	8 975
Saamiset kansainvälisiltä kehityspankeilta	185 612	-	-	185 612	208 265	0
Saamiset kansainvälisiltä organisaatioilta	158 697	-	-	158 697	146 967	0
Saamiset laitoksilta	1 970 555	-	559 905	2 530 460	2 384 224	387 121
Saamiset yrityksiltä	6 360 654	1 594 447	-	7 955 101	7 975 930	0
Kiinteistövakuudelliset saamiset	9 275 460	4 809	-	9 280 269	8 943 126	0
Maksukyvyttömyystilassa olevat	136 700	1 201	-	137 901	76 111	0
Katetut joukkolainat	1 530 373	-	-	1 530 373	1 956 922	153 037
Muut erät	33 791	-	-	33 791	27 576	25 742
Yhteensä	39 914 602	2 353 973	957 545	43 226 121	41 837 973	580 596

Raportointikauden luvut on laskettu CRR II-sääntelyn mukaisesti. Vertailukautta ei ole oikaistu vastaamaan päivitettyä vakavaraisuussääntelyä.

Taulukko 6. Vähimmäisomavaraisuusaste**VÄHIMMÄISOMAVARAISUUSASTE, KONSERNI
(1 000 €)**

	31.12.2021	31.12.2020
Ensisijainen pääoma (T1)	1755 723	1 624 265
Vastuut yhteensä	13 715 604	42 102 840
Vähimmäisomavaraisuusaste, %	12,80	3,86

**VASTUUT, KONSERNI
(1 000 €)**

	31.12.2021	31.12.2020
Taseessa olevat vastuut (ilman johdannaisia ja aineettomia hyödykkeitä)	42 875 215	41 533 974
Johdannaisvastuut	1 181 445	-512 445
Taseen ulkopuoliset vastuut	1 227 349	1 081 310
Julkisen kehitysluottolaitoksen vähennykset (edistämisloukot)	-31 568 405	-
Yhteensä	13 715 604	42 102 840

TASEESSA OLEVIENTEN VASTUIDEN JAKO, KONSERNI (ILMAN JOHDANNAISIA JA VÄHENNETTYJÄ VASTUITA) (1 000 €)	31.12.2021 Vähimmäisomavaraisuus- asteen vastuiden arvot	31.12.2020 Vähimmäisomavaraisuus- asteen vastuiden arvot
Katetut joukkolainat	1 216 705	1 530 373
Valtiovastuiksi katsotut vastuut	9 618 861	20 533 442
Aluehallinnon, kansainvälisten kehityspankkien, kansainvälisten organisaatioiden, julkisyhteisöjen ja julkisoikeudellisten laitosten vastuut, joita ei katsota valtiovastuiksi	72 202	73 627
Laitokset	1 285 401	1 970 555
Kiinteistövakuudelliset vastuut	-	9 275 460
Yritykset	336 701	6 360 654
Maksukyvyttömyystilassa olevat vastuut	-	136 700
Muut vastuut	16 585	51 137
Yhteensä	12 546 455	39 931 948

Raportointikauden luvut on laskettu CRR II-sääntelyn mukaisesti. Vertailukautta ei ole oikaistu vastaamaan päivitettyä vakavaraisuussääntelyä.

Liite 3. Emoyhtiön vakavaraisuusasema

Taulukko 1. Omat varat

(1 000 €)	31.12.2021	31.12.2020
Osakepääoma	43 008	43 008
Sijoitetun vapaan pääoman rahasto	40 743	40 743
Kertyneet voittovarat	1 404 148	1 245 898
Käyvän arvon rahasto	13 994	16 471
Muut rahastot	277	277
Ennakoitu voitonjako	-40 236	-20 313
Ydinpääoma (CET1) ennen lakisääteisiä oikaisuja	1 461 934	1 326 084
Aineettomat hyödykkeet	-12 305	-17 358
Omiin varoihin sovellettavista suodattimista johtuvat ydinpääoman mukautukset	-43 876	-33 992
Ydinpääoma (CET1)	1 405 753	1 274 733
Muihin ensisijaisiin omiin varoihin luettavat instrumentit	349 878	349 388
Ensisijainen lisäpääoma (AT1)	349 878	349 388
Ensisijainen pääoma (T1)	1 755 631	1 624 121
Toissijainen pääoma (T2)	-	-
Omat varat yhteensä	1 755 631	1 624 121

Ydinpääomaan on sisällytetty tilikauden voitto, joka on ollut tilintarkastuksen kohteena, ja näin ollen tilikauden voitto voidaan lukea ydinpääomaan Euroopan keskuspankin myöntämän vakavaraisuusasetuksen mukaisen luvan perusteella. Omiin varoihin sovellettavista suodattimista johtuvat ydinpääoman mukautukset koostuvat Kuntarahoituksen omasta luottoriskikorjauksesta (DVA) sekä varovaista arvostamista koskevista vaatimuksista aiheutuvista arvonoikaisuista (AVA). Lisäksi ydinpääomasta on vähennetty suunniteltu voitonjako.

Oman luottoriskin muutosta ei ole sisällytetty omiin varoihin (CRR 33 artikla).

Ensisijaisessa lisäpääomassa on 1.10.2015 liikkeeseen laskettu nimellisarvoltaan 350 miljoonan euron AT1-pääomailain, josta omiin varoihin voidaan rinnastaa 349,9 miljoonaa euroa. Tarkempi kuvaus pääomailainasta on emoyhtiön liitetiedossa *35 Velat, joilla on huonempi etuoikeus kuin muilla veloilla* sekä tästä toimintakertomuksesta ja tilinpäätöksestä erillisenä julkaistavassa Pilari III -raportissa, joka on saatavilla Kuntarahoituksen verkkosivuilla englanniksi.

Taulukko 2. Vakavaraisuuden tunnusluvut

	31.12.2021	31.12.2020
CET1-vakavaraisuus, %	97,00	107,14
Tier 1 -vakavaraisuus, %	121,14	136,51
Kokonaisvakavaraisuus, %	121,14	136,51

Raportointikauden luvut on laskettu CRR II-sääntelyn mukaisesti. Vertailukautta ei ole oikaistu vastaamaan päivitettyä vakavaraisuussäätelyä.

Taulukko 3. Omien varojen vähimmäisvaatimus

Luottoriskin vakavaraisuusvaateen laskentaan on käytetty luottoriskin standardimenetelmää.

Markkinariskin vakavaraisuuslaskennassa huomioidaan vain valuuttariskit, koska Kuntarahoituksella ei ole kaupankäyntivä-
rastoja eikä osake- ja hyödykepositioita. Koska valuuttariskiltä
suojaudutaan vaihtamalla johdannaissopimuksilla kaikki

valuuttamääräinen varainhankinta ja sijoitukset euromääräi-
seksi, on yhtiön valuuttapositio hyvin pieni. 31.12.2021 valuutta-
nettopositio oli 1,4 miljoona euroa (2,1 miljoonaa euroa), joka
oli alle 2 % omista varoista. Näin ollen valuuttakurssiriskille
ei ole laskettu omien varojen vaatimusta EU:n vakavaraisuus-
asetuksen (575/2013) 351 artiklan mukaisesti. Myös vertailu-
kaudella valuuttapositio on ollut alle 2 % omista varoista.

Vastuun arvonokaisuriskin laskennassa ei ole huomioitu
Kuntien takauskeskuksen antamia takauksia tiettyihin
johdannaisvastapuoliin.

Operatiivisten riskien vakavaraisuusvaade lasketaan
käyttämällä perusmenetelmää.

(1 000 €)	31.12.2021		31.12.2020	
	Pääomavaade	Riskipainotetut saamiset	Pääomavaade	Riskipainotetut saamiset
Luotto- ja vastapuoliriski, standardimenetelmä	42 604	532 547	46 522	581 522
Saamiset valtioilta ja keskuspankeilta	-	0	-	0
Saamiset aluehallinnolta ja paikallisviranomaisilta	451	5 634	458	5 721
Saamiset julkisyhteisöiltä ja julkisoikeudellisilta laitoksilta	705	8 807	718	8 975
Saamiset kansainvälisiltä kehityspankeilta	-	0	-	0
Saamiset laitoksilta	23 410	292 622	30 956	386 946
Saamiset yrityksiltä	6 038	75 471	-	-
Katetut joukkolainat	9 734	121 670	12 243	153 037
Oman pääoman ehtoiset sijoitukset	131	1 639	131	1 639
Muut erät	2 136	26 704	2 016	25 203
Markkinariski	-	-	-	-
Vastuun arvonokaisuriski (CVA VaR), standardimenetelmä	39 549	494 362	18 470	230 876
Operatiivinen riski, perusmenetelmä	33 788	422 344	30 190	377 380
Yhteensä	115 940	1 449 252	95 182	1 189 778

Vastapuoliriskin omien varojen vaade on 4 727 tuhatta euroa (3 275 tuhatta euroa).

Raportointikauden luvut on laskettu CRR II-sääntelyn mukaisesti. Vertailukautta ei ole oikaistu vastaamaan päivitettyä vakavaraisuussääntelyä.

Taulukko 4. Vastuiden määrä vastuuryhmittäin**31.12.2021****(1 000 €)****VASTUURYHMÄ**

	Tase-erät	Taseen ulkopuoliset erät	Johdannaiset	Vastuiden kokonaismäärä	Riskipainotetut saamiset
Saamiset valtioilta ja keskuspankeilta	8 636 433	-	-	8 636 433	0
Saamiset aluehallinnolta ja paikallisviranomaisilta	14 297 717	906 117	323 486	15 527 320	5 634
Saamiset julkisyhteisöiltä ja julkisoikeudellisilta laitoksilta	342 672	-	-	342 672	8 807
Saamiset kansainvälisiltä kehityspankeilta	152 387	-	-	152 387	0
Saamiset kansainvälisiltä organisaatioilta	143 579	-	-	143 579	0
Saamiset laitoksilta	1 284 655	-	547 272	1 831 927	292 622
Saamiset yrityksiltä	6 457 680	1 682 251	279 398	8 419 329	75 471
Kiinteistövakuudelliset saamiset	10 208 300	-	-	10 208 300	0
Maksukyvyttömyystilassa olevat	130 053	4 506	-	134 559	0
Katetut joukkolainat	1 216 705	-	-	1 216 705	121 670
Oman pääoman ehtoiset sijoitukset	656	-	-	656	16 399
Muut erät	26 706	-	-	26 706	26 704
Yhteensä	42 897 542	2 592 873	1 150 157	46 640 572	532 547

31.12.2020**(1 000 €)****VASTUURYHMÄ**

	Tase-erät	Taseen ulkopuoliset erät	Johdannaiset	Vastuiden kokonaismäärä	Riskipainotetut saamiset
Saamiset valtioilta ja keskuspankeilta	5 873 259	-	-	5 873 259	0
Saamiset aluehallinnolta ja paikallisviranomaisilta	13 893 677	753 517	397 641	15 044 834	5 721
Saamiset julkisyhteisöiltä ja julkisoikeudellisilta laitoksilta	495 823	-	-	495 823	8 975
Saamiset kansainvälisiltä kehityspankeilta	185 612	-	-	185 612	0
Saamiset kansainvälisiltä organisaatioilta	158 697	-	-	158 697	0
Saamiset laitoksilta	1969 682	-	559 905	2 529 586	386 946
Saamiset yrityksiltä	6 360 654	1 594 447	-	7 955 101	0
Kiinteistövakuudelliset saamiset	9 275 460	4 809	-	9 280 269	0
Maksukyvyttömyystilassa olevat	136 700	1 201	-	137 901	0
Katetut joukkolainat	1 530 373	-	-	1 530 373	153 037
Oman pääoman ehtoiset sijoitukset	656	-	-	656	1 639
Muut erät	33 252	-	-	33 252	25 203
Yhteensä	39 913 845	2 353 973	957 545	43 225 364	581 522

Raportointikauden luvut on laskettu CRR II-sääntelyn mukaisesti. Vertailukautta ei ole oikaistu vastaamaan päivitettyä vakavaraisuussääntelyä.

Konsernitilinpäätös

Kuntarahoitus

Kuntarahoitus-konsernin tilinpäätös

1.1.–31.12.2021

96 Konsernitilinpäätös (IFRS)

- 96 Tuloslaskelma, konserni
- 97 Laaja tuloslaskelma, konserni
- 98 Tase, konserni
- 100 Laskelma oman pääoman muutoksista, konserni
- 102 Rahavirtalaskelma, konserni
- 103 Konsernia koskevat liitetiedot

264 Emoyhtiön tilinpäätös (FAS)

- 265 Tuloslaskelma, emoyhtiö
- 266 Tase, emoyhtiö
- 269 Rahavirtalaskelma, emoyhtiö
- 270 Emoyhtiötä koskevat liitetiedot

385 Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen allekirjoitukset

Tuloslaskelma

(1 000 €)	Liite	1.1.–31.12.2021	1.1.–31.12.2020
Korkotuotot ja vastaavat tuotot	(3)	503 536	532 935
Korkokulut ja vastaavat kulut	(3)	-223 339	-278 814
Korkokate		280 197	254 121
Palkkiotuotot	(4)	2 126	2 834
Palkkiokulut	(4)	-5 056	-5 066
Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot	(5, 6)	24 095	-7 790
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattujen rahoitusvarojen nettotuotot	(7)	-	-3
Suojauslaskennan nettotulos	(8, 26)	4 823	4 183
Liiketoiminnan muut tuotot	(10)	95	127
Hallintokulut	(11)	-34 722	-33 004
Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	(12)	-16 208	-5 794
Liiketoiminnan muut kulut	(13)	-15 568	-14 610
Rahoitusvarojen arvonalentumis- ja luottotappiot	(14)	-104	-857
Liikevoitto		239 678	194 141
Tuloverot	(15)	-48 073	-38 840
Tilikauden tulos		191 605	155 301

Liitetiedot ovat erottamaton osa tilinpäätöstä.

Laaja tuloslaskelma

(1 000 €)	Liite	1.1.–31.12.2021	1.1.–31.12.2020
Tilikauden tulos		191 605	155 301
Muut laajan tuloksen erät			
Erät, joita ei siirretä myöhemmin tulosvaikutteisiksi			
Nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti luokiteltujen rahoitusvelkojen oman luottoriskin muutoksesta aiheutuva käyvän arvon muutos, netto	(6)	400	-16 551
Suojaukustannuksen (<i>Cost-of-Hedging</i>) muutos	(26)	-2 504	-15 564
Erät, jotka voidaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi			
Käyvän arvon muutos käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavista rahoitusvaroista, netto	(7)	-672	112
Odotettavissa olevien luottotappioiden muutos käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavista rahoitusvaroista	(27)	0	-62
Muihin laajan tuloksen eriin liittyvät verot		555	6 413
Muut laajan tuloksen erät yhteensä		-2 222	-25 652
Tilikauden laaja tulos		189 383	129 649

Liitetiedot ovat erottamaton osa tilinpäätöstä.

Tase

(1 000 €)

	Liite	31.12.2021	31.12.2020
Varat			
Käteiset varat	(20)	8 399 045	5 565 801
Saamiset luottolaitoksilta	(21)	1 417 310	1 841 853
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	(22)	29 214 043	28 022 325
Saamistodistukset	(23)	4 841 428	5 763 214
Osakkeet ja osuudet	(24)	-	27
Johdannaissopimukset	(19, 25)	1 999 676	2 358 163
Aineettomat hyödykkeet	(28, 30)	12 296	17 346
Aineelliset hyödykkeet	(29, 30)	7 491	10 364
Muut varat	(31)	256 117	259 785
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot	(32)	212 655	203 547
Varat yhteensä	(16, 17, 18)	46 360 060	44 042 426

(1 000 €)

	Liite	31.12.2021	31.12.2020
Velat ja oma pääoma			
Velat			
Velat luottolaitoksille	(34, 37)	2 801 016	2 001 478
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	(35, 37)	3 324 685	3 884 026
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	(36, 37)	35 327 525	32 911 906
Johdannaissopimukset	(19, 25)	2 224 294	2 860 570
Varaukset ja muut velat	(38)	349 331	247 021
Siirtovelat ja saadut ennakot	(39)	181 732	152 398
Laskennalliset verovelat	(33)	289 887	279 906
Velat yhteensä	(16, 17, 18)	44 498 470	42 337 306
Oma pääoma			
Osakepääoma	(40)	42 583	42 583
Vararahasto	(40)	277	277
Käyvän arvon rahasto – sijoitukset	(40)	309	847
Oman luottoriskin rahasto	(40)	64	-255
Suojauskustannusrahasto	(40)	13 621	15 624
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	(40)	40 366	40 366
Kertyneet voittovarot	(40)	1 416 916	1 258 224
Emoyrityksen omistajille kuuluva oma pääoma		1 514 136	1 357 666
Liikkeeseen lasketut oman pääoman ehtoiset instrumentit	(40)	347 454	347 454
Oma pääoma yhteensä		1 861 590	1 705 120
Velat ja oma pääoma yhteensä		46 360 060	44 042 426

Liitetiedot ovat erottamaton osa tilinpäätöstä.

Laskelma oman pääoman muutoksista

(1 000 €)	Emoyrityksen omistajille kuuluva oma pääoma							Yhteensä	Liikkeeseen lasketut oman pääoman ehtoiset instrumentit	Oma pääoma yhteensä
	Osake-pääoma	Vara-rahasto	Käyvän arvon rahasto – sijoitukset	Oman luotto-riskin rahasto	Suojaus-kustannus-rahasto	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Kertyneet voittovarajat			
Oma pääoma 31.12.2019	42 583	277	807	12 985	28 075	40 366	1121 774	1 246 868	347 454	1 594 321
AT1-pääomainstrumentille maksettu korko	-	-	-	-	-	-	-12 600	-12 600	-	-12 600
Vuodelta 2019 maksetut osingot	-	-	-	-	-	-	-6 250	-6 250	-	-6 250
Tilikauden tulos	-	-	-	-	-	-	155 301	155 301	-	155 301
Muut laajan tuloksen erät verojen jälkeen										
Erät, joita ei siirretä myöhemmin tulosvaikutteisiksi										
Nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti luokiteltujen rahoitusvelkojen oman luottoriskin muutoksesta aiheutuva käyvän arvon muutos, netto	-	-	-	-13 241	-	-	-	-13 241	-	-13 241
Suojauskustannuksen (<i>Cost-of-Hedging</i>) muutos	-	-	-	-	-12 451	-	-	-12 451	-	-12 451
Erät, jotka voidaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi										
Käyvän arvon muutos käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavista rahoitusvaroista, netto	-	-	90	-	-	-	-	90	-	90
Odotettavissa olevien luottotappioiden muutos käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavista rahoitusvaroista	-	-	-50	-	-	-	-	-50	-	-50
Oma pääoma 31.12.2020	42 583	277	847	-255	15 624	40 366	1 258 224	1 357 666	347 454	1 705 120

(1000 €)	Emoyrityksen omistajille kuuluva oma pääoma								Liikkeeseen lasketut oman pääoman ehtoiset instrumentit	Oma pääoma yhteensä
	Osake-pääoma	Vara-rahasto	Käyvän arvon rahasto – sijoitukset	Oman luotto-riskin rahasto	Suojaus-kustannus-rahasto	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Kertyneet voittovarot	Yhteensä		
AT1-pääomainstrumentille maksettu korko	-	-	-	-	-	-	-12 600	-12 600	-	-12 600
Vuodelta 2020 maksetut osingot	-	-	-	-	-	-	-20 313	-20 313	-	-20 313
Tilikauden tulos	-	-	-	-	-	-	191 605	191 605	-	191 605
Muut laajan tuloksen erät verojen jälkeen										
Erät, joita ei siirretä myöhemmin tulosvaikutteisiksi										
Nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti luokiteltujen rahoitusvelkojen oman luottoriskin muutoksesta aiheutuva käyvän arvon muutos, netto	-	-	-	320	-	-	-	320	-	320
Suojaukustannuksen (<i>Cost-of-Hedging</i>) muutos	-	-	-	-	-2 004	-	-	-2 004	-	-2 004
Erät, jotka voidaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi										
Käyvän arvon muutos käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavista rahoitusvaroista, netto	-	-	-538	-	-	-	-	-538	-	-538
Odotettavissa olevien luottotappioiden muutos käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavista rahoitusvaroista	-	-	0	-	-	-	-	0	-	0
Oma pääoma 31.12.2021	42 583	277	309	64	13 621	40 366	1 416 916	1 514 136	347 454	1 861 590

Liitetiedot ovat erottamaton osa tilinpäätöstä.

Rahavirtalaskelma

(1000 €)	1.1.–31.12.2021	1.1.–31.12.2020
Liiketoiminnan rahavirta	2 750 437	772 020
Pitkäaikaisen varainhankinnan nettomuutos	3 085 073	3 702 396
Lyhytaikaisen varainhankinnan nettomuutos	-354 008	1 257 523
Pitkäaikaisten luottojen nettomuutos	-1 580 112	-3 074 492
Lyhytaikaisten luottojen nettomuutos	224 130	-506 296
Sijoitusten nettomuutos	667 724	462 373
Vakuustalletusten nettomuutos	480 083	-1 287 941
Korkovirta rahoitusvaroista	16 875	83 389
Korkovirta rahoitusveloista	221 595	161 397
Muut tuotot	74 355	62 547
Maksut liiketoiminnan kuluista	-88 798	-86 847
Maksetut verot	3 518	-2 028
Investointien rahavirta	-7 747	-8 236
Investoinnit aineellisiin hyödykkeisiin	-3	-3 644
Aineellisten hyödykkeiden luovutukset	226	165
Investoinnit aineettomiin hyödykkeisiin	-7 970	-4 758
Rahoituksen rahavirta	-37 866	-23 753
AT1-pääomainstrumentin korot	-15 750	-15 750
Maksetut osingot	-20 313	-6 250
Vuokrasopimuksista johtuva kokonaisrahavirta	-1 803	-1 753
Rahavarojen muutos	2 704 824	740 031
Rahavarat 1.1.	5 730 680	4 990 649
Rahavarat 31.12.	8 435 504	5 730 680

Liitetiedot ovat erottamaton osa tilinpäätöstä.

Konsernia koskevat liitetiedot

- Liite 1. Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet
- Liite 2. Riskienhallinnan periaatteet ja konsernin riskiasema

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

- Liite 3. Korkotuotot ja -kulut
- Liite 4. Palkkiotuotot ja -kulut
- Liite 5. Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot
- Liite 6. Nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti luokitellut rahoitusvarat ja -velat
- Liite 7. Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattujen rahoitusvarojen nettotuotot
- Liite 8. Suojauslaskennan nettotulos
- Liite 9. Uudelleenluokiteltujen rahoitusvarojen ja -velkojen vaikutus
- Liite 10. Liiketoiminnan muut tuotot
- Liite 11. Hallintokulut
- Liite 12. Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä
- Liite 13. Liiketoiminnan muut kulut
- Liite 14. Rahoitusvarojen arvonalentumis- ja luottotappiot
- Liite 15. Tuloverot

Tasetta koskevat liitetiedot ja muut liitetiedot

- Liite 16. Rahoitusvarat ja -velat
- Liite 17. Rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot
- Liite 18. Rahoitusvarojen ja -velkojen maturiteettijakauma tasearvoin
- Liite 19. Rahoitusvarojen ja -velkojen netottaminen
- Liite 20. Rahavarat
- Liite 21. Saamiset luottolaitoksilta
- Liite 22. Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä
- Liite 23. Saamistodistukset
- Liite 24. Osakkeet ja osuudet
- Liite 25. Johdannaissovimukset
- Liite 26. Suojauslaskenta
- Liite 27. Saamisten ja sitoumusten luottoriskit
- Liite 28. Aineettomat hyödykkeet
- Liite 29. Aineelliset hyödykkeet
- Liite 30. Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden muutokset tilikauden aikana
- Liite 31. Muut varat
- Liite 32. Siirtosaamiset ja maksetut ennakot
- Liite 33. Laskennalliset verot
- Liite 34. Velat luottolaitoksille

- Liite 35. Velat yleisölle ja julkisyhteisöille
- Liite 36. Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat
- Liite 37. Liikkeeseen laskettujen velkojen täsmäytyslaskelma
- Liite 38. Varaukset ja muut velat
- Liite 39. Siirtovelat ja saadut ennakot
- Liite 40. Oma pääoma
- Liite 41. Ehdolliset varat ja velat
- Liite 42. Annetut vakuudet
- Liite 43. Taseen ulkopuoliset sitoumukset
- Liite 44. Lähipiiritapahtumat
- Liite 45. Palkat ja palkitseminen
- Liite 46. Raportointikauden jälkeiset tapahtumat

Konsernia koskevat liitetiedot

Liite 1. Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

1. Konsernin perustiedot ja konsernitilinpäätöksen laatimisperusta

Kuntarahoitus-konsernin (Kuntarahoitus-konserni tai konserni) muodostavat Kuntarahoitus Oyj (Kuntarahoitus tai emoyhtiö) ja Rahoituksen neuvontapalvelut Inspira Oy (Inspira tai tytäryhtiö). Konsernin emoyhtiö on suomalainen, Suomen lakien mukaan perustettu julkinen osakeyhtiö, jonka kotipaikka on Helsinki. Emoyhtiön rekisteröity osoite on Jaakonkatu 3 A, 00100 Helsinki. Tytäryhtiön kotipaikka on Helsinki ja rekisteröity osoite Jaakonkatu 3 A, 00100 Helsinki. Jäljennös konsernitilinpäätöksestä on saatavissa verkkosivuilta www.kuntarahoitus.fi tai konsernin emoyhtiöstä osoitteesta Jaakonkatu 3 A, 00100 Helsinki.

Kuntarahoitus Oyj:n hallitus on hyväksynyt kokouksessaan 4.2.2022 tämän tilinpäätöksen julkistettavaksi. Suomen osakeyhtiölain mukaan osakkeenomistajilla on mahdollisuus hyväksyä tai hylätä tilinpäätös sen julkistamisen jälkeen pidettävässä yhtiökokouksessa. Yhtiökokouksella on myös mahdollisuus tehdä päätös tilinpäätöksen muuttamisesta.

Konsernitilinpäätös on laadittu kansainvälisten tilinpäätösstandardien (*International Financial Reporting Standards, IFRS*) mukaisesti ja sitä laadittaessa on noudatettu 31.12.2021 voimassa olevia IAS- ja IFRS-standardeja sekä SIC- ja IFRIC-tulkintoja. Kansainvälisillä tilinpäätösstandardeilla tarkoitetaan Suomen kirjanpitoa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä EU:n asetuksen (EY) N:o 1606/2002 säädetyn menettelyn mukaisesti EU:ssa sovellettaviksi hyväksytyt standardit ja niistä annettuja tulkintoja. Konsernitilinpäätöksen liitetiedot ovat myös suomalaisten, IFRS-säännöksiä täydentävien kirjanpito- ja yhteisölaainsäädännön vaatimusten mukaiset.

Vakavaraisuusasetuksen (EU N:o 575/2013) ja sen muutosasetuksen (EU N:o 876/2019) kahdeksannen osan mukaiset vakavaraisuus- ja riskitiedot on julkistettu toimintakertomuksesta ja tilinpäätöksestä erillisenä dokumenttina nimeltään Pilari III -raportti.

Konsernitilinpäätös on laadittu alkuperäisiin hankintamenoihin perustuen, lukuun ottamatta käypään arvoon kirjattavia rahoitusvaroja ja -velkoja ja suojauskohteita käyvän arvon suojauslaskennassa suojatun riskin osalta.

Konsernin emoyhtiön toimintavaluutta on euro ja tilinpäätöksen liitetiedot esitetään tuhansina euroina. Kaikki liitetietojen luvut on pyöristetty, joten yksittäisten lukujen yhteenlaskettu summa saattaa poiketa esitetystä summaluvusta.

2. Muutokset laatimisperiaatteissa ja uusien standardien soveltaminen

Konsernitilinpäätös on laadittu noudattaen samoja laatimisperiaatteita kuin vuonna 2020, lukuun ottamatta seuraavia uusia standardeja, tulkintoja ja muutoksia olemassa oleviin standardeihin, joita konserni on soveltanut 1.1.2021 alkaen.

Muutokset IFRS 16:een Vuokrasopimukset – Koronapandemiaan liittyvät vuokrahelputukset 30.6.2021 jälkeen

(sovellettava 1.4.2021 alkaen tilikausiin, jotka alkavat viimeistään 1.1.2021 tai sen jälkeen). Muutos sallii vuokralle ottajien jättää kirjaamatta vuokrahelputukset vuokrasopimusten muutoksina, mikäli helputukset ovat koronapandemian suora seuraus ja ne täyttävät tietyt ehdot. Muutoksella ei ole ollut vaikutusta Kuntarahoitus-konsernin konsernitilinpäätökseen, sillä konsernilla ei ole ollut koronapandemiasta johtuvia vuokrahelputuksia.

Muutokset IFRS 9:ään Rahoitusinstrumentit, IAS 39:ään Rahoitusinstrumentit: Kirjaaminen ja arvostaminen, IFRS 7:ään Rahoitusinstrumentit: Tilinpäätöksessä esitettävät tiedot, IFRS 4:ään Vakuutus sopimukset ja IFRS 16:een Vuokrasopimukset – Viitekorkouudistus – Vaihe 2 (sovellettava 1.1.2021 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutokset antavat ohjeita viitekorkouudistuksen jälkeiselle ajalle sopimuksen mukaisten rahavirtojen sekä suojaussuhteissa tapahtuneiden muutosten osalta, kun muutokset johtuvat nimenomaan viitekorkojen vertailuarvoasetuksen voimaantulosta (IBOR-reformin aiheuttamat muutokset). Muutoksilla ohjataan yhtiötä esittämään hyödyllistä tietoa uudistuksen voimaantulon aiheuttamista vaikutuksista tilinpäätöksiin. Viitekorkouudistuksen vaikutuksista Kuntarahoitus-konserniin kerrotaan laatimisperiaatteiden kohdassa 23. *IBOR-uudistus*.

Kuntarahoitus-konserni on ottanut 1.1.2021 käyttöön **Euroopan pankkiviranomaisen (EPV) ohjeistuksen maksukyvyttömyyden määritelmän soveltamisesta** (Ohjeet maksukyvyttömyyden määritelmän soveltamisesta asetuksen (EU) N:o 575/2013 178 artiklan mukaisesti: EBA/GL/2016/07 ja EBA/RTS/2016/06). Ohjeistuksella harmonisoidaan eurooppalaisten pankkien käyttämä asiakkaiden maksukyvyttömyyden määritelmä. Ohjeistuksen mukainen prosessi tunnistaa maksukyvyttömyksiä aikaisempaa herkemmin muun muassa epätodennäköisen takaisinmaksun kriteerien perusteella, joita ovat esimerkiksi julkinen maksuhäiriö tai myönnetty lainanhoitojousto, jossa lainan nykyarvo pienenee enemmän kuin 1 prosentin. Uuden

maksukyvyttömyyden määritelmän käyttöönotolla ei ollut merkittävää vaikutusta Kuntarahoitus-konsernin odotettavissa olevien luottotappioiden (*ECL*) määrään.

Muilla vuonna 2021 voimaan tulleilla tai muutetuilla standardeilla ei ollut olennaista vaikutusta konsernitilinpäätökseen.

3. Johdon harkintaa edellyttävät laatimisperiaatteet ja arvioihin liittyvät keskeiset epävarmuustekijät

Tilinpäätöksen laatiminen IFRS-standardien mukaan edellyttää konsernin johdolta tiettyjen arvioiden tekemistä ja harkintaa laatimisperiaatteiden soveltamisessa, jotka ovat vaikuttaneet tilinpäätöksessä esitettäviin tuottoihin, kuluihin, varoihin ja velkoihin.

Konsernin tekemät keskeiset oletukset liittyvät tulevaisuutta ja tilinpäätöspäivän arvioita koskeviin merkittävimpiin epävarmuustekijöihin, joihin sisältyy myös koronapandemian mahdollisiin lyhyt- ja pitkäaikaisiin vaikutuksiin liittyvät epävarmuustekijät. Nämä liittyvät muun muassa käyvän arvon määrittämiseen sekä rahoitusvarojen odotettavissa oleviin luottotappioihin.

3.1 Käyvän arvon määrittämiseen liittyvä johdon harkinta

Jos rahoitusinstrumentille on saatavilla toimivilla markkinoilla noteerattu hinta, on johdon käyttämän harkinnan tarve yleensä vähäinen. Jos rahoitusinstrumentille ei ole saatavissa toimivilla markkinoilla noteerattua hintaa, konserni käyttää käyvän arvon määrittämiseksi arvostusmenetelmiä. Näihin arvostusmenetelmiin liittyy jonkin verran johdon arviointia ja

harkintaa, joiden aste riippuu syöttötietojen saatavuudesta ja instrumentin monimutkaisuudesta. Niiden instrumenttien arvostusten osalta, jotka on arvostettu markkinoilla vakiintuneilla arvostusmenetelmillä ja joissa kaikki käytetyt syöttötiedot noteerataan toimivilla markkinoilla, on arvostuksessa tarvittavan arvionvaraisuuden tai harkinnan taso vähäinen. Vaadittu arvionvaraisuuden ja johdon harkinnan aste ovat merkittävämpiä niille instrumenteille, jotka arvostetaan monimutkaisemmilla malleilla ja joissa osa tai kaikki syöttötiedot ovat vähemmän likvidejä tai muita kuin havainnoitavissa olevia. Johdon harkintaa vaaditaan sopivien syöttötietojen, oletusten, arvostusparametrien ja mallintamistekniikoiden valinnassa ja soveltamisessa erityisesti silloin, kun syöttötietojen noteeraukset ovat vähäisiä tai on sovellettava ekstrapolointitekniikoita.

Kuntarahoitus-konserni esittää rahoitusvarojen ja -velkojen käypien arvojen hierarkiatasot liitetiedoissa. Johdon harkintaa tarvitaan, kun määritellään hierarkiataso, johon tietyt instrumentit tulisi luokitella erityisesti silloin, kun käypä arvo määräytyy useiden syöttötietojen perusteella, joista osa on havainnoitavissa ja osa ei. Lisäksi instrumentin luokittelu voi muuttua ajan myötä syöttötietojen likvideiteetti muutoksista johtuen. Konserni esittää myös herkkyysanalyysin tason 3 rahoitusinstrumenttien osalta käyttämällä mahdollisia vaihtoehtoisia oletuksia tason 3 syöttötiedolle. Mahdollisten vaihtoehtoisien oletusten määrittäminen vaatii johdon harkintaa.

Käyvän arvon määrittämiseen liittyvät arvostusmenetelmät ja -kontrollit sekä määrälliset tiedot ja käyvän arvon

hierarkiatasot herkkyyssanalyseineen on esitetty liitteessä 17 *Rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot*. Muutokset rahoitusinstrumenttien käyvissä arvoissa vaikuttavat tuloslaskelmassa eriin *Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot* ja *Suojauskustannuksen nettotulos* sekä muissa laajan tuloksen erissä eriin *Käyvän arvon muutos käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavista rahoitusvaroista, Nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti luokiteltujen rahoitusvelkojen oman luottoriskin muutoksesta aiheutuva käyvän arvon muutos* ja *Suojauskustannuksen (Cost-of-Hedging) muutos*.

3.2 Odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaan liittyvä johdon harkinta

Arvonalentumistappioiden määrittäminen edellyttää kaikissa rahoitusvarojen ryhmissä harkintaa erityisesti liittyen tulevaisuuden kassavirtojen määrään ja ajoitukseen sekä vakuuksien arvoihin, kun arvonalentumistappioita määritetään ja luottoriskin merkittävää lisääntymistä arvioidaan. Näihin arviointeihin vaikuttavat monet tekijät, joiden muutokset voivat johtaa erisuuruisiin varauksiin. Konsernin odotettavissa olevat luottotappiot on esitetty liitteessä 27. Odotettavissa olevien luottotappioiden muutokset sisältyvät tuloslaskelmassa erään *Rahoitusvarojen arvonalentumis- ja luottotappiot*.

Konsernin odotettavissa olevien luottotappioiden laskelmat ovat monimuotoisten mallien tuotosta. Mallit sisältävät lukuisia oletuksia, jotka koskevat muuttujien valintaa ja niiden keskinäisiä riippuvuuksia. Odotettavissa olevien luottotappioiden mallien elementtejä, joita pidetään harkintaa sisältävinä ja arvioina ovat:

- Konsernin sisäinen luottoluokitusmalli, joka määrittää maksukyvyttömyyden todennäköisyydet yksittäisille luokille.
- Konsernin kriteerit sen arvioimiseksi, onko luottoriskissä tapahtunut merkittävä lisääntyminen sekä laadullinen arviointi.
- Odotettavissa olevien luottotappioiden mallien kehittäminen mukaan lukien erilaiset kaavat ja muuttujien valinta.
- Makrotaloudellisten skenaarioiden ja taloudellisten muuttujien, kuten työttömyysasteen ja vakuuksien arvon, välisten suhteiden määrittäminen sekä näiden vaikutus maksukyvyttömyyden todennäköisyyksiin (*PD*), maksukyvyttömyyshetken vastuiden määrään (*EAD*) ja tappio-osuuksiin (*LGD*).
- Tulevaisuuteen suuntautuvien makrotaloudellisten skenaarioiden valinta ja niiden painotetut todennäköisyydet odotettavissa olevan luottotappiomallin taloudellisten muuttujien määrittämiseksi.

Konserni tarkastelee mallejaan säännöllisesti toteutuneisiin luottotappioihin verrattuna sekä muokkaa malleja tarvittaessa.

Konserni on kirjannut mallin mukaisten odotettavissa olevien luottotappioiden lisäksi 430 tuhannen euron suuruisen harkinnanvaraisen lisävarauksen (*management overlay*) vuodelle 2022 ajoittuvien mallimuutosten vaikutusten johdosta. Kiinteistövakuudellisten luottojen tappio-osuuden sekä sopimuksien koko elinkaaren aikaisen laskennan menetelmiä tullaan kehittämään vuoden 2022 aikana.

4. Yhdistelyperiaatteet

Konsernitilinpäätökseen yhdistellään Kuntarahoituksen, joka on emoyhtiö, ja sen määräysvallassa olevan tytäryhtiö Inspiran tilinpäätökset. Kuntarahoituksella on määräysvalta, jos se olemalla osallisena sijoituskohteessa altistuu sijoituskohteen muuttuvalle tuotolle tai on oikeutettu sen muuttuvaan tuottoon ja se pystyy vaikuttamaan tähän tuottoon käyttämällä sijoituskohdetta koskevaa valtaansa. Inspira on Kuntarahoituksen täysin omistama, jolloin määräysvalta perustuu äänivaltaan. Konsernin keskinäinen omistus on eliminoitu hankintamenetelmällä. Sisäiset liiketapahtumat, saamiset, velat ja voitonjako eliminoidaan konsernitilinpäätöstä laadittaessa.

5. Segmenttiraportointi

Kuntarahoitus-konsernin toimialana on luottolaitostoiminta ja rahoituspalveluiden tarjoaminen. Konsernin toimintaa käsitellään yhtenä segmenttinä, jonka perusteella raportoidaan konsernin johdolle. Koko konsernitason tuotteita ja palveluita koskevat tiedot on esitetty liitteissä *3 Korkotuotot ja -kulut* ja *4 Palkkiotuotot ja -kulut*. Konserni ei ole jakanut tuotteita tai varoja maantieteellisten alueiden perusteella, sillä konsernin rahoitustoiminta rajoittuu Suomeen. Lainakannan kehitystä asiakkaittain ja asiakkaiden maksamien korkojen osuutta konsernin kokonaiskorkotuotoista seurataan säännöllisesti. Merkittävimmät lainakannan volyymit liittyvät väestömäärältään suurimpiin kaupunkeihin sekä vuokra-asuntotuotantoon keskittyviin yleishyödyllisiin yhteisöihin. Yhdenkään yksittäisen asiakaskokonaisuuden osuus ei ylitä 10 % konsernin kokonaiskorkotuotoista. Konsernin ylin operatiivinen päätöksentekijä on emoyhtiön toimitusjohtaja, joka vastaa resurssien kohdistamisesta ja tuloksen arvioinnista konsernissa.

6. Ulkomaan rahan määräisten erien muuntaminen

Ulkomaan rahan määräiset liiketapahtumat on kirjattu konsernin emoyhtiön toimintavaluutaksi, euroiksi, käyttäen liiketapahtumien toteutumispäivien kursseja. Tilinpäätöspäivänä valuuttamääräiset monetaariset saamiset ja velat muunnetaan euroiksi käyttäen Euroopan keskuspankin tilinpäätöspäivän keskikurssia. Tästä aiheutuvat valuuttakurssierot kirjataan tulosvaikutteisesti ja ne sisältyvät erään *Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot*. Ulkomaan rahan määräisten, käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavien

rahoitusvarojen käypien arvojen muutokset jaotellaan rahoitusvaran jaksotetun hankintamenon muutoksista johtuviin valuuttakurssieroihin ja muihin kirjanpitoarvon muutoksiin. Jaksotetun hankintamenon muutoksiin liittyvät valuuttakurssierot kirjataan tulosvaikutteisesti, ja muut kirjanpitoarvon muutokset kirjataan muihin laajan tuloksen eriin.

7. Rahoitusinstrumenttien luokittelu-, kirjaamis- ja arvostamisperiaatteet

Rahoitusinstrumenttien luokittelu alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä riippuu kyseisten instrumenttien sopimusehdoista ja rahoitusvarojen osalta myös niiden hallinnointiin sovellettavasta liiketoimintamallista. Rahoitusinstrumentit arvostetaan alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon, ja jos kyseessä on muu kuin käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattava rahoitusvara tai -velka, siihen lisätään tai siitä vähennetään rahoitusvaran tai -velan hankkimisesta tai liikkeeseenlaskusta välittömästi johtuvat transaktiomenot. Myyntisaamiset arvostetaan niiden alkuperäiseen transaktiohintaan.

7.1 Rahoitusvarojen luokittelu ja arvostaminen

Rahoitusvarojen luokittelu riippuu:

- liiketoimintamallista, jolla rahoitusvaroja hallinnoidaan sekä
- rahoitusvaroihin kuuluvan erän sopimukseen perustuvista rahavirtaominaisuuksista.

Rahoitusvarat luokitellaan uudelleen vain siinä tapauksessa, että rahoitusvarojen hallinnoinnin liiketoimintamallia muutetaan. Rahoitusvara luokitellaan alkuperäisen kirjaamisen

yhteydessä joko jaksotettuun hankintamenuun, käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta tai käypään arvoon tulosvaikutteisesti. Rahoitusvarat, jotka täyttävät edellytykset tulla luokitelluksi jaksotettuun hankintamenuun tai käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavaksi, voidaan nimenomaisesti luokitella käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettaviksi soveltaen käyvän arvon optiota. Luokittelu päätös nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavaksi on peruuttamaton.

7.1.1 Liiketoimintamallin arviointi

Konserni on määritellyt soveltamansa liiketoimintamallit sen mukaan, mikä parhaiten kuvastaa sen rahoitusvarojen hallinnointitapaa liiketoimintatavoitteiden saavuttamiseksi. Liiketoimintamallia ei arvioida instrumenttiakohtaisesti vaan ylempällä tasolla, ja liiketoimintamalli perustuu seuraaviin havaittaviin tekijöihin:

- Kuinka liiketoimintamallin ja sen mukaisesti hallussa pidettävien rahoitusvarojen tuloksellisuutta arvioidaan ja kuinka siitä raportoidaan konsernin johtoon kuuluville avainhenkilöille.
- Riskit, jotka vaikuttavat liiketoimintamallin ja sen mukaisesti hallussa pidettävien rahoitusvarojen tuloksellisuuteen ja erityisesti tapa, jolla näitä riskejä hallitaan.
- Kuinka liiketoiminnan johtajia palkitaan, esim. perustuuko kompensatio hallinnoitujen varojen käypään arvoon vai kerättyihin sopimukseen perustuviin rahavirtoihin.
- Odotettavissa olevien myyntien toteutumistiheys, arvo ja ajoitus.

Liiketoimintamallin arviointi perustuu kohtuudella odotettavissa oleviin skenaarioihin, eikä huonointa mahdollista (*worst case*) skenaariota tai stressiskenaarioita oteta huomioon. Jos rahavirrat realisoituvat alkuperäisen kirjaamisen jälkeen alkuperäisistä odotuksista poikkeavalla tavalla, konserni ei muuta kyseisessä liiketoimintamallissa jäljellä olevien rahoitusvarojen luokittelua, vaan sisällyttää tällaiset tiedot uusien myönnettyjen tai uusien ostettujen rahoitusvarojen arviointiin jatkossa.

Konserni on tunnistanut kaksi eri liiketoimintamallia rahoitusvarojen hallinnoinnissa: ensimmäinen liiketoimintamalli on rahoitusvarojen hallussapito sopimukseen perustuvien rahavirtojen keräämiseksi ja toinen on liiketoimintamalli, jossa kerätään sopimukseen perustuvia rahavirtoja sekä myydään rahoitusvaroja.

Konsernin antolainauksen liiketoimintamallin tavoite saavutetaan pitämällä hallussa rahoitusvaroja ja keräämällä sopimukseen perustuvia rahavirtoja. Lisäksi rahoitusvarat, kuten pankkitilisaldot, rahamarkkinatalletukset, vakuustalletus- ja repo-ostosopimukset, ovat osa liiketoimintamallia, jonka tavoite saavutetaan pitämällä rahoitusvaroja sopimukseen perustuvien rahavirtojen keräämiseksi.

Likviditeettisijoitukset kuuluvat liiketoimintamalliin, jonka tavoite saavutetaan sekä keräämällä sopimukseen perustuvia rahavirtoja että myymällä rahoitusvaroja. Tämän liiketoimintamallin perusteella rahoitusvarat on luokiteltava käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattaviksi.

7.1.2 SPPI-testi (*Solely payment of principal and interest*)

Luokitteluprosessin toisessa vaiheessa konserni arvioi rahoitusvarojen sopimusehtoja tunnistaakseen läpäisevätkö ne SPPI-testin. SPPI-testissä arvioidaan rahoitusvaran sopimukseen perustuvia rahavirtaominaisuuksia. Näiden rahavirtojen tulee olla yksinomaan pääoman ja koron maksua läpäistäkseen SPPI-testin.

“Pääomalla” tarkoitetaan tässä testissä rahoitusvarojen käypää arvoa alkuperäisellä kirjaushetkellä, ja se voi muuttua rahoitusvarojen elinkaaren aikana esimerkiksi pääoman takaisinmaksujen tai yli- tai alikurssin jaksottamisen johdosta.

Lainanantojärjestelyssä koron merkittävimmät osatekijät ovat tyypillisesti korvaus rahan aika-arvosta ja luottoriskistä. SPPI-arvioinnissa konserni käyttää harkintaa ja ottaa huomioon merkitykselliset tekijät, kuten missä valuutassa rahoitusvaroihin kuuluva erä on ja mille ajanjaksolle korko on määritetty.

Rahoitusvarat on arvostettava käypään arvoon tulosvaikutteisesti, mikäli:

- ne sisältävät sopimusehtoja, jotka eivät liity pääasialliseen lainajärjestelyyn ja
- synnyttävät rahavirtoja, jotka eivät muodostu pelkästään pääoman takaisinmaksusta ja korosta jäljellä olevalle pääomalle.

Näiden sopimusehtojen on johdettava suurempaan kuin vähäiseen (*de minimis*) altistumiseen riskeille tai volatiliiteetille sopimukseen perustuvissa rahavirroissa, jotta ne johtavat siihen, ettei rahoitusvara läpäise SPPI-testiä. Konsernin rahoitusvaroista mm. osa strukturoiduista lainasopimuksista ei täytä SPPI-kriteereitä. Nämä rahoitusinstrumentit arvostetaan pakotetusti käypään arvoon tulosvaikutteisesti. SPPI-testin vaatimusten seurauksena rahoitusvaroihin sisältyvät kytketyt johdannaiset tulisivat luokitelluksi käypään arvoon tulosvaikutteisesti, eikä IFRS 9 -standardi salli kytketyn johdannaisen erottamista rahoitusvaroista.

7.1.3 Jaksotettu hankintameno

Rahoitusvara luokitellaan jaksotettuun hankintamenuun, jos se täyttää molemmat seuraavista ehdoista eikä sitä ole luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavaksi:

- Erä kuuluu liiketoimintamalliin, jonka tavoitteena on rahoitusvarojen hallussapito sopimukseen perustuvien rahavirtojen keräämiseksi; ja
- Rahoitusvaroihin kuuluvan erän sopimusehdoissa määrätään tiettyinä ajankohtina toteutuvista rahavirroista, jotka ovat yksinomaan pääoman ja jäljellä olevan pääomamäärän koron maksua.

Tähän ryhmään kuuluvat rahoitusvarat kirjataan alun perin käypään arvoon, jota oikaistaan näihin suoraan liittyvillä transaktiomenoilla. Nämä varat arvostetaan myöhemmin jaksotettuun hankintamenuon käyttämällä efektiivisen koron menetelmää. Arvon alentumisen määrittäminen perustuu odotettavissa olevien luottotappioiden malliin, joka kuvataan luvussa 9. *Rahoitusvarojen arvonalentuminen*. Jaksotettuun hankintamenuon luokitelluista rahoitusvaroista saadut korot kirjataan tulosvaikutteisesti erään *Korkotuotot ja vastaavat tuotot*. Odotettavissa olevat luottotappiot kirjataan tulosvaikutteisesti erään *Rahoitusvarojen arvonalentumis- ja luottotappiot*.

Liiketoimintamallin arvioinnin perusteella rahoitusvaroihin, jotka luokitellaan jaksotettuun hankintamenuon, sisältyy konsernin antolainaportfolio, johon lasketaan lyhyt- ja pitkäaikaiset antolainat sekä rahamarkkinatalletukset, repo-ostosopimukset, pankkitilisaldot ja vakuustalletus-saamiset. Kaikkia edellä mainittuja varoja ei voida luokitella jaksotettuun hankintamenuon liiketoimintamallin edellyttämällä tavalla, sillä tietyt antolainasopimukset eivät läpäise SPPI-testiä. Kyseiset strukturoidut antolainasopimukset arvostetaan pakotetusti käypään arvoon tulosvaikutteisesti.

Konserni suojaa pääsääntöisesti kiinteäkorkoiset ja pitkiin viitekorkoihin sidotut antolainat ja näihin sovelletaan käyvän arvon suojauslaskentaa. Suojauslaskennan kohteena olevat antolainat arvostetaan suojatun riskin osalta käypään arvoon. Suojauslaskennan periaatteet kuvataan tämän liitteen

kohdassa 10. *Suojauslaskenta*. Liitteessä 26 *Suojauslaskenta* on kuvattu, miten suojauslaskenta on konsernissa toteutettu.

7.1.4 Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat

Vieraan pääoman ehtoinen rahoitusvara luokitellaan käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavaksi, jos molemmat seuraavat ehdot täyttyvät, eikä sitä ole luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti:

- Rahoitusvaroihin kuuluvaa erää pidetään hallussa sellaisen liiketoimintamallin mukaisesti, jonka tavoite saavutetaan sekä keräämällä sopimukseen perustuvia rahavirtoja että myymällä rahoitusvaroja; ja
- Rahoitusvaroihin kuuluvan erän sopimusehtojen mukaisesti tiettyinä ajankohtina toteutuvat rahavirrat ovat yksinomaan pääoman ja jäljellä olevan pääomamäärän koron maksua.

Tähän ryhmään kuuluvat rahoitusvarat kirjataan alun perin käypään arvoon, jota oikaistaan näihin suoraan liittyvillä transaktiomenoilla. Myöhemmät muutokset käyvässä arvossa kirjataan muiden laajan tuloksen erien kautta ja esitetään erässä *Käyvän arvon rahasto* oikaistuna laskennallisella verolla. Arvon alentumisen määrittäminen perustuu odotettavissa olevien luottotappioiden malliin, joka kuvataan luvussa 9. *Rahoitusvarojen arvonalentuminen*. Valuuttakurssivoitot ja -tappiot valuuttamääräisistä saamistodistuksista kirjataan tulosvaikutteisesti erään *Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot*. Saamistodistuksista saadut korot kirjataan

tulosvaikutteisesti erään *Korkotuotot ja muut vastaavat tuotot*. Odotettavissa olevat luottotappiot kirjataan tulosvaikutteisesti erään *Rahoitusvarojen arvonalentumis- ja luottotappiot*. Myynnin yhteydessä, aiemmin muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattu kumulatiivinen voitto tai tappio luokitellaan uudelleen oman pääoman käyvän arvon rahastosta tuloslaskelmaan ja esitetään erässä *Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattujen rahoitusvarojen nettotuotot*.

Oman pääoman ehtoisen sijoituksen, jota ei pidetä myyntitarkoituksessa, alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä konserni voi peruuttamattomasti valita, että myöhemmät käyvän arvon muutokset kirjataan muiden laajan tuloksen erien kautta. Kun tämä valinta on tehty, muissa laajan tuloksen erissä esitettyjä määriä ei siirretä myöhemmin tulosvaikutteisiksi. Näille sijoituksille saatavat osingot kirjataan tulosvaikutteisesti, ellei osinko ole selvästi sijoituksen hankintamenuon palautusta. Valinta tehdään sijoituskohtaisen arvioinnin perusteella. Konserni arvostaa kaikki oman pääoman ehtoiset sijoituksensa käypään arvoon tulosvaikutteisesti.

Liiketoimintamallin arvioinnin perusteella konsernin likviditeettisalkussa olevat sijoitukset on luokiteltava käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattaviksi. Likviditeettisalkku koostuu pääosin kiinteä- ja vaihtuvakorkoisista saamistodistuksista ja sijoitustodistuksista. Nämä sijoitukset läpäisevät SPPI-testin.

7.1.5 Käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavat

Rahoitusvara luokitellaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavaksi, ellei sitä luokitella jaksotettuun hankintamenuon tai käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavaksi. Kuntarahoitus-konsernissa tämä ryhmä sisältää seuraavat varat:

- johdannaisvarat,
- vieraan pääoman ehtoiset rahoitusinstrumentit, joiden kasvavirrat eivät sopimusehtojen perusteella edusta pääoman takaisinmaksuja ja korkoa jäljellä olevalle pääomalle,
- oman pääoman ehtoiset sijoitukset ja
- rahoitusvarat, jotka on luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavaksi alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä.

Tämän ryhmän rahoitusvarat on alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä kirjattu käypään arvoon, ja niihin liittyvät transaktiomenot kirjataan toteutumishetkellä tulosvaikutteisesti. Myöhemmin nämä rahoitusvarat arvostetaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti. Käypien arvojen muutokset sisältyvät tuloslaskelmassa erään *Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot*. Käypään arvoon tulosvaikutteisesti luokiteltujen rahoitusvarojen korot kirjataan tulosvaikutteisesti erään *Korkotuotot ja vastaavat tuotot*.

7.1.6 Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavaksi

Alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä konserni voi nimenomaisesti määrittää tietyt rahoitusvarat arvostettavaksi käypään arvoon tulosvaikutteisesti (*käyvän arvon optio*). Tämä peruuttamaton määrittäminen tehdään, jos se poistaa tai vähentää merkittävästi arvostamiseen tai kirjaamiseen liittyvää epäjohdonmukaisuutta (toisin sanoen poistaa kirjanpidollista epäsymmetriaa), jota saattaisi muuten aiheutua rahoitusvarojen arvostamisesta eri perusteilla. Rahoitusvarat, jotka konserni on luokitellut nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettaviksi, sisältävät likviditeettisalkun saamistodistukset ja yksittäisiä antolainoja, joiden korkoriski ja/tai valuuttariski on suojattu korko- ja valuuttajohdannaisilla.

7.2 Rahoitusvelkojen luokittelu ja arvostaminen

Rahoitusvelka luokitellaan alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä jaksotettuun hankintamenuon tai käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavaksi. Tietyt rahoitusvelat, jotka muuten täyttävät vaatimukset jaksotettuun hankintamenuon luokitteluun, voidaan luokitella peruuttamattomasti nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavaksi soveltamalla käyvän arvon optiota. Rahoitusvelkoja ei luokitella uudelleen alkuperäisen kirjaamisen jälkeen.

7.2.1 Jaksotettu hankintamenu

Rahoitusvelat luokitellaan jaksotettuun hankintamenuon, lukuun ottamatta:

- johdannaisvelkoja ja
- velkoja, jotka konserni nimenomaisesti luokittelee käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettaviksi.

Tämän ryhmän rahoitusvelat kirjataan alun perin käypään arvoon, jota oikaistaan niihin suoraan liittyvillä transaktiomenoilla. Tämän jälkeen kyseiset rahoitusvelat arvostetaan jaksotettuun hankintamenuon efektiivisen koron menetelmällä. Veloille maksettu korko kirjataan tulosvaikutteisesti erään *Korkokulut ja vastaavat kulut*.

Rahoitusvelat, jotka luokitellaan jaksotettuun hankintamenuon, sisältävät velkoja luottolaitoksille, velkoja yleisölle ja julkisyhteisöille ja yleiseen liikkeeseen laskettuja velkakirjoja. Konserni soveltaa käyvän arvon suojauslaskentaa IFRS 9 -standardin mukaan rahoitusvelkoihin, jotka on luokiteltu jaksotettuun hankintamenuon ja jotka on suojattu. Suojauslaskennan periaatteet kuvataan tämän liitteen kohdassa 10. *Suojauslaskenta*. Liitteessä 26 *Suojauslaskenta* on kuvattu, miten suojauslaskenta on konsernissa toteutettu.

7.2.2 Käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavat

Rahoitusvelka luokitellaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavaksi, ellei sitä ole luokiteltu jaksotettuun hankintamenuon. Tämä ryhmä sisältää johdannaissopimukset ja rahoitusvelat, jotka konserni luokittelee nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettaviksi alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä.

Tämän ryhmän rahoitusvelat kirjataan alun perin käypään arvoon. Myöhemmät käypien arvojen muutokset esitetään tuloslaskelman erässä *Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot*. Veloille maksettu korko kirjataan tulosvaikutteisesti erään *Korkokulut ja vastaavat kulut*.

7.2.3 Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettaviksi

Alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä konserni voi nimenomaisesti luokitella tietyt rahoitusvelat käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettaviksi. Tämä nimenomainen luokittelu tehdään:

- jos se poistaa tai vähentää merkittävästi kirjanpidollista epäsymmetriaa (*accounting mismatch*) tai
- jos konserni hallinnoi rahoitusvelkoja ja arvioi niiden tuloksellisuutta käyvän arvon pohjalta, dokumentoidun riskienhallinta- tai sijoitusstrategian mukaisesti.

Kuntarahoitus-konserni on luokitellut lyhytaikaiset valuuttamääräiset velkasitoumukset, jotka on suojattu valuuttajohdannaisilla, nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti. Luokittelun avulla poistetaan kirjanpidollista epäsymmetriaa, joka muuten syntyisi johdannaisen ja rahoitusvelan eri arvostusperiaatteista johtuen. Lisäksi konserni luokittelee myös tietyt rahoitusvelat nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettaviksi. Nämä ovat rahoitusvelkoja, jotka on suojattu konsernin riskienhallintaperiaatteiden mukaisesti, mutta joihin ei sovelleta IFRS 9 -standardin mukaista käyvän arvon suojauskentää. Riskienhallinnallisesta suojauksesta johtuvan kirjanpidollisen epäsymmetrian poistamiseksi nämä velkainstrumentit on luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti. Luokittelun seurauksena kaikki rahoitusvelat, jotka sisältävät erotettaviksi vaadittavia kytkettyjä johdannaisia, on luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettaviksi.

Kytkeyty johdannainen on osa hybridi-instrumenttia, joka sisältää johdannaisiin kuulumattoman pääsopimuksen ja kytketyn johdannaisen, josta johtuen sopimuksen rahavirrat voivat vaihdella samankaltaisella tavalla kuin itsenäisen johdannaisen rahavirrat. Mikäli kytketyn johdannaisen taloudelliset ominaispiirteet ja riskit eivät liity läheisesti pääsopimuksen taloudellisiin ominaispiirteisiin, on velkainstrumenttiin liittyvä kytketty johdannainen erotettava pääsopimuksesta. Erotettu kytketty johdannainen arvostetaan käypään arvoon

ja sen käyvän arvon muutokset kirjataan tulosvaikutteisesti. Jos kytketyn johdannaisen arvoa ei pystytä erikseen määrittämään, on koko hybridi-instrumentti luokiteltava nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettaviksi. Kuntarahoituksen liikkeeseen laskemat velkakirjat voivat sisältää korko- tai erääntymisehtoja, joiden taloudelliset ominaispiirteet ja riskit eivät liity läheisesti pääsopimuksen ominaispiirteisiin. Konserni suojaa kaikki strukturoidut korko- ja erääntymisehdot liikkeeseen lasketuissa velkakirjoissa vastakkaisen ehtoisella johdannaisella ja luokittelee ne nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavaksi eikä edellä kuvattuja komponentteja näin ollen eroteta pääsopimuksesta.

Nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti luokiteltujen rahoitusvelkojen käypien arvojen muutokset, lukuun ottamatta käyvän arvon muutosta, joka johtuu oman luottoriskin muutoksesta, kirjataan tuloslaskelmaan erään *Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot*. Rahoitusvelkaa suojaavan johdannaisinstrumentin käyvän arvon muutos kirjataan samaan tuloslaskelmaerään. Kun rahoitusvelka luokitellaan nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavaksi, konsernin oman luottoriskin muutosten osuus käyvän arvon muutoksesta esitetään erikseen muiden laajan tuloksen erässä *Nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti luokiteltujen rahoitusvelkojen oman luottoriskin muutoksesta aiheutuva käyvän arvon muutos*.

Oman luottoriskin muutoksen erottamiseksi rahoitusvelan käyvän arvon muutoksesta konserni soveltaa tuottoihin perustuvaa lähestymistapaa. Valtaosalle nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikuttaisesti luokitelluille rahoitusveloille ei ole saatavilla markkinahintoja, sillä niillä ei käydä aktiivisesti kauppaa jälkimarkkinoilla. Oman luottoriskin erottamiseksi kehitetyssä arvostusmenetelmässä käytetään syöttötietoina:

- Kuntarahoituksen jälkimarkkinakäyriä eri valuutoissa (*benchmark curves*),
- markkinatietoa valuuttojen välisistä viitekoronvaihtosopimusten preemioista (*cross currency basis spread*) sekä
- toteumatietoa Kuntarahoituksen liikkeeseen laskemien velkojen luottomarginaalista (*credit spread*).

Näiden tietojen perusteella konserni pystyy määrittämään eri raportointiajankohdille arvostuskäyrän, jolla arvostetaan nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikuttaisesti luokitellut rahoitusvelat. Vertaamalla tekopäivän ja raportointipäivän käyrillä laskettua käypää arvoa voidaan määrittää konsernin oman luottoriskin muutoksen vaikutus rahoitusvelan käypään arvoon.

8. Rahoitusvarojen ja -velkojen taseeseen kirjaaminen ja taseesta pois kirjaaminen

Rahoitusvarat merkitään taseeseen selvityspäivänä ja rahoitusvelat silloin, kun vastike saadaan. Johdannaiset merkitään taseeseen kaupantekopäivänä.

Rahoitusvarat kirjataan pois taseesta, kun sopimusperusteinen oikeus varoihin lakkaa tai kun oikeudet on siirretty toiselle osapuolelle. Rahoitusvelat kirjataan pois taseesta, kun veloitteet on täytetty.

8.1 Olennaisesta ehtojen muutoksesta johtuva taseesta pois kirjaaminen

Konserni kirjaa rahoitusvaran, kuten antolainan, pois taseesta, kun ehdot on neuvoteltu siinä määrin uudelleen, että kyseessä on uusi laina. Uutena taseeseen kirjatut lainat luokitellaan vaiheeseen 1 odotettavissa olevan luottotappion laskemista varten, ellei konserni katso, että muokattu laina on luottoriskin johdosta arvoltaan alentunut (*Purchased or Originated Credit Impaired, POCI*). Jos muutos ei johda olennaisesti muuttuneisiin rahavirtoihin, muutos ei aiheuta taseesta pois kirjaamista.

Jos olemassa oleva rahoitusvelka korvataan toisella samalta lainanantajalta huomattavasti erilaisin ehdoin tai nykyisen velan ehtoja muutetaan olennaisesti, tällaista vaihtoa tai muutosta pidetään alkuperäisen velan taseesta pois kirjaamisena ja uuden velan taseeseen kirjaamisena.

9. Rahoitusvarojen arvonalentuminen

Arvonalentumisen vaatimukset perustuvat kolmivaiheiseen lähestymistapaan odotettavissa olevien luottotappioiden määrittämiseksi. Rahoitusvaroihin, jotka luokitellaan jaksotettuun hankintamenuun tai käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattaviksi, sovelletaan IFRS 9 -standardin mukaista arvonalentumisen kirjaamista. Myös rahoitusleasingsaamiset ja taseen ulkopuoliset luottolupaukset ovat arvonalentumisen soveltamisen piirissä johtuen niihin liittyvästä luottoriskistä. Lisätietoja rahoitusvarojen luokittelusta on annettu tämän liitteen luvussa 7. *Rahoitusinstrumenttien luokittelu-, kirjaamis- ja arvostamisperiaatteet*.

Rahoitusvarojen arvonalentuminen lasketaan sen luottotappion perusteella, jonka odotetaan aiheutuvan 12 kuukauden aikana, ellei alkuperäisen kirjaamisen jälkeen ole tapahtunut merkittävää luottoriskin lisääntymistä, jolloin varaus lasketaan siinä tapauksessa varan koko voimassaoloajan aikana odotettavissa olevan luottotappion perusteella. Sekä voimassaoloajan että seuraavien 12 kuukauden aikana odotettavissa olevat luottotappiot lasketaan yksittäiselle varalle. Ryhmäkohtaista arviointia voidaan käyttää mahdolliseen johdon harkintaan perustuvan lisävarauksen määrittämiseen.

9.1 Odotettavissa olevien luottotappioiden määrittäminen

Odotettavissa olevien luottotappioiden arvonalentumismalliin sisältyvät varat luokitellaan kolmeen vaiheeseen.

- Vaihe 1 sisältää varat, joiden luottoriski ei ole lisääntynyt merkittävästi,
- Vaihe 2 sisältää varat, joiden luottoriski on merkittävästi lisääntynyt, ja
- Vaihe 3 sisältää varat, jotka ovat arvoltaan alentuneita ja siten täyttävät maksukyvyttömyyden määritelmän.

Maksukyvyttömyydeksi määritellään tilanne, jossa saaminen on erääntynyt yli 90 päivää tai konserni arvioi saamisen maksun epätodennäköiseksi esimerkiksi konkurssin tai ongelmallisten uudelleenjärjestelyjen johdosta. Tämä määritelmä on yhtenäinen konsernin vakavaraisuuslaskennassa ja riskienhallinnassa käytettävien määritelmien kanssa sekä kansainvälisten valvojen edellyttämän maksukyvyttömyyden määritelmän kanssa (Euroopan Pankkiviranomaisen ohjeet maksukyvyttömyyden määritelmän soveltamisesta asetuksen (EU) N:o 575/2013 178 artiklan mukaisesti: EBA/GL/2016/07 ja EBA/RTS/2016/06).

Vaiheessa 1 varaus vastaa 12 kuukaudelta odotettavissa olevaa luottotappiota. Vaiheissa 2 ja 3 varaus vastaa koko voimassaoloajalta odotettavissa olevia luottotappioita. Konserni laskee odotettavissa olevat luottotappiot kolmen todennäköisyyksillä painotetun skenaarion perusteella määrittääkseen odotettavissa olevat maksuvajeet. Vastuun sopimukseen perustuvien kassavirtojen nykyarvoa verrataan odotettavissa olevien tulevaisuuden kassavirtojen

nykyarvoon. Jos sopimukseen perustuvien kassavirtojen summa on korkeampi kuin odotettavissa olevat tulevaisuuden kassavirrat, erotus kirjataan odotettavissa olevana luottotappiona. Odotettavissa olevat tulevaisuuden kassavirrat diskontataan efektiivisellä korolla. Vakuuksien käypä arvo ja saadut takaukset otetaan huomioon odotettavissa olevien tulevaisuuden kassavirtojen laskennassa.

Odotettavissa olevien luottotappioiden laskennan pääelementit ovat seuraavat:

PD *Maksukyvyttömyyden todennäköisyys (Probability of Default, PD)* on arvio siitä todennäköisyydestä, että maksukyvyttömyys tapahtuu tietyllä aikavälillä. Maksukyvyttömyys voi tapahtua vain tietynä aikana arvioinnin kohteena olevan ajanjakson kuluessa, jos vastuuta ei ole aiemmin kirjattu pois taseesta ja se on vielä olemassa. Vaiheiden välisissä siirtymissä käytettävä PD määritetään asiakastasolla. Vastuun odotettavissa olevan luottotappion laskennassa käytettävässä PD:ssä huomioidaan myös saadut takaukset, niin että odotettavissa olevan luottotappion laskennassa käytetään Suomen valtion PD:tä.

EAD *Vastuun määrä maksukyvyttömyshetkellä (Exposure at Default, EAD)* on arvio vastuun määrästä tulevaisuuden maksukyvyttömyshetkellä ottaen huomioon odotettavissa olevat vastuun muutokset raportointipäivämäärän jälkeen. Muutoksiin luetaan etukäteen tapahtuvat pääoman lyhennykset ja koron maksu sopimuksen

aikataulun mukaisesti tai muutoin sekä odotettavissa olevat nostot sitovista järjestelyistä ja kertynyt korko maksamatta jääneistä maksuista.

LGD *Maksukyvyttömyydestä johtuva tappio-osuus (Loss Given Default, LGD)* on arvio tappiosta, joka aiheutuu, kun maksukyvyttömyys tapahtuu tietynä ajankohtana. Se perustuu sopimukseen perustuvien kassavirtojen ja niiden kassavirtojen, joita lainantantaja odottaa saavansa, väliseen erotukseen huomioiden vakuuden realisoinnista saatavat kassavirrat.

Odotettavissa olevia luottotappioita määrittäessä konserni huomioi kolme skenaariota. Kuhunkin näistä liittyvät erilaiset maksukyvyttömyyden todennäköisyydet (PD), vastuun määrät maksukyvyttömyshetkellä (EAD) ja tappio-osuudet (LGD). Tarvittaessa konserni ottaa huomioon useita skenaarioita, ja arviointi sisältää sen, miten laiminlyötyjä lainoja odotetaan perittävän takaisin sisältäen todennäköisyyden, jolla lainat maksetaan takaisin, sekä vakuuden arvon tai määrän, joka voidaan saada kyseisen varan myynnistä. Maksimijakso, jolta luottotappiot määritetään, on rahoitusinstrumentin sopimukseen perustuva elinikä, ellei konsernilla ole lainmuukaista oikeutta irtisanoa sitä aikaisemmin.

Arvonalentumistappiot ja niiden palautukset kirjataan ja esitetään erillään tappioista ja tuotoista, jotka syntyvät lainaheitojen muutoksista. Lainaehtojen muutosten voitot ja tappiot käsitellään rahoitusvaran bruttokirjanpitoarvon oikaisuna.

Odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaperiaatteet on tiivistetty alla:

- **Vaihe 1:** Jos luottoriski ei ole merkittävästi kasvanut alkuperäisen kirjaamisen jälkeen, varaus perustuu 12 kuukauden ajalta odotettavissa oleviin tappioihin. Odotettavissa olevat luottotappiot seuraavien 12 kuukauden ajalta lasketaan osuutena koko elinkaaren aikana odotettavissa olevasta luottotappiosta. Tämä osuus sisältää luottotappioita, jotka aiheutuvat rahoitusinstrumentin maksun laiminlyöntitapahtumista, jotka ovat mahdollisia 12 kuukauden kuluessa raportointipäivämäärästä. Konserni laskee 12 kuukauden odotettavissa olevien luottotappioiden varauksen olettaen perusteella, että maksukyvyttömyys tapahtuu raportointipäivää seuraavan 12 kuukauden aikana. Odotettavissa olevia 12 kuukauden maksukyvyttömyystodennäköisyyksiä sovelletaan ennusteeseen vastuun määrästä maksukyvyttömyyshetkellä (*EAD*) ja ne kerrotaan odotettavissa olevalla tappio-osuudella (*LGD*) sekä diskontataan efektiivisellä korolla.
- **Vaihe 2:** Jos vastuu on osoittanut merkittävää luottoriskin lisääntymistä myöntämisen jälkeen, mutta ei ole luottoriskin johdosta arvoltaan alentunut, konserni tekee varauksen odotettavissa olevista luottotappioista koko voimassaoloajalta. Laskentatapa vastaa yllä esitettyä useiden skenaarioiden käytön osalta, mutta maksukyvyttömyyden todennäköisyydet (*PD*) ja tappio-osuudet (*LGD*) arvioidaan instrumentin koko voimassaoloajalta. Odotettavissa olevat maksuvajeet diskontataan efektiivisellä korolla.

- **Vaihe 3:** Jos tiettyjen lainojen katsotaan olevan luottoriskin johdosta arvoltaan alentuneita, konserni kirjaa odotettavissa olevat luottotappiot koko voimassaoloajalta. Näille vastuille korkotuotto lasketaan soveltamalla efektiivistä korkoa jaksotetulle hankintamenule (vähennettynä arvonalentumiskirjauksella).
- **Rahoitusvaroja,** joiden katsotaan olevan luottoriskin johdosta arvoltaan alentuneita jo osto- tai myöntöhetkellä, kutsutaan nimellä *POCI-varat* (*Purchased or Originated Credit Impaired*).
- **Luottolupaukset:** Arvioidessaan nostamattomien lainasitoumusten odotettavissa olevia luottotappioita konserni arvioi odotetun voimassaoloajan kuluessa todennäköisesti lainasitoumuksesta nostettavaa määrää. Odotettavissa olevat luottotappiot lasketaan odotettavissa olevien maksuvajeiden nykyarvon perusteella, jos laina nostetaan, kolmen todennäköisyyksillä painotetun skenaarion perusteella. Odotettavissa olevat maksuvajeet diskontataan lainan arvioidun odotettavissa olevan efektiivisen koron arvion perusteella.

9.2 Luottoriskin merkittävä lisääntyminen

Jokaisena raportointipäivänä konserni arvioi, ovatko vastuiden luottoriskit lisääntyneet merkittävästi alkuperäisen kirjaamisen jälkeen. Arviointi tehdään sopimuskohtaisesti vertaamalla odotetun voimassaoloajan aikana tapahtuvaa maksukyvyttömyyden riskiä raportointiajankohdan ja alkuperäisen kirjausajankohdan välillä. Jos yksi seuraavista tekijöistä osoittaa, että luottoriski on lisääntynyt merkittävästi, instrumentti siirretään vaiheesta 1 vaiheeseen 2:

- Merkittävän luottoriskin lisääntymisen kynnsarvot, jotka perustuvat sekä prosentuaaliseen että absoluuttiseen muutokseen laiminlyönnin todennäköisyydessä verrattuna alkuperäiseen vaiheeseen (12 kk PD $\leq$ 1%: 12 kk PD kaksinkertaistuu ja kasvaa 0,5 %-yksiköllä / 12 kk PD > 1%: 12 kk PD kaksinkertaistuu tai kasvaa 2,0 %-yksiköllä)
- Laadulliset lisätekijät, kuten lainanhoitajoukot ja tarkkailulistalla olevat vastapuolet
- Rahoitusvarat, joiden takaisinmaksu on viivästynyt yli 30 päivää.

Siirrot vaiheen 2 ja vaiheen 3 välillä perustuvat siihen, onko rahoitusvara luottoriskin johdosta arvoltaan alentunut. Rahoitusvara on arvoltaan alentunut, jos arvonalentumisesta on objektiivista näyttöä. Vastuu siirtyy odotettavissa olevien luottotappioiden vaiheesta toiseen, kun luoton laatu heikkenee. Jos myöhemmän ajanjakson aikana luoton laatu paranee ja aiemmin varan myöntämisen jälkeen merkittäväksi arvioitu luottoriskin lisääntyminen peruuntuu, koeajan ja tiettyjen kriteerien täyttämisen jälkeen, odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaperusta palaa tällöin elinkaaren aikana

odotettavissa olevista luottotappioista takaisin 12 kuukauden aikana odotettavissa oleviksi luottotappioiksi.

Siirrot vaiheesta 1 vaiheisiin 2 tai 3 sekä vaiheesta 2 vaiheeseen 3 tehdään viipymättä. Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 1 sekä vaiheesta 3 vaiheeseen 2 edellyttää, että siirtokriteerit ovat täyttyneet 6 kuukauden ajan ennen siirtoa (*probation period*).

Odotettavissa olevien luottotappioiden määrittämisessä konserni sisällyttää laskentamalliin tulevaisuuteen suuntautuvaa informaatiota ja makroekonomisia skenaarioita. Käytettävät skenaariot ovat samoja, joita käytetään konsernin taloudellisessa vuosisuunnittelussa sekä stressitestauksessa. Makroekonomiset ennusteet kattavat kolme vuotta ja koska luotettavaa yli kolme vuotta kattavaa ennustetta ei ole saatavilla, myös ennusteisiin ja skenaarioihin perustuva oikaisu tehdään kolmelle vuodelle. Skenaarioita on käytössä pääsääntöisesti kolme; perus, vahva ja heikko. Skenaarioille arvioidaan toteutumisen todennäköisyydet. Käytössä olevat makrotaloudelliset muuttujat suomalaisille rahoitusvaroille ovat Suomen valtion pitkäaikaiset korot sekä asuntojen hintakehitys ja työttömyysaste. Niiden ennusteet sisällytetään makrotaloudellisiin skenaarioihin. Muille kuin suomalaisille rahoitusvaroille käytetään Euroopan keskuspankin julkaisemia stressitestiskenaarioita.

9.3 Lainanhoitojoustot ja muutetut lainat

Konserni tekee toisinaan myönnytyksiä tai muutoksia alkuperäisiin lainan tai muun saamisen ehtoihin velallisen taloudellisten vaikeuksien johdosta sen sijaan, että se ottaisi haltuunsa vakuuksia. Lainanhoitojoustot ovat asiakkaan aloitteesta sovittuja helpotuksia alkuperäiseen maksuohjelmaan, ja niillä pyritään auttamaan asiakasta selviytymään väliaikaisista maksuvaikeuksista. Terveitä lainanhoitojoustosaamisia ovat koeajalla olevat järjestämättömistä saamisista jo tervehtyneet lainanhoitojoustosaamiset tai saamiset, joissa lainanhoitojousto on tehty sopimukseen, joka ei ollut järjestämätön. Muista kuin asiakkaan taloudellisista vaikeuksista johtuneita maksuohjelmamuutoksia ei luokitella lainanhoitojoustoiksi. Konserni katsoo kyseessä olevan lainanhoitojousto, kun kyseiset myönnytykset tai muutokset annetaan velallisen nykyisten tai odotettavissa olevien taloudellisten vaikeuksien perusteella, eikä konserni olisi suostunut niihin, jos velallinen olisi ollut hyvässä taloudellisessa tilassa.

Kun laina tai muu saaminen on luokiteltu lainanhoitojoustoksi, se säilyy lainanhoitojoustona vähintään 24 kuukauden koeajan ajan. Jotta laina tai muu saaminen voitaisiin luokitella uudelleen ja poistaa lainanhoitojoustojen ryhmästä, asiakkaan tulee täyttää kaikki seuraavat kriteerit:

- Asiakkaan on suoritettava maksuja kaikkien lainojen ja muiden saamisten osalta.
- Kahden vuoden koeaika on umpeutunut laskien päivämäärästä, josta lähtien lainanhoitojoustetun sopimuksen katsottiin taas suorittavan maksuja.

- Vähintään puolet koeajasta konserni on saanut säännöllisiä maksuja, joiden määrä on enemmän kuin vähäinen osuus pääomasta tai korosta.
- Asiakkaalla ei ole sopimusta, joka olisi viivästynyt enemmän kuin 30 päivää.

Lainanhoitojoustot ja maksuviivästykset raportoidaan säännöllisesti konsernin johdolle viitteenä mahdollisesta asiakkaan maksukyvyttömyydestä.

9.4 Odotettavissa olevan luottotappion vähennyserän esittäminen taseessa

Odotettavissa olevat luottotappioiden vähennyserät kirjataan tulosvaikutteisesti ja vastakirjaus tehdään taseeseen seuraavasti:

- Jaksotettuun hankintamenoa luokitellut rahoitusvarat: varojen bruttokirjanpitoarvon vähennyksenä.
- Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat vieraan pääomanehtoiset rahoitusvarat: vähennyserää ei kirjata taseen varojen bruttokirjanpitoarvon vähennyksenä, koska kyseisten varojen kirjanpitoarvo on niiden käypä arvo. Vähennyserä kirjataan muiden laajan tuloksen erien kautta käyvän arvon rahastoon. Käyvän arvon rahastoon kirjattu kertynyt vähennyserä kirjataan tulosvaikutteisesti, kun kyseiset rahoitusvarat kirjataan pois taseesta.
- Rahoitusleasingsaamiset: varojen bruttokirjanpitoarvon vähennyksenä.
- Sitovat luottolupaukset: kirjataan erään *Varaukset ja muut velat*.

9.5 Lopullisen luottotappion kirjaaminen

Rahoitusvaroista kirjataan osittainen tai täysimääräinen lopullinen luottotappio, kun konserni ei voi kohtuudella odottaa saavansa perityksi rahoitusvaroihin kuuluvaa erää. Tällainen tilanne on kyseessä yleensä silloin, kun konserni katsoo, että lainanottajalla tai takaajalla ei ole varoja tai tulonlähteitä, jotka voisivat synnyttää riittävästi kassavirtoja arvonalentumisen kohteena olevien summien takaisin maksamiseksi. Konsernin luottoriskiä ja luottoriskin hallintaa käsitellään tarkemmin liitteessä 2. Jos lopullisen luottotappion määrä on suurempi kuin kirjattujen odotettavissa olevien luottotappioiden vähennyserän määrä, erotusta käsitellään ensin vähennyserän lisäyksenä.

Rahoitusvaroihin, jotka on kirjattu luottotappioiksi osittain tai kokonaan, voi edelleen kohdistua perintätoimenpiteitä, joita konserni soveltaa erääntyneiden saamisten takaisinperintään. Myöhemmät takaisin perityt määrät lopullisista luottotappioista vähentävät kulukirjausta tuloslaskelmassa.

10. Suojauslaskenta

Konsernin korko- ja valuuttakurssiriskejä hallitaan johdannaisten avulla. Markkinariskipolitiikan mukaisesti suojausstrategiana on pääsääntöisesti suojata rahoitusvarojen ja velkojen merkittävät valuutta- ja korkoriskit erien osalta, joiden maturiteetti ylittää vuoden. Tämän seurauksena ulkomaan valuutan määräiset erät muunnetaan euromääräisiksi sekä kiinteät ja pitkiin viitekorkoihin sidotut korkoehdot vaihdetaan koronvaihtosopimuksilla ehdoiltaan lyhyempiin vaihtuviin korkoihin.

Kuntarahoitus-konserni soveltaa käyvän arvon suojauslaskentaa:

- euromääräisiin rahoitusvaroihin ja -velkoihin sekä leasing-saamisiin, joissa suojauskohteen korko on johdannaisella muutettu vaihtuvakorkoiseksi ja
- kiinteäkorkoisiin valuuttamääräisiin rahoitusvelkoihin, joissa johdannaisella vaihdetaan suojauskohteen pääoma euromääräiseksi ja sen korkosidonnaisuus vaihtuvakorkoiseksi.

Kuntarahoitus-konserni on dokumentoinut suojauslaskennan piirissä olevat suojaussuhteet, ja ne ovat konsernin riskienhallinnan tavoitteiden ja strategian mukaiset. Konserni ei sovelta rahavirran suojauslaskentaa.

Suojauslaskennan kohteena olevien varojen ja velkojen kirjanpitoarvot esitetään liitteessä 16 *Rahoitusvarat ja -velat*. Suojauslaskentaan kuuluvien johdannaisten käyvät arvot esitetään liitteessä 25 *Johdannaissopimukset*. Suojauslaskennassa olevat pääomat, arvostus suojatun riskin osalta sekä suojauslaskennan tulosvaikutus ja vaikutus omaan pääomaan esitetään liitteessä 26 *Suojauslaskenta*. Suojauslaskennan tulosvaikutus on eritelty myös liitteessä 8 *Suojauslaskennan nettotulos*.

Suojauslaskennan johdannaisten ja suojauskohteiden valuuttakurssieroista johtuvat käypien arvojen muutokset sisältyvät tuloslaskelman erään *Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot*. Suojauskohteiden ja niitä suojaavien johdannaisten muut käypien arvojen muutokset sisältyvät tuloslaskelmassa erään *Suojauslaskennan nettotulos*. Suojaussuhteen

tehoton osuus näkyy myös tässä tuloslaskelmaerässä. Johdannaissopimuksista saadut ja maksetut korot kirjataan suojattavien rahoitusvelkojen oikaisuksi erään *Korkokulut ja vastaavat kulut* tai suojattavien varojen oikaisuksi erään *Korkotuotot ja vastaavat tuotot*.

Konserni soveltaa sekä IFRS 9 -standardin mukaista suojauslaskentaa että IAS 39 -standardin mukaista portfoliosuojauslaskentaa.

10.1 IFRS 9 -suojauslaskenta

IFRS 9 -standardin mukaista käyvän arvon suojauslaskentaa sovelletaan:

- Kiinteäkorkoiseen euromääräiseen varainhankintaan ja nollakuponkikorkoiseen euromääräiseen varainhankintaan. Suojauskohteena euromääräisessä varainhankinnassa on korkoriski.
- Kiinteäkorkoiseen sekä nollakuponkikorkoiseen valuuttamääräiseen varainhankintaan; ja
- Kiinteäkorkoisiin ja pitkiin viitekorkoihin sidottuihin rahoitusleasing-saamisiin sekä strukturoituun antolainaukseen.

Kaikissa valuuttamääräisissä suojaussuhteissa konserni on ottanut käyttöön ns. suojauskustannuksen eriyttämisen (*Cost-of-Hedging*). Jokaisen suojaussuhteen osalta, kun valuuttavaihtosopimus määritetään suojausinstrumentiksi, eri valuuttojen välinen viitekoronvaihtosopimuksen preemio (*cross currency basis*) erotetaan ja jätetään suojaussuhteen ulkopuolelle. Johdannaisten koko käyvän arvon muutoksen ja suojaussuhteeseen määritetyn osuuden käyvän arvon

muutoksen erotus kirjataan muiden laajan tuloksen erien kautta suojauskustannuksena erään *Suojauskustannusrahas-to*. Eri valuuttojen välisten viitekoronvaihtosopimusten preemioiden muutokset vaikuttavat siten muihin laajan tuloksen eriin eivätkä luo tehottomuutta suojaussuhteeseen.

Rahoitusvelkojen suojauskohde on arvostettu jaksotettuun hankintamenuon, pois lukien suojattavan korkoriskin osuus, johon sovelletaan käyvän arvon suojauslaskentaa. Konsernin luottoriski ei sisälly suojaussuhteeseen. Tekohetkellä konserni määrittää jokaiselle käyvän arvon suojauslaskennassa olevalle rahoitusvelalle sopimuskohtaisesti luottomarginaalin (*credit spread*). Luottomarginaalin määrä vastaa rahoitusvelan arvostamisessa käytettävään diskonttauskäyrään lisättävää marginaalia, jota soveltamalla rahoitusvelan käypä arvo suojauslaskennassa vastaa tekohetkellä liikkeeseenlaskuhintaa. Luottomarginaali pysyy suojaussuhteen aikana muuttumattomana ja sen nykyarvon perusteella voidaan laskea rahoitusvelan käypä arvo suojatun riskin osalta. Suojatun riskin arvonmuutos kirjataan suojauskohteen kirjanpitoarvon oikaisuksi tulosvaikutteisesti erään *Suojauslaskennan nettotulos*. Suojauskohteen ja suojausinstrumentista suojaussuhteeseen määritetyn osuuden välinen tehottomuus kirjataan tuloslaskelmaan. Luottoriskin erottaminen käyvästä arvosta on edellytys sille, että suojauslaskentaa voidaan soveltaa vain korko- ja valuuttariskisiin. Konserni käyttää koronvaihtosopimuksia ja valuuttavaihtosopimuksia suojausinstrumentteina.

IFRS 9 -standardin mukaista käyvän arvon suojauslaskentaa sovelletaan lisäksi strukturoituihin antolainoihin, jotka läpäisevät SPPI-testin ja arvostetaan näin ollen jaksotettuun hankintamenuon ja jotka on suojattu 1:1 koronvaihtosopimuksilla. Antolainaan sisältyvä asiakasmarginaali ei ole osa suojaussuhdetta.

Sekä varainhankinta että strukturoidut antolainat on suojattu johdannaisilla, joilla on suojauskohdetta vastaavat ehdot. Suojausaste suojauskohteen ja suojausinstrumentin välillä on 1:1. Tämän seurauksena johdannaisen käyvän arvon muutoksen voidaan odottaa kumoavan suojauskohteen suojattavan riskin käyvän arvon muutoksen. Prospektiivinen tehokkuustestaus on toteutettu todentamalla, että keskeiset sopimusehdot (*critical terms*) täsmäävät. Tehottomuutta syntyy suojaussuhteeseen johtuen suojauskohteen ja suojausinstrumentin arvostamisessa käytettävien korkokäyrien erosta. Lisäksi tehottomuutta voisi syntyä, mikäli keskeisissä ehdossa esiintyisi eroja tai johdannaisiin sisältyvä luottoriski kasvaisi. Konsernilla on johdannaisvastapuolten kanssa vakuussopimuksia, joiden avulla hallitaan johdannaisiin liittyvää vastapuoliriskiä. Kaikkien suojaussuhteiden tehokkuus varmennetaan suojaussuhteen alkamishetkellä sekä tämän jälkeen säännöllisesti neljännesvuosittain.

IFRS 9 -standardin mukaista suojauslaskentaa sovelletaan myös kiinteäkorkoisin ja pitkiin viitekorkoihin sidottuihin rahoitusleasingsaamisiin, joiden korkoriskiä suojataan korkojohdannaisilla. Sopimuskoosta johtuen useampi sopimus voidaan suojata yhdellä korkojohdannaisella, jonka ehdot vastaavat suojattavien sopimusten yhdistelmää. Rahoitusleasingsopimukseen sisältyvä asiakasmarginaali ei ole osa suojaussuhdetta. Leasingiin sovellettavan käyvän arvon suojauslaskennan periaatteet vastaavat pitkälti edellä esitettyä, mutta suojaustavasta johtuen prospektiivinen tehokkuustestaus tehdään herkkyyksianalyysillä, jossa simuloidaan suojauskohteen ja suojausinstrumentin käyvän arvon muutosta korkokäyriä muuttamalla.

Rahoitusleasingsaamisten ja antolainauksen suojauskohteet on arvostettu jaksotettuun hankintamenuon lukuun ottamatta korkoriskiä, joka on käyvän arvon suojauslaskennan kohteena. Suojatun riskin arvonmuutos kirjataan suojauskohteen kirjanpitoarvon oikaisuksi tulosvaikutteisesti ja se sisältyy erään *Suojauslaskennan nettotulos*.

10.2 IAS 39 -portfoliosuojauslaskenta

Rahoitusvarojen osalta konserni soveltaa IAS 39 -standardin mukaista käyvän arvon portfoliosuojauslaskentaa kiinteäkorkoiseen ja pitkiin viitekorkoihin sidottuun antolainaukseen. Suojattu riski on korkoriski. Antolainoihin sisältyvä asiakasmarginaali ei ole osa suojaussuhdetta. Nykyisen korkoympäristön negatiivinen viitekorko huomioidaan osana eliminoitavaa marginaalia. Antolainojen suojaus on toteutettu portfoliosuojauksena, jolloin suojauskohde muodostuu useammasta lainasaamisesta. Antolainat ryhmitellään hinnoittelu- tai uudelleenhinnoittelupäivän mukaan suojattavaksi. Portfolioon sisältyviä antolainoja suojaavien koronvaihtosopimusten korot ja maksupäivät määritetään niin, että sopimusten pääoma- ja kassavirrat vastaavat suojattavaan erään kuuluvien lainasaamisten ehtoja. Näin ollen suojausten käypien arvojen oletetaan käyttäytyvän päinvastaisesti suojattaviin lainoihin nähden. Suojausten oletetaan olevan tehokkaita koko suojausperiodin ajan aina niiden erääntymiseen saakka. Portfolio koostuu useasta suojauksesta ja antolainasta, joten prospektiivinen tehokkuustestaus tehdään suojaushetkellä suojauserittäin, mutta myös koko portfolion osalta. Prospektiivinen tehokkuustestaus on toteutettu herkkyyssanalyysinä sekä tarkastelemalla antolainojen ja suojaavien koronvaihtosopimusten pääomia maturiteettijakoittain. Retrospektiiviseen tehokkuustestaukseen sovelletaan regressioanalyysiä, joka suoritetaan käypien arvojen muutosten perusteella.

Portfoliosuojauslaskennan kohteena olevat antolainat on arvostettu jaksotettuun hankintamenuun lukuun ottamatta korkoriskiä, joka on käyvän arvon suojauslaskennan kohteena. Suojatun riskin arvonmuutos kirjataan suojauskohteen kirjanpitoarvon oikaisuksi tulosvaikutteisesti ja se sisältyy erään *Suojauslaskennan nettotuotot*.

11. Rahoitusinstrumenttien netottaminen

Rahoitusvarat ja -velat vähennetään toisistaan ja esitetään taseessa nettomääräisenä silloin, kun kirjattujen määrien vähentämiseen toisistaan on laillisesti toimeenpantavissa oleva oikeus ja suoritus aiotaan toteuttaa nettomääräisesti tai omaisuuserä aiotaan realisoida ja velka suorittaa samanlaisesti. Rahoitusvarojen ja -velkojen netottaminen esitetään liitteessä 19.

12. Rahavarat

Kuntarahoitus-konsernin rahavarat koostuvat käteisistä varoista ja vaadittaessa maksettavista saamisista luottolaitoksilta. Erään voidaan lukea ne talletukset ja sijoitukset, joiden maturiteetti hankinta-ajankohdasta on alle 3 kuukautta.

13. Käyvän arvon määräytyminen

Käypä arvo on hinta, joka saataisiin omaisuuserän myynnistä tai maksettaisiin velan siirtämisestä markkinaosapuolten välillä arvostuspäivänä toteutuvassa tavanomaisessa liiketöimessä. Rahoitusinstrumenttien käypä arvo määritetään joko toimivilta markkinoilta saatavien hintanoteerausten avulla tai jos toimivia markkinoita ei ole, arvostusmenetelmiä käyttäen. Markkinoiden katsotaan olevan toimivat, jos hintanoteerauksia on helposti ja säännönmukaisesti saatavissa ja ne kuvastavat todellisia ja säännönmukaisesti toistuvia, toisistaan riippumattomien osapuolten välisiä markkinatransaktioita.

Jos rahoitusinstrumentille ei ole saatavissa toimivilla markkinoilla noteerattua hintaa, konserni käyttää arvostettaville instrumenteille soveltuvia, markkinoilla vakiintuneita arvostusmenetelmiä, joita varten on saatavilla riittävästi tietoa käyvän arvon määrittämiseksi. Valitun arvostusmenetelmän tulee sisältää kaikki tekijät, jotka markkinaosapuolet ottaisivat huomioon rahoitusinstrumentin hinnoittelussa. Arvostusmenetelmässä käytetään mahdollisimman paljon havainnoitavissa olevia syöttötietoja ja mahdollisimman vähän muita kuin havainnoitavissa olevia syöttötietoja.

Konsernin käypien arvojen luokittelussa käytetään seuraavaa käyvän arvon hierarkiaa, joka kuvaa arvostamisessa käytettyjen syöttötietojen merkitystä:

- Taso 1: Syöttötiedot ovat täysin samanlaisille instrumenteille noteerattuja (oikaisemattomia) hintoja toimivilla markkinoilla, joihin konsernilla on pääsy arvostuspäivänä. Markkinoiden katsotaan olevan toimivat, jos kauppaa käydään usein ja hintatietoja on saatavilla säännöllisesti. Nämä hintanoteeraukset (keskihinta) edustavat hintaa, johon tavanomainen liiketoimi omaisuuserän myymiseksi tai velan siirtämiseksi toteutuisi markkinaosapuolten välillä arvostuspäivänä tarkasteluhetken markkinaolosuhteiden vallitessa.
- Taso 2: Arvostus on määritelty käyttäen syöttötietoina muita kuin tasolle 1 kuuluvia noteerattuja hintoja, ja jotka ovat havainnoitavissa omaisuuserälle tai velalle joko suoraan (hintoina) tai epäsuorasti (johdettuna hinnoista). Taso 2 sisältää instrumentit, jotka on arvostettu käyttämällä täysin samanlaisten tai vastaavien varojen tai velkojen noteerattuja hintoja markkinoilla, jotka eivät ole täysin toimivat tai muita arvostusmenetelmiä, joissa kaikki merkittävät syöttötiedot ovat suorasti tai epäsuorasti havainnoitavissa markkinoilta.

- Taso 3: Arvostusmenetelmät sisältävät syöttötietoja, jotka eivät ole havainnoitavissa ja muilla kuin havainnoitavissa olevilla syöttötiedoilla on merkittävä vaikutus instrumentin arvostamiseen. Mikäli syöttötieto on epälikvidi, ekstrapoloitu tai historiallisiin hintoihin perustuva, on se määritelmän mukaisesti muu kuin havainnoitavissa oleva ja luokiteltava tasolle 3. Muita kuin havainnoitavissa olevia syöttötietoja käytetään arvostamisessa vain siinä määrin kuin relevantteja havainnoitavissa olevia syöttötietoja ei ole saatavilla.

Jos instrumentin käyvän arvon määrittämisessä käytetyt syöttötiedot luokitellaan käyvän arvon hierarkian eri tasoille, instrumentin arvostus luokitellaan kokonaisuudessaan sen alimman tason syöttötiedon mukaisesti, jolla on merkittävä vaikutus instrumentin arvostamiseen.

Rahoitusinstrumentin alkuperäisen kirjaamisajankohdan käypää arvoa osoittaa yleensä parhaiten transaktiohintaa. Jos käypä arvo alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä eroaa transaktiohinnasta ja käypä arvo ei perustu toimivilla markkinoilla täysin samanlaiselle omaisuuserälle tai velalle noteerattuun hintaan tai se ei perustu arvostusmenetelmään, jonka osalta muiden kuin havainnoitavissa olevien syöttötietojen vaikutus arvostamiseen katsotaan olevan vähäinen, tällöin rahoitusinstrumentti arvostetaan alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon ja tätä oikaistaan alkuperäisen kirjaamisajankohdan käyvän arvon ja transaktiohinnan välisen eron jaksottamiseksi (*ensimmäisen päivän voitto tai tappio*). Tämä erotus jaksotetaan voitoksi tai tappioksi tasaeränä

sopimuksen voimassaoloaikana. Instrumentit, joissa on ennenaikaisen eräännyttämisen mahdollisuus, jaksotetaan ensimmäiseen call-päivään asti.

Käyvän arvon hierarkiatasot, Kuntarahoitus-konsernin käyttämät arvostusmenetelmät sekä arvostamisen viitekehys on kuvattu tarkemmin liitteessä 17.

14. Vuokrasopimukset

Vuokrasopimus on sopimus tai sopimuksen osa, joka antaa määräysvallan tietyn, yksilöidyn omaisuuserän (vuokrauksen kohteen) käyttöön vastiketta vastaan tietyn ajanjaksoksi.

14.1 Kuntarahoitus-konserni vuokralle ottajana

Vuokrasopimusvelat arvostetaan alun perin lisäluoton korolla diskontattujen tulevien vuokratulujen nykyarvoon. Vuokrasopimusvelka arvostetaan myöhemmin jaksotettuun hankintamenuon efektiivisen koron menetelmällä. Käyttöoikeusomaisuuserät arvostetaan alun perin hankintamenuon eli vuokrasopimusvelan suuruiseksi. Vuokrasopimusvelka esitetään taseen erässä *Varaukset ja muut velat* ja niiden korkokulut tuloslaskelmaerässä *Korkokulut ja vastaavat kulut*. Vuokratulu jaetaan korkokuluksi ja vuokrasopimusvelan pääoman vähennykseksi. Vuokralle otetut käyttöoikeusomaisuuserät esitetään erässä *Aineelliset hyödykkeet*. Käyttöoikeusomaisuuseristä kirjataan poistot tasapoistoina joko erän taloudellisena vaikutusaikana tai vuokratulon aikana sen mukaan kumpi on lyhyempi.

Konsernin vuokraamat käyttöoikeusomaisuuserät ovat pääosin toimitiloja, työsuhdeautoja sekä varastotiloja ja parkkipaikkoja. Vuokrasopimusten ehdot neuvotellaan yksitellen ja ne voivat sisältää mahdollisuuden pidentää vuokratuottoa. Määrittäessään vuokrasopimuksen vuokra-aikaa konserni arvioi vuokrasopimusten sisältämät optiot sopimuskohtaisesti. Kun konserni on kohtuullisen varma jatko- ja irtisanomisopitoiden käyttämisestä, otetaan ne huomioon vuokra-ajan määrittämisessä.

Konserni on soveltanut IFRS 16.C10(a) mukaisesti helpotettua käyttöönottomenetelmää, joka sallii yhden diskonttauskoron soveltamisen kaikkiin vuokrasopimusvelkoihin. Suurin osa konsernin vuokravastuusta liittyy toimistotiloihin, joiden vuokrasopimusten sisäistä korkoa ei voida helposti määrittää. Tästä johtuen diskonttauskorkona käytetään Kuntarahoitus-konsernin lisäluoton korkoa (*IBR*). Diskonttauskoron maturiteetti on määritelty toimistotilojen ja pysäköintitilan jäljellä olevan vuokra-ajan perusteella. Kaikille vuokrasopimuksille käytetään samaa diskonttauskoron maturiteettia, koska muiden vuokrasopimusten kuin toimitilojen vaikutuksen ei katsota olevan laskennan kannalta olennainen.

Konserni arvioi jokaisena raportointipäivänä, onko käyttöoikeusomaisuuserän osalta olemassa viitteitä arvonalentumisesta joko sisäisten tai ulkoisten tietolähteiden perusteella. Esimerkiksi päätös omaan käyttöön vuokrattujen toimistotilojen edelleenvuokrauksesta on viite käyttöomaisuuserän arvonalentumisesta. Jos viitteitä arvonalentumisesta on olemassa, Kuntarahoitus-konserni

suorittaa arvonalentumistestauksen ja määrittää, suorittaako se arvonalentumistestauksen omaisuuserän vai rahavirtaa tuottavan yksikön tasolla.

14.2 Kuntarahoitus-konserni vuokralle antajana

Vuokrasopimukset, joissa Kuntarahoitus-konserni toimii vuokralle antajana, on luokiteltu rahoitusleasingisopimuksiksi. Vuokrasopimus on rahoitusleasingisopimus, jos hyödykkeeseen liittyvät taloudelliset tuotot ja riskit siirtyvät olennaisilta osin hyödykkeen käyttäjälle, eli vuokralle ottajalle. Rahoitusleasingisopimuksella vuokrattu hyödyke esitetään taseessa rahoitusleasingisaamisena, joka vastaa konsernin nettosijoitusta vuokrasopimukseen. Sopimuksista saatava vuokra jaetaan saamisen lyhennykseksi ja korkotuotoksi. Korkotuotto jaksotetaan vuokra-ajalle siten, että jäljellä oleva nettosijoitus tuottaa samansuuruisen tuottoprosentin mukaisen tuoton vuokra-ajalta. Rahoitusleasingisaamiset esitetään erässä *Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä*. Saadut korot esitetään tuloslaskelmassa erässä *Korkotuotot ja vastaavat tuotot*.

Konsernin rahoitusleasing on irtaimen käyttöomaisuuden, kuten erilaisten koneiden, lääketieteen laitteiden, kalusteiden, ajoneuvojen sekä IT- ja toimistolaitteiden pitkäaikaista vuokraamista. Lisäksi konserni tarjoaa kiinteistöleasingiä. Leasingasiakkaat ovat samoja kuin antolainastoiminnassakin eli kunnat, kaupungit, kuntayhtymät ja kuntien omistamat tai määräysvallassa olevat yhtiöt. Konserni ei kannan leasing-kohdeiden jäännösarvoriskiä.

15. Aineettomat hyödykkeet

Aineeton hyödyke kirjataan taseeseen vain, jos se on aineetoman hyödykkeen määritelmän mukainen, eli esimerkiksi konsernilla on siihen määräysvalta ja on todennäköistä, että omaisuuserästä johtuva odotettavissa oleva taloudellinen hyöty koituu konsernin hyväksi ja omaisuuserän hankintameno on luotettavasti määriteltävissä. Alkuperäinen arvostaminen tapahtuu hankintameno. Hankintameno käsittää ostohinnan sisältäen kaikki menot, jotka välittömästi johtuvat omaisuuserän saattamisesta valmiiksi sille aiottuun tarkoitukseen sisältäen myös sisäiset henkilöstökulut. Hankintameno ei lueta hyödykkeen käytöstä ja henkilökunnan koulutuksesta aiheutuneita menoja eikä hallinnon menoja tai muita yhteisiä yleismenoja.

Alkuperäisen kirjaamisen jälkeen aineeton hyödyke kirjataan poistoilla ja arvonalentumisilla vähennettyyn hankintameno. Aineettomista hyödykkeistä kirjataan tasapoistot 3–8 vuodessa riippuen hyödykkeen taloudellisesta vaikutusajasta. Poistot aloitetaan, kun hyödyke on valmis käytettäväksi. Aineettomien hyödykkeiden taloudellinen vaikutusaika sekä mahdolliset viitteet arvonalentumisesta arvioidaan jokaisena raportointipäivänä. Keskenäiset aineettomat hyödykkeet testataan vähintään vuosittain arvonalentumisen varalta. Arvonalentumistestaus suoritetaan useammin, jos arvonalentumisesta on viitteitä. Arvonalentuminen on aineetoman hyödykkeen kirjanpitoarvon ja kerrytettävissä olevan rahamäärän välinen erotus. Kerrytettävissä oleva rahamäärä määritetään sille rahavirtaa tuottavalle yksikölle, johon omaisuuserä kuuluu. Rahavirtaa tuottava yksikkö on pienin yksilöitävissä

oleva omaisuuseräryhmä, jonka kerryttämät rahavirrat ovat pitkälti riippumattomia muiden omaisuuseräryhmien kerryttämistä rahavirroista. Koska Kuntarahoituksen liiketoimintaa käsitellään yhtenä segmenttinä eikä liiketoiminta ole jaettavissa pienempiin täysin itsenäisesti rahavirtaa tuottaviin yksikköihin, tarkastellaan arvonalentumista määritettäessä Kuntarahoitusta yhtenä rahavirtaa tuottavana yksikkönä.

16. Pilvipalvelut

Pilvipalveluissa, kuten Software as a Service (SaaS), omaisuuserän määräysvalta on lähtökohtaisesti pilvipalvelun tarjoajalla, eikä palveluista suoritettuja maksuja näin ollen voida aktivoida aineettomana hyödykkeenä konsernin taseeseen. Pilvipalvelun käyttöönotto voidaan kuitenkin kirjata taseeseen erään *Siirtosaamiset ja ennakkomaksut* ja jaksottaa kuluksi ohjelmiston käyttäjälle, mutta vain jos käyttöönotto koostuvat sellaisista pilvipalvelun toimittajalle maksetuista kuluista, jotka eivät ole erotettavissa ohjelmiston käyttöoikeudesta. Käyttöönotto eivät ole erotettavissa ohjelmiston käyttöoikeudesta, kun käyttöönottopalvelun voi suorittaa vain pilvipalvelun toimittaja, esimerkiksi kun pilvipalvelun toimittaja räätälöi ohjelmistoa muokkaamalla olemassa olevaa ohjelmistokoodia tai kirjoittamalla uutta koodia. Kaikki muut käyttöönotosta johtuvat menot, kuten sisäiset henkilöstökulut, ulkoiset projektinhallintakulut jne., kirjataan kuluksi niiden syntyhetkellä.

17. Aineelliset hyödykkeet

Aineelliset hyödykkeet kirjataan taseeseen alkuperäiseen hankintamenoon vähennettynä kertyneillä poistoilla ja arvonalentumisilla. Hyödykkeistä kirjataan tasapoistot arvioidun taloudellisen vaikutusajan kuluessa. Arvioidut taloudelliset vaikutusajat ovat:

Toimiston perusparannusmenot	vuokra-ajan kuluessa
Rakennukset	25 vuotta
Koneet ja kalusto	5 vuotta
IT-laitteet	4 vuotta

Hyödykkeiden jäännösarvo ja taloudellinen vaikutusaika tarkistetaan jokaisena tilinpäätöspäivänä ja tarvittaessa oikaistaan kuvastamaan taloudellisen hyödyn odotuksissa tapahtuneita muutoksia.

Jokaisena raportointipäivänä arvioidaan, onko aineellisen hyödykkeen arvonalentumisesta viitteitä. Jos arvonalentumisesta on viitteitä, arvioidaan omaisuuserästä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Mikäli omaisuuserän kirjanpitoarvo on suurempi kuin kerrytettävissä oleva rahamäärä, kirjataan tuloslaskelmaan arvonalentumistappio.

18. Varaukset ja ehdolliset velat

Veloitteen perusteella kirjataan varaus, mikäli velvoite perustuu aiempaan tapahtumaan ja sen toteutuminen on todennäköistä, mutta toteutumisaikakohta tai toteutuva määrä on epävarma. Veloitteen pitää perustua joko tosiasialliseen tai oikeudelliseen veloitteeseen ulkopuolista kohtaan. Veloitteita voi syntyä esimerkiksi tappiollisista sopimuksista tai sellaisten uudelleenjärjestelyiden seurauksena, joilla on olennainen vaikutus konsernin toiminnan luonteeseen ja painopisteeseen. Uudelleenjärjestelyvaraus kirjataan, kun uudelleenjärjestelysuunnitelma on hyväksytty ja toimeenpano aloitettu tai asianosaiselle henkilöstölle on kerrottu järjestelyn ehdoista. Varaukset esitetään liitteessä *38 Varaukset ja muut velat*.

Ehdollinen velka on aikaisempien tapahtumien seurauksena syntynyt mahdollinen velvoite, jonka olemassaolo varmistuu vasta konsernin määräysvallan ulkopuolella olevan epävarman tapahtuman realisoituessa. Ehdolliseksi velaksi katsotaan myös sellainen olemassa oleva velvoite, joka ei todennäköisesti edellytä maksuveloitteen täyttämistä, tai jonka suuruutta ei voida määrittää luotettavasti. Ehdolliset velat esitetään liitteessä *41 Ehdolliset varat ja velat*.

19. Oma pääoma

Oma pääoma koostuu osakepääomasta, kertyneistä voittovaroista ja oman pääoman rahastoista (vararahasto, käyvän arvon rahasto, oman luottoriskin rahasto, suojauskustannusrahasto ja sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto). Omaan pääomaan luokitellaan konsernin liikkeeseen laskemia muita instrumentteja niiden luonteen perusteella. Eräpäivättömät instrumentit, joiden koronmaksu on yksinomaan liikkeeseenlaskijan päätettävissä, luetaan omaksi pääomaksi konsernitilinpäätöksessä.

Emoyhtiön liikkeeseen laskema 350 miljoonan euron AT1-pääomalaina on oman pääoman ehtoinen laina ja se sisältyy konsernin omaan pääomaan. AT1-pääomalaina on eräpäivätön ja koronmaksu sekä pääoman lunastaminen ovat Kuntarahoituksen määräysvallassa. AT1-pääomalaina on heikommassa etusija-asemassa kuin muut velkasitoumukset. Sen etusija on kuitenkin muita omaan pääomaan luettavia eriä parempi. Lainan haltijoilla ei ole osakkeenomistajille kuuluvia oikeuksia, määräysvaltaa tai äänestysoikeutta yhtiökokouksessa. Koronmaksu käsitellään oman pääoman vähennyksenä liikkeeseenlaskijan koronmaksupäätösten mukaisesti. Transaktiokulut laskennallisella verolla vähennettynä esitetään AT1-pääomalainan pääomaa vähentävänä eränä omassa pääomassa. Tähän liittyvä laskennallinen verosaaminen tuloutuu transaktiokulujaksotuksen verovähennysten mukana. Oma pääoma on esitetty liitteessä 40.

20. Tuottojen ja kulujen kirjaaminen

20.1 Korkokate

Korkotuotot rahoitusvaroista ja korkokulut rahoitusveloista kirjataan korkokatteeseen. Efektiivisen koron laskemisessa otetaan huomioon transaktiomenot, yli-/alihinna sekä saadut ja maksetut palkkiot, joiden katsotaan olevan korvausta konsernin ottamasta rahoitusinstrumenttiin liittyvästä riskistä ja joiden katsotaan kuuluvan kiinteäksi osaksi rahoitusinstrumentin efektiivistä korkoa. Yli-/alihinna jaksetaan vaihtuvakorkoisten rahoitusvelkojen osalta liikkeeseenlaskusta seuraavaan koronmaksupäivään ja kiinteäkorkoisten osalta eräpäivään. Vaihtuvakorkoisten saamistodistusten yli-/alihinnan konserni jaksottaa eräpäivään asti. Vallitsevassa markkinatilanteessa rahoitusvaran yli-/alihinnan ei katsota johtuvan markkinakorkojen muutoksesta, vaan pääosin luottoriskistä. Sijoituksen arvo ei palaudu nimellisarvoon, kun sen korko tarkistetaan markkinakorkojen mukaiseksi, jolloin jaksottaminen seuraavaan koronmaksupäivään ei ole perusteltua. Konserni arvioi markkinatilanteen muutosten vaikutusta jaksottamisperiaatteeseen ja sen soveltamiseen säännöllisesti.

Varoista syntyvät negatiiviset korkotuotot esitetään korkokuluina ja veloista syntyvät negatiiviset korkokulut korkotuottoina. Kuntarahoitus-konserni kirjaa korkotuottoihin varoja suojaavien, suojauslaskennassa olevien johdannaisten korkotuotot ja -kulut ja korkokuluihin velkoja suojaavien, suojauslaskennassa olevien johdannaisten korkotuotot ja -kulut.

20.2 Palkkiotuotot ja -kulut

Palkkiot, jotka eivät ole kiinteä osa rahoitusinstrumentin efektiivistä korkoa, käsitellään IFRS 15 -standardin mukaisesti. Nämä palkkiotuotot tuloutetaan, kun palvelun sovitut suoriteveloitteet luovutetaan asiakkaalle. Keskeisenä kriiteerinä on määräysvallan siirtyminen. Palkkiotuotot kirjataan siihen määrään, johon konsernin odotetaan olevan oikeutettu asiakkaalle luovutettavia palveluja vastaan.

Konsernin palkkiotuotot koostuvat pääosin rahoituksen neuvonantopalveluista saatavista palkkioista sekä sähköisistä palveluista perittävistä palkkioista. Palkkioiden suoriteveloitteet täytyvät palkkion luonteen mukaisesti joko ajan kuluessa tai yhtenä ajankohtana. Neuvonantopalveluihin liittyvät palkkiot peritään asiakkaalta pääosin palvelun suorittamisen jälkeen sopimusehtojen mukaisesti ja sähköisiin palveluihin liittyvät palkkiot laskutetaan kerran vuodessa ja tuloutetaan ajan kuluessa. Muut palkkiot veloitetaan ja tuloutetaan palvelun suorituksen yhteydessä yhtenä ajankohtana.

Palkkiokulut sisältävät maksetut takauspalkkiot- ja säilytyskulut sekä varainhankintaohjelmien päivityskulut ja ne kirjataan suoriteperusteella.

20.3 Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot

Erä *Arvopaperikaupan nettotuotot* sisältää käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavien rahoitusvarojen ja -velkojen käypien arvojen muutokset, suojauslaskentaan kuuluttomien johdannaisten (johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti) käypien arvojen muutokset sekä näiden erien myyntivoitot ja -tappiot. Erä *Valuuttatoiminnan nettotuotot* sisältää kaikkien valuuttamääräisten erien realisoitumattomat ja realisoituneet kurssierot. Myös suojauslaskennan suojauskohteiden ja suojausinstrumenttien valuuttakurssierot sisältyvät tähän erään.

20.4 Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattujen rahoitusvarojen nettotuotot

Erä sisältää käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattujen rahoitusvarojen myyntivoitot ja -tappiot.

20.5 Suojauslaskennan nettotulos

Erä *Suojauslaskennan nettotulos* sisältää suojauslaskennassa olevien rahoitusvarojen ja -velkojen sekä niitä suojaavien johdannaissopimusten nettotuloksen käypään arvoon arvostamisesta suojatun riskin osalta. Valuuttamääräisten suojauskohteiden ja niitä suojaavien johdannaisten valuuttakurssiero sisältyy erään *Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot*.

20.6 Liiketoiminnan muut tuotot

Liiketoiminnan muina tuottoina konserni esittää aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden myyntivoitot sekä muut tuotot.

20.7 Hallintokulut

Hallintokulut sisältävät palkat ja palkkiot, eläkekulut sekä muut henkilösivukulut. Lisäksi hallintokuluina esitetään IT-, markkinointi- ja muut hallintokulut.

20.8 Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä

Erään kirjataan aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden sekä käyttöoikeusomaisuuserien poistot sekä mahdolliset arvonalentumiset. Poistoperiaatteet käsitellään luvuissa 15. *Aineettomat hyödykkeet* ja 17. *Aineelliset hyödykkeet* sekä 14. *Vuokrasopimukset*.

20.9 Liiketoiminnan muut kulut

Erään *Liiketoiminnan muut kulut* sisältyy konsernin maksamat viranomaismaksut, vuokrat sekä muut luottolaitoksen varsinaisesta toiminnasta johtuvat kulut.

Viranomaismaksut sisältävät vakaumaksut sekä hallinto- ja valvontamaksut Finanssivalvonnalle ja Euroopan keskuspankille. Vakausmaksuilla kartutetaan EU:n kriisinratkaisurahastoa. Kriisinratkaisurahastoa hallinnoi EU:n yhteinen kriisinratkaisuneuvosto, joka päättää vakaumaksujen suuruudesta. Vakausmaksu määräytyy maksuvelvollisen

koon sekä sen liiketoiminnan sisältämien riskien mukaan. Tilikaudelle kohdistettava vakausmaksu kirjataan kokonaan kuluksi tilikauden alussa käyttäen arviota maksun suuruudesta ja sitä oikaistaan sen jälkeen, kun maksu on suoritettu. Vakausmaksun lisäksi konserni maksaa EU:n yhteiselle kriisinratkaisuneuvostolle vuosittaista hallintomaksua. Myös Rahoitusvakausrastolle maksetaan vuosittaista hallintomaksua, joka määräytyy samoilla perusteilla kuin Finanssivalvonnan valvontamaksu. Hallintomaksut kirjataan suoriteperusteella erään *Liiketoiminnan muut kulut*.

Finanssivalvonnan valvontamaksu perustuu kiinteään perusmaksuun sekä valvottavan taseen loppusummaan. Euroopan keskuspankille maksettava valvontamaksu määräytyy valvottavan merkittävyyden ja riskiprofiilin perusteella. Valvontamaksut kirjataan suoriteperusteella erään *Liiketoiminnan muut kulut*.

20.10 Rahoitusvarojen arvonalentumis- ja luottotappiot

Erässä esitetään odotettavissa olevat luottotappiot jakotettuun hankintamenuun luokitelluista rahoitusvaroista sekä käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavista rahoitusvaroista sekä lopulliset luottotappiot ja niiden palautukset kaikista rahoitusvaroista.

Luottotappioiden ja arvonalentumisten periaatteet käsitellään luvussa 9. *Rahoitusvarojen arvonalentuminen*.

21. Työsuhde-etuudet

21.1 Lyhytaikaiset työsuhde-etuudet

Lyhytaikaiset työsuhde-etuudet sisältävät palkat, palkkiot sekä luontaisedut, vuosilomat ja tulospalkkiot. Konserni kirjaa näistä etuuksista syntyvät kulut sille kaudelle, jolla työntekijät suorittavat kyseisen työn.

Lyhytaikaiset työsuhde-etuudet ovat työsuhde-etuuksia (muita kuin työsuhteen päättämiseen liittyviä etuuksia), jotka odotetaan maksettavan kokonaisuudessaan kahdentoista kuukauden kuluessa sen tilikauden päättymisestä, jonka aikana työntekijät suorittavat asianomaisen työn. Tuloslaskelman erä *Palkat ja palkkiot* koostuu lyhytaikaisten työsuhde-etuuksien lisäksi työsuhteen päättämiseen liittyvistä etuuksista.

21.2 Työsuhteen päättämiseen liittyvät etuudet

Työsuhteen päättämiseen liittyvät etuudet ovat työsuhde-etuuksia, jotka annetaan vastikkeeksi siitä, että työntekijän työsuhde päättyy, kun konserni päättää lopettaa työntekijän työsuhteen ennen normaalia eläkkeelle jäämisaikaa tai työntekijä päättää hyväksyty tarjotut etuudet vastikkeeksi työsuhteen päättämistä. Työsuhteen päättämiseen liittyvät etuudet perustuvat työsuhteen päättämiseen, eivät työsuoritukseen.

21.3 Työsuhteen päättämisen jälkeiset etuudet

Työsuhteen päättämisen jälkeiset etuudet maksetaan saajilleen työsuhteen päättämisen jälkeen. Kuntarahoitus-konsernissa nämä etuudet koostuvat eläkkeistä. Konsernin eläkejärjestelyt ovat maksupohjaisia järjestelyitä. Eläketurva on hoidettu ulkopuolisen eläkevakuutusyhtiön kautta. Maksupohjaisissa eläkejärjestelyissä konserni maksaa kiinteitä eläkevakuutusmaksuja eläkevakuutusyhtiölle eikä konsernilla tämän jälkeen ole juridista tai todellista velvollisuutta lisämaksujen suorittamiseen, jos eläkevakuutusyhtiöllä ei ole riittäviä varoja maksaa eläkkeitä kuluvalta tai aiemmilta kausilta. Eläkejärjestelyihin tehdyt suoritukset kirjataan tulosvaiikutteesti sillä tilikaudella, jota veloitus koskee.

Konsernin palkitsemisjärjestelmä on kokonaisuudessaan maksuperusteinen ja sen kuvaus on saatavilla konsernin verkkosivuilla osoitteessa www.kuntarahoitus.fi.

22. Tuloverot

Konsernin tuloslaskelman erään *Tuloverot* kirjataan konserniyhtiöiden tulosten perusteella määräytyvät kauden verotettavaan tuloon perustuvat verot sekä laskennallisten verojen muutokset. Verot merkitään tuloslaskelmaan, paitsi jos ne liittyvät muihin laajan tuloksen eriin tai suoraan omaan pääomaan kirjattuihin eriin. Tällöin myös vero kirjataan vastaavasti muihin laajan tuloksen eriin tai suoraan omaan

pääomaan. Kauden verotettavaan tuloon perustuvat verot lasketaan niiden verokantojen ja -lakien perusteella, jotka on tilinpäätöspäivään mennessä säädetty tai käytännössä hyväksytty. Tätä veroa oikaistaan mahdollisilla edellisiin tilikausiin liittyvillä veroilla.

Laskennalliset verot kirjataan omaisuus- ja velkaerien tilinpäätöspäivän kirjanpitoarvojen ja verotuksellisten arvojen välisistä väliaikaisista eroista sekä käyttämättömistä verotuksellisista tappioista ja käyttämättömistä verotukseen liittyvistä hyvityksistä. Konsernissa laskennalliset verot muodostuvat emoyhtiössä tehdyn luottotappiovarauksen sekä poistoeron purkamisesta konsernitilinpäätöksessä. Lisäksi laskennallisia veroja muodostuu käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavien rahoitusvarojen arvonmuutoksista, oman luottoriskin muutoksista nimenomaisesti käypään arvoon arvostettavista rahoitusveloista sekä suojauskustannusten (*Cost-of-Hedging*) kirjaamisesta muiden laajan tuloksen erien kautta. Lisäksi AT1-pääomalainan ja siihen liittyvien liikkeeseenlasku- ja korkokulujen käsittelyerosta emon erillistilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen välillä aiheutuu laskennallisia veroja. Laskennalliset verot on esitetty liitteessä 33. Laskennalliset verovelat ja -saamiset lasketaan sen säädetyn verokannan mukaan, jonka ennakoidaan olevan voimassa väliaikaisen eron purkautuessa.

23. IBOR-uudistus

IBOR-uudistuksessa on kyse maailmanlaajuisesta muutoksesta, jonka tavoitteena on IBOR-viitekorkojen (*Interbank Offered Rate*) korvaaminen vaihtoehtoisilla lähes riskittömillä viitekoroilla (*Risk Free Rate, RFR*). Uudistuksen taustalla ovat muun muassa IBOR-viitekorkojen paljastuneet manipulointitapaukset. Euroopan unionissa uudistusta sääntelee vertailuarvoasetus (*EU Benchmark Regulation*). Näkyvimmin IBOR-uudistus vaikuttaa LIBOR-viitekorkoihin (*London Interbank Offered Rate*), jotka ovat paneelipohjaisia viitekorkoja viidessä eri valuutassa (USD, GBP, EUR, CHF, JPY). GBP, EUR, CHF, JPY ja USD (1 vko, 2 kk) LIBOR-viitekorkojen noteeraus päättyy vuoden 2021 jälkeen, minkä vuoksi kyseisiin viitekorkoihin sidotut rahoitusinstrumentit on tullut muuttaa tai korvata vuoden 2021 aikana. USD LIBOR-viitekorkon pidempien maturiteettien (1, 3, 6 ja 12 kk) osalta noteerauksen päättymisen aikataulu on siirretty kesäkuulle 2023.

Euribor on Kuntarahoitus-konsernin eniten käyttämä IBOR-viitekorko. Euriborkoron laskentaperiaatteet muuttuivat vuoden 2019 aikana. Heinäkuussa 2019 Belgian finanssi- ja markkinaviranomainen (*FSMA*) myönsi euriboriin liittyvän valtuutuksen EU:n vertailuarvoasetuksen nojalla. Tämä mahdollistaa sen, että markkinaosapuolet voivat jatkaa euriborin käyttöä sekä nykyisille että uusille sopimuksille. Konsernin tämänhetkinen näkemys on, että euribor tulee pysymään viitekorkona myös tulevaisuudessa.

Kuntarahoitus-konsernilla on IBOR-ehtoisia rahoitusinstrumentteja, jotka on korvattu tai muutettu tai jotka tullaan korvaamaan tai muuttamaan osana IBOR-uudistusta. IBOR-uudistus vaikuttaa erityisesti konsernin varainhankinnan tuotteisiin, johdannaisiin, riskienhallintaan, IT-järjestelmiin, arvostuksiin, vakuuksien hallintaan ja suojauslaskentaan. Toistaiseksi IBOR-uudistuksella ei ole ollut merkittävää vaikutusta konsernin riskienhallinnan periaatteisiin, jotka kuvataan tarkemmin liitteessä 2 *Riskienhallinnan periaatteet ja konsernin riskiasema*.

23.1 IASB:n antamat helpotukset

IASB (*International Accounting Standards Board*) käsittelee IBOR-uudistusta ja sen vaikutuksia taloudelliseen raportointiin kahdessa vaiheessa. Tavoitteena on helpottaa yhtiöiden siirtymistä IBOR-viitekoroista riskittömiin viitekorkoihin ja väliaikaisesti helpottaa niiden IFRS-standardien vaatimuksia, jotka voisivat muodostua esteeksi IBOR-uudistuksen toteutumiselle. Helpotukset koskevat yksinomaan muutoksia, jotka johtuvat suoraan IBOR-uudistuksesta. Mahdollisiin muihin muutoksiin sovelletaan normaaleja IFRS-standardien vaatimuksia myös IBOR-uudistuksen aikana. Annettavat helpotukset ovat Kuntarahoitus-konsernille merkityksellisiä erityisesti, koska konserni soveltaa suojauslaskentaa IBOR-ehtoja sisältäviin suojaussuhteisiin.

Syyskuussa 2019 IASB julkaisi standardimuutoksen IFRS 9, IAS 39 ja IFRS 7 -standardeihin, jonka käytön EU hyväksyi 15.1.2020. Näillä vaiheen 1 standardimuutoksilla helpotetaan suojauslaskennan edellytysten täyttymistä IBOR-uudistuksesta johtuvan suojauskohteen tai suojausinstrumentin kassavirtojen ajoitukseen ja määrään liittyvän epävarmuuden aikana, jotta suojauslaskentaa voidaan jatkaa näiden suojaussuhteiden osalta. Konserni on soveltanut 1.1.2020 alkaen IBOR-uudistukseen liittyviä vaiheen 1 muutoksia IFRS 9, IAS 39 ja IFRS 7 -standardeihin. Muutoksia sovelletaan takautuvasti niihin suojaussuhteisiin, jotka olivat voimassa 1.1.2020 tai jotka on tehty sen jälkeen ja joihin IBOR-uudistus suoraan vaikuttaa. Vaiheen 1 muutosten soveltaminen lopetetaan, kun IBOR-uudistuksen aiheuttama epävarmuutta suojauskohteen tai suojausinstrumentin kassavirtojen ajoitukseen ja määrään ei enää ole tai kun suojauslaskenta päätetään.

Elokuussa 2020 IASB julkaisi vaiheen 2 standardimuutoksen IFRS 9, IAS 39, IFRS 7, IFRS 4 ja IFRS 16 -standardeihin, jonka käytön EU hyväksyi 14.1.2021. Vaiheen 2 helpotukset käsittelevät tilanteita, jotka saattavat vaikuttaa taloudelliseen raportointiin, kun nykyinen IBOR-viitekorko korvataan. Vaiheen 2 standardimuutokset mahdollistavat, että suojauslaskentaa ei tarvitse lopettaa pelkästään siksi, että suojauskohdetta, suojausinstrumenttia tai suojattua riskiä muutetaan IBOR-uudistuksen seurauksena. Vaiheen 2 standardimuutokset sisältävät myös helpotuksia rahoitusinstrumentteihin

tehtävien muutosten kirjanpitokäsittelyyn. IBOR-uudistuksen edellyttämät ja taloudellisesti vastaavat (*economic equivalence*) muutokset rahoitusinstrumentteihin otetaan huomioon päivittämällä efektiivistä korkoa siten, että se vastaa muutosta korkokannassa. Vaiheen 2 standardimuutokset ovat voimassa 1.1.2021 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla. Standardimuutosten aikaisempi soveltaminen on myös sallittua. Kuntarahoitus-konserni on soveltanut vaiheen 2 standardimuutoksia 31.12.2020 alkaen. Vaiheen 2 standardimuutosten soveltaminen lopetetaan, kun IBOR-uudistuksen vaatimat muutokset on toteutettu.

23.2 IBOR-uudistus ja suojauslaskenta

Konsernin suojauslaskentaan liittyvät laatimisperiaatteet kuvataan tarkemmin tämän liitteen luvussa 10. *Suojauslaskenta*.

Konserni on laskenut liikkeeseen useissa eri ulkomaan valuutoissa olevia kiinteäkorkoisia velkainstrumentteja, joihin konserni soveltaa IFRS 9 -standardin mukaista käyvän arvon suojauslaskentaa käyttämällä koron- ja valuutanvaihtosopimuksia (*cross currency interest rate swaps*) tai kiinteästä vaihtuvakorkoiseen korkojohdannaisen (joissa maksetaan USD LIBOR) ja vaihtuvasta vaihtuvaan valuutanvaihtosopimuksen yhdistelmää (joissa saadaan USD LIBOR) suojausinstrumenttina. Vaiheen 1 standardimuutokset mahdollistavat suojauslaskennan jatkamisen, vaikka suojattu riski, kuten GBP LIBOR, USD LIBOR tai muut IBOR-viitekorot, ei välttämättä enää ole erikseen tunnistettavissa. Tämä helpotus ei kuitenkaan koske vaatimusta, jonka mukaan korkoriskikomponentin on edelleen oltava luotettavasti määritettävissä.

Jos riskikomponenttia ei enää voida luotettavasti määrittää, suojaussuhde lopetetaan. Vaiheen 2 standardimuutokset taas mahdollistavat olemassa olevien IBOR-ehtoisten suojaussuhteiden suojauslaskennan jatkamisen tilanteessa, jossa IBOR-uudistuksen seurauksena suojaussuhteeseen tehdään sellaisia muutoksia, jotka normaalitilanteessa johtaisivat suojauslaskennan päättämiseen. Tällaisia muutoksia ovat mm. suojatun riskin muuttaminen IBOR-viitekorosta uuteen riskittömään viitekorkoon tai suojausinstrumenttiin tehtävät muutokset, jos suojausinstrumentti on sidottu IBOR-viitekorkoon ja se muutetaan IBOR-uudistuksen johdosta riskittömään viitekorkoon.

Konserni on tilikauden 2021 aikana tehnyt vaiheen 2 mukaisia muutoksia niihin suojaussuhteisiin, joiden suojattu riski (CHF, GBP, JPY ja USD LIBOR) on muutettu LIBOR-viitekorosta uuteen riskittömään viitekorkoon. Samalla tehtiin tarvittavat päivitykset konsernin suojauslaskennan dokumentaatioon.

Kuntarahoitus-konserni soveltaa IFRS 9 -standardin mukaista käyvän arvon suojauslaskentaa myös euomääräisiin kiinteäkorkoisin liikkeeseen laskettuihin velkoihin, jotka se suojaa johdannaisilla vaihtuvakorkoiseksi euriborkoroksi. Lisäksi konsernilla on euomääräistä kiinteäkorkoista ja pitkiin viitekorkoihin sidottua antolainausta ja leasingrahoitusta. Lainoihin ja leasingiin liittyvältä korkoriskiltä suojaudutaan euriborkorkojohdannaisilla. Konserni soveltaa IAS 39 -standardin mukaista käyvän arvon portfoliosuojauslaskentaa kiinteäkorkoisin ja pitkiin viitekorkoihin sidottuihin lainoihin ja IFRS 9 -standardin mukaista käyvän arvon suojauslaskentaa

kiinteäkorkoisin ja pitkiin viitekorkoihin sidottuun rahoitusleasingiin ja strukturoituun antolainaukseen. Koska euriborkorkojen uskotaan jatkavan viitekorkona myös tulevaisuudessa, konserni ei tällä hetkellä odota IBOR-uudistuksesta johtuvia välittömiä muutoksia näihin suojaussuhteisiin.

Siltä osin, kun IBOR-uudistuksen vaatimia muutoksia ei vielä ole tehty, suojaussuhteiden prospektiivinen tehokkuustaus perustuu vaiheen 1 helpotusten mukaisesti sopimuksen mukaisiin ehtoihin, suojattuihin kassavirtoihin tai suojattuihin riskeihin. Suojaussuhteista aiheutuva tehottomuus sisältyy normaaliin tapaan tuloslaskelman erään *Suojauslaskennan nettotulos*. Liitteessä 26 *Suojauslaskenta* kuvattujen mahdollisten tehottomuuden lähteiden lisäksi IBOR-uudistus saattaa aiheuttaa tehottomuutta, koska suojauskohteiden ja niihin liittyvien suojausinstrumenttien siirtyminen IBOR-viitekorosta uusiin riskittömiin viitekorkoihin voi tapahtua eriaikaisesti. Tämä voi johtaa suojauskohteiden ja niihin liittyvien suojausinstrumenttien toisistaan poikkeaviin arvostuksiin.

23.3 IBOR-uudistuksen johdosta rahoitusinstrumentteihin tehtävät muutokset

Kuntarahoitus-konsernilla on joitakin liikkeeseen laskettuja valuuttamääräisiä vaihtuvakorkoisia velkoja, joissa on poistuva IBOR-viitekorko ja eräpäivä vuoden 2021 jälkeen. Kyseisiin velkoihin ei sovelleta suojauslaskentaa, vaan ne on luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvotettaviksi. Konserni on vuoden 2021 aikana uudelleenstrukturoinut tai takaisinostanut kyseisiä instrumentteja, ja loput tällaiset velat tullaan uudelleenstrukturoimaan alkuvuoden

2022 aikana. Verrattuna konsernin kokonaisvarainhankintaan uudelleenstrukturoidavan IBOR-viitekorkoisen varainhankinnan määrä on pieni. Toteutetut uudelleenstrukturoidin eivät johtaneet taseesta pois kirjaamiseen. Kuntarahoituksella on taseessaan 31.12.2021 vielä joitakin USD LIBOR-viitekorkoon sidottuja vaihtuvakorkoisia velkoja, jotka pyritään takaisinostamaan tai uudelleenstrukturoidaan vuoden 2022 aikana.

Lisäksi konsernilla on johdannaissopimuksia, joissa on poistuva USD LIBOR-viitekorko ja eräpäivä kesäkuun 2023 jälkeen. Nämä johdannaissopimukset sisältävät sekä suojauslaskennassa olevia sopimuksia (kuvattu edellä luvussa 23.2 *IBOR-uudistus ja suojauslaskenta*) että muutoin suojaavia sopimuksia. IBOR-uudistuksen vaatimat muutokset voidaan toteuttaa johdannaissopimuksiin muun muassa uudelleenstrukturoidintina, fall back -ehtojen aktivoitumisena tai sopimuksen purkamisen kautta riippuen muun muassa tavasta, jolla IBOR-uudistuksen vaatimat muutokset toteutetaan rahoitusinstrumenttiin, jota kyseinen johdannainen suojaa.

Konsernin kahdenväliset johdannaissopimukset tehdään ISDA:n (*International Swaps and Derivatives Association*) johdannaissopimusten alla. ISDA on IBOR-uudistuksen johdosta laatinut uudet parannellut sopimusehdot sellaisten tilanteiden varalle, joissa jonkin viitekoron noteerauksia ei ole enää saatavilla (*fall back -ehtot*). Konserni on sopinut johdannaissopimuksensa kanssa näiden uusien ehtojen sisällyttämisestä sopimukseen. Sopimusmuutokset astuivat voimaan tammikuussa 2021.

23.4 Kuntarahoitus-konsernin IBOR-viitekorkosidonnaisuudet

Alla olevassa taulukossa esitetään yhteenveto konsernin niistä IBOR-viitekoron sisältävistä rahoitusinstrumenteista (pois lukien johdannaissopimukset), jotka eräänntyvät vuoden 2021 jälkeen ja kesäkuun 2023 jälkeen (USD LIBOR).

	Vuoden 2021 jälkeen eräänntyvien IBOR-viitekorkoisten rahoitusinstrumenttien kirjanpitoarvo	Kesäkuun 2023 jälkeen eräänntyvien IBOR-viitekorkoisten rahoitusinstrumenttien kirjanpitoarvo
31.12.2021 (1 000 €)		
Rahoitusvarat		
Euribor *	11 677 981	11 281 970
Rahoitusvarat yhteensä	11 677 981	11 281 970
Rahoitusvelat		
Euribor *	-	-
USD Libor	54 469	54 469
JPY Libor	10 842	7 723
Rahoitusvelat yhteensä	65 311	62 193

* Konsernin tämänhetkinen näkemys on, että euribor tulee pysymään viitekorkona myös tulevaisuudessa.

Alla olevassa taulukossa esitetään yhteenveto konsernin vuoden 2021 sekä kesäkuun 2023 jälkeen (USD LIBOR) erääntyvien IBOR-viitekorkosidonnaisten suojauslaskennassa olevien johdannaissopimusten nimellisarvoista.

31.12.2021 (1 000 €) Vaihtuvakorkoinen viitekorko	Vuoden 2021 jälkeen voimassa olevien johdannaissopimusten nimellisarvo	Kesäkuun 2023 jälkeen voimassa olevien johdannaissopimusten nimellisarvo
SEK Stibor	97 558	97 558
USD Libor	11 919 477	6 180 470
Euribor*	38 558 309	33 417 813
Yhteensä	54 575 345	39 695 841

* Konsernin tämänhetkinen näkemys on, että Euribor tulee pysymään viitekorkona myös tulevaisuudessa.

Jos suojaavan johdannaisten molemmat legit (*receive/pay leg*) ovat vaihtuvakorkoisia, ne on esitetty yllä olevassa taulukossa erikseen soveltuvan viitekoron kohdalla.

23.5 IBOR-siirtymäprojekti

Kuntarahoitus-konsernilla on ollut IBOR-siirtymäprojekti, josta vastaa Pääomamarkkinat ja vastuullisuus -toiminnon johtaja. Projektiin osallistui henkilöitä mm. riskienhallinnasta, varainhankinnasta, treasuryä, lakiasioista, taloudesta ja teknologiapalveluista. Projektin tavoitteena on ollut varmistaa konsernin sujuva siirtyminen vaihtoehtoisten riskittömien korkojen käyttöön.

Vuoden 2019 aikana konsernissa toteutettiin IBOR-esiselvitys ja valmistauduttiin IBOR-siirtymäprojektiin.

Vuonna 2020 heinäkuussa LCH-keskusvastapuolen (*London Clearing House*) kautta keskitetysti selvitettyjen euromääräisten korkojohdannaisten diskonttausmenetelmä muuttui EONIA (*Euro Overnight Index Average*) -korosta uuteen €STR (*Euro Short-Term Rate*) -korkoon. Vastaava muutos toteutettiin lokakuussa 2020 Yhdysvaltain dollarin määräisille keskitetysti selvitettyille korkojohdannaisten diskonttausmenetelmän muuttamiseksi Fed Funds -korosta uuteen SOFR (*Secured Overnight Financing Rate*) -korkoon. Lisäksi vuoden 2020 viimeisellä vuosineljänneksellä konserni neuvotteli merkittävän osan johdannaiskaupankäyntiin liittyvien lisävakuussopimusten (*Credit Support Annex, CSA*) vakuudelle maksettavan korkoehdon uusiksi. Sopimuksissa siirryttiin EONIA-korosta €STR-korkoon ja muutettiin kyseisten johdannaissopimusten diskonttausmenetelmää vastaavasti. Osa neuvotteluista siirtyi vuoden 2021 puolelle ja niiden johdannaisten diskonttausmuutos toteutettiin vastaavasti myös vuoden 2021 puolella. Diskonttausmenetelmän

muutoksilla ei ollut olennaista vaikutusta konsernituloslaskelmaan, sillä diskonttausmenetelmien aiheuttamat arvostusmuutokset korvattiin lähtökohtaisesti vastaavan suuruksilla käteiskompensaatioilla.

Vuoden 2021 aikana konsernin IBOR-siirtymäprojektissa keskityttiin erityisesti poistuvien IBOR-viitekorkosidonnainten instrumenttien muuttamiseen tai korvaamiseen vaihtoehtoisilla riskittömillä koroilla tai muutoin taloudellisesti vastaavin ehdoin. Lisäksi konserni neuvotteli loput johdannaisten lisävakuussopimukset €STR-korkoon ja muutti arvostuksissa käytettyjä LIBOR- arvostuskäyriä (JPY, CHF, GBP ja USD) riskittömiin korkokäyriin. Samassa yhteydessä konsernin suojauslaskennassa muutettiin ko. instrumenttien suojattu riski LIBOR-viitekorosta riskittömään korkoon ja tehtiin tarvittavat päivitykset konsernin suojauslaskennan dokumentaatioon.

USD LIBOR-viitekoron pidempien maturiteettien (1, 3, 6 ja 12 kk) noteerauksen päättymisen aikataulu siirrettiin kesäkuulle 2023. Kuntarahoitus-konsernilla on USD LIBOR-viitekorkoon sidottuja rahoitusinstrumentteja, jotka se tulee muuttamaan tai korvaamaan ennen edellä mainitun noteerauksen päättymistä.

Konsernin kaikessa vaihtuvakorkoisessa luotonannossa ja leasingrahoituksessa on viitekorkona euribor. Koska euriborviitekoron odotetaan jatkuvan, konserni odottaa tällä hetkellä IBOR-uudistuksen vaikuttavan ainoastaan rajoitetusti asiakastoimintoihin. Konserni on sitoutunut asiakkaidensa oikeudenmukaiseen kohteluun ja seuraa tarkkaan markkinoiden kehittymistä. Konserni on laatinut viestintä- ja koulutus suunnitelman varmistaakseen, että asiakasvastaavilla on riittävät tiedot ja pätevyys vastata asiakkaiden tarpeisiin asianmukaisesti.

24. Tulevilla tilikausilla sovellettaviksi tulevat uudet ja muutetut standardit sekä tulkinnat

* = Kyseistä säännöstä ei ole hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa 31.12.2021 mennessä.

Konserni ei ole vielä soveltanut seuraavia, IASB:n julkistamia uusia tai uudistettuja standardeja ja tulkintoja. Standardit ja tulkinnat otetaan käyttöön kunkin standardin ja tulkinnan voimaantulopäivästä lähtien, tai mikäli voimaantulopäivä on muu kuin tilikauden ensimmäinen päivä, voimaantulopäivää seuraavan tilikauden alusta lukien. IASB:n julkistamat säännökset, jotka tulevat voimaan myöhemmin kuin 1.1.2021:

Muutokset IAS 16:een Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet – Property, Plant and Equipment — Proceeds before Intended Use* (sovellettava 1.1.2022 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutosten mukaan keskenkäyksen aineellisen hyödykkeen käytöstä syntyneiden tuotteiden myyntituotot ja niihin liittyvät valmistusmenot tulee kirjata tulosaikutteisesti. Muutoksella ei arvioida olevan vaikutusta Kuntarahoitus-konsernin konsernitilinpäätökseen.

Muutokset IAS 37:ään Varaukset, ehdolliset velat ja ehdolliset varat – Tappiolliset sopimukset – Costs of Fulfilling a Contract* (sovellettava 1.1.2022 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutoksilla selvennetään, että kun tappiollista sopimusta koskeva varaus kirjataan väistämättä aiheutuvien menojen perusteella, näihin menoihin sisällytetään välittömien lisämenojen lisäksi myös kohdistettu osuus muista välittömistä menoista. Muutoksella ei arvioida olevan merkittävää vaikutusta Kuntarahoitus-konsernin konsernitilinpäätökseen.

Kansainvälisiin tilinpäätösstandardeihin tehdyt vuosittaiset parannukset 2018–2020 (sovellettava 1.1.2022 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Vuosittaiset parannukset -menetelyn (*Annual Improvements*) kautta standardeihin tehtävät pienet ja vähemmän kiireelliset muutokset kerätään yhdeksi kokonaisuudeksi ja toteutetaan kerran vuodessa. Muutoksilla on selvennetty mm. seuraavia standardeja:

- IFRS 9 Rahoitusinstrumentit – Fees in the '10 per cent' test for derecognition of financial liabilities: Muutoksella selvennetään taseesta poiskirjaamisen 10 %:n testiä palkkioiden osalta siten, että määritettäessä maksettuja palkkioita vähennettyinä saaduilla palkkioilla, lainanottaja sisällyttää vain lainanottajan ja -antajan väliset maksetut tai saadut palkkiot, ml. lainanottajan tai -saajan muiden puolesta maksamat tai saamat palkkiot.
- IFRS 16 Vuokrasopimukset – Lease incentives – esimerkki 13: Muutoksella poistetaan esimerkiksi vuokralle antajan suorittamat vuokratilojen remontointiin liittyvät maksut, sillä esimerkki oli epäselvä siltä osin, miksi kyseiset maksut eivät ole kannustin.

Muutoksilla ei arvioida olevan merkittävää vaikutusta Kuntarahoitus-konsernin konsernitilinpäätökseen.

Muutokset IAS 1:een Tilinpäätöksen esittäminen – Disclosure of Accounting Policies ja IFRS Practice Statement 2 Making Materiality Judgements* (Sovellettava 1.1.2023 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla, aikaisempi soveltaminen on sallittua). Muutokset selventävät olennaisuuden periaatteen soveltamista laatimisperiaatteista annettaviin liitetietoihin. Muutoksella ei arvioida olevan merkittävää vaikutusta Kuntarahoitus-konsernin konsernitilinpäätökseen.

Muutokset IAS 8:aan Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet, kirjanpidollisten arvioiden muutokset ja virheet –Definition of Accounting Estimates* (Sovellettava 1.1.2023 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla, aikaisempi soveltaminen on sallittua). Muutokset selventävät, kuinka yhtiöiden tulisi erottaa laatimisperiaatteiden muutokset kirjanpidollisten arvioiden muutoksista, ja keskittyvät kirjanpidollisen arvion määritelmään ja sen selventämiseen. Muutoksella ei arvioida olevan merkittävää vaikutusta Kuntarahoitus-konsernin konsernitilinpäätökseen.

Muutokset IAS 12:aan Tuloverot – Deferred Tax related to Assets and Liabilities arising from a Single Transaction* (Sovellettava 1.1.2023 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutokset kaventavat alkuperäistä kirjaamista koskevaa poikkeussääntöä ja selventävät, ettei poikkeussääntö sovellu yksittäisiin tapahtumiin, kuten vuokrasopimukset ja purkuvelvoitteet, joista syntyy yhtä suuret ja vastakkaiset väliaikaiset erot. Muutoksella ei arvioida olevan merkittävää vaikutusta Kuntarahoitus-konsernin konsernitilinpäätökseen.

Johto arvioi, että muilla tulevilla tilikausilla sovellettaviksi tulevilla standardeilla ja tulkinnoilla ei ole olennaista vaikutusta konsernitilinpäätökseen.

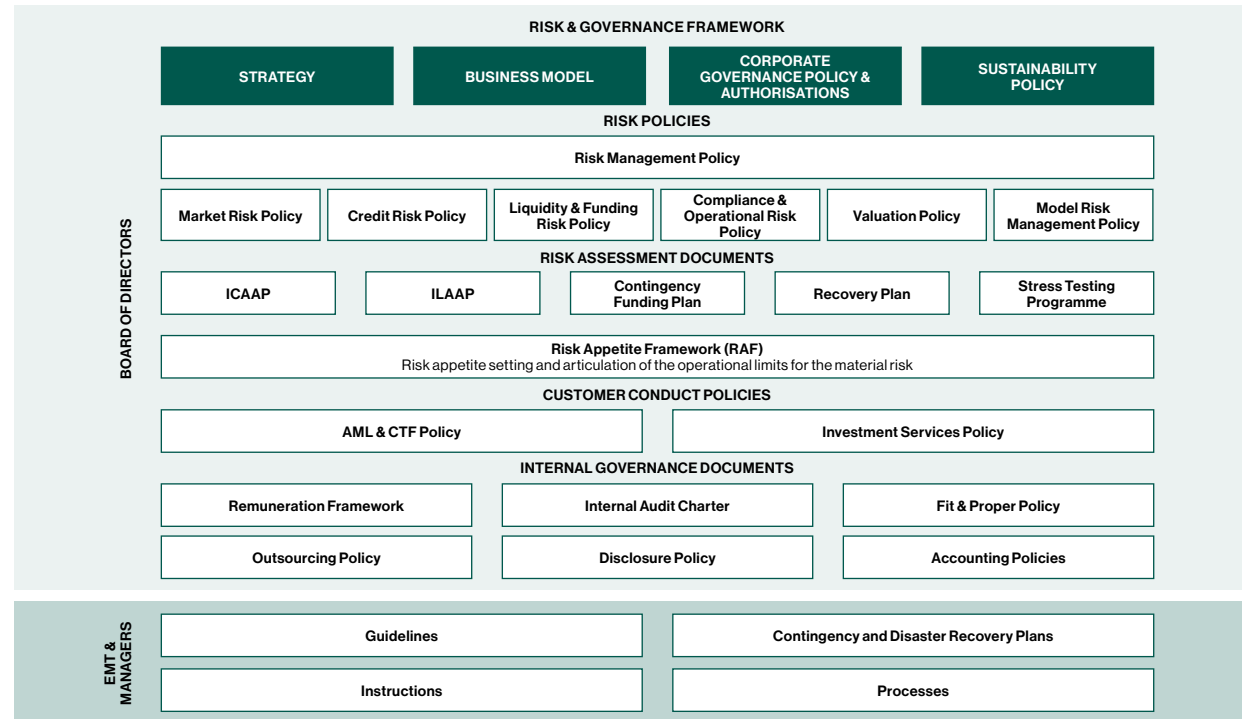
Liite 2. Riskienhallinnan periaatteet ja konsernin riskiasema

1. Riskienhallinnan yleiset periaatteet

Kuntarahoitus-konsernin liiketoiminta edellyttää riittäviä riskienhallintamekanismeja, joilla varmistetaan konsernin riskiaseman säilyminen emoyhtiön hallituksen vahvistamissa puitteissa. Konserni soveltaa riskienhallinnassaan hyvin konservatiivisia periaatteita. Tavoitteena on kokonaisriskiaseman säilyttäminen niin matalalla tasolla, että emoyhtiön hyvää luottoluokitusta (Aa1/AA+) ei vaaranneta.

Konserni kartoittaa säännöllisesti toimintaansa liittyviä riskejä ja kehittää jatkuvasti menetelmiä riskien tunnistamiseksi, mittaamiseksi ja hallitsemiseksi. Riskejä arvioidaan säännöllisesti toteutettavien riskianalyysojen avulla. Analyysojen tavoitteena on tunnistaa toimintaympäristön muutosten mukanaan tuomia uusia haasteita ja riskejä sekä priorisoida riskit ja niiden hallinta analyysojen tulosten perusteella. Konserni suojautuu ja vähentää tunnistamiaan riskejä vakuuksilla, takauksilla, johdannaissopimuksilla, vakuutuksilla ja aktiivisella riskien hallinnalla. Konsernilla ei ole arvionsa mukaan vastuita, joihin sisältyy wrong-way -riskiä (vastapuolen maksukyvyttömyyden todennäköisyydellä on positiivinen korrelaatio yleisten markkinariskitekijöiden kanssa).

Hallitus on vahvistanut konsernille sen hallintoa ja riskienhallintaa koskevan kehyksen (*Risk and Governance Framework*) ja sen osana keskeiset sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehokasta toteuttamista koskevat politiikat ja prosessit alla olevan kuvan mukaisesti.

Konsernin riskinottohalukkuuden viitekehys (*Risk Appetite Framework, RAF*) määrittelee tavoite- ja enimmäistasot eri riski-indikaattoreille. Viitekehystä päivitetään säännöllisesti, vähintään kerran vuodessa, ja dokumentin hyväksyy emoyhtiön hallitus. Riskinottohalukkuuden viitekehys auttaa:

- Tehokkaasti tunnistamaan, mittaamaan ja hallitsemaan strategiasta lähtöisin olevia riskejä sekä muita liiketoimintaan liittyviä sisäisiä ja ulkoisia riskejä,
- Määrittelemään ja päättämään riskin määrästä, jonka konserni haluaa kantaa toteuttaessaan liiketoimintastrategiaansa, sekä aktiivisesti kommunikoimaan siitä,
- Edistämään asiantuntevaa keskustelua konsernin riskinottohalukkuudesta ja mahdollistamaan päätösten haastamisen koskien liiketoimintaa ja riskien ottamista.

Viitekehys on linkitetty sekä lyhyen että pitkän aikavälin strategiaan suunnitelmiin, pääomaan ja talouteen liittyviin suunnitelmiin, elvytysuunnitelmaan (*Recovery Plan*) ja palkitsemispolitiikkaan. Viitekehys on linjassa ICAAPin (*Internal Capital Adequacy Assessment Process*) ja ILAAPin (*Internal Liquidity Adequacy Assessment Process*) kanssa.

Konsernin riskinottohalukkuuden viitekehys on kuvattuna viereisessä kuvassa. Konserni on pysynyt vuoden aikana hallituksen määrittelemän riskinottohalukkuuden puitteissa.

Konsernin riskinottohalukkuudessa ei tapahtunut olennaisia muutoksia vuoden 2021 aikana. Konsernin riskiasema on tilikaudella säilynyt vakaana ja riskitasoltaan maltillisena. Konsernin arvion mukaan riskienhallinta on täyttänyt sille

Yhteenveto konsernin riskinottohalukkuuden viitekehysten indikaattoreista

Riskipilarit	Riski-indikaattorit	Tavoite
Kannattavuus ja pääomat	Luottoluokitus Vähimmäisomavaraisuusvaatimus Korkokatesuhde CET1-suhdeluvun muutos	Riittävän tulotason, kannattavuuden ja pääomien ylläpitäminen jopa stressitilanteissa.
Jälleenrahoitus- ja maksuvalmiusriski	Maksuvalmiusvaatimus NSFR-tunnusluku Rahoitusvaje Jälleenrahoitukseen liittyvät indikaattorit Selviytymishorisontti	Riittävän maksuvalmiuspuskurin ja kestävä rahoitusaseman ja -profiilin ylläpitäminen jopa sressitilanteissa.
Luottoriskit	Järjestämättömät saamiset Odotettavissa olevat luottotappiot Keskimääräinen sisäinen riskiluokitus (asiakasrahoitus) Nimikonsentraatio (asiakasrahoitus ja johdannaisportfolio) Uuden asuntotuotannon energiatehokkuus ESG riskit Keskimääräinen luottoluokitus (liikviditeettiportfolio) Maantieteellinen keskittyneisyys (liikviditeettiportfolio)	Kuntarahoituksen liiketoimintamalliin sopivan vakaan luottoriskiprofiilin ylläpitäminen.
Markkinariskit	EVE-riski Tuloriski Basis-riski Valuuttariski Hintariski Käyvän arvon volatiliteetti Varovainen arvostaminen (<i>prudent valuation</i>)	Kuntarahoituksen liiketoimintamalliin sopivan vakaan markkinariskiprofiilin ylläpitäminen.
Operatiiviset riskit	Henkilöstöhallintoon liittyvät indikaattorit IT- ja liiketoiminnan jatkuvuusriskit Tietoverkkorikollisuus ja tietosuojariskit Sisäiset väärinkäytökset Prosessi- ja menettelytapariskit Säännösten rikkomukset Operatiiviset tappiot	Tehokkaan operatiivisen valvonnan ja sääntöjen noudattamisen ylläpitäminen toimivan ja vastuullisen liiketoiminnan tukemiseksi.

asetetut vaatimukset. Konsernin riskienhallintaa ja käytettyjä riskienhallintamenetelmiä ja -prosesseja kehitetään jatkuvas-
ti. Vuoden 2021 aikana on kehitetty erityisesti ESG-riskeihin
(*Environmental, Social, Governance, ESG*) liittyviä kyvykkyyk-
siä. Riskiasemasta raportoidaan säännöllisesti emoyhtiön
hallitukselle. Lisäksi riskienhallintajohtaja esittää vähintään
puolivuositain hallituksen riskivaliokunnalle laajemman koko-
naiskatsauksen riskiasemasta suhteessa eri riskialueisiin.

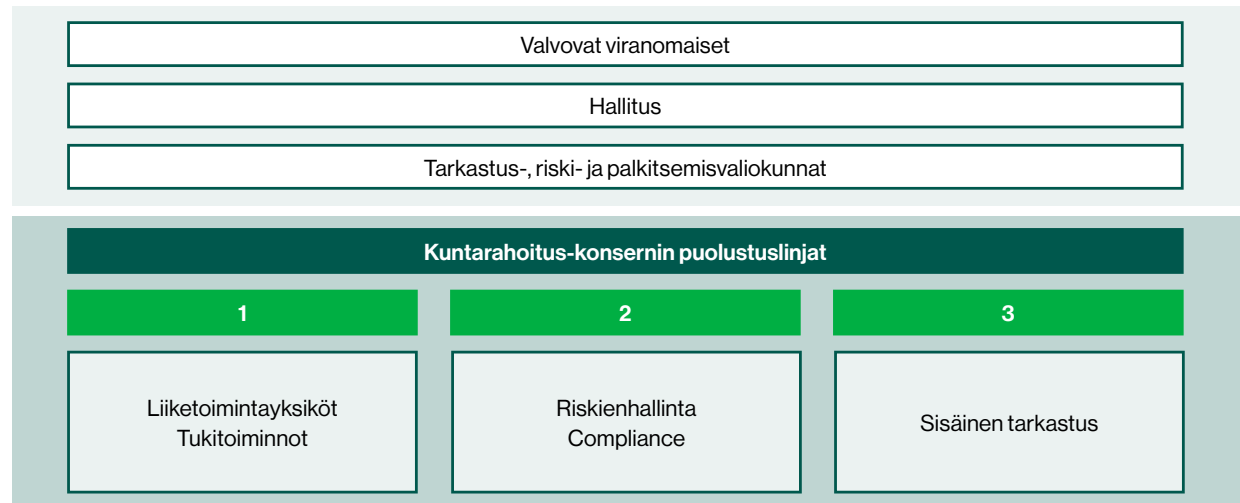
Useat konsernin pääomamarkkinatapahtumien vastapuolet
sijaitsevat Yhdistyneessä kuningaskunnassa, joka on eronnut
(*Brexit*) Euroopan unionista (*EU*). Brexitin jälkeen joidenkin
konsernin Yhdistyneessä kuningaskunnassa toimivien vas-
tapuolten kyky tarjota rahoituspalveluja EU:ssa sijaitseville
vastapuolille on rajoitettu, minkä vuoksi kyseiset vastapuolet
ovat päättäneet siirtää toimintansa EU:n jäsenvaltioihin.
Rahoituksen ja likviditeetin hallinnan jatkuvuuden varmista-
miseksi konserni on uudistanut liikesuhteitaan vastaavasti.
Nämä uudelleenjärjestelyt ovat vaatineet neuvotteluja ja uu-
sien oikeudellisten asiakirjojen laatimista sekä liiketoiminnan
siirtämistä uusille yksiköille. Brexitin välittömät vaikutukset
konsernille ovat vähäisiä.

IBOR-uudistuksessa on kyse maailmanlaajuisesta muutok-
sesta, jonka tavoitteena on IBOR-viitekorkojen (*Interbank
Offered Rate*) korvaaminen vaihtoehtoisilla lähes riskittömillä
viitekorolla (*Risk Free Rate, RFR*). Uudistuksen taustalla
ovat muun muassa IBOR-viitekorkojen paljastuneet mani-
pulointitapaukset. Euroopan unionissa uudistusta sääntelee

vertailuarvoasetus (*EU Benchmark Regulation*). Näkyvimmin
IBOR-uudistus vaikuttaa LIBOR-viitekorkoihin (*London Inter-
bank Offered Rate*), jotka ovat paneelipohjaisia viitekorkoja
viidessä eri valuutassa (USD, GBP, EUR, CHF, JPY). GBP,
EUR, CHF, JPY ja USD (1 vko, 2 kk) LIBOR-viitekorkojen
noteeraus päättyy vuoden 2021 jälkeen. USD LIBOR-vii-
tekoron pidempien maturiteettien (1, 3, 6 ja 12 kk) osalta
noteerauksen päättymisen aikataulu on siirretty kesäkuulle
2023. Toistaiseksi IBOR-uudistuksella ei ole ollut merkittävää
vaikutusta konsernin riskienhallinnan periaatteisiin. Konser-
nin IBOR-siirtymäprojektin tilannetta käsitellään laajemmin
laatimisperiaatteissa (Liite 1) luvussa 23. *IBOR-uudistus*.

2. Riskien- ja vakavaraisuuden hallinnan organisointi

Kuntarahoituksen toimintaan liittyvien riskien hallinta on orga-
nisoitu kolmeen puolustuslinjaan. Kuntarahoitus-konsernilla
on koko toiminnan kattava riskienhallintakehikko, joka pitää
sisällään eri yksiköiden ja päätöksentekoelementtien selkeät teh-
tävät ja vastuut. Sisäisellä valvonnalla varmistetaan, että kon-
sernissa toimitaan vahvistettujen politiikkojen ja prosessien
mukaisesti. Tätä tukevat eri prosesseihin liittyvät kontrollit.
Sisäistä valvontaa toteutetaan kaikilla organisaatiotasolla
ja sisäisen valvonnan toimintatavat määritetään huomioiden
toiminnan luonne ja laajuus. Ensisijaisesti sisäistä valvontaa
toteutetaan operatiivisessa liiketoiminnassa, jossa sisäinen
valvonta on jatkuvaa ja osa päivittäistä toimintaa.

Hallituksen tehtävänä on huolehtia emoyhtiön hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä. Hallitus vastaa sille osakeyhtiölaissa, yhtiöjärjestyksessä sekä muussa lainsäädännössä ja viranomaissääntelyssä määritellyistä tehtävistä. Hallituksen tehtävät ja toimintaperiaatteet Kuntarahoituksessa on vahvistettu osana Corporate Governance -politiikkaa ja sen liitteenä olevassa hallituksen työjärjestyksessä. Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä on saatavilla Kuntarahoituksen verkkosivuilla. Hallituksen keskeisiin tehtäviin kuuluu vahvistaa konsernin strategia, vuosittainen toimintasuunnitelma ja budjetti, seurata konsernin taloudellista tilannetta ja valvoa, että hallinto ja erityisesti riskienhallinta on asianmukaisesti järjestetty johdon toimesta. Hallitus päättää myös kaikista toiminnan laatuun ja laajuuteen nähdén laajakantoisista asioista.

Lainsäädännön edellyttämällä tavalla ja järjestääkseen työnsä mahdollisimman tehokkaasti Kuntarahoituksen hallitus on perustanut avukseen tarkastusvaliokunnan, riskivaliokunnan sekä palkitsemisvaliokunnan käsiteltävien asioiden valmisteluun. Hallitus voi perustaa tarpeen mukaan myös muita valiokuntia.

Tarkastusvaliokunnan tarkoituksena on hallituksen valmistelevana elimenä avustaa hallitusta taloudelliseen raportointiin ja sisäiseen valvontaan liittyvissä tehtävissä. Työnsä puitteissa tarkastusvaliokunta valvoo myös tilintarkastajien ja sisäisen tarkastuksen toimintaa.

Riskivaliokunta avustaa hallitusta luottolaitoksen riskistrategiaa ja riskinottoa koskevissa asioissa sekä sen valvomisessa, että toimiva johto noudattaa hallituksen päättämää riskistrategiaa. Riskivaliokunnan on arvioitava, vastaavatko yhtiön pääomaa sitovista palveluista perimät hinnat yhtiön liiketoimintamallia ja riskistrategiaa sekä jos näin ei ole, valmisteltava hallituksen hyväksyttäväksi suunnitelma asian korjaamiseksi. Riskivaliokunnan on myös avustettava hallituksen palkitsemisvaliokuntaa terveiden palkitsemisjärjestelmien luomisessa ja arvioitava, kannustavatko palkitsemisjärjestelmät ottamaan huomioon laitoksen riskit, pääoma- ja maksuvalmiusvaatimukset sekä tuottojen jaksotuksen ja tuottojen kertymistodennäköisyyden.

Hallituksen palkitsemisvaliokunta valmistelelee palkitsemisjärjestelmään liittyvien tavoitteiden asettamista, palkitsemisjärjestelmän tavoitteiden saavuttamisen arviointia, palkitsemisjärjestelmän kehittämistä sekä toimitusjohtajan ja toimitusjohtajalle raportoivien henkilöiden palkkoja, palkkiota ja etuja koskevat asiat hallituksen päätettäväksi.

Ensimmäisessä puolustuslinjassa liiketoimintayksiköillä ja tukitoiminnoilla on omistajuus olennaisista riskityypeistä, ja ne ovat vastuussa riskien tunnistamisesta, arvioinnista sekä hallinnasta. Kuntarahoituksen riskinottohalukkuus, ohjeet, prosessit, kontrollit ja limiitit ohjaavat tätä työtä. Kaikki työntekijät, jotka toimivat ensimmäisessä puolustuslinjassa ovat omien työtehtäviensä osalta vastuussa riskien hallinnasta.

Toinen puolustuslinja käsittää riippumattoman riskienhallinta- ja compliance -toiminnon. Riippumaton riskienhallintatoiminto täydentää liiketoimintayksiköiden työskentelyä itsenäisellä valvonta- ja raportointivastuullaan. Riippumaton riskienhallinta on vastuussa riskeihin liittyvistä ohjeistuksista ja prosesseista, neuvonnasta ja tiedotuksesta, riskistrategian, -limiittien ja riskinottohalukkuuden linjaamisesta osana riskinottohalukkuuden viitekehystä, sekä hallituksen ja johtoryhmän tiedotuksesta Kuntarahoituksen riskiprofiiliin tai -strategiaan mahdollisesti vaikuttavista asioista. Compliance-toiminnon päätehtäviin kuuluvat johdolle tapahtuva raportointi Kuntarahoituksen toimintaan vaikuttavan sääntelyn muutoksista ja niiden mahdollisista vaikutuksista operatiivisiin toimintoihin. Lisäksi tehtäviin kuuluvat sisäinen tiedotus, koulutus ja ohjeistus sääntelyyn perustuen, sisäisten prosessien tarkistaminen sääntelyä vastaavaksi sekä kommunikointi valvontaviranomaisten kanssa ja tähän liittyvien toimenpiteiden seuranta konsernissa.

Kolmannessa puolustuslinjassa riippumaton sisäinen tarkastus tekee säännöllisesti riskiperusteisia tarkastuksia hallituksen ja tarkastusvaliokunnan hyväksymän vuosisuunnitelman mukaisesti. Sisäisen tarkastuksen tehtävänä on kahden ensimmäisen puolustuslinjan riippumaton tarkastelu, ja se hoitaa tehtävänsä täysin muista puolustuslinjoista riippumattomana.

3. Stressitestit

Kuntarahoitus-konserni tekee jatkuvasti liiketoimintaansa liittyvää stressitestausta emoyhtiön hallituksen hyväksymän stressitestiohjelman (*Stress Testing Programme*) mukaisesti. Vuosittaiset ICAAP- ja ILAAP-prosessit sisältävät vakavaraisuuden ja likviditeetin riittävyyden stressitestausta. Liiketoiminnasta riippumaton riskienhallinta on vastuussa stressiskenaarioiden suunnittelemisesta yhteistyössä liiketoimintayksiköiden kanssa. Vuonna 2021 suoritettujen testauksen päätavoitteena oli analysoida Kuntarahoitus-konsernin vakavaraisuuden ja kannattavuuden kehitystä ajanjaksoilla 2021–2024. Testauksen kohteina olivat liiketoiminta-, markkina- ja luottoriskit ja näiden arvioidut taloudelliset vaikutukset eri olosuhteissa. Lisäksi likviditeetin riittävyttä testattiin usean eri stressiskenaarion avulla. Stressitestien tulokset osoittivat aiempien vuosien tapaan, että nykyisillä vakavaraisuusvaatimuksilla oman pääoman taso on tarkastellun ajanjakson aikana riittävä myös erittäin epäsuotuisten olosuhteiden vallitessa. Lisäksi omien varojen osuus täytti myös kesäkuussa 2021 voimaan astuneen CRR II -sääntelyn 3 % vähimmäisomavaraisuusvaatimuksen (*leverage ratio*). Likviditeetin osalta stressitestit osoittivat, että likviditeetin määrä on riittävä myös erittäin epäsuotuisten olosuhteiden vallitessa.

Konserni suoritti lisäksi loppuvuonna 2021 osana elvytys-suunnitelmaansa ns. käänteisen stressitestin (*reverse stress testing*). Tämän stressitestin avulla pyritään löytämään liiketoiminnan jatkuvuutta uhkaavia äärimmäisen negatiivisia skenaarioita sekä toimenpiteitä, joita käyttämällä konserni pystyy selviytymään tilanteesta ja jatkamaan liiketoimintaansa.

Kuntarahoitus-konserni osallistui alkuvuonna 2021 Euroopan keskuspankin ohjaamaan stressitestiin (*SSM Stress Test*), joka kattoi vuodet 2021–2023. Konsernin vakavaraisuus ja vähimmäisomavaraisuusaste säilyivät erittäin vahvoina myös epäsuotuisia taloudellisia oloja kuvaavassa skenaariossa. Tämän vakavan stressiskenaarion mukaan Kuntarahoitus-konsernin CET1-vakavaraisuus olisi vuoden 2023 lopussa 67 % ja vähimmäisomavaraisuusaste 3,6 % (*CRR*). Molemmat luvut ylittävät selvästi viranomaisvaatimukset.

4. Pääoman hallinta

Kuntarahoitus-konsernin omaa pääomaa koskevat tavoitteet suhteessa konsernin riskinottoon ja toimintaympäristöön määritellään vuosisuunnittelun yhteydessä. Suunnitteluhorisontti ulottuu vähintään kolmeen vuoteen, jotta pystytään ennustamaan liiketoiminnan tuloskehitystä ja omien varojen riittävyttä suhteessa muuttuvasta sääntelystä tuleviin kasvaviin pääomavaateisiin sekä reagoimaan riittävän ajoissa mahdollisiin lisäpääomitstarpeisiin. Hallitus hyväksyy vakavaraisuuden hallintasuunnitelman (*ICAAP*) ja valvoo sitä.

Konserni päivittää vakavaraisuuden hallintasuunnitelmansa vähintään kerran vuodessa ja suunnitelman toteutumista seurataan neljännesvuosittain.

Vakavaraisuuden hallinnan tavoitteena on ohjata ja varmistaa, että konsernin vakavaraisuus täyttää asetetut tavoitteet sekä viranomaisvaatimukset, jotta toiminnan jatkuvuus voidaan varmistaa. Vakavaraisuuden hallinta on jatkuvaa ja olennainen osa konsernin strategisen suunnittelun prosessia, joka kattaa strategisten tavoitteiden asettamisen, kehityshankkeiden määrittämisen sekä taloudelliset ennusteet seuraaville vuosille. Tämä tehdään yhteistyössä toimivan johdon ja hallituksen kanssa, ja lopullisen strategian hyväksyy emoyhtiön hallitus. Toimiva johto huolehtii siitä, että konsernin operatiiviset toimenpiteet vastaavat hallituksen vahvistaman strategian mukaisia linjauksia. Toimiva johto laatii vuosisuunnittelun yhteydessä liiketoimintasuunnitelman tulevalle vuodelle ja liiketoimintaennusteet sitä seuraaville vuosille. Tässä yhteydessä arvioidaan myös konsernin riskiasemaa ja sen vaikutusta taloudelliseen asemaan. Riskien arvioinnissa ja mittaamisessa käytetään apuna säännöllisin väliajoin toteutettavia riskianalyysijä sekä erilaisia stressitestiskenaarioita. Näiden pohjalta päivitetään vuosittain vakavaraisuuden hallinnan suunnitelma ja päätetään mahdolliset toimenpiteet omien varojen vahvistamiseksi. Omien varojen riittävyttä seurataan myös kuukausittain liiketoiminnan analysoinnin yhteydessä.

Konserni laskee vakavaraisuuden EU:n vakavaraisuusasetuksen (EU N:o 575/2013) ja sen muutosasetuksen (EU N:o 876/2019) sekä luottolaitosdirektiivin (2013/36/EU) säännöksiin perustuen. Luottoriskin vakavaraisuusvaade lasketaan standardimenetelmällä ja operatiivisten riskien vakavaraisuusvaade perusmenetelmällä. Markkinariskin vakavaraisuuslaskennassa huomioidaan vain valuuttariskit, koska konsernilla ei ole kaupankäyntivarastoa eikä osake- ja hyödykepositioita. Valuuttakurssiriskiltä suojaudutaan vaihtamalla johdannaissopimuksilla kaikki valuuttamääräinen varainhankinta ja sijoitukset euromääräiseksi. Konsernin kaikki asiakasrahoitus on euromääräistä. Konsernilla ei ole merkittäviä avoimia valuuttapositioita. Johdannaisten keskusvastapuoliselvityksen vakuushallinnan seurauksena voi kuitenkin syntyä väliaikaisesti vähäistä valuuttakurssiriskiä. Tätä valuuttakurssiriskiä seurataan ja suojataan aktiivisesti. Vakavaraisuuslaskennassa käytettävien riskipainojen määrittämisessä käytetään Standard & Poor'sin, Moody's Investor Servicen sekä Fitch Ratingsin antamia luokitustietoja. Edellä mainitut yhtiöt ovat vakavaraisuuslaskennassa Finanssivalvonnan hyväksymiä luottoluokituslaitoksia. Kuntarahoitus käyttää luottoriskin vakavaraisuuslaskennassa luottoriskin vähentämistekniikoita, kuten antolainatoiminnassa kuntien antamia takauksia sekä Suomen valtion antamia täytetakauksia. Johdannaisten osalta käytetään vähentämistekniikkana nettoutussopimuksia, lisävakuussopimuksia (*ISDA/Credit Support Annex*) sekä Kuntien takauskeskuksen myöntämiä

takauksia joidenkin johdannaisvastapuolien vastapuoliriskin vakavaraisuusvaateen pienentämiseksi.

Kuntarahoitus-konserni julkistaa tästä toimintakertomuksesta ja tilinpäätöksestä erillisen vakavaraisuutta ja riskienhallintaa koskevan Pilari III -raportin, joka on saatavilla Kuntarahoituksen verkkosivuilla englanninkielisenä.

5. Strategiset riskit

Strategisella riskillä tarkoitetaan sitä, että Kuntarahoitus-konserni valitsisi väärän strategian pyrkiessään taloudellisesti tulokselliseen toimintaan tai että konserni ei pystyisi sopeutamaan valittua strategiaa toimintaympäristön muutoksiin.

Konsernin strategisten riskien hallinta perustuu jatkuvaan seurantaan ja analyysiin asiakkaiden tarpeista, ennusteisiin markkinoiden kehityksestä sekä kilpailutilanteen ja toimintaympäristön muutosten analysointiin. Riskejä ja niiden merkittävyyttä arvioidaan vuosittain osana strategiaprosessia sekä johtoryhmän toteuttaman vuosittaisen arvioinnin yhteydessä. Nykyinen strategia ulottuu vuoteen 2024, ja sen päivitystarvetta arvioidaan vuosittain.

Koronapandemia ei ole konsernin johdon arvion mukaan vaikuttanut merkittävästi konsernin strategiaan riskeihin.

6. Likviditeettiriskit

6.1 Jälleenrahoitus- ja maksuvalmiusriski

Jälleenrahoitusriskillä tarkoitetaan lainojen uudelleen rahoittamiseen liittyvää riskiä. Kuntarahoitus-konserni hallitsee jälleenrahoitusriskiä rajoittamalla rahoitusvarojen ja -velkojen välistä keskimaturiteettia. Rahoitusvaje lasketaan varojen (asiakasrahoitus ja likviditeettiportfolio) ja velkojen (varainhankinta) keskimääräisen maturiteetin erotuksena.

Maksuvalmiusriski tarkoittaa sitä, että konserni ei eräpäivänä kykenisi selviytymään maksuvelvoitteistaan, joita rahoitussovimusten toteuttaminen tai muu rahoitustoiminta aiheuttaa. Konserni hallitsee maksuvalmiusriskiä asettamalla limiitit käytettävissä olevan lyhytaikaisen likviditeetin maksuvalmiusvaatimukselle (*Liquidity Coverage Ratio, LCR*), NSFR-tunnuksellulle (*Net Stable Funding Ratio*) pidemmän aikavälin rakenteellisten likviditeettierojen hallitsemiseksi sekä pitkäaikaisen likviditeetin vähimmäisriittävyydelle (*survival horizon*).

Konserni on tunnistanut useita likviditeetin lähteitä riskinottohalukkuuden viitekehyksen määritelmän mukaisen konservatiivisen maksuvalmius- ja jälleenrahoitusriskiprofiiliin ylläpitämiseksi. Ensisijaiset likviditeetin lähteet ovat lyhytaikainen ja pitkäaikainen varainhankinta, likviditeettiportfolio, repo-markkinat ja käteinen. Keskuspankin likviditeetti-järjestely on konsernille toissijainen likviditeetin lähde.

Konserni noudattaa etukäteisvarainhankinnan (*prefunding*) -periaatetta ja hankkii rahoitusta lyhyen ja pitkän aikavälin varainhankinnan muodossa. Tällä varmistetaan riittävän likviditeetin jatkuva saatavuus kaikissa markkinaolosuhteissa. Likviditeettiportfolion vähimmäismäärä määritetään skenaarioanalyysien avulla vastaamaan sisäisiä ja lakisääteisiä likviditeettitarpeita. Likviditeettitarpeen kattamiseksi konserni arvioi ensin rahoituksen saatavuutta pitkäaikaisen ja lyhytaikaisen varainhankinnan muodossa. Jos rahoitusta ei tällä tavoin olisi saatavissa, konserni voisi hyödyntää likviditeettiportfoliota myymällä omaisuuseriä tai käyttämällä niitä vakuutena repo-markkinoilla. Konsernilla on voimassa olevat sopimukset vastapuolten kanssa kahdenvälisen takaisinostosopimusten (*repo-sopimusten*) tekemiseksi. Repo-järjestelyjä voidaan käyttää kattamaan lunastuksista johtuvat lyhytaikaiset likviditeettitarpeet ja mahdolliset muut odottamattomat muutokset likviditeettiasemassa.

Keskeinen elementti konsernin jälleenerahoitus- ja maksuvalmiusriskien hallinnassa on erittäin likvidin, hyvin tasapainotetun matalariskisen likviditeettiportfolion ylläpitäminen niin, että likvidit varat voidaan joko myydä tai käyttää vakuutena repo-markkinoilla odottamattomassa ja äkillisessä likviditeettitarpeessa. Likviditeettiportfolio koostuu pääasiassa etukäteisvarainhankinnasta (*prefunding*), jota ei vielä ole käytetty asiakasrahoitukseen. Likviditeettiportfolio pidetään tasolla, jolla sekä likviditeetin vähimmäisriittävydelle (*LCR*) että pitkäaikaisen likviditeetin vähimmäisriittävydelle (*survival horizon*) on riittävä puskuri normaalin liiketoiminnan jatkamiseksi yllättävässä likviditeettitarpeessa. LCR-asetuksissa¹ määritellyt korkealaatuiset likvidit varat (*High Quality Liquid Assets, HQLA*) on esitetty seuraavassa taulukossa:

Likviditeettiportfolio jaetaan likviditeetin laadun mukaisiin tasoihin, niin että tasoja 1 ja 2a pidetään korkealaatuisina likvideinä varoina. Likviditeettitaso N varat ovat likvidejä normaalissa markkinatilanteessa (muut likvidit varat).

Jos ensisijaiset rahoituksen lähteet eivät joko ole riittäviä, saatavissa ajoissa tai kustannukset niiden käytöstä nousisivat liian korkeiksi, konserni voi käyttää toissijaisena likviditeetin lähteenä keskuspankin likviditeettijärjestelyä. Konsernin kuntasektorille myöntämät antolainat hyväksytään vakuudeksi keskuspankissa. Konserni on pantannut osan lainasalkusta varmistaakseen tarvittaessa tämän likviditeettilähteen saatavuuden milloin tahansa (Liite 42 *Annetut vakuudet*). Lisäksi konserni pystyy kasvattamaan likviditeettijärjestelyä lisäämällä lainoja vakuuspooliin. Likviditeettijärjestely testataan säännöllisesti, jotta voidaan varmistua siitä, että likviditeetti on tarvittaessa käytettävissä päivänsisäisesti.

Likviditeettiaseman stressitestaaminen on keskeinen väline konsernin likviditeetin riittävyden arvioimisessa. Stressitestauksen tavoitteena on selvittää, onko konsernilla riittävä likviditeetti liiketoiminnan jatkamiseen sekä perus- että stressiskenaariotilanteissa.

LIKVIDIT VARAT, HQLA (1 000 €)	31.12.2021	%-osuus	31.12.2020	%-osuus
Taso 1	10 899 629	82 %	8 560 796	85 %
Taso 2a	910 009	7 %	896 100	9 %
Taso N	1 479 616	11 %	580 086	6 %
Yhteensä	13 289 256	100 %	10 036 984	100 %

¹ *Komission delegoitu asetus (EU) 2015/61 ja komission delegoitu asetus (EU) 2018/1620.*

Liiketoiminnan vuosisuunnitteluprosessin yhteydessä laaditaan myös likviditeetti- ja varainhankintasuunnitelma (*Liquidity and Funding Plan*). Suunnitelman hyväksyy emoyhtiön hallitus ja se katselmoidaan neljännesvuosittain pääomamarkkinoiden johtoryhmän ja riskivaliokunnan toimesta, joka raportoi havaintonsa hallitukselle. Likviditeetti- ja varainhankintasuunnitelma on osa konsernin ILAAPia, ja se sisältää varainhankinnan ja likviditeetin suunnittelun ja ennustamisen. Likviditeetti- ja varainhankintasuunnitelma on yhdenmukainen ICAAPin perusskenaarion kanssa. Suunnitelman tavoitteena on pitää konsernin maksuvalmiuden ja varainhankinnan taso hallituksen määrittelemän riskinottohalukkuuden puitteissa. Siinä otetaan huomioon myös taloudelliset näkökulmat konsernin riittävän pitkän aikavälin kannattavuuden varmistamiseksi.

Vuosittain toteutettavan ILAAPin puitteissa konserni arvioi maksuvalmiuden riittävyttä ennustetun likviditeettitarpeen kattamiseksi sekä perus- että stressiskenaarioiden osalta. ILAAP on olennainen osa konsernin riskienhallinnan viitekehystä, joka sisältää muut strategiset prosessit, kuten riskinottohalukkuuden viitekehysten, ICAAPin, elvytysuunnitelman sekä palkitsemispolitiikan. Riskinottohalukkuuden viitekehys formalisoi näiden prosessien välisen vuorovaikutuksen. Stressitestejä tarvitaan konsernin maksuvalmiuden arvioimiseen kattavalla ja tulevaisuuteen suuntautuvalla tavalla. ILAAP koostuu perusskenaariosta, joka on linjassa ICAAPin perusskenaarion kanssa. Ainoa poikkeus näiden välillä on oletettu rajoitettu pääsy jälleenrahoitusmarkkinoille.

Konserni pyrkii ylläpitämään vahvaa luottoluokitustaan kaikissa markkinaolosuhteissa voidakseen toteuttaa varainhankintasuunnitelmaansa tehokkaasti ja kustannustehokkaasti. Tämän tukemiseksi konsernilla on käytössä standardisoituja viitelainojen liikkeeseenlaskuohjelmia, jotka tarjoavat konsernille joustavuutta ja helpottavat toimeenpanoa. Lisäksi konserni käyttää kahdenvälisiä laina-asiakirjoja joidenkin varainhankinnan vastapuolten kanssa. Kuntarahoituksen kaikella varainhankinnalla on Kuntien takauskeskuksen (KTK) takaus.

Varainhankinnan keskittymäriskillä tarkoitetaan riskiä siitä, että konserni on liian riippuvainen tietyistä tuotteista, markkinasta, maantieteellisestä alueesta, sijoittajilta tai maturiteetista saadusta varainhankinnasta. Riskin pienentämiseksi Kuntarahoitus varmistaa varainhankinnan hajauttamisen eri tuotteille, markkinoille, maturiteeteille ja sijoittajatyypeille, eikä painota liikaa mitään yksittäistä rahoituslähdettä. Hajautuksen mahdollistamiseksi konserni pyrkii ylläpitämään hyviä suhteita sijoittajiin ja järjestäjäpankkeihin sekä etsimään aktiivisesti uusia potentiaalisia sijoittajia ja markkinoita. Konsernin varainhankinnan hajauttaminen suunnitellaan yksityiskohtaisesti osana vuosittaista likviditeetti- ja varainhankintasuunnitelmaa.

Seuraavissa taulukoissa esitetään konsernin rahoitusvelkojen maturiteettijakauma.

**RAHOITUSVELKOJEN
MATURITEETTIJAKAUMA
31.12.2021 (1 000 €)**

	0–3 kk	3–12 kk	1–5 vuotta	5–10 vuotta	yli 10 vuotta	Yhteensä
Velat luottolaitoksille	741 520	583	14 530	22 256	32 368	811 257
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	97 142	146 115	1 235 342	1 014 067	1 370 356	3 863 022
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	5 104 498	5 407 504	18 745 582	4 318 196	2 802 048	36 377 828
Varaukset ja muut velat	337 823	-	-	-	-	337 823
Yhteensä	6 280 983	5 554 202	19 995 454	5 354 519	4 204 772	41 389 929

**RAHOITUSVELKOJEN
MATURITEETTIJAKAUMA
31.12.2020 (1 000 €)**

	0–3 kk	3–12 kk	1–5 vuotta	5–10 vuotta	yli 10 vuotta	Yhteensä
Velat luottolaitoksille	658 737	759	29 601	38 614	37 488	765 199
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	137 168	388 332	979 706	1 427 094	1 505 614	4 437 915
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	8 673 256	4 505 609	13 857 502	3 185 728	3 754 717	33 976 813
Varaukset ja muut velat	237 212	-	-	-	-	237 212
Yhteensä	9 706 373	4 894 700	14 866 809	4 651 436	5 297 819	39 417 138

Rahoitusvelkojen tasearvot ja tulevat korkokassavirrat on muunnettu euroiksi tilinpäätöskurssiin. Velat, joissa on ennakaisen eräännyttämisen mahdollisuus, ovat taulukossa sen mukaisessa maturiteetti luokassa, jolloin eräännyttäminen olisi ensimmäisen kerran mahdollista. Konsernin arvio on, että velkoja tullaan vuoden 2022 aikana eräännyttämään ennakaisesti 25–50 %. Vuoden 2021 aikana eräännytti tällaisia velkoja ennakaisesti 47 %. Erä *Velat luottolaitoksille* sisältää CSA-vakuustalletuksia 741 110 tuhatta euroa (658 120 tuhatta euroa), jotka on esitetty maturiteetti luokassa 0–3 kuukautta, vaikka niiden tosiasiallinen ulosvirtauspäivä ei ole tiedossa ja riippuu johdannaisten markkina-arvojen kehityksestä.

Seuraavissa taulukoissa esitetään konsernin johdannaisten maturiteettijakauma käyvin arvoin.

**JOHDANNAISTEN
MATURITEETTIJAKAUMA
31.12.2021 (1 000 €)**

	0–3 kk	3–12 kk	1–5 vuotta	5–10 vuotta	yli 10 vuotta	Yhteensä
Johdannaissaamiset	89 668	158 549	567 851	368 541	815 067	1 999 676
Johdannaisvelat	-169 425	-1 032 622	-405 040	-110 008	-507 199	-2 224 294
Johdannaissaamisten ja -velkojen korot	155 169	236 860	617 799	155 307	56 189	1 221 324

**JOHDANNAISTEN
MATURITEETTIJAKAUMA
31.12.2020 (1 000 €)**

	0–3 kk	3–12 kk	1–5 vuotta	5–10 vuotta	yli 10 vuotta	Yhteensä
Johdannaissaamiset	13 995	81 899	454 061	583 520	1 224 688	2 358 163
Johdannaisvelat	-184 922	-124 631	-1 728 905	-185 014	-637 098	-2 860 570
Johdannaissaamisten ja -velkojen korot	133 434	239 860	698 692	268 969	128 374	1 469 329

Kuntarahoitus-konserni suojaa kaiken varainhankinnan euromääräiseksi ja vaihtuvakorkoiseksi. Lisäksi lähes koko luotonanto on suojattu vaihtuvakorkoiseksi. Korkokatteen vakauttamistavoitteesta johtuen osa kiinteäkorkoisesta luotonannosta jätetään suojaamatta. Suojaavien johdannaisten kokonaisvaikutuksen arvioimiseksi johdannaissaamisten ja -velkojen erääntyvät korkokassavirrat on esitetty nettona. Johdannaiset, joissa on ennenaikaisen eräännyttämisen mahdollisuus, ovat taulukossa sen mukaisessa maturiteetti-luokassa, jolloin eräännyttäminen olisi ensimmäisen kerran mahdollista.

Konserni on esittänyt rahoitusvarojen maturiteettijakauman eräännyttämisen perusteella liitteessä 18.

6.2 Markkinoiden likviditeettiriski

Markkinoiden likviditeettiriski tarkoittaa sitä, että konserni ei kykenisi realisoimaan tai kattamaan positioitaan markkinahintaan, koska markkinoilla ei ole riittävästi likviditeettiä tai markkinat eivät toimi jonkin häiriön takia.

Konserni seuraa markkinoiden ja sijoitustuotteiden likviditeettiä jatkuvasti. Lisäksi johdannaissopimuksia solmittaessa noudatetaan markkinoiden vakiintuneita standardeja. Lähes kaikki käypään arvoon arvostettavien saamistodistusten markkina-arvot lasketaan markkinoilta saatavien hintanoteerauksien perusteella. Lopuille saamistodistuksista lasketaan markkina-arvo käyttäen muuta markkinainformaatiota. Arvostusmenetelmät ja arvostuksessa käytetyt syöttötiedot on kuvattu tarkemmin liitteessä 17 *Rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot*.

Konsernin varainhankinta on toiminut erinomaisesti koronapandemian aikaisissa poikkeusolosuhteissa. Konsernin varainhankinnan pitkäaikaisena strategiana on ollut hajauttaminen eri valuuttoihin, eri markkinoille, eri maturiteetteihin ja eri sijoittajaryhmiin. Tämä strategia, Kuntarahoituksen maine sijoittajien keskuudessa sekä suomalaisen kuntasektorin turvallisuus sijoituskohteena varmisti Kuntarahoitukselle pääsyn markkinoille läpi koronapandemian ja erityisesti kevään 2020 aikana ajankohtina, jolloin se oli monille muille toimijoille vaikeaa tai jopa mahdotonta. Varainhankintamarkkinoilla tilanne on vakiintunut koronapandemian alusta.

7. Luottoriski

Luottoriskillä tarkoitetaan sitä mahdollisuutta, että sopimusvastapuoli ei suoriudu sitoumuksistaan. Luottoriski on määritelty olennaiseksi riskiksi riskinottohalukkuuden viitekehyksessä huolimatta siitä, että konsernin luottoriskiä vähennetään merkittävästi takauksilla ja/ tai vakuuksilla sekä sillä, että Kuntarahoitus rahoittaa ainoastaan julkisyhteisöjä niin, että kaikki myönnetyt luotot luetaan vakavaraisuuslaskennassa nollariskiluokkaan. Asiakasrahoitus on yksi luottoriskien lähde, mutta luottoriskiä voi syntyä myös muunlaisista saamisista, kuten joukkovelkakirjalainoista, lyhytaikaisista saamistodistuksista ja johdannaissopimuksista sekä taseen ulkopuolisista sitoumuksista, kuten käyttämättömistä luottojärjestelyistä ja -limiiteistä sekä takauksista. Myös maa- ja selvitysriskit luetaan luottoriskeihin.

Seuraavassa taulukossa esitetään konsernin enimmäisaltistuminen luottoriskille ryhmiteltynä tase-erän mukaan.

ENIMMÄISALTISTUS LUOTTORISKILLE (1 000 €)	31.12.2021			31.12.2020		
	Jaksotettu hankintameno ja käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta	, josta odotettavissa olevat luottotappiot	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti *	Jaksotettu hankintameno ja käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta	, josta odotettavissa olevat luottotappiot	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti *
Käteiset varat	8 399 045	0	-	5 565 801	0	-
Saamiset luottolaitoksilta	1 417 310	-82	-	1 841 853	-43	-
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	29 139 898	-1 148	74 145	27 977 887	-1 091	44 438
Saamistodistukset	1 302 354	-41	3 539 074	1 733 355	-42	4 029 859
Johdannaisopimukset	-	-	1 999 676	-	-	2 358 163
Muut varat	240 682	-13	-	244 875	-4	-
Luottolupaukset (taseen ulkopuolinen erä)	2 592 873	-4	-	2 353 978	-4	-
Yhteensä	43 092 161	-1 289	5 612 895	39 717 750	-1 184	6 432 459

* Sisältää kaikki rahoitusvarat, jotka on arvostettu käypään arvoon tulosvaikutteisesti (IFRS 9 -luokitukset: luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti, pakotetusti käypään arvoon tulosvaikutteisesti ja käypään arvoon tulosvaikutteisesti).

Kuntien takauskeskuksesta annettu laki (*KTK-laki*) asettaa Kuntarahoituksen toiminnalle rajat, joiden voidaan katsoa toimivan myös merkittävänä luottoriskin hallinnan välineenä. Kuntien takauskeskus (*KTK*) on julkisoikeudellinen laitos, jonka tarkoituksena on KTK-lain mukaan turvata kuntien yhteinen varainhankinta ja kehittää sitä. Tarkoituksen toteuttamiseksi KTK voi myöntää takauksia kuntien suoraan tai välillisesti omistamien tai kuntien määräämisvallassa olevien luottolaitosten sellaiselle varainhankinnalle, joka käytetään antolainaukseen kunnille, kuntayhtymille, kuntien kokonaan omistamille tai niiden määräämisvallassa oleville yhteisöille sekä valtion viranomaisten nimeämille asuntojen vuokraamista tai tuottamista ja ylläpitoa sosiaalisin perustein harjoittaville yhteisöille tai niiden määräämisvallassa oleville yhteisöille. Kuntarahoitus voi tarjota rahoitusta, johdannaisia tai muita palveluja vain KTK-lain mukaisille asiakkaille ja kohteisiin. Kuntarahoituksen kaikella varainhankinnalla on KTK-takaus, minkä lisäksi Kuntarahoituksella on KTK:n myöntämiä takauksia joidenkin vastapuolten johdannaissopimusten vastapuoliriskien pienentämiseksi.

KTK-lain ohella Kuntarahoituksen asiakkaisiin liittyvien luottoriskien hallinnan peruseriaatteena on, että kaiken asiakkaille myönnettävän rahoituksen ja johdannaissaatavien on Kuntarahoituksen vakavaraisuuslaskennassa saatava niin sanottu nollariskipaino. Tämä kaiken rahoituksen nollariskisyyden vaatimus poikkeaa liiketoimintamallina yleisesti muista luottolaitoksista ja näiden luottoriskipoliittikkaan olennaisesti kuuluvista ja edellytettävistä vakuushallinnan yksityiskohteisemmista riskienhallintalinjauksista. Kuntarahoituksen

luottoriskipoliittikka ja siihen liittyvät toimintatavat nojautuvat keskeisesti tähän periaatteeseen.

Kuntarahoituksen asiakkaita ovat kunnat ja kuntayhtymät, niiden määräysvallassa olevat yhteisöt sekä Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen ARAn nimeämät yleishyödylliset yhteisöt ja kohteet. Kuntarahoitus voi myöntää luottoja ja leasingrahoitusta ilman erillistä vakuutta ainoastaan suoraan kunnalle tai kuntayhtymälle. Muille luotoille vakuudeksi hyväksytään vain kunnan tai kuntayhtymän omavelkainen takaus, tai kiinteistökiinnitys ja valtion täytetakaus. Takauksen tai takaus- ja vakuusjärjestelyn tulee kattaa myönnettävä rahoitus täysimääräisesti. Takaukset ja saatujen vakuuksien käypä arvo otetaan huomioon myös odotettavissa olevien luottotappioiden laskennassa. Kuntarahoitus ei kannan leasingkohteiden jäännösarvoriskiä. Kuntarahoituksella ei ole ollut toimintansa aikana lopullisia luottotappioita asiakkaidensa rahoituksessa mahdollisten kiinteistövakuuksien realisoinnin ja takausten jälkeen.

Kunta-asiakkaat jaetaan kolmeen luokkaan: kunnat, kuntayhtymät ja kuntayhtiöt. Lain mukaan suomalainen kunta ei voi mennä konkurssiin (KonkL 120/2004). Kunnilla on rajoittamaton oikeus nostaa ansiotuloihin perustuvaa kunnallisveroastetta, ja tästä syystä, yhdessä kuntien muiden itsemääräämis-oikeuksien kanssa, suomalaisella kunnalla on valtioiden mukaisesti nollariskipaino luottolaitosten vakavaraisuuslaskennassa. Suomalaiset kunnat ja kaupungit voivat myös perustaa kuntayhtymiä tarjotakseen palveluja, jotka heidän on laillisesti tarjottava asukkaalleen tai harjoitattakseen

aluekehitystä. Kunnat ovat yhdessä kuntayhtymien jäseniä ja ovat täysimääräisesti vastuussa niiden rahoituksesta ja muista vastuista. Kaikki kuntayhtiöiden lainat ovat kuntien (tai kuntayhtymien) takaamia. Näin ollen laiminlyönnin riskin kattaa aina viimekädessä kunta, joka ei lain mukaan voi mennä konkurssiin. Kun lainalla on kunnan tai kuntayhtymän 100 % omavelkainen takaus, Kuntarahoitus-konserni voi hakea maksua suoraan takaajalta laina-ehtojen mukaisesti. Takaajalla on takaussitoumuksen perusteella velvollisuus, lainapääoman lisäksi, maksaa korot ja lainan muut liitännäiskustannukset.

Asuntoasiakasryhmä koostuu kahdentyyppisistä asuntoyhtiöistä: kuntien (tai kuntayhtymien) omistamat tai määräysvallassa olevat yhtiöt ja muut yleishyödylliseksi nimetyt yhteisöt. Kunnat takaavat kuntien tai kuntayhtymien omistamille asuntoyhtiöille myönnettyt lainat, tai nämä lainat voidaan myös luokitella valtion tuella myönnettyihin asuntolainoihin, jolloin lainoilla on kiinteistövakuus ja Suomen valtion täytetakaus. Valtion tukemaa asuntotuotantoa ovat valtion viranomaisen nimeämät yhteisöt ja niiden määräysvallassa olevat yhteisöt, jotka harjoittavat asuntojen vuokrausta tai tuotantoa ja ylläpitoa. Asuntoyhtiöt nimeää ympäristöministeriön valvonnassa toimiva valtion virasto Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus, ARA. Asuntoyhtiöiden lainoilla on Suomen valtion täytetakaus, joka kattaa jäännösriskit, jotka ylittävät kyseisen kiinteistön vakuudesta realisoitavan määrän. Kun lainalla on Suomen valtion täytetakaus, vaaditaan vakuutena olevalle kiinteistölle pääsääntöisesti ensisijainen kiinnitys, paitsi jos laina on valtion tukema asuntolaina, joka myönnetään kunnalle tai kuntayhtymälle, jolloin laissa ei vaadita vakuutta.

Ensisijaisen vakuuden määrän on oltava vähintään 1,3 kertaa lainan määrä. Täytetäkauksen nojalla Suomen valtio vastaa velasta siltä osin kuin sitä ei kateta asuntolainan vakuuden realisoinnista saatavilla varoilla.

Huolimatta Kuntarahoitus-konsernin nollariskiasiakkaisiin perustuvasta liiketoimintamallista konsernilla on käytössä kaikkiin asiakkaisiin nähden riskiluokitusjärjestelmä, jossa asiakkaalle annetaan riskipisteytys osana luotonmyöntöprosessia. Lisäksi riippumaton riskienhallinta laatii vuosittain asiakasanalyysin kaikista asiakkaista, jossa määritetään asiakkaan kulloinenkin riskiluokka. Vuosittainen analyysi ja riskiluokan päivitys tehdään tilinpäätöksen tunnuslukuihin, toimintakertomukseen ja muuhun saatavilla olevaan informaation perustuen. Analyysissa huomioidaan ympäristöön, yhteiskuntaan ja hyvään hallintotapaan (*Environmental, Social, Governance, ESG*) liittyviä riskejä niiltä osin kuin tietoja on asiakkaasta arviointia varten saatavilla. Arvioinnissa korostuvat ilmasto- ja ympäristöriskien mahdolliset vaikutukset, jotka voivat toteutua asiakkaille joko suoraan fyysisinä riskeinä tai ilmastomuutokseen valmistautumiseen liittyvinä siirtymäriskeinä. Asiakkaan riskiluokitus vaikuttaa rahoituksenmyöntöä koskeviin lisäanalysoinnin tarpeisiin, rahoituksen myöntämiseen, päätösvaltuuksiin ja mahdollisesti hinnoitteluun. Konsernilla on käytössään asiakaskokonaisuuskohtaiset limiitit. Lisäksi konserni laskee kiinteistövakuudellisten lainojen lainoituksessa rahoituksen suhdetta kohteen vakuusarvoon (*Loan-to-Value, LTV*) ja seuraa säännöllisesti LTV-arvojen kehittymistä.

Seuraavassa taulukossa esitetään konsernin asiakasrahoituksen riskiluokajakauuma (jossa riskiluokka 5 edustaa parasta luottokelpoisuutta) suhteutettuna kokonaispääomaan, joka pitää sisällään antolainauksen, leasingosaamiset, kuntatodistukset ja taseen ulkopuoliset sitovat luottolupaukset.

RISKILUOKKA	31.12.2021	31.12.2020
5	22,9 %	24,7 %
4	28,7 %	28,0 %
3	38,6 %	37,9 %
2	8,4 %	7,7 %
1	1,4 %	1,8 %
Yhteensä	100,0 %	100,0 %

Luottoriskien hallinta perustuu edellä kuvattujen käytäntöjen lisäksi asiakassuhteen aktiiviseen hoitoon, asiakkaiden tuntemiseen, sopimusvastapuolten huolelliseen valintaan, vastapuolikohtaisiin luottoluokitus- ja määrällimiitteihin, luotettavaan ja ammattitaitoiseen henkilöstöön, päätöksentekovaltuuksiin, kattavaan dokumentointiin sekä jatkuvaan sisäiseen valvontaan ja raportointiin.

Konserni määrittää järjestämättömät saamiset (*Non-Performing Exposures, NPE*) saamisiksi, jotka täyttävät vähintään toisen alla olevista kriteereistä:

- Merkittävät saatavat, jotka ovat viivästyneet yli 90 päivää;
- Konsernin Luottoryhmän (asiakasrahoitus) tai Pääomamarkkinat ja vastuullisuus toiminnon johtoryhmän (liikviditeettiportfolio) arvion mukaan on todennäköistä, ettei velallinen maksa luottovelvoitettaan kokonaan ilman vakuuksien realisointia, riippumatta siitä, onko viivästyneitä suorituksia tai kuinka monta päivää suoritukset ovat viivästyneet.

Järjestämättömät saamiset käsitellään odotettavissa olevien luottotappioiden laskennassa vaiheen 3 vastuina.

Lainanhoitojoustoina raportoidaan saamiset, joiden ehtoja on neuvoteltu uudelleen asiakkaan heikentyneestä maksukyvyystä johtuen. Lainanhoitojoustosaamiset on määritelty tarkemmin laatimisperiaatteissa (Liite 1) kohdassa 9.3 *Lainanhoitojoustot ja muutetut lainat*. Järjestämättömät saamiset sekä lainanhoitojoustosaamiset esitetään liitteessä 27 taulukossa *Ongelmasaamiset*.

Luottoihin ja muihin rahoitusvaroihin, jotka luokitellaan IFRS 9 -standardin mukaisesti jaksotettuun hankintamenuun tai käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattaviksi, sovelletaan IFRS 9 -standardin mukaista odotettavissa olevien luottotappioiden mallia arvonalentumisten laskennassa. Myös rahoitusleasingsaamiset ja taseen ulkopuoliset luottolupaukset ovat arvonalentumisen soveltamisen piirissä johtuen niihin sisältyvästä luottoriskistä. Odotettavissa olevien luottotappioiden laskennassa käytetyt menetelmät on kuvattu laatimisperiaatteissa (Liite 1) kohdassa 9. *Rahoitusvarojen arvonalentuminen*. Määrälliset tiedot konsernin odotettavissa olevista luottotappioista sekä niiden kehityksestä tilikauden aikana esitetään liitteissä 14 ja 27.

Konsernin odotettavissa olevien luottotappioiden määrä suhteessa konsernin taseeseen, 0,003 % (0,003 %), on erittäin alhainen. Odotettavissa olevat luottotappiot suhteessa laskennan piirissä oleviin vastuisiin ovat 0,003 % (0,003 %). Odotettavissa olevien luottotappioiden määrään vaikuttavat olennaisesti konsernin konservatiiviset riskienhallinnan periaatteet, erityisesti konsernin saamat takaukset ja vakuudet sekä asiakaskanta ja vastapuolten korkea luottokelpoisuus.

Liittyen odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaan konsernin johto päätti vuoden 2021 lopussa kirjata 0,4 miljoonan euron lisävarauksen vuodelle 2022 ajoittuvien malimuutosten vaikutusten johdosta. Kiinteistövakuudellisten luottojen tappio-osuuden sekä sopimuksien koko elinkaaren aikaisen laskennan menetelmiä tullaan kehittämään vuoden 2022 aikana.

Luottoriskiä Kuntarahoitus-konsernille aiheutuu myös likvideettiportfolion sijoituksista ja johdannaisinstrumenteista. Vastapuolten valinnassa sovelletaan luottoriskin arvioinnin osalta emoyhtiön hallituksen hyväksymiä, ulkoiseen luottoluokitukseen perustuvia periaatteita ja limiittejä. Sijoitusten luottoluokitus on yksi keskeisimmistä mittareista, joita konserni käyttää likvideettiportfolion sijoituspäätöksissä. Luottoriskin seurannassa käytetään saamistodistusten nimellisarvoja ja johdannaisten luottovasta-arvoja (käyvän arvon menetelmä). Vastapuolista laaditaan säännöllisesti myös sisäinen riskiarvio, jossa arvioidaan taloudellisia ja laadullisia tekijöitä sekä ESG-riskejä vertaamalla yksittäisen liikkeeseenlaskijan ESG-lukua omaisuuslajin yleisen markkinaindeksin viitearvoon.

Seuraavassa taulukossa esitetään likvideettiportfolion sijoitusten luottoluokitusjakauma.

LUOTTOLUOKITUS	31.12.2021	31.12.2020
AAA	59,2 %	57,1 %
AA+	8,8 %	9,5 %
AA	11,5 %	12,5 %
AA-	15,7 %	15,5 %
A+	1,4 %	3,4 %
A	3,3 %	1,4 %
A-	0,0 %	0,6 %
Yhteensä	100,0 %	100,0 %

Kuntarahoitus-konsernilla on lisäksi keskuspankkitalletuksia yhteensä 8 435 miljoonaa euroa (5 601 miljoonaa euroa).

Konserni rajoittaa johdannaissopimuksista syntyvää luottoriskiä solmimalla lisävakuussopimuksia (*ISDA Credit Support Annex*) johdannaisvastapuolensa kanssa. Kuntarahoitus-konsernilla on 36 sellaista johdannaissopimuksia, joiden kanssa sillä on voimassa olevia johdannaissopimuksia. Konsernilla on kaikkien näiden vastapuolten kanssa edellä mainittu lisävakuussopimus.

**JOHDANNAISSOPIMUSTEN NIMELLISARVON JAKAUTUMINEN
VASTAPUOLEN LUOTTOLUOKITUKSEN MUKAAN
(1 000 €)**

	31.12.2021	31.12.2020
Suomalaiset kunnat	1743 647	1930 687
Keskusvastapuoli	40 828 879	36 721 506
AA	15 426 607	14 520 186
A	12 357 720	12 406 794
BBB	70 699	2 045 830
Yhteensä	70 427 552	67 625 003

**CSA-SOPIMUSTEN PERUSTEELLA ANNETUT JA SAADUT KÄTEISVAKUUDET
(1 000 €)**

	31.12.2021	31.12.2020
Annetut vakuudet	-1 310 650	-1 607 100
Keskusvastapuolille annetut vakuudet	-238 943	-243 272
Saadut vakuudet	741 110	658 120
Keskusvastapuolilta saadut vakuudet	333 295	231 180
Nettovakuus	-475 188	-961 072

Johdannaiskaupan vastapuoliin sovelletaan luottokelpoisuuden huomioon ottavia vastapuoliriskikorjauksia (*Credit Valuation Adjustment, CVA*) ja konsernin omaa luottoriskikorjausta (*Debt Valuation Adjustment, DVA*). CVA lasketaan johdannaisvastapuolikohtaisesti simuloimalla konsernin odotetut positiiviset vastuut koko portfolion juoksuajalle ottaen huomioon vastapuolen maksukyvyttömyyden todennäköisyyden ja tappio-osuuden, joka arvioidaan menetettävän mahdollisessa tappio-tilanteessa. Vastapuolen luottoriskin oikaisun laskennassa käytetään syöttötietoina mm. lisävaikuussopimuksien tietoja, markkinoilla yleisesti käytössä olevia oletuksia maksukyvyttömyydestä aiheutuvan todennäköisen tappion osalta sekä luottoriskin vaihtosopimuksista (*Credit Default Swap, CDS*) laskettuja maksukyvyttömyyden todennäköisyyksiä. Vastaavasti määritellään DVA perustuen Kuntarahoitus-konsernin odotettuihin negatiivisiin vastuisiin ottaen huomioon Kuntarahoituksen maksukyvyttömyyden todennäköisyyden ja tappio-osuuden.

Konserni käyttää EMIR-asetuksen mukaisesti OTC-johdannaisoppimusten selvitykseen keskusvastapuoliselvitystä. Toimintamallissa johdannaisten vastapuoleksi muuttuu selvitysprosessin päätteeksi keskusvastapuoli. Järjestelyn tarkoituksena on vähentää yksittäisiin vastapuoliin liittyviä riskejä. Konserni käyttää kahta globaalia pankkia keskusvastapuoliselvityksessä määritysosapuolena eli clearing broker -palveluiden tarjoajana. Konsernin keskusvastapuoliselvittävien johdannaisten vakuuskäsittely perustuu johdannaisen käteisvakuuden päivittäiseen suoritukseen (*Collateralised-to-Market, CTM*).

Konserni voi toiminnassaan altistua myös selvitysriskeille liikkeeseen laskettujen joukkovelkakirjalainojen, myönnetyn rahoituksen, likviditeettiportfolion sijoitusten tai johdannaisransaktioiden osalta. Konsernin toiminta on asiakkaiden rahoituksen osalta riippuvaista kotimaisten maksuliikennepankkien toiminnasta ja vastaavasti kaiken pääomamarkkinoilla toimimisen osalta konsernin kansainvälisten maksuliikennepankkien sekä selvitysosapuolien toiminnasta. Selvitystoimintaa koskevien luottoriskien minimoimiseksi transaktiot toteutetaan lähtökohtaisesti ns. toimitus maksua vastaan-periaatteella (*delivery vs. payment*).

Kuntarahoituksen toiminnan luonne huomioiden konsernille muodostuu asiakasrahoituksesta todennettuja ja tiedostettuja ja riskikeskittyviä esimerkiksi maantieteellisesti (toiminta alueellista), toimialoittain (esimerkiksi kuntakonsernit, asunto- ja asuntoyhteisörahoitus) ja vakuuksittain (kiinteistövakuudet). Kuntasektori on konsernin suurin asiakasrahoituksen keskittymä. Tämä kuntasektoriin kohdistuva riskikeskittymä on väistämätön ja olennainen osa konsernin liiketoimintamallia. Lisäksi huomattava osa asiakasvastuista liittyy epäsuorasti Suomen valtion riskiin johtuen valtion tukeman asuntotuotannon rahoituksen täytetäkauksista. Myös tämä riskikeskittymä liittyy erottamattomasti konsernin liiketoimintamalliin.

Kuntarahoitus on perustettu nimenomaisesti kuntasektorin ja sosiaalisen asuntotuotannon rahoittamista varten ja toimintaa rajaa KTK-laki. Tämän vuoksi keskittymäriskiä ei voida merkittävästi muuttaa. Toisaalta konsernin kaikki saatavat asiakkailta ovat vakavaraisuuslaskennassa nollariskiluokassa, ja tämän vuoksi keskittymäriski on liiketoimintamalli huomioon ottaen hyväksyttävää ja linjassa konsernin liiketoimintastrategian kanssa. Lisäksi suurten asiakasriskien laskennassa kaikki konsernin asiakassaamiset ovat riskin vähentämistekniikoiden jälkeen nolla, minkä vuoksi konserni hyväksyy asiakasrahoitukseensa liittyvän keskittymäriskin luontaisena osana liiketoimintamalliaan.

Myös likviditeettiportfolioon sisältyy keskittymäriskiä, koska sijoituksia tehdään kohtuullisen suppeaan valikoimaan huomioiden konsernin sijoituksille asettamat korkeat luotto- ja likviditeetti vaatimukset. Jotta konserni voi hallita keskittymäriskiä mahdollisimman kattavasti, on sijoituksille määritelty maakohtaiset rajat. Seuraavassa taulukossa esitetään likviditeettiportfolion sijoitusten jakautuminen maantieteellisesti (sisältäen keskuspankkivastapuolen).

MAA/VASTAPUOLI	31.12.2021	31.12.2020
Suomi	16,0 %	19,2 %
Ruotsi	10,5 %	10,1 %
Ranska	12,1 %	10,5 %
Kanada	11,8 %	10,0 %
Norja	10,5 %	9,5 %
Alankomaat	3,8 %	5,7 %
Ylikansalliset	6,4 %	6,3 %
Iso-Britannia	1,1 %	3,7 %
Tanska	7,3 %	5,7 %
Saksa	6,3 %	5,8 %
Australia	2,1 %	2,4 %
Belgia	2,8 %	3,0 %
Uusi-Seelanti	2,6 %	2,5 %
Etelä-Korea	3,0 %	2,1 %
Japani	0,8 %	0,4 %
Luxemburg	1,6 %	1,3 %
Sveitsi	0,4 %	1,1 %
Itävalta	0,8 %	0,7 %
Yhteensä	100,0 %	100,0 %

Kuntarahoitus-konsernilla on lisäksi keskuspankkitalletuksia yhteensä 8 435 miljoonaa euroa (5 601 miljoonaa euroa).

Koronapandemia ei ole heikentänyt Kuntarahoitus-konsernin luottoriskiasemaa ja myös tulevaisuudessa luottoriskiaseman odotetaan pysyvän vakaana konsernin luottoriskistrategian mukaisesti. Yksittäisillä Kuntarahoitus-konsernin asiakkailla taloudenhoito vaikeutui keväällä 2020 koronakriisin vuoksi. Kuntarahoitus tarjosi asiakkailleen mahdollisuuden joustoihin lainojen lyhennyksissä, jos koronapandemia vaikutti väliaikaisesti luotonhoitokykyyn. Lisätietoa myönnettyistä lyhennysvapaista ja odotettavissa olevista luottotappioista esitetään liitteessä 27 *Saamisten ja sitoumusten luottoriskit*. Pandemian äkillinen paheneminen voisi vaikuttaa konserniin luottoriskipreemioiden leventymisenä ja likviditeettiportfolion arvostusten kautta. Lisäksi asiakkaiden taloudellisten vaikeuksien lisääntyminen saattaisi kasvattaa konsernin luottoriskiä ja sitä kautta jonkin verran myös odotettavissa olevia luottotappioita.

8. Markkinariski

Markkinariski tarkoittaa sitä, että konsernille syntyisi tappio, jos markkinahinta tai sen volatiliiteetti muuttuvat konsernin kannalta epäedulliseen suuntaan. Markkinariskejä ovat korko-, valuutta-, osakekurssi- tai muu hintariski.

Konserni on tunnistanut riskinottohalukkuuden viitekehyydessä seuraavat olennaiset markkinariskin lähteet: korkoriski (*Interest Rate Risk in the Banking Book, IRRBB*), valuuttariski, hintariski (*spread risk*) ja käyvän arvon arvostusriski.

Konserni suojautuu markkinariskiltä johdannaissopimuksilla. Johdannaissopimuksia voidaan tehdä ainoastaan suojaus-tarkoituksessa. Konserni soveltaa suojauksissaan pääsääntöisesti IFRS 9 ja IAS 39 -standardien mukaista käyvän arvon suojauslaskentaa. Suojauslaskennan soveltamista on käsitelty tarkemmin laatimisperiaatteissa (Liite 1) kohdassa 10. *Suojauslaskenta* sekä määrällistä tietoa voimassa olevista suojaussuhteista ja niiden tulosvaikutuksista esitetään liitteissä 26 *Suojauslaskenta* ja 8 *Suojauslaskennan nettotulos*. Konserni hyödyntää myös IFRS 9 -standardin sallimaa käyvän arvon optiota (*Fair value option, FVO*) osassa suojaussuhteitaan välttääkseen suojauksesta aiheutuvaa kirjanpidollista epäsymmetriaa (*accounting mismatch*). Käyvän arvon option käytöstä on kerrottu tarkemmin laatimisperiaatteissa (Liite 1) kohdassa 7.2 *Rahoitusvelkojen luokittelu ja arvostaminen* / 7.2.3 *Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettaviksi*. Määrällistä tietoa käyvän arvon option käytöstä on esitetty liitteessä 6 *Nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti luokitellut rahoitusvarat ja -velat* sekä liitteessä 16 *Rahoitusvarat ja -velat*.

8.1 Korkoriski

Kuntarahoitus-konserni hallitsee liiketoiminnasta syntyvää korkoriskiä johdannaissopimusten avulla. Korkoriskiä syntyy pääasiassa euriborkorkojen korkosidonnaisuuden eroista taseen saamisten ja velkojen välillä.

Konsernin strategia rahoitustaseen korkoriskille (*IRRBB*) on varmistaa riittävä kannattavuus korkotasosta riippumatta. Sitä konsernin tavoitteena on vakauttaa konsernin korkokate minimoimalla tuloariski (*Nil risk*) -mittaria. Economic Value of Equity (*EVE*) korkoherkkyys -mittari on konsernin käyttämä toissijainen mittari.

Korkoriskienhallinnan pääperiaatteena on käyttää koronvaih-tosopimuksia (*IRS*) kiinteän koron vastuiden suojaamiseksi ja vaihtamiseksi vaihtuvakorkoisiksi. Suojaukset tehdään peilikuvina (*back-to-back*) niin, että suojaava koronvaih-tosopimus toistaa kaikki suojattavan velan, varan tai portfolion ehdot, jotta se kumoaa suojauskohteen kiinteästä korosta syntyvän korkoriskin.

Huomioiden kuitenkin konsernin ensisijainen tavoite korko-katteen vakauttamisesta konserni voi tavoitteen saavuttami-seksi jättää joitakin kiinteän koron vastuita suojaamatta. Tämä strateginen tavoitepositio luodaan vain käyttämällä konsernin rahoitusvaroja, kuten kiinteäkorkoisia ja pitkiin viitekorkoihin sidottuja lainoja sekä likviditeettiportfolion sijoituksia. Konser-ni ei käytä johdannaisia tavoiteposition luomisessa.

8.1.1 Tuloriski

Tuloriskillä tarkoitetaan koronmuutosten epäedullista vaikutusta korkokatteeseen. Korkoriskin mittaamiseen käytetään useita eri skenaarioita, joista epäedullisin tulema otetaan huomioon. Vaikutusta tarkastellaan suhteessa edellisen vuoden kokonaiskorkokatteeseen määrään. Konserni mittaa tuloriskiä sekä nollakorkolattiaehdon kanssa, että ilman sitä. Alla olevassa laskelmassa on huomioitu konsernin antolainoissa oleva nollakorkolattiaehto.

TULORISKI (1 000 €)	Vaikutus	Suhteessa korkokatteeseen
31.12.2021	0	0,0 %
31.12.2020	-32 180	13,4 %

Tuloriskin laskennassa käytetyt skenaariot:

1. Rinnakkainen shokki ylös (+50 korkopistettä) (2020: +100 korkopistettä)
2. Rinnakkainen shokki ylös (+200 korkopistettä)
3. Rinnakkainen shokki alas (-50 korkopistettä) (2020: -100 korkopistettä)
4. Rinnakkainen shokki alas (-200 korkopistettä)
5. Jyrkkenevän käyrän shokki (lyhytaikaiset korot alas ja pitkäaikaiset korot ylös)
6. Tasaantuvan käyrän shokki (lyhytaikaiset korot ylös ja pitkäaikaiset korot alas)
7. Lyhytaikaisten korkojen shokki ylös
8. Lyhytaikaisten korkojen shokki alas.

Laskettaessa tuloriskiä vuoden 2021 lopussa epäedullisin skenaario oli rinnakkainen shokki ylös (+50 korkopistettä). Kaikkien tuloriskin laskennassa käytettävien skenaarioiden vaikutukset ovat positiivisia, joten tulosriskiä ei ollut 31.12.2021.

8.1.2 Economic Value of Equity

Economic Value of Equity kuvaa taseen nykyarvon korkoherkkyyttä. Sitä mitataan laskemalla korkoherkkien kassavirtojen nykyarvon muutosta korkokäyrän erilaisilla muutoksilla. Korkoriskin mittaamiseen käytetään useita eri korkoskenaariota, joista epäedullisin tulema otetaan huomioon. Vaikutusta tarkastellaan suhteessa konsernin omiin varoihin. Konserni mittaa taseen nykyarvon korkoherkkyyttä sekä nollakorkolattiaehdon kanssa, että ilman sitä. Alla olevassa laskelmassa on huomioitu konsernin antolainoissa oleva nollakorkolattiaehto.

ECONOMIC VALUE OF EQUITY (1 000 €)	Vaikutus	Suhteessa omiin varoihin
31.12.2021	-13 180	0,75 %
31.12.2020	-344 620	21,2 %

8.1.3 Basis-riski

Basis-riski mittaa korkoriskiä, joka johtuu eri korkokäyrien välisen erotuksen (*tenor basis spread*) kaventumisesta tai levenemisestä. Vaikutusta tarkastellaan suhteessa edellisen vuoden kokonaiskorkokatteeseen määrään. Laskelmissa on huomioitu konsernin antolainoissa oleva nollakorkolattiaehto.

BASIS-RISKI (1 000 €)	Vaikutus	Suhteessa korko- katteeseen
31.12.2021	-450	0,19 %
31.12.2020	-12 550	5,2 %

Basis-riskin mittaamiseen käytetään kahta eri korkoskenaarioria, joista epäedullisin tulema otetaan huomioon:

- Kaventuva basis spread -skenaariossa oletetaan, että basis spread kaventuu nykytasosta nolnaan.
- Levenevä basis spread -skenaariossa huomioidaan basis spread muutokset, jotka toteutuivat euroalueen kriisissä vuonna 2011.

8.2 Valuuttariski

Konsernin valuuttariskistrategia on linjassa konsernin konservatiivisen markkinariskien hallinnan kanssa. Konsernilla ei ole merkittäviä avoimia valuuttapositioneja. Konsernin kaikki asiakasrahoitus on euromääräistä. Valuuttariskiltä suojaudutaan vaihtamalla johdannaissopimuksilla kaikki valuuttamääräinen varainhankinta ja sijoitukset euromääräiseksi. Johdannaisten keskusvastapuoliselvityksen vakuushallinnan seurauksena konsernille voi kuitenkin syntyä väliaikaisesti vähäistä valuuttariskiä. Johdannaismarkkinoiden toimivuutta arvioidaan aina ennen uuden liikkeeseenlaskun tai likviditeettisijoituksen tekemistä, jotta voidaan varmistua siitä, että valuuttasuojaukset voidaan tehdä konsernin suojausstrategian mukaisesti. Suojauksissa huomioidaan myös mahdolliset call-optiot kokonaisuudessaan.

Seuraavissa taulukoissa on esitetty konsernin rahoitusvarojen ja -velkojen jakautuminen koti- ja ulkomaan rahan määräisiin eriin.

RAHOITUSVAROJEN JAKAUTUMINEN KOTI- JA ULKOMAAN RAHAN MÄÄRÄISIIN ERIIN

31.12.2021

(1 000 €)

	Kotimaan raha	Ulkomaan raha	Yhteensä
Käteiset varat	8 399 045	-	8 399 045
Saamiset luottolaitoksilta	1 388 667	28 643	1 417 310
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	28 122 834	-	28 122 834
Saamistodistukset	4 811 225	30 202	4 841 428
Osakkeet ja osuudet	-	-	-
Muut varat	238 930	-	238 930
Yhteensä	42 960 701	58 845	43 019 546

RAHOITUSVELKOJEN JAKAUTUMINEN KOTI- JA ULKOMAAN RAHAN MÄÄRÄISIIN ERIIN

31.12.2021

(1 000 €)

	Kotimaan raha	Ulkomaan raha	Yhteensä
Velat luottolaitoksille	2 801 016	-	2 801 016
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	3 262 800	61 885	3 324 685
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	14 636 794	20 690 731	35 327 525
Varaukset ja muut velat	310 555	27 267	337 823
Yhteensä	21 011 165	20 779 883	41 791 049

RAHOITUSVAROJEN JAKAUTUMINEN KOTI- JA ULKOMAAN RAHAN MÄÄRÄISIIN ERIIN**31.12.2020****(1 000 €)**

	Kotimaan raha	Ulkomaan raha	Yhteensä
Käteiset varat	5 565 801	-	5 565 801
Saamiset luottolaitoksilta	1 680 218	161 635	1 841 853
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	27 146 828	-	27 146 828
Saamistodistukset	5 718 838	44 375	5 763 214
Osakkeet ja osuudet	27	-	27
Muut varat	243 269	-	243 269
Yhteensä	40 354 982	206 010	40 560 992

RAHOITUSVELKOJEN JAKAUTUMINEN KOTI- JA ULKOMAAN RAHAN MÄÄRÄISIIN ERIIN**31.12.2020****(1 000 €)**

	Kotimaan raha	Ulkomaan raha	Yhteensä
Velat luottolaitoksille	2 001 478	-	2 001 478
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	3 796 824	87 202	3 884 026
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	14 027 359	18 884 547	32 911 906
Varaukset ja muut velat	77 723	159 489	237 212
Yhteensä	19 903 384	19 131 238	39 034 622

Seuraavissa taulukoissa on esitetty konsernin rahoitusvarojen ja -velkojen valuuttajakauma tasearvoin ja niihin kohdistuvat suojaukset.

**RAHOITUSVAROJEN VALUUTTAJAKAUMA
TASEARVOILLA JA SUOJAUS 31.12.2021
(1 000 €)**

	USD	NOK	GBP	JPY	Muut valuutat	Yhteensä
Saamiset luottolaitoksilta	27 726	3	411	3	499	28 643
Saamistodistukset	30 202	-	-	-	-	30 202
Muut varat	-	-	-	-	-	-
Valuuttariski yhteensä	57 928	3	411	3	499	58 845
Suojaavat johdannaiset	-30 202	-	-	-	-	-30 202
Yhteensä	27 726	3	411	3	499	28 643

**RAHOITUSVELKOJEN VALUUTTAJAKAUMA
TASEARVOILLA JA SUOJAUS 31.12.2021
(1 000 €)**

	USD	NOK	GBP	JPY	Muut valuutat	Yhteensä
Pitkäaikainen varainhankinta	-8 070 182	-2 608 081	-2 031 462	-1 551 376	-3 138 643	-17 399 744
Lyhytaikainen varainhankinta	-3 115 038	-	-237 835	-	-	-3 352 872
Varaukset ja muut velat	-27 267	-	-	-	-	-27 267
Valuuttariski yhteensä	-11 212 487	-2 608 081	-2 269 297	-1 551 376	-3 138 643	-20 779 883
Suojaavat johdannaiset	11 185 219	2 608 081	2 269 297	1 551 376	3 138 643	20 752 616
Yhteensä	-27 267	0	0	0	0	-27 267
Nettovaluuttapositio	459	3	411	3	499	1376

**RAHOITUSVAROJEN VALUUTAJAKAUMA
TASEARVOILLA JA SUOJAUS 31.12.2020
(1 000 €)**

	USD	NOK	JPY	CHF	Muut valuutat	Yhteensä
Saamiset luottolaitoksilta	159 986	3	768	361	517	161 635
Saamistodistukset	44 375	-	-	-	-	44 375
Muut varat	-	-	-	-	-	-
Valuuttariski yhteensä	204 361	3	768	361	517	206 010
Suojaavat johdannaiset	-44 375	-	-	-	-	-44 375
Yhteensä	159 986	3	768	361	517	161 635

**RAHOITUSVELKOJEN VALUUTAJAKAUMA
TASEARVOILLA JA SUOJAUS 31.12.2020
(1 000 €)**

	USD	NOK	JPY	CHF	Muut valuutat	Yhteensä
Pitkäaikainen varainhankinta	-7 432 620	-2 012 624	-1 957 647	-1 264 680	-2 788 493	-15 456 063
Lyhytaikainen varainhankinta	-3 515 686	-	-	-	-	-3 515 686
Varaukset ja muut velat	-159 489	-	-	-	-	-159 489
Valuuttariski yhteensä	-11 107 796	-2 012 624	-1 957 647	-1 264 680	-2 788 493	-19 131 238
Suojaavat johdannaiset	10 948 306	2 012 624	1 957 647	1 264 680	2 788 493	18 971 749
Yhteensä	-159 489	0	0	0	0	-159 489

Nettovaluuttapositio	497	3	768	361	517	2 146
-----------------------------	------------	----------	------------	------------	------------	--------------

8.2.1 Valuuttapositio

Valuuttapositio lasketaan eri valuutoissa olevien saamisten ja velkojen erotuksena euromääräisenä.

VALUUTTAPOSITIO (1 000 €)

	Nettopositio
31.12.2021	1376
31.12.2020	2 146

8.3 Hintariski

Hintariskillä tarkoitetaan mahdollisuutta etukäteisvarainhankintasijoitusten markkina-arvojen muutokselle markkinoiden lisätuottovaateen muuttuessa sijoituskohteen riskin tai markkinoiden riskiherkkyyden muutoksen seurauksena. Likviditeettiportfolion hallinnoinnin pääperiaatteena on taata likviditeettiportfoliosta riittävä tulojen määrä huomioiden likviditeettitarpeiden (*LCR, NSFR, survival horizon*) asettamat rajat.

HINTARISKI (1 000 €)

	Vaikutus	Suhteessa omiin varoihin
31.12.2021	-22 700	1,3 %
31.12.2020	-22 300	1,4 %

Tuottovaateen muutos lasketaan 99,9 %:n luottamustasolla.

8.4 Arvostusriski

Konserni on myös tunnistanut arvostusriskin olennaiseksi liiketoimintansa riskiksi. Rahoitusinstrumenttien realisoitumattomat käyvän arvon muutokset aiheuttavat konsernille tulosvolatiliteettia. Konsernin omiin varoihin vaikuttaa tuloksen lisäksi myös muiden laajan tuloksen erien (*Other comprehensive income, OCI*) kautta kirjattavat arvostukset. Rahoitusinstrumenttien luokittelua ja arvostamista on käsitelty tarkemmin laatimisperiaatteissa (Liite 1) kohdassa 7. *Rahoitusinstrumenttien luokittelu-, kirjaamis- ja arvostamisperiaatteet*. Käypään arvoon arvostettavien instrumenttien volatiliteetti johtuu markkinafaktoreiden muutoksista, kuten tenor basis spreadien muutoksista eri korkokäyrien välisten erojen muuttuessa. Markkinakäytännön ja IFRS 13 -standardin mukaisesti konserni diskonttaa käypään arvoon arvostettavat ja käyvän arvon suojauslaskennassa olevat rahoitusvelat ja -varat swap-käyrällä sekä niitä suojaavat johdannaiset OIS-käyrällä, mikä aiheuttaa merkittävän osan konsernin arvostusvolatiliteetista. Rahoitusinstrumenttien arvostuksista johtuvat realisoitumattomat käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelmassa erään *Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot* ja ne on eritelty liitteessä 5. Lisäksi suojauslaskennassa olevien rahoitusinstrumenttien (sekä suojauskohteiden että suojausinstrumenttien) arvostukset kirjataan erään *Suojauslaskennan nettotulos* ja eritellään liitteessä 8. Konserni seuraa ja analysoi jatkuvasti arvostuksista syntyvää volatiliteettia ja varautuu sen mahdollisesti aiheuttamiin tulos- ja vakavaraisuusvaikutuksiin. Arvostuksiin liittyvä herkkyysanalyysi esitetään liitteessä 17.

Koronapandemia aiheutti erityisesti keväällä 2020 markkinavolatiliteettia, mikä näkyi myös lisääntyneenä arvostusvolatiliteettina Kuntarahoitus-konsernin tuloksessa. Markkinatilanne on sittemmin rauhoittunut eikä volatiliteetti ole tilikaudella 2021 ollut pandemian johdosta merkittävää. Myös arvostukset ovat palautuneet koronapandemiaa edeltäneille tasoille.

9. Operatiiviset riskit

Operatiivinen riski tarkoittaa taloudellista tappion vaaraa tai muuta haitallista seuraamusta, joka aiheutuu riittämättömistä tai epäonnistuneista sisäisistä prosesseista, puutteellisista tai epäonnistuneista menettelytavoista, järjestelmistä tai ulkoisista tekijöistä. Operatiivisiin riskeihin sisältyy myös sisäisen ja ulkoisen sääntelyn noudattamatta jättämisestä aiheutuva riski (ns. compliance-riski) ja oikeudelliset riskit. Operatiiviset riskit voivat toteutua esim. kustannuksina, korvauksina, maineen menetyksenä, vääranä positio-, riski- ja tulostietona tai toiminnan keskeytymisenä.

Operatiiviset riskit on tunnistettu osana konsernin toimintoja ja prosesseja. Tämä on toteutettu vuosittaisella operatiivisten riskien kartoituksella, joka tehdään yksikköjen itsearviointina. Operatiivisten riskien hallinta on toimintojen ja yksikköjen vastuulla, minkä lisäksi Riskienhallintatoiminto tukee toimintoja ja yksikköjä tässä työssä ja huolehtii operatiivisten riskien hallinnan koordinoinnista.

Konsernissa on käytössä useita menetelmiä operatiivisten riskien hallitsemiseksi. Konsernissa on voimassa toimintaa ohjaavia emoyhtiön hallituksen vahvistamia sisäisiä politiikkoja ja periaatteita sekä näitä täydentäviä toimivan johdon hyväksymiä sisäisiä ohjeistuksia. Operatiivisia riskejä käsitellään myös hallituksen hyväksymässä riskinottohalukkuuden viitekehyksessä. Keskeiset työtehtävät ja prosessit on kartoitettu ja kuvattu. Sisäiset ohjeet ja prosessit päivitetään säännöllisesti, ja niiden noudattamista valvotaan. Liiketoimintayksiköiden, riskienhallinnan ja kirjanpidon työtehtävät on eriytetty. Konsernilla on riittävät varamiehitysjärjestelyt keskeisten tehtävien jatkuvuuden turvaamiseksi. Henkilöstön ammattitaidon ylläpitämisestä ja kehittämistä huolehditaan säännöllisten kehityskeskustelujen ja koulutussuunnitelmien avulla. Konsernilla on liiketoiminnan jatkuvuussuunnitelma, jolla varaudutaan liiketoiminnan keskeytyksiin siten, että konserni pystyy jatkamaan toimintaansa ja rajoittamaan tappioita erilaisissa liiketoimintaa kohtaavissa häiriötilanteissa. Vuosittainen operatiivisten riskien kartoitus ja operatiivisten riskitapahtumien vahinkoilmoitusprosessi tukevat konsernin jatkuvuussuunnittelua. Lisäksi konsernilla on toimintaansa liittyvät vakuutukset ja vakuutusturvan taso arvioidaan säännöllisesti.

Kuntarahoitus-konsernin Compliance-toiminto seuraa jatkuvasti konsernin toimintaan vaikuttavan lainsäädännön ja viranomaissääntelyn kehitystä ja valvoo, että sääntelyssä tapahtuneet muutokset otetaan asianmukaisesti huomioon toiminnassa. Luottolaitosten toimintaan liittyvä lainsäädäntö

ja viranomaissääntely ovat olleet viime vuodet ja ovat myös tulevaisuudessa suurien muutosten kohteena, mikä asettaa haasteita compliance-toiminnalle. Tähän liittyviä riskejä on pyritty minimoimaan aktiivisella yhteydenpidolla viranomaisiin ja etujärjestöihin sekä sisäisillä compliance-toiminnan järjestelyillä (ml. järjestelmätuki, raportointi, vaikutusarviointi).

Konsernissa on meneillään mittavia tietojärjestelmähankkeita ja liiketoimintaprosesseihin liittyviä hankkeita, joiden avulla pyritään parantamaan laatua ja viranomaisvaatimusten noudattamista sekä tehostamaan toimintaa. Näiden projektien laajuuden vuoksi niihin liittyy operatiivisia riskejä, joita on pyritty minimoimaan kehittämällä projektien hallintaan ja seurantaan liittyviä malleja (ml. säännöllinen raportointi) sekä huolehtimalla riittävästä resursoinnista. Kehitysprojekteihin liittyviä riskejä kartoitetaan ja seurataan säännöllisesti.

Konsernissa on käytössä uusien tuotteiden ja palvelujen hyväksymistä koskeva sisäinen prosessi, jonka tavoitteena on huolehtia, että uusien tuotteiden ja palveluiden kehittämisessä otetaan huomioon kaikki uuteen tuotteeseen ja palveluun liittyvät olennaiset riskit ja operatiivista toimintaa koskevat vaatimukset. Konsernilla on ulkoistamista koskevia järjestelyjä, joista olennaisimmat koskevat tietohallinnon palveluntuotantoa ja infrastruktuuripalveluita. Operatiivisten riskien toteutumista seurataan systemaattisella vahinkoilmoitusraportoinnilla, jonka pohjalta tarvittaessa muutetaan toimintatapoja tai toteutetaan muita operatiivista riskiä pienentäviä toimenpiteitä. Vahinkotapahtumista raportoidaan

johtoryhmälle ja emoyhtiön hallitukselle. Operatiivisista riskeistä on realisoitunut vain pieniä tappioita vuoden 2021 aikana.

Koronapandemian vaikutukset konsernin jatkuvuuteen ja operatiivisiin riskeihin ovat olleet pieniä. Organisaation siirtyminen etätyöskentelyyn ei lisännyt operatiivisia riskejä tai niistä aiheutuvia tappioita olennaisesti. Eri yksikköjen toiminnot ja prosessit sopeutettiin nopealla aikataululla sopivaksi jatkuvaan etätyöskentelyyn. Lisäksi sisäiseen kommunikaatioon panostettiin informaation jakamisen ja jatkuvuuden parantamiseksi sekä operatiivisten riskien pienentämiseksi.

10. Yritysvastuuriskit

Yritysvastuuriskit voidaan jakaa ilmasto- ja ympäristöriskihin, yhteiskunnallisiin riskeihin sekä hallintotapaan liittyviin riskeihin. Yritysvastuuriskeissä ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia vuoden aikana. Konsernin tämänhetkisen arvion mukaan konsernilla ei ole merkittäviä yhteiskunnallisia riskejä eikä merkittäviä hallintotapaan liittyviä riskejä. Konsernin tämänhetkisen arvion mukaan myöskään ilmasto- ja ympäristöriskien vaikutus konsernille ei toteudu lyhyellä aikavälillä. Keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä ilmasto- ja ympäristöriskeillä voi kuitenkin olla kielteinen vaikutus Kuntarahoitus-konsernin asiakkaiden taloudelliseen tilanteeseen. Mahdollisten muutosten asiakkaiden taloudellisessa tilanteessa ei kuitenkaan arvioida vaikuttavan konsernin luottoriskiasemaan.

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Liite 3. Korkotuotot ja -kulut

(1 000 €)	2021			2020		
	Korkotuotot ja vastaavat tuotot	Korkokulut ja vastaavat kulut	Netto	Korkotuotot ja vastaavat tuotot	Korkokulut ja vastaavat kulut	Netto
Varat						
Jaksotettu hankintameno						
Käteiset varat	-	-38 619	-38 619	-	-23 479	-23 479
Saamiset luottolaitoksilta	46	-7 845	-7 800	51	-6 035	-5 984
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	188 484	-	188 484	193 108	-	193 108
Saamistodistukset	9	-5 335	-5 326	369	-3 247	-2 878
Muut varat	1121	-	1121	251	-	251
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat						
Saamistodistukset	-	-589	-589	-	-1 063	-1 063
Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti						
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	236	-	236	-	-	-
Saamistodistukset	8 422	-	8 422	13 206	-	13 206
Pakotetusti käypään arvoon tulosvaikutteisesti						
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	933	-	933	955	-	955
Saamistodistukset	-	-	-	-	-	-
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti						
Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti	76 104	-99 734	-23 630	71 077	-95 237	-24 160
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	-93 724	-	-93 724	-79 399	-	-79 399
Leasing	6 366	-	6 366	5 986	-	5 986
Korot rahoitusvaroihin kuulumattomista muista varoista	8	-	8	6	-	6
Korot varoista yhteensä	188 005	-152 123	35 883	205 610	-129 061	76 549
<i>,josta korkotuotot/-kulut efektiivisen koron menetelmän mukaan</i>	<i>189 660</i>	<i>-52 389</i>		<i>193 779</i>	<i>-33 824</i>	

(1 000 €)	2021			2020		
	Korkotuotot ja vastaavat tuotot	Korkokulut ja vastaavat kulut	Netto	Korkotuotot ja vastaavat tuotot	Korkokulut ja vastaavat kulut	Netto
Velat						
Jaksotettu hankintameno						
Velat luottolaitoksille	20 118	-949	19 169	8 089	-	8 089
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	-	-51 503	-51 503	-	-60 239	-60 239
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	1 711	-219 984	-218 273	1 971	-255 909	-253 937
Varaukset ja muut velat	-	-2 181	-2 181	-	-2 062	-2 062
Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti						
Velat luottolaitoksille	-	-30	-30	-	-49	-49
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	-	-32 726	-32 726	-	-35 494	-35 494
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	14	-78 466	-78 452	-	-139 066	-139 066
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti						
Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti	293 688	-96 628	197 061	317 265	-138 029	179 236
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	-	411 252	411 252	-	481 095	481 095
Korot veloista yhteensä	315 531	-71 216	244 315	327 325	-149 753	177 572
<i>,josta korkotuotot/-kulut efektiivisen koron menetelmän mukaan</i>	<i>21 829</i>	<i>-274 618</i>		<i>10 060</i>	<i>-318 210</i>	
Korkotuotot ja -kulut yhteensä	503 536	-223 339	280 197	532 935	-278 814	254 121

Odotettavissa olevien luottotappioiden (*ECL*) laskennassa vaiheen 3 rahoitusvaroista kirjattiin tilikaudella korkotuottoja 951 tuhatta euroa (548 tuhatta euroa). Nämä korkotuotot näkyvät taulukon erissä *Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä* ja *Leasing*.

Korkokulut varauksista ja muista veloista sisältää 70 tuhatta euroa (91 tuhatta euroa) IFRS 16 *Vuokrasopimukset* -standardin mukaisesti kirjattuja vuokrasopimusvelkojen korkoja.

Jaksotettuun hankintamenuun luokiteltujen rahoitusvarojen korkokulut käteisistä varoista koostuvat keskuspankkitalletuksista ja saamisista luottolaitoksilta vastaavasti vakuustalletuksista maksetuista koroista. Korkokulut saamistodistuksista koostuvat kunta- ja kuntayritystodistusten negatiivisista koroista. Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavista rahoitusvaroista syntyy korkokulua johtuen saamistodistusten ja sijoitustodistusten yli-/alihinnan jaksotuksesta. Korkokulut johdannaissopimuksista käypään arvoon tulosvaikutteisesti koostuvat muiden kuin suojauslaskennassa olevien johdannaissopimusten koroista. Tässä erässä esitetyt johdannaissopimukset ovat nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti luokiteltujen

rahoitusvarojen suojaukseksi tehdyt johdannaissopimukset, kuntien kanssa tehdyt johdannaissopimukset, kuntajohdannaisten suojaksi tehdyt johdannaissopimukset sekä taseen korkoriskin suojaukseksi tehdyt johdannaissopimukset, joille ei ole määritelty yksilöityä suojauskohdetta. Johdannaissopimukset suojauslaskennassa suojaavat eriä *Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä* ja *Leasing*.

Jaksotettuun hankintamenuun luokiteltujen rahoitusvelkojen korkotuotot veloista luottolaitoksille koostuvat vakuustalletuksista saaduista koroista sekä TLTRO III -velan koroista ja korkotuotot yleiseen liikkeeseen lasketuista velkakirjoista koostuvat Kuntarahoituksen velkasitoumuksista (*ECP*) saaduista koroista. Korkotuotot johdannaissopimuksista käypään arvoon tulosvaikutteisesti koostuvat muiden kuin suojauslaskennassa olevien johdannaissopimusten positiivisista korkokuluista. Tässä erässä esitetyt johdannaissopimukset ovat nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti luokiteltujen rahoitusvelkojen suojaukseksi tehtyjä johdannaissopimuksia. Johdannaissopimukset suojauslaskennassa suojaavat velkoja luottolaitoksille, velkoja yleisölle ja julkisyhteisöille ja yleiseen liikkeeseen laskettuja velkakirjoja.

Liite 4. Palkkiotuotot ja -kulut

(1 000 €)	2021	2020
Palkkiotuotot		
Rahoituksen neuvonantopalveluista	1 149	2 158
Sähköisistä palveluista	747	676
Muusta toiminnasta	229	-
Yhteensä	2 126	2 834
Palkkiokulut		
Maksetut toimitusmaksut	-251	-669
Muut	-4 805	-4 396
Yhteensä	-5 056	-5 066
Nettopalkkiotuotot yhteensä	-2 930	-2 232

Palkkiotuotot asiakassopimuksista on jaettu taulukossa palvelutyypin mukaisiin ryhmiin. Asiakassopimuksista saaduista palkkiotuotoista 1 871 tuhatta euroa (2 812 tuhatta euroa) on saatu kunnilta, kuntayhtymiltä tai kuntien omistamilta yhtiöiltä.

Kuntarahoitus-konserni ei esitä tilinpäätöksessään IFRS 8 -standardin mukaisia toiminta-segmenttejä, sillä konsernin toimintaa käsitellään yhtenä segmenttinä, jonka perusteella raportoidaan ylimmälle operatiiviselle päätöksentekijälle. Segmenttiraportointia on käsitelty laatimisperiaatteissa (Liite 1) kohdassa 5. *Segmenttiraportointi*.

Palkkiotuotot neuvonantopalveluista tuloutetaan, kun palvelu on suoritettu. Palvelu katsotaan suoritetuksi, kun toimeksiantosopimuksen mukaiset tehtävät ovat valmiit. Palkkiotuotot sähköisistä palveluista veloitetaan kerran vuodessa ja tuloutetaan ajan kulumisen perusteella. Muut palkkiotuotot tuloutetaan, kun palvelu on suoritettu. Asiakassopimuksista saatujen palkkiotuottojen käsittelyä on kuvattu tarkemmin laatimisperiaatteissa (Liite 1) kohdassa 20.2 *Palkkiotuotot ja -kulut*.

Palkkiokulujen erä *Muut* sisältää mm. maksetut takauspalkkiot, säilytyspalkkiot ja varainhankintaohjelmien päivityskulut.

Liite 5. Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot

2021 (1000 €)	Realisoituneet voitot	Realisoituneet tappiot	Käyvän arvon muutos	Yhteensä
Rahoitusvarat				
Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti				
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	-	-	-769	-769
Saamistodistukset	-	-	-49 633	-49 633
Pakotetusti käypään arvoon tulosvaikutteisesti				
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	-	-	-2 532	-2 532
Saamistodistukset	-	-	-	-
Osakkeet ja osuudet	-	-23	-	-23
Rahoitusvelat				
Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti				
Velkasitoumukset	-	-	1245	1245
Velat luottolaitoksille	-	-	-231	-231
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	-	-	92 032	92 032
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	-	-	186 385	186 385
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti				
Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti	1419	-508	-204 471	-203 560
Ensimmäisen päivän voitto tai tappio (<i>Day 1 gain or loss</i>)	-	-	-208	-208
Arvopaperikaupan nettotuotot yhteensä	1419	-531	21819	22 707
Valuuttatoiminnan nettotuotot	22 648	-22 596	1 336	1 388
Yhteensä	24 067	-23 127	23 155	24 095

Arvopaperikaupan nettotuotot sisältää käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavien rahoitusvarojen ja -velkojen käyvän arvon muutoksen, suojauslaskentaan kuulumattomien johdannaissopimusten (johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti) käyvän arvon muutoksen sekä näiden erien myyntivoitot ja -tappiot. Valuuttatoiminnan nettotuotot sisältää kaikkien valuuttamääräisten erien osalta realisoituneet ja realisoitumattomat kurssierot. Ensimmäisen päivän voitto tai tappio (*Day 1 gain or loss*) -määritelmä on kuvattu laatimisperiaatteissa (Liite 1) kohdassa 13. Käyvän arvon määrytyminen. Tilikauden täsmäytyslaskelma esitetään liitteessä 17 *Rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot*.

2020 (1 000 €)

	Realisoituneet voitot	Realisoituneet tappiot	Käyvän arvon muutos	Yhteensä
Rahoitusvarat				
Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti				
Saamistodistukset	853	-	16 750	17 603
Paketetusti käypään arvoon tulosvaikutteisesti				
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	-	-	-515	-515
Saamistodistukset	-	-	-	-
Osakkeet ja osuudet	-	-111	231	119
Rahoitusvelat				
Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti				
Velkasitoumukset	-	-	1 318	1 318
Velat luottolaitoksille	-	-	418	418
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	-	-	-25 235	-25 235
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	-	-	55 304	55 304
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti				
Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti	3 878	-1 008	-55 499	-52 629
Ensimmäisen päivän voitto tai tappio (<i>Day 1 gain or loss</i>)	-	-	-29	-29
Arvopaperikaupan nettotuotot yhteensä	4 732	-1 119	-7 257	-3 644
Valuuttatoiminnan nettotuotot	37 031	-34 380	-6 797	-4 146
Yhteensä	41 763	-35 500	-14 053	-7 790

Liite 6. Nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti luokitellut rahoitusvarat ja -velat

NIMENOMAISESTI KÄYPÄÄN ARVOON TULOSVAIKUTTEISESTI LUOKITELLUT RAHOITUSVARAT JA -VELAT (1 000 €)

	Nimellisarvo 31.12.2021	Tasearvo 31.12.2021	Nimellisarvo 31.12.2020	Tasearvo 31.12.2020
Rahoitusvarat				
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	30 000	38 941	-	-
Saamistodistukset	3 484 223	3 539 074	3 912 451	4 029 859
Rahoitusvarat yhteensä *	3 514 223	3 578 015	3 912 451	4 029 859
Rahoitusvelat				
Velat luottolaitoksille	5 000	4 787	25 000	24 558
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	1 445 202	1 548 394	1 908 373	1 637 674
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	10 680 831	10 008 299	10 927 113	10 454 282
Rahoitusvelat yhteensä	12 131 032	11 561 479	12 860 486	12 116 514

* Nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti luokiteltujen rahoitusvarojen osalta luottoriskille alttiina oleva enimmäismäärä on 31.12.2021 ja 31.12.2020 tasearvon suuruinen.

**NIMENOMAISESTI KÄYPÄÄN ARVOON TULOSVAIKUTTEISESTI
LUOKITELTUIEN RAHOITUSVAROJEN ARVONMUUTOS**
(1 000 €)

	31.12.2021	1.1.2021	Käyvän arvon muutos tuloslaskelmassa 2021	, josta luottoriskin osuus	, josta markkinariskin osuus
Rahoitusvarat					
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	-769	-	-769	13	-782
Saamistodistukset	20 226	69 859	-49 633	4 434	-54 067
Rahoitusvarat yhteensä	19 457	69 859	-50 402	4 446	-54 849

Rahoitusvarat, jotka konserni on luokitellut nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettaviksi, sisältää likvideettisalkun saamistodistukset sekä yksittäisiä antolainoja, joiden korkoriski on suojattu korko- ja valuuttajohdannaisilla. Luokittelu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavaksi tehdään, sillä se vähentää merkittävästi arvostukseen liittyviä epäjohtonmukaisuuksia (kirjanpidollista epäsymmetriaa), joka syntyisi siitä, että johdannaissopimus arvostetaan tulosvaikutteisesti ja saamistodistus IFRS 9 -liiketoimintamallin perusteella käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta tai antolaina jaksotettuun hankintamenuon. Konsernilla ei ole luottojohdannaisia, jotka suojaisivat näitä rahoitusvaroja.

**NIMENOMAISESTI KÄYPÄÄN ARVOON TULOSVAIKUTTEISESTI
LUOKITELTUIEN RAHOITUSVELKOJEN ARVONMUUTOS**
(1 000 €)

	31.12.2021	1.1.2021	Käyvän arvon muutos tuloslaskelmassa 2021	Oman luottoriskin rahaston muutos muissa laajan tuloksen erissä 2021	Käyvän arvon muutos yhteensä 2021
Rahoitusvelat					
Velat luottolaitoksille	187	418	-231	26	-257
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	-152 113	-244 146	92 032	1 729	90 303
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	573 054	385 424	187 630	-1 356	188 986
Rahoitusvelat yhteensä	421 127	141 696	279 431	400	279 031

**NETTO KÄYVÄN ARVON MUUTOS ARVOPAPERIKAUPAN NETTOTUOTOISSA
(1 000 €)**

	Kumulatiivinen käyvän arvon muutos 31.12.2021	Käyvän arvon muutos tuloslaskelmassa 2021
Rahoitusvelat luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti	421 127	279 431
Rahoitusvelkoja suojaavat johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti	-435 559	-267 712
Netto käyvän arvon muutos	-14 432	11 719

Konserni on luokitellut lyhytaikaiset valuuttamääräiset velkasitoumukset, jotka on suojattu valuuttajohdannaisilla, nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti. Luokittelun avulla poistetaan kirjanpidollista epäsymmetriaa, joka muuten syntyisi johdannaisen ja rahoitusvelan eri arvostusperiaatteista johtuen. Nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti luokitellut rahoitusvelat ovat rahoitusvelkoja, jotka on suojattu konsernin riskienhallintaperiaatteiden mukaisesti, mutta joihin ei sovelleta IFRS 9 -standardin mukaista käyvän arvon suojauslaskentaa. Rahoitusvelkojen käyvän arvon muutoksesta syntyy tulosvaikutusta, mutta niiden ollessa suojattu odotettavissa olevat voitot ja tappiot niiden osalta rajoittuvat korkoihin. Yllä oleva taulukko kuvaa rahoitusvelkojen ja niitä suojaavien johdannaisten nettovaikutuksen tulokseen.

Kun rahoitusvelka luokitellaan nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti, kirjataan käyvän arvon muutos, lukuunottamatta käyvän arvon muutosta, joka johtuu oman luottoriskin muutoksesta, tuloslaskelmassa erään *Arvopaperikaupan nettotuotot*. Kuntarahoituksen oman luottoriskin muutoksen osuus käyvän arvon muutoksesta esitetään erikseen muissa laajan tuloksen erissä oman luottoriskin rahaston muutoksena.

Oman luottoriskin muutoksen erottamiseksi rahoitusvelan käyvän arvon muutoksesta Kuntarahoitus soveltaa IFRS 13 -standardin mukaista tuottoihin perustuvaa lähestymistapaa (*income approach*). Valtaosalle nimenomaisesti käypään arvoon luokitelluille rahoitusveloille ei ole saatavilla markkinahintoja, sillä niillä ei käydä aktiivisesti kauppaa jälkimarkkinoilla. Oman luottoriskin erottamiseksi

kehityksessä arvostusmenetelmässä käytetään syöttötietoina Kuntarahoituksen jälkimarkkinakäyriä eri valuutoissa (*benchmark curves*), markkinatietoa valuuttojen välisistä viitekoronvaihtosopimusten preemioista (*cross currency basis*) sekä toteumatietoa Kuntarahoituksen liikkeeseen laskettujen velkojen luottomarginaalista (*credit spread*). Näiden tietojen perusteella saadaan määritettyä eri raportointiajankohdille arvostuskäyrä, jolla arvostetaan nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti luokitellut rahoitusvelat. Vertaamalla tekohetken ja raportointihetken käyrillä laskettua käypää arvoa voidaan määrittää Kuntarahoituksen oman luottoriskin muutoksen vaikutus rahoitusvelan käypään arvoon.

Nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti luokitelluilla rahoitusveloilla ei käydä kauppaa.

**NIMENOMAISESTI KÄYPÄÄN ARVOON TULOSVAIKUTTEISESTI
LUOKITELTUIEN RAHOITUSVAROJEN ARVONMUUTOS**
(1 000 €)

	31.12.2020	1.1.2020	Käyvän arvon muutos tuloslaskelmassa 2020	, josta luottoriskin osuus	, josta markkinariskin osuus
Rahoitusvarat					
Saamistodistukset	69 859	53 109	16 750	3 203	13 547
Rahoitusvarat yhteensä	69 859	53 109	16 750	3 203	13 547

**NIMENOMAISESTI KÄYPÄÄN ARVOON TULOSVAIKUTTEISESTI
LUOKITELTUIEN RAHOITUSVELKOJEN ARVONMUUTOS**
(1 000 €)

	31.12.2020	1.1.2020	Käyvän arvon muutos tuloslaskelmassa 2020	Oman luottoriskin rahaston muutos muissa laajan tuloksen erissä 2020	Käyvän arvon muutos yhteensä 2020
Rahoitusvelat					
Velat luottolaitoksille	418	-	418	-	418
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	-244 146	-218 911	-25 235	-813	-26 048
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	385 424	328 802	56 622	-15 739	40 883
Rahoitusvelat yhteensä	141 696	109 891	31 805	-16 551	15 254

NETTO KÄYVÄN ARVON MUUTOS ARVOPAPERIKAUPAN NETTOTUOTOISSA
(1 000 €)

	Kumulatiivinen käyvän arvon muutos 31.12.2020	Käyvän arvon muutos tuloslaskelmassa 2020
Rahoitusvelat luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti	141 696	31 805
Rahoitusvelkoja suojaavat johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti	-167 847	-36 391
Netto käyvän arvon muutos	-26 151	-4 586

Liite 7. Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattujen rahoitusvarojen nettotuotot

(1 000 €)	2021	2020
Myyntivoitot	-	-
Myyntitappiot	-	-3
Arvostusvoittojen siirroista käyvän arvon rahastosta	-	-
Arvostustappioiden siirroista käyvän arvon rahastosta	-	-
Yhteensä	-	-3

Liite 8. Suojauslaskennan nettotulos

(1 000 €)	2021	2020
Suojausinstrumenttien arvostusvoitot	365 546	317 380
Suojausinstrumenttien arvostustappiot	-840 150	-100 701
Suojausinstrumenttien nettotulos	-474 604	216 679
Suojauskohteiden arvostusvoitot	838 751	135 530
Suojauskohteiden arvostustappiot	-358 022	-345 985
Suojauskohteiden nettotulos	480 729	-210 455
IBOR-uudistukseen liittyvät kompensatiot *	-1302	-2 041
Suojauslaskennan nettotulos	4 823	4 183

* Kompensatiot liittyvät IBOR-uudistukseen, josta kerrotaan tarkemmin laatimisperiaatteissa (Liite 1) kohdassa 23. *IBOR-uudistus*.

Suojauskohteiden arvostusvoitot ja -tappiot muodostuvat käyvän arvon suojauslaskennan kohteena olevista riskeistä, jotka arvostetaan suojatun riskin osalta käypään arvoon. Suojauskohteiden ja suojausinstrumenttien valuuttakurssimuutokset esitetään valuuttatoiminnan nettotuotoissa liitteessä 5. Tarkempi erittely suojauslaskennan nettotuloksen muodostumisesta esitetään liitteessä 26.

Liite 9. Uudelleenluokiteltujen rahoitusvarojen ja -velkojen vaikutus

Seuraavassa taulukossa esitetään uudelleenluokittelun vaikutus niiden rahoitusvarojen osalta, jotka on IFRS 9 -siirtymässä 1.1.2018 siirretty IAS 39 -standardin mukaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavista IFRS 9 -standardin mukaisesti jaksotettuun hankintamenoon arvostettaviksi. Kuntarahoitus-konserni ei IFRS 9 -siirtymän yhteydessä uudelleenluokitellut rahoitusvelkoja käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavista jaksotettuun hankintamenoon arvostettaviin.

UUDELLEENLUOKITELLUT RAHOITUSVARAT (1 000 €)	Alkuperäinen luokitteluryhmä IAS 39:n mukaan	Uusi luokitteluryhmä IFRS 9:n mukaan	Käypä arvo 31.12.2021	Käyvän arvon muutoksesta johtuva voitto tai tappio tilikaudella *	Efektiivinen korko määritelty 1.1.2018 **	Kirjatut korkotuotot 2021
Saamiset yleisöiltä ja julkisyhteisöiltä	Käyvän arvon optio	Jaksotettu hankintameno	99 253	-1 589	0,14 %	422

* Käyvän arvon muutoksesta johtuva voitto tai tappio, joka olisi kirjattu tulosvaikutteisesti tilikaudella, jos rahoitusvarojen uudelleenluokittelua ei olisi tehty.

** Efektiivinen korko määritelty soveltamisen aloittamisajankohtana.

UUDELLEENLUOKITELLUT RAHOITUSVARAT (1 000 €)	Alkuperäinen luokitteluryhmä IAS 39:n mukaan	Uusi luokitteluryhmä IFRS 9:n mukaan	Käypä arvo 31.12.2020	Käyvän arvon muutoksesta johtuva voitto tai tappio tilikaudella	Efektiivinen korko määritelty 1.1.2018	Kirjatut korkotuotot 2020
Saamiset yleisöiltä ja julkisyhteisöiltä	Käyvän arvon optio	Jaksotettu hankintameno	113 143	1 119	0,14 %	187

Liite 10. Liiketoiminnan muut tuotot

(1 000 €)	2021	2020
Muut luottolaitoksen varsinaisesta toiminnasta johtuvat tuotot *	95	127
Yhteensä	95	127

* Erä sisältää pääasiassa käyttöomaisuuden myyntivoittoja.

Liite 11. Hallintokulut

(1 000 €)	2021	2020
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-14 618	-14 925
Eläkekulut	-2 375	-2 290
Muut henkilösivukulut	-650	-481
Henkilöstökulut yhteensä	-17 643	-17 696
Muut henkilösidonnaiset kulut	-1 303	-1 233
Markkinointi ja viestintä	-624	-726
IT ja informaatio	-14 211	-12 605
Muut hallintokulut	-943	-744
Yhteensä	-34 722	-33 004

HENKILÖSTÖ	2021		2020	
	Keskimäärin	Tilikauden lopussa	Keskimäärin	Tilikauden lopussa
Vakinainen kokoaikainen	154	155	157	154
Vakinainen osa-aikainen	1	1	2	3
Määräaikainen	7	8	8	8
Yhteensä	162	164	167	165

Liite 12. Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä

(1000 €)	2021	2020
Poistot		
Poistot aineellisista hyödykkeistä	-2 946	-2 513
Poistot aineettomista hyödykkeistä	-2 780	-3 281
Poistot yhteensä	-5 726	-5 794
Arvonalentumiset		
Aineettomista hyödykkeistä *	-10 482	-
Arvonalentumiset yhteensä	-10 482	-
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-16 208	-5 794

* Erään sisältyy kertaluonteinen 10 482 tuhannen euron arvonalentuminen merkittävästä keskeneräisestä tietojärjestelmähankkeesta.

Liite 13. Liiketoiminnan muut kulut

(1 000 €)	2021	2020
Viranomaismaksut		
Vakauserä	-6 737	-5 163
Muut hallinto- ja valvontamaksut	-2 352	-2 227
Vuokrat	-127	-375
Muista ostetuista palveluista	-4 031	-5 171
Luottolukituspalkkiot	-753	-894
Tilintarkastusyhteisölle maksetut palkkiot tilintarkastuksesta *	-426	-394
Vakuutukset	-592	-358
Muut luottolaitoksen varsinaisesta toiminnasta johtuvat kulut	-550	-28
Yhteensä	-15 568	-14 610

* Tilintarkastusyhteisölle (KPMG Oy Ab) maksetut palkkiot tilintarkastuksesta vuodelta 2021 olivat 426 tuhatta euroa (394 tuhatta euroa), veroneuvonnasta 21 tuhatta euroa (13 tuhatta euroa) ja muista palveluista 181 tuhatta euroa (128 tuhatta euroa). Tilintarkastuslain 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuja toimeksiantoja ei ollut vuonna 2021 (9 tuhatta euroa).

Liite 14. Rahoitusvarojen arvonalentumis- ja luottotappiot

Kuntarahoitus-konsernin luottoriskin muodostumista on käsitelty liitteessä 2 Riskienhallinnan periaatteet ja konsernin riskiasema kohdassa 7. Luottoriski. Odotettavissa olevien luottotappioiden laskenta ja arvonalentumisvaiheet on kuvattu laatimisperiaatteissa (Liite 1) kohdassa 9. Rahoitusvarojen arvonalentuminen.

ARVONALENTUMIS- JA LUOTTOTAPPIOT 2021 (1000 €)	Odotettavissa olevat luottotappiot			Toteutuneet luottotappiot		
	Lisäykset	Vähennykset	Tuloslaskelmaan kirjatut	Lisäykset	Vähennykset	Tuloslaskelmaan kirjatut
Odotettavissa olevat luottotappiot jaksotettuun hankintamenoön luokitelluista rahoitusvaroista						
Käteiset varat	0	0	0	-	-	-
Saamiset luottolaitoksilta	-53	14	-39	-	-	-
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	-713	655	-58	-	-	-
Leasingsaamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	0	1	0	-	-	-
Saamistodistukset	0	0	0	-	-	-
Muihin varoihin sisältyvä käteisvakuus keskusvastapuolelle	-9	0	-9	-	-	-
Luottolupaukset (taseen ulkopuolinen erä)	-2	3	1	-	-	-
Odotettavissa olevat luottotappiot jaksotettuun hankintamenoön luokitelluista rahoitusvaroista yhteensä	-778	674	-105	-	-	-
Muiden rahoitusvarojen odotettavissa olevat luottotappiot ja arvonalentumistappiot						
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjatut saamistodistukset	-18	19	0	-	-	-
Takaussaamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	-	-	-	-	-	-
Muiden rahoitusvarojen odotettavissa olevat luottotappiot ja arvonalentumistappiot yhteensä	-18	19	0	-	-	-
Yhteensä	-797	692	-104	-	-	-

ARVONALENTUMIS- JA LUOTTOTAPPIOT 2020 (1 000 €)	Odotettavissa olevat luottotappiot			Toteutuneet luottotappiot		
	Lisäykset	Vähennykset	Tuloslaskelmaan kirjatut	Lisäykset	Vähennykset	Tuloslaskelmaan kirjatut
Odotettavissa olevat luottotappiot jaksotettuun hankintamenoön luokitelluista rahoitusvaroista						
Käteiset varat	0	0	0	-	-	-
Saamiset luottolaitoksilta	-36	21	-15	-	-	-
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	-1 026	121	-904	-	-	-
Leasingsaamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	-1	0	-1	-	-	-
Saamistodistukset	0	0	0	-	-	-
Muihin varoihin sisältyvä käteisvakuus keskusvastapuolelle	-2	2	0	-	-	-
Luottolupaukset (taseen ulkopuolinen erä)	-3	3	0	-	-	-
Odotettavissa olevat luottotappiot jaksotettuun hankintamenoön luokitelluista rahoitusvaroista yhteensä	-1 068	148	-920	-	-	-
Muiden rahoitusvarojen odotettavissa olevat luottotappiot ja arvonalentumistappiot						
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjatut saamistodistukset	-29	92	62	-	-	-
Takaussaamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	-	-	-	-	-	-
Muiden rahoitusvarojen odotettavissa olevat luottotappiot ja arvonalentumistappiot yhteensä	-29	92	62	-	-	-
Yhteensä	-1 097	240	-857	-	-	-

Liite 15. Tuloverot

(1 000 €)	2021	2020
Tilikauden tulokseen perustuva vero	-34 386	-5 604
Edellisten tilikausien verot	-	-9
Laskennalliset verot	-13 687	-33 228
Yhteensä	-48 073	-38 840

(1 000 €)	2021	2020
Tulos ennen veroja	239 678	194 141
Verot kotimaan verokannalla	-47 936	-38 828
Muut vähennykset	10	8
Vähennyskelvottomat kulut	-145	-11
Verot aikaisemmilta vuosilta	-2	-9
Verot tuloslaskelmassa	-48 073	-38 840
Yhteisön tuloveroprosentti	20,0%	20,0%
Efektiiivinen verokanta	20,1%	20,0%

Tasetta koskevat liitetiedot ja muut liitetiedot

Liite 16. Rahoitusvarat ja -velat

RAHOITUSVARAT 31.12.2021 (1 000 €)	Jaksotettu hankintameno	Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat	Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti	Pakotetusti käypään arvoon tulosvaikutteisesti	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti	Yhteensä	Käypä arvo
Käteiset varat	8 399 045	-	-	-	-	8 399 045	8 399 045
Saamiset luottolaitoksilta	1 417 310	-	-	-	-	1 417 310	1 417 310
Saamiset yleisöiltä ja julkisyhteisöiltä *	28 048 688	-	38 941	35 204	-	28 122 834	30 306 686
Saamistodistukset	1 088 888	213 466	3 539 074	-	-	4 841 428	4 841 792
Osakkeet ja osuudet	-	-	-	-	-	-	-
Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti	-	-	-	-	761 023	761 023	761 023
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	-	-	-	-	1 238 653	1 238 653	1 238 653
Muut varat **	238 930	-	-	-	-	238 930	238 930
Yhteensä	39 192 861	213 466	3 578 015	35 204	1 999 676	45 019 222	47 203 439

* Erä sisältää 242 937 tuhatta euroa leasingsaamisia, jotka ovat suojauskohteena käyvän arvon suojauslaskennassa. Suojauslaskennan ulkopuolella olevia leasingsaamisia ei ole esitetty rahoitusvarat ja -velat -taulukossa, sillä leasing ei ole IFRS 9 -standardin mukainen rahoitusvara.

** Erä sisältää keskusvastapuolelle annetun käteisvakuuden.

RAHOITUSVELAT 31.12.2021 (1 000 €)	Jaksotettu hankintameno	Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti	Yhteensä	Käypä arvo
Velat luottolaitoksille	2 796 230	4 787	-	2 801 016	2 800 913
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	1 776 291	1 548 394	-	3 324 685	3 344 334
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	25 319 226	10 008 299	-	35 327 525	35 434 600
Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti	-	-	1 114 003	1 114 003	1 114 003
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	-	-	1 110 291	1 110 291	1 110 291
Varaukset ja muut velat *	337 823	-	-	337 823	337 823
Yhteensä	30 229 570	11 561 479	2 224 294	44 015 343	44 141 965

* Erä sisältää keskusvastapuolelta saatua käteisvakuutta 333 295 tuhatta euroa ja IFRS 16 -standardin mukaista vuokrasopimusvelkaa 4 528 tuhatta euroa.

RAHOITUSVARAT 31.12.2020 (1 000 €)	Jaksotettu hankintameno	Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat	Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti	Pakotetusti käypään arvoon tulosvaikutteisesti	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti	Yhteensä	Käypä arvo
Käteiset varat	5 565 801	-	-	-	-	5 565 801	5 565 801
Saamiset luottolaitoksilta	1 841 853	-	-	-	-	1 841 853	1 841 853
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä *	27 102 391	-	-	44 438	-	27 146 828	29 643 718
Saamistodistukset	1 310 305	423 050	4 029 859	-	-	5 763 214	5 763 793
Osakkeet ja osuudet	-	-	-	27	-	27	27
Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti	-	-	-	-	833 293	833 293	833 293
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	-	-	-	-	1 524 870	1 524 870	1 524 870
Muut varat **	243 269	-	-	-	-	243 269	243 269
Yhteensä	36 063 619	423 050	4 029 859	44 465	2 358 163	42 919 155	45 416 624

* Erä sisältää 215 444 tuhatta euroa leasingsaamisia, jotka ovat suojauskohteena käyvän arvon suojauslaskennassa. Suojauslaskennan ulkopuolella olevia leasingsaamisia ei ole esitetty rahoitusvarat ja -velat -taulukossa, sillä leasing ei ole IFRS 9 -standardin mukainen rahoitusvara.

** Erä sisältää keskusvastapuolelle annetun käteisvakuuden.

RAHOITUSVELAT 31.12.2020 (1 000 €)	Jaksotettu hankintameno	Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti	Yhteensä	Käypä arvo
Velat luottolaitoksille	1976 920	24 558	-	2 001 478	2 001 414
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	2 246 352	1 637 674	-	3 884 026	3 906 619
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	22 457 624	10 454 282	-	32 911 906	32 968 471
Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti	-	-	1 403 900	1 403 900	1 403 900
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	-	-	1 456 670	1 456 670	1 456 670
Varaukset ja muut velat *	237 212	-	-	237 212	237 212
Yhteensä	26 918 108	12 116 514	2 860 570	41 895 193	41 974 287

* Erä sisältää keskusvastapuolelta saatua käteisvakuutta 231 180 tuhatta euroa ja IFRS 16 -standardin mukaista vuokrasopimusvelkaa 6 032 tuhatta euroa.

Liite 17. Rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot

Käypä arvo on hinta, joka saataisiin omaisuuserän myynnistä tai maksettaisiin velan siirtämisestä markkinaosapuolten välillä arvostuspäivänä toteutuvassa tavanomaisessa liiketoimessa. Konsernin käyvän arvon arvostuksessa käytetään seuraavaa käyvän arvon hierarkiaa, joka heijastaa arvostuksissa käytettyjen syöttötietojen merkitystä:

Taso 1

Syöttötiedot ovat täysin samanlaisille instrumenteille noteerattuja (oikaisemattomia) hintoja toimivilla markkinoilla, joihin konsernilla on pääsy arvostuspäivänä. Markkinoiden katsotaan olevan toimivat, jos kauppa käydään usein ja hintatietoja on saatavilla säännöllisesti. Nämä hintanoteeraukset (keskihinta) edustavat hintaa, johon tavanomainen liiketoimi omaisuuserän myymiseksi tai velan siirtämiseksi toteutuisi markkinaosapuolten välillä arvostuspäivänä tarkasteluhetken markkinaolosuhteiden vallitessa. Tason 1 instrumentit sisältävät pääosin konsernin sijoituksia joukkovelkakirjalainoihin.

Taso 2

Arvostus on määritelty käyttäen syöttötietoina muita kuin tasolle 1 kuuluvia noteerattuja hintoja, ja jotka ovat havainnoitavissa omaisuuserälle tai velalle joko suoraan (hintoina) tai epäsuorasti (johdettuna hinnoista). Taso 2 sisältää instrumentit, jotka on arvostettu käyttämällä täysin samanlaisten tai vastaavien varojen tai velkojen noteerattuja hintoja markkinoilla, jotka eivät ole täysin toimivat tai muita arvostusmenetelmiä, joissa kaikki merkittävät syöttötiedot ovat suorasti tai epäsuorasti havainnoitavissa markkinoilta. Tason 2 instrumentit sisältävät pääasiassa OTC-johdannaisia (*over-the-counter*), konsernin liikkeeseen laskemia plain vanilla -velkakirjalainoja sekä konsernin antolainasopimuksia.

Taso 3

Tason 3 instrumenttien arvostusmenetelmät sisältävät syöttötietoja, jotka eivät ole havainnoitavissa ja ei-havainnoitavissa olevilla syöttötiedoilla on merkittävä vaikutus instrumentin arvostuksessa. Ei-havainnoitavissa olevia syöttötietoja käytetään arvostuksessa vain siinä määrin kuin relevantteja havainnoitavissa olevia syöttötietoja ei ole saatavilla. Jos syöttötieto on epälikvidi, ekstrapoloitu tai perustuu historialliseen hintaan, syöttötieto määritellään tason 3 syöttötiedoksi, koska tällaiset syöttötiedot eivät ole havainnoitavissa. Rahoitusinstrumentit, joissa on osake- ja valuuttastruktuureja, kuuluvat tähän tasoon johtuen syöttötietojen, kuten osinkotuoton, vaikutuksesta näiden käypään arvoon. Lisäksi taso 3 sisältää joitakin pitkän maturiteetin korkostruktuureja (esimerkiksi yli 35 vuotta) tai valuuttoja, joiden korkokäyrä ei ole kaikilla maturiteeteilla likvidi.

Konsernin varainhankintaportfolion luonne huomioiden (liikkeeseen lasketut velkakirjat suojataan back-to-back), jos suojaava johdannainen määritellään tason 3 instrumentiksi, niin myös suojattu liikkeeseen laskettu velka määritellään tason 3 instrumentiksi. Sama periaate koskee myös muita portfolioita ja käyvän arvon hierarkiatasoa. Konsernilla ei ole muita omaisuuseriä kuin rahoitusvaroja tai -velkoja, jotka arvostetaan käypään arvoon eikä myöskään varoja tai velkoja, jotka arvostetaan kertaluonteisesti käypään arvoon.

Seuraavassa taulukossa esitetään rahoitusinstrumentit käyvän arvon hierarkiatasoinen käypään arvoon.

RAHOITUSVARAT 31.12.2021 (1 000 €)	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo			Yhteensä
		Taso 1	Taso 2	Taso 3	
Käypään arvoon arvostetut					
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat					
Saamistodistukset	213 466	172 717	40 748	-	213 466
Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti					
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	38 941	-	38 941	-	38 941
Saamistodistukset	3 539 074	3 451 809	87 265	-	3 539 074
Paketetusti käypään arvoon tulosvaikutteisesti					
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	35 204	-	344	34 861	35 204
Osakkeet ja osuudet	-	-	-	-	-
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti					
Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti	761 023	-	698 194	62 829	761 023
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	1 238 653	-	1 238 246	407	1 238 653
Käypään arvoon arvostetut yhteensä	5 826 360	3 624 526	2 103 737	98 097	5 826 360
Käyvän arvon suojauslaskennassa					
Jaksotettu hankintameno					
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	12 968 390	-	13 749 512	-	13 749 512
Käyvän arvon suojauslaskennassa yhteensä	12 968 390	-	13 749 512	-	13 749 512
Jaksotettuun hankintamenoan arvostetut					
Käteiset varat	8 399 045	8 399 045	-	-	8 399 045
Saamiset luottolaitoksilta	1 417 310	106 734	1 310 576	-	1 417 310
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	15 080 299	-	16 483 029	-	16 483 029
Saamistodistukset	1 088 888	-	1 089 253	-	1 089 253
Muut varat	238 930	-	238 930	-	238 930
Jaksotettuun hankintamenoan arvostetut yhteensä	26 224 472	8 505 779	19 121 788	-	27 627 567
Rahoitusvarat yhteensä	45 019 222	12 130 305	34 975 037	98 097	47 203 439

RAHOITUSVELAT 31.12.2021 (1 000 €)	Käypä arvo				
	Kirjanpitoarvo	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon arvostetut					
Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti					
Velat luottolaitoksille	4 787	-	4 787	-	4 787
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	1 548 394	-	1 284 601	263 793	1 548 394
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	10 008 299	-	8 248 729	1 759 569	10 008 299
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti					
Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti	1 114 003	-	369 705	744 299	1 114 003
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	1 110 291	-	1 084 602	25 690	1 110 291
Käypään arvoon arvostetut yhteensä	13 785 774	-	10 992 423	2 793 350	13 785 774
Käyvän arvon suojauslaskennassa					
Jaksotettu hankintameno					
Velat luottolaitoksille	55 120	-	55 016	-	55 016
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	1 776 291	-	1 795 941	-	1 795 941
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat *	24 852 845	-	24 873 880	86 040	24 959 920
Käyvän arvon suojauslaskennassa yhteensä	26 684 256	-	26 724 837	86 040	26 810 877
Jaksotettuun hankintamenoan arvostetut					
Velat luottolaitoksille	2 741 110	-	2 741 110	-	2 741 110
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	466 381	-	466 381	-	466 381
Varaukset ja muut velat	337 823	-	337 823	-	337 823
Jaksotettuun hankintamenoan arvostetut yhteensä	3 545 314	-	3 545 314	-	3 545 314
Rahoitusvelat yhteensä	44 015 343	-	41 262 574	2 879 390	44 141 965

* Kuntarahoitus-konsernin liikkeeseen laskemat kiinteäkorkoiset viitelainat on esitetty käyvän arvon hierarkiatasolla 2 johtuen siitä, että kyseiset rahoitusvelat ovat suojauskohteena käyvän arvon suojauslaskennassa, jonka seurauksena ne ovat suojatun riskin osalta arvostettu käypään arvoon. Arvostamisessa on käytetty tason 2 syöttötietoja. Tilinpäätöksen liitetiedoissa Kuntarahoituksen liikkeeseen laskemien kiinteäkorkoisten viitelainojen käypä arvo on raportoitu kokonaisuudessaan perustuen Bloombergilta saatua hintanoteeraukseen. Hintanoteeraus on tason 1 syöttötieto.

RAHOITUSVARAT 31.12.2020 (1 000 €)	Käypä arvo				
	Kirjanpitoarvo	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon arvostetut					
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat					
Saamistodistukset	423 050	321 308	101 741	-	423 050
Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti					
Saamistodistukset	4 029 859	3 922 131	107 728	-	4 029 859
Pakotetusti käypään arvoon tulosvaikutteisesti					
Saamiset yleisöiltä ja julkisyhteisöiltä	44 438	-	702	43 735	44 438
Osakkeet ja osuudet	27	-	-	27	27
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti					
Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti	833 293	-	753 841	79 452	833 293
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	1 524 870	-	1 524 298	572	1 524 870
Käypään arvoon arvostetut yhteensä	6 855 536	4 243 439	2 488 310	123 787	6 855 536
Käyvän arvon suojauslaskennassa					
Jaksotettu hankintameno					
Saamiset yleisöiltä ja julkisyhteisöiltä	11 829 557	-	12 614 580	-	12 614 580
Käyvän arvon suojauslaskennassa yhteensä	11 829 557	-	12 614 580	-	12 614 580
Jaksotettuun hankintamenoan arvostetut					
Käteiset varat	5 565 801	5 565 801	-	-	5 565 801
Saamiset luottolaitoksilta	1 841 853	298 085	1 543 769	-	1 841 853
Saamiset yleisöiltä ja julkisyhteisöiltä	15 272 833	-	16 984 700	-	16 984 700
Saamistodistukset	1 310 305	-	1 310 885	-	1 310 885
Muut varat	243 269	-	243 269	-	243 269
Jaksotettuun hankintamenoan arvostetut yhteensä	24 234 062	5 863 886	20 082 621	-	25 946 507
Rahoitusvarat yhteensä	42 919 155	10 107 325	35 185 512	123 787	45 416 624

RAHOITUSVELAT 31.12.2020 (1 000 €)	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo			Yhteensä
		Taso 1	Taso 2	Taso 3	
Käypään arvoon arvostetut					
Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti					
Velat luottolaitoksille	24 558	-	24 558	-	24 558
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	1 637 674	-	1 413 261	224 413	1 637 674
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	10 454 282	-	8 328 568	2 125 714	10 454 282
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti					
Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti	1 403 900	-	757 607	646 293	1 403 900
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	1 456 670	-	1 432 280	24 391	1 456 670
Käypään arvoon arvostetut yhteensä	14 977 085	-	11 956 273	3 020 811	14 977 085
Käyvän arvon suojauslaskennassa					
Jaksotettu hankintameno					
Velat luottolaitoksille	68 800	-	68 736	-	68 736
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	2 246 352	-	2 268 946	-	2 268 946
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	22 077 489	-	22 040 007	94 048	22 134 054
Käyvän arvon suojauslaskennassa yhteensä	24 392 642	-	24 377 688	94 048	24 471 736
Jaksotettuun hankintamenoön arvostetut					
Velat luottolaitoksille	1 908 120	-	1 908 120	-	1 908 120
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	380 134	-	380 134	-	380 134
Varaukset ja muut velat	237 212	-	237 212	-	237 212
Jaksotettuun hankintamenoön arvostetut yhteensä	2 525 467	-	2 525 467	-	2 525 467
Rahoitusvelat yhteensä	41 895 193	-	38 859 428	3 114 859	41 974 287

Kaikki arvostusmallit, sekä monimutkaiset että yksinkertaiset, käyttävät markkinahintoja ja muita syöttötietoja. Nämä syöttötiedot pitävät sisällään korot, valuuttakurssit, volatiliiteetit, korrelaatiot jne. Konserni soveltaa erityyppisiä syöttötietoja riippuen instrumentin tyypistä ja monimutkaisuudesta sekä tarvittavista markkinariskifaktoreista ja tuottorakenteista. Käyvän arvon hierarkiatasojen välinen luokittelu perustuu analyysiin, joka tehdään syöttötiedon, stressitestauksen (kohtuullinen mahdollinen vaihtoehtoinen oletus) ja mallin monimutkaisuuden perusteella. Jos instrumentin käyvän arvon määrittämisessä käytetyt syöttötiedot luokitellaan käyvän arvon hierarkian eri tasoille, instrumentin arvostus luokitellaan kokonaisuudessaan sen alimman tason syöttötiedon mukaisesti, jolla on merkittävä vaikutus instrumentin arvostukselle.

IFRS 13 -standardin mukaisesti kolme yleisesti käytettyä arvostusmenetelmää ovat markkinoihin perustuva lähestymistapa, tuottoihin perustuva lähestymistapa ja hankintameno perustuva lähestymistapa. Kuntarahoitus-konserni soveltaa markkinalähtöistä lähestymistapaa, kun instrumentilla on toimivat markkinat ja julkisia hintanoteerauksia saatavilla. Konserni käyttää markkinalähtöistä lähestymistapaa sijoitussalkun joukkovelkakirjalainojen arvostamiseen. Kaikille tason 1 instrumenteille konserni käyttää täysin samanlaisen instrumentin markkinahintaa (sama ISIN). Konserni ei hyödynnä arvostamisessa vastaavanlaisten rahoitusvarojen hintoja.

Tuottoihin perustuvaa lähestymistapaa käytetään, kun arvostus perustuu arvostusmalliin, kuten tulevien kassavirtojen nykyarvoon (diskonttaaminen). Arvostusmenetelmissä otetaan huomioon luottoriskin arviointi, käytetyt diskonttokorot, ennenaikaisen takaisinmaksun mahdollisuus ja muut tekijät, jotka luotettavasti vaikuttavat rahoitusinstrumentin käypään arvoon. Konserni käyttää tuottoihin perustuvaa lähestymistapaa monien rahoitusinstrumenttensa arvostamisessa, esimerkiksi johdannaissopimuksissa, antolainauksessa ja varainhankinnan instrumenteissa. Konserni ei käytä hankintameno perustuvaa lähestymistapaa rahoitusinstrumenttien arvostuksessa.

Konserni käyttää laajalti tunnustettuja ja käytettyjä arvostusmalleja määrittäessään sellaisten yleisten ja yksinkertaisten rahoitusinstrumenttien, kuten korko- ja valuuttavaihtosopimusten käyvät arvot, jotka käyttävät vain havainnoitavissa olevia markkinatietoja ja vaativat vain vähän johdon harkintaa ja arvioita. Havainnoitavissa olevat hinnat tai syöttötiedot ovat yleensä saatavissa noteeratuille velkakirjoille ja osakkeille ja yksinkertaisille OTC-johdannaisille, kuten koronvaihtosopimuksille. Havainnoitavissa olevat markkinahinnat ja syöttötiedot vähentävät johdon harkinnan ja arvioiden käyttämistä sekä käypien arvojen määrittämiseen liittyvää epävarmuutta. Havainnoitavissa olevien markkinahintojen ja syöttötietojen saatavuus vaihtelee tuotteista ja markkinoista riippuen ja ne ovat alttiina muutoksille johtuen erityisistä tapahtumista ja rahoitusmarkkinoiden yleisistä olosuhteista.

Kuntarahoitus-konserni soveltaa erilaisia malleja tietyn-tyyppisten instrumenttien arvostamiseksi. Perusmallien valinta ja mallien kalibrointi riippuvat rahoitusvälineen monimutkaisuudesta ja tarkoituksenmukaisen syöttötietojen saatavuudesta. Markkinakäytännön mukaisesti ensisijainen perusmalli määrittyy kohde-etuksina olevien omaisuuserien mukaisesti. Tämän lisäksi instrumentit jaetaan eri luokkiin, jotta tärkeimmät riskitekijät ja erityyppiset kalibrointitekniikat saadaan määriteltyä. Perusmallien, erilaisten oletusten ja kalibrointitekniikoiden yhdistelmät dokumentoidaan. Konsernin arvostusmalleilla arvostettavat rahoitusinstrumentit jaetaan neljään eri luokkaan:

- Korkoinstrumentit,
- Valuuttapohjaiset instrumentit,
- Osakelinkatut instrumentit ja
- Hybridi-instrumentit.

Rahoitusinstrumentit, jotka kuuluvat luokkiin *valuuttapohjaiset, osakelinkatut ja hybridi-instrumentit*, luokitellaan käyvän arvon hierarkiassa pääasiassa tason 3 instrumenteiksi.

Rahoitusinstrumenttien käypä arvo lasketaan yleensä yksittäisten instrumenttien nettohyötyarvona. Tätä laskentaa täydennetään vastapuolitason oikaisulla. Konserni sisällyttää johdannaisten arvostuksiin luottokelpoisuuden huomioivan vastapuoliriskioikaisun (*credit valuation adjustment, CVA*) sekä oman luottoriskioikaisun (*debit valuation adjustment, DVA*). CVA kuvastaa vastapuolen luottoriskin vaikutusta käypään arvoon ja DVA konsernin omaa luottokelpoisuutta. Konserni soveltaa samaa metodologiaa CVA:n ja DVA:n laskemiseksi. Molemmista käytetään kolmea syöttötietoa: Maksujen laiminlyönnistä johtuva tappio-osuus (*LGD*), laiminlyönnin todennäköisyys (*PD, oma DVA:ssa ja vastapuolen CVA:ssa*) sekä odotettu vastuun määrä (*EE*).

Arvostusten viitekehys

Kuntarahoitus-konsernilla on käytössä viitekehys, joka pitää sisällään konsernin malliriskien hallinnan järjestelyt, aktiviteetit ja menettelytavat (*model risk management framework*). Viitekehysten tarkoituksena on varmistaa malliriskien tehokas hallinta ja vähentää käyvän arvon arvostukseen liittyvää epävarmuutta sekä varmistaa ulkoisten ja sisäisten vaatimusten noudattaminen. Konserni varmistaa, että kaikki arvostusmallien elinkaaren näkökohdat (ml. hyväksyntä, suunnittelu, kehittäminen, testaus, ylläpito, valvonta ja toimeenpano) pitävät sisällään tehokkaan hallinnon, selkeät tehtävät ja vastuut sekä tehokkaan sisäisen valvonnan.

Konserni hallinnoi ja ylläpitää mallivarastoa, joka tarjoaa kokonaisvaltaisen kuvan kaikista arvostusmalleista, niiden liiketoiminnan tarkoituksesta ja ominaisuuksista sekä sovelluksista ja käyttöehdoista. Johtoryhmä arvioi ja hyväksyy kaikki mallivarastossa olevat hyväksytyt arvostusmallit uudelleen vuosittain.

Kuntarahoitus-konsernin Talouden johtoryhmä toimii arvostusten kontrolliryhmänä, joka valvoo konsernin arvostuksia ja vastaa arvostusten lopullisesta hyväksynnästä taloudellisen raportoinnin käyttöön. Talouden johtoryhmä valvoo ja kontrolloi konsernin arvostusprosessia sekä arvostusmenetelmien suorituskykyä, päättää tarvittavista toimenpiteistä ja raportoi edelleen johtoryhmälle. Talouden johtoryhmä arvioi myös, tuottavatko arvostusmallit ja -prosessi riittävän oikeaa tietoa konsernin taloudellisen raportoinnin käyttöön, ja päättää saatujen tietojen perusteella mahdollisista oikaisuksista arvostusprosessin tuottamiin arvoihin.

Konserni on ottanut käyttöön arvostusmallien tehokkaan kontrolli- ja suorituskyvyn seurantakehyksen, jolla pyritään varmistamaan mallien antamien tulosten oikeellisuus ja asianmukaisuus. Mallien suorituskyvyn seuranta koostuu neljästä pääkontrollista:

- Vastapuoliarvostusten kontrolli (*Counterparty valuation control, CVC*),
- Arvostusten analyysi (*Fair value explanation*),
- Riippumaton arvostusten todentaminen (*Independent Price Verification, IPV*) ja
- Riippumaton mallien validointi.

Riskienhallinta suorittaa päivittäin vastapuoliarvostusten kontrollin (CVC). Kontrollissa analysoidaan mahdolliset poikkeamat arvostusmallin tuottamassa arvostuksessa verrattuna konsernin aiempiin arvostuksiin sekä vastapuolien arvostuksiin. Kontrollin tulokset raportoidaan kuukausittain talousjohtajalle ja neljännesvuosittain Talouden johtoryhmälle. Arvostusten analyysi koostuu riskienhallinnan tekemästä päivittäisestä käypien arvojen muutoksien analysoinnista. Analyysin tulokset raportoidaan kuukausittain talousjohtajalle ja neljännesvuosittain Talouden johtoryhmälle. Riippumaton arvostusten todentaminen tehdään kuukausittain ulkopuolisen palveluntarjoajan toimesta osana konsernin IPV-prosessia. IPV-kontrollin tulokset raportoidaan kuukausittain talousjohtajalle ja neljännesvuosittain Talouden johtoryhmälle. Riippumaton mallien validointi tehdään vuosittain valitulle konsernin arvostusmallien otokselle ulkopuolisen palveluntarjoajan toimesta. Mallivalidoinnin tulokset raportoidaan Talouden johtoryhmälle.

Siirrot käyvän arvon hierarkian tasojen välillä

Kuntarahoitus-konserni arvioi käyvän arvon hierarkialuokituksen tarkoituksenmukaisuutta ja oikeellisuutta alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä ja kunakin raportointipäivänä. Tämän avulla määritellään tasojen 1, 2 ja 3 instrumentin alkuperäinen luokitus ja sitä seuraavat mahdolliset siirrot käyvän arvon hierarkiatasojen välillä. Käyvän arvon hierarkiatasojen välinen siirto voi tapahtua esimerkiksi, kun aiemmin havainnoitavaksi katsottu syöttötieto vaatii oikaisun ei-havainnoitavissa olevaa syöttötietoa käyttäen. Menettely on sama siirroille käyvän arvon tasoille ja niiltä pois. Siirtojen eri hierarkiatasojen välillä katsotaan tapahtuneen sen kvartaalin lopussa, jonka aikana siirron aiheuttama tapahtuma tai olosuhteiden muutos on toteutunut.

Tilikaudella 2021 siirrettiin rahoitusvaroja tasojen 1 ja 2 välillä yhteensä 50 127 tuhatta euroa. Tilikaudella 2021 ei siirretty rahoitusinstrumentteja tasolta 2 tasolle 3.

TASON 3 SIIRROT 2021 (1000 €)	1.1.2021	Arvonmuutos tuloslaskelmassa	Ostot ja uudet sopimukset	Myyntit ja erääntymiset	Siirrot tasolle 3	Siirrot pois tasolta 3	31.12.2021
Rahoitusvarat							
Käypään arvoon arvostetut							
Pakotetusti käypään arvoon tulosvaikutteisesti							
Saamiset yleisöiltä ja julkisyhteisöiltä	43 735	-4 878	-	-3 997	-	-	34 861
Osakkeet ja osuudet	27	-	-	-27	-	-	-
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti							
Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti	79 452	-14 590	604	-2 636	-	-	62 829
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	572	-366	317	-	-	-117	407
Rahoitusvarat yhteensä	123 787	-19 834	921	-6 660	-	-117	98 097
Rahoitusvelat							
Käypään arvoon arvostetut							
Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti							
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	224 413	-8 408	47 787	-	-	-	263 793
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	2 125 714	-144 658	762 861	-975 731	-	-8 617	1 759 569
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti							
Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti	646 293	136 055	38 581	-76 252	-	-378	744 299
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	24 391	6 797	450	-	-	-5 948	25 690
Käyvän arvon suojauslaskennassa							
Jaksotettu hankintameno							
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	94 048	-1 802	27 162	-	-	-33 368	86 040
Rahoitusvelat yhteensä	3 114 859	-12 015	876 840	-1 051 984	-	-48 310	2 879 390
Tason 3 rahoitusvarat ja -velat yhteensä *	3 238 646	-31 849	877 761	-1 058 644	-	-48 427	2 977 487

* Konserni kirjaa nämä voitot ja tappiot tuloslaskelmassa eriin *Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot* ja *Suojauslaskennan nettotulos*. Oman luottoriskin muutoksen osuus arvonmuutoksesta kirjataan nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti luokiteltujen rahoitusvelkojen osalta muihin laajan tuloksen eriin.

Ei-havainnoitavissa olevien syöttötietojen herkkyyshanalyysi

Herkkyyshanalyysi esittää mahdollisten vaihtoehtoisten oletusten vaikutuksen niiden rahoitusinstrumenttien käypään arvoon, joiden arvostus on riippuvainen ei-havainnoitavissa olevista syöttötiedoista. On kuitenkin epätodennäköistä, että käytännössä kaikki ei-havainnoitavissa olevien syöttötietojen vaihtoehtoiset oletukset liikkuisivat yhtäaikaaisesti ääripäihin, joita herkkyyshanalyysissa testataan. Tästä johtuen tässä liitetiedossa herkkyyshanalyysin kuvaama vaikutus käypään arvoon on todennäköisesti suurempi kuin tosiasiallinen epävarmuus tilinpäätöspäivän käyvässä arvossa. Lisäksi tämä herkkyyshanalyysi ei ole ennustava tai indikaatiivinen tulevaisuuden muutoksista rahoitusinstrumenttien käyvissä arvoissa.

Vaikka Kuntarahoitus-konserni uskoo käyvän arvon arvostusten olevan asianmukaisia, erilaisten menetelmien ja oletusten käyttö voisi johtaa erilaisiin käyvän arvon määrityksiin. Tason 3 käyvän arvon määrityksissä yhden tai useamman oletuksen muuttamisella (mahdolliset vaihtoehtoiset oletukset) voisi olla seuraavat vaikutukset arvostuksiin: 31.12.2021 nämä oletukset olisivat voineet kasvattaa käypiä arvoja 60,3 miljoonaa euroa tai pienentää käypiä arvoja 59,6 miljoonaa euroa ja 31.12.2020 herkkyyshanalyysin mukaiset oletukset olisivat voineet kasvattaa käypiä arvoja 44,6 miljoonaa euroa tai pienentää käypiä arvoja 33,6 miljoonaa euroa.

MERKITTÄVIEN EI-HAVAINNOITAVISSA OLEVIENTYÖTTÖTIE TOJEN HERKKYYSANALYYSI INSTRUMENTTITYYPEITTÄIN (1 000 €)**Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä**

	Käyvän arvon positiivinen vaihteluväli 2021	Käyvän arvon negatiivinen vaihteluväli 2021	Käyvän arvon positiivinen vaihteluväli 2020	Käyvän arvon negatiivinen vaihteluväli 2020
Antolainat	133	-84	542	327
Johdannaissopimukset				
Osakejohdannaiset	18 864	-11 446	12 416	-7 240
FX-linkatut koron- ja valuutanvaihtosopimukset	2 644	-1 537	1 786	-365
Muut koronvaihtosopimukset	13 173	-13 344	8 686	-10 165
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat sekä Velat yleisölle ja julkisyhteisöille				
Osakelinkatut velkakirjat	12 350	-18 115	11 690	-5 248
FX-linkatut velkakirjat	704	-2 233	-941	-1 681
Muut velkakirjat	12 412	-12 810	10 430	-9 276
Yhteensä	60 279	-59 570	44 609	-33 648

Tasolle 3 luokiteltavien ei-havainnoitavissa olevien syöttötietojen käyvän arvon muutokset eivät ole välttämättä toisistaan riippumattomia, ja vuorovaikutuksellisia suhteita esiintyy usein ei-havainnoitavissa olevien syöttötietojen ja havainnoitavissa olevien syöttötietojen välillä. Tällaisia suhteita, jotka ovat merkittäviä rahoitusinstrumentin käyvälle arvolle, on kontrolloitu hinnoittelumallien ja arvostusmenetelmien kautta.

Kuntarahoitus-konserni käyttää stokastisia malleja tulevaisuuden kassavirtojen luomiseksi. Tulevaisuuden kassavirrat diskontataan nykyhetkeen, joista johdetaan rahoitusinstrumenttien käypä arvo. Konserni käyttää stokastisina arvostusmalleinaan Hull-Whiten mallia ja Dupireen volatiliiteettimallia.

Seuraavaksi on kuvattu konsernin käyttämät ei-havainnoitavissa olevat syöttötiedot, joita käytetään rahoitusinstrumenttien arvostuksessa vain siinä määrin kuin relevantteja havainnoitavissa olevia syöttötietoja ei ole saatavilla.

Korrelaatioparametrit

Korrelaatio kuvaa rahoitusinstrumentin käypään arvoon vaikuttavien kohde-etuuksien vuorovaikutussuhteita tapauksissa, joissa rahoitusinstrumentin käypään arvoon vaikuttaa useampi eri ei-havainnoitavissa oleva syöttötieto. Esimerkiksi korrelaatiolla on merkittävä vaikutus osakelinkattujen instrumenttien käypään arvoon, jos kohde-etuuden arvo riippuu useammasta eri osakkeesta. FX-linkattujen koron- ja valuutanvaihtosopimusten osalta korrelaatioita esiintyy eri valuuttakurssien välillä, jotka vaikuttavat instrumentin käypään arvoon.

Jos ei-havainnoitavissa olevien syöttötietojen välillä on korkea korrelaatio, niin tämä johtaa rahoitusinstrumentin käyvän arvon nousuun. Jos ei-havainnoitavissa olevien syöttötietojen välillä on matala korrelaatio, tämä johtaa rahoitusinstrumentin käyvän arvon laskuun. Kuntarahoitus-konsernilla on rahoitusinstrumentteja, joissa korrelaatio on merkittävänä ei-havainnoitavissa olevana syöttötietona, pääosin varainhankintaportfoliossa ja niitä suojaavissa johdannaisissa.

Volatiliiteetti (ekstrapoloitu tai epälikvidi)

Rahoitusinstrumentti, jonka arvo johdetaan stokastisella mallilla, käyttää tyypillisesti kohde-etuuden volatiliiteettia syöttötietona. Stokastisena arvostusmallinaan konserni käyttää Dupireen volatiliiteettimallia. Korkokomponenteissa käytetään arvostuksissa tasaoptioiden implisiittistä volatiliiteettia. FX- ja osakekomponenteille (sekä osakeindeksit että yksittäiset osakkeet) on käytössä volatiliiteettipinta, joka huomioi instrumenttien eri toteutushinnat ja juoksuajat. Kuntarahoitus-konserni käyttää implisiittistä volatiliiteettia suurimmalle osalle osakelinkatuista struktuureista. Joissain tapauksissa osakelinkatuille struktuureille ei ole kuitenkaan tiedossa volatiliiteettipintaa, joka olisi likvidi. Tällaisissa tapauksissa konserni käyttää proxy-volatiliiteettia implisiittisen volatiliiteetin sijaan. Kuntarahoitus-konsernilla on rahoitusinstrumentteja, joissa volatiliiteetti on merkittävänä ei-havainnoitavissa olevana syöttötietona, pääosin varainhankintaportfoliossa ja niitä suojaavissa johdannaisissa.

Osinkotuotto

Osakelinkattujen tuotteiden käypään arvoon vaikuttaa olennaisesti osinkotuotto ja kohde-etuuden volatiliiteetti. Osakelinkatut instrumentit vaativat kohde-etuuden osinkotiedon käyvän arvon syöttötietona. Osakelinkattujen tuotteiden osakekomponentin käypä arvo johdetaan käyttämällä Dupireen volatiliiteettimallia, jossa oletetaan kohde-etuuden osakkeen hinnan noudattavan satunnaista kulkua. Kuntarahoitus-konsernilla on osakelinkattuja rahoitusinstrumentteja, joissa osinkotuotto on ei-havainnoitavissa olevana syöttötietona, varainhankintaportfoliossa ja niitä suojaavissa johdannaisissa.

Korkostrukturi (ekstrapoloitu tai epälikvidi)

Monimutkaisten korkostruktuurien arvostamisessa käytetään ei-havainnoitavissa olevia syöttötietoja. Tulevaisuuden korkokassavirrat ja näiden käypä arvo lasketaan käyttämällä kohde-etuuden forward-käyriä sekä volatiliiteettia käyttämällä stokastisena mallina Hull-Whiten mallia. Tasolle 3 luokiteltujen monimutkaisten rahoitusinstrumenttien korkosuoritus on riippuvainen juoksuajan syöttötiedon arvosta. Kuntarahoitus-konsernilla on monimutkaisia korkostruktoureja rahoitusinstrumenteissa, joissa ekstrapoloitu tai epälikvidi korko on ei-havainnoitavissa olevana syöttötietona, pääosin varainhankintaportfoliossa ja niitä suojaavissa johdannaisissa.

Seuraava taulukko kuvaa sitä, mikä vaikutus ei-havainnoitavissa olevan syöttötiedon yhden tai useamman oletuksen muuttamisella (mahdolliset vaihtoehdot) voisi olla arvostuksiin tilinpäätöspäivänä.

**EI-HAVAINNOITAVISSA OLEVIEN SYÖTTÖTIETOJEN
HERKKYYSANALYYSI
31.12.2021 (1 000 €)**

	Käypä arvo	Arvostustekniikka	Ei-havainnoitavissa oleva syöttötieto	Positiivinen käyvän arvon vaihteluväli	Negatiivinen käyvän arvon vaihteluväli
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä					
Antolainat	34 861	Stokastinen malli	Volatiliteetti – ekstrapoloitu tai epälikvidi	133	-84
Johdannaissopimukset					
Osakejohdannaiset	-37 319	Stokastinen malli	Korrelaatioparametrit	759	653
			Volatiliteetti – ekstrapoloitu tai epälikvidi	17 551	-11 504
FX-linkatut koron- ja valuutanvaihtosopimukset	-647 461	Stokastinen malli	Osinkotuotto	554	-595
			Korrelaatioparametrit	498	-353
Muut koronvaihtosopimukset	-21 972	Stokastinen malli	Volatiliteetti – ekstrapoloitu tai epälikvidi	2 145	-1 183
			Korkostrukturi – ekstrapoloitu tai epälikvidi	1	-1
Muut koronvaihtosopimukset	-21 972	Stokastinen malli	Korrelaatioparametrit	7	0
			Volatiliteetti – ekstrapoloitu tai epälikvidi	12 870	-13 048
Muut koronvaihtosopimukset	-21 972	Stokastinen malli	Korkostrukturi – ekstrapoloitu tai epälikvidi	296	-296
			Volatiliteetti – ekstrapoloitu tai epälikvidi	12 870	-13 048
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat sekä Velat yleisölle ja julkisyhteisöille					
Osakelinkatut velkakirjat	741 554	Stokastinen malli	Korrelaatioparametrit	229	-149
			Volatiliteetti – ekstrapoloitu tai epälikvidi	11 455	-16 829
FX-linkatut velkakirjat	785 053	Stokastinen malli	Osinkotuotto	666	-1 137
			Korrelaatioparametrit	17	-123
Muut velkakirjat	582 795	Stokastinen malli	Volatiliteetti – ekstrapoloitu tai epälikvidi	677	-2 099
			Korkostrukturi – ekstrapoloitu tai epälikvidi	11	-11
Muut velkakirjat	582 795	Stokastinen malli	Korrelaatioparametrit	1	0
			Volatiliteetti – ekstrapoloitu tai epälikvidi	12 313	-12 711
Muut velkakirjat	582 795	Stokastinen malli	Korkostrukturi – ekstrapoloitu tai epälikvidi	98	-98
			Volatiliteetti – ekstrapoloitu tai epälikvidi	12 313	-12 711
Yhteensä				60 279	-59 570

ENSIMMÄISEN PÄIVÄN VOITTO TAI TAPPIO (1 000 €)

	2021	2020
Avaava saldo 1.1.	-29	-
Tuloslaskelmassa osoitettu ensimmäisen päivän voitto	412	242
Tuloslaskelmassa osoitettu ensimmäisen päivän tappio	-711	-67
Jaksotettu ensimmäisen päivän voitto tai tappio	91	-204
Yhteensä 31.12.	-236	-29

Ensimmäisen päivän voitto tai tappio (*Day 1 gain or loss*)-määritelmä ja jaksotustapa on kuvattu laatimisperiaatteissa (Liite 1) kohdassa 13. *Käyvän arvon määrytyminen.*

Siirrot käyvän arvon hierarkian tasojen välillä ja herkkysanalyysi 2020

Tilikaudella 2020 siirrettiin rahoitusvaroja tasojen 1 ja 2 välillä yhteensä 205 516 tuhatta euroa.

Tilikaudella 2020 siirrettiin rahoitusinstrumentteja tasolta 2 tasolle 3 yhteensä 35 796 tuhatta euroa.

**TASON 3 SIIRROT
2020 (1 000 €)**

	1.1.2020	Arvonmuutos tuloslaskelmassa	Ostot ja uudet sopimukset	Myynnit ja erääntymiset	Siirrot tasolle 3	Siirrot pois tasolta 3	31.12.2020
Rahoitusvarat							
Käypään arvoon arvostetut							
Pakotetusti käypään arvoon tulosvaikutteisesti							
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	50 028	-4 714	-	-1578	-	-	43 735
Osakkeet ja osuudet	-	-	-	-	27	-	27
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti							
Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti	133 007	-12 405	-32	-41804	686	-	79 452
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	3 728	-2 118	117	-	-	-1154	572
Rahoitusvarat yhteensä	186 764	-19 238	84	-43 382	713	-1154	123 787
Rahoitusvelat							
Käypään arvoon arvostetut							
Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti							
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	138 684	9 860	49 782	-	26 088	-	224 413
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	3 077 729	-259 858	868 572	-1566 659	8 617	-2 686	2 125 714
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti							
Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti	458 243	289 125	37 906	-139 179	378	-181	646 293
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	12 646	18 479	1 432	-	-	-8 167	24 391
Käyvän arvon suojauslaskennassa							
Jaksotettu hankintameno							
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	151 671	-13 650	21 314	-	-	-65 286	94 048
Rahoitusvelat yhteensä	3 838 973	43 955	979 006	-1705 838	35 083	-76 320	3 114 859
Tason 3 rahoitusvarat ja -velat yhteensä	4 025 735	24 717	979 090	-1749 220	35 796	-77 474	3 238 646

**EI-HAVAINNOITAVISSA OLEVIENTYÖTÖTIEJEN
HERKKYYSANALYYSI
2020 (1 000 €)**

	Käypä arvo	Arvostustekniikka	Ei-havainnoitavissa oleva syöttötieto	Positiivinen käyvän arvon vaihteluväli	Negatiivinen käyvän arvon vaihteluväli
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä					
Antolainat	43 735	Stokastinen malli	Volatiliteetti – ekstrapoloitu tai epälikvidi	542	327
Johdannaissopimukset					
Osakejohdannaiset	-75 037	Stokastinen malli	Korrelaatioparametrit	1324	-932
			Volatiliteetti – ekstrapoloitu tai epälikvidi	9142	-7 641
			Osinkotuotto	1951	1333
FX-linkatut koron- ja valuutanvaihtosopimukset	-517 779	Stokastinen malli	Korrelaatioparametrit	51	-368
			Volatiliteetti – ekstrapoloitu tai epälikvidi	1642	96
			Korkostrukturi – ekstrapoloitu tai epälikvidi	93	-93
Muut koronvaihtosopimukset	2 156	Stokastinen malli	Korrelaatioparametrit	8	-6
			Volatiliteetti – ekstrapoloitu tai epälikvidi	8 230	-9 711
			Korkostrukturi – ekstrapoloitu tai epälikvidi	447	-448
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat sekä Velat yleisölle ja julkisyhteisöille					
Osakelinkatut velkakirjat	885 327	Stokastinen malli	Korrelaatioparametrit	2 810	2 088
			Volatiliteetti – ekstrapoloitu tai epälikvidi	7 733	-7 746
			Osinkotuotto	1 148	410
FX-linkatut velkakirjat	1 027 104	Stokastinen malli	Korrelaatioparametrit	213	54
			Volatiliteetti – ekstrapoloitu tai epälikvidi	-1 161	-1 729
			Korkostrukturi – ekstrapoloitu tai epälikvidi	6	-6
Muut velkakirjat	531 744	Stokastinen malli	Korrelaatioparametrit	1	-1
			Volatiliteetti – ekstrapoloitu tai epälikvidi	10 220	-9 066
			Korkostrukturi – ekstrapoloitu tai epälikvidi	209	-209
Yhteensä				44 609	-33 648

Liite 18. Rahoitusvarojen ja -velkojen maturiteettijakauma tasearvoin

RAHOITUSVARAT 31.12.2021 (1000 €)	0–3 kuukautta	3–12 kuukautta	1–5 vuotta	5–10 vuotta	yli 10 vuotta	Yhteensä
Käteiset varat	8 399 045	-	-	-	-	8 399 045
Saamiset luottolaitoksilta	1 383 018	-	34 292	-	-	1 417 310
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	411 001	1 534 589	6 632 277	6 396 852	13 148 116	28 122 834
,josta leasing *	7 025	18 391	72 819	43 699	101 002	242 936
Saamistodistukset	1 194 336	644 292	2 489 779	513 020	-	4 841 428
Osakkeet ja osuudet	-	-	-	-	-	-
Johdannaissopimukset	176 162	85 276	652 855	444 830	640 553	1 999 676
Muut varat **	238 930	-	-	-	-	238 930
Yhteensä	11 802 492	2 264 157	9 809 202	7 354 702	13 788 669	45 019 222

* Erä sisältää leasingsaamiset, jotka ovat suojauskohteena käyvän arvon suojauslaskennassa. Suojauslaskennan ulkopuolella olevia leasingsaamisia ei esitetä maturiteettijakaumassa, sillä leasing ei ole IFRS 9 -standardin mukainen rahoitusvara.

** Erä sisältää keskusvastapuolelle annetun käteisvakuuden.

RAHOITUSVARAT 31.12.2021 (1000 €)	0–3 kuukautta	3–12 kuukautta	1–5 vuotta	5–10 vuotta	yli 10 vuotta	Yhteensä
Velat luottolaitoksille	1 991 110	750 000	10 613	19 599	29 695	2 801 016
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	75 992	112 562	1 031 895	856 943	1 247 293	3 324 685
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	4 991 578	5 235 547	18 221 438	4 174 502	2 704 459	35 327 525
Johdannaissopimukset	788 530	584 682	287 038	143 757	420 287	2 224 294
Varaukset ja muut velat *	333 732	1 308	2 782	-	-	337 823
<i>, josta vuokrasopimusvelat</i>	<i>437</i>	<i>1 308</i>	<i>2 782</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>4 528</i>
Yhteensä	8 180 943	6 684 099	19 553 767	5 194 802	4 401 733	44 015 343

* Erä sisältää keskusvastapuolelta saadun käteisvakuuden ja IFRS 16 -standardin mukaisen vuokrasopimusvelan.

Velat ja niitä suojaavat johdannaissopimukset, joissa on ennenaikaisen eräännyttämisen mahdollisuus, ovat taulukossa sen mukaisessa maturiteettiluokassa, jolloin eräännyttäminen olisi ensimmäisen kerran mahdollista. Konsernin arvio on, että velkoja tullaan vuoden 2022 aikana eräännyttämään ennenaikaisesti 25–50 %. Vuoden 2021 aikana eräänntyi tällaisia velkoja ennenaikaisesti 47 %.

RAHOITUSVARAT 31.12.2020 (1 000 €)	0–3 kuukautta	3–12 kuukautta	1–5 vuotta	5–10 vuotta	yli 10 vuotta	Yhteensä
Käteiset varat	5 565 801	-	-	-	-	5 565 801
Saamiset luottolaitoksilta	1 806 864	-	34 989	-	-	1 841 853
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	361 651	1 567 812	6 373 992	6 099 127	12 744 246	27 146 828
<i>,josta leasing</i>	8 059	19 545	64 691	37 320	85 829	215 444
Saamistodistukset	1 474 537	761 052	2 737 816	789 809	-	5 763 214
Osakkeet ja osuudet	-	-	-	-	27	27
Johdannaissopimukset	21 851	86 840	551 548	718 929	978 995	2 358 163
Muut varat	243 269	-	-	-	-	243 269
Yhteensä	9 473 973	2 415 705	9 698 345	7 607 864	13 723 269	42 919 155

RAHOITUSVELAT 31.12.2020 (1 000 €)	0–3 kuukautta	3–12 kuukautta	1–5 vuotta	5–10 vuotta	yli 10 vuotta	Yhteensä
Velat luottolaitoksille	658 120	1 250 000	24 558	34 106	34 694	2 001 478
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	118 097	342 933	777 940	1 257 086	1 387 970	3 884 026
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	6 285 271	3 729 067	15 784 772	4 702 293	2 410 503	32 911 906
Johdannaissopimukset	799 531	143 081	1 119 670	200 609	597 678	2 860 570
Varaukset ja muut velat	231 598	1 261	4 353	-	-	237 212
<i>,josta vuokrasopimusvelat</i>	418	1 261	4 353	-	-	6 032
Yhteensä	8 092 617	5 466 342	17 711 294	6 194 095	4 430 845	41 895 193

Velat ja niitä suojaavat johdannaissopimukset, joissa on ennenaikaisen eräännyttämisen mahdollisuus, ovat taulukossa sen mukaisessa maturiteetti luokassa, jolloin eräännyttäminen olisi ensimmäisen kerran mahdollista. Vuoden 2020 aikana eräänntyi tällaisia velkoja ennenaikaisesti 34 %.

Liite 19. Rahoitusvarojen ja -velkojen netottaminen

Seuraaviin rahoitusvaroihin ja -velkoihin liittyy täytöntöön pantavissa olevia yleisiä nettoutussopimuksia:

Vakuudeksi annettu käteinen sisältyy tase-erään *Saamiset luottolaitoksilta*, poislukien keskusvastapuolille annettu vakuus, joka esitetään erässä *Muut varat*.

Vakuudeksi saatu käteinen sisältyy tase-erään *Velat luottolaitoksille*, poislukien keskusvastapuolilta saatu vakuus, joka esitetään erässä *Varaukset ja muut velat*.

31.12.2021 (1 000 €)	Kirjanpitoarvo, brutto	Taseessa netotetut, brutto	Kirjanpitoarvo, netto	Rahamäärät, joita ei ole netotettu taseessa		Netto
				Vakuudeksi saatu käteinen *	Vakuudeksi annettu käteinen **	
Rahoitusvarat						
Johdannaissopimukset	1 999 676	-	1 999 676	1 074 405	-	925 271
Rahoitusvarat yhteensä	1 999 676	-	1 999 676	1 074 405	-	925 271
Rahoitusvelat						
Johdannaissopimukset	2 224 294	-	2 224 294	-	1 549 593	674 702
Rahoitusvelat yhteensä	2 224 294	-	2 224 294	-	1 549 593	674 702

* Sisältää keskusvastapuolelta saatua vakuutta 333 295 tuhatta euroa.

** Sisältää keskusvastapuolelle annettua vakuutta 238 943 tuhatta euroa.

Konserni ei ole esittänyt rahoitusvaroja tai -velkoja netotettuna taseessa vuonna 2021.

31.12.2020 (1 000 €)	Kirjanpitoarvo, brutto	Taseessa netotetut, brutto	Kirjanpitoarvo, netto	Rahamäärät, joita ei ole netotettu taseessa		Netto
				Vakuudeksi saatu käteinen *	Vakuudeksi annettu käteinen **	
Rahoitusvarat						
Johdannaissopimukset	2 358 163	-	2 358 163	889 300	-	1 468 863
Rahoitusvarat yhteensä	2 358 163	-	2 358 163	889 300	-	1 468 863
Rahoitusvelat						
Johdannaissopimukset	2 860 570	-	2 860 570	-	1 850 372	1 010 198
Rahoitusvelat yhteensä	2 860 570	-	2 860 570	-	1 850 372	1 010 198

* Sisältää keskusvastapuolelta saatua vakuutta 231 180 tuhatta euroa.

** Sisältää keskusvastapuolelle annettua vakuutta 243 272 tuhatta euroa.

Konserni ei ole esittänyt rahoitusvaroja tai -velkoja netotettuna taseessa vuonna 2020.

Liite 20. Rahavarat

31.12.2021 (1000 €)	Yhteensä	Rahavarat	Odotettavissa olevat luottotappiot
Kassa	2	2	-
Vaadittaessa maksettavat talletukset keskuspankeissa	8 399 043	8 399 043	0
Käteiset varat	8 399 045	8 399 045	0
Vaadittaessa maksettavat saamiset luottolaitoksilta	36 458	36 459	0
Rahavarat yhteensä	8 435 503	8 435 504	0

31.12.2020 (1000 €)	Yhteensä	Rahavarat	Odotettavissa olevat luottotappiot
Kassa	2	2	-
Vaadittaessa maksettavat talletukset keskuspankeissa	5 565 799	5 565 799	0
Käteiset varat	5 565 801	5 565 801	0
Vaadittaessa maksettavat saamiset luottolaitoksilta	164 878	164 879	-1
Rahavarat yhteensä	5 730 679	5 730 680	-1

Liite 21. Saamiset luottolaitoksilta

31.12.2021 (1000 €)	Vaadittaessa maksettavat	Muut kuin vaadittaessa maksettavat *	Odotettavissa olevat luottotappiot	Yhteensä
Saamiset keskuspankilta	35 984	-	0	35 984
Kotimaisilta luottolaitoksilta	13 128	34 300	-8	47 420
Ulkomaisilta luottolaitoksilta	23 330	1 310 650	-74	1 333 906
Yhteensä	72 442	1 344 950	-82	1 417 310

* Muut kuin vaadittaessa maksettavat saamiset luottolaitoksilta ei sisällä repo-ostosopimuksia tilinpäätöspäivänä 31.12.2021 tai vertailuajankohtana 31.12.2020.

31.12.2020 (1000 €)	Vaadittaessa maksettavat	Muut kuin vaadittaessa maksettavat	Odotettavissa olevat luottotappiot	Yhteensä
Saamiset keskuspankilta	34 918	-	0	34 918
Kotimaisilta luottolaitoksilta	89 636	98 300	-11	187 925
Ulkomaisilta luottolaitoksilta	75 242	1 543 800	-32	1 619 011
Yhteensä	199 796	1 642 100	-43	1 841 853

Liite 22. Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä

(1 000 €)	31.12.2021		31.12.2020	
	Yhteensä	, josta odotettavissa olevat luottotappiot	Yhteensä	, josta odotettavissa olevat luottotappiot
Yritykset ja asuntoyhteisöt	14 665 818	-1002	13 794 905	-983
Julkisyhteisöt	12 847 172	-88	12 772 899	-38
Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	366 908	-57	363 580	-67
Leasing	1 334 146	-2	1 090 940	-2
Yhteensä	29 214 043	-1148	28 022 325	-1091

Liite 23. Saamistodistukset

JULKISYHTEISÖJEN LIIKKEESEEN LASKEMAT SAAMISTODISTUKSET 31.12.2021 (1 000 €)

	Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä	Odotettavissa olevat luottotappiot *
Jaksotettu hankintameno	-	930 252	930 252	0
Kuntatodistukset	-	930 252	930 252	0
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat	74 959	-	74 959	1
Muiden julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjat	74 959	-	74 959	1
Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti	1 703 953	-	1 703 953	-
Valtion liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjat	180 437	-	180 437	-
Muiden julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjat	1 523 516	-	1 523 516	-
Yhteensä	1 778 912	930 252	2 709 164	1
<i>,joista keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat</i>	1 572 169	-	1 572 169	0

MUIDEN KUIN JULKISYHTEISÖJEN LIIKKEESEEN LASKEMAT SAAMISTODISTUKSET
31.12.2021 (1 000 €)

	Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä	Odotettavissa olevat luottotappiot *
Jaksotettu hankintameno	-	158 636	158 636	0
Yritystodistukset	-	158 636	158 636	0
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat	138 506	-	138 506	41
Pankkien liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjat	138 506	-	138 506	41
Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti	1 835 121	-	1 835 121	-
Pankkien liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjat	1 835 121	-	1 835 121	-
Yhteensä	1 973 627	158 636	2 132 263	41
<i>,joista keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat</i>	<i>1 739 885</i>	-	<i>1 739 885</i>	<i>30</i>

31.12.2021 (1 000 €)

	Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä	Odotettavissa olevat luottotappiot *
Saamistodistukset yhteensä	3 752 539	1 088 888	4 841 428	41

* Odotettavissa olevat luottotappiot on kirjattu saamistodistuksista, jotka on luokiteltu käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattaviksi. Näin ollen odotettavissa olevia luottotappioita ei kirjata tase-erän vähennyksenä, vaan muiden laajan tuloksen erien kautta käyvän arvon rahastoon laatimisperiaatteissa (Liite 1) kohdassa 9.4 *Odotettavissa olevan luottotappion vähennyserän esittäminen taseessa* kuvatun mukaisesti.

Saamistodistukset ei sisällä tilinpäätöspäivänä 31.12.2021 saamistodistuksia, jotka olisi annettu repomyyntisopimusten vakuudeksi.

Tilinpäätöspäivänä 31.12.2021 Kuntarahoitus-konsernilla ei ole pakotetusti käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavia saamistodistuksia.

JULKISYHTEISÖJEN LIIKKEESEEN LASKEMAT SAAMISTODISTUKSET**31.12.2020 (1 000 €)**

	Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä	Odotettavissa olevat luottotappiot *
Jaksotettu hankintameno	-	1 199 621	1 199 621	0
Kuntatodistukset	-	1 199 621	1 199 621	0
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat	124 157	-	124 157	2
Muiden julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjat	124 157	-	124 157	2
Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti	1 869 431	-	1 869 431	-
Valtion liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjat	266 874	-	266 874	-
Muiden julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjat	1 602 557	-	1 602 557	-
Yhteensä	1 993 588	1 199 621	3 193 209	3
<i>,joista keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat</i>	<i>1 780 922</i>	<i>-</i>	<i>1 780 922</i>	<i>2</i>

MUIDEN KUIN JULKISYHTEISÖJEN LIIKKEESEEN LASKEMAT SAAMISTODISTUKSET**31.12.2020 (1 000 €)**

	Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä	Odotettavissa olevat luottotappiot *
Jaksotettu hankintameno	-	110 684	110 684	0
Yritystodistukset	-	110 684	110 684	0
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat	298 893	-	298 893	39
Pankkien liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjat	298 893	-	298 893	39
Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti	2 160 427	-	2 160 427	-
Pankkien liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjat	2 160 427	-	2 160 427	-
Yhteensä	2 459 320	110 684	2 570 005	39
<i>,joista keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat</i>	<i>2 169 064</i>	<i>-</i>	<i>2 169 064</i>	<i>25</i>

31.12.2020 (1 000 €)

	Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä	Odotettavissa olevat luottotappiot
Saamistodistukset yhteensä	4 452 908	1 310 305	5 763 214	42

Liite 24. Osakkeet ja osuudet

31.12.2021 (1000 €)	Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä	, joista luottolaitoksissa
Pakotetusti käypään arvoon tulosvaikutteisesti	-	-	-	-
Yhteensä	-	-	-	-

31.12.2020 (1000 €)	Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä	, joista luottolaitoksissa
Pakotetusti käypään arvoon tulosvaikutteisesti	-	27	27	-
Yhteensä	-	27	27	-

Liite 25. Johdannaissopimukset

JOHDANNAISSOPIMUKSET 31.12.2021 (1 000 €)	Kohde-etuuden nimellisarvo				Käypä arvo	
	Jäljellä oleva juoksuaika				Positiivinen	Negatiivinen
	Alle 1 vuotta	1–5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä		
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa						
Korkojohdannaiset						
Koronvaihtosopimukset	2 409 728	12 470 328	17 727 331	32 607 387	756 203	-384 289
<i>,joista keskusvastapuoliselitettävät</i>	<i>2 233 780</i>	<i>11 834 195</i>	<i>16 946 320</i>	<i>31 014 295</i>	<i>682 416</i>	<i>-308 205</i>
Valuuttajohdannaiset						
Koron- ja valuuttavaihtosopimukset	3 437 953	8 396 354	782 448	12 616 756	482 450	-726 003
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa yhteensä	5 847 682	20 866 681	18 509 780	45 224 143	1 238 653	-1 110 291
Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti						
Korkojohdannaiset						
Koronvaihtosopimukset	3 940 682	8 043 879	4 491 216	16 475 777	475 940	-357 092
<i>,joista keskusvastapuoliselitettävät</i>	<i>2 864 097</i>	<i>5 372 343</i>	<i>1 578 144</i>	<i>9 814 584</i>	<i>46 821</i>	<i>-163 327</i>
Korko-optiot	-	40 000	-	40 000	101	-101
Valuuttajohdannaiset						
Koron- ja valuuttavaihtosopimukset	2 467 039	1 940 380	109 367	4 516 786	133 656	-718 888
Terminisopimukset	3 354 738	-	-	3 354 738	150 723	-
Osakejohdannaiset	816 109	-	-	816 109	604	-37 922
Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti yhteensä	10 578 567	10 024 259	4 600 583	25 203 409	761 023	-1 114 003
Johdannaissopimukset yhteensä	16 426 249	30 890 940	23 110 363	70 427 552	1 999 676	-2 224 294

Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti sisältää kaikki konsernin johdannaissopimukset, jotka eivät ole suojauslaskennassa, vaikka ne olisi tehty riskienhallintatarkoituksessa suojaaviksi. Tähän ryhmään lukeutuvat nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti luokiteltujen rahoitusvarojen ja -velkojen suojaukseksi tehdyt johdannaissopimukset, kuntien kanssa tehdyt johdannaissopimukset, kuntajohdannaisten

suojausiksi tehdyt johdannaissopimukset sekä taseen korkorisikin suojaukseksi tehdyt johdannaissopimukset, joille ei ole määritelty yksilöityä suojauskohdetta.

Johdannaissopimuksista saadut tai maksetut korot sisältyvät taseen eriin *Siirtosaamiset ja maksetut ennakot ja Siirtovelat ja saadut ennakot*.

JOHDANNAISSOPIMUKSET 31.12.2020 (1 000 €)	Kohde-etuuden nimellisarvo				Käypä arvo	
	Jäljellä oleva juoksuaika				Positiivinen	Negatiivinen
	Alle 1 vuotta	1–5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä		
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa						
Korkojohdannaiset						
Koronvaihtosopimukset	2 933 188	11 186 060	15 825 475	29 944 724	1 155 265	-470 736
<i>, joista keskusvastapuoliselvittävät</i>	<i>1 474 582</i>	<i>10 182 656</i>	<i>13 852 888</i>	<i>25 510 126</i>	<i>684 090</i>	<i>-314 856</i>
Valuuttajohdannaiset						
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	1 577 593	7 155 034	1 105 354	9 837 981	369 605	-985 934
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa yhteensä	4 510 781	18 341 095	16 930 830	39 782 706	1 524 870	-1 456 670
Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti						
Korkojohdannaiset						
Koronvaihtosopimukset	3 800 843	9 751 683	5 000 317	18 552 843	749 891	-488 850
<i>, joista keskusvastapuoliselvittävät</i>	<i>2 784 644</i>	<i>6 910 928</i>	<i>1 515 808</i>	<i>11 211 380</i>	<i>5 605</i>	<i>-189 246</i>
Korko-optiot	-	40 000	-	40 000	106	-106
Valuuttajohdannaiset						
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	2 385 939	2 284 168	130 374	4 800 480	82 985	-713 063
Terminisopimukset	3 516 421	-	-	3 516 421	-	-126 805
Osakejohdannaiset	932 553	-	-	932 553	313	-75 076
Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti yhteensä	10 635 756	12 075 850	5 130 691	27 842 297	833 293	-1 403 900
Johdannaissopimukset yhteensä	15 146 537	30 416 945	22 061 521	67 625 003	2 358 163	-2 860 570

Liite 26. Suojauslaskenta

Konsernin korko- ja valuuttakurssiriskejä hallitaan johdannaisten avulla. Markkinariskipolitiikan mukaisesti suojausstrategiana on pääsääntöisesti suojata rahoitusvarojen ja -velkojen merkittävät valuutta- ja korkoriskit niiden erien osalta, joiden maturiteetti ylittää vuoden. Näin ollen ulkomaan valuutan määräiset erät muunnetaan euromääräisiksi ja kiinteät ja pitkiin viitekorkoihin sidotut korkoehdot vaihdetaan koronvaihtosopimuksilla ehdoiltaan lyhyempiin vaihtuviin korkoihin. Konsernin markkinariskien suojaamiseen liittyvät

riskienhallintaperiaatteet kuvataan tarkemmin liitteessä 2 *Riskienhallinnan periaatteet ja konsernin riskiasema.*

Konserni soveltaa sekä IFRS 9 -standardin mukaista käyvän arvon suojauslaskentaa, että IAS 39 -standardin mukaista käyvän arvon portfoliosuojauslaskentaa. Konserni ei sovelta rahavirran suojauslaskentaa. Suojauslaskentaan liittyvät laatimisperiaatteet kuvataan laatimisperiaatteiden (Liite 1) kohdassa 10. *Suojauslaskenta.*

Seuraavassa taulukossa esitetään suojauslaskennan kohteena olevat varat ja velat tase-erien mukaisesti jaoteltuna IAS 39 -standardin mukaiseen portfoliosuojauslaskentaan ja IFRS 9 -standardin mukaiseen käyvän arvon suojauslaskentaan, joka on edelleen jaettu kahteen osaan sen perusteella sovelletaanko suojauksessa suojauskustannuksen eriyttämistä (*Cost-of-Hedging*).

SUOJAUSLASKENTA 31.12.2021 (1 000 €)	Nimellisarvo	Käyvän arvon suojauslaskenta yhteensä	IAS 39 portfolio- suojauslaskenta	IFRS 9 käyvän arvon suojauslaskenta	IFRS 9 käyvän arvon suojauslaskenta sis. Cost-of-Hedging
Varat					
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä – Antolainat	12 626 073	12 725 453	12 598 775	126 678	-
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä – Leasing	243 432	242 936	-	242 936	-
Varat yhteensä	12 869 504	12 968 390	12 598 775	369 615	-
Velat					
Velat luottolaitoksille	50 000	55 120	-	55 120	-
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	1 504 060	1 776 291	-	1 737 750	38 541
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	24 714 983	24 852 845	-	12 207 796	12 645 049
Velat yhteensä	26 269 043	26 684 256	-	14 000 666	12 683 589

Seuraavassa taulukossa esitetään suojauskohteen suojatun riskin ja suojausinstrumentin kumulatiivinen käypä arvo tilikauden alussa ja lopussa sekä käyvän arvon muutokset tilikauden aikana. Taulukossa esitettävät luvut eivät pidä sisällään suojausinstrumenttien ja suojauskohteiden valuuttakurssieroista johtuvia käyvän arvon muutoksia, jotka kirjataan tuloslaskelmassa erään *Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot*. Edellä mainitusta syystä johtuen suojausinstrumenttien yhteissumma ei täsmää liitteessä 25 *Johdannaissopimukset* esitettävään erään *Johdannaissopimukset suojauslaskennassa yhteensä*. Suojauskohteiden käyvän arvon muutos suojatun riskin osalta ja niitä suojaavien johdannaisten muut käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelmassa erään *Suojauslaskennan nettotulos*. Suojaussuhteen tehoton osuus näkyy siten tässä tuloslaskelmaerässä. Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot eritellään liitteessä 5 ja suojauslaskennan nettotulos liitteessä 8.

Markkinakäytännön ja IFRS 13 -standardin mukaisesti konserni diskonttaa suojauskohteet swap-käyrällä, kun ne arvostetaan suojatun riskin osalta käypään arvoon. Johdannaissopimukset taas diskontataan OIS-käyrällä. Ero käytetyissä diskonttokäyrissä aiheuttaa merkittävän osan konsernin suojauslaskennan tehottomuudesta. Lisäksi tehottomuutta voi jossain määrin syntyä myös eroista pääomissa, päivälaskentamenetelmissä tai kassavirtojen ajoittumisessa.

ARVOSTUS SUOJATUN RISKIN OSALTA (1 000 €)

	31.12.2021	1.1.2021	Tulosvaikutus vuonna 2021
Varat			
IAS 39 portfoliosuojauslaskenta			
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	122 505	464 688	-342 182
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	-78 911	-428 083	349 171
Kertyneen käyvän arvon jaksotus suojauslaskennan lopettamisesta	218	47	170
IAS 39 portfoliosuojauslaskenta netto	43 812	36 653	7 159
IFRS 9 käyvän arvon suojauslaskenta			
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	25 414	41 424	-16 010
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	-25 669	-42 044	16 375
IFRS 9 käyvän arvon suojauslaskenta netto	-255	-620	365
Velat			
IFRS 9 käyvän arvon suojauslaskenta			
Velat luottolaitoksille	-5 120	-13 800	8 681
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	-340 433	-481 546	141 113
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	-171 028	-859 986	688 958
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	500 306	1 340 456	-840 150
IFRS 9 käyvän arvon suojauslaskenta netto	-16 275	-14 876	-1 399
IBOR-uudistukseen liittyvät kompensaatiot *	-3 343	-2 041	-1 302
Suojauslaskenta yhteensä	23 938	19 116	4 822

* Kompensaatiot liittyvät meneillään olevaan IBOR-uudistukseen, josta kerrotaan tarkemmin laatimisperiaatteissa (Liite 1) kohdassa 23. *IBOR-uudistus*.

Seuraavassa taulukossa esitetään koron- ja valuutanvaihtosopimusten (*cross currency swaps*) suojauskustannuksen (*Cost-of-Hedging*) vaikutus oman pääoman *Suojauskustannusrahastoon*. Luvut esitetään verojen jälkeen. Kaikissa valuuttamääräisissä suojaussuhteissa konserni on ottanut käyttöön ns. suojauskustannuksen eriyttämisen (*Cost-of-Hedging*). Jokaisen suojaussuhteen osalta, kun koron- ja valuutanvaihtosopimus määritetään suojausinstrumentiksi, eri valuuttojen välinen viitekoronvaihtosopimuksen preemio (*cross currency basis*) erotetaan ja jätetään suojaussuhteen ulkopuolelle.

Johdannaisen koko käyvän arvon muutoksen ja suojaussuhteeseen määritetyn osuuden käyvän arvon muutoksen erotus kirjataan muiden laajan tuloksen erien kautta suojauskustannuksena erään *Suojauskustannusrahasto*. Muutokset eri valuuttojen välisten viitekoronvaihtosopimusten preemioissa vaikuttavat siten muihin laajan tuloksen eriin eivätkä luo tehottomuutta suojaussuhteeseen.

SUOJAUSLASKENNAN VAIKUTUS OMAN PÄÄOMAN ERIIN (1 000 €)

	31.12.2021	1.1.2021	Vaikutus Suojauskustannus- rahastoon
Suojauskustannus (<i>Cost-of-Hedging</i>)			
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	13 621	15 624	-2 004
Yhteensä	13 621	15 624	-2 004

Seuraavassa taulukossa esitetään suojauslaskennan kumulatiivinen tehokkuus suojauskohteittain. Lisäksi taulukossa esitetään käytetyt suojausinstrumentit.

SUOJAUSLASKENNAN TEHOKKUUS SUOJAUSKOHEITTAIN
31.12.2021 (1 000 €)

Suojauskohde	Suojausinstrumentti	Voitot/tappiot suojaussuhteesta		Suojaussuhteen tehoton osuus
		Suojauskohde	Suojausinstrumentti	
Varat				
IAS 39 portfoliosuojauslaskenta				
Kiinteäkorkoiset ja pitkiin viitekorkoihin sidotut lainat	Korkojohdannainen	122 505	-78 911	43 594
IFRS 9 käyvän arvon suojauslaskenta				
Strukturoitu antolainaus	Korkojohdannainen	25 908	-25 880	28
Kiinteäkorkoinen ja pitkiin viitekorkoihin sidottu leasing	Korkojohdannainen	-495	211	-283
Varat yhteensä		147 919	-104 580	43 339
Velat				
IFRS 9 käyvän arvon suojauslaskenta				
Euromääräiset rahoitusvelat	Korkojohdannainen	-435 365	426 733	-8 633
Valuuttamääräiset rahoitusvelat	Valuuttajohdannainen (koron- ja valuuttavaihtosopimukset) Korkojohdannainen	-81 215	73 573	-7 642
Velat yhteensä		-516 581	500 306	-16 275

SUOJAUSLASKENTA 31.12.2020 (1 000 €)	Nimellisarvo	Käyvän arvon suojauslaskenta yhteensä	IAS 39 portfolio- suojauslaskenta	IFRS 9 käyvän arvon suojauslaskenta	IFRS 9 käyvän arvon suojauslaskenta sis. Cost-of-Hedging
Varat					
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä – Antolainat	11 183 657	11 614 114	11 483 819	130 295	-
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä – Leasing	211 223	215 444	-	215 444	-
Varat yhteensä	11 394 880	11 829 557	11 483 819	345 739	-
Velat					
Velat luottolaitoksille	55 000	68 800	-	68 800	-
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	1 853 956	2 246 352	-	2 181 931	64 421
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	21 260 721	22 077 489	-	11 898 132	10 179 357
Velat yhteensä	23 169 677	24 392 642	-	14 148 863	10 243 779

ARVOSTUS SUOJATUN RISKIN OSALTA
(1 000 €)

	31.12.2020	1.1.2020	Tulosvaikutus vuonna 2020
--	------------	----------	------------------------------

Varat

IAS 39 portfoliosuojauslaskenta

Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä

464 688

303 139

161 548

Johdannaissopimukset suojauslaskennassa

-428 083

-276 831

-151 252

Kertyneen käyvän arvon jaksotus suojauslaskennan lopettamisesta

47

-

47

IAS 39 portfoliosuojauslaskenta netto**36 653****26 308****10 344**

IFRS 9 käyvän arvon suojauslaskenta

Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä

41 424

30 934

10 489

Johdannaissopimukset suojauslaskennassa

-42 044

-33 193

-8 851

IFRS 9 käyvän arvon suojauslaskenta netto**-620****-2 258****1 638****Velat**

IFRS 9 käyvän arvon suojauslaskenta

Velat luottolaitoksille

-13 800

-12 916

-884

Velat yleisölle ja julkisyhteisöille

-481 546

-434 953

-46 593

Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat

-859 986

-524 923

-335 063

Johdannaissopimukset suojauslaskennassa

1 340 456

963 674

376 782

IFRS 9 käyvän arvon suojauslaskenta netto**-14 876****-9 118****-5 757**

IBOR-uudistukseen liittyvät kompensaatiot

-2 041

-

-2 041

Suojauslaskenta yhteensä**19 115****14 932****4 183****SUOJAUSLASKENNAN VAIKUTUS OMAN PÄÄOMAN ERIIN**
(1 000 €)

	31.12.2020	1.1.2020	Vaikutus Suojauskustannus- rahastoon
--	------------	----------	--

Suojauskustannus (*Cost-of-Hedging*)

Johdannaissopimukset suojauslaskennassa

15 624

28 075

-12 451

Yhteensä**15 624****28 075****-12 451**

SUOJAUSLASKENNAN TEHOAKUUS SUOJAUSKOHEITAIN
31.12.2020 (1 000 €)

Suojauskohde	Suojausinstrumentti	Voitot/tappiot suojaussuhteesta		Suojaussuhteen tehoton osuus
		Suojauskohde	Suojausinstrumentti	
Varat				
IAS 39 portfoliosuojauslaskenta				
Kiinteäkorkoiset ja pitkiin viitekorkoihin sidotut lainat	Korkojohdannainen	464 688	-428 083	36 605
IFRS 9 käyvän arvon suojauslaskenta				
Strukturoitu antolainaus	Korkojohdannainen	37 203	-37 739	-537
Kiinteäkorkoinen ja pitkiin viitekorkoihin sidottu leasing	Korkojohdannainen	4 221	-4 305	-84
Varat yhteensä		506 111	-470 126	35 985
Velat				
IFRS 9 käyvän arvon suojauslaskenta				
Euromääräiset rahoitusvelat	Korkojohdannainen	-952 949	945 353	-7 596
Valuuttamääräiset rahoitusvelat	Valuuttajohdannainen (koron- ja valuuttavaihtosopimukset) Korkojohdannainen	-402 383	395 103	-7 280
Velat yhteensä		-1355 332	1340 456	-14 876

Liite 27. Saamisten ja sitoumusten luottoriskit

Kuntarahoitus-konsernin luottoriskin muodostumista on käsitelty liitteessä 2 *Riskienhallinnan periaatteet ja konsernin riskiasema* kohdassa 7. *Luottoriski*. Odotettavissa olevien luottotappioiden laskenta ja arvonalentumisvaiheet on kuvattu laatimisperiaatteissa (Liite 1) kohdassa 9. *Rahoitusvarojen arvonalentuminen*.

Seuraavassa taulukossa esitetään odotettavissa olevien luottotappioiden laskennan piiriin kuuluvat vastuut arvonalentumisvaiheittain.

	Ei arvoltaan alentuneet		Arvoltaan alentuneet		Yhteensä			
	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3 *					
VASTUUT JA ODOTETTAVISSA OLEVAT LUOTTOTAPPIOT SAAMISERITTÄIN JA ARVONALENTUMISVAIHEITTAIN								
31.12.2021 (1 000 €)	Tasearvo	12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Tasearvo	Koko voimassa-oloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Tasearvo	Koko voimassa-oloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Tasearvo	Odotettavissa olevat luottotappiot
Käteiset varat jaksotettuun hankintameno	8 399 045	0	-	-	-	-	8 399 045	0
Saamiset luottolaitoksilta jaksotettuun hankintameno	1 417 310	-82	-	-	-	-	1 417 310	-82
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä jaksotettuun hankintameno	27 457 506	-23	220 730	-578	127 517	-546	27 805 752	-1147
Leasingsaamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä jaksotettuun hankintameno	1 333 987	-2	-	-	159	-	1 334 146	-2
Saamistodistukset jaksotettuun hankintameno	1 079 338	0	9 550	0	-	-	1 088 888	0
Saamistodistukset käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta	213 466	-41	-	-	-	-	213 466	-41
Muihin varoihin sisältyvä jaksotettuun hankintameno arvostettu käteisvakuus keskusvastapuolelle	238 930	-13	-	-	-	-	238 930	-13
Muihin varoihin sisältyvät takaussaamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	1 752	-	-	-	-	-	1 752	-
Luottolupaukset (taseen ulkopuolinen erä)	2 585 201	-4	3 167	0	4 506	0	2 592 873	-4
Yhteensä	42 726 533	-166	233 447	-578	132 182	-546	43 092 161	-1 289

* Konsernilla on vaiheen 3 saamisille täydet takaus- ja vakuusjärjestelyt kuten liitteessä 2 *Riskienhallinnan periaatteet ja konsernin riskiasema* kohdassa 7. *Luottoriski* on kuvattu. Konsernin johdon arvion mukaan vaiheen 3 saatavat tullaan saamaan kokonaisuudessaan takaisin eikä lopullista luottotappiota synny. Vaiheen 3 saamiset sisältävät 2 345 tuhatta euroa (2 404 tuhatta euroa) saamia, jotka ovat olleet myöntöhetkellä arvoltaan alentuneita (*purchased or originated credit impaired, POCI*). POCI-saamisista on kirjattu 7 tuhannen euron (4 tuhannen euron) odotettavissa oleva luottotappio.

VASTUUT JA ODOTETTAVISSA OLEVAT LUOTTOTAPPIOT SAAMISERITTÄIN JA ARVONALENTUMISVAIHEITTAIN	Ei arvoltaan alentuneet				Arvoltaan alentuneet			Yhteensä	
	Vaihe 1		Vaihe 2		Vaihe 3			Tasearvo	Odotettavissa olevat luottotappiot
	Tasearvo	12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Tasearvo	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Tasearvo	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Tasearvo		
31.12.2020 (1 000 €)									
Käteiset varat jaksotettuun hankintamenuon	5 565 801	0	-	-	-	-	5 565 801	0	
Saamiset luottolaitoksilta jaksotettuun hankintamenuon	1841853	-43	-	-	-	-	1841853	-43	
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä jaksotettuun hankintamenuon	26 606 595	-30	145 061	-835	135 291	-224	26 886 947	-1089	
Leasingsaamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä jaksotettuun hankintamenuon	1 090 768	-2	-	-	173	-	1 090 940	-2	
Saamistodistukset jaksotettuun hankintamenuon	1 303 105	0	7 200	-	-	-	1 310 305	0	
Saamistodistukset käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta	423 050	-42	-	-	-	-	423 050	-42	
Muihin varoihin sisältyvä jaksotettuun hankintamenuon arvostettu käteisvakuus keskusvastapuolelle	243 269	-4	-	-	-	-	243 269	-4	
Muihin varoihin sisältyvät takaussaamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	1 606	-	-	-	-	-	1 606	-	
Luottolupaukset (taseen ulkopuolinen erä)	2 348 271	-4	4 506	0	1 201	0	2 353 978	-4	
Yhteensä	39 424 318	-126	156 767	-835	136 665	-224	39 717 750	-1184	

Seuraavassa taulukossa esitetään yhteenvetona odotettavissa olevien luottotappioiden muutos ja täsmäytys arvonalentumisvaiheittain tilikauden aikana.

ODOTETTAVISSA OLEVAT LUOTTOTAPPIOT YHTEENSÄ ARVONALENTUMISVAIHEITTAIN (1 000 €)	Ei arvoltaan alentuneet		Arvoltaan alentuneet		Yhteensä
	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3		
	12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassa-oloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassa-oloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassa-oloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Odotettavissa olevat luottotappiot
Avaava saldo 1.1.2021	-126	-835	-224	-1184	39 717 750
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	-41	56	-13	3	9 637 333
Takaisinmaksuista ja erääntymisistä johtuvat vähennykset (pois lukien toteutuneet luottotappiot)	46	101	55	203	-6 262 613
Siirrot vaiheeseen 1	0	18	-	18	18
Siirrot vaiheeseen 2	0	-203	60	-143	-143
Siirrot vaiheeseen 3	-	1	-1	1	1
Kohdistamaton lisävaraus (<i>Management overlay</i>)	-	340	-430	-90	-90
Sopimukseen perustuvien rahavirtojen muuttuminen	-	-	-	-	-
Muutokset mallissa * ja parametreissa ** koskien odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaperiaatteita	-46	-56	6	-96	-94
Toteutuneet luottotappiot	-	-	-	-	-
Toteutuneisiin luottotappioihin tapahtuneet palautukset	-	-	-	-	-
Yhteensä 31.12.2021	-166	-578	-546	-1289	43 092 161

* Esittää muutosta mallissa.

** Esittää muutosta mallin parametreissa (esim. BKT, työttömyysluvut).

Kuntarahoitus-konserni on vuonna 2021 tehnyt päivityksiä odotettavissa olevien luottotappioiden makroskenaarioihin sekä laiminlyönnin todennäköisyyksiin, joista johtuen kasvua on noin 96 tuhatta euroa. Odotettavissa olevien luottotappioiden laskentamalleihin ei ole tehty muutoksia.

Konserni on kirjannut 430 tuhannen euron lisävarauksen vuodelle 2022 ajoittuvien mallimuutosten vaikutusten johdosta. Kiinteistövakuudellisten luottojen tappio-osuuden (LGD) sekä sopimuksien koko elinkaaren aikaisen laskennan menetelmiä tullaan kehittämään vuoden 2022 aikana. Koska muutoksella arvioidaan olevan vaikutusta odotettavissa olevien luottotappioiden määrään, päätti konsernin johto kirjata ryhmäkohtaiseen arvioon perustuvan lisävarauksen. Lisävaraus kohdistuu tase-erään *Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä*. Lisävarausta ei ole kohdistettu sopimustasolle.

Arvio lisävaraustarpeesta perustuu siihen, että konsernin johto arvioi mallimuutoksen johdosta osan vastuista siirtyvän odotettavissa olevien luottotappioiden laskentamallissa vaiheen 2 vastuiksi, jolloin odotettavissa oleva luottotappio määritetään lainan koko voimassaoloajalle vaiheen 1 vastuiden 12 kuukauden sijaan tai joissain tapauksissa tappio-osuuden kasvaessa nykyisestä. Tämän lisäksi luottojen tappio-osuuden (LGD) laskentamalliin tulevan kehityksen arvioidaan vaikuttavan odotettavissa olevien luottotappioiden määrään vaiheessa 3. Lisävarauksen kohteena olevista sopimuksista saadaan tarkempaa tietoa mallimuutoksen edetessä, jolloin odotettavissa olevien luottotappioiden mahdollinen muutos pystytään kohdistamaan yksittäisille sopimuksille ja määrittämään normaalin ECL-laskentaprosessin mukaisesti.

Kuntarahoitus-konsernin kokonaisluottoriski on edelleen pysynyt alhaisena ja odotettavissa olevien luottotappioiden (ECL) määrä on edelleen vähäinen. Kunta-asiakkaiden talous kehittyi pääosin myönteisesti tilikausina 2020 ja 2021 muun muassa koronapandemiasta johtuvien ylimääräisten valtionosuuksien vuoksi. Yhtiöiden osalta tilanne pysyi edelleen melko vakaana vuoden aikana. Konsernin asiakassaamiset luokitellaan vakavaraisuuslaskennassa 0-riskiluokkaan, koska ne ovat suomalaisilta kunnilta tai niihin liittyä turvaava kunnan takaus tai kiinteistövakuutta täydentävä valtion täytetakaus kuten liitteessä 2 *Riskienhallinnan periaatteet ja konsernin riskiasema* kohdassa 7. *Luottoriski* on kuvattu. Johdon arvion mukaan kaikki saatavat tullaan saamaan kokonaisuudessaan takaisin eikä lopullista luottotappiota näin ollen synny. Konsernilla on 31.12.2021 asiakkaiden maksukyvyttömyydestä johtuvia takaussaamia julkisyhteisöiltä yhteensä 19 miljoonaa euroa (24 miljoonaa euroa). Likviditeettisalkun luottoriski on pysynyt hyvällä tasolla keskimääräisen luottoluokituksen ollessa AA+ (AA+).

ODOTETTAVISSA OLEVAT LUOTTOTAPPIOT YHTEENSÄ ARVONALENTUMISVAIHEITTAIN	Ei arvoltaan alentuneet		Arvoltaan alentuneet		Yhteensä	Tasearvo
	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3			
(1 000 €)	12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassa-oloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassa-oloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Odotettavissa olevat luottotappiot		
Avaava saldo 1.1.2020	-167	-80	-80	-327	34 772 275	
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	-83	-30	-13	-126	10 624 630	
Takaisinmaksuista ja erääntymisistä johtuvat vähennykset (pois lukien toteutuneet luottotappiot)	119	10	43	173	-5 678 253	
Siirrot vaiheeseen 1	0	30	-	30	30	
Siirrot vaiheeseen 2	0	-50	9	-41	-41	
Siirrot vaiheeseen 3	0	19	-7	12	12	
Kohdistamaton lisävaraus (<i>Management overlay</i>)	-	-340	-	-340	-340	
Sopimukseen perustuvien rahavirtojen muuttuminen	-	-	-	-	-	
Muutokset mallissa ja parametreissa koskien odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaperiaatteita	5	-395	-176	-566	-564	
Toteutuneet luottotappiot	-	-	-	-	-	
Toteutuneisiin luottotappioihin tapahtuneet palautukset	-	-	-	-	-	
Yhteensä 31.12.2020	-126	-835	-224	-1184	39 717 750	

Kuntarahoitus-konserni tarkensi vuonna 2020 odotettavissa olevien luottotappioiden arviointi- ja mallinnusmenetelmiä sekä mallissa käytettäviä oletuksia. Mallinnusmenetelmän muutos kosketti lainan elinajan laiminlyöntitodennäköisyyden mallinnustapaa ja näin ollen vaikutus kohdistui koko lainan elinkaaren aikaiseen odotettavissa olevien luottotappioiden määrään (vaihe 2 ja 3), joissa on muutoksesta johtuen kasvua noin 0,5 miljoonaa euroa.

Kuntarahoitus-konserni kirjasi tilikaudella 2020 340 tuhannen euron harkintaan perustuvan lisävarauksen koronapandemian taloudellisten vaikutusten huomioimiseksi. Vuosi 2020 oli taloudellisesti poikkeuksellisen heikko tietyille asiakassegmenteille, kuten esimerkiksi kulttuurialalle ja liikuntatoimelle. Heikentynyt taloudellinen tilanne ei kuitenkaan vielä heijastunut Kuntarahoitus-konsernin käyttämissä sisäisissä riskiluokituksissa, jotka on tehty pääsääntöisesti vuoden 2019 tilinpäätöstietojen pohjalta. Koska tiettyjen asiakassegmenttien luotonhoitokyvyn arvioitiin tämän jälkeen heikentyneen, päätti konsernin johto kirjata ryhmäkohtaiseen arvioon perustuvan lisävarauksen. Lisävaraus kohdistui tase-erään *Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä*. Lisävarausta ei kohdistettu sopimustasolle. Lisävarauksen kohteena olevien yhtiöiden taloudellisesta tilanteesta saatiin tarkempaa tietoa vuoden 2021 jälkimmäisellä puoliskolla, jolloin odotettavissa olevien luottotappioiden mahdollinen muutos pystyttiin kohdistamaan yksittäisille sopimuksille päivitettyjen sisäisten riskiluokitusten kautta ja määrittämään normaalin ECL-laskentaprosessin mukaisesti. Näin ollen johdon harkintaan perustuvalla lisävarauksella ei enää ollut tarvetta ja se purettiin vuoden 2021 jälkimmäisellä puoliskolla. Koronapandemian vaikutukset konsernin odotettavissa oleviin luottotappioihin jäivät vähäisiksi.

Seuraavat taulukot kuvaavat odotettavissa olevien luottotappioiden vähennyserän täsmäytystä arvonalentumisvaiheittain avaavasta taseesta tilinpäätöspäivään jokaiselle saamistyyppille erikseen.

KÄTEISET VARAT JAKSOTETTUUN HANKINTAMENOON ARVONALENTUMISVAIHEITTAIN	Ei arvoltaan alentuneet		Arvoltaan alentuneet	Yhteensä	
	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3		
	12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassa- oloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassa- oloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Odotettavissa olevat luottotappiot	Tasearvo
(1 000 €)					
Avaava saldo 1.1.2021	0	-	-	0	5 565 801
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	0	-	-	0	2 833 244
Takaisinmaksuista ja erääntymisistä johtuvat vähennykset (pois lukien toteutuneet luottotappiot)	0	-	-	0	0
Siirrot vaiheeseen 1	-	-	-	-	-
Siirrot vaiheeseen 2	-	-	-	-	-
Siirrot vaiheeseen 3	-	-	-	-	-
Muutokset mallissa ja parametreissa koskien odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaperiaatteita	-	-	-	-	-
Yhteensä 31.12.2021	0	-	-	0	8 399 045

SAAMISET LUOTTOLAITOKSILTA JAKSOTETTUUN HANKINTAMENOON ARVONALENTUMISVAIHEITTAIN	Ei arvoltaan alentuneet		Arvoltaan alentuneet	Yhteensä	
	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Tasearvo	
(1 000 €)	12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassa- oloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassa- oloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Odotettavissa olevat luottotappiot	
Avaava saldo 1.1.2021	-43	-	-	-43	1841853
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	-10	-	-	-10	353 939
Takaisinmaksuista ja erääntymisistä johtuvat vähennykset (pois lukien toteutuneet luottotappiot)	14	-	-	14	-778 439
Siirrot vaiheeseen 1	-	-	-	-	-
Siirrot vaiheeseen 2	-	-	-	-	-
Siirrot vaiheeseen 3	-	-	-	-	-
Muutokset mallissa ja parametreissa koskien odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaperiaatteita	-43	-	-	-43	-43
Yhteensä 31.12.2021	-82	-	-	-82	1417 310

SAAMISET YLEISÖLTÄ JA JULKISYHTEISÖILTÄ JAKSOTETTUUN HANKINTAMENOON ARVONALENTUMISVAIHEITTAIN	Ei arvoltaan alentuneet		Arvoltaan alentuneet	Yhteensä	
	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Tasearvo	
(1 000 €)	12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassa- oloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassa- oloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Odotettavissa olevat luottotappiot	
Avaava saldo 1.1.2021	-30	-835	-224	-1089	26 886 947
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	-11	56	-13	33	3 238 833
Takaisinmaksuista ja erääntymisistä johtuvat vähennykset (pois lukien toteutuneet luottotappiot)	10	101	55	167	-2 319 771
Siirrot vaiheeseen 1	0	18	-	18	18
Siirrot vaiheeseen 2	0	-203	60	-143	-143
Siirrot vaiheeseen 3	-	1	-1	1	1
Kohdistamaton lisävaraus (<i>Management overlay</i>)	-	340	-430	-90	-90
Sopimukseen perustuvien rahavirtojen muuttuminen	-	-	-	-	-
Muutokset mallissa ja parametreissa koskien odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaperiaatteita	7	-56	6	-44	-44
Toteutuneet luottotappiot	-	-	-	-	-
Yhteensä 31.12.2021	-23	-578	-546	-1147	27 805 752

LEASINGSAAMISET YLEISÖLTÄ JA JULKISYHTEISÖILTÄ JAKSOTETTUUN HANKINTAMENOON ARVONALENTUMISVAIHEITTAIN	Ei arvoltaan alentuneet		Arvoltaan alentuneet	Yhteensä	
	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Tasearvo	
(1 000 €)	12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassa- oloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassa- oloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Odotettavissa olevat luottotappiot	
Avaava saldo 1.1.2021	-2	0	0	-2	1090 940
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	0	-	-	0	310 062
Takaisinmaksuista ja erääntymisistä johtuvat vähennykset (pois lukien toteutuneet luottotappiot)	0	-	0	0	-66 857
Siirrot vaiheeseen 1	-	-	-	-	-
Siirrot vaiheeseen 2	-	-	-	-	-
Siirrot vaiheeseen 3	-	-	-	-	-
Muutokset mallissa ja parametreissa koskien odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaperiaatteita	1	-	0	1	1
Yhteensä 31.12.2021	-2	0	0	-2	1334 146

SAAMISTODISTUKSET JAKSOTETTUUN HANKINTAMENOON ARVONALENTUMISVAIHEITTAIN	Ei arvoltaan alentuneet		Arvoltaan alentuneet	Yhteensä	
	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3		
	12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassa- oloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassa- oloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Odotettavissa olevat luottotappiot	Tasearvo
(1 000 €)					
Avaava saldo 1.1.2021	0	0	-	0	1310 305
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	0	0	-	0	1088 888
Takaisinmaksuista ja erääntymisistä johtuvat vähennykset (pois lukien toteutuneet luottotappiot)	0	0	-	0	-1310 305
Siirrot vaiheeseen 1	-	-	-	-	-
Siirrot vaiheeseen 2	-	-	-	-	-
Siirrot vaiheeseen 3	-	-	-	-	-
Muutokset mallissa ja parametreissa koskien odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaperiaatteita	-	-	-	-	-
Yhteensä 31.12.2021	0	0	-	0	1088 888

SAAMISTODISTUKSET KÄYPÄÄN ARVOON MUIDEN LAAJAN TULOKSEN ERIEN KAUTTA ARVONALENTUMISVAIHEITTAIN	Ei arvoltaan alentuneet		Arvoltaan alentuneet		Yhteensä	Tasearvo
	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3			
(1 000 €)	12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassa- oloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassa- oloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Odotettavissa olevat luottotappiot		
Avaava saldo 1.1.2021	-42	-	-	-42	423 050	
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	-16	-	-	-16	28 176	
Takaisinmaksuista ja erääntymisistä johtuvat vähennykset (pois lukien toteutuneet luottotappiot)	19	-	-	19	-237 760	
Siirrot vaiheeseen 1	-	-	-	-		
Siirrot vaiheeseen 2	-	-	-	-		
Siirrot vaiheeseen 3	-	-	-	-		
Muutokset mallissa ja parametreissa koskien odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaperiaatteita	-2	-	-	-2		
Yhteensä 31.12.2021	-41	-	-	-41	213 466	

Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattujen vieraan pääoman ehtoisten rahoitusvarojen odotettavissa olevien luottotappioiden vähennyserä on kirjattu käyvän arvon rahastoon laatimisperiaatteiden mukaisesti, jotka on kuvattu liitteessä 1 kohdassa 9.4 *Odotettavissa olevan luottotappion vähennyserän esittäminen taseessa*. Kertynyt vähennyserä kirjataan tulosvaikutteisesti varojen taseesta pois kirjaamisen hetkellä.

**MUIHIN VAROIHIN SISÄLTÄYVÄ JAKSOTETTUUN HANKINTAMENOON
ARVOSTETTU KÄTEISVAKUUS KESKUSVASTAPUOLELLE
ARVONALENTUMISVAIHEITTAIN**

(1 000 €)

	Ei arvoltaan alentuneet		Arvoltaan alentuneet	Yhteensä	Tasearvo
	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3		
	12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassa- oloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassa- oloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Odotettavissa olevat luottotappiot	
Avaava saldo 1.1.2021	-4	-	-	-4	243 269
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	-1	-	-	-1	22 942
Takaisinmaksuista ja erääntymisistä johtuvat vähennykset (pois lukien toteutuneet luottotappiot)	0	-	-	0	-27 272
Siirrot vaiheeseen 1	-	-	-	-	-
Siirrot vaiheeseen 2	-	-	-	-	-
Siirrot vaiheeseen 3	-	-	-	-	-
Muutokset mallissa ja parametreissa koskien odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaperiaatteita	-8	-	-	-8	-8
Yhteensä 31.12.2021	-13	-	-	-13	238 930

MUIHIN VAROIHIN SISÄLTÄVÄT TAKAUSSAAMISET YLEISÖLTÄ JA JULKISYHTEISÖILTÄ ARVONALENTUMISVAIHEITTAIN	Ei arvoltaan alentuneet		Arvoltaan alentuneet		Yhteensä
	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Odotettavissa olevat luottotappiot	
	12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassa- oloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassa- oloajan odotettavissa olevat luottotappiot		
(1 000 €)					
Avaava saldo 1.1.2021	-	-	-	-	1606
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	-	-	-	-	145
Takaisinmaksuista ja erääntymisistä johtuvat vähennykset (pois lukien toteutuneet luottotappiot)	-	-	-	-	-
Siirrot vaiheeseen 1	-	-	-	-	-
Siirrot vaiheeseen 2	-	-	-	-	-
Siirrot vaiheeseen 3	-	-	-	-	-
Muutokset mallissa ja parametreissa koskien odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaperiaatteita	-	-	-	-	-
Toteutuneisiin luottotappioihin tapahtuneet palautukset	-	-	-	-	-
Yhteensä 31.12.2021	-	-	-	-	1752

LUOTTOLUPAUKSET (TASEEN ULKOPUOLINEN ERÄ) ARVONALENTUMISVAIHEITTAIN (1 000 €)	Ei arvoltaan alentuneet		Arvoltaan alentuneet		Yhteensä	Tasearvo
	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3			
	12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassa-oloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassa-oloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Odotettavissa olevat luottotappiot		
Avaava saldo 1.1.2021	-4	0	0	-4	2 353 978	
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	-2	0	-	-2	1 761 104	
Takaisinmaksuista ja erääntymisistä johtuvat vähennykset (pois lukien toteutuneet luottotappiot)	3	-	0	3	-1 522 209	
Siirrot vaiheeseen 1	-	-	-	-		
Siirrot vaiheeseen 2	-	-	-	-		
Siirrot vaiheeseen 3	-	0	0	0		
Muutokset mallissa ja parametreissa koskien odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaperiaatteita	0	-	0	0		
Yhteensä 31.12.2021	-4	0	0	-4	2 592 873	

Taseen ulkopuolisiin vastuihin liittyvä odotettavissa olevien luottotappioiden vähennyserä on kirjattu erään *Varaukset ja muut velat* laatimisperiaatteiden mukaisesti, jotka on kuvattu liitteessä 1 kohdassa 9.4 *Odotettavissa olevan luottotappion vähennyserän esittäminen taseessa*.

KÄTEISET VARAT JAKSOTETTUUN HANKINTAMENOON ARVONALENTUMISVAIHEITTAIN	Ei arvoltaan alentuneet		Arvoltaan alentuneet		Yhteensä	Tasearvo
	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3			
(1 000 €)	12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassa- oloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassa- oloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Odotettavissa olevat luottotappiot		
Avaava saldo 1.1.2020	0	-	-	0	4 909 338	
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	0	-	-	0	656 463	
Takaisinmaksuista ja erääntymisistä johtuvat vähennykset (pois lukien toteutuneet luottotappiot)	0	-	-	0	0	
Siirrot vaiheeseen 1	-	-	-	-	-	
Siirrot vaiheeseen 2	-	-	-	-	-	
Siirrot vaiheeseen 3	-	-	-	-	-	
Muutokset mallissa ja parametreissa koskien odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaperiaatteita	-	-	-	-	-	
Yhteensä 31.12.2020	0	-	-	0	5 565 801	

SAAMISET LUOTTOLAITOKSILTA JAKSOTETTUUN HANKINTAMENOON ARVONALENTUMISVAIHEITTAIN	Ei arvoltaan alentuneet		Arvoltaan alentuneet		Yhteensä	Tasearvo
	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3			
(1 000 €)	12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassa- oloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassa- oloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Odotettavissa olevat luottotappiot		
Avaava saldo 1.1.2020	-28	-	-	-28	818 323	
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	-35	-	-	-35	1 687 210	
Takaisinmaksuista ja erääntymisistä johtuvat vähennykset (pois lukien toteutuneet luottotappiot)	21	-	-	21	-663 679	
Siirrot vaiheeseen 1	-	-	-	-	-	
Siirrot vaiheeseen 2	-	-	-	-	-	
Siirrot vaiheeseen 3	-	-	-	-	-	
Muutokset mallissa ja parametreissa koskien odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaperiaatteita	-1	-	-	-1	-1	
Yhteensä 31.12.2020	-43	-	-	-43	1 841 853	

SAAMISET YLEISÖLTÄ JA JULKISYHTEISÖILTÄ JAKSOTETTUUN HANKINTAMENOON ARVONALENTUMISVAIHEITTAIN (1 000 €)	Ei arvoltaan alentuneet		Arvoltaan alentuneet	Yhteensä	
	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3		
	12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassa- oloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassa- oloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Odotettavissa olevat luottotappiot	Tasearvo
Avaava saldo 1.1.2020	-24	-80	-80	-185	23 918 874
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	-15	-30	-13	-58	4 825 655
Takaisinmaksuista ja erääntymisistä johtuvat vähennykset (pois lukien toteutuneet luottotappiot)	3	10	43	56	-1 856 679
Siirrot vaiheeseen 1	0	30	-	30	30
Siirrot vaiheeseen 2	0	-50	9	-41	-41
Siirrot vaiheeseen 3	0	19	-7	12	12
Kohdistamaton lisävaraus (<i>Management overlay</i>)	-	-340	-	-340	-340
Sopimukseen perustuvien rahavirtojen muuttuminen	-	-	-	-	-
Muutokset mallissa ja parametreissa koskien odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaperiaatteita	6	-395	-176	-564	-564
Toteutuneet luottotappiot	-	-	-	-	-
Yhteensä 31.12.2020	-30	-835	-224	-1 089	26 886 947

LEASINGSAAMISET YLEISÖLTÄ JA JULKISYHTEISÖILTÄ JAKSOTETTUUN HANKINTAMENOON ARVONALENTUMISVAIHEITTAIN	Ei arvoltaan alentuneet		Arvoltaan alentuneet	Yhteensä	
	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Tasearvo	
(1 000 €)	12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassa- oloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassa- oloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Odotettavissa olevat luottotappiot	
Avaava saldo 1.1.2020	-1	0	-	-1	828 458
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	-1	-	0	-1	318 638
Takaisinmaksuista ja erääntymisistä johtuvat vähennykset (pois lukien toteutuneet luottotappiot)	0	-	-	0	-56 155
Siirrot vaiheeseen 1	-	-	-	-	-
Siirrot vaiheeseen 2	-	-	-	-	-
Siirrot vaiheeseen 3	-	0	-	0	0
Muutokset mallissa ja parametreissa koskien odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaperiaatteita	0	-	-	0	0
Yhteensä 31.12.2020	-2	0	0	-2	1090 940

SAAMISTODISTUKSET JAKSOTETTUUN HANKINTAMENOON ARVONALENTUMISVAIHEITTAIN	Ei arvoltaan alentuneet		Arvoltaan alentuneet	Yhteensä	
	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Tasearvo	
(1 000 €)	12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassa- oloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassa- oloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Odotettavissa olevat luottotappiot	
Avaava saldo 1.1.2020	0	0	-	0	804 358
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	0	0	-	0	1310 305
Takaisinmaksuista ja erääntymisistä johtuvat vähennykset (pois lukien toteutuneet luottotappiot)	0	0	-	0	-804 358
Siirrot vaiheeseen 1	-	-	-	-	-
Siirrot vaiheeseen 2	-	-	-	-	-
Siirrot vaiheeseen 3	-	-	-	-	-
Muutokset mallissa ja parametreissa koskien odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaperiaatteita	-	-	-	-	-
Yhteensä 31.12.2020	0	0	-	0	1310 305

SAAMISTODISTUKSET KÄYPÄÄN ARVOON MUIDEN LAAJAN TULOKSEN ERIEN KAUTTA ARVONALENTUMISVAIHEITTAIN	Ei arvoltaan alentuneet		Arvoltaan alentuneet	Yhteensä	
	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3		
(1 000 €)	12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassa- oloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassa- oloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Odotettavissa olevat luottotappiot	Tasearvo
Avaava saldo 1.1.2020	-104	-	-	-104	971 505
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	-28	-	-	-28	159 570
Takaisinmaksuista ja erääntymisistä johtuvat vähennykset (pois lukien toteutuneet luottotappiot)	92	-	-	92	-708 025
Siirrot vaiheeseen 1	-	-	-	-	
Siirrot vaiheeseen 2	-	-	-	-	
Siirrot vaiheeseen 3	-	-	-	-	
Muutokset mallissa ja parametreissa koskien odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaperiaatteita	-2	-	-	-2	
Yhteensä 31.12.2020	-42	-	-	-42	423 050

**MUIHIN VAROIHIN SISÄLTYVÄ JAKSOTETTUUN HANKINTAMENOON
ARVOSTETTU KÄTEISVAKUUS KESKUSVASTAPUOLELLE
ARVONALENTUMISVAIHEITTAIN**

(1 000 €)

	Ei arvoltaan alentuneet		Arvoltaan alentuneet	Yhteensä	Tasearvo
	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3		
	12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassa- oloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassa- oloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Odotettavissa olevat luottotappiot	
Avaava saldo 1.1.2020	-4	-	-	-4	158 494
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	-2	-	-	-2	84 772
Takaisinmaksuista ja erääntymisistä johtuvat vähennykset (pois lukien toteutuneet luottotappiot)	1	-	-	1	1
Siirrot vaiheeseen 1	-	-	-	-	-
Siirrot vaiheeseen 2	-	-	-	-	-
Siirrot vaiheeseen 3	-	-	-	-	-
Muutokset mallissa ja parametreissa koskien odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaperiaatteita	2	-	-	2	2
Yhteensä 31.12.2020	-4	-	-	-4	243 269

MUIHIN VAROIHIN SISÄLTÄVÄT TAKAUSSAAMISET YLEISÖLTÄ JA JULKISYHTEISÖILTÄ ARVONALENTUMISVAIHEITTAIN	Ei arvoltaan alentuneet		Arvoltaan alentuneet		Yhteensä
	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Odotettavissa olevat luottotappiot	
	12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassa- oloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassa- oloajan odotettavissa olevat luottotappiot		Tasearvo
(1 000 €)					
Avaava saldo 1.1.2020	-	-	-	-	1603
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	-	-	-	-	184
Takaisinmaksuista ja erääntymisistä johtuvat vähennykset (pois lukien toteutuneet luottotappiot)	-	-	-	-	-180
Siirrot vaiheeseen 1	-	-	-	-	-
Siirrot vaiheeseen 2	-	-	-	-	-
Siirrot vaiheeseen 3	-	-	-	-	-
Muutokset mallissa ja parametreissa koskien odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaperiaatteita	-	-	-	-	-
Toteutuneisiin luottotappioihin tapahtuneet palautukset	-	-	-	-	-
Yhteensä 31.12.2020	-	-	-	-	1606

LUOTTOLUPAUKSET (TASEEN ULKOPUOLINEN ERÄ) ARVONALENTUMISVAIHEITTAIN (1 000 €)	Ei arvoltaan alentuneet		Arvoltaan alentuneet	Yhteensä	
	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3		Tasearvo
	12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Odotettavissa olevat luottotappiot	
Avaava saldo 1.1.2020	-4	0	-	-4	2 361 323
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	-3	-	0	-3	1 581 833
Takaisinmaksuista ja erääntymisistä johtuvat vähennykset (pois lukien toteutuneet luottotappiot)	3	0	-	3	-1 589 178
Siirrot vaiheeseen 1	-	-	-	-	
Siirrot vaiheeseen 2	0	0	-	0	
Siirrot vaiheeseen 3	-	-	-	-	
Muutokset mallissa ja parametreissa koskien odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaperiaatteita	0	0	-	0	
Yhteensä 31.12.2020	-4	0	0	-4	2 353 978

Tulevaisuuteen suuntautuvan informaation huomioiminen

Tulevaisuutta koskevaa informaatiota sisällytetään sekä odotettavissa olevien luottotappioiden laskentamalliin että sen arvioimiseen, onko instrumentin luottoriski lisääntynyt merkittävästi (*Significant Increase in Credit Risk, SICR*).

Kuntarahoitus-konserni on päivittänyt Suomen skenaarioita huomioiden koronapandemian vaikutuksen odotettavissa olevien luottotappioiden laskennassa. Makrotaloudelliset ennusteet kattavat kolme vuotta ja koska luotettavaa yli kolme vuotta kattavaa ennustetta ei ole saatavilla, myös ennusteisiin ja skenaarioihin perustuva oikaisu tehdään kolmelle vuodelle. Skenaarioita on käytössä pääsääntöisesti kolme; perus, vahva (optimistinen) ja heikko (epäsuotuisa). Skenaarioille arvioidaan toteutumisen todennäköisyydet.

Skenaarioiden todennäköisyyspainotukset ovat seuraavat:

SKENAARIO	31.12.2021			31.12.2020		
	2022	2023	2024	2021	2022	2023
Heikko (epäsuotuisa)	40 %	40 %	40 %	50 %	40 %	40 %
Perus	50 %	50 %	40 %	40 %	40 %	40 %
Vahva (optimistinen)	10 %	10 %	20 %	10 %	20 %	20 %

Kuntarahoitus-konserni on tunnistanut kunkin portfolion luottotappioiden keskeiset tekijät, joilla on samanlaiset luottoriskiominaisuudet, ja arvioinut makrotaloudellisten muuttujien ja luottotappioiden välistä suhdetta. Käytössä olevat makrotaloudelliset muuttujat suomalaisille rahoitusvaroilta ovat Suomen valtion pitkäaikaiset korot sekä asuntojen hintakehitys ja työttömyysaste. Muille kuin suomalaisille rahoitusvaroilta käytetään Euroopan keskuspankin julkaisemia stressitestiskenaarioita. Jokainen muuttuja kattaa arvion kolmen vuoden ajalta. Seuraavassa taulukossa esitetään makrotaloudelliset muuttujat ja niiden ennusteet kolmen vuoden ennustejaksolle.

MAKROTALOUDELLISET MUUTTUJAT	Skenaario	31.12.2021			31.12.2020		
		2022	2023	2024	2021	2022	2023
Suomen valtion pitkäaikaiset korot, %	Heikko	1,20	0,50	0,25	0,1	-0,25	0,0
	Perus	0,25	0,60	0,75	-0,37	-0,25	0,1
	Vahva	0,75	1,10	1,15	0,0	0,3	0,6
Asuntojen hintakehitys (myyntihinta, vuositasen muutos), %	Heikko	-8,0	-7,0	-2,0	-12,5	-2,5	2,0
	Perus	-2,0	-3,0	-1,4	0,5	1,0	2,0
	Vahva	3,5	3,0	1,5	2,0	2,5	2,0
Työttömyysaste, %	Heikko	8,7	9,2	8,5	9,5	9,2	8,7
	Perus	6,9	6,5	6,3	8,2	7,8	7,6
	Vahva	6,5	6,0	5,8	7,7	7,2	6,9

Suomen talous elpyi vuonna 2021 odotettua nopeammin. Yritysten ja kuluttajien vahva luottamus tuki kotimaista kysyntää, joka oli talouskasvun merkittävin tekijä. Suomen BKT ylitti pandemiaa edeltävän tason jo vuoden 2021 toisen vuosineljänneksen aikana. Työllisyys elpyi myös ripeästi ja työssäkävien kokonaismäärä saavutti ennätystason vuoden 2021 viimeisellä vuosineljänneksellä. Perusskenaariossa odotetaan Suomen BKT:n kasvavan 3,5 % vuonna 2021. Johtavat talousindikaattorit viittaavat hieman hitaampaan kasvuun tulevaisuudessa. Omikron, koronaviruksen uusin variantti, on lisännyt lyhyen aikavälin suhdanne-epävarmuutta. Kuluttajien ostovoimaa on myös heikentänyt erityisesti elinkustannusten ja polttoaineen hinnan nousu. Lyhyen aikavälin riskeistä huolimatta keskimääräistä nopeampaan kasvuun on edelleen potentiaalia vuonna 2022. Tuotannon odotetaan kasvavan 2,6 % vuonna 2022 ja 1,8 % vuonna 2023. Vuodesta 2024 lähtien talous tulee vähitellen lähentymään pitkän aikavälin kasvupolkuaan ja vuosittainen kasvuvauhti on noin 1,0 %.

Työttömyysaste oli huipussaan vuonna 2020, 7,8 %. Tällä hetkellä arvioidaan keskimääräisen työttömyysasteen laskevan 6,9 %:iin vuonna 2022 ja 6,5 %:iin vuonna 2023. Keskimääräinen vuosittainen kuluttajahintainflaatio on valmis kiihtymään vuonna 2022, kun energian hintojen ohimenevä piikki nostaa kokonaishintaindeksiä. Kustannuspaineiden oletetaan hellittävän vuoden 2022 toisella puoliskolla. Rahapolitiikka on lähitulevaisuudessa edelleen mukautuvaa,

vaikka Euroopan keskuspankin odotetaan alkavan vähitellen purkaa epätavanomaisia rahapolitiittisia toimenpiteitään. Ensimmäisen koronnoston odotetaan tapahtuvan vuoden 2023 lopulla. Kansallisella tasolla asuntojen hintojen odotetaan nousevan lähes 4,0 % vuonna 2021 ja noin 2,0 % vuonna 2022. Vuodesta 2023 eteenpäin asuntojen vuosittaisen hintainflaation odotetaan asettuvan noin 1,5 %:iin.

Perusskenaarioon verrattuna vahva skenaario huomioi lievempiä koronapandemian aiheuttamia taloudellisia vaikutuksia ja olettaa jokseenkin nopeampaa elpymistä maailmantaloudessa ja investoinneissa. Tämän seurauksena Suomen BKT kasvaisi nopeammin kahden seuraavan vuoden aikana (3,5 % vuonna 2022 ja 3,0 % vuonna 2023). Vahvassa skenaariossa työttömyysaste laskee alle pandemiaa edeltävän 6,7 %:n tason jo vuonna 2022. Kuluttajahintainflaatio nousee vuonna 2022 3,8 %:iin. Inflaatiopaineet pysyvät enimmäkseen tilapäisinä ja kuluttajahintainflaation odotetaan vuonna 2023 pysyvän 2,5 %:ssa tuotantokuilun kääntyessä vähitellen positiiviseksi. Vahva kysyntä asuntomarkkinoilla pitää asuntojen hintainflaation koholla 3,0–3,5 %:n välillä vuosina 2022–2023. Siitä eteenpäin kuluttaja- ja asuntojen hinnat kasvavat noin 1,5–2,0 %:n vauhtia vuosina 2024–2025. Kasvu- ja inflaatio-odotusten elpyminen johtaa jokseenkin nopeampaan rahapolitiikan kiristykseen ja korkeampiin korkoihin kuin perusskenaariossa.

Heikko skenaario edustaa lopputulemaa, jossa tarjonnan pullonkaulat osoittautuvat vakavammiksi ja sitkeämmiksi kuin mitä alun perin on ajateltu. Laajamittaiset tuotantopulat vahvistavat kustannuspaineita globaaleissa toimitusketjuissa johtaen kuluttajahintojen ja inflaatio-odotusten noidankehään. Samaan aikaan Kiinan kiinteistösektorin taantuma laukaisee merkittävän talouskasvun hidastumisen, joka johtaa laajempaan maailmantalouden laskusuhdanteeseen. Keskipitkien inflaatio-odotusten ankkuroimiseksi keskuspankkien on kiristettävä rahapolitiikkaansa suhdannenäkymien heikkenemisestä huolimatta. Suomen talous ajautuu uuteen taantumaan vuosina 2022–2023 ja työttömyys kääntyy jälleen nousuun. Kysynnän puute asuntomarkkinoilla johtaa asuntojen hintaindeksien voimakkaaseen laskuun. Pitkittänyt maailmanlaajuinen taantuma luo jännitteitä rahoitusmarkkinoilla, mikä lisää laajempia riskipreemioita omaisuuserien hinnoittelussa.

Seuraavassa taulukossa esitetään odotettavissa olevien luottotappioiden herkkyys tulevaisuuteen suuntautuvalle informaatiolle olettaen heikon (epäsuotuisan) skenaarion painon olevan 100 % vuoteen 2024 (2023) asti.

HERKKYYSANALYYSI (1 000 €)	31.12.2021		31.12.2020	
	Käytetyt skenaariopainotukset	Heikko skenaario (100 %)	Käytetyt skenaariopainotukset	Heikko skenaario (100 %)
Odotettavissa olevat luottotappiot	859	1 150	844	1 083
Vastuiden osuus vaiheissa 2 ja 3	0,86 %	1,15 %	0,75 %	1,04 %

Herkkyysanalyysin lukuihin ei sisälly harkinnanvaraiset lisävaraukset.

Ongelmasaamiset

Ongelmasaamisina raportoidaan saamiset, jotka ovat yli 90 päivää erääntyneitä ja muita riskillisiksi luokiteltuja saamisista sekä saamisista, joihin kohdistuu asiakkaan taloudellisista vaikeuksista johtuva lainanhoitojousto.

ONGELMASAAMISET 31.12.2021 (1 000 €)	Terveet saamiset	Järjestämättömät saamiset	Saamiset yhteensä	Odotettavissa olevat luottotappiot saamisista	Yhteensä
Yli 90 pv erääntyneet saamiset	-	16 813	16 813	-82	16 731
Todennäköisesti maksamatta jäävät	-	85 559	85 559	-8	85 551
Lainanhoitojoustot	61 862	25 849	87 711	-238	87 473
Yhteensä	61 862	128 221	190 083	-328	189 755

ONGELMASAAMISET 31.12.2020 (1 000 €)	Terveet saamiset	Järjestämättömät saamiset	Saamiset yhteensä	Odotettavissa olevat luottotappiot saamisista	Yhteensä
Yli 90 pv erääntyneet saamiset	-	22 732	22 732	-112	22 620
Todennäköisesti maksamatta jäävät	-	93 531	93 531	-50	93 482
Lainanhoitojoustot	68 715	19 584	88 299	-288	88 010
Yhteensä	68 715	135 847	204 562	-450	204 112

Lainanhoitojoustot ovat asiakkaan aloitteesta sovittuja helpotuksia alkuperäiseen maksuohjelmaan, ja niillä pyritään auttamaan asiakasta selviytymään väliaikaisista maksuvaikeuksista. Terveitä lainanhoitojoustosaamisia ovat koeajalla olevat järjestämättömistä saamisista jo tervehtyneet lainanhoitojoustosaamiset tai saamiset, joissa lainanhoitojousto on tehty sopimukseen, joka ei ollut järjestämätön. Muista kuin asiakkaan taloudellisista vaikeuksista johtuneita maksuohjelmamuutoksia ei luokitella lainanhoitojoustoiksi. Konserni katsoo kyseessä olevan lainahoitojousto, kun kyseiset myönnytykset tai muutokset annetaan velallisen nykyisten tai odotettavissa olevien taloudellisten vaikeuksien perusteella, eikä konserni olisi suostunut niihin, jos velallinen olisi ollut hyvässä taloudellisessa tilassa.

Koronapandemia vaikutti Kuntarahoitus-konsernin asiakkaiden taloustilanteeseen ja maksuvalmiuteen. Konserni tarjosi siksi asiakkailleen mahdollisuuden joustoihin lainojen lyhennyksissä, jos koronapandemia vaikutti väliaikaisesti asiakkaan luotonhoitokykyyn. Annetut lyhennysvapaat koskivat lähtökohtaisesti vuotta 2020 ja olivat pääosin pituudeltaan 6–9 kuukautta. Ainoastaan yksittäisiä lyhennysvapaita on pidennetty tilikauden 2021 aikana. Perimättä jätetyt lyhennykset on pääosin siirretty laina-ajan loppuun lainan viimeisen maksuerän yhteyteen. Suurin osa lyhennysvapaista myönnettiin vuonna 2020 huhti–toukokuun aikana. Konsernin leasingrahoitukseen ei ole kohdistunut vuokrahelpotuksia.

Toteutuneet luottotappiot

Konsernilla ei ole ollut toteutuneita lopullisia luottotappioita tilikauden tai vertailukauden aikana.

Liite 28. Aineettomat hyödykkeet

(1 000 €)	31.12.2021	31.12.2020
IT-järjestelmät	12 296	17 346
,joista keskeneräiset	3 752	6 592
Yhteensä	12 296	17 346

Konsernin keskeneräiset aineettomat hyödykkeet muodostuvat keskeneräisistä järjestelmähankkeista. Keskeneräisten aineettomien hyödykkeiden arvonalentumistestauksen periaatteet on kuvattu laatimisperiaatteissa (Liite 1) kohdassa 15. *Aineettomat hyödykkeet.*

Liite 29. Aineelliset hyödykkeet

(1 000 €)	31.12.2021	31.12.2020
Kiinteistöt	299	299
Toimitilojen perusparannusmenot	9	12
Käyttöoikeusomaisuuserät	4 442	5 955
Muut aineelliset hyödykkeet	2 742	4 098
Yhteensä	7 491	10 364

Liite 30. Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden muutokset tilikauden aikana

2021 (1000 €)	Aineettomat hyödykkeet		Aineelliset hyödykkeet		
	Yhteensä	Muut kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet	Muut aineelliset hyödykkeet	Käyttöoikeus-omaisuuserät	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2021	31 630	299	8 950	9 152	18 401
+ Lisäykset	8 660	-	3	212	215
- Vähennykset	-449	-	-367	-29	-396
Hankintameno 31.12.2021	39 841	299	8 585	9 335	18 219
Kertyneet poistot 1.1.2021	14 283	-	4 840	3 197	8 037
- Vähennysten kertyneet poistot	-	-	-226	-29	-255
+ Tilikauden poisto	2 780	-	1 221	1 725	2 946
+ Arvon alentumiset *	10 482	-	-	-	-
Kertyneet poistot 31.12.2021	27 545	-	5 835	4 893	10 728
Kirjanpitoarvo 31.12.2021	12 296	299	2 751	4 442	7 491

* Erään sisältyy kertaluonteinen 10 482 tuhannen euron arvonalentuminen merkittävästä keskeneneräisestä tietojärjestelmähankkeesta.

2020 (1000 €)	Aineettomat hyödykkeet		Aineelliset hyödykkeet		
	Yhteensä	Muut kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet	Muut aineelliset hyödykkeet	Käyttöoikeus-omaisuuserät	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2020	25 706	299	5 649	8 942	14 890
+ Lisäykset	5 924	-	3 644	296	3 939
- Vähennykset	-	-	-343	-85	-428
Hankintameno 31.12.2020	31 630	299	8 950	9 152	18 401
Kertyneet poistot 1.1.2020	11 002	-	4 247	1 602	5 849
- Vähennysten kertyneet poistot	-	-	-252	-72	-324
+ Tilikauden poisto	3 281	-	845	1 667	2 513
Kertyneet poistot 31.12.2020	14 283	-	4 840	3 197	8 037
Kirjanpitoarvo 31.12.2020	17 346	299	4 110	5 955	10 364

Liite 31. Muut varat

(1 000 €)	31.12.2021	31.12.2020
Laskutetut leasingvuokrat	15 084	11 185
Johdannaissopimuksiin liittyvät vakuussaamiset keskusvastapuolelta *	238 930	243 269
Muut	2 103	5 331
Yhteensä	256 117	259 785

* Vakuussaamisiin sisältyy 13 tuhannen euron (4 tuhatta euroa) odotettavissa oleva luottotappio.

Konsernilla ei ollut maksujenvälityssaamisia 31.12.2021 tai 31.12.2020.

Liite 32. Siirtosaamiset ja maksetut ennakot

(1 000 €)	31.12.2021	31.12.2020
Korkosaamiset	211 067	198 057
Muut siirtosaamiset	231	5 637
Ennakkomaksut	1 356	-147
Yhteensä	212 655	203 547

Liite 33. Laskennalliset verot

LASKENNALLISET VEROVELAT (1 000 €)	1.1.2021	Kirjattu tuloslaskelmaan	Kirjattu muihin laajan tuloksen eriin	Kirjattu omaan pääomaan	31.12.2021
Käyvän arvon rahastosta	4 054	-	-555	-	3 499
Poistoeron muutoksesta	4 105	1 439	-	-	5 544
Vapaaehtoisten varausten muutoksesta	269 506	9 000	-	-	278 506
Emoyhtiön erillistilinpäätöksessä tehdyn AT1-pääomalainan korkojaksotuksen purusta	2 365	3 150	-	-3 150	2 365
Emoyhtiön erillistilinpäätöksessä tehdyn AT1-pääomalainan transaktiokulujaksotuksen purusta	-122	98	-	-	-24
Käyttöoikeusomaisuuseristä	-1	0	-	-	-1
Yhteensä	279 906	13 687	-555	-3 150	289 887

LASKENNALLISET VEROVELAT (1 000 €)	1.1.2020	Kirjattu tuloslaskelmaan	Kirjattu muihin laajan tuloksen eriin	Kirjattu omaan pääomaan	31.12.2020
Käyvän arvon rahastosta	10 467	-	-6 413	-	4 054
Poistoeron muutoksesta	2 732	1 373	-	-	4 105
Vapaaehtoisten varausten muutoksesta	240 906	28 600	-	-	269 506
Emoyhtiön erillistilinpäätöksessä tehdyn AT1-pääomalainan korkojaksotuksen purusta	2 358	3 156	-	-3 150	2 365
Emoyhtiön erillistilinpäätöksessä tehdyn AT1-pääomalainan transaktiokulujaksotuksen purusta	-221	98	-	-	-122
Käyttöoikeusomaisuuseristä	-1	0	-	-	-1
Yhteensä	256 241	33 228	-6 413	-3 150	279 906

Liite 34. Velat luottolaitoksille

(1 000 €)	31.12.2021	31.12.2020
Velkakirjat luottolaitoksille	59 906	93 358
TLTRO *	2 000 000	1 250 000
Saadut johdannaisvakuudet	741 110	658 120
Yhteensä	2 801 016	2 001 478

* Kuntarahoitus osallistui syyskuussa 2020 Euroopan keskuspankin kohdennettujen pitempiaikaisten rahoitusoperaatioiden kolmanteen eli niin kutsuttuun TLTRO III -operaatioon (nro 5) 1,25 miljardilla eurolla. Kesäkuussa 2021 Kuntarahoitus osallistui TLTRO III -operaatioon (nro 8) 750 miljoonalla eurolla. TLTRO III -ehtojen mukaisesti, jos hyväksyttävä nettoluotonanto vertailuajanjaksolla (1.3.2020–31.3.2021) on positiivinen, on TLTRO III -velan korko 0,5 % matalampi kuin lainojen keskimääräinen talletuskorko (*Deposit Facility Rate, DFR*) 24.6.2020–23.6.2021 välisenä aikana. Tämä vastaa tällä hetkellä -1 % korkotasoa. EKP julkaisi 10.12.2020 päivityksen ehtoihin niin, että alhaisen koron jaksoa pidennettiin 24.6.2021–23.6.2022 aikavälille, jos nettoluotonannon ehdot täyttyvät 1.10.2020–31.12.2021 vertailuajanjaksolla.

Korko 23.6.2021 asti määräytyi 31.3.2021 umpeutuneen nettoluotonannon tarkastelujakson perusteella. Kuntarahoitus-konserni täytti tämän aikavälin nettoluotonannon ehdot alhaisempaan korkotasoon. Lopullinen korko määräytyy TLTRO III -velan erääntyessä. Konsernin lainasalkun historiallisen kehityksen ja tulevia vuosia koskevan liiketoiminnan ennusteen perusteella konserni pitää todennäköisenä, että TLTRO III -operaation nettoluotonantoon liittyvät ehdot täyttyvät ja tähän perustuen konserni kirjaa TLTRO III -velan korot -1 %:n mukaisena.

Vaikka edellä kuvattu TLTRO III -velan korkoehto on konsernin näkökulmasta suotuisa, sen ei arvioida poikkeavan konsernin muusta varainhankinnan hinnasta kuitenkaan siinä määrin, että konsernille muodostuisi IAS 20 -standardin mukainen valtion avustus. Näin ollen konserni käsittelee TLTRO III -velkaa kokonaisuudessaan IFRS 9 -standardin mukaisena rahoitusvelkana.

Liite 35. Velat yleisölle ja julkisyhteisöille

(1 000 €)	31.12.2021	31.12.2020
Velkakirjat yleisölle ja julkisyhteisöille	3 324 685	3 884 026
Yhteensä	3 324 685	3 884 026

Liite 36. Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat

(1 000 €)	31.12.2021		31.12.2020	
	Kirjanpitoarvo	Nimellisarvo	Kirjanpitoarvo	Nimellisarvo
Joukkovelkakirjalainat	31 508 271	32 041 076	29 016 086	28 671 412
Muut *	3 819 254	3 820 738	3 895 820	3 896 421
Yhteensä	35 327 525	35 861 814	32 911 906	32 567 833

* Erässä esitetään Kuntarahoituksen lyhytaikaiset velkakirjalainat.

Kuntarahoituksen varainhankinta on Kuntien takauskeskuksen takaamaa.

MERKITTÄVIMMÄT LIIKKEESEENLASKUT TILIKAUDEN 2021 AIKANA

	Arvopäivä	Eräpäivä	Korko-%	Nimellisarvo (1 000)	Valuutta
Kiinteäkorkoinen viitelaina, laskettu liikkeelle MTN-ohjelman alla	20.1.2021	20.3.2026	0,625 %	1 500 000	USD
Kiinteäkorkoinen viitelaina, laskettu liikkeelle MTN-ohjelman alla	2.3.2021	2.3.2031	0,000 %	1 000 000	EUR
Kiinteäkorkoinen viitelaina, laskettu liikkeelle MTN-ohjelman alla	21.4.2021	21.4.2028	0,000 %	500 000	EUR
Kiinteäkorkoinen viitelaina, laskettu liikkeelle MTN-ohjelman alla	2.9.2021	2.9.2026	0,875 %	1 000 000	USD
Kiinteäkorkoinen viitelaina, laskettu liikkeelle MTN-ohjelman alla	2.11.2021	16.12.2024	0,875 %	250 000	GBP

Liikkeeseenlaskut on sisällytetty yllä olevaan taulukkoon arvopäivän mukaisesti. Ohjelmaa koskeva esite on saatavissa englanninkielisenä verkkosivuilta osoitteesta www.munifin.fi/investor-relations.

Liite 37. Liikkeeseen laskettujen velkojen täsmäytyslaskelma

(1 000 €)	2021			2020		
	Velat luottolaitoksille	Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	Velat luottolaitoksille	Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat
Kirjanpitoarvo 1.1.	1 343 358	3 884 026	32 911 906	82 916	3 862 053	29 983 585
Liiketoiminnan rahavirtojen muutokset						
Liikkeeseen laskettujen velkojen lisäykset	761 335	197 473	7 894 520	1 288 567	108 792	9 031 390
Sijoitustodistusten lisäykset "Muut"	-	-	13 219 018	-	-	14 442 817
Lisäykset yhteensä	761 335	197 473	21 113 537	1 288 567	108 792	23 474 207
Liikkeeseen laskettujen velkojen vähennykset	-38 567	-587 713	-5 119 486	-34 608	-155 105	-6 619 454
Sijoitustodistusten vähennykset "Muut"	-	-	-13 295 584	-	-	-13 274 709
Vähennykset yhteensä	-38 567	-587 713	-18 415 070	-34 608	-155 105	-19 894 163
Liiketoiminnan rahavirtojen muutokset yhteensä	722 767	-390 240	2 698 468	1 253 959	-46 314	3 580 044
Tasearvon muutos sisältäen arvostukset ja valuuttakurssimuutokset	-6 219	-169 101	-282 849	6 483	68 287	-651 724
Kirjanpitoarvo 31.12.	2 059 906	3 324 685	35 327 525	1 343 358	3 884 026	32 911 906

Liite 38. Varaukset ja muut velat

(1 000 €)	31.12.2021	31.12.2020
Varaukset		
Uudelleenjärjestelyvaraus	-	562
Muut varaukset	446	-
Muut velat		
Vuokrasopimusvelat	4 528	6 032
Johdannaissopimuksiin liittyvät vakuusvelat keskusvastapuolelle	333 295	231 180
Muut velat	11 062	9 247
Yhteensä	349 331	247 021

Uudelleenjärjestelyvaraus liittyy konsernin toimintojen uudelleenorganisointiin ja uudelleenorganisoinnin johdosta tilikauden 2020 aikana läpikäytyihin yhteistoimintaneuvotteluihin.

Muut varaukset liittyy verotukselliseen tulkintakysymykseen, johon Kuntarahoitus on hakenut ennakkoratkaisua.

(1 000 €)	Uudelleenjärjestelyvaraus		Muut varaukset
	2021	2020	2021
Kirjanpitoarvo 11.	562	-	-
Varausten lisäykset	-	641	446
Käytetyt varaukset	-562	-79	-
Kirjanpitoarvo 31.12.	-	562	446

Liite 39. Siirtovelat ja saadut ennakot

(1 000 €)	31.12.2021	31.12.2020
Korkovelat	123 056	132 030
Muut siirtovelat	41 812	7 193
Saadut ennakot *	16 864	13 175
Yhteensä	181 732	152 398

* Erä koostuu pääasiassa leasingennakoista.

Liite 40. Oma pääoma

(1 000 €)	31.12.2021	31.12.2020
Osakepääoma	42 583	42 583
Vararahasto	277	277
Käyvän arvon rahasto – sijoitukset	309	847
Oman luottoriskin rahasto	64	-255
Suojauskustannusrahasto (<i>Cost-of-Hedging</i>)	13 621	15 624
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	40 366	40 366
Kertyneet voittovarot	1 416 916	1 258 224
Emoyrityksen omistajille kuuluva oma pääoma	1 514 136	1 357 666
Liikkeeseen lasketut oman pääoman ehtoiset instrumentit	350 000	350 000
Liikkeeseen lasketuista oman pääoman ehtoisista instrumenteista vähennetyt transaktiokulut	-2 546	-2 546
Liikkeeseen lasketut oman pääoman ehtoiset instrumentit yhteensä	347 454	347 454
Oma pääoma yhteensä	1 861 590	1 705 120

Osakepääoma

Emoyhtiö Kuntarahoitus Oyj:llä on kaksi osakesarjaa A ja B, jotka eivät kuitenkaan eroa toisistaan äänivallan tai voitonjaon osalta, vaan jokainen osake oikeuttaa yhteen ääneen. Osakkeilla ei ole nimellisarvoa. Osakkeiden hankintaa on rajoitettu yhtiöjärjestyksen suostumus- ja lunastuslausekkein. Kaikki liikkeeseen lasketut osakkeet on maksettu täysimääräisesti. Syyskuusta 2009 lähtien osakkeita on ollut 39 063 798 kpl.

Oman pääoman rahastot

Vararahasto on osakeyhtiölain 8 luvun 1 §:ssä tarkoitettua sidottua omaa pääomaa. *Käyvän arvon rahasto – sijoitukset* -erään kirjataan käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavien rahoitusvarojen arvonmuutokset. *Oman luottoriskin rahastoon* kirjataan nimenomaisesti käypään arvoon tuloksen kautta luokiteltujen rahoitusvelkojen oman luottoriskin muutoksen vaikutus. *Suojauskustannusrahastoon* kirjataan käyvän arvon suojauslaskennassa olevien johdannaisten suojauskustannuksen (*Cost-of-Hedging*) vaikutus. *Sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon* merkitään se osa osakkeista maksettavasta vastikkeesta, jota ei kirjata osakepääomaan. Emoyhtiön vuoden 2009 osakeannin ehtojen mukaisesti osakeannilla kerätyt varat on kirjattu sijoitetun vapaan oman pääomaan rahastoon. Kertyneet voittovarot sisältää aiempien tilikausien tuloksen.

Liikkeeseen lasketut oman pääoman ehtoiset instrumentit

Erä sisältää 350 miljoonan euron ensisijaiseen lisäpääomaan luettavan erityisehtoisen ja vakuudettoman joukkovelkakirjalainan, jonka ehdot on laadittu täyttämään vakavaraisuusasetuksessa (EU 575/2013) asetetut niin sanotun AT1-pääomalainan vaatimukset. Lainalla ei ole eräpäivää. Lainalle voidaan maksaa korkoa vain jakokelpoisista varoista vakavaraisuusasetuksessa asetetuina edellytyksin, ja Kuntarahoitus päättää, maksetaanko lainalle korkoa koronmaksupäivänä. Koron maksun peruutus on lopullinen, eikä maksamatta jäänyttä korkoa lisätä lainan pääomaan. Kuntarahoituksella on oikeus, muttei velvollisuutta 1.4.2022 ja sen jälkeen vuosittain koronmaksupäivänä lunastaa laina takaisin, mikäli valvova viranomainen on etukäteen hyväksynyt takaisinmaksun. Yllä mainittujen ehtojen perusteella AT1-pääomalaina luetaan konsernitilinpäätöksessä omaan pääomaan.

Oman pääoman instrumenttien ehdot on kuvattu tarkemmin tästä toimintakertomuksesta ja tilinpäätöksestä erillisessä Pilari III -raportissa, joka on saatavilla Kuntarahoituksen verkkosivuilla englanninkielisenä.

Liite 41. Ehdolliset varat ja velat

Emoyhtiön liikkeeseen laskeman AT1-pääomallainan kertynyt korko muodostaa 9 459 tuhannen euron suuruisen ehdollisen velan tilinpäätöspäivänä 31.12.2021. Ehdollinen velka realisoituu oman pääoman vähennyksenä emoyhtiön päättäessä koronmaksusta. Vertailuajankohtana 31.12.2020 emoyhtiöllä oli 9 459 tuhannen euron ehdollinen velka, joka realisoitui koronmaksun yhteydessä 1.4.2021.

Konsernilla ei ole ehdollisia varoja tilinpäätöspäivänä 31.12.2021 tai vertailuajankohtana 31.12.2020.

Liite 42. Annetut vakuudet

OMASTA PUOLESTA ANNETUT VAKUUDET (1 000 €)

	31.12.2021	31.12.2020
Saamiset luottolaitoksilta johdannaissopimusten vastapuolille *	1 310 576	1 607 069
Saamiset luottolaitoksilta keskuspankille **	35 984	34 918
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä keskuspankille **	4 716 147	5 181 646
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä takauskeskukselle ***	11 474 101	10 997 495
Muut varat johdannaissopimusten vastapuolille *	238 930	243 269
Yhteensä	17 775 738	18 064 396

* Konserni on pantannut johdannaissopimusten vastapuolille riittävän määrän vakuuksia lisävakuussopimusten (*ISDA/Credit Support Annex*) mukaisesti.

** Kuntarahoitus on keskuspankin hyväksymä rahapolitiikan vastapuoli ja tätä tarkoitusta varten keskuspankkiin on pantattu riittävä määrä vakuuksia kyseiseen asemaan liittyviä mahdollisia operaatioita varten.

*** Konserni on pantannut Kuntien takauskeskukselle riittävän määrän antolainaukseensa liittyviä velkakirjoja. Kuntien takauskeskus takaa Kuntarahoituksen varainhankinnan ja Kuntarahoitus antaa takauskeskuksen takauksille vastavakuuksia siten kuin laissa Kuntien takauskeskuksesta on määritelty.

Annetut vakuudet on esitetty tilinpäätöspäivän tasearvoilla.

Liite 43. Taseen ulkopuoliset sitoumukset

(1000 €)	31.12.2021	31.12.2020
Luottolupaukset	2 592 877	2 353 978
Yhteensä	2 592 877	2 353 978

Liite 44. Lähipiiritapahtumat

Konsernin lähipiiriin kuuluvat:

- Kuntarahoitus Oyj:n osakkeenomistajat, joilla on yli 20 % yhtiön kaikkien osakkeiden tuottamasta yhteenlasketusta äänimäärästä
- Johtoon kuuluvat avainhenkilöt: toimitusjohtaja, toimitusjohtajan sijainen, muut johtoryhmän jäsenet, hallituksen jäsenet sekä näiden henkilöiden puoliset, lapset ja huollettavat sekä puolisoitten lapset ja huollettavat
- Yhteisöt, joissa edellä mainitut henkilöt käyttävät joko välittömästi tai välillisesti määräysvaltaa, toisen kanssa yhteistä määräysvaltaa tai huomattavaa vaikutusvaltaa
- Emoyhtiön lähipiiriin kuuluu myös tytäryhtiö Rahoituksen neuvontapalvelut Inspira Oy.

Konsernin toimintaa rajaa Kuntien takauskeskuksesta annettu laki ja Kuntien takauskeskuksen kanssa allekirjoitettu puitesopimus, joiden perusteella Kuntarahoitus voi myöntää rahoitusta ainoastaan lain mukaisille tahoille (kunnat, kuntayhtymät, kuntien määräysvallassa olevat yhtiöt sekä valtion viranomaisten nimeämät asuntojen vuokraamista tai tuottamista ja ylläpitoa sosiaalisin perustein harjoittavat yhteisöt).

Konserni on toteuttanut lähipiiriin kuuluvien luonnollisten henkilöiden kanssa ainoastaan työsuhdeperäisen palkan- ja palkkiomaksun (liite 45) eikä konsernilla ole laina- tai rahoitussaamiaisia mainitulta luonnollisilta henkilöiltä. Tytäryhtiö Inspiran kanssa toteutetut liiketapahtumat käsittävät hallintopalveluihin liittyviä veloituksia ja Kuntarahoituksen Inspiralta ostamia asiantuntijapalveluita.

Lähipiiritapahtumissa ja -suhteissa ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia tilikauden aikana.

TYTÄRYHTIÖN KANSSA TOTEUTUNEET LIIKETOIMET (1 000 €)

	2021	2020
Myynnit	37	38
Ostot	-548	-681

KONSERNIN SISÄISET SAAMISET JA VELAT (1 000 €)

	31.12.2021	31.12.2020
Saamiset	6	4
Velat	78	53

Liite 45. Palkat ja palkitseminen

Johdon työsuhde-etuudet

Kuntarahoituksen toimitusjohtajalle, toimitusjohtajan sijaiselle sekä muille johtoryhmän jäsenille maksetut ennakonpidätyksen alaiset palkat ja palkkiot on esitetty seuraavassa taulukossa.

PALKAT JA PALKKIOT (1 000 €)	2021	2020
Toimitusjohtaja	-430	-412
Toimitusjohtajan sijainen	-224	-251
Johtoryhmän muut jäsenet yhteensä	-1307	-1122
Yhteensä	-1961	-1785

Kuntarahoitus on maksanut toimitusjohtajan, toimitusjohtajan sijaisen ja johtoryhmän muiden jäsenten osalta seuraavat lakisääteiset eläkemaksut:

LAKISÄÄTEISET ELÄKKEET (1 000 €)	2021	2020
Toimitusjohtaja	-71	-71
Toimitusjohtajan sijainen	-37	-43
Johtoryhmän muut jäsenet yhteensä	-216	-194
Yhteensä	-324	-308

Taulukossa ilmoitetut palkat ja palkkiot sisältävät kiinteät palkat ja maksetut muuttuvat palkkiot. Voimassa olevan sääntelyn edellyttämällä tavalla ansaittuja muuttuvia palkkioita viivästetään maksettavaksi tuleville vuosille, jos palkkion määrä ylittää 50 000 euroa. Lisätietoja Kuntarahoituksen palkka- ja palkitsemisperiaatteista on saatavilla tästä toimintakertomuksesta ja tilinpäätöksestä erillisestä Pilari III -raportista, joka on saatavilla Kuntarahoituksen verkkosivuilla englanninkielisenä. Palkat ja palkkiot koostuvat lyhytaikaisista työsuhde-etuuksista pois lukien työsuhteen päättymisen yhteydessä suoritettut etuudet. Tällaisia työsuhteen päättymisen yhteydessä suoritettuja etuuksia ei ollut tilikaudella 2021 eikä vertailuvuonna 2020.

Ennen 21.12.2017 johtoryhmään nimetyillä jäsenillä (ml. toimitusjohtaja ja toimitusjohtajan sijainen) on Kuntarahoituksen ottama maksuperusteinen ryhmäeläkevakuutus. Vakuutuksesta voidaan maksaa eläkettä 63 vuotta täyttäneelle.

Irtisanomisen yhteydessä, mikäli irtisanominen tapahtuu Kuntarahoituksen puolesta, Kuntarahoitus suorittaa toimitusjohtajalle ja toimitusjohtajan sijaiselle erokorvauksen, joka vastaa johtajan kuuden kuukauden kokonaiskuukausipalkkaa. Toimitusjohtajan ja toimitusjohtajan sijaisen irtisanomisaika on Kuntarahoituksen puolesta 6 kuukautta. Toimitusjohtajan ja toimitusjohtajan sijaisen työsuhde-etuudet päättyvät irtisanomisajan päättyessä.

Kuntarahoituksen toimitusjohtajana toimii Esa Kallio, toimitusjohtajan sijaisena toimii johtaja Mari Tyster. Tässä liitetiedossa ilmoitetut luvut sisältävät toimitusjohtajan osalta Esa Kalliolle maksetut palkat ja palkkiot, vastaavasti toimitusjohtajan sijaisen kohdalla ilmoitetut palkat ja palkkiot sisältävät Mari Tysterille maksetut palkat ja palkkiot.

Toimitusjohtajan ja toimitusjohtajan sijaisen eläkeikä määräytyy työntekijän eläkelain mukaan.

Hallituksen palkkiot

Emoyhtiön hallituksen jäsenille maksetaan toimikaudella 2021–2022 yhtiökokouksen päätöksen mukaisesti vuosipalkkio ja kokouspalkkiot. Hallituksen puheenjohtajan vuosipalkkio on 35 000 euroa, varapuheenjohtajan vuosipalkkio 23 000 euroa, riski- ja tarkastusvaliokuntien puheenjohtajien vuosipalkkio on 25 000 euroa ja jäsenen vuosipalkkio 20 000 euroa. Kokouspalkkio hallituksen ja valiokuntien kokouksista on puheenjohtajille 800 euroa kokousta kohden ja jäsenille 500 euroa kokousta kohden. Lisäksi kokouspalkkio maksetaan valvovien viranomaisten edellyttämistä tapaamisista. Samat palkkiot ovat olleet voimassa myös kaudella 2020–2021. Tätä ennen kaudella 2019–2020 hallituksen puheenjohtajan palkkio on ollut 35 000 euroa, varapuheenjohtajan palkkio 23 000 euroa ja jäsenen vuosipalkkio 20 000 euroa.

Palkat ja palkitseminen

Kuntarahoitus-konsernin johdon ja henkilöstön palkkiot muodostuvat kiinteästä palkkiosta (peruspalkka ja luontoisedut) ja muuttuvasta palkitsemisesta palkitsemisjärjestelmän ehtojen mukaan. Palkitsemisjärjestelmän periaatteet vahvistaa hallitus ja ne arvioidaan vuosittain. Palkitsemisjärjestelmiin ja palkkioihin liittyvässä työssä hallitusta avustaa emoyhtiön hallituksen palkitsemisvaliokunta. Lisätietoja palkoista ja palkitsemisesta on Kuntarahoituksen verkkosivuilla osoitteessa www.kuntarahoitus.fi.

PALKAT JA PALKKIOT (1 000 €)

Hallituksen jäsenet	2021	2020
Helena Walldén, hallituksen puheenjohtaja 25.3.2021 saakka	-14	-56
Kari Laukkanen, hallituksen puheenjohtaja 25.3.2021 lähtien	-52	-45
Tuula Saxholm, hallituksen varapuheenjohtaja 25.3.2021 saakka	-9	-36
Maaria Eriksson, hallituksen varapuheenjohtaja 25.3.2021 lähtien	-32	-32
Rajja-Leena Hankonen, jäsen 21.2.2020 asti	-	-6
Minna Helppi, jäsen 25.3.2020 asti	-	-9
Markku Koponen	-42	-46
Jari Koskinen, jäsen 25.3.2020 asti	-	-9
Vivi Marttila	-31	-34
Tuomo Mäkinen, valittu hallitukseen 25.3.2021	-22	-
Minna Smedsten, valittu hallitukseen 25.3.2021	-22	-
Denis Strandell, valittu hallitukseen 25.3.2020	-31	-25
Leena Vainiomäki, valittu hallitukseen 25.3.2021	-30	-
Kimmo Viertola, valittu hallitukseen 25.3.2020	-28	-24
Yhteensä	-313	-318

Liite 46. Raportointikauden jälkeiset tapahtumat

Hyvinvointialueiden rahoitukseen liittyen Finanssivalvonta antoi loppuvuonna 2021 toteutetun lausuntokierroksen perusteella tammikuussa 2022 päätöksen siitä, että hyvinvointialueet ovat valtiota ja kuntia vastaavalla tavalla ns. nollariskiluokkaa pankkien vakavaraisuussäätelyssä. Tämä päätös yksinkertaistaa hyvinvointialueiden rahoituksen järjestämistä, koska päätöksen vuoksi hyvinvointialueiden rahoitukseen ei tarvita erillisiä valtion takauksia, vaan rahoitus voi tapahtua Kuntarahoituksen toimesta samoin pääperiaattein kuin rahoitus kunnille.

Vuoden 2021 valvojan arvioinnin osalta Kuntarahoitus-konserni sai lopullisen SREP-päätöksen helmikuun 2022 alussa. P2R-lisäpääomavaatimus on maaliskuun 2022 alusta 2,00 %, jolloin kokonaispääomavaatimuksen minimitaso on 13,15 % ja SREP:n mukaista kokonaispääomavaatimusta (*TSCR*) kuvaava suhde 10,00 %. Joulukuun 2021 lopussa kokonaispääomavaatimuksen minimitaso oli 13,40 % ja SREP:n mukainen kokonaispääomavaatimusta kuvaava suhde oli 10,25 %.

Emoyhtiön tilinpäätös

Kuntarahoitus

Tuloslaskelma

(1 000 €)	Liite	1.1.–31.12.2021	1.1.–31.12.2020
Korkotuotot	(2)	497 170	526 949
Leasingtoiminnan nettotuotot	(3)	6 366	5 986
Korkokulut	(2)	-239 571	-295 078
Korkokate		263 965	237 857
Palkkiotuotot	(5)	978	677
Palkkiokulut	(5)	-5 053	-5 060
Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot	(6, 7)	24 095	-7 790
Arvopaperikaupan nettotuotot		22 707	-3 644
Valuuttatoiminnan nettotuotot		1 388	-4 146
Käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattujen rahoitusvarojen nettotuotot	(8)	-	-3
Suojauslaskennan nettotulos	(9, 25)	4 823	4 183
Liiketoiminnan muut tuotot	(11)	132	165
Hallintokulut		-33 493	-31 811
Henkilöstökulut	(48)	-16 490	-16 598
Palkat ja palkkiot		-13 671	-13 991
Henkilöstösivukulut		-2 820	-2 607
Eläkekulut		-2 208	-2 147
Muut henkilösivukulut		-612	-460
Muut hallintokulut		-17 003	-15 213
Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	(12)	-16 091	-5 679
Liiketoiminnan muut kulut	(13)	-15 876	-13 880
Odotettavissa olevat luottotappiot jaksotettuun hankintamenoön kirjatusta rahoitusvaroista	(14)	-105	-920
Muiden rahoitusvarojen odotettavissa olevat luottotappiot ja arvonalentumistappiot	(14)	0	62
Liikevoitto		223 376	177 802
Tilinpäätössiirrot		-52 193	-149 866
Tuloverot		-34 374	-5 599
Tilikauden voitto		136 809	22 336

Liitetiedot ovat erottamaton osa tilinpäätöstä.

Tase

(1 000 €)	Liite	31.12.2021	31.12.2020
Vastaavaa			
Käteiset varat	(17)	8 399 045	5 565 801
Kassa		2	2
Vaadittaessa maksettavat saamiset keskuspankilta		8 399 043	5 565 799
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset	(20)	3 312 054	3 949 985
Muut		3 312 054	3 949 985
Saamiset luottolaitoksilta	(18)	1 416 564	1 840 980
Vaadittaessa maksettavat		35 712	164 005
Muut		1 380 851	1 676 975
Saamiset yleisöiltä ja julkisyhteisöiltä	(19)	27 879 897	26 931 384
Leasingkohteet	(21)	1 334 146	1 090 940
Saamistodistukset	(20)	1 529 374	1 813 228
Julkisyhteisöiltä		930 252	1 199 621
Muilta		599 122	613 607
Osakkeet ja osuudet	(23)	-	27
Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä	(23)	656	656
Johdannaissopimukset	(24)	1 999 676	2 358 163
Aineettomat hyödykkeet	(26, 28)	12 305	17 358
Aineelliset hyödykkeet	(27, 28)	7 188	9 980
Muut aineelliset hyödykkeet		7 188	9 980
Muut varat	(29)	255 938	259 635
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot	(30)	212 612	203 542
Vastaavaa yhteensä	(16, 37, 38, 40)	46 359 453	44 041 681

(1 000 €)

Liite

31.12.2021

31.12.2020

Vastattavaa**Vieras pääoma**

Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille

2 801 016

2 001 478

Keskuspankeille

2 000 000

1 250 000

Luottolaitoksille

801 016

751 478

Muut

801 016

751 478

Velat yleisölle ja julkisyhteisöille

3 324 685

3 884 026

Muut velat

3 324 685

3 884 026

Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat

(32)

35 327 525

32 911 906

Joukkovelkakirjalainat

31 508 271

29 016 086

Muut

3 819 254

3 895 820

Johdannaissopimukset

(24)

2 224 294

2 860 570

Muut velat

(33)

349 014

246 543

Muut velat

348 568

246 543

Pakolliset varaukset

446

-

Siirtovelat ja saadut ennakot

(34)

193 323

163 963

Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla

(35)

349 878

349 388

Laskennalliset verovelat

(31)

3 499

4 054

Vieras pääoma yhteensä**(16, 37, 38, 40)****44 573 233****42 421 929****Tilinpäätössiirtojen kertymä**

Poistoero

27 718

20 524

Verotusperusteiset varaukset

1 392 530

1 347 530

Tilinpäätössiirtojen kertymä yhteensä**1 420 248****1 368 054**

(1 000 €)	Liite	31.12.2021	31.12.2020
Oma pääoma	(42, 43, 44)		
Osakepääoma		43 008	43 008
Muut sidotut rahastot		14 271	16 493
Vararahasto		277	277
Käyvän arvon rahasto		13 994	16 216
Käypään arvoon arvostamisesta		13 994	16 216
Vapaat rahastot		40 743	40 743
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto		40 743	40 743
Edellisten tilikausien voitto		131 141	129 118
Tilikauden voitto		136 809	22 336
Oma pääoma yhteensä		365 972	251 698
Vastattavaa yhteensä		46 359 453	44 041 681
Taseen ulkopuoliset sitoumukset	(47)		
Asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset		2 592 877	2 353 978

Liitetiedot ovat erottamaton osa tilinpäätöstä.

Rahavirtalaskelma

(1 000 €)

	1.1.–31.12.2021	1.1.–31.12.2020
Liiketoiminnan rahavirta	2 734 814	756 147
Pitkäaikaisen varainhankinnan nettomuutos	3 085 073	3 702 396
Lyhytaikaisen varainhankinnan nettomuutos	-354 008	1 257 523
Pitkäaikaisten luottojen nettomuutos	-1 580 112	-3 074 492
Lyhytaikaisten luottojen nettomuutos	224 130	-506 296
Sijoitusten nettomuutos	667 724	462 373
Vakuustalletusten nettomuutos	480 083	-1 287 941
Korkovirta rahoitusvaroista	16 879	83 394
Korkovirta rahoitusveloista	205 845	145 647
Muut tuotot	72 778	59 925
Maksut liiketoiminnan kuluista	-87 158	-84 361
Maksetut verot	3 579	-2 020
Investointien rahavirta	-7 747	-8 236
Investoinnit aineellisiin hyödykkeisiin	-3	-3 644
Aineellisten hyödykkeiden luovutukset	226	165
Investoinnit aineettomiin hyödykkeisiin	-7 970	-4 758
Rahoituksen rahavirta	-22 116	-7 892
Maksetut osingot	-20 313	-6 250
Vuokrasopimuksista johtuva kokonaisrahavirta	-1 803	-1 642
Rahavarojen muutos	2 704 951	740 019
Rahavarat 1.1.	5 729 806	4 989 788
Rahavarat 31.12.	8 434 757	5 729 806

Liitetiedot ovat erottamaton osa tilinpäätöstä.

Emoyhtiön tilinpäätöksen liitetiedot

Liite 1. Emoyhtiön tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

- Liite 2. Korkotuotot ja -kulut
 Liite 3. Leasingtoiminnan nettotuotot
 Liite 4. Tuotot oman pääoman ehtoista sijoituksista
 Liite 5. Palkkiotuotot ja -kulut
 Liite 6. Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot
 Liite 7. Nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti luokitellut rahoitusvarat ja -velat
 Liite 8. Käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattujen rahoitusvarojen nettotuotot
 Liite 9. Suojauslaskennan nettotulos
 Liite 10. Uudelleenluokiteltujen rahoitusvarojen ja -velkojen vaikutus
 Liite 11. Liiketoiminnan muut tuotot
 Liite 12. Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä
 Liite 13. Liiketoiminnan muut kulut
 Liite 14. Rahoitusvarojen arvonalentumis- ja luottotappiot
 Liite 15. Liiketoiminta-alueita ja maantieteellisiä markkina-alueita koskevat tiedot

Tasetta koskevat liitetiedot

- Liite 16. Rahoitusvarat ja -velat
 Liite 17. Rahavarat
 Liite 18. Saamiset luottolaitoksilta
 Liite 19. Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä
 Liite 20. Saamistodistukset
 Liite 21. Leasingkohteet
 Liite 22. Saamisten ja sitoumusten luottoriskit
 Liite 23. Osakkeet ja osuudet
 Liite 24. Johdannaissovimukset
 Liite 25. Suojauslaskenta
 Liite 26. Aineettomat hyödykkeet
 Liite 27. Aineelliset hyödykkeet
 Liite 28. Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden muutokset tilikauden aikana
 Liite 29. Muut varat
 Liite 30. Siirtosaamiset ja maksetut ennakot
 Liite 31. Laskennalliset verosaamiset ja -velat
 Liite 32. Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat
 Liite 33. Muut velat
 Liite 34. Siirtovelat ja saadut ennakot
 Liite 35. Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla
 Liite 36. Kriisinratkaisusta annetun lain (1194/2014) mukaiset velat
 Liite 37. Rahoitusvarojen ja -velkojen maturiteettijakauma tasearvoin

- Liite 38. Tase-erien jakautuminen koti- ja ulkomaan rahan määräisiin eriin
 Liite 39. Arvopapereiden takaisinostosopimukset
 Liite 40. Rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot ja kirjanpitoarvot
 Liite 41. Rahoitusvarojen ja -velkojen käypien arvojen hierarkia
 Liite 42. Oman pääoman erät
 Liite 43. Osakepääoma
 Liite 44. Suurimmat osakkeenomistajat

Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

- Liite 45. Annetut vakuudet
 Liite 46. Eläkevastuut
 Liite 47. Taseen ulkopuoliset sitoumukset

Henkilöstöä ja johtoa koskevat liitetiedot

- Liite 48. Henkilöstö

Lähipiiriliiketoimet

- Liite 49. Lähipiiriin kuuluville olevat laina- ja rahoitussuhteet sekä muut vastuut

Omistukset muissa yrityksissä

- Liite 50. Omistukset muissa yrityksissä

Muut liitetiedot

- Liite 51. Tilintarkastusyhteisöille maksetut tilintarkastus- ja muut palkkiot

Emoyhtiön tilinpäätöksen liitetiedot

Liite 1. Emoyhtiön tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Kuntarahoitus Oyj laatii tilinpäätöksen luottolaitostoiminnasta annettua lakia sekä valtiovarainministeriön asetusta ja Finanssivalvonnan antamaa määräystä ja ohjetta 2/2016 *Rahoitussektorin kirjanpito, tilinpäätös ja toimintakertomus* noudattaen. Yhtiö raportoi toiminnastaan säännöllisesti Euroopan keskuspankille, Finanssivalvonnalle, Suomen Pankille, Kuntien takauskeskukselle ja Tilastokeskukselle. Kuntarahoitus Oyj on Kuntarahoitus-konsernin emoyhtiö. Emoyhtiön laatimisperiaatteet ja tilinpäätöksen esittämistapa vastaavat konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteita, jotka esitetään konsernitilinpäätöksen liitteessä 1, pois lukien alla kuvatut poikkeukset.

Saamistodistukset

Saamistodistukset esitetään emoyhtiön tilinpäätöksessä kahdessa tase-erässä: *Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset* ja *Saamistodistukset* niin, että *Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset* sisältää nimensä mukaisesti saamistodistukset, jotka oikeuttavat keskuspankkirahoitukseen.

Vuokrasopimukset

Vuokrasopimukset, joissa Kuntarahoitus toimii vuokralle ottajana, käsitellään emoyhtiössä konsernitilinpäätöksessä kuvattujen laatimisperiaatteiden mukaisesti. Vuokrasopimukset, joissa Kuntarahoitus toimii vuokralle antajana, on luokiteltu rahoitusleasingsopimuksiksi sekä konsernissa että emoyhtiössä. Kirjanpidollinen käsittelytapa ei eroa konsernin ja emoyhtiön välillä, mutta konsernitilinpäätöksessä rahoitusleasingsaamiset sisältyvät erään *Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä*. Emoyhtiössä ne on esitetty erässä *Leasingkohteet*. Leasingtoimintaan liittyvät tuotot esitetään tuloslaskelmaerässä *Leasingtoiminnan nettotuotot*. Konsernitilinpäätöksessä kyseiset tuotot esitetään erässä *Korkotuotot ja vastaavat tuotot*.

Muut pitkävaikutteiset menot

Muihin pitkävaikutteisiin menoihin luetaan sellaiset useampana tilikautena tuloa tuottamaan tarkoitetut menot, jotka eivät ole esineitä, erikseen luovutettavia oikeuksia tai muita hyödykkeitä. Kuntarahoituksen muut pitkävaikutteiset menot muodostuvat vuokrattujen toimitilojen

perusparannusmenoista. Kyseiset erät esitetään emoyhtiön tilinpäätöksessä osana aineettomia hyödykkeitä erässä *Muut aineettomat hyödykkeet* ja konsernitilinpäätöksessä osana aineellisia hyödykkeitä erässä *Toimitilojen perusparannusmenot*. Poistoaika toimitilojen perusparannusmenoille on yhdenmukainen vuokra-ajan kanssa.

Tilinpäätössiirrot

Emoyhtiön verotuksessa tehtyjen ja suunnitelman mukaisten poistojen erotus, poistoero, sekä vapaaehtoinen luottotappiovaraus esitetään taseen erässä *Tilinpäätössiirtojen kertymä*. Poistoeron ja luottotappiovarauksen muutos esitetään tuloslaskelman erässä *Tilinpäätössiirrot*. Suomalaisen tilinpäätöskäytännön mukaisesti erillistilinpäätökseen kirjattu vapaaehtoinen luottotappiovaraus tai poistoero ei täytä IAS 37 -standardin *Varaukset, ehdolliset velat ja ehdolliset varat* kirjausedellytyksiä, joten tehty varaus ja poistoero puretaan konsernitilinpäätöksessä omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan IAS 12 -standardin *Tuloverot* mukaisesti. Luottotappiovaraukset on emoyhtiössä tehty verolain (EVL 46§) säädösten puitteissa.

Käyvän arvon rahasto

Luottolaitostoiminnasta annetun lain mukaan tietyt käyvän arvon muutokset on kirjattava omassa pääomassa olevaan käyvän arvon rahastoon. Käyvän arvon rahasto vastaa IFRS 9 -standardissa olevaa *Muut laajan tuloksen erät* -termiä, jota käytetään konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteissa. Seuraavat käyvän arvon muutokset kirjataan käyvän arvon rahastoon: käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavien rahoitusvarojen käyvän arvon muutokset, nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi luokiteltujen rahoitusvelkojen käyvän arvon muutos, joka johtuu kyseisten velkojen luottoriskin muutoksista sekä käyvän arvon suojauslaskennan suojauskustannus (*Cost-of-Hedging*), joka muodostuu eri valuuttojen välisestä viitekoronvaihtosopimuksen preemiosta (*cross currency basis*), joka on erotettu ja jätetty suojaussuhteen ulkopuolelle.

AT1-pääomalaina

Kuntarahoitus Oyj on laskenut liikkeeseen AT1-pääomalainan, joka on ensisijaiseen lisäpääomaan luettava erityisehtoinen ja vakuudeton joukkovelkakirjalaina, jonka ehdot on laadittu täyttämään vakavaraisuusasetuksessa (EU 575/2013) asetetut niin sanotun AT1-pääomalainan vaatimukset. Lainalla ei ole eräpäivää. Lainalle voidaan maksaa korkoa vain jakokelpoisista varoista vakavaraisuusasetuksessa asetetuina edellytyksin, ja yhtiö päättää, maksetaanko lainalle korkoa koronmaksupäivänä. Koron maksun peruutus on lopullinen, eikä maksamatta jäänyttä korkoa lisätä lainan pääomaan. Lainan pääoma, korko ja muu hyvitys maksetaan takaisin yhtiön purkautuessa ja konkurssissa kaikkia muita ylempitasoisia velkoja huonommalla etuoikeudella. Lainan ehdot on kuvattu tarkemmin liitteessä *35 Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla*. AT1-pääomalainaa käsitellään emoyhtiön tilinpäätöksessä velkana ja se on kirjattu tase-erään *Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla*. Velasta maksetut korot on kirjattu tuloslaskelmaerään *Korkokulut*. Konsernitilinpäätöksessä AT1-pääomalaina on oman pääoman ehtoinen instrumentti ja se on kirjattu konsernin omaan pääomaan. Koronmaksu käsitellään konsernitilinpäätöksessä oman pääoman vähennyksenä liikkeeseenlaskijan koronmaksupäätösten mukaisesti.

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Yhtiö ei ole yhdistellyt tuloslaskelman eriä VMA:n päätöksen 2 luvun 14 §:n 4 momentin perusteella.

Liite 2. Korkotuotot ja -kulut

(1 000 €)	2021			2020		
	Korkotuotot ja vastaavat tuotot	Korkokulut ja vastaavat kulut	Netto	Korkotuotot ja vastaavat tuotot	Korkokulut ja vastaavat kulut	Netto
Varat						
Jaksotettu hankintameno						
Käteiset varat	-	-38 619	-38 619	-	-23 479	-23 479
Saamiset luottolaitoksilta	46	-7 841	-7 796	51	-6 030	-5 980
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	188 484	-	188 484	193 108	-	193 108
Saamistodistukset	9	-5 335	-5 326	369	-3 247	-2 878
Muut varat	1 121	-	1 121	251	-	251
Käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattavat						
Saamistodistukset	-	-589	-589	-	-1 063	-1 063
Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti						
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	236	-	236	-	-	-
Saamistodistukset	8 422	-	8 422	13 206	-	13 206
Pakotetusti käypään arvoon tulosvaikutteisesti						
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	933	-	933	955	-	955
Saamistodistukset	-	-	-	-	-	-
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti						
Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti	76 104	-99 734	-23 630	71 077	-95 237	-24 160
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	-93 724	-	-93 724	-79 399	-	-79 399
Leasing	6 366	-	6 366	5 986	-	5 986
Korot rahoitusvaroihin kuulumattomista muista varoista	8	-	8	6	-	6
Korot varoista yhteensä	188 005	-152 119	35 886	205 610	-129 057	76 553
<i>,josta korkotuotot/-kulut efektiivisen koron menetelmän mukaan</i>	<i>189 660</i>	<i>-52 385</i>		<i>193 779</i>	<i>-33 819</i>	

(1 000 €)	2021			2020		
	Korkotuotot ja vastaavat tuotot	Korkokulut ja vastaavat kulut	Netto	Korkotuotot ja vastaavat tuotot	Korkokulut ja vastaavat kulut	Netto
Velat						
Jaksotettu hankintameno						
Velat luottolaitoksille	20 118	-949	19 169	8 089	-	8 089
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	-	-51 503	-51 503	-	-60 239	-60 239
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	1 711	-219 984	-218 273	1 971	-255 909	-253 937
Velat, joilla huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	-	-16 240	-16 240	-	-16 274	-16 274
Muut velat	-	-2 177	-2 177	-	-2 057	-2 057
Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti						
Velat luottolaitoksille	-	-30	-30	-	-49	-49
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	-	-32 726	-32 726	-	-35 494	-35 494
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	14	-78 466	-78 452	-	-139 066	-139 066
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti						
Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti	293 688	-96 628	197 061	317 265	-138 029	179 236
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	-	411 252	411 252	-	481 095	481 095
Korot veloista yhteensä	315 531	-87 452	228 079	327 325	-166 021	161 304
<i>,josta korkotuotot/-kulut efektiivisen koron menetelmän mukaan</i>	<i>21 829</i>	<i>-290 854</i>		<i>10 060</i>	<i>-334 478</i>	
Yhteensä	503 536	-239 571	263 965	532 935	-295 078	237 857
<i>,josta leasingtoiminnasta saadut korkotuotot</i>	<i>6 366</i>			<i>5 986</i>		
Korkotuotot yhteensä ilman leasingtoiminnasta saatuja korkotuottoja	497 170			526 949		

Odotettavissa olevien luottotappioiden (ECL) laskennassa vaiheen 3 rahoitusvaroista kirjattiin tilikaudella korkotuottoja 951 tuhatta euroa (548 tuhatta euroa). Nämä korkotuotot näkyvät erissä *Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä* sekä *Leasing*.

Korkokulut muista veloista sisältää 66 tuhatta euroa (85 tuhatta euroa) IFRS 16 *Vuokrasopimukset* -standardin mukaisesti kirjattuja vuokrasopimusvelkojen korkoja.

Jaksotettuun hankintamenoön luokiteltujen rahoitusvarojen korkokulut käteisistä varoista koostuvat keskuspankkitalletuksista ja saamisista luottolaitoksilta vastaavasti vakuustalletuksista maksetuista koroista. Korkokulut saamistodistuksista koostuvat kunta- ja kuntayritystodistusten negatiivisista koroista. Käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattavista rahoitusvaroista syntyy korkokulua johtuen saamistodistusten ja sijoitustodistusten yli-/alihinnan jaksotuksesta. Korkokulut johdannaissopimuksista käypään arvoon tulosvaikutteisesti koostuvat muiden kuin suojauslaskennassa olevien johdannaissopimusten koroista. Tässä erässä esitetyt johdannaissopimukset ovat nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti luokiteltujen rahoitusvarojen suojaukseksi tehdyt johdannaissopimukset, kuntien kanssa tehdyt johdannaissopimukset, kuntajohdannaisten suojaksi tehdyt johdannaissopimukset sekä taseen korkorisikin suojaukseksi

tehdyt johdannaissopimukset, joille ei ole määritelty yksilöityä suojauskohdetta. Johdannaissopimukset suojauslaskennassa suojaavat eriä *Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä* ja *Leasing*.

Jaksotettuun hankintamenoön luokiteltujen rahoitusvelkojen korkotuotot veloista luottolaitoksille koostuvat vakuustalletuksista saaduista koroista sekä TLTRO III -velan koroista ja korkotuotot yleiseen liikkeeseen lasketuista velkakirjoista koostuvat Kuntarahoituksen velkasitoumuksista (ECP) saaduista koroista. Korkotuotot johdannaissopimuksista käypään arvoon tulosvaikutteisesti koostuvat muiden kuin suojauslaskennassa olevien johdannaissopimusten positiivisista korkokuluista. Tässä erässä esitetyt johdannaissopimukset ovat nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti luokiteltujen rahoitusvelkojen suojaukseksi tehtyjä johdannaisia. Johdannaissopimukset suojauslaskennassa suojaavat velkoja luottolaitoksille, velkoja yleisölle ja julkisyhteisöille ja yleiseen liikkeeseen laskettuja velkakirjoja.

Liite 3. Leasingtoiminnan nettotuotot

(1 000 €)	2021	2020
Vuokratuotot	71 463	59 427
Leasingkohteiden suunnitelman mukaiset poistot	-65 111	-53 509
Palkkiotuotot leasingtoiminnasta	15	69
Yhteensä	6 366	5 986

Liite 4. Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista

Yhtiö ei ole saanut osinkotuottoja tytäryritykseltään tilikauden 2021 ja vertailukauden 2020 aikana.

Liite 5. Palkkiotuotot ja -kulut

(1 000 €)	2021	2020
PALKKIOTUOTOT		
Muu toiminta	978	677
Yhteensä	978	677
PALKKIOKULUT		
Maksetut toimitusmaksut	-248	-664
Muut	-4 805	-4 396
Yhteensä	-5 053	-5 060
Nettopalkkiotuotot yhteensä	-4 075	-4 383

Palkkiokulujen erä *Muut* sisältää mm. maksetut takauspalkkiot, säilytyspalkkiot ja varainhankinnan ohjelmien päivityskulut.

Liite 6. Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot

2021 (1 000 €)	Myyntivoitot ja -tappiot (netto)	Käyvän arvon muutokset	Yhteensä
Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti	910	-204 471	-203 560
Nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti luokitellut erät	-	229 029	229 029
Pakotetusti käypään arvoon tulosvaikutteisesti luokitellut erät	-23	-2 532	-2 554
Ensimmäisen päivän voitto tai tappio (<i>Day 1 gain or loss</i>)	-	-208	-208
Arvopaperikaupan nettotuotot yhteensä	888	21 819	22 707
Valuuttatoiminnan nettotuotot	53	1 336	1 388
Yhteensä	940	23 155	24 095

2020 (1 000 €)	Myyntivoitot ja -tappiot (netto)	Käyvän arvon muutokset	Yhteensä
Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti	853	48 555	49 408
Nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti luokitellut erät	2 870	-55 499	-52 629
Pakotetusti käypään arvoon tulosvaikutteisesti luokitellut erät	-111	-284	-395
Ensimmäisen päivän voitto tai tappio (<i>Day 1 gain or loss</i>)	-	-29	-29
Arvopaperikaupan nettotuotot yhteensä	3 612	-7 257	-3 644
Valuuttatoiminnan nettotuotot	2 651	-6 797	-4 146
Yhteensä	6 263	-14 053	-7 790

Liite 7. Nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti luokitellut rahoitusvarat ja -velat

NIMENOMAISESTI KÄYPÄÄN ARVOON TULOSVAIKUTTEISESTI LUOKITELLUT RAHOITUSVARAT JA -VELAT (1 000 €)

	Nimellisarvo 31.12.2021	Tasearvo 31.12.2021	Nimellisarvo 31.12.2020	Tasearvo 31.12.2020
Rahoitusvarat				
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	30 000	38 941	-	-
Saamistodistukset	3 484 223	3 539 074	3 912 451	4 029 859
Rahoitusvarat yhteensä *	3 514 223	3 578 015	3 912 451	4 029 859
Rahoitusvelat				
Velat luottolaitoksille	5 000	4 787	25 000	24 558
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	1 445 202	1 548 394	1 908 373	1 637 674
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	10 680 831	10 008 299	10 927 113	10 454 282
Rahoitusvelat yhteensä	12 131 032	11 561 479	12 860 486	12 116 514

* Nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti luokiteltujen rahoitusvarojen osalta luottoriskille alttiina oleva enimmäismäärä on 31.12.2021 ja 31.12.2020 tasearvon suuruinen.

**NIMENOMAISESTI KÄYPÄÄN ARVOON TULOSVAIKUTTEISESTI LUOKITELTUIEN
RAHOITUSVAROJEN ARVONMUUTOS**
(1 000 €)

	31.12.2021	1.1.2021	Käyvän arvon muutos tuloslaskelmassa 2021	, josta luottoriskin osuus	, josta markkinariskin osuus
Rahoitusvarat					
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	-769	-	-769	13	-782
Saamistodistukset	20 226	69 859	-49 633	4 434	-54 067
Rahoitusvarat yhteensä	19 457	69 859	-50 402	4 446	-54 849

Rahoitusvarat, jotka Kuntarahoitus on nimenomaisesti määrittänyt arvostettaviksi käypään arvoon tulosvaikutteisesti, sisältää likviditeettiportfolion saamistodistukset, joiden korkoriski on suojattu korko- ja valuuttajohdannaisilla. Luokittelu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavaksi tehdään, sillä se vähentää merkittävästi arvostukseen

liittyviä epäjohdonmukaisuuksia (*kirjanpidollista epäsymmetriaa*), joka syntyisi siitä, että johdannainen arvostetaan tulosvaikutteisesti ja saamistodistus IFRS 9 -liiketoimintamallin perusteella käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta. Kuntarahoituksella ei ole luottojohdannaisia, jotka suojaisivat näitä rahoitusvaroja.

**NIMENOMAISESTI KÄYPÄÄN ARVOON TULOSVAIKUTTEISESTI LUOKITELTUIEN
RAHOITUSVELKOJEN ARVONMUUTOS**
(1 000 €)

	31.12.2021	1.1.2021	Käyvän arvon muutos tuloslaskelmassa 2021	Oman luottoriskin rahaston muutos 2021	Käyvän arvon muutos yhteensä 2021
Rahoitusvelat					
Velat luottolaitoksille	187	418	-231	26	-257
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	-152 113	-244 146	92 032	1 729	90 303
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	573 054	385 424	187 630	-1 356	188 986
Rahoitusvelat yhteensä	421 127	141 696	279 431	400	279 031

**NETTO KÄYVÄN ARVON MUUTOS ARVOPAPERIKAUPAN NETTOTUOTOISSA
(1 000 €)**

	Kumulatiivinen käyvän arvon muutos 31.12.2021	Käyvän arvon muutos tuloslaskelmassa 2021
Rahoitusvelat luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti	421 127	279 431
Rahoitusvelkoja suojaavat johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti	-435 559	-267 712
Netto käyvän arvon muutos	-14 432	11 719

Kuntarahoitus on luokitellut lyhytaikaiset valuuttamääräiset velkasitoumukset, jotka on suojattu valuuttajohdannaisilla, nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti. Luokittelun avulla poistetaan kirjanpidollista epäsymmetriaa, joka muuten syntyisi johdannaisen ja rahoitusvelan eri arvostusperiaatteista johtuen. Nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti luokitellut rahoitusvelat ovat rahoitusvelkoja, jotka on suojattu Kuntarahoituksen riskienhallintaperiaatteiden mukaisesti, mutta joihin ei sovelleta IFRS 9 -standardin mukaista käyvän arvon suojauslaskentaa. Rahoitusvelkojen käyvän arvon muutoksesta syntyy tulosvaikutusta, mutta niiden ollessa suojattu odotettavissa olevat voitot ja tappiot niiden osalta rajoittuvat korkoihin. Yllä oleva taulukko kuvaa rahoitusvelkojen ja niitä suojaavien johdannaisten nettovaikutuksen tulokseen.

Kun rahoitusvelka luokitellaan nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti, kirjataan käyvän arvon muutos, lukuunottamatta käyvän arvon muutosta, joka johtuu oman luottoriskin muutoksesta, tuloslaskelmassa erään *Arvopaperikaupan nettotuotot*. Kuntarahoituksen oman luottoriskin muutoksen osuus käyvän arvon muutoksesta esitetään oman luottoriskin rahaston muutoksena.

Oman luottoriskin muutoksen erottamiseksi rahoitusvelan käyvän arvon muutoksesta Kuntarahoitus soveltaa IFRS 13 -standardin mukaista tuottoihin perustuvaa lähestymistapaa (*income approach*). Valtaosalle nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti luokitelluille rahoitusveloille ei ole saatavilla markkinahintoja, sillä niillä ei käydä aktiivisesti kauppaa jälkimarkkinoilla. Oman luottoriskin erottamiseksi kehitetyssä arvostusmenetelmässä käytetään syöttötietoina Kuntarahoituksen jälkimarkkinakäyriä eri valuutoissa (*benchmark curves*), markkinatietoa valuuttojen välisistä viitekoronvaihtosopimusten preemioista (*cross currency basis*) sekä toteumatietoa Kuntarahoituksen liikkeeseen laskettujen velkojen luottomarginaalista (*credit spread*). Näiden tietojen perusteella saadaan määritettyä eri raportointiajankohdille arvostuskäyrä, jolla arvostetaan nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti luokitellut rahoitusvelat. Vertaamalla tekohetken ja raportointihetken käyriä laskettua käypää arvoa voidaan määrittää Kuntarahoituksen oman luottoriskin muutoksen vaikutus rahoitusvelan käypään arvoon.

Nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti luokitelluilla rahoitusveloilla ei käydä kauppaa.

**NIMENOMAISESTI KÄYPÄÄN ARVOON TULOSVAIKUTTEISESTI LUOKITELTUIEN
RAHOITUSVAROJEN ARVONMUUTOS**
(1 000 €)

	31.12.2020	1.1.2020	Käyvän arvon muutos tuloslaskelmassa 2020	, josta luottoriskin osuus	, josta markkinariskin osuus
Rahoitusvarat					
Saamistodistukset	69 859	53 109	16 750	3 203	13 547
Rahoitusvarat yhteensä	69 859	53 109	16 750	3 203	13 547

**NIMENOMAISESTI KÄYPÄÄN ARVOON TULOSVAIKUTTEISESTI LUOKITELTUIEN
RAHOITUSVELKOJEN ARVONMUUTOS**
(1 000 €)

	31.12.2020	1.1.2020	Käyvän arvon muutos tuloslaskelmassa 2020	Oman luottoriskin rahaston muutos 2020	Käyvän arvon muutos yhteensä 2020
Rahoitusvelat					
Velat luottolaitoksille	418	-	418	-	418
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	-244 146	-218 911	-25 235	-813	-26 048
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	385 424	328 802	56 622	-15 739	40 883
Rahoitusvelat yhteensä	141 696	109 891	31 805	-16 551	15 254

NETTO KÄYVÄN ARVON MUUTOS ARVOPAPERIKAUPAN NETTOTUOTOISSA
(1 000 €)

	Kumulatiivinen käyvän arvon muutos 31.12.2020	Käyvän arvon muutos tuloslaskelmassa 2020
Rahoitusvelat luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti	141 696	31 805
Rahoitusvelkoja suojaavat johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti	-167 847	-36 391
Netto käyvän arvon muutos	-26 151	-4 586

Liite 8. Käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattujen rahoitusvarojen nettotuotot

(1 000 €)	2021	2020
Myyntivoitot	-	-
Myyntitappiot	-	-3
Arvostusvoittojen siirroista käyvän arvon rahastosta	-	-
Arvostustappioiden siirroista käyvän arvon rahastosta	-	-
Yhteensä	-	-3

Liite 9. Suojauslaskennan nettotulos

(1 000 €)	2021	2020
Suojausinstrumenttien nettotulos	-474 604	216 679
Suojauskohteiden nettotulos	480 729	-210 455
IBOR-uudistukseen liittyvät kompensatit *	-1302	-2 041
Yhteensä	4 823	4 183

* Kompensatit liittyvät IBOR-uudistukseen, josta kerrotaan tarkemmin konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteissa (Liite 1) kohdassa 23. *IBOR-uudistus*.

Arvostusvoitot ja -tappiot muodostuvat käyvän arvon suojauslaskennan kohteena olevista riskeistä, jotka arvostetaan suojatun riskin osalta käypään arvoon. Suojauskohteiden ja suojausinstrumenttien valuuttakurssimuutokset esitetään valuuttatoiminnan nettotuotoissa liitteessä 6. Tarkempi erittely suojauslaskennan nettotuloksen muodostumisesta on liitteessä 25.

Liite 10. Uudelleenluokiteltujen rahoitusvarojen ja -velkojen vaikutus

Seuraavassa taulukossa esitetään uudelleenluokittelun vaikutus niiden rahoitusvarojen osalta, jotka on IFRS 9 -siirtymässä 1.1.2018 siirretty IAS 39 -standardin mukaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavista IFRS 9 -standardin mukaisesti jaksotettuun hankintamenuon arvostettaviksi. Kuntarahoitus ei IFRS 9 -siirtymän yhteydessä uudelleenluokitellut rahoitusvelkoja käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavista jaksotettuun hankintamenuon arvostettaviin.

RAHOITUSVARAT (1 000 €)	Alkuperäinen luokitteluryhmä IAS 39 mukaan	Uusi luokitteluryhmä IFRS 9 mukaan	Käypä arvo 31.12.2021	Käyvän arvon muutoksesta johtuva voitto tai tappio tilikaudella *	Efektiiivinen korko määritelty 1.1.2018 **	Kirjatut korkotuotot 2021
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	Käyvän arvon optio	Jaksotettu hankintamenu	99 253	-1 589	0,14 %	422

* Käyvän arvon muutoksesta johtuva voitto tai tappio, joka olisi kirjattu tulosvaikutteisesti tilikaudella, jos rahoitusvarojen uudelleenluokittelua ei olisi tehty.

** Efektiiivinen korko määritelty soveltamisen aloittamisajankohtana.

RAHOITUSVARAT (1 000 €)	Alkuperäinen luokitteluryhmä IAS 39 mukaan	Uusi luokitteluryhmä IFRS 9 mukaan	Käypä arvo 31.12.2020	Käyvän arvon muutoksesta johtuva voitto tai tappio tilikaudella	Efektiiivinen korko määritelty 1.1.2018	Kirjatut korkotuotot 2020
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	Käyvän arvon optio	Jaksotettu hankintamenu	113 143	1 119	0,14 %	187

Liite 11. Liiketoiminnan muut tuotot

(1 000 €)	2021	2020
Muut luottolaitoksen varsinaisesta toiminnasta johtuvat tuotot	132	165
Yhteensä	132	165

Liite 12. Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä

(1 000 €)	2021	2020
Poistot		
Poistot aineellisista hyödykkeistä	-2 826	-2 394
Poistot aineettomista hyödykkeistä	-2 783	-3 285
Poistot yhteensä	-5 609	-5 679
Arvonalentumiset		
Aineettomista hyödykkeistä *	-10 482	-
Arvonalentumiset yhteensä	-10 482	-
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-16 091	-5 679

* Erään sisältyy kertaluonteinen 10 482 tuhannen euron arvonalentuminen merkittävästä keskeneräisestä tietojärjestelmähankkeesta.

Liite 13. Liiketoiminnan muut kulut

(1 000 €)	2021	2020
Viranomaismaksut		
Vakauserä	-6 737	-5 163
Muut hallinto- ja valvontamaksut	-2 352	-2 227
Vuokrat	-133	-381
Muista ostetuista palveluista	-4 368	-4 466
Luottolukituspalkkiot	-753	-894
Tilintarkastusyhteisölle maksetut palkkiot tilintarkastuksesta *	-422	-389
Vakuutukset	-575	-348
Muut luottolaitoksen varsinaisesta toiminnasta johtuvat kulut	-535	-11
Yhteensä	-15 876	-13 880

* Tilintarkastusyhteisölle (KPMG Oy Ab) maksetut palkkiot tilintarkastuksesta vuodelta 2021 olivat 422 tuhatta euroa (389 tuhatta euroa), veroneuvonnasta 21 tuhatta euroa (13 tuhatta euroa) ja muista palveluista 181 tuhatta euroa (128 tuhatta euroa). Tilintarkastuslain 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuja toimeksiantoja ei ollut vuonna 2021 (9 tuhatta euroa). Tilintarkastusyhteisölle maksetut palkkiot on eritelty liitteessä 51.

Liite 14. Rahoitusvarojen arvonalentumis- ja luottotappiot

Kuntarahoituksen luottoriskin muodostumista on käsitelty konsernitilinpäätöksen liitteessä 2 *Riskienhallinnan periaatteet ja konsernin riskiasema* kohdassa 7. *Luottoriski*.
Odotettavissa olevien luottotappioiden laskenta ja arvonalentumisvaiheet on kuvattu konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteissa (Liite 1) kohdassa 9. *Rahoitusvarojen arvonalentuminen*.

ARVONALENTUMIS- JA LUOTTOTAPPIOT 2021 (1000 €)	Odotettavissa olevat luottotappiot			Toteutuneet luottotappiot		
	Lisäykset	Vähennykset	Tuloslaskel- maan kirjatut	Lisäykset	Vähennykset	Tuloslaskel- maan kirjatut
Odotettavissa olevat luottotappiot jaksotettuun hankintamenoön kirjatuista rahoitusvaroista						
Käteiset varat	0	0	0	-	-	-
Saamiset luottolaitoksilta	-53	14	-39	-	-	-
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	-713	655	-58	-	-	-
Leasingkohteet	0	1	0	-	-	-
Saamistodistukset	0	0	0	-	-	-
Muihin varoihin sisältyvä käteisvakuus keskusvastapuolelle	-9	0	-9	-	-	-
Luottolupaukset (taseen ulkopuolinen erä)	-2	3	1	-	-	-
Odotettavissa olevat luottotappiot jaksotettuun hankintamenoön kirjatuista rahoitusvaroista yhteensä	-778	674	-105	-	-	-
Muiden rahoitusvarojen odotettavissa olevat luottotappiot ja arvonalentumistappiot						
Käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjatut saamistodistukset	-18	19	0	-	-	-
Takaussaamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	-	-	-	-	-	-
Muiden rahoitusvarojen odotettavissa olevat luottotappiot ja arvonalentumistappiot yhteensä	-18	19	0	-	-	-
Yhteensä	-797	692	-104	-	-	-

**ARVONALENTUMIS- JA LUOTTOTAPPIOT
2020 (1 000 €)**

	Odotettavissa olevat luottotappiot			Toteutuneet luottotappiot		
	Lisäykset	Vähennykset	Tuloslaskel- maan kirjatut	Lisäykset	Vähennykset	Tuloslaskel- maan kirjatut
Odotettavissa olevat luottotappiot jaksotettuun hankintamenoön kirjatuista rahoitusvaroista						
Käteiset varat	0	0	0	-	-	-
Saamiset luottolaitoksilta	-36	21	-15	-	-	-
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	-1 026	121	-904	-	-	-
Leasingkohteet	-1	0	-1	-	-	-
Saamistodistukset	0	0	0	-	-	-
Muihin varoihin sisältyvä käteisvakuus keskusvastapuolelle	-2	2	0	-	-	-
Luottolupaukset (taseen ulkopuolinen erä)	-3	3	0	-	-	-
Odotettavissa olevat luottotappiot jaksotettuun hankintamenoön kirjatuista rahoitusvaroista yhteensä	-1 068	148	-920	-	-	-
Muiden rahoitusvarojen odotettavissa olevat luottotappiot ja arvonalentumistappiot						
Käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjatut saamistodistukset	-29	92	62	-	-	-
Takaussaamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	-	-	-	-	-	-
Muiden rahoitusvarojen odotettavissa olevat luottotappiot ja arvonalentumistappiot yhteensä	-29	92	62	-	-	-
Yhteensä	-1 097	240	-857	-	-	-

Liite 15. Liiketoiminta-alueita ja maantieteellisiä markkina-alueita koskevat tiedot

Kuntarahoitus Oyj:n toimialana on luottolaitostoiminta ja luotonannon markkina-alueena on Suomi.

Tasetta koskevat liitetiedot

Yhtiö ei ole yhdistellyt taseen eriä VMA:n 2 luvun 14 §:n 4 momentin perusteella.

Liite 16. Rahoitusvarat ja -velat

RAHOITUSVARAT 31.12.2021 (1 000 €)	Jaksotettu hankintameno	Käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattavat	Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti	Pakotetusti käypään arvoon tulosvaikutteisesti	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti	Yhteensä	Käypä arvo
Käteiset varat	8 399 045	-	-	-	-	8 399 045	8 399 045
Saamiset luottolaitoksilta	1 416 564	-	-	-	-	1 416 564	1 416 564
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	27 805 752	-	38 941	35 204	-	27 879 897	30 050 779
Leasingkohteet *	242 936	-	-	-	-	242 936	255 907
Saamistodistukset	1 088 888	213 466	3 539 074	-	-	4 841 428	4 841 792
Osakkeet ja osuudet	-	-	-	-	-	-	-
Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä	-	-	-	656	-	656	656
Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti	-	-	-	-	761 023	761 023	761 023
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	-	-	-	-	1 238 653	1 238 653	1 238 653
Muut varat **	238 930	-	-	-	-	238 930	238 930
Yhteensä	39 192 115	213 466	3 578 015	35 860	1 999 676	45 019 131	47 203 349

* Erä sisältää leasingsaamiset, jotka ovat suojauskohteena käyvän arvon suojauslaskennassa. Suojauslaskennan ulkopuolella olevia leasingsaamisia ei ole esitetty rahoitusvarat ja -velat -taulukossa, sillä leasing ei ole IFRS 9 -standardin mukainen rahoitusvara.

** Erä sisältää keskusvastapuolelle annetun käteisvakuuden.

RAHOITUSVELAT 31.12.2021 (1 000 €)	Jaksotettu hankintameno	Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti	Yhteensä	Käypä arvo
Velat luottolaitoksille	2 796 230	4 787	-	2 801 016	2 800 913
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	1 776 291	1 548 394	-	3 324 685	3 344 334
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	25 319 226	10 008 299	-	35 327 525	35 434 600
Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti	-	-	1 114 003	1 114 003	1 114 003
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	-	-	1 110 291	1 110 291	1 110 291
Muut velat *	337 526	-	-	337 526	337 526
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	349 878	-	-	349 878	354 683
Yhteensä	30 579 151	11 561 479	2 224 294	44 364 925	44 496 351

* Erä sisältää keskusvastapuolelta saatua käteisvakuutta 333 295 tuhatta euroa ja IFRS 16 -standardin mukaista vuokrasopimusvelkaa 4 231 tuhatta euroa.

RAHOITUSVARAT 31.12.2020 (1 000 €)	Jaksotettu hankintameno	Käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattavat	Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti	Pakotetusti käypään arvoon tulosvaikutteisesti	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti	Yhteensä	Käypä arvo
Käteiset varat	5 565 801	-	-	-	-	5 565 801	5 565 801
Saamiset luottolaitoksilta	1 840 980	-	-	-	-	1 840 980	1 840 980
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	26 886 947	-	-	44 438	-	26 931 384	29 415 707
Leasingkohteet	215 444	-	-	-	-	215 444	228 011
Saamistodistukset	1 310 305	423 050	4 029 859	-	-	5 763 214	5 763 793
Osakkeet ja osuudet	-	-	-	27	-	27	27
Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä	-	-	-	656	-	656	656
Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti	-	-	-	-	833 293	833 293	833 293
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	-	-	-	-	1 524 870	1 524 870	1 524 870
Muut varat	243 269	-	-	-	-	243 269	243 269
Yhteensä	36 062 746	423 050	4 029 859	45 121	2 358 163	42 918 938	45 416 406

RAHOITUSVELAT 31.12.2020 (1 000 €)	Jaksotettu hankintameno	Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti	Yhteensä	Käypä arvo
Velat luottolaitoksille	1976 920	24 558	-	2 001 478	2 001 414
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	2 246 352	1 637 674	-	3 884 026	3 906 619
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	22 457 624	10 454 282	-	32 911 906	32 968 471
Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti	-	-	1 403 900	1 403 900	1 403 900
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	-	-	1 456 670	1 456 670	1 456 670
Muut velat *	236 840	-	-	236 840	236 840
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	349 388	-	-	349 388	367 455
Yhteensä	27 267 124	12 116 514	2 860 570	42 244 209	42 341 369

* Erä sisältää keskusvastapuolelta saatua käteisvakuutta 231 180 tuhatta euroa ja IFRS 16 -standardin mukaista vuokrasopimusvelkaa 5 660 tuhatta euroa.

Liite 17. Rahavarat

Rahavaroihin lasketaan mukaan seuraavat tase-erät:

Käteiset varat ja Vaadittaessa maksettavat saamiset luottolaitoksilta.

(1 000 €)

	31.12.2021	31.12.2020
Käteiset varat	8 399 045	5 565 801
Saamiset luottolaitoksilta, vaadittaessa maksettavat	35 712	164 005
Rahavarat yhteensä	8 434 757	5 729 806

Liite 18. Saamiset luottolaitoksilta

31.12.2021 (1000 €)	Vaadittaessa maksettavat	Muut kuin vaadittaessa maksettavat	Odotettavissa olevat luottotappiot	Yhteensä
Saamiset keskuspankilta	-	35 984	0	35 984
Kotimaisilta luottolaitoksilta	12 382	34 300	-8	46 674
Ulkomaisilta luottolaitoksilta	23 330	1 310 650	-74	1 333 906
Yhteensä	35 712	1 380 934	-82	1 416 564

31.12.2020 (1000 €)	Vaadittaessa maksettavat	Muut kuin vaadittaessa maksettavat	Odotettavissa olevat luottotappiot	Yhteensä
Saamiset keskuspankilta	-	34 918	0	34 918
Kotimaisilta luottolaitoksilta	88 763	98 300	-11	187 052
Ulkomaisilta luottolaitoksilta	75 242	1 543 800	-32	1 619 011
Yhteensä	164 005	1 677 018	-43	1 840 980

Liite 19. Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä

(1 000 €)	31.12.2021		31.12.2020	
	Yhteensä	, josta odotettavissa olevat luottotappiot	Yhteensä	, josta odotettavissa olevat luottotappiot
Yritykset ja asuntoyhteisöt	14 665 818	-1 002	13 794 905	-983
Julkisyhteisöt	12 847 172	-88	12 772 899	-38
Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	366 908	-57	363 580	-67
Yhteensä	27 879 897	-1 147	26 931 384	-1 089

Liite 20. Saamistodistukset

JULKISYHTEISÖJEN LIIKKEESEEN LASKEMAT SAAMISTODISTUKSET 31.12.2021 (1 000 €)

	Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä	Odotettavissa olevat luottotappiot *
Jaksotettu hankintameno	-	930 252	930 252	0
Kuntatodistukset	-	930 252	930 252	0
Käypään arvoon käyvän rahaston kautta kirjattavat	74 959	-	74 959	1
Muiden julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjat	74 959	-	74 959	1
Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti	1 703 953	-	1 703 953	-
Valtion liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjat	180 437	-	180 437	-
Muiden julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjat	1 523 516	-	1 523 516	-
Yhteensä	1 778 912	930 252	2 709 164	1
<i>,joista keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat</i>	<i>1 572 169</i>	-	<i>1 572 169</i>	<i>0</i>

MUIDEN KUIN JULKISYHTEISÖJEN LIIKKEESEEN LASKEMAT SAAMISTODISTUKSET
31.12.2021 (1 000 €)

	Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä	Odotettavissa olevat luottotappiot *
Jaksotettu hankintameno	-	158 636	158 636	0
Yritystodistukset	-	158 636	158 636	0
Käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattavat	138 506	-	138 506	41
Pankkien liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjat	138 506	-	138 506	41
Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti	1 835 121	-	1 835 121	-
Pankkien liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjat	1 835 121	-	1 835 121	-
Yhteensä	1 973 627	158 636	2 132 263	41
<i>,joista keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat</i>	<i>1 739 885</i>	-	<i>1 739 885</i>	<i>30</i>

31.12.2021 (1 000 €)

	Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä	Odotettavissa olevat luottotappiot *
Saamistodistukset yhteensä	3 752 539	1 088 888	4 841 428	41

* Odotettavissa olevat luottotappiot on kirjattu saamistodistuksista, jotka on luokiteltu käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattaviksi. Näin ollen odotettavissa olevaa luottotappiota ei kirjata tase-erän vähennyksenä, vaan käyvän arvon rahastoon konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteissa (Liite 1) kohdassa 9.4 *Odotettavissa olevan luottotappion vähennyserän esittäminen taseessa* kuvatun mukaisesti.

Saamistodistukset ei sisällä tilinpäätöspäivänä 31.12.2021 saamistodistuksia, jotka olisi annettu repomyyntisopimusten vakuudeksi.

Tilinpäätöspäivänä 31.12.2021 Kuntarahoituksella ei ole pakotetusti käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavia saamistodistuksia.

JULKISYHTEISÖJEN LIIKKEESEEN LASKEMAT SAAMISTODISTUKSET
31.12.2020 (1 000 €)

	Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä	Odotettavissa olevat luottotappiot
Jaksotettu hankintameno	-	1 199 621	1 199 621	0
Kuntatodistukset	-	1 199 621	1 199 621	0
Käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattavat	124 157	-	124 157	2
Muiden julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjat	124 157	-	124 157	2
Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti	1 869 431	-	1 869 431	-
Valtion liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjat	266 874	-	266 874	-
Muiden julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjat	1 602 557	-	1 602 557	-
Yhteensä	1 993 588	1 199 621	3 193 209	3
<i>,joista keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat</i>	<i>1 780 922</i>	-	<i>1 780 922</i>	<i>2</i>

MUIDEN KUIN JULKISYHTEISÖJEN LIIKKEESEEN LASKEMAT SAAMISTODISTUKSET
31.12.2020 (1 000 €)

	Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä	Odotettavissa olevat luottotappiot
Jaksotettu hankintameno	-	110 684	110 684	0
Yritystodistukset	-	110 684	110 684	0
Käypään arvoon käyvän rahaston kautta kirjattavat	298 893	-	298 893	39
Pankkien liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjat	298 893	-	298 893	39
Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti	2 160 427	-	2 160 427	-
Pankkien liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjat	2 160 427	-	2 160 427	-
Yhteensä	2 459 320	110 684	2 570 005	39
<i>,joista keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat</i>	<i>2 169 064</i>	-	<i>2 169 064</i>	<i>25</i>

31.12.2020 (1 000 €)

	Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä	Odotettavissa olevat luottotappiot
Saamistodistukset yhteensä	4 452 908	1 310 305	5 763 214	42

Liite 21. Leasingkohteet

(1000 €)	31.12.2021	31.12.2020
Ennakkomaksut	500 763	415 943
Koneet ja kalusto	267 337	230 343
Kiinteä omaisuus ja rakennukset	565 732	444 378
Muu omaisuus	315	278
Odotettavissa olevat luottotappiot	-2	-2
Yhteensä	1334 146	1090 940

Liite 22. Saamisten ja sitoumusten luottoriskit

Kuntarahoituksen luottoriskin muodostumista on käsitelty konsernitilinpäätöksen liitteessä 2 *Riskienhallinnan periaatteet ja konsernin riskiasema* kohdassa 7. *Luottoriski*. Odotettavissa olevien luottotappioiden laskenta ja arvonalentumisvaiheet on kuvattu konsernitilinpäätöksen laatuiperiaatteissa (Liite 1) kohdassa 9. *Rahoitusvarojen arvonalentuminen*.

Seuraavassa taulukossa esitetään odotettavissa olevien luottotappioiden laskennan piiriin kuuluvat vastuut arvonalentumisvaiheittain.

	Ei arvoltaan alentuneet		Arvoltaan alentuneet		Yhteensä			
	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3 *					
VASTUUT JA ODOTETTAVISSA OLEVAT LUOTTOTAPPIOT SAAMISERITTÄIN JA ARVONALENTUMISVAIHEITTAIN								
31.12.2021 (1 000 €)	Tasearvo	12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Tasearvo	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Tasearvo	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Tasearvo	Odotettavissa olevat luottotappiot
Käteiset varat jaksotettuun hankintameno	8 399 045	0	-	-	-	-	8 399 045	0
Saamiset luottolaitoksilta jaksotettuun hankintameno	1 416 564	-82	-	-	-	-	1 416 564	-82
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä jaksotettuun hankintameno	27 457 506	-23	220 730	-578	127 517	-546	27 805 752	-1 147
Leasingkohteet jaksotettuun hankintameno	1 333 987	-2	-	-	159	-	1 334 146	-2
Saamistodistukset jaksotettuun hankintameno	1 079 338	0	9 550	0	-	-	1 088 888	0
Saamistodistukset käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta	213 466	-41	-	-	-	-	213 466	-41
Muihin varoihin sisältyvä jaksotettuun hankintameno arvostettu käteisvakuus keskusvastapuolelle	238 930	-13	-	-	-	-	238 930	-13
Muihin varoihin sisältyvät takaussaamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	1 752	-	-	-	-	-	1 752	-
Luottolupaukset (taseen ulkopuolinen erä)	2 585 201	-4	3 167	0	4 506	0	2 592 873	-4
Yhteensä	42 725 787	-166	233 447	-578	132 182	-546	43 091 415	-1 289

* Kuntarahoituksella on vaiheen 3 saamisille täydet takaukset ja vakuudet kuten konsernitilinpäätöksen liitteessä 2 *Riskienhallinnan periaatteet ja konsernin riskiasema* kohdassa 7. *Luottoriski* on kuvattu. Yhtiön johdon arvion mukaan vaiheen 3 saatavat tullaan saamaan kokonaisuudessaan takaisin eikä lopullista luottotappiota synny. Vaiheen 3 saamiset sisältävät 2 345 tuhatta euroa (2 404 tuhatta euroa) saamisista, jotka ovat olleet myöntöhetkellä arvoltaan alentuneita (*purchased or originated credit impaired, POCI*). POCI-saamisista on kirjattu 7 tuhannen euron (4 tuhannen euron) odotettavissa oleva luottotappio.

	Ei arvoltaan alentuneet				Arvoltaan alentuneet			Yhteensä	
	Vaihe 1		Vaihe 2		Vaihe 3				
VASTUUT JA ODOTETTAVISSA OLEVAT LUOTTOTAPPIOT SAAMISERITTÄIN JA ARVONALENTUMISVAIHEITTAIN									
31.12.2020 (1 000 €)	Tasearvo	12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Tasearvo	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Tasearvo	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Tasearvo	Odotettavissa olevat luottotappiot	
Käteiset varat jaksotettuun hankintameno	5 565 801	0	-	-	-	-	5 565 801	0	
Saamiset luottolaitoksilta jaksotettuun hankintameno	1 840 980	-43	-	-	-	-	1 840 980	-43	
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä jaksotettuun hankintameno	26 606 595	-30	145 061	-835	135 291	-224	26 886 947	-1 089	
Leasingkohteet jaksotettuun hankintameno	1 090 768	-2	-	-	173	-	1 090 940	-2	
Saamistodistukset jaksotettuun hankintameno	1 303 105	0	7 200	-	-	-	1 310 305	0	
Saamistodistukset käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta	423 050	-42	-	-	-	-	423 050	-42	
Muihin varoihin sisältyvä jaksotettuun hankintameno arvostettu käteisvakuus keskusvastapuolelle	243 269	-4	-	-	-	-	243 269	-4	
Muihin varoihin sisältyvät takaussaamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	1 606	-	-	-	-	-	1 606	-	
Luottolupaukset (taseen ulkopuolinen erä)	2 348 271	-4	4 506	0	1 201	0	2 353 978	-4	
Yhteensä	39 423 445	-126	156 767	-835	136 665	-224	39 716 876	-1 184	

Seuraavassa taulukossa esitetään yhteenvetona odotettavissa olevien luottotappioiden muutos ja täsmäytys arvonalentumisvaiheittain tilikauden aikana.

ODOTETTAVISSA OLEVAT LUOTTOTAPPIOT YHTEENSÄ ARVONALENTUMISVAIHEITTAIN	Ei arvoltaan alentuneet		Arvoltaan alentuneet	Yhteensä	
	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3		
	(1 000 €)	12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Odotettavissa olevat luottotappiot
Avaava saldo 1.1.2021	-126	-835	-224	-1 184	39 716 876
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	-41	56	-13	3	9 637 333
Takaisinmaksuista ja erääntymisistä johtuvat vähennykset (pois lukien toteutuneet luottotappiot)	46	101	55	203	-6 262 486
Siirrot vaiheeseen 1	0	18	-	18	18
Siirrot vaiheeseen 2	0	-203	60	-143	-143
Siirrot vaiheeseen 3	0	1	-1	1	1
Kohdistamaton lisävaraus (<i>management overlay</i>)	-	340	-430	-90	-90
Sopimukseen perustuvien rahavirtojen muuttuminen	-	-	-	-	-
Muutokset mallissa * ja parametreissa ** koskien odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaperiaatteita	-46	-56	6	-96	-94
Toteutuneet luottotappiot	-	-	-	-	-
Toteutuneisiin luottotappioihin tapahtuneet palautukset	-	-	-	-	-
Yhteensä 31.12.2021	-166	-578	-546	-1 289	43 091 415

* Esittää muutosta mallissa.

** Esittää muutosta mallin parametreissa (esim. BKT, työttömyysluvut).

Kuntarahoitus on vuonna 2021 tehnyt päivityksiä odotettavissa olevien luottotappioiden makroskenaarioihin sekä laiminlyönnin todennäköisyyksiin, joista johtuen kasvua on noin 96 tuhatta euroa. Odotettavissa olevien luottotappioiden laskentamalleihin ei ole tehty muutoksia.

Kuntarahoitus on kirjannut 430 tuhannen euron lisävarauksen vuodelle 2022 ajoittuvien mallimuutosten vaikutusten johdosta. Kiinteistövakuudellisten luottojen tappio-osuuden (LGD) sekä sopimuksien koko elinkaaren aikaisen laskennan menetelmiä tullaan kehittämään vuoden 2022 aikana. Koska muutoksella arvioidaan olevan vaikutusta odotettavissa olevien luottotappioiden määrään, päätti Kuntarahoituksen johto kirjata ryhmäkohtaiseen arvioon perustuvan lisävarauksen. Lisävaraus kohdistuu tase-erään *Saamiset yleisöiltä ja julkisyhteisöiltä*. Lisävarausta ei ole kohdistettu sopimustasolle.

Arvio lisävaraustarpeesta perustuu siihen, että Kuntarahoituksen johto arvioi mallimuutoksen johdosta osan vastuista siirtyvän odotettavissa olevien luottotappioiden laskentamallissa vaiheen 2 vastuiksi, jolloin odotettavissa oleva luottotappio määritetään lainan koko voimassaoloajalle vaiheen 1 vastuiden 12 kuukauden sijaan tai joissain tapauksissa tappio-osuuden kasvaessa nykyisestä. Tämän lisäksi luottojen tappio-osuuden (LGD) laskentamallin tulevan kehityksen arvioidaan vaikuttavan odotettavissa olevien luottotappioiden

määrään vaiheessa 3. Lisävarauksen kohteena olevista sopimuksista saadaan tarkempaa tietoa mallimuutoksen edetessä, jolloin odotettavissa olevien luottotappioiden mahdollinen muutos pystytään kohdistamaan yksittäisille sopimuksille ja määrittämään normaalin ECL-laskentaprosessin mukaisesti.

Kuntarahoituksen kokonaisluottoriski on edelleen pysynyt alhaisena ja odotettavissa olevien luottotappioiden (ECL) määrä on edelleen vähäinen. Kunta-asiakkaiden talous kehittyi pääosin myönteisesti tilikausina 2020 ja 2021 muun muassa koronapandemiasta johtuvien ylimäärien valtionosuuksien vuoksi. Yhtiöiden osalta tilanne pysyi edelleen melko vakaana vuoden aikana. Kuntarahoituksen asiakkasaamiset luokitellaan vakavaraisuuslaskennassa 0-riskiluokkaan, koska ne ovat suomalaisilta kunnilta tai niihin liittyvä turvaava kunnan takaus tai kiinteistövakuutta täydentävä valtion täytetakausta kuten konsernitilinpäätöksen liitteessä 2 *Riskienhallinnan periaatteet ja konsernin riskiasema* kohdassa 7. *Luottoriski* on kuvattu. Johdon arvion mukaan kaikki saatavat tullaan saamaan kokonaisuudessaan takaisin eikä lopullista luottotappiota näin ollen synny. Kuntarahoituksella on 31.12.2021 asiakkaiden maksukyvyttömyydestä johtuvia takaussaamia julkisyhteisöiltä yhteensä 19 miljoonaa euroa (24 miljoonaa euroa). Likviditeettisalkun luottoriski on pysynyt hyvällä tasolla keskimääräisen luottoluokituksen ollessa AA+ (AA+).

ODOTETTAVISSA OLEVAT LUOTTOTAPPIOT YHTEENSÄ ARVONALENTUMISVAIHEITTAIN (1 000 €)	Ei arvoltaan alentuneet		Arvoltaan alentuneet		Yhteensä	Tasearvo
	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3			
	12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Odotettavissa olevat luottotappiot		
Avaava saldo 1.1.2020	-167	-80	-80	-327	34 771 414	
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	-83	-30	-13	-126	10 624 618	
Takaisinmaksuista ja erääntymisistä johtuvat vähennykset (pois lukien toteutuneet luottotappiot)	119	10	43	173	-5 678 253	
Siirrot vaiheeseen 1	0	30	-	30	30	
Siirrot vaiheeseen 2	0	-50	9	-41	-41	
Siirrot vaiheeseen 3	0	19	-7	12	12	
Kohdistamaton lisävaraus (<i>management overlay</i>)	-	-340	-	-340	-340	
Sopimukseen perustuvien rahavirtojen muuttuminen	-	-	-	-	-	
Muutokset mallissa ja parametreissa koskien odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaperiaatteita	5	-395	-176	-566	-564	
Toteutuneet luottotappiot	-	-	-	-	-	
Toteutuneisiin luottotappioihin tapahtuneet palautukset	-	-	-	-	-	
Yhteensä 31.12.2020	-126	-835	-224	-1184	39 716 876	

Kuntarahoitus tarkensi vuonna 2020 odotettavissa olevien luottotappioiden arviointi- ja mallinnusmenetelmiä sekä mallissa käytettäviä oletuksia. Mallinnusmenetelmän muutos kosketti lainan elinajan laiminlyöntitodennäköisyyden mallinnustapaa ja näin ollen vaikutus kohdistui koko lainan elinkaaren aikaiseen odotettavissa olevien luottotappioiden määrään (vaihe 2 ja 3), joissa on muutoksesta johtuen kasvua noin 0,5 miljoonaa euroa.

Kuntarahoitus kirjasi tilikaudella 2020 340 tuhannen euron harkintaan perustuvan lisävarauksen koronapandemian taloudellisten vaikutusten huomioimiseksi. Vuosi 2020 oli taloudellisesti poikkeuksellisen heikko tietyille asiakassegmenteille, kuten esimerkiksi kulttuurialalle ja liikuntatoimelle. Heikentynyt taloudellinen tilanne ei kuitenkaan vielä heijastunut Kuntarahoituksen käyttämässä sisäisissä riskiluokituksissa, jotka on tehty pääsääntöisesti vuoden 2019 tilinpäätöstietojen pohjalta. Koska tietyjen asiakassegmenttien luotonhoitokyvyn arvioitiin tämän jälkeen heikentyneen, päätti Kuntarahoituksen johto kirjata ryhmäkohtaiseen arvioon perustuvan lisävarauksen. Lisävaraus kohdistui tase-erään *Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä*. Lisävarausta ei kohdistettu sopimustasolle. Lisävarauksen kohteena olevien yhtiöiden taloudellisesta tilanteesta saatiin tarkempaa tietoa vuoden 2021 jälkimmäisellä puoliskolla, jolloin odotettavissa olevien luottotappioiden mahdollinen muutos pystyttiin kohdistamaan yksittäisille sopimuksille päivitettyjen sisäisten riskiluokitusten kautta ja määrittämään normaalin ECL-laskentaprosessin mukaisesti. Näin ollen johdon harkintaan perustuvalla lisävarauksella ei enää ollut tarvetta ja se purettiin vuoden 2021 jälkimmäisellä puoliskolla. Koronapandemian vaikutukset Kuntarahoituksen odotettavissa oleviin luottotappioihin jäivät vähäisiksi.

Seuraavat taulukot kuvaavat odotettavissa olevien luottotappioiden vähennyserän täsmäytystä arvonalentumisvaiheittain avaavasta taseesta tilinpäätöspäivään jokaiselle saamistyyppille erikseen.

KÄTEISET VARAT JAKSOTETTUUN HANKINTAMENOON ARVONALENTUMISVAIHEITTAIN	Ei arvoltaan alentuneet		Arvoltaan alentuneet		Yhteensä	Tasearvo
	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3			
	12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot			
(1 000 €)						
Avaava saldo 1.1.2021	0	-	-	-	0	5 565 801
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	0	-	-	-	0	2 833 244
Takaisinmaksuista ja erääntymisistä johtuvat vähennykset (pois lukien toteutuneet luottotappiot)	0	-	-	-	0	0
Siirrot vaiheeseen 1	-	-	-	-	-	-
Siirrot vaiheeseen 2	-	-	-	-	-	-
Siirrot vaiheeseen 3	-	-	-	-	-	-
Muutokset mallissa ja parametreissa koskien odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaperiaatteita	-	-	-	-	-	-
Yhteensä 31.12.2021	0	-	-	-	0	8 399 045

SAAMISET LUOTTOLAITOKSILTA JAKSOTETTUUN HANKINTAMENOON ARVONALENTUMISVAIHEITTAIN	Ei arvoltaan alentuneet		Arvoltaan alentuneet		Yhteensä	
	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3			
	12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot			Odotettavissa olevat luottotappiot
(1 000 €)						
Avaava saldo 1.1.2021	-43	-	-	-	-43	1840 980
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	-10	-	-	-	-10	353 939
Takaisinmaksuista ja erääntymisistä johtuvat vähennykset (pois lukien toteutuneet luottotappiot)	14	-	-	-	14	-778 312
Siirrot vaiheeseen 1	-	-	-	-	-	-
Siirrot vaiheeseen 2	-	-	-	-	-	-
Siirrot vaiheeseen 3	-	-	-	-	-	-
Muutokset mallissa ja parametreissa koskien odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaperiaatteita	-43	-	-	-	-43	-43
Yhteensä 31.12.2021	-82	-	-	-	-82	1416 564

SAAMISET YLEISÖLTÄ JA JULKISYHTEISÖILTÄ JAKSOTETTUUN HANKINTAMENOON ARVONALENTUMISVAIHEITTAIN	Ei arvoltaan alentuneet		Arvoltaan alentuneet		Yhteensä	
	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3			
	12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot			Odotettavissa olevat luottotappiot
(1 000 €)						
Avaava saldo 1.1.2021	-30	-835	-224	-1 089	26 886 947	
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	-11	56	-13	33	3 238 833	
Takaisinmaksuista ja erääntymisistä johtuvat vähennykset (pois lukien toteutuneet luottotappiot)	10	101	55	167	-2 319 771	
Siirrot vaiheeseen 1	0	18	-	18	18	
Siirrot vaiheeseen 2	0	-203	60	-143	-143	
Siirrot vaiheeseen 3	-	1	-1	1	1	
Kohdistamaton lisävaraus (<i>management overlay</i>)	-	340	-430	-90	-90	
Sopimukseen perustuvien rahavirtojen muuttuminen	-	-	-	-	-	
Muutokset mallissa ja parametreissa koskien odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaperiaatteita	7	-56	6	-44	-44	
Toteutuneet luottotappiot	-	-	-	-	-	
Yhteensä 31.12.2021	-23	-578	-546	-1 147	27 805 752	

LEASINGKOHTEET JAKSOTETTUUN HANKINTAMENOON ARVONALENTUMISVAIHEITTAIN	Ei arvoltaan alentuneet		Arvoltaan alentuneet		Yhteensä	Tasearvo
	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3			
	12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Odotettavissa olevat luottotappiot		
(1 000 €)						
Avaava saldo 1.1.2021	-2	0	0	-2	1090 940	
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	0	-	-	0	310 062	
Takaisinmaksuista ja erääntymisistä johtuvat vähennykset (pois lukien toteutuneet luottotappiot)	0	-	0	0	-66 857	
Siirrot vaiheeseen 1	-	-	-	-	-	
Siirrot vaiheeseen 2	-	-	-	-	-	
Siirrot vaiheeseen 3	-	-	-	-	-	
Muutokset mallissa ja parametreissa koskien odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaperiaatteita	1	-	0	1	1	
Yhteensä 31.12.2021	-2	0	0	-2	1334 146	

SAAMISTODISTUKSET JAKSOTETTUUN HANKINTAMENOON ARVONALENTUMISVAIHEITTAIN	Ei arvoltaan alentuneet		Arvoltaan alentuneet		Yhteensä	Tasearvo
	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3			
	12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot			
(1 000 €)						
Avaava saldo 1.1.2021	0	0	-	0	0	1310 305
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	0	0	-	0	0	1088 888
Takaisinmaksuista ja erääntymisistä johtuvat vähennykset (pois lukien toteutuneet luottotappiot)	0	0	-	0	0	-1310 305
Siirrot vaiheeseen 1	-	-	-	-	-	-
Siirrot vaiheeseen 2	-	-	-	-	-	-
Siirrot vaiheeseen 3	-	-	-	-	-	-
Muutokset mallissa ja parametreissa koskien odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaperiaatteita	-	-	-	-	-	-
Yhteensä 31.12.2021	0	0	-	0	0	1088 888

SAAMISTODISTUKSET KÄYPÄÄN ARVOON KÄYVÄN ARVON RAHASTON KAUTTA ARVONALENTUMISVAIHEITTAIN	Ei arvoltaan alentuneet		Arvoltaan alentuneet		Yhteensä	Tasearvo
	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3			
	12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot			
(1 000 €)						
Avaava saldo 1.1.2021	-42	-	-	-	-42	423 050
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	-16	-	-	-	-16	28 176
Takaisinmaksuista ja erääntymisistä johtuvat vähennykset (pois lukien toteutuneet luottotappiot)	19	-	-	-	19	-237 760
Siirrot vaiheeseen 1	-	-	-	-	-	
Siirrot vaiheeseen 2	-	-	-	-	-	
Siirrot vaiheeseen 3	-	-	-	-	-	
Muutokset mallissa ja parametreissa koskien odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaperiaatteita	-2	-	-	-	-2	
Yhteensä 31.12.2021	-41	-	-	-	-41	213 466

Käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattujen vieraan pääoman ehtoisten rahoitusvarojen odotettavissa olevien luottotappioiden vähennyserä on kirjattu käyvän arvon rahastoon laatimisperiaatteiden mukaisesti, periaatteet on kuvattu konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteissa (Liite 1) kohdassa 9.4 *Odotettavissa olevan luottotappion vähennyserän esittäminen taseessa*. Kertynyt vähennyserä kirjataan tulosvaikutteisesti varojen taseesta pois kirjaamisen hetkellä.

**MUIHIN VAROIHIN SISÄLTÄVÄ JAKSOTETTUUN HANKINTAMENOOON
ARVOSTETTU KÄTEISVAKUUS KESKUSVASTAPUOLELLE
ARVONALENTUMISVAIHEITTAIN**

(1 000 €)

	Ei arvoltaan alentuneet		Arvoltaan alentuneet		Yhteensä	Tasearvo
	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3			
	12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Odotettavissa olevat luottotappiot		
Avaava saldo 1.1.2021	-4	-	-	-	-4	243 269
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	-1	-	-	-	-1	22 942
Takaisinmaksuista ja erääntymisistä johtuvat vähennykset (pois lukien toteutuneet luottotappiot)	0	-	-	-	0	-27 272
Siirrot vaiheeseen 1	-	-	-	-	-	-
Siirrot vaiheeseen 2	-	-	-	-	-	-
Siirrot vaiheeseen 3	-	-	-	-	-	-
Muutokset mallissa ja parametreissa koskien odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaperiaatteita	-8	-	-	-	-8	-8
Yhteensä 31.12.2021	-13	-	-	-	-13	238 930

MUIHIN VAROIHIN SISÄLTYYVÄT TAKAUSSAAMISET YLEISÖLTÄ JA JULKISYHTEISÖILTÄ ARVONALENTUMISVAIHEITTAIN	Ei arvoltaan alentuneet		Arvoltaan alentuneet		Yhteensä
	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3		
	12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot		
(1 000 €)					Tasearvo
Avaava saldo 1.1.2021	-	-	-	-	1606
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	-	-	-	-	145
Takaisinmaksuista ja erääntymisistä johtuvat vähennykset (pois lukien toteutuneet luottotappiot)	-	-	-	-	-
Siirrot vaiheeseen 1	-	-	-	-	-
Siirrot vaiheeseen 2	-	-	-	-	-
Siirrot vaiheeseen 3	-	-	-	-	-
Muutokset mallissa ja parametreissa koskien odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaperiaatteita	-	-	-	-	-
Toteutuneisiin luottotappioihin tapahtuneet palautukset	-	-	-	-	-
Yhteensä 31.12.2021	-	-	-	-	1752

LUOTTOLUPAUKSET (TASEEN ULKOPUOLINEN ERÄ) ARVONALENTUMISVAIHEITTAIN	Ei arvoltaan alentuneet		Arvoltaan alentuneet		Yhteensä	Tasearvo
	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3			
	12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Odotettavissa olevat luottotappiot		
(1 000 €)						
Avaava saldo 1.1.2021	-4	0	0		-4	2 353 978
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	-2	0	-		-2	1761104
Takaisinmaksuista ja erääntymisistä johtuvat vähennykset (pois lukien toteutuneet luottotappiot)	3	-	0		3	-1522 209
Siirrot vaiheeseen 1	-	-	-		-	
Siirrot vaiheeseen 2	-	-	-		-	
Siirrot vaiheeseen 3	-	0	0		0	
Muutokset mallissa ja parametreissa koskien odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaperiaatteita	0	-	0		0	
Yhteensä 31.12.2021	-4	0	0		-4	2 592 873

Taseen ulkopuolisiin vastuihin liittyvä odotettavissa olevien luottotappioiden vähennyserä on kirjattu *Muihin velkoihin* laatimisperiaatteiden mukaisesti, jotka on kuvattu konsernitilinpäätöksen (Liite 1) kohdassa 9.4 *Odotettavissa olevan luottotappion vähennyserän esittäminen taseessa*.

KÄTEISET VARAT JAKSOTETTUUN HANKINTAMENOON ARVONALENTUMISVAIHEITTAIN	Ei arvoltaan alentuneet		Arvoltaan alentuneet		Yhteensä
	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3		
	12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Odotettavissa olevat luottotappiot	
(1 000 €)					
Avaava saldo 1.1.2020	0	-	-	0	4 909 338
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	0	-	-	0	656 463
Takaisinmaksuista ja erääntymisistä johtuvat vähennykset (pois lukien toteutuneet luottotappiot)	0	-	-	0	0
Siirrot vaiheeseen 1	-	-	-	-	-
Siirrot vaiheeseen 2	-	-	-	-	-
Siirrot vaiheeseen 3	-	-	-	-	-
Muutokset mallissa ja parametreissa koskien odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaperiaatteita	-	-	-	-	-
Yhteensä 31.12.2020	0	-	-	0	5 565 801

SAAMISET LUOTTOLAITOKSILTA JAKSOTETTUUN HANKINTAMENOON ARVONALENTUMISVAIHEITTAIN	Ei arvoltaan alentuneet		Arvoltaan alentuneet		Yhteensä	Tasearvo
	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3			
	12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Odotettavissa olevat luottotappiot		
(1 000 €)						
Avaava saldo 1.1.2020	-28	-	-	-	-28	817 462
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	-35	-	-	-	-35	1 687 198
Takaisinmaksuista ja erääntymisistä johtuvat vähennykset (pois lukien toteutuneet luottotappiot)	21	-	-	-	21	-663 679
Siirrot vaiheeseen 1	-	-	-	-	-	-
Siirrot vaiheeseen 2	-	-	-	-	-	-
Siirrot vaiheeseen 3	-	-	-	-	-	-
Muutokset mallissa ja parametreissa koskien odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaperiaatteita	-1	-	-	-	-1	-1
Yhteensä 31.12.2020	-43	-	-	-	-43	1 840 980

SAAMISET YLEISÖLTÄ JA JULKISYHTEISÖILTÄ JAKSOTETTUUN HANKINTAMENOON ARVONALENTUMISVAIHEITTAIN	Ei arvoltaan alentuneet		Arvoltaan alentuneet		Yhteensä	
	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Odotettavissa olevat luottotappiot		Tasearvo
	12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot			
(1 000 €)						
Avaava saldo 1.1.2020	-24	-80	-80	-185	23 918 874	
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	-15	-30	-13	-58	4 825 655	
Takaisinmaksuista ja erääntymisistä johtuvat vähennykset (pois lukien toteutuneet luottotappiot)	3	10	43	56	-1 856 679	
Siirrot vaiheeseen 1	0	30	-	30	30	
Siirrot vaiheeseen 2	0	-50	9	-41	-41	
Siirrot vaiheeseen 3	0	19	-7	12	12	
Kohdistamaton lisävaraus (<i>management overlay</i>)	-	-340	-	-340	-340	
Sopimukseen perustuvien rahavirtojen muuttuminen	-	-	-	-	-	
Muutokset mallissa ja parametreissa koskien odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaperiaatteita	6	-395	-176	-564	-564	
Toteutuneet luottotappiot	-	-	-	-	-	
Yhteensä 31.12.2020	-30	-835	-224	-1 089	26 886 947	

LEASINGKOHTEET JAKSOTETTUUN HANKINTAMENOON ARVONALENTUMISVAIHEITTAIN	Ei arvoltaan alentuneet		Arvoltaan alentuneet		Yhteensä
	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3		
	12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot		
(1 000 €)					Tasearvo
Avaava saldo 1.1.2020	-1	0	-	-1	828 458
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	-1	-	0	-1	318 638
Takaisinmaksuista ja erääntymisistä johtuvat vähennykset (pois lukien toteutuneet luottotappiot)	0	-	-	0	-56 155
Siirrot vaiheeseen 1	-	-	-	-	-
Siirrot vaiheeseen 2	-	-	-	-	-
Siirrot vaiheeseen 3	-	0	-	0	0
Muutokset mallissa ja parametreissa koskien odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaperiaatteita	0	-	-	0	0
Yhteensä 31.12.2020	-2	0	0	-2	1090 940

SAAMISTODISTUKSET JAKSOTETTUUN HANKINTAMENOON ARVONALENTUMISVAIHEITTAIN	Ei arvoltaan alentuneet		Arvoltaan alentuneet		Yhteensä
	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3		
	12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot		
(1 000 €)					Tasearvo
Avaava saldo 1.1.2020	0	0	-	0	804 358
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	0	0	-	0	1310 305
Takaisinmaksuista ja erääntymisistä johtuvat vähennykset (pois lukien toteutuneet luottotappiot)	0	0	-	0	-804 358
Siirrot vaiheeseen 1	-	-	-	-	-
Siirrot vaiheeseen 2	-	-	-	-	-
Siirrot vaiheeseen 3	-	-	-	-	-
Muutokset mallissa ja parametreissa koskien odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaperiaatteita	-	-	-	-	-
Yhteensä 31.12.2020	0	0	-	0	1310 305

SAAMISTODISTUKSET KÄYPÄÄN ARVOON KÄYVÄN ARVON RAHASTON KAUTTA ARVONALENTUMISVAIHEITTAIN	Ei arvoltaan alentuneet		Arvoltaan alentuneet		Yhteensä	Tasearvo
	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3			
	12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Odotettavissa olevat luottotappiot		
(1 000 €)						
Avaava saldo 1.1.2020	-104	-	-	-104	971 505	
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	-28	-	-	-28	159 570	
Takaisinmaksuista ja erääntymisistä johtuvat vähennykset (pois lukien toteutuneet luottotappiot)	92	-	-	92	-708 025	
Siirrot vaiheeseen 1	-	-	-	-		
Siirrot vaiheeseen 2	-	-	-	-		
Siirrot vaiheeseen 3	-	-	-	-		
Muutokset mallissa ja parametreissa koskien odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaperiaatteita	-2	-	-	-2		
Yhteensä 31.12.2020	-42	-	-	-42	423 050	

MUIHIN VAROIHIN SISÄLTÄVÄ JAKSOTETTUUN HANKINTAMENON ARVOSTETTU KÄTEISVAKUUS KESKUSVASTAPUOLELLE ARVONALENTUMISVAIHEITTAIN	Ei arvoltaan alentuneet		Arvoltaan alentuneet		Yhteensä	Tasearvo
	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3			
	12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Odotettavissa olevat luottotappiot		
(1 000 €)						
Avaava saldo 1.1.2020	-4	-	-	-	-4	158 494
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	-2	-	-	-	-2	84 772
Takaisinmaksuista ja erääntymisistä johtuvat vähennykset (pois lukien toteutuneet luottotappiot)	1	-	-	-	1	1
Siirrot vaiheeseen 1	-	-	-	-	-	-
Siirrot vaiheeseen 2	-	-	-	-	-	-
Siirrot vaiheeseen 3	-	-	-	-	-	-
Muutokset mallissa ja parametreissa koskien odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaperiaatteita	2	-	-	-	2	2
Yhteensä 31.12.2020	-4	-	-	-	-4	243 269

MUIHIN VAROIHIN SISÄLTYYVÄT TAKAUSSAAMISET YLEISÖLTÄ JA JULKISYHTEISÖILTÄ ARVONALENTUMISVAIHEITTAIN	Ei arvoltaan alentuneet		Arvoltaan alentuneet		Yhteensä
	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Odotettavissa olevat luottotappiot	
	12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot		
(1 000 €)					
Avaava saldo 1.1.2020	-	-	-	-	1603
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	-	-	-	-	184
Takaisinmaksuista ja erääntymisistä johtuvat vähennykset (pois lukien toteutuneet luottotappiot)	-	-	-	-	-180
Siirrot vaiheeseen 1	-	-	-	-	-
Siirrot vaiheeseen 2	-	-	-	-	-
Siirrot vaiheeseen 3	-	-	-	-	-
Muutokset mallissa ja parametreissa koskien odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaperiaatteita	-	-	-	-	-
Toteutuneisiin luottotappioihin tapahtuneet palautukset	-	-	-	-	-
Yhteensä 31.12.2020	-	-	-	-	1606

LUOTTOLUPAUKSET (TASEEN ULKOPUOLINEN ERÄ) ARVONALENTUMISVAIHEITTAIN (1 000 €)	Ei arvoltaan alentuneet		Arvoltaan alentuneet		Yhteensä	Tasearvo
	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3			
	12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Odotettavissa olevat luottotappiot		
Avaava saldo 1.1.2020	-4	0	-	-4	2361323	
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	-3	-	0	-3	1581833	
Takaisinmaksuista ja erääntymisistä johtuvat vähennykset (pois lukien toteutuneet luottotappiot)	3	0	-	3	-1589178	
Siirrot vaiheeseen 1	-	-	-	-		
Siirrot vaiheeseen 2	0	0	-	0		
Siirrot vaiheeseen 3	-	-	-	-		
Muutokset mallissa ja parametreissa koskien odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaperiaatteita	0	0	-	0		
Yhteensä 31.12.2020	-4	0	0	-4	2353978	

Tulevaisuuteen suuntautuvan informaation huomioiminen

Tulevaisuutta koskevaa informaatiota sisällytetään sekä odotettavissa olevien luottotappioiden laskentamalliin että sen arvioimiseen, onko instrumentin luottoriski lisääntynyt merkittävästi (*Significant Increase in Credit Risk, SICR*).

Kuntarahoitus on päivittänyt Suomen skenaarioita huomioiden koronapandemian vaikutuksen odotettavissa olevien luottotappioiden laskennassa. Makrotaloudelliset ennusteet kattavat kolme vuotta ja koska luotettavaa yli kolme vuotta kattavaa ennustetta ei ole saatavilla, myös ennusteisiin ja skenaarioihin perustuva oikaisu tehdään kolmelle vuodelle. Skenaarioita on käytössä pääsääntöisesti kolme; perus, vahva (optimistinen) ja heikko (epäsuotuisa). Skenaarioille arvioidaan toteutumisen todennäköisyydet.

Skenaarioiden todennäköisyyspainotukset ovat seuraavat:

SKENAARIO	31.12.2021			31.12.2020		
	2022	2023	2024	2021	2022	2023
Heikko (epäsuotuisa)	40 %	40 %	40 %	50 %	40 %	40 %
Perus	50 %	50 %	40 %	40 %	40 %	40 %
Vahva (optimistinen)	10 %	10 %	20 %	10 %	20 %	20 %

Kuntarahoitus on tunnistanut kunkin portfolion luotto-tappioiden keskeiset tekijät, joilla on samanlaiset luottoriskiominaisuudet, ja arvioinut makrotaloudellisten muuttujien ja luottotappioiden välistä suhdetta. Käytössä olevat makrotaloudelliset muuttujat suomalaisille rahoitusvaroilte ovat Suomen valtion pitkäaikaiset korot sekä asuntojen hintakehitys ja työttömyysaste. Muille kuin suomalaisille rahoitusvaroilte käytetään Euroopan keskuspankin julkaisemia stressitestiskenaarioita. Jokainen muuttuja kattaa arvion kolmen vuoden ajalta.

Seuraavassa taulukossa esitetään makrotaloudelliset muuttujat ja niiden ennusteet kolmen vuoden ennustejaksolle:

MAKROTALOUDELLISET MUUTTUJAT	Skenaario	31.12.2021			31.12.2020		
		2022	2023	2024	2021	2022	2023
Suomen valtion pitkäaikaiset korot, %	Heikko	1,20	0,50	0,25	0,1	-0,25	0,0
	Perus	0,25	0,60	0,75	-0,37	-0,25	0,1
	Vahva	0,75	1,10	1,15	0,0	0,3	0,6
Asuntojen hintakehitys (myyntihinta, vuositason muutos), %	Heikko	-8,0	-7,0	-2,0	-12,5	-2,5	2,0
	Perus	-2,0	-3,0	-1,4	0,5	1,0	2,0
	Vahva	3,5	3,0	1,5	2,0	2,5	2,0
Työttömyysaste, %	Heikko	8,7	9,2	8,5	9,5	9,5	8,7
	Perus	6,9	6,5	6,3	8,2	7,8	7,6
	Vahva	6,5	6,0	5,8	7,7	7,2	6,9

Suomen talous elpyi vuonna 2021 odotettua nopeammin. Yritysten ja kuluttajien vahva luottamus tuki kotimaista kysyntää, joka oli talouskasvun merkittävin tekijä. Suomen BKT ylitti pandemiaa edeltävän tason jo vuoden 2021 toisen vuosineljänneksen aikana. Työllisyys elpyi myös ripeästi ja työssäkäyvien kokonaismäärä saavutti ennätystason vuoden 2021 viimeisellä vuosineljänneksellä. Perusskenaariossa odotetaan Suomen BKT:n kasvavan 3,5 % vuonna 2021. Johtavat talousindikaattorit viittaavat hieman hitaampaan kasvuun tulevaisuudessa. Omikron, koronaviruksen uusiin variantteihin, on lisännyt lyhyen aikavälin suhdante-epävarmuutta. Kuluttajien ostovoimaa on myös heikentänyt erityisesti elinkustannusten ja polttoaineen hinnan nousu. Lyhyen aikavälin riskeistä huolimatta keskimääräistä nopeampaan kasvuun on edelleen potentiaalia vuonna 2022. Tuotannon odotetaan kasvavan 2,6 % vuonna 2022 ja 1,8 % vuonna 2023. Vuodesta 2024 lähtien talous tulee vähitellen lähentymään pitkän aikavälin kasvupolkuun ja vuosittainen kasvuvauhti on noin 1,0 %.

Työttömyysaste oli huipussaan vuonna 2020, 7,8 %. Tällä hetkellä arvioidaan keskimääräisen työttömyysasteen laskevan 6,9 %:iin vuonna 2022 ja 6,5 %:iin vuonna 2023. Keskimääräinen vuosittainen kuluttajahintainflaatio on valmis kiihtymään vuonna 2022, kun energian hintojen ohimenevä piikki nostaa kokonaishintaindeksiä. Kustannuspaineiden oletetaan hellittävän vuoden 2022 toisella puoliskolla.

Rahapolitiikka on lähitulevaisuudessa edelleen mukautuvaa, vaikka Euroopan keskuspankin odotetaan alkavan vähitellen purkaa epätavanomaisia rahapolitiittisia toimenpiteitään. Ensimmäisen koronnoston odotetaan tapahtuvan vuoden 2023 lopulla. Kansallisella tasolla asuntojen hintojen odotetaan nousevan lähes 4,0 % vuonna 2021 ja noin 2,0 % vuonna 2022. Vuodesta 2023 eteenpäin asuntojen vuosittaisen hintainflaation odotetaan asettuvan noin 1,5 %:iin.

Perusskenaarioon verrattuna vahva skenaario huomioi lievempiä koronapandemian aiheuttamia taloudellisia vaikutuksia ja olettaa jokseenkin nopeampaa elpymistä maailmantaloudessa ja investoinneissa. Tämän seurauksena Suomen BKT kasvaisi nopeammin kahden seuraavan vuoden aikana (3,5 % vuonna 2022 ja 3,0 % vuonna 2023). Vahvassa skenaariossa työttömyysaste laskee alle pandemiaa edeltävän 6,7 %:n tason jo vuonna 2022. Kuluttajahintainflaatio nousee vuonna 2022 3,8 %:iin. Inflaatiopaineet pysyvät enimmäkseen tilapäisinä ja kuluttajahintainflaation odotetaan vuonna 2023 pysyvän 2,5 %:ssa tuotantokuilun kääntyessä vähitellen positiiviseksi. Vahva kysyntä asuntomarkkinoilla pitää asuntojen hintainflaation koholla 3,0–3,5 %:n välillä vuosina 2022–2023. Siitä eteenpäin kuluttaja- ja asuntojen hinnat kasvavat noin 1,5–2,0 %:n vauhtia vuosina 2024–2025. Kasvu- ja inflaatio-odotusten elpyminen johtaa jokseenkin nopeampaan rahapolitiikan kiristykseen ja korkeampiin korkoihin kuin perusskenaariossa.

Heikko skenaario edustaa lopputulemaa, jossa tarjonnan pullonkaulat osoittautuvat vakavammiksi ja sitkeämmiksi kuin mitä alun perin on ajateltu. Laajamittaiset tuotantopulat vahvistavat kustannuspaineita globaaleissa toimitusketjuissa johtaen kuluttajahintojen ja inflaatio-odotusten noidankehään. Samaan aikaan Kiinan kiinteistösektorin taantuma laukaisee merkittävän talouskasvun hidastumisen, joka johtaa laajempaan maailmantalouden laskusuhdanteeseen. Keskipitkien inflaatio-odotusten ankuroimiseksi keskuspankkien on kiristettävä rahapolitiikkaansa suhdannenäkymien heikkenemisestä huolimatta. Suomen talous ajautuu uuteen taantumaa vuosina 2022–2023 ja työttömyys kääntyy jälleen nousuun. Kysynnän puute asuntomarkkinoilla johtaa asuntojen hintaindeksien voimakkaaseen laskuun. Pitkittynyt maailmanlaajuinen taantuma luo jännitteitä rahoitusmarkkinoilla, mikä lisää laajempia riskipreemioita omaisuuserien hinnoittelussa.

Seuraavassa taulukossa esitetään odotettavissa olevien luottotappioiden herkkyys tulevaisuuteen suuntautuvalla informaatiolla olettaen heikon (epäsuotuisan) skenaarion painon olevan 100 % vuoteen 2023 asti.

HERKKYYSANALYYSI

(1 000 €)	31.12.2021		31.12.2020	
	Käytetyt skenaariopainotukset	Heikko skenaario (100 %)	Käytetyt skenaariopainotukset	Heikko skenaario (100 %)
Odotettavissa olevat luottotappiot	859	1150	844	1083
Vastuiden osuus vaiheissa 2 ja 3	0,86 %	1,15 %	0,75 %	1,04 %

Herkkyysanalyysin lukuihin ei sisälly harkinnanvaraiset lisävaraukset.

Ongelmasaamiset

Ongelmasaamisina raportoidaan saamiset, jotka ovat yli 90 päivää erääntyneitä ja muita riskillisiksi luokiteltuja saamisista sekä saamisista, joihin kohdistuu asiakkaan taloudellisista vaikeuksista johtuva lainanhoitojousto.

ONGELMASAAMISET 31.12.2021 (1 000 €)	Terveet saamiset	Järjestämättömät saamiset	Saamiset yhteensä	Odotettavissa olevat luottotappiot saamisista	Yhteensä
Yli 90 pv erääntyneet saamiset	-	16 813	16 813	-82	16 731
Todennäköisesti maksamatta jäävät	-	85 559	85 559	-8	85 551
Lainanhoitojoustot	61 862	25 849	87 711	-238	87 473
Yhteensä	61 862	128 221	190 083	-328	189 755

ONGELMASAAMISET 31.12.2020 (1 000 €)	Terveet saamiset	Järjestämättömät saamiset	Saamiset yhteensä	Odotettavissa olevat luottotappiot saamisista	Yhteensä
Yli 90 pv erääntyneet saamiset	-	22 732	22 732	-112	22 620
Todennäköisesti maksamatta jäävät	-	93 531	93 531	-50	93 482
Lainanhoitojoustot	68 715	19 584	88 299	-288	88 010
Yhteensä	68 715	135 847	204 562	-450	204 112

Lainanhoitajoustot ovat asiakkaan aloitteesta sovittuja helpotuksia alkuperäiseen maksuohjelmaan, ja niillä pyritään auttamaan asiakasta selviytymään väliaikaisista maksuvaikeuksista. Terveitä lainanhoitajoustosaamisia ovat koeajalla olevat järjestämättömistä saamisista jo tervehtyneet lainanhoitajoustosaamiset tai saamiset, joissa lainanhoitajousto on tehty sopimukseen, joka ei ollut järjestämätön. Muista kuin asiakkaan taloudellisista vaikeuksista johtuneita maksuohjelmamuutoksia ei luokitella lainanhoitajoustoiksi. Kuntarahoitus katsoo kyseessä olevan lainanhoitajousto, kun kyseiset myönnytykset tai muutokset annetaan velallisen nykyisten tai odotettavissa olevien taloudellisten vaikeuksien perusteella, eikä yhtiö olisi suostunut niihin, jos velallinen olisi ollut hyvässä taloudellisessa tilassa.

Koronapandemia vaikutti Kuntarahoituksen asiakkaiden taloustilanteeseen ja maksuvalmiuteen. Kuntarahoitus tarjosi siksi asiakkailleen mahdollisuuden joustoihin lainojen lyhennyksissä, jos koronapandemia vaikutti väliaikaisesti asiakkaan luotonhoitokykyyn. Annetut lyhennysvapaat koskivat lähtökohtaisesti vuotta 2020 ja olivat pääosin pituudeltaan 6–9 kuukautta. Ainoastaan yksittäisiä lyhennysvapaita on pidennetty tilikauden 2021 aikana. Perimättä jätetyt lyhennykset on pääosin siirretty laina-ajan loppuun lainan viimeisen maksuerän yhteyteen. Suurin osa lyhennysvapaita myönnettiin vuonna 2020 huhti–toukokuun aikana. Kuntarahoituksen leasingrahoitukseen ei ole kohdistunut vuokrahelputuksia.

Toteutuneet luottotappiot

Kuntarahoituksella ei ole ollut toteutuneita lopullisia luottotappioita tilikauden tai vertailukauden aikana.

Liite 23. Osakkeet ja osuudet

31.12.2021 (1 000 €)	Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä	, joista luottolaitoksissa
Pakotetusti käypään arvoon tulosvaikutteisesti	-	-	-	-
Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä	-	656	656	-
Yhteensä	-	656	656	-
<i>, joista hankintameno</i>	-	656	656	-

Kuntarahoituksella ei ole käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattavia oman pääoman ehtoisia instrumentteja. Kuntarahoituksella ei ole osakelainauksen kohteena olevia osakkeita ja osuuksia.

31.12.2020 (1 000 €)	Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä	, joista luottolaitoksissa
Pakotetusti käypään arvoon tulosvaikutteisesti	-	27	27	-
Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä	-	656	656	-
Yhteensä	-	683	683	-
<i>, joista hankintameno</i>	-	656	656	-

Liite 24. Johdannaissopimukset

JOHDANNAISSOPIMUKSET 31.12.2021 (1 000 €)	Kohde-etuuden nimellisarvo				Käypä arvo	
	Jäljellä oleva juoksu-aika				Positiivinen	Negatiivinen
	Alle 1 vuotta	1–5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä		
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa						
Korkojohdannaiset						
Koronvaihtosopimukset	2 409 728	12 470 328	17 727 331	32 607 387	756 203	-384 289
<i>, joista keskusvastapuoliselvittävät</i>	2 233 780	11 834 195	16 946 320	31 014 295	682 416	-308 205
Valuuttajohdannaiset						
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	3 437 953	8 396 354	782 448	12 616 756	482 450	-726 003
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa yhteensä	5 847 682	20 866 681	18 509 780	45 224 143	1 238 653	-1 110 291
Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti						
Korkojohdannaiset						
Koronvaihtosopimukset	3 940 682	8 043 879	4 491 216	16 475 777	475 940	-357 092
<i>, joista keskusvastapuoliselvittävät</i>	2 864 097	5 372 343	1 578 144	9 814 584	46 821	-163 327
Korko-optiot	-	40 000	-	40 000	101	-101
Valuuttajohdannaiset						
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	2 467 039	1 940 380	109 367	4 516 786	133 656	-718 888
Terminisopimukset	3 354 738	-	-	3 354 738	150 723	-
Osakejohdannaiset	816 109	-	-	816 109	604	-37 922
Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti yhteensä	10 578 567	10 024 259	4 600 583	25 203 409	761 023	-1 114 003
Johdannaissopimukset yhteensä	16 426 249	30 890 940	23 110 363	70 427 552	1 999 676	-2 224 294

Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti sisältää kaikki Kuntarahoituksen johdannaissopimukset, jotka eivät ole suojauslaskennassa, vaikka ne olisi tehty riskienhallintatarkoituksessa suojaaviksi. Tähän ryhmään lukeutuvat nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti luokiteltujen rahoitusvarojen ja -velkojen suojaukseksi tehdyt johdannaissopimukset, kuntien kanssa tehdyt johdannaissopimukset, kuntajohdannaisen suojaksi tehdyt johdannaissopimukset sekä taseen korkoriskin suojaukseksi tehdyt johdannaissopimukset, joille ei ole määritelty yksilöityä suojauskohdetta.

Johdannaissopimuksista saadut tai maksetut korot sisältyvät taseen eriin *Siirtosaamiset ja maksetut ennakot* ja *Siirtovelat ja saadut ennakot*.

JOHDANNAISSOPIMUKSET 31.12.2020 (1 000 €)	Kohde-etuuden nimellisarvo				Käypä arvo	
	Jäljellä oleva juoksu-aika				Positiivinen	Negatiivinen
	Alle 1 vuotta	1–5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä		
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa						
Korkojohdannaiset						
Koronvaihtosopimukset	2 933 188	11 186 060	15 825 475	29 944 724	1 155 265	-470 736
<i>, joista keskusvastapuoliselvittävät</i>	<i>1 474 582</i>	<i>10 182 656</i>	<i>13 852 888</i>	<i>25 510 126</i>	<i>684 090</i>	<i>-314 856</i>
Valuuttajohdannaiset						
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	1 577 593	7 155 034	1 105 354	9 837 981	369 605	-985 934
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa yhteensä	4 510 781	18 341 095	16 930 830	39 782 706	1 524 870	-1 456 670
Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti						
Korkojohdannaiset						
Koronvaihtosopimukset	3 800 843	9 751 683	5 000 317	18 552 843	749 891	-488 850
<i>, joista keskusvastapuoliselvittävät</i>	<i>2 784 644</i>	<i>6 910 928</i>	<i>1 515 808</i>	<i>11 211 380</i>	<i>5 605</i>	<i>-189 246</i>
Korko-optiot	-	40 000	-	40 000	106	-106
Valuuttajohdannaiset						
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	2 385 939	2 284 168	130 374	4 800 480	82 985	-713 063
Terminisopimukset	3 516 421	-	-	3 516 421	-	-126 805
Osakejohdannaiset	932 553	-	-	932 553	313	-75 076
Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti yhteensä	10 635 756	12 075 850	5 130 691	27 842 297	833 293	-1 403 900
Johdannaissopimukset yhteensä	15 146 537	30 416 945	22 061 521	67 625 003	2 358 163	-2 860 570

Liite 25. Suojauslaskenta

Kuntarahoituksen korko- ja valuuttakurssiriskejä hallitaan johdannaisten avulla. Markkinariskipolitiikan mukaisesti suojausstrategiana on pääsääntöisesti suojata rahoitusvarojen ja -velkojen merkittävät valuutta- ja korkoriskit niiden erien osalta, joiden maturiteetti ylittää vuoden. Näin ollen ulkomaan valuutan määräiset erät muunnetaan euromääräisiksi ja kiinteät ja pitkiin viitekorkoihin sidotut korkoehdot vaihdetaan koronvaihtosopimuksilla ehdoiltaan lyhyempiin vaihtuviin korkoihin. Kuntarahoituksen markkinariskien suojaamiseen liittyvät riskienhallintaperiaatteet kuvataan tarkemmin konsernitilinpäätöksen liitteessä 2 *Riskienhallinnan periaatteet ja konsernin riskiasema*.

Kuntarahoitus soveltaa sekä IFRS 9 -standardin mukaista käyvän arvon suojauslaskentaa, että IAS 39 -standardin mukaista käyvän arvon portfoliosuojauslaskentaa. Kuntarahoitus ei sovelle rahavirran suojauslaskentaa. Suojauslaskentaan liittyvät laatimisperiaatteet kuvataan konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteiden (Liite 1) kohdassa 10. *Suojauslaskenta*.

Seuraavassa taulukossa esitetään suojauslaskennan kohteena olevat varat ja velat tase-erien mukaisesti jaoteltuna IAS 39 -standardin mukaiseen portfoliosuojauslaskentaan ja IFRS 9 -standardin mukaiseen käyvän arvon suojauslaskentaan, joka on edelleen jaettu kahteen osaan sen perusteella sovelletaanko suojauksessa suojauskustannuksen eriyttämistä (*Cost-of-Hedging*).

SUOJAUSLASKENTA

31.12.2021 (1 000 €)

	Nimellisarvo	Käyvän arvon suojauslaskenta yhteensä	IAS 39 portfolio- suojauslaskenta	IFRS 9 käyvän arvon suojauslaskenta	IFRS 9 käyvän arvon suojauslaskenta sis. Cost-of-Hedging
Varat					
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	12 626 073	12 725 453	12 598 775	126 678	-
Leasingkohteet	243 432	242 936	-	242 936	-
Varat yhteensä	12 869 504	12 968 390	12 598 775	369 615	-
Velat					
Velat luottolaitoksille	50 000	55 120	-	55 120	-
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	1 504 060	1 776 291	-	1 737 750	38 541
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	24 714 983	24 852 845	-	12 207 796	12 645 049
Velat yhteensä	26 269 043	26 684 256	-	14 000 666	12 683 589

Seuraavassa taulukossa esitetään suojauskohteen suojatun riskin ja suojausinstrumentin kumulatiivinen käypä arvo tilikauden alussa ja lopussa sekä käyvän arvon muutokset tilikauden aikana. Taulukossa esitettävät luvut eivät pidä sisällään suojausinstrumenttien ja suojauskohteiden valuuttakurssieroista johtuvia käyvän arvon muutoksia, jotka kirjataan tuloslaskelmassa erään *Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot*. Edellä mainitusta syystä johtuen suojausinstrumenttien yhteissumma ei täsmää liitteessä 24 *Johdannaissopimukset* esitettävään erään *Johdannaissopimukset suojauslaskennassa yhteensä*. Suojauskohteiden käyvän arvon muutos suojatun riskin osalta ja niitä suojaavien johdannaisten muut käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelmassa erään *Suojauslaskennan nettotulos*. Suojaussuhteen tehoton osuus näkyy siten tässä tuloslaskelmaerässä. Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot eritellään liitteessä 6 ja suojauslaskennan nettotulos liitteessä 9.

Markkinakäytännön ja IFRS 13 -standardin mukaisesti Kuntarahoitus diskonttaa suojauskohteet swap-käyrällä, kun ne arvostetaan suojatun riskin osalta käypään arvoon. Johdannaissopimukset taas diskontataan OIS-käyrällä. Ero käytetyissä diskonttokäyriässä aiheuttaa merkittävän osan Kuntarahoituksen suojauslaskennan tehottomuudesta. Lisäksi tehottomuutta voi jossain määrin syntyä myös eroista pääomissa, päivälaskentamenetelmissä tai kassavirtojen ajoittumisissa.

ARVOSTUS SUOJATUN RISKIN OSALTA (1 000 €)

	31.12.2021	1.1.2021	Tulosvaikutus vuonna 2021
Varat			
IAS 39 portfoliosuojauslaskenta			
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	122 505	464 688	-342 182
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	-78 911	-428 083	349 171
Kertyneen käyvän arvon jaksotus suojauslaskennan lopettamisesta	218	47	170
IAS 39 portfoliosuojauslaskenta netto	43 812	36 653	7 159
IFRS 9 käyvän arvon suojauslaskenta			
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	25 908	37 203	-11 294
Leasingkohteet	-495	4 221	-4 716
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	-25 669	-42 044	16 375
IFRS 9 käyvän arvon suojauslaskenta netto	-255	-620	365
Velat			
IFRS 9 käyvän arvon suojauslaskenta			
Velat luottolaitoksille	-5 120	-13 800	8 681
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	-340 433	-481 546	141 113
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	-171 028	-859 986	688 958
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	500 306	1340 456	-840 150
IFRS 9 käyvän arvon suojauslaskenta netto	-16 275	-14 876	-1399
IBOR -uudistukseen liittyvät kompensaatiot *	-3 343	-2 041	-1302
Suojauslaskenta yhteensä	23 938	21157	4 823

* Kompensaatiot liittyvät meneillään olevaan IBOR-uudistukseen, josta kerrotaan tarkemmin konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteissa (Liite 1) kohdassa 23. *IBOR-uudistus*.

Seuraavassa taulukossa esitetään koron- ja valuutanvaihtosopimusten (*cross currency swaps*) suojauskustannuksen (*Cost-of-Hedging*) vaikutus oman pääoman *Suojauskustannusrahastoon*. Luvut esitetään verojen jälkeen. Kaikissa valuuttamääräisissä suojaussuhteissa Kuntarahoitus on ottanut käyttöön ns. suojauskustannuksen eriyttämisen (*Cost-of-Hedging*). Jokaisen suojaussuhteen osalta, kun koron- ja valuutanvaihtosopimus määritetään suojausinstrumentiksi, eri valuuttojen välinen viitekoronvaihtosopimuksen preemio (*cross currency basis*) erotetaan ja jätetään suojaussuhteen ulkopuolelle. Johdannaisen koko käyvän arvon muutoksen ja suojaussuhteeseen määritetyn osuuden käyvän arvon muutoksen erotus kirjataan suojauskustannuksena *Suojauskustannusrahastoon*. Muutokset eri valuuttojen välisten viitekoronvaihtosopimusten preemioissa eivät siten luo tehottomuutta suojaussuhteeseen.

SUOJAUSLASKENNAN VAIKUTUS OMAN PÄÄOMAN ERIIN (1 000 €)

	31.12.2021	1.1.2021	Vaikutus Suojauskustannusrahastoon
Suojauskustannus (<i>Cost-of-Hedging</i>)			
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	13 621	15 624	-2 004
Yhteensä	13 621	15 624	-2 004

Seuraavassa taulukossa esitetään suojauslaskennan kumulatiivinen tehokkuus suojauskohteittain. Lisäksi taulukossa esitetään käytetyt suojausinstrumentit.

SUOJAUSLASKENNAN TEHOKKUUS SUOJAUSKOHEITTAIN
31.12.2021 (1 000 €)

Suojauskohde	Suojausinstrumentti	Voitot/tappiot suojaussuhteesta		Suojaussuhteen tehoton osuus
		Suojauskohde	Suojausinstrumentti	
Varat				
IAS 39 portfoliosuojauslaskenta				
Kiinteäkorkoiset ja pitkiin viitekorkoihin sidotut lainat	Korkojohdannainen	122 505	-78 911	43 594
IFRS 9 käyvän arvon suojauslaskenta				
Strukturoitu antolainaus	Korkojohdannainen	25 908	-25 880	28
Kiinteäkorkoinen ja pitkiin viitekorkoihin sidottu leasing	Korkojohdannainen	-495	211	-283
Varat yhteensä		147 919	-104 580	43 339
Velat				
IFRS 9 käyvän arvon suojauslaskenta				
Euromääräiset rahoitusvelat	Korkojohdannainen	-435 365	426 733	-8 633
Valuuttamääräiset rahoitusvelat	Valuuttajohdannainen (koro- ja valuuttavaihtosopimukset) Korkojohdannainen	-81 215	73 573	-7 642
Velat yhteensä		-516 581	500 306	-16 275

SUOJAUSLASKENTA**31.12.2020 (1 000 €)**

	Nimellisarvo	Käyvän arvon suojauslaskenta yhteensä	IAS 39 portfoliosuojaus- laskenta	IFRS 9 käyvän arvon suojauslaskenta	IFRS 9 käyvän arvon suojauslaskenta sis. Cost-of-Hedging
Varat					
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	11 183 657	11 614 114	11 483 819	130 295	-
Leasingkohteet	211 223	215 444	-	215 444	-
Varat yhteensä	11 394 880	11 829 557	11 483 819	345 739	-
Velat					
Velat luottolaitoksille	55 000	68 800	-	68 800	-
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	1 853 956	2 246 352	-	2 181 931	64 421
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	21 260 721	22 077 489	-	11 898 132	10 179 357
Velat yhteensä	23 169 677	24 392 642	-	14 148 863	10 243 779

**ARVOSTUS SUOJATUN RISKIN OSALTA
(1 000 €)****Varat**

	31.12.2020	1.1.2020	Tulosvaikutus vuonna 2020
IAS 39 portfoliosuojauslaskenta			
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	464 688	303 139	161 548
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	-428 083	-276 831	-151 252
Kertyneen käyvän arvon jaksotus suojauslaskennan lopettamisesta	47	-	47
IAS 39 portfoliosuojauslaskenta netto	36 653	26 308	10 344
IFRS 9 käyvän arvon suojauslaskenta			
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	37 203	29 330	7 873
Leasingkohteet	4 221	1 605	2 616
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	-42 044	-33 193	-8 851
IFRS 9 käyvän arvon suojauslaskenta netto	-620	-2 258	1 638
Velat			
IFRS 9 käyvän arvon suojauslaskenta			
Velat luottolaitoksille	-13 800	-12 916	-884
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	-481 546	-434 953	-46 593
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	-859 986	-524 923	-335 063
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	1340 456	963 674	376 782
IFRS 9 käyvän arvon suojauslaskenta netto	-14 876	-9 118	-5 757
IBOR -uudistukseen liittyvät kompensaatiot	-2 041	-	-2 041
Suojauslaskenta yhteensä	19 115	14 932	4 183

**SUOJAUSLASKENNAN VAIKUTUS OMAN PÄÄOMAN ERIIN
(1 000 €)**

	31.12.2020	1.1.2020	Vaikutus Suojaus- kustannusrahastoon
Suojauskustannus (<i>Cost-of-Hedging</i>)			
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	15 624	28 075	-12 451
Yhteensä	15 624	28 075	-12 451

SUOJAUSLASKENNAN TEHOIKUUS SUOJAUSKOHEITAIN
31.12.2020 (1 000 €)

Suojauskohde	Suojausinstrumentti	Voitot/tappiot suojaussuhteesta		Suojaussuhteen tehoton osuus
		Suojauskohde	Suojausinstrumentti	
Varat				
IAS 39 portfoliosuojauslaskenta				
Kiinteäkorkoiset ja pitkiin viitekorkoihin sidotut lainat	Korkojohdannainen	464 688	-428 083	36 605
IFRS 9 käyvän arvon suojauslaskenta				
Strukturoitu antolainaus	Korkojohdannainen	37 203	-37 739	-537
Kiinteäkorkoinen ja pitkiin viitekorkoihin sidottu leasing	Korkojohdannainen	4 221	-4 305	-84
Varat yhteensä		506 111	-470 126	35 985
Velat				
IFRS 9 käyvän arvon suojauslaskenta				
Euromääräiset rahoitusvelat	Korkojohdannainen	-952 949	945 353	-7 596
Valuuttamääräiset rahoitusvelat	Valuuttajohdannainen (koron- ja valuuttavaihtosopimukset) Korkojohdannainen	-402 383	395 103	-7 280
Velat yhteensä		-1355 332	1340 456	-14 876

Liite 26. Aineettomat hyödykkeet

(1 000 €)	31.12.2021	31.12.2020
IT-järjestelmät	12 296	17 346
Muut aineettomat hyödykkeet	9	12
Yhteensä	12 305	17 358

Aineettomissa hyödykkeissä ei ole muita kehittämismenoja eikä liikearvoa.

Liite 27. Aineelliset hyödykkeet

(1 000 €)	31.12.2021	31.12.2020
Muut kiinteistöosakkeet	299	299
Käyttöoikeusomaisuuserät	4 151	5 588
Muut aineelliset hyödykkeet	2 738	4 093
Yhteensä	7 188	9 980

Kuntarahoituksella ei ole sijoituskiinteistöjä.

Liite 28. Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden muutokset tilikauden aikana

2021 (1000 €)	Aineettomat hyödykkeet		Aineelliset hyödykkeet		
	Yhteensä	Muut kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet	Muut aineelliset hyödykkeet	Käyttöoikeus-omaisuuserät	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2021	33 190	299	7 363	8 570	16 233
+ Lisäykset	8 660	-	3	173	175
- Vähennykset	-449	-	-367	-	-367
Hankintameno 31.12.2021	41 401	299	6 999	8 743	16 041
Kertyneet poistot 1.1.2021	15 831	-	3 271	2 982	6 253
- Vähennysten kertyneet poistot	-	-	-226	-	-226
+ Tilikauden poisto	2 783	-	1 216	1 610	2 826
+ Arvon alentumiset *	10 482	-	-	-	-
Kertyneet poistot 31.12.2021	29 097	-	4 261	4 592	8 853
Kirjanpitoarvo 31.12.2021	12 305	299	2 738	4 151	7 188

* Erään sisältyy kertaluonteinen 10 482 tuhannen euron arvonalentuminen merkittävästä keskeneräisestä tietojärjestelmähankkeesta.

2020 (1 000 €)	Aineettomat hyödykkeet		Aineelliset hyödykkeet		
	Yhteensä	Muut kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet	Muut aineelliset hyödykkeet	Käyttöoikeus-omaisuuserät	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2020	27 266	299	4 062	8 355	12 716
+ Lisäykset	5 924	-	3 644	295	3 939
- Vähennykset	-	-	-343	-79	-422
Hankintameno 31.12.2020	33 190	299	7 363	8 570	16 233
Kertyneet poistot 1.1.2020	12 547	-	2 682	1 494	4 177
- Vähennysten kertyneet poistot	-	-	-252	-66	-318
+ Tilikauden poisto	3 285	-	840	1 554	2 394
Kertyneet poistot 31.12.2020	15 831	-	3 271	2 982	6 253
Kirjanpitoarvo 31.12.2020	17 358	299	4 093	5 588	9 980

Liite 29. Muut varat

(1 000 €)	31.12.2021	31.12.2020
Laskutetut leasingvuokrat	15 084	11 185
Johdannaissopimuksiin liittyvät vakuussaamiset keskusvastapuolelta *	238 930	243 269
Muut	1 924	5 181
Yhteensä	255 938	259 635

* Vakuussaamisiin sisältyy 13 tuhannen euron (4 tuhatta euroa) odotettavissa oleva luottotappio.

Yhtiöllä ei ollut maksujenvälityssaamisia 31.12.2021 tai 31.12.2020.

Liite 30. Siirtosaamiset ja maksetut ennakot

(1 000 €)	31.12.2021	31.12.2020
Korkosaamiset	211 067	198 057
Muut siirtosaamiset	196	5 637
Ennakkomaksut	1 349	-152
Yhteensä	212 612	203 542

Liite 31. Laskennalliset verosaamiset ja -velat

LASKENNALLISET VEROVELAT (1 000 €)	1.1.2021	Kirjattu tuloslaskelmaan	Kirjattu omaan pääomaan	Maksettu tilikauden aikana	31.12.2021
Käyvän arvon rahastosta	4 054	-	-555	-	3 499
Yhteensä	4 054	-	-555	-	3 499

Vapaaehtoiseen luottotappiovaraukseen ja poistoeroon sisältyy kirjaamatonta laskennallista verovelkaa yhteensä 284 050 tuhatta euroa. Yhtiöllä ei ollut laskennallisia verosaamisia 31.12.2021.

LASKENNALLISET VEROVELAT (1 000 €)	1.1.2020	Kirjattu tuloslaskelmaan	Kirjattu omaan pääomaan	Maksettu tilikauden aikana	31.12.2020
Käyvän arvon rahastosta	10 467	-	-6 413	-	4 054
Yhteensä	10 467	-	-6 413	-	4 054

Vapaaehtoiseen luottotappiovaraukseen ja poistoeroon sisältyy kirjaamatonta laskennallista verovelkaa yhteensä 273 611 tuhatta euroa. Yhtiöllä ei ollut laskennallisia verosaamisia 31.12.2020.

Liite 32. Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat

(1 000 €)	31.12.2021		31.12.2020	
	Kirjanpitoarvo	Nimellisarvo	Kirjanpitoarvo	Nimellisarvo
Joukkovelkakirjalainat	31 508 271	32 041 076	29 016 086	28 671 412
Muut *	3 819 254	3 820 738	3 895 820	3 896 421
Yhteensä	35 327 525	35 861 814	32 911 906	32 567 833

* Erässä esitetään Kuntarahoituksen lyhytaikaiset velkakirjalainat.

Kuntarahoituksen varainhankinta on Kuntien takauskeskuksen takaamaa.

MERKITTÄVIMMÄT LIIKKEESEENLASKUT TILIKAUDEN 2021 AIKANA	Arvopäivä	Eräpäivä	Korko-%	Nimellisarvo (1000)	Valuutta
Kiinteäkorkoinen viitelaina, laskettu liikkeelle MTN-ohjelman alla	20.1.2021	20.3.2026	0,625 %	1 500 000	USD
Kiinteäkorkoinen viitelaina, laskettu liikkeelle MTN-ohjelman alla	2.3.2021	2.3.2031	0,000 %	1 000 000	EUR
Kiinteäkorkoinen viitelaina, laskettu liikkeelle MTN-ohjelman alla	21.4.2021	21.4.2028	0,000 %	500 000	EUR
Kiinteäkorkoinen viitelaina, laskettu liikkeelle MTN-ohjelman alla	2.9.2021	2.9.2026	0,875 %	1 000 000	USD
Kiinteäkorkoinen viitelaina, laskettu liikkeelle MTN-ohjelman alla	2.11.2021	16.12.2024	0,875 %	250 000	GBP

Liikkeeseenlaskut on sisällytetty yllä olevaan taulukkoon arvopäivän mukaisesti. Ohjelmaa koskeva esite on saatavissa englanninkielisenä verkkosivuilta osoitteesta www.munifin.fi/investor-relations.

LIIKKEESEEN LASKETTUJEN VELKOJEN TÄSMÄYTSLASKELMA
(1 000 €)

	Velat luottolaitoksille	Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat
Kirjanpitoarvo 1.1.2021	1 343 358	3 884 026	32 911 906
Liiketoiminnan rahavirtojen muutokset			
Liikkeeseen laskettujen velkojen lisäykset	761 335	197 473	7 894 520
Sijoitustodistusten lisäykset "Muut"	-	-	13 219 018
Lisäykset yhteensä	761 335	197 473	21 113 537
Liikkeeseen laskettujen velkojen vähennykset	-38 567	-587 713	-5 119 486
Sijoitustodistusten vähennykset "Muut"	-	-	-13 295 584
Vähennykset yhteensä	-38 567	-587 713	-18 415 070
Liiketoiminnan rahavirtojen muutokset yhteensä	722 767	-390 240	2 698 468
Tasearvon muutos sisältäen arvostukset ja valuuttakurssimuutokset	-6 219	-169 101	-282 849
Kirjanpitoarvo 31.12.2021	2 059 906	3 324 685	35 327 525

LIIKKEESEEN LASKETTUJEN VELKOJEN TÄSMÄYTSLASKELMA
(1 000 €)

	Velat luottolaitoksille	Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat
Kirjanpitoarvo 1.1.2020	82 916	3 862 053	29 983 585
Liiketoiminnan rahavirtojen muutokset			
Liikkeeseen laskettujen velkojen lisäykset	1 288 567	108 792	9 031 390
Sijoitustodistusten lisäykset "Muut"	-	-	14 442 817
Lisäykset yhteensä	1 288 567	108 792	23 474 207
Liikkeeseen laskettujen velkojen vähennykset	-34 608	-155 105	-6 619 454
Sijoitustodistusten vähennykset "Muut"	-	-	-13 274 709
Vähennykset yhteensä	-34 608	-155 105	-19 894 163
Liiketoiminnan rahavirtojen muutokset yhteensä	1 253 959	-46 314	3 580 044
Tasearvon muutos sisältäen arvostukset ja valuuttakurssimuutokset	6 483	68 287	-651 724
Kirjanpitoarvo 31.12.2020	1 343 358	3 884 026	32 911 906

Liite 33. Muut velat

(1 000 €)	31.12.2021	31.12.2020
Pakolliset varaukset		
Uudelleenjärjestelyvaraus	-	504
Muut varaukset	446	-
Muut velat		
Vuokrasopimusvelat	4 231	5 660
Johdannaissopimuksiin liittyvät vakuusvelat keskusvastapuolelle	333 295	231 180
Muut velat	11 042	9 199
Yhteensä	349 014	246 543

Uudelleenjärjestelyvaraus liittyy Kuntarahoituksen toimintojen uudelleenorganisointiin ja uudelleenorganisoinnin johdosta tilikauden 2020 aikana läpikäytyihin yhteistoimintaneuvotteluihin.

Muut varaukset liittyy verotukselliseen tulkintakysymykseen, johon Kuntarahoitus on hakenut ennakkoratkaisua.

(1 000 €)	Uudelleenjärjestelyvaraus		Muut varaukset
	2021	2020	2021
Kirjanpitoarvo kauden alussa	504	-	-
Varausten lisäykset	-	578	446
Käytetyt varaukset	-504	-74	-
Kirjanpitoarvo kauden lopussa	-	504	446

Liite 34. Siirtovelat ja saadut ennakot

(1000 €)	31.12.2021	31.12.2020
Korkovelat	134 880	143 853
Muut siirtovelat	41 579	6 935
Saadut ennakot *	16 864	13 175
Yhteensä	193 323	163 963

* Erä koostuu pääasiassa leasingennakoista.

Liite 35. Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla

31.12.2021 (1 000 €)	Valuutta	Nimellisarvo	Kirjanpitoarvo	Korkosidonta	Takaisinmaksu aikaisintaan
AT1-pääomalaina	EUR	350 000	349 878	Kiinteä	14.2022
Yhteensä		350 000	349 878		

31.12.2020 (1 000 €)	Valuutta	Nimellisarvo	Kirjanpitoarvo	Korkosidonta	Takaisinmaksu aikaisintaan
AT1-pääomalaina	EUR	350 000	349 388	Kiinteä	14.2022
Yhteensä		350 000	349 388		

Velan ehdot:

Laina on ensisijaiseen lisäpääomaan luettava erityisehtoinen ja vakuudeton joukkovelkakirjalaina, jonka ehdot on laadittu täyttämään vakavaraisuusasetuksessa (EU 575/2013) asetetut niin sanotun AT1-pääomalainan vaatimukset. Lainalla ei ole eräpäivää. Lainalle voidaan maksaa korkoa vain jakokelpoisista varoista vakavaraisuusasetuksessa asetetuista edellytyksin, ja yhtiö päättää, maksetaanko lainalle korkoa koronmaksupäivänä. Koron maksun peruutus on lopullinen, eikä maksamatta jäänyttä korkoa lisätä lainan pääomaan. Lainan pääoma kirjataan alas, jos yhtiön ydinpääoman (CET1) suhde riskipainotettuihin saamisiin on pienempi kuin 5,125 %. Yhtiö voi päättää lainan pääoman takaisinkirjaamisesta osaksi tai kokonaan, jos vakavaraisuusasetus tämän mahdollistaa yhtiön taloudellisen tilan parantumisen perusteella. Yhtiöllä on oikeus, muttei velvollisuutta 14.2022 ja sen jälkeen vuosittain koronmaksupäivänä lunastaa laina takaisin, mikäli valvova viranomainen on etukäteen hyväksynyt takaisinmaksun.

Valvovalla viranomaisella on mahdollisuus antaa lupa lainan takaisinmaksuun myös erityisestä syystä, esimerkiksi jos lainsäädäntö tai viranomaiskäytäntö muuttuisi niin, että korkojen täysi vähennysoikeus menetetään tai mikäli yhtiö joutuisi maksamaan lainan ehtoissa mainittuja lisäsuorituksia. Viranomainen voi myöntää luvan takaisinmaksuun myös, jos lainan viranomaisluokituksessa tapahtuu muutos, jonka johdosta laina todennäköisesti suljettaisiin omien varojen ulkopuolelle tai luokiteltaisiin uudelleen laadultaan alempiarvoisiksi omiksi varoiksi. Lainan pääoma, korko ja muu hyvitys maksetaan takaisin yhtiön purkautuessa ja konkurssissa kaikkia muita ylempitasoisia velkoja huonommalla etuoikeudella. AT1-pääomalaina on konsernitilinpäätöksessä oman pääoman ehtoinen instrumentti ja emoyhtiön tilinpäätöksessä se on kirjattu velaksi tase-erään *Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla*.

Liite 36. Kriisinratkaisusta annetun lain (1194/2014) mukaiset velat

Kuntarahoituksen kriisinratkaisuviranomainen on EU:n yhteinen kriisinratkaisuneuvosto (*Single Resolution Board, SRB*). Yhteinen kriisinratkaisuneuvosto on asettanut Kuntarahoitukselle sitovan omien varojen ja alentamiskelpoisten velkojen vähimmäismäärää koskevan vaatimuksen (*Minimum Requirement for own funds and Eligible Liabilities, MREL*), joka on suuruudeltaan 10,25 % kokonaisriskin määrästä ja 3,00 % vähimmäisomavaraisuusasteen laskennassa käytetystä vastuiden kokonaismäärästä. MREL-vaateessa on otettu huomioon SRB:n päätös siitä, että Kuntarahoitusta koskee yksinkertaistettu kriisinratkaisustrategia.

MREL-vaade tulee voimaan 1.1.2024. Kuntarahoituksen tulee kuitenkin täyttää 11.2022 alkaen täysimääräisesti lopullisen MREL-vaateen taso. Kuntarahoituksen omien varojen ja alentamiskelpoisten velkojen yhteismäärä ylittää selvästi Kuntarahoitukselle asetettavan vähimmäisvaatimuksen.

Liite 37. Rahoitusvarojen ja -velkojen maturiteettijakauma tasearvoin

RAHOITUSVARAT 31.12.2021 (1 000 €)	0–3 kuukautta	3–12 kuukautta	1–5 vuotta	5–10 vuotta	yli 10 vuotta	Yhteensä
Käteiset varat	8 399 045	-	-	-	-	8 399 045
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset	247 349	444 766	2 173 184	446 755	-	3 312 054
Saamiset luottolaitoksilta	1 382 272	-	34 292	-	-	1 416 564
Saamiset yleisöiltä ja julkisyhteisöiltä	403 975	1 516 197	6 559 458	6 353 153	13 047 114	27 879 897
Leasingkohteet *	7 025	18 391	72 819	43 699	101 002	242 936
Saamistodistukset	946 987	199 527	316 595	66 265	-	1 529 374
Osakkeet ja osuudet	-	-	-	-	-	-
Osakkeet ja osuudet saman konsernin yrityksissä	-	-	-	-	656	656
Johdannaissopimukset	176 162	85 276	652 855	444 830	640 553	1 999 676
Muut varat **	238 930	-	-	-	-	238 930
Yhteensä	11 801 746	2 264 157	9 809 202	7 354 702	13 789 324	45 019 131

* Erä sisältää leasingsaamiset, jotka ovat suojauskohteena käyvän arvon suojauslaskennassa. Suojauslaskennan ulkopuolella olevia leasingsaamisia ei ole esitetty taulukossa, sillä leasing ei ole IFRS 9 -standardin mukainen rahoitusvara.

** Erä sisältää keskusvastapuolelle annetun käteisvakuuden.

RAHOITUSVELAT
31.12.2021 (1 000 €)

	0–3 kuukautta	3–12 kuukautta	1–5 vuotta	5–10 vuotta	yli 10 vuotta	Yhteensä
Velat luottolaitoksille	1 991 110	750 000	10 613	19 599	29 695	2 801 016
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	75 992	112 562	1 031 895	856 943	1 247 293	3 324 685
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	4 991 578	5 235 547	18 221 438	4 174 502	2 704 459	35 327 525
Johdannaisopimukset	788 530	584 682	287 038	143 757	420 287	2 224 294
Muut velat *	333 703	1 221	2 602	-	-	337 526
<i>,joista vuokrasopimusvelat</i>	408	1 221	2 602	-	-	4 231
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	-	349 878	-	-	-	349 878
Yhteensä	8 180 913	7 033 890	19 553 587	5 194 802	4 401 733	44 364 925

* Erä sisältää keskusvastapuolelta saadun käteisvakuuden ja IFRS 16 -standardin mukaisen vuokrasopimusvelan.

Velat ja niitä suojaavat johdannaiset, joissa on ennenaikaisen eräännyttämisen mahdollisuus, ovat taulukossa sen mukaisessa maturiteetti luokassa, jolloin eräännyttäminen olisi ensimmäisen kerran mahdollista. Yhtiön arvio on, että velkoja tullaan vuoden 2022 aikana eräännyttämään ennenaikaisesti 25–50 %. Vuoden 2021 aikana eräänntyi tällaisia velkoja ennenaikaisesti 47 %.

RAHOITUSVARAT
31.12.2020 (1 000 €)

	0–3 kuukautta	3–12 kuukautta	1–5 vuotta	5–10 vuotta	yli 10 vuotta	Yhteensä
Käteiset varat	5 565 801	-	-	-	-	5 565 801
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset	275 640	493 648	2 448 794	731 904	-	3 949 985
Saamiset luottolaitoksilta	1 805 991	-	34 989	-	-	1 840 980
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	353 592	1 548 268	6 309 301	6 061 806	12 658 418	26 931 384
Leasingkohteet	8 059	19 545	64 691	37 320	85 829	215 444
Saamistodistukset	1 198 896	267 405	289 022	57 905	-	1 813 228
Osakkeet ja osuudet	-	-	-	-	27	27
Osakkeet ja osuudet saman konsernin yrityksissä	-	-	-	-	656	656
Johdannaissopimukset	21 851	86 840	551 548	718 929	978 995	2 358 163
Muut varat	243 269	-	-	-	-	243 269
Yhteensä	9 473 100	2 415 705	9 698 345	7 607 864	13 723 925	42 918 938

RAHOITUSVELAT
31.12.2020 (1 000 €)

	0–3 kuukautta	3–12 kuukautta	1–5 vuotta	5–10 vuotta	yli 10 vuotta	Yhteensä
Velat luottolaitoksille	658 120	1 250 000	24 558	34 106	34 694	2 001 478
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	118 097	342 933	777 940	1 257 086	1 387 970	3 884 026
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	6 285 271	3 729 067	15 784 772	4 702 293	2 410 503	32 911 906
Johdannaissopimukset	799 531	143 081	1 119 670	200 609	597 678	2 860 570
Muut velat	231 570	1 177	4 093	-	-	236 840
<i>,joista vuokrasopimusvelat</i>	390	1 177	4 093	-	-	5 660
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	-	-	349 388	-	-	349 388
Yhteensä	8 092 589	5 466 259	18 060 422	6 194 095	4 430 845	42 244 209

Velat ja niitä suojaavat johdannaissopimukset, joissa on ennenaikaisen eräännyttämisen mahdollisuus, ovat taulukossa sen mukaisessa maturiteetti luokassa, jolloin eräännyttäminen olisi ensimmäisen kerran mahdollista. Vuoden 2020 aikana eräänntyi tällaisia velkoja ennenaikaisesti 34 %.

Liite 38. Tase-erien jakautuminen koti- ja ulkomaan rahan määräisiin eriin

VASTAAVAA 31.12.2021 (1 000 €)	Kotimaan raha	Ulkomaan raha	Yhteensä	, josta samaan konsernin kuuluville
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset	3 312 054	-	3 312 054	-
Saamiset luottolaitoksilta	1 387 920	28 643	1 416 564	-
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	27 879 897	-	27 879 897	-
Leasingkohteet	1 334 146	-	1 334 146	-
Saamistodistukset	1 499 172	30 202	1 529 374	-
Johdannaissopimukset	1 781 439	218 237	1 999 676	-
Muu omaisuus ml. käteiset varat	8 887 743	-	8 887 743	656
Yhteensä	46 082 371	277 082	46 359 453	656

VASTATTAVAA 31.12.2021 (1 000 €)	Kotimaan raha	Ulkomaan raha	Yhteensä	, josta samaan konsernin kuuluville
Velat luottolaitoksille	2 801 016	-	2 801 016	-
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	3 262 800	61 885	3 324 685	-
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	14 636 794	20 690 731	35 327 525	-
Johdannaissopimukset	2 172 656	51 639	2 224 294	-
Muut velat ml. tilinpäätössiirrot ja oma pääoma	2 304 767	27 287	2 332 054	78
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	349 878	-	349 878	-
Yhteensä	25 527 910	20 831 542	46 359 453	78

VASTAAVAA 31.12.2020 (1000 €)	Kotimaan raha	Ulkomaan raha	Yhteensä	, josta samaan konsernin kuuluville
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset	3 949 985	-	3 949 985	-
Saamiset luottolaitoksilta	1 679 345	161 635	1 840 980	-
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	26 931 384	-	26 931 384	-
Leasingkohteet	1 090 940	-	1 090 940	-
Saamistodistukset	1 768 853	44 375	1 813 228	-
Johdannaissopimukset	2 199 419	158 744	2 358 163	-
Muu omaisuus ml. käteiset varat	6 056 999	-	6 056 999	656
Yhteensä	43 676 926	364 755	44 041 681	656

VASTATTAVAA 31.12.2020 (1 000 €)	Kotimaan raha	Ulkomaan raha	Yhteensä	, josta samaan konsernin kuuluville
Velat luottolaitoksille	2 001 478	-	2 001 478	-
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	3 796 824	87 202	3 884 026	-
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	14 027 359	18 884 547	32 911 906	-
Johdannaissopimukset	2 734 091	126 479	2 860 570	-
Muut velat ml. tilinpäätössiirrot ja oma pääoma	1 874 810	159 503	2 034 313	53
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	349 388	-	349 388	-
Yhteensä	24 783 950	19 257 731	44 041 681	53

Liite 39. Arvopapereiden takaisinostosopimukset

Yhtiöllä ei ollut arvopapereiden takaisinostosopimuksista johtuvia saamisia tai velkoja 31.12.2021 tai 31.12.2020.

Liite 40. Rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot ja kirjanpitoarvot

RAHOITUSVARAT (1 000 €)	31.12.2021		31.12.2020	
	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
Käteiset varat	8 399 045	8 399 045	5 565 801	5 565 801
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset	3 312 054	3 312 054	3 949 985	3 949 985
Saamiset luottolaitoksilta	1 416 564	1 416 564	1 840 980	1 840 980
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	27 879 897	30 050 779	26 931 384	29 415 707
Leasingkohteet *	242 936	255 907	215 444	228 011
Saamistodistukset	1 529 374	1 529 739	1 813 228	1 813 808
Osakkeet ja osuudet	-	-	27	27
Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä	656	656	656	656
Johdannaisopimukset	1 999 676	1 999 676	2 358 163	2 358 163
Muut varat **	238 930	238 930	243 269	243 269
Yhteensä	45 019 131	47 203 349	42 918 938	45 416 406

* Erä sisältää leasingsaamiset, jotka ovat suojauskohteena käyvän arvon suojauslaskennassa. Suojauslaskennan ulkopuolella olevia leasingsaamisia ei ole esitetty taulukossa, sillä leasing ei ole IFRS 9 -standardin mukainen rahoitusvara.

** Erä sisältää keskusvastapuolelle annetun käteisvakuuden.

RAHOITUSVELAT (1 000 €)	31.12.2021		31.12.2020	
	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
Velat luottolaitoksille	2 801 016	2 800 913	2 001 478	2 001 414
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	3 324 685	3 344 334	3 884 026	3 906 619
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	35 327 525	35 434 600	32 911 906	32 968 471
Johdannaissopimukset	2 224 294	2 224 294	2 860 570	2 860 570
Muut velat *	337 526	337 526	236 840	236 840
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	349 878	354 683	349 388	367 455
Yhteensä	44 364 925	44 496 351	42 244 209	42 341 369

* Erä sisältää keskusvastapuolelta saadun käteisvakuuden ja IFRS 16 -standardin mukaisen vuokrasopimusvelan.

Liite 41. Rahoitusvarojen ja -velkojen käypien arvojen hierarkia

Käypä arvo on hinta, joka saataisiin omaisuuserän myynnistä tai maksettaisiin velan siirtämisestä markkinaosapuolten välillä arvostuspäivänä toteutuvassa tavanomaisessa liiketoimessa. Kuntarahoituksen käyvän arvon arvostuksessa käytetään seuraavaa käyvän arvon hierarkiaa, joka heijastaa arvostuksissa käytettyjen syöttötietojen merkitystä:

Taso 1

Syöttötiedot ovat täysin samanlaisille instrumenteille noteerattuja (oikaisemattomia) hintoja toimivilla markkinoilla, joihin Kuntarahoituksella on pääsy arvostuspäivänä. Markkinoiden katsotaan olevan toimivat, jos kauppaa käydään usein ja hintatietoja on saatavilla säännöllisesti. Nämä hintanoteeraukset (keskihinta) edustavat hintaa, johon tavanomainen liiketoimi omaisuuserän myymiseksi tai velan siirtämiseksi toteutuisi markkinaosapuolten välillä arvostuspäivänä tarkasteluhetken markkinaolosuhteiden vallitessa. Tason 1 instrumentit sisältävät pääosin Kuntarahoituksen sijoituksia joukkovelkakirjalainoihin.

Taso 2

Arvostus on määritelty käyttäen syöttötietoina muita kuin tasolle 1 kuuluvia noteerattuja hintoja, ja jotka ovat havainnoitavissa omaisuuserälle tai velalle joko suoraan (hintoina) tai epäsuorasti (johdettuna hinnoista). Taso 2 sisältää instrumentit, jotka on arvostettu käyttämällä täysin samanlaisten tai vastaavien varojen tai velkojen noteerattuja hintoja markkinoilla, jotka eivät ole täysin toimivat tai muita arvostusmenetelmiä, joissa kaikki merkittävät syöttötiedot ovat suorasti tai epäsuorasti havainnoitavissa markkinoilta. Tason 2 instrumentit sisältävät pääasiassa OTC-johdannaisia (*over-the-counter*), Kuntarahoituksen liikkeeseen laskemia plain vanilla -velkakirjalainoja sekä antolainasopimuksia.

Taso 3

Tason 3 instrumenttien arvostusmenetelmät sisältävät syöttötietoja, jotka eivät ole havainnoitavissa ja ei-havainnoitavissa olevilla syöttötiedoilla on merkittävä vaikutus instrumentin arvostuksessa. Ei-havainnoitavissa olevia syöttötietoja käytetään arvostuksessa vain siinä määrin kuin relevantteja havainnoitavissa olevia syöttötietoja ei ole saatavilla. Jos syöttötieto on epälikvidi, ekstrapoloitu tai perustuu historialliseen hintaan, syöttötieto määritellään tason 3 syöttötiedoksi, koska tällaiset syöttötiedot eivät ole havainnoitavissa. Rahoitusinstrumentit, joissa on osake- ja valuuttastruktuureja, kuuluvat tähän tasoon johtuen syöttötietojen, kuten osinkotuoton, vaikutuksesta näiden käypään arvoon. Lisäksi taso 3 sisältää joitakin pitkän maturiteetin korkostruktuureja (esimerkiksi yli 35 vuotta) tai valuuttoja, joiden korkokäyrä ei ole kaikilla maturiteeteilla likvidi.

Kuntarahoituksen varainhankintaportfolion luonne huomioiden (liikkeeseen lasketut velkakirjat suojataan back-to-back), jos suojaava johdannainen määritellään tason 3 instrumentiksi, niin myös suojattu liikkeeseen laskettu velka määritellään tason 3 instrumentiksi. Sama periaate koskee myös muita portfolioita ja käyvän arvon hierarkiatasoa. Kuntarahoituksella ei ole muita omaisuuseriä kuin rahoitusvaroja tai -velkoja, jotka arvostetaan käypään arvoon eikä myöskään varoja tai velkoja, jotka arvostetaan kertaluonteisesti käypään arvoon.

Seuraavassa taulukossa esitetään rahoitusinstrumentit käyvän arvon hierarkiatasoin käypään arvoon.

RAHOITUSVARAT 31.12.2021 (1 000 €)	Käypä arvo				
	Kirjanpitoarvo	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon arvostetut					
Käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattavat					
Saamistodistukset	213 466	172 717	40 748	-	213 466
Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti					
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	38 941	-	38 941	-	38 941
Saamistodistukset	3 539 074	3 451 809	87 265	-	3 539 074
Pakotetusti käypään arvoon tulosvaikutteisesti					
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	35 204	-	344	34 861	35 204
Osakkeet ja osuudet	-	-	-	-	-
Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä	656	-	-	656	656
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti					
Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti	761 023	-	698 194	62 829	761 023
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	1 238 653	-	1 238 246	407	1 238 653
Käypään arvoon arvostetut yhteensä	5 827 016	3 624 526	2 103 737	98 752	5 827 016
Käyvän arvon suojauslaskennassa					
Jaksotettu hankintameno					
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	12 725 453	-	13 493 605	-	13 493 605
Leasingkohteet	242 936	-	255 907	-	255 907
Käyvän arvon suojauslaskennassa yhteensä	12 968 390	-	13 749 512	-	13 749 512
Jaksotettuun hankintamenoön arvostetut					
Käteiset varat	8 399 045	8 399 045	-	-	8 399 045
Saamiset luottolaitoksilta	1 416 564	105 988	1 310 576	-	1 416 564
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	15 080 299	-	16 483 029	-	16 483 029
Saamistodistukset	1 088 888	-	1 089 253	-	1 089 253
Muut varat	238 930	-	238 930	-	238 930
Jaksotettuun hankintamenoön arvostetut yhteensä	26 223 725	8 505 033	19 121 788	-	27 626 821
Rahoitusvarat yhteensä	45 019 131	12 129 559	34 975 037	98 752	47 203 349

RAHOITUSVELAT 31.12.2021 (1 000 €)	Käypä arvo				
	Kirjanpitoarvo	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon arvostetut					
Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti					
Velat luottolaitoksille	4 787	-	4 787	-	4 787
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	1 548 394	-	1 284 601	263 793	1 548 394
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	10 008 299	-	8 248 729	1 759 569	10 008 299
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti					
Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti	1 114 003	-	369 705	744 299	1 114 003
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	1 110 291	-	1 084 602	25 690	1 110 291
Käypään arvoon arvostetut yhteensä	13 785 774	-	10 992 423	2 793 350	13 785 774
Käyvän arvon suojauslaskennassa					
Jaksotettu hankintameno					
Velat luottolaitoksille	55 120	-	55 016	-	55 016
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	1 776 291	-	1 795 941	-	1 795 941
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat *	24 852 845	-	24 873 880	86 040	24 959 920
Käyvän arvon suojauslaskennassa yhteensä	26 684 256	-	26 724 837	86 040	26 810 877
Jaksotettuun hankintamenoan arvostetut					
Velat luottolaitoksille	2 741 110	-	2 741 110	-	2 741 110
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	466 381	-	466 381	-	466 381
Muut velat	337 526	-	337 526	-	337 526
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	349 878	-	354 683	-	354 683
Jaksotettuun hankintamenoan arvostetut yhteensä	3 894 895	-	3 899 701	-	3 899 701
Rahoitusvelat yhteensä	44 364 925	-	41 616 961	2 879 390	44 496 351

* Kuntarahoituksen liikkeeseen laskemat kiinteäkorkoiset viitelainat on esitetty käyvän arvon hierarkiatasolla 2 johtuen siitä, että kyseiset rahoitusvelat ovat suojauskohteena käyvän arvon suojauslaskennassa, jonka seurauksena ne ovat suojatun riskin osalta arvostettu käypään arvoon. Arvostamisessa on käytetty tason 2 syöttötietoja. Tilinpäätöksen liitetiedoissa Kuntarahoituksen liikkeeseen laskemien kiinteäkorkoisten viitelainojen käypä arvo on raportoitu kokonaisuudessaan perustuen Bloombergilta saatuu hintanoteeraukseen. Hintanoteeraus on tason 1 syöttötieto.

RAHOITUSVARAT 31.12.2020 (1 000 €)	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo			Yhteensä
		Taso 1	Taso 2	Taso 3	
Käypään arvoon arvostetut					
Käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattavat					
Saamistodistukset	423 050	321 308	101 741	-	423 050
Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti					
Saamistodistukset	4 029 859	3 922 131	107 728	-	4 029 859
Pakotetusti käypään arvoon tulosvaikutteisesti					
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	44 438	-	702	43 735	44 438
Osakkeet ja osuudet	27	-	-	27	27
Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä	656	-	-	656	656
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti					
Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti	833 293	-	753 841	79 452	833 293
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	1 524 870	-	1 524 298	572	1 524 870
Käypään arvoon arvostetut yhteensä	6 856 192	4 243 439	2 488 310	124 443	6 856 192
Käyvän arvon suojauslaskennassa					
Jaksotettu hankintameno					
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	11 614 114	-	12 386 569	-	12 386 569
Leasingkohteet	215 444	-	228 011	-	228 011
Käyvän arvon suojauslaskennassa yhteensä	11 829 557	-	12 614 580	-	12 614 580
Jaksotettuun hankintamenoan arvostetut					
Käteiset varat	5 565 801	5 565 801	-	-	5 565 801
Saamiset luottolaitoksilta	1 840 980	297 211	1 543 769	-	1 840 980
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	15 272 833	-	16 984 700	-	16 984 700
Saamistodistukset	1 310 305	-	1 310 885	-	1 310 885
Muut varat	243 269	-	243 269	-	243 269
Jaksotettuun hankintamenoan arvostetut yhteensä	24 233 188	5 863 012	20 082 621	-	25 945 634
Rahoitusvarat yhteensä	42 918 938	10 106 452	35 185 512	124 443	45 416 407

RAHOITUSVELAT 31.12.2020 (1 000 €)	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo			Yhteensä
		Taso 1	Taso 2	Taso 3	
Käypään arvoon arvostetut					
Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti					
Velat luottolaitoksille	24 558	-	24 558	-	24 558
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	1 637 674	-	1 413 261	224 413	1 637 674
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	10 454 282	-	8 328 568	2 125 714	10 454 282
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti					
Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti	1 403 900	-	757 607	646 293	1 403 900
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	1 456 670	-	1 432 280	24 391	1 456 670
Käypään arvoon arvostetut yhteensä	14 977 085	-	11 956 273	3 020 811	14 977 085
Käyvän arvon suojauslaskennassa					
Jaksotettu hankintameno					
Velat luottolaitoksille	68 800	-	68 736	-	68 736
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	2 246 352	-	2 268 946	-	2 268 946
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	22 077 489	-	22 040 007	94 048	22 134 054
Käyvän arvon suojauslaskennassa yhteensä	24 392 642	-	24 377 688	94 048	24 471 736
Jaksotettuun hankintamenoan arvostetut					
Velat luottolaitoksille	1 908 120	-	1 908 120	-	1 908 120
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	380 134	-	380 134	-	380 134
Muut velat	236 840	-	236 840	-	236 840
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	349 388	-	367 455	-	367 455
Jaksotettuun hankintamenoan arvostetut yhteensä	2 874 482	-	2 892 549	-	2 892 549
Rahoitusvelat yhteensä	42 244 209	-	39 226 510	3 114 859	42 341 369

Kaikki arvostusmallit, sekä monimutkaiset että yksinkertaiset, käyttävät markkinahintoja ja muita syöttötietoja. Nämä syöttötiedot pitävät sisällään korot, valuuttakurssit, volatiliiteetit, korrelaatiot jne. Konserni soveltaa erityyppisiä syöttötietoja riippuen instrumentin tyypistä ja monimutkaisuudesta sekä tarvittavista markkinariskifaktoreista ja tuottorakenteista. Käyvän arvon hierarkiatasojen välinen luokittelu perustuu analyysiin, joka tehdään syöttötiedon, stressitestauksen (kohtuullinen mahdollinen vaihtoehtoinen oletus) ja mallin monimutkaisuuden perusteella. Jos instrumentin käyvän arvon määrittämisessä käytetyt syöttötiedot luokitellaan käyvän arvon hierarkian eri tasoille, instrumentin arvostus luokitellaan kokonaisuudessaan sen alimman tason syöttötiedon mukaisesti, jolla on merkittävä vaikutus instrumentin arvostukselle.

IFRS 13 -standardin mukaisesti kolme yleisesti käytettyä arvostusmenetelmää ovat markkinoihin perustuva lähestymistapa, tuottoihin perustuva lähestymistapa ja hankintamenuon perustuva lähestymistapa. Kuntarahoitus soveltaa markkinalähtöistä lähestymistapaa, kun instrumentilla on toimivat markkinat ja julkisia hintanoteerauksia saatavilla. Kuntarahoitus käyttää markkinalähtöistä lähestymistapaa sijoitussalkun joukkovelkakirjalainojen arvostamiseen. Kaikille tason 1 instrumenteille Kuntarahoitus käyttää täysin samanlaisen instrumentin markkinahintaa (sama ISIN). Kuntarahoitus ei hyödynnä arvostamisessa vastaavanlaisten rahoitusvarojen hintoja.

Tuottoihin perustuvaa lähestymistapaa käytetään, kun arvostus perustuu arvostusmalliin, kuten tulevien kassavirtojen nykyarvoon (diskonttaaminen). Arvostusmenetelmässä otetaan huomioon luottoriskin arviointi, käytetyt diskonttokorot, ennenaikaisen takaisinmaksun mahdollisuus ja muut tekijät, jotka luotettavasti vaikuttavat rahoitusinstrumentin käypään arvoon. Kuntarahoitus käyttää tuottoihin perustuvaa lähestymistapaa monien rahoitusinstrumenttensa arvostamisessa, esimerkiksi johdannaissopimuksissa, antolainauksessa ja varainhankinnan instrumenteissa. Kuntarahoitus ei käytä hankintamenuon perustuvaa lähestymistapaa rahoitusinstrumenttien arvostuksessa.

Kuntarahoitus käyttää laajalti tunnustettuja ja käytettyjä arvostusmalleja määrittäessään sellaisten yleisten ja yksinkertaisten rahoitusinstrumenttien, kuten korko- ja valuuttavaihtosopimusten käyvät arvot, jotka käyttävät vain havainnoitavissa olevia markkinatietoja ja vaativat vain vähän johdon harkintaa ja arvioita. Havainnoitavissa olevat hinnat tai syöttötiedot ovat yleensä saatavissa noteeratuille velkakirjoille ja osakkeille ja yksinkertaisille OTC-johdannaisille, kuten koronvaihtosopimuksille. Havainnoitavissa olevat markkinahinnat ja syöttötiedot vähentävät johdon harkinnan ja arvioiden käyttämistä sekä käypien arvojen määrittämiseen liittyvää epävarmuutta. Havainnoitavissa olevien markkinahintojen ja syöttötietojen saatavuus vaihtelee tuotteista ja markkinoista riippuen ja ne ovat alttiina muutoksille johtuen erityisistä tapahtumista ja rahoitusmarkkinoiden yleisistä olosuhteista.

Kuntarahoitus soveltaa erilaisia malleja tiettytyyppisten instrumenttien arvostamiseksi. Perusmallien valinta ja mallien kalibrointi riippuvat rahoitusvälineen monimutkaisuudesta ja tarkoituksenmukaisten syöttötietojen saatavuudesta. Markkinakäytännön mukaisesti ensisijainen perusmalli määrittyy kohde-etuuksina olevien omaisuuserien mukaisesti. Tämän lisäksi instrumentit jaetaan eri luokkiin, jotta tärkeimmät riskitekijät ja erityyppiset kalibrointitekniikat saadaan määriteltyä. Perusmallien, erilaisten oletusten ja kalibrointitekniikoiden yhdistelmät dokumentoidaan. Kuntarahoituksen arvostusmalleilla arvostettavat rahoitusinstrumentit jaetaan neljään eri luokkaan:

- Korkoinstrumentit,
- Valuuttapohjaiset instrumentit,
- Osakelinkatut instrumentit ja
- Hybridi-instrumentit

Rahoitusinstrumentit, jotka kuuluvat luokkiin *valuuttapohjaiset, osakelinkat ja hybridi-instrumentit*, luokitellaan käyvän arvon hierarkiassa pääasiassa tason 3 instrumenteiksi.

Rahoitusinstrumenttien käypä arvo lasketaan yleensä yksittäisten instrumenttien nettoykyarvona. Tätä laskentaa täydennetään vastapuolitason oikaisulla. Kuntarahoitus sisällyttää johdannaisten arvostuksiin luottokelpoisuuden huomioivan vastapuoliriskioikaisun (*credit valuation adjustment, CVA*) sekä oman luottoriskioikaisun (*debit valuation adjustment, DVA*). CVA kuvastaa vastapuolen luottoriskin vaikutusta käypään arvoon ja DVA yhtiön omaa luottokelpoisuutta. Kuntarahoitus soveltaa samaa metodologiaa CVA:n ja DVA:n laskemiseksi. Molemmissa käytetään kolmea syöttötietoa: maksujen laiminlyönnistä johtuva tappio-osuus (LGD), laiminlyönnin todennäköisyys (PD, oma DVA:ssa ja vastapuolen CVA:ssa) sekä odotettu vastuun määrä (EE).

Arvostusten viitekehys

Kuntarahoituksella on käytössä viitekehys, joka pitää sisällään yhtiön malliriskien hallinnan järjestelyt, aktiviteetit ja menettelytavat (*model risk management framework*). Viitekehysten tarkoituksena on varmistaa malliriskien tehokas hallinta ja vähentää käyvän arvon arvostukseen liittyvää epävarmuutta sekä varmistaa ulkoisten ja sisäisten vaatimusten noudattaminen. Kuntarahoitus varmistaa, että kaikki arvostusmallien elinkaaren näkökohdat (ml. hyväksyntä, suunnittelu, kehittäminen, testaus, ylläpito, valvonta ja toimeenpano) pitävät sisällään tehokkaan hallinnon, selkeät tehtävät ja vastuut sekä tehokkaan sisäisen valvonnan.

Kuntarahoitus hallinnoi ja ylläpitää mallivarastoa, joka tarjoaa kokonaisvaltaisen kuvan kaikista arvostusmalleista, niiden liiketoiminnan tarkoituksesta ja ominaisuuksista sekä soveluksista ja käyttöehdoista. Johtoryhmä arvioi ja hyväksyy kaikki mallivarastossa olevat hyväksytyt arvostusmallit uudelleen vuosittain.

Kuntarahoituksen Talouden johtoryhmä toimii arvostusten kontrolliryhmänä, joka valvoo Kuntarahoituksen arvostuksia ja vastaa arvostusten lopullisesta hyväksynnästä taloudellisen raportoinnin käyttöön. Talouden johtoryhmä valvoo ja kontrolloi yhtiön arvostusprosessia sekä arvostusmenetelmien suorituskykyä, päättää tarvittavista toimenpiteistä ja raportoi edelleen johtoryhmälle. Talouden johtoryhmä arvioi myös, tuottavatko arvostusmallit ja -prosessi riittävän oikeaa tietoa yhtiön taloudellisen raportoinnin käyttöön, ja päättää saatujen tietojen perusteella mahdollisista oikaisuksista arvostusprosessin tuottamiin arvoihin.

Kuntarahoitus on ottanut käyttöön arvostusmallien tehokkaan kontrolli- ja suorituskyvyn seurantakehyksen, jolla pyritään varmistamaan mallien antamien tulosten oikeellisuus ja asianmukaisuus. Mallien suorituskyvyn seuranta koostuu neljästä pääkontrollista:

- Vastapuoliarvostusten kontrolli (*Counterparty valuation control, CVC*),
- Arvostusten analyysi (*Fair value explanation*),
- Riippumaton arvostusten todentaminen (*Independent Price Verification, IPV*) ja
- Riippumaton mallien validointi.

Riskienhallinta suorittaa päivittäin vastapuoliarvostusten kontrollin (CVC). Kontrollissa analysoidaan mahdolliset poikkeamat arvostusmallin tuottamassa arvostuksessa verrattuna Kuntarahoituksen aiempiin arvostuksiin sekä vastapuolien arvostuksiin. Kontrollin tulokset raportoidaan kuukausittain talousjohtajalle ja neljännesvuosittain Talouden johtoryhmälle. Arvostusten analyysi koostuu riskienhallinnan tekemästä päivittäisestä käypien arvojen muutoksien analysoinnista. Analyysin tulokset raportoidaan kuukausittain talousjohtajalle ja neljännesvuosittain Talouden johtoryhmälle. Riippumaton arvostusten todentaminen tehdään kuukausittain ulkopuolisen palveluntarjoajan toimesta osana konsernin IPV-prosessia. IPV-kontrollin tulokset raportoidaan kuukausittain talousjohtajalle ja neljännesvuosittain Talouden johtoryhmälle. Riippumaton mallien validointi tehdään vuosittain valitulle Kuntarahoituksen arvostusmallien otokselle ulkopuolisen palveluntarjoajan toimesta. Mallivalidoinnin tulokset raportoidaan Talouden johtoryhmälle.

Siirrot käyvän arvon hierarkian tasojen välillä

Kuntarahoitus arvioi käyvän arvon hierarkialuokituksen tarkoituksenmukaisuutta ja oikeellisuutta alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä ja kunakin raportointipäivänä. Tämän avulla määritellään tasojen 1, 2 ja 3 instrumentin alkuperäinen luokitus ja sitä seuraavat mahdolliset siirrot käyvän arvon hierarkiatasojen välillä. Käyvän arvon hierarkiatasojen välinen siirto voi tapahtua esimerkiksi, kun aiemmin havainnoitavaksi katsottu syöttötieto vaatii oikaisun ei-havainnoitavissa olevaa syöttötietoa käyttäen. Menettely on sama siirroille käyvän arvon tasoille ja niiltä pois. Siirtojen eri hierarkiatasojen välillä katsotaan tapahtuneen sen kvartaalin lopussa, jonka aikana siirron aiheuttama tapahtuma tai olosuhteiden muutos on toteutunut.

Tilikaudella 2021 siirrettiin rahoitusvaroja tasojen 1 ja 2 välillä yhteensä 50 127 tuhatta euroa. Tilikaudella 2021 ei siirretty rahoitusinstrumentteja tasolta 2 tasolle 3.

**TASON 3 SIIRROT
2021 (1 000 €)**

	1.1.2021	Arvonmuutos tuloslaskelmassa	Ostot ja uudet sopimukset	Myyntit ja eräntymiset	Siirrot tasolle 3	Siirrot pois tasolta 3	31.12.2021
Rahoitusvarat							
Käypään arvoon arvostetut							
Pakotetusti käypään arvoon tulosvaikutteisesti							
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	43 735	-4 878	-	-3 997	-	-	34 861
Osakkeet ja osuudet	27	-	-	-27	-	-	-
Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä	656	-	-	-	-	-	656
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti							
Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti	79 452	-14 590	604	-2 636	-	-	62 829
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	572	-366	317	-	-	-117	407
Rahoitusvarat yhteensä	124 443	-19 834	921	-6 660	-	-117	98 753
Rahoitusvelat							
Käypään arvoon arvostetut							
Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti							
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	224 413	-8 408	47 787	-	-	-	263 793
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	2 125 714	-144 658	762 861	-975 731	-	-8 617	1 759 569
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti							
Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti	646 293	136 055	38 581	-76 252	-	-378	744 299
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	24 391	6 797	450	-	-	-5 948	25 690
Käyvän arvon suojauslaskennassa							
Jaksotettu hankintameno							
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	94 048	-1 802	27 162	-	-	-33 368	86 040
Rahoitusvelat yhteensä	3 114 859	-12 015	876 840	-1 051 984	-	-48 310	2 879 390
Tason 3 rahoitusvarat ja -velat yhteensä *	3 239 302	-31 849	877 761	-1 058 644	-	-48 427	2 978 143

* Kuntarahoitus kirjaa nämä voitot ja tappiot tuloslaskelmassa eriin *Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot* ja *Suojauslaskennan nettotulos*. Oman luottoriskin muutoksen osuus arvonmuutoksesta kirjataan nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti luokiteltujen rahoitusvelkojen osalta *Oman luottoriskin rahastoon*.

Ei-havainnoitavissa olevien syöttötietojen herkkyyshanalyysi

Herkkyyshanalyysi esittää mahdollisten vaihtoehtoisten oletusten vaikutuksen niiden rahoitusinstrumenttien käypään arvoon, joiden arvostus on riippuvainen ei-havainnoitavissa olevista syöttötiedoista. On kuitenkin epätodennäköistä, että käytännössä kaikki ei-havainnoitavissa olevien syöttötietojen vaihtoehtoiset oletukset liikkuisivat yhtäaikaaisesti ääripäihin, joita herkkyyshanalyysissa testataan. Tästä johtuen tässä liitetiedossa herkkyyshanalyysin kuvaama vaikutus käypään arvoon on todennäköisesti suurempi kuin tosiasiallinen epävarmuus tilinpäätöspäivän käyvässä arvossa. Lisäksi tämä herkkyyshanalyysi ei ole ennustava tai indikaatiivinen tulevaisuuden muutoksista rahoitusinstrumenttien käyvissä arvoissa.

Vaikka Kuntarahoitus uskoo käyvän arvon arvostusten olevan asianmukaisia, erilaisten menetelmien ja oletusten käyttö voisi johtaa erilaisiin käyvän arvon määrittäksiin. Tason 3 käyvän arvon määrittämissä yhden tai useamman oletuksen muuttamisella (mahdolliset vaihtoehtoiset oletukset) voisi olla seuraavat vaikutukset arvostuksiin: 31.12.2021 nämä oletukset olisivat voineet kasvattaa käypiä arvoja 60,3 miljoonaa euroa tai pienentää käypiä arvoja 59,6 miljoonaa euroa ja 31.12.2020 herkkyyshanalyysin mukaiset oletukset olisivat voineet kasvattaa käypiä arvoja 44,6 miljoonaa euroa tai pienentää käypiä arvoja 33,6 miljoonaa euroa.

MERKITTÄVIEN EI-HAVAINNOITAVISSA OLEVIEN SYÖTTÖTIETOJEN HERKKYYSANALYYSI INSTRUMENTTITYYPEITTÄIN (1 000 €)

	Käyvän arvon positiivinen vaihteluväli 2021	Käyvän arvon negatiivinen vaihteluväli 2021	Käyvän arvon positiivinen vaihteluväli 2020	Käyvän arvon negatiivinen vaihteluväli 2020
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä				
Antolainat	133	-84	542	327
Johdannaissopimukset				
Osakejohdannaiset	18 864	-11 446	12 416	-7 240
FX-linkatut koron- ja valuutanvaihtosopimukset	2 644	-1 537	1 786	-365
Muut koronvaihtosopimukset	13 173	-13 344	8 686	-10 165
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat sekä Velat yleisölle ja julkisyhteisöille				
Osakelinkatut velkakirjat	12 350	-18 115	11 690	-5 248
FX-linkatut velkakirjat	704	-2 233	-941	-1 681
Muut velkakirjat	12 412	-12 810	10 430	-9 276
Yhteensä	60 279	-59 570	44 609	-33 648

Tasolle 3 luokiteltavien ei-havainnoitavissa olevien syöttötietojen käyvän arvon muutokset eivät ole välttämättä toisistaan riippumattomia ja vuorovaikutuksellisia suhteita esiintyy usein ei-havainnoitavissa olevien syöttötietojen ja havainnoitavissa olevien syöttötietojen välillä. Tällaisia suhteita, jotka ovat merkittäviä rahoitusinstrumentin käyvälle arvolle, on kontrolloitu hinnoittelumallien ja arvostusmenetelmien kautta. Kuntarahoitus käyttää stokastisia malleja tulevaisuuden kassavirtojen luomiseksi. Tulevaisuuden kassavirrat diskontataan nykyhetkeen, joista johdetaan rahoitusinstrumenttien käypä arvo. Kuntarahoitus käyttää stokastisina arvostusmalleinaan Hull-Whiten mallia ja Dupireen volatiliiteettimallia.

Seuraavaksi on kuvattu Kuntarahoituksen käyttämät ei-havainnoitavissa olevat syöttötiedot, joita käytetään rahoitusinstrumenttien arvostuksessa vain siinä määrin kuin relevantteja havainnoitavissa olevia syöttötietoja ei ole saatavilla.

Korrelaatioparametrit

Korrelaatio kuvaa rahoitusinstrumentin käypään arvoon vaikuttavien kohde-etuuskien vuorovaikutussuhteita tapauksissa, joissa rahoitusinstrumentin käypään arvoon vaikuttaa useampi eri ei-havainnoitavissa oleva syöttötieto. Esimerkiksi korrelaatiolla on merkittävä vaikutus osakelinkattujen instrumenttien käypään arvoon, jos kohde-etuuden arvo riippuu useammasta eri osakkeesta. FX-linkattujen koron- ja valuutanvaihtosopimusten osalta korrelaatioita esiintyy eri valuuttakurssien välillä, jotka vaikuttavat instrumentin käypään

arvoon. Jos ei-havainnoitavissa olevien syöttötietojen välillä on korkea korrelaatio niin tämä johtaa rahoitusinstrumentin käyvän arvon nousuun. Jos ei-havainnoitavissa olevien syöttötietojen välillä on matala korrelaatio, tämä johtaa rahoitusinstrumentin käyvän arvon laskuun. Kuntarahoituksella on rahoitusinstrumentteja, joissa korrelaatio on merkittävänä ei-havainnoitavissa olevana syöttötietona, pääosin varainhankintaportfoliossa ja niitä suojaavissa johdannaisissa.

Volatiliiteetti (ekstrapoloitu tai epälikvidi)

Rahoitusinstrumentti, jonka arvo johdetaan stokastisella mallilla, käyttää tyypillisesti kohde-etuuden volatiliiteettia syöttötietona. Stokastisena arvostusmallinaan yhtiö käyttää Dupireen volatiliiteettimallia. Korkokomponenteissa käytetään arvostuksissa tasaoptioiden implisiittistä volatiliiteettia. FX- ja osakekomponenteille (sekä osakeindeksit että yksittäiset osakkeet), on käytössä volatiliiteettipinta, joka huomioi instrumenttien eri toteutushinnat ja juoksuajat. Kuntarahoitus käyttää implisiittistä volatiliiteettia suurimmalle osalle osakelinkatuista struktuureista. Joissain tapauksissa osakelinkatuille struktuureille ei ole kuitenkaan tiedossa volatiliiteettipintaa, joka olisi likvidi. Tällaisissa tapauksissa yhtiö käyttää proxy-volatiliiteettia implisiittisen volatiliiteetin sijaan. Kuntarahoituksella on rahoitusinstrumentteja, joissa volatiliiteetti on merkittävänä ei-havainnoitavissa olevana syöttötietona, pääosin varainhankintaportfoliossa ja niitä suojaavissa johdannaisissa.

Osinkotuotto

Osakelinkattujen tuotteiden käypään arvoon vaikuttaa olennaisesti osinkotuotto ja kohde-etuuden volatiliiteetti. Osakelinkatut instrumentit vaativat kohde-etuuden osinkotiedon käyvän arvon syöttötietona. Osakelinkattujen tuotteiden osakekomponentin käypä arvo johdetaan käyttämällä Dupireen volatiliiteettimallia, jossa oletetaan kohde-etuuden osakkeen hinnan noudattavan satunnaista kulkua. Kuntarahoituksella on osakelinkattuja rahoitusinstrumentteja, joissa osinkotuotto on ei-havainnoitavissa olevana syöttötietona, varainhankintaportfoliossa ja niitä suojaavissa johdannaisissa.

Korkostrukturi (ekstrapoloitu tai epälikvidi)

Monimutkaisten korkostruktuurien arvostamisessa käytetään ei-havainnoitavissa olevia syöttötietoja. Tulevaisuuden korkokassavirrat ja näiden käypä arvo lasketaan käyttämällä kohde-etuuden forward-käyriä sekä volatiliiteettia käyttämällä stokastisena mallina Hull-Whiten mallia. Tasolle 3 luokiteltujen monimutkaisten rahoitusinstrumenttien korkosuoritus on riippuvainen juoksuajan syöttötiedon arvosta. Kuntarahoituksella on monimutkaisia korkostruktoureja rahoitusinstrumenteissa, joissa ekstrapoloitu tai epälikvidi korko on ei-havainnoitavissa olevana syöttötietona, pääosin varainhankintaportfoliossa ja niitä suojaavissa johdannaisissa.

Seuraava taulukko kuvaa sitä, mikä vaikutus ei-havainnoitavissa olevan syöttötiedon yhden tai useamman oletuksen muuttamisella (mahdolliset vaihtoehdot) voisi olla arvostuksiin tilinpäätöspäivänä:

**EI-HAVAINNOITAVISSA OLEVIENT SYÖTTÖTIE TOJEN
HERKKYYSANALYYSI
31.12.2021 (1 000 €)**

	Käypä arvo	Arvostustekniikka	Ei-havainnoitavissa oleva syöttötieto	Positiivinen käyvän arvon vaihteluväli	Negatiivinen käyvän arvon vaihteluväli
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä					
Antolainat	34 861	Stokastinen malli	Volatiliteetti – ekstrapoloitu tai epälikvidi	133	-84
Johdannaissopimukset					
Osakejohdannaiset	-37 319	Stokastinen malli	Korrelaatioparametrit	759	653
			Volatiliteetti – ekstrapoloitu tai epälikvidi	17 551	-11 504
FX-linkatut koron- ja valuutanvaihtosopimukset	-647 461	Stokastinen malli	Osinkotuotto	554	-595
			Korrelaatioparametrit	498	-353
Muut koronvaihtosopimukset	-21 972	Stokastinen malli	Volatiliteetti – ekstrapoloitu tai epälikvidi	2 145	-1 183
			Korkostrukturi – ekstrapoloitu tai epälikvidi	1	-1
Muut koronvaihtosopimukset	-21 972	Stokastinen malli	Korrelaatioparametrit	7	0
			Volatiliteetti – ekstrapoloitu tai epälikvidi	12 870	-13 048
Muut koronvaihtosopimukset	-21 972	Stokastinen malli	Korkostrukturi – ekstrapoloitu tai epälikvidi	296	-296
			Volatiliteetti – ekstrapoloitu tai epälikvidi	12 870	-13 048
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat sekä Velat yleisölle ja julkisyhteisöille					
Osakelinkatut velkakirjat	741 554	Stokastinen malli	Korrelaatioparametrit	229	-149
			Volatiliteetti – ekstrapoloitu tai epälikvidi	11 455	-16 829
FX-linkatut velkakirjat	785 053	Stokastinen malli	Osinkotuotto	666	-1 137
			Korrelaatioparametrit	17	-123
Muut velkakirjat	582 795	Stokastinen malli	Volatiliteetti – ekstrapoloitu tai epälikvidi	677	-2 099
			Korkostrukturi – ekstrapoloitu tai epälikvidi	11	-11
Muut velkakirjat	582 795	Stokastinen malli	Korrelaatioparametrit	1	0
			Volatiliteetti – ekstrapoloitu tai epälikvidi	12 313	-12 711
Muut velkakirjat	582 795	Stokastinen malli	Korkostrukturi – ekstrapoloitu tai epälikvidi	98	-98
			Volatiliteetti – ekstrapoloitu tai epälikvidi	12 313	-12 711
Yhteensä				60 279	-59 570

ENSIMMÄISEN PÄIVÄN VOITTO TAI TAPPIO (1 000 €)

	2021	2020
Avaava saldo 1.1.	-29	-
Tuloslaskelmassa osoitettu ensimmäisen päivän voitto	412	242
Tuloslaskelmassa osoitettu ensimmäisen päivän tappio	-711	-67
Jaksotettu ensimmäisen päivän voitto tai tappio	91	-204
Yhteensä 31.12.	-236	-29

Ensimmäisen päivän voitto tai tappio (*Day 1 gain or loss*)-määritelmä ja jaksotustapa on kuvattu konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteissa (Liite 1) kohdassa 13. *Käyvän arvon määräytyminen.*

Siirrot käyvän arvon hierarkian tasojen välillä ja herkkysanalyysi 2020

Tilikaudella 2020 siirrettiin rahoitusvaroja tasojen 1 ja 2 välillä yhteensä 205 516 tuhatta euroa ja tasolta 2 tasolle 3 yhteensä 35 796 tuhatta euroa.

TASON 3 SIIRROT 2020 (1 000 €)	1.1.2020	Arvonmuutos tuloslaskelmassa	Ostot ja uudet sopimukset	Myynnit ja erääntymiset	Siirrot tasolle 3	Siirrot pois tasolta 3	31.12.2020
Rahoitusvarat							
Käypään arvoon arvostetut							
Pakotetusti käypään arvoon tulosvaikutteisesti							
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	50 028	-4 714	-	-1578	-	-	43 735
Osakkeet ja osuudet	-	-	-	-	27	-	27
Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä	656	-	-	-	-	-	656
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti							
Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti	133 007	-12 405	-32	-41 804	686	-	79 452
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	3 728	-2 118	117	-	-	-1154	572
Rahoitusvarat yhteensä	187 420	-19 238	84	-43 382	713	-1 154	124 443
Rahoitusvelat							
Käypään arvoon arvostetut							
Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti							
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	138 684	9 860	49 782	-	26 088	-	224 413
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	3 077 729	-259 858	868 572	-1566 659	8 617	-2 686	2 125 714
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti							
Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti	458 243	289 125	37 906	-139 179	378	-181	646 293
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	12 646	18 479	1 432	-	-	-8 167	24 391
Käyvän arvon suojauslaskennassa							
Jaksotettu hankintameno							
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	151 671	-13 650	21 314	-	-	-65 286	94 048
Rahoitusvelat yhteensä	3 838 973	43 955	979 006	-1705 838	35 083	-76 320	3 114 859
Tason 3 rahoitusvarat ja -velat yhteensä	4 026 391	24 717	979 090	-1749 220	35 796	-77 474	3 239 302

**EI-HAVAINNOITAVISSA OLEVIEN SYÖTTÖTIETOJEN
HERKKYYSANALYYSI
2020 (1 000 €)**

	Käypä arvo	Arvostustekniikka	Ei-havainnoitavissa oleva syöttötieto	Positiivinen käyvän arvon vaihteluväli	Negatiivinen käyvän arvon vaihteluväli
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä					
Antolainat	43 735	Stokastinen malli	Volatiliteetti – ekstrapoloitu tai epälikvidi	542	327
Johdannaissopimukset					
Osakejohdannaiset	-75 037	Stokastinen malli	Korrelaatioparametrit	1324	-932
			Volatiliteetti – ekstrapoloitu tai epälikvidi	9142	-7 641
			Osinkotuotto	1951	1333
FX-linkatut koron- ja valuutanvaihtosopimukset	-517 779	Stokastinen malli	Korrelaatioparametrit	51	-368
			Volatiliteetti – ekstrapoloitu tai epälikvidi	1642	96
			Korkostrukturi – ekstrapoloitu tai epälikvidi	93	-93
Muut koronvaihtosopimukset	2 156	Stokastinen malli	Korrelaatioparametrit	8	-6
			Volatiliteetti – ekstrapoloitu tai epälikvidi	8 230	-9 711
			Korkostrukturi – ekstrapoloitu tai epälikvidi	447	-448
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat sekä Velat yleisölle ja julkisyhteisöille					
Osakelinkatut velkakirjat	885 327	Stokastinen malli	Korrelaatioparametrit	2 810	2 088
			Volatiliteetti – ekstrapoloitu tai epälikvidi	7 733	-7 746
			Osinkotuotto	1 148	410
FX-linkatut velkakirjat	1 027 104	Stokastinen malli	Korrelaatioparametrit	213	54
			Volatiliteetti – ekstrapoloitu tai epälikvidi	-1 161	-1 729
			Korkostrukturi – ekstrapoloitu tai epälikvidi	6	-6
Muut velkakirjat	531 744	Stokastinen malli	Korrelaatioparametrit	1	-1
			Volatiliteetti – ekstrapoloitu tai epälikvidi	10 220	-9 066
			Korkostrukturi – ekstrapoloitu tai epälikvidi	209	-209
Yhteensä				44 609	-33 648

Liite 42. Oman pääoman erät

(1 000 €)	Osakepääoma	Vararahasto	Käyvän arvon rahasto – sijoitukset	Oman luottoriskin rahasto	Suojauskustannusrahasto	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Kertyneet voittovarot	Yhteensä
Kirjanpitoarvo 1.1.2021	43 008	277	847	-255	15 624	40 743	151 454	251 698
+ lisäykset	-	-	-	320	-	-	136 809	137 129
– vähennykset	-	-	-538	-	-2 004	-	-20 313	-22 855
Kirjanpitoarvo 31.12.2021	43 008	277	309	64	13 621	40 743	267 950	365 972

(1 000 €)	Osakepääoma	Vararahasto	Käyvän arvon rahasto – sijoitukset	Oman luottoriskin rahasto	Suojauskustannusrahasto	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Kertyneet voittovarot	Yhteensä
Kirjanpitoarvo 1.1.2020	43 008	277	807	12 985	28 075	40 743	135 368	261 264
+ lisäykset	-	-	40	-	-	-	22 336	22 376
– vähennykset	-	-	-	-13 241	-12 451	-	-6 250	-31 942
Kirjanpitoarvo 31.12.2020	43 008	277	847	-255	15 624	40 743	151 454	251 698

Liite 43. Osakepääoma

Kuntarahoitus Oyj:llä on kaksi osakesarjaa A ja B, jotka eivät kuitenkaan eroa toisistaan äänivallan tai voitonjaon osalta, vaan kumpikin osake oikeuttaa yhteen ääneen. Osakkeilla ei ole nimellisarvoa. Osakkeiden hankintaa on rajoitettu yhtiöjärjestyksen suostumus- ja lunastuslausekkein. Vuoden 2021 lopussa yhtiön maksettu ja kaupparekisteriin merkitty osakepääoma oli 43 008 tuhatta euroa (43 008 tuhatta euroa). Yhtiön osakkeiden lukumäärä on 39 063 798 (39 063 798), josta A-sarjan osakkeita 26 331 646 (26 331 646) kappaletta ja B-sarjan osakkeita 12 732 152 (12 732 152) kappaletta.

Liite 44. Suurimmat osakkeenomistajat

Kymmenen äänivallaltaan suurinta osakkeenomistajaa sekä heidän omistamiensa osakkeiden lukumäärä ja niiden osuus luottolaitoksen kaikista osakkeista ja kaikkien osakkeiden äänimäärästä sekä osakkeenomistajien yhteenlaskettu lukumäärä:

31.12.2021	kpl	%-osuus
1. Keva	11 975 550	30,66 %
2. Suomen valtio	6 250 000	16,00 %
3. Helsingin kaupunki	4 066 525	10,41 %
4. Espoon kaupunki	1 547 884	3,96 %
5. VAV Asunnot Oy *	963 048	2,47 %
6. Tampereen kaupunki	919 027	2,35 %
7. Oulun kaupunki	903 125	2,31 %
8. Turun kaupunki	763 829	1,96 %
9. Kuopion kaupunki	592 028	1,52 %
10. Lahden kaupunki	537 926	1,38 %

* VAV Asunnot Oy on Vantaan kaupungin täysin omistama yhtiö.

Osakkeenomistajia on yhteensä 276 (277).

Taulukossa esitetyt osakemäärät eivät sisällä näiden osakkeenomistajien konserniyhtiöiden mahdollisesti omistamia osakkeita.

Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

Liite 45. Annetut vakuudet

OMASTA PUOLESTA ANNETUT VAKUUDET (1 000 €)

	31.12.2021	31.12.2020
Saamiset luottolaitoksilta johdannaissopimusten vastapuolille *	1 310 576	1 607 069
Saamiset luottolaitoksilta keskuspankille **	35 984	34 918
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä keskuspankille **	4 716 147	5 181 646
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä takauskeskukselle ***	11 474 101	10 997 495
Muut varat johdannaissopimusten vastapuolille *	238 930	243 269
Yhteensä	17 775 738	18 064 396

* Kuntarahoitus on pantannut johdannaissopimusten vastapuolille riittävän määrän vakuuksia lisävakuussopimusten (*ISDA/Credit Support Annex*) mukaisesti.

** Kuntarahoitus on keskuspankin hyväksymä rahapolitiikan vastapuoli ja tätä tarkoitusta varten keskuspankkiin on pantattu riittävä määrä vakuuksia kyseiseen asemaan liittyviä mahdollisia operaatioita varten.

*** Kuntarahoitus on pantannut Kuntien takauskeskukselle riittävän määrän antolainaukseensa liittyviä velkakirjoja. Kuntien takauskeskus takaa Kuntarahoituksen varainhankinnan ja Kuntarahoitus antaa takauskeskuksen takauksille vastavakuuksia siten kuin laissa Kuntien takauskeskuksesta on määritely.

Annetut vakuudet on esitetty tilinpäätöspäivän tasearvoilla.

Liite 46. Eläkevastuut

Eläketurva on hoidettu ulkopuolisen eläkevakuutusyhtiön kautta. Eläkejärjestelyt luokitellaan maksupohjaisiksi järjestelyiksi.

Liite 47. Taseen ulkopuoliset sitoumukset

(1 000 €)	31.12.2021	31.12.2020
Luottolupaukset	2 592 877	2 353 978
Yhteensä	2 592 877	2 353 978

Henkilöstöä ja johtoa koskevat liitetiedot

Liite 48. Henkilöstö

	2021		2020	
	Keskimäärin	Tilikauden lopussa	Keskimäärin	Tilikauden lopussa
Vakinainen kokoaikainen henkilöstö	143	144	146	143
Vakinainen osa-aikainen henkilöstö	1	1	2	3
Määräaikainen henkilöstö	7	8	8	8
Yhteensä	151	153	156	154

Johdon työsuhde-etuudet

Toimitusjohtajalle, toimitusjohtajan sijaiselle ja muille johtoryhmän jäsenille maksetut ennakonpidätyksen alaiset palkat ja palkkiot:

PALKAT JA PALKKIOT (1 000 €)

	2021	2020
Toimitusjohtaja	-430	-412
Toimitusjohtajan sijainen	-224	-251
Johtoryhmän muut jäsenet yhteensä	-1 307	-1 122
Yhteensä	-1 961	-1 785

Ennen 21.12.2017 johtoryhmään nimetyillä jäsenillä (ml. toimitusjohtaja ja toimitusjohtajan sijainen) on yhtiön ottama maksuperusteinen ryhmäeläkevakuutus. Vakuutuksesta voidaan maksaa eläkettä 63 vuotta täyttäneelle.

Yhtiö on maksanut toimitusjohtajan, toimitusjohtajan sijaisen ja johtoryhmän muiden jäsenten osalta seuraavat lakisääteiset eläkemaksut:

LAKISÄÄTEISET ELÄKKEET (1 000 €)

	2021	2020
Toimitusjohtaja	-71	-71
Toimitusjohtajan sijainen	-37	-43
Johtoryhmän muut jäsenet yhteensä	-216	-194
Yhteensä	-324	-308

Hallituksen palkkiot

Emoyhtiön hallituksen jäsenille maksetaan toimikaudella 2021–2022 yhtiökokouksen päätöksen mukaisesti vuosipalkkio ja kokouspalkkiot. Hallituksen puheenjohtajan vuosipalkkio on 35 000 euroa, varapuheenjohtajan vuosipalkkio 23 000 euroa, riski- ja tarkastusvaliokuntien puheenjohtajien vuosipalkkio on 25 000 euroa ja jäsenen vuosipalkkio 20 000 euroa. Kokouspalkkio hallituksen ja valiokuntien kokouksista on puheenjohtajille 800 euroa kokousta kohden ja jäsenille 500 euroa kokousta kohden. Lisäksi kokouspalkkio maksetaan valvovien viranomaisten edellyttämistä tapaamisista. Samat palkkiot ovat olleet voimassa myös kaudella 2020–2021. Tätä ennen kaudella 2019–2020 hallituksen puheenjohtajan palkkio on ollut 35 000 euroa, varapuheenjohtajan palkkio 23 000 euroa ja jäsenen vuosipalkkio 20 000 euroa.

PALKAT JA PALKKIOT (1 000 €)**Hallituksen jäsenet**

	2021	2020
Helena Walldén, hallituksen puheenjohtaja 25.3.2021 saakka	-14	-56
Kari Laukkanen, hallituksen puheenjohtaja 25.3.2021 lähtien	-52	-45
Tuula Saxholm, hallituksen varapuheenjohtaja 25.3.2021 saakka	-9	-36
Maaria Eriksson, hallituksen varapuheenjohtaja 25.3.2021 lähtien	-32	-32
Raija-Leena Hankonen, jäsen 21.2.2020 asti	-	-6
Minna Helppi, jäsen 25.3.2020 asti	-	-9
Markku Koponen	-42	-46
Jari Koskinen, jäsen 25.3.2020 asti	-	-9
Vivi Marttila	-31	-34
Tuomo Mäkinen, valittu hallitukseen 25.3.2021	-22	-
Minna Smedsten, valittu hallitukseen 25.3.2021	-22	-
Denis Strandell, valittu hallitukseen 25.3.2020	-31	-25
Leena Vainiomäki, valittu hallitukseen 25.3.2021	-30	-
Kimmo Viertola, valittu hallitukseen 25.3.2020	-28	-24
Yhteensä	-313	-318

Lähipiiriliiketoimet

Liite 49. Lähipiiriin kuuluvilta olevat laina- ja rahoitussaamiset sekä muut vastuut

Kuntarahoituksella ei ole luottolaitostoinnasta annetun lain 15 luvun 13 §:n 2 momentin mukaisia laina- tai rahoitussaamisia tai muita vastuuta lähipiiriltä.

Omistukset muissa yrityksissä

Liite 50. Omistukset muissa yrityksissä

(1 000 €)	2021		2020	
	Osuus kaikista osakkeista, %	Kirjanpitoarvo	Osuus kaikista osakkeista, %	Kirjanpitoarvo
Tytäryritykset				
Rahoituksen neuvontapalvelut Inspira Oy	100,0	656	100,0	656
Yhteensä	100,0	656	100,0	656

Muut liitetiedot

Liite 51. Tilintarkastusyhteisölle maksetut tilintarkastus- ja muut palkkiot

(1 000 €)	2021	2020
Tilintarkastus	-340	-306
Tilintarkastuslain 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettut toimeksiannot	-	-7
Veroneuvonta	-17	-10
Muut palvelut	-146	-103
Yhteensä	-504	-427

Summat eivät sisällä arvonnisäveroä. Osa 2020 tilintarkastusyhteisölle maksetuista muista palveluista on aktivoitu osana aineettomia hyödykkeitä yhtiön aktivointiperiaatteiden mukaisesti.

Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen allekirjoitukset

Helsingissä 4. helmikuuta 2022

KUNTARAOITUS OYJ

Kari Laukkanen
hallituksen puheenjohtaja

Maaria Eriksson
hallituksen varapuheenjohtaja

Markku Koponen
hallituksen jäsen

Vivi Marttila
hallituksen jäsen

Tuomo Mäkinen
hallituksen jäsen

Minna Smedsten
hallituksen jäsen

Denis Strandell
hallituksen jäsen

Leena Vainiomäki
hallituksen jäsen

Kimmo Viertola
hallituksen jäsen

Esa Kallio
Toimitusjohtaja

Tilintarkastusmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Helsingissä 4. helmikuuta 2022

KPMG Oy Ab

Tiia Kataja
KHT

Tilintarkastuskertomus

Kuntarahoitus Oyj
Tilintarkastuskertomus
tilikaudelta 1.1.–31.12.2021

Kuntarahoitus Oyj:n yhtiökokoukselle

Tilinpäätöksen tilintarkastus

Lausunto

Olemme tilintarkastaneet Kuntarahoitus Oyj:n (y-tunnus 1701683-4) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2021.

Tilinpäätös sisältää konsernin taseen, tuloslaskelman, laajan tuloslaskelman, laskelman oman pääoman muutoksista, rahavirtalaskelman ja liitetiedot, mukaan lukien yhteenveto merkittävimmistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista, sekä emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Lausuntonamme esitämme, että

- konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan konsernin taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista EU:ssa käyttöön hyväksytytjän kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti,
- tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.

Lausuntonamme on ristiriidaton tarkastusvaliokunnalle annetun lisäraportin kanssa.

Lausunnon perustelut

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiamme kuvataan tarkemmin kohdassa *Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa*.

Olemme riippumattomia emoyhtiöstä ja konserniyrityksistä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme.

Emoyhtiölle ja konserniyrityksille suorittamamme muut kuin tilintarkastuspalvelut ovat parhaan tietomme ja käsityksemme mukaan olleet Suomessa noudatettavien, näitä palveluja koskevien säännösten mukaisia, emmekä ole suorittaneet EU-asetuksen 537/2014 5. artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja kiellettyjä palveluja. Suorittamamme muut kuin tilintarkastuspalvelut on esitetty emoyhtiön tilinpäätöksen liitetiedossa 51.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntonemme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Olenaisuus

Tarkastuksemme laajuuteen on vaikuttanut soveltamamme olenaisuus. Olenaisuus on määritetty perustuen ammatilliseen harkintaamme ja se ohjaa tarkastustoimenpiteiden luonteen, ajoituksen ja laajuuden määrittämisessä, sekä todettujen virheellisyksien vaikutusten arvioimisessa suhteessa tilinpäätökseen kokonaisuutena. Olenaisuuden taso perustuu arvioomme sellaisten virheellisyksien suuruudesta, joilla yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa olevan vaikutusta tilinpäätöksen käyttäjien tekemiin taloudellisiin päätöksiin. Olemme ottaneet huomioon myös sellaiset virheellisyydet, jotka laadullisten seikkojen vuoksi ovat mielestämme olennaisia tilinpäätöksen käyttäjille.

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat ovat seikkoja, jotka ammatillisen harkintamme mukaan ovat olleet merkittävimpiä tarkastuksen kohteena olevan tilikauden tilintarkastuksessa. Nämä seikat on otettu huomioon tilinpäätökseen kokonaisuutena kohdistuneessa tilintarkastuksessamme sekä laatiessamme siitä annettavaa lausuntoa, emmekä anna näistä seikoista erillistä lausuntoa. EU-asetuksen 537/2014 10 artiklan 2 c -kohdan mukaiset merkittävät olennaisen virheellisyyden riskit sisältyvät alla kuvattuihin tilintarkastuksen kannalta keskeisiin seikkoihin.

Olemme ottaneet tilintarkastuksessaamme huomioon riskin siitä, että johto sivuuttaa kontrolleja. Tähän on sisältynyt arviointi siitä, onko viitteitä sellaisesta johdon tarkoitushakuisesta suhtautumisesta, josta aiheutuu väärinkäytöksestä johtuvan olennaisen virheellisyysriski.

TILINTARKASTUKSEN KANNALTA KESKEISET SEIKAT

KUINKA KYSEISIÄ SEIKKOJA KÄSITELTIIN TILINTARKASTUKSESSA

Käypään arvoon arvostettavat rahoitusvarat ja -velat (konsernia koskevat liitetiedot 1, 2, 3, 5, 6, 7, 16, 17 ja 25)

- Käypään arvoon arvostettavien rahoitusvarojen tasearvo on 5,8 miljardia euroa ja rahoitusvelkojen tasearvo 13,8 miljardia euroa.
- Käypään arvoon arvostettavien rahoitusinstrumenttien käypä arvo määritellään toimivilta markkinoilta saatavien hintanoteerauksien avulla tai jos toimivia markkinoita ei ole, Kuntarahoituksen omia arvostusmenetelmiä käyttäen. Käyvän arvon määrittämiseen liittyy harkintaa erityisesti niiden instrumenttien osalta, joiden markkina-arvoa ei saada julkisista markkinanoteerauksista.
- Käypään arvoon arvostettavien rahoitusvarojen ja -velkojen osuus konsernitaseen varoista ja veloista on merkittävä. Markkinakorkojen ja valuuttakurssien muutoksilla voi olla merkittävä vaikutus tilikauden tulokseen ja omaan pääomaan, minkä johdosta käypään arvoon arvostettujen rahoitusvarojen ja -velkojen kirjanpitokäsittely on määritelty tilintarkastuksen kannalta keskeiseksi seikaksi.
- Olemme arvioineet Kuntarahoituksen soveltamien tilinpäätösperiaatteiden ja arvostusmenetelmien asianmukaisuutta sekä testanneet arvostusprosessin keskeisiä kontrolleja.
- Johdannaissovimusten osalta olemme arvioineet kirjanpitokäsittelyn asianmukaisuutta suhteessa IFRS-säännösten vaatimuksiin.
- Tilinpäätöstarkastuksen yhteydessä olemme verranneet käypään arvoon arvostettavien rahoitusvarojen ja -velkojen arvostuksessa käytettyjä käypää arvoa markkinanoteerauksiin ja muihin ulkopuolisiin hintalähteisiin, arvioineet arvostuksessa käytettyjen syöttötietojen oikeellisuutta sekä käytettyjen oletusten ja arvioiden kohtuullisuutta.
- Tarkastukseen on osallistunut KPMG:n IFRS- ja rahoitusasiantuntijoita.
- Lisäksi olemme arvioineet käypään arvoon arvostettavia rahoitusvaroja ja -velkoja koskevien liitetietojen asianmukaisuutta.

Suojauslaskenta (konsernia koskevat liitetiedot 1, 2, 8, 25 ja 26)

- Kuntarahoitus soveltaa suojauslaskentaa suojautuakseen rahoitusvarojen ja -velkojen korko- ja valuuttariskeiltä sekä pienentääkseen kirjanpidollista epäsymmetriaa.
- Kuntarahoitus soveltaa IFRS 9 -standardin mukaista käyvän arvon suojauslaskentaa ja IAS 39 -standardin mukaista käyvän arvon portfoliosuojauslaskentaa.
- Suojauslaskennan soveltamisen seurauksena konsernitaseen suojauslaskennan piirissä olevien rahoitusvarojen ja -velkojen tasearvoihin sisältyy suojattuihin riskeihin liittyvää realisoitumatonta käyvän arvon muutosta.
- Suojauslaskentaprosessiin sisältyy monimuotoisia laskentavaiheita ja suojauslaskennan vaikutukset konsernitilinpäätökseen voivat olla merkittäviä, minkä takia suojauslaskenta on tilintarkastuksen kannalta keskeinen seikka.
- Olemme arvioineet sovellettuja suojauslaskentakäytäntöjä suhteessa IFRS-standardien vaatimuksiin.
- Olemme arvioineet Kuntarahoituksen laatimia suojauslaskennan tehokkuutta koskevia testaustoimenpiteitä ja suojauslaskentadokumentaation asianmukaisuutta.
- Tarkastukseen on osallistunut KPMG:n IFRS- ja rahoitusasiantuntijoita.
- Lisäksi olemme arvioineet tilinpäätöksen suojauslaskennan liitetietojen asianmukaisuutta.

Tilinpäätöstä koskevat hallituksen ja toimitusjohtajan velvollisuudet

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta siten, että konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti ja siten, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset. Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä.

Hallitus ja toimitusjohtaja ovat tilinpäätöstä laatiessaan velvollisia arvioimaan emoyhtiön ja konsernin kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuviissa tapauksissa esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos emoyhtiö tai konserni aiotaan purkaa tai toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntomme. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyksiä voi aiheutua

väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- Tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisuuden riskit, suunnitteleme ja suoritamme näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankimme lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.
- Muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon emoyhtiön tai konsernin sisäisen valvonnan tehokkuudesta.
- Arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.

- Teemme johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ja toimitusjohtajan ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aihetta epäillä emoyhtiön tai konsernin kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomuksessamme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntomme. Johtopäätöksemme perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei emoyhtiö tai konserni pysty jatkamaan toimintaansa.
- Arvioimme tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.
- Hankimme tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä konserniin kuuluvia yhteisöjä tai liiketoimintoja koskevasta taloudellisesta informaatiosta pystyäksemme antamaan lausunnon konsernitilinpäätöksestä. Vastaamme konsernin tilintarkastuksen ohjauksesta, valvonnasta ja suorittamisesta. Vastaamme tilintarkastuslausunnosta yksin.

Kommunikoimme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnitellusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

Lisäksi annamme hallintoelimille vahvistuksen siitä, että olemme noudattaneet riippumattomuutta koskevia relevantteja eettisiä vaatimuksia, ja kommunikoimme niiden kanssa kaikista suhteista ja muista seikoista, joiden voi kohtuudella ajatella vaikuttavan riippumattomuuteemme, ja soveltuviissa tapauksissa niihin liittyvistä varoimista.

Päätämme, mitkä hallintoelinten kanssa kommunikoiduista seikoista olivat merkittävimpiä tarkasteltavana olevan tilikauden tilintarkastuksessa ja näin ollen ovat tilintarkastuksen kannalta keskeisiä. Kuvaamme kyseiset seikat tilintarkastuskertomuksessa, paitsi jos säädös tai määräys estää kyseisen seikan julkistamisen tai kun äärimmäisen harvinaisissa tapauksissa toteamme, ettei kyseisestä seikasta viestitä tilintarkastuskertomuksessa, koska siitä aiheutuvien epäedullisten vaikutusten voisi kohtuudella odottaa olevan suuremmat kuin tällaisesta viestinnästä koitua yleinen etu.

Muut raportointivelvoitteet

Tilintarkastustoimeksiantoa koskevat tiedot

Tilintarkastusyhteisö KPMG OY AB on toiminut yhtiökokouksen valitsemana tilintarkastajana vuodesta 2001 alkaen yhtäjaksoisesti 21 vuotta.

Muu informaatio

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat muusta informaatiosta. Muu informaatio käsittää toimintakertomuksen ja vuosikertomukseen sisältyvän informaation, mutta se ei sisällä tilinpäätöstä eikä sitä koskevaa tilintarkastuskertomustamme. Olemme saaneet toimintakertomuksen käyttöömmme ennen tämän tilintarkastuskertomuksen antamispäivää, ja odotamme saavamme vuosikertomuksen käyttöömmme kyseisen päivän jälkeen. Tilinpäätöstä koskeva lausuntomme ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenamme on lukea edellä yksilöity muu informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdessämme arvioida, onko muu informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastusta suorittaessa hankkimamme tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Toimintakertomuksen osalta velvollisuutenamme on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Lausuntonamme esitämme, että toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia ja että toimintakertomus on laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Jos teemme ennen tilintarkastuskertomuksen antamispäivää käyttöömmme saamaamme muuhun informaatioon kohdistamamme työn perusteella johtopäätöksen, että kyseisessä muussa informaatiossa on olennainen virheellisyys, meidän on raportoitava tästä seikasta. Meillä ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.

Muut lausunnot

Puollamme tilinpäätöksen vahvistamista. Hallituksen esitys voitonjakokelpoisten varojen käsittelystä on osakeyhtiölain mukainen. Puollamme vastuuvapauden myöntämistä emoyhtiön hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilikaudelta.

Helsingissä 4. helmikuuta 2022

KPMG OY AB

Tiia Kataja
KHT

Kuntarahoitus

Kuntarahoitus Oyj

Jaakonkatu 3 A, PL 744

00101 Helsinki

Puh. 09 6803 5666

www.kuntarahoitus.fi

info@kuntarahoitus.fi

